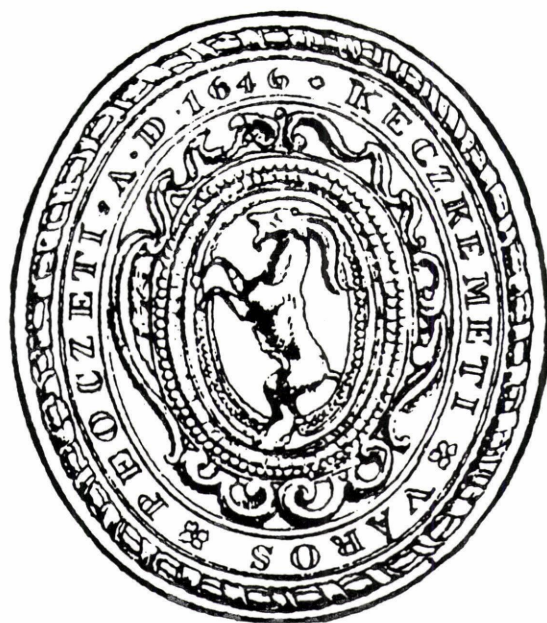

I.
KECSKEMÉTI
SZABÁLYRENDELETEK
(1659-1849)

*

Iványosi-Szabó Tibor

KECSKEMÉTI SZABÁLYRENDELETEK

**Összeállította és jegyzetekkel ellátta:
IVÁNYOSI-SZABÓ TIBOR**

Kecskemét, 1991

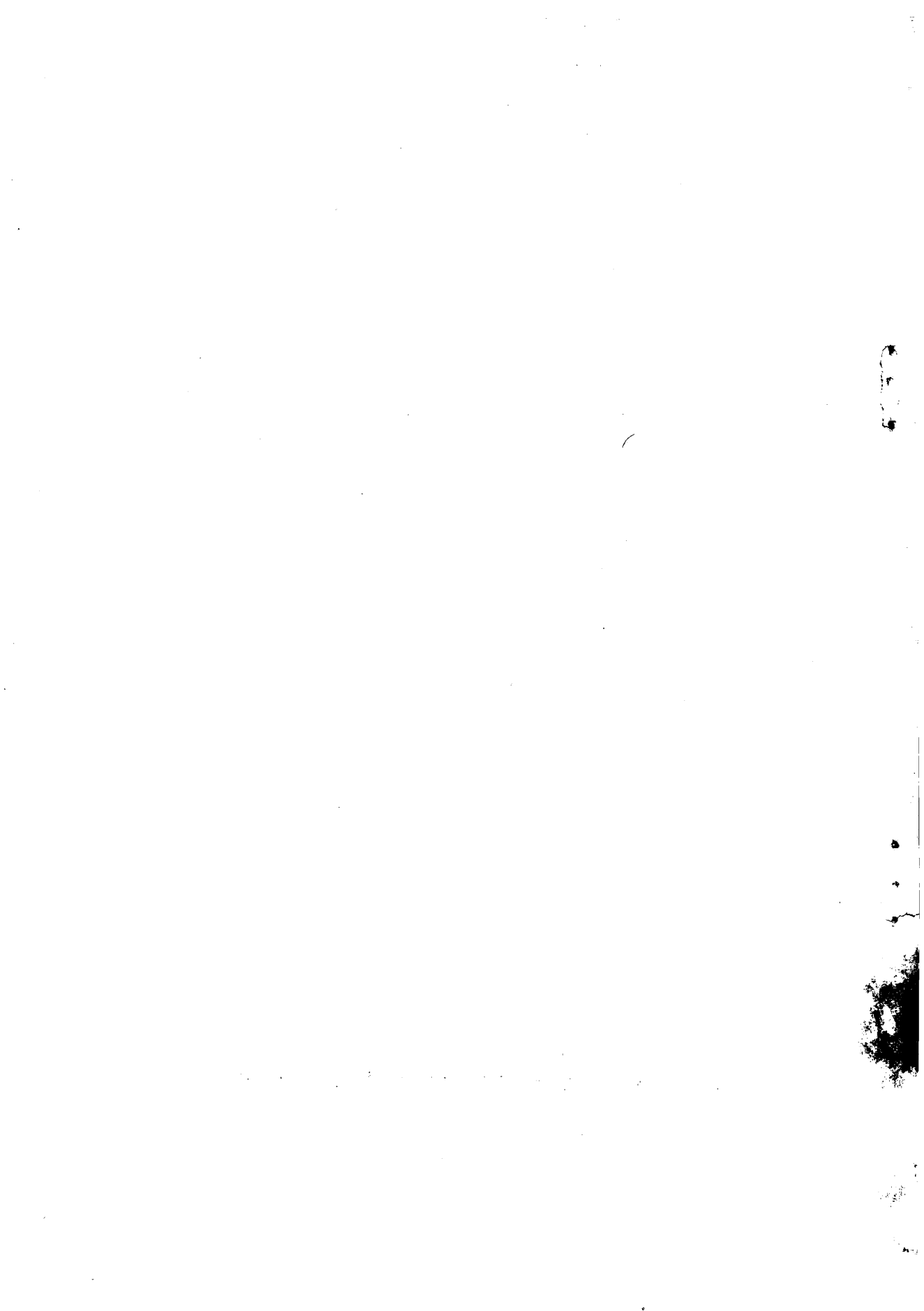
Lektorálta:
DR. BÖÖR LÁSZLÓ

A borítót tervezte:
BODRI FERENC

ISBN 963 7236 08 2

A kiadásért felel a Bács-Kiskun Megyei Levéltár igazgatója.
A tipográfiai és szedési munkálatokat Ficsór Attila végezte.
Készült 500 példányban a Bács-kiskun Megyei Levéltárban.

A BÁCS-KISKUN MEGYEI LEVÉLTÁR KIADVÁNYA

Bevezető

A magyar történetírás már több mint száz évvel ezelőtt nemcsak felmérte a szabályrendeleteknek, az egyes települések statutumainak történelmi forrásértékét, hanem gondoskodott nagyobb részük összegyűjtéséről és publikálásáról is. Ez a döntés tökéletesen érthető, ha meggondoljuk, hogy ezek a rendeletek egy-egy településnek, illetve közigazgatási egységnek szinte helyi törvényei voltak. A Magyar Tudományos Akadémia kiadásában 1885-ben jelent meg a „Corpus statutorum Hungariae municipalium”, azaz „A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye” c. sorozat I. kötete.¹ A kiadót és a sorozat szerkesztőit több cél vezette. Az egyik a magyar történelem sajátosságából adódott. A függetlenségünkért folytatott több évszázados harc során a helyi közigazgatás szerepe nálunk nagyobb lett, mint azokban az országokban, amelyek a nemzeti központosítás terén előtűnik jártak. Különösen nagy lehetőséghez jutottak a hódoltság területén lévő népesebb mezővárosok, mivel még a megyei hivatali apparátus is igen nagy távolságban, a királyi területeken végezte munkáját, ugyanakkor a közigazgatás jelentős mértékben, a jogszolgáltatás pedig csaknem egészében a magyar törvények és előírások szerint működött.²

E kötet kiadásának okaként nekünk is a statutumok rendkívüli forrásértékét kell megjelölnünk. Kétségtelen, hogy a többi iratféleség gyakorta csak a múlt egy-egy szűkebb sávjának rekonstruálását segíti elő, a helyi hatósági rendeletek a gazdasági életnek, a demográfiai mozgásnak, a szellemi tevékenységnek és a helyi politikának sok-sok mozzanatára utalnak. Éppen ezért a történettudomány igen sok területén munkálkodók számára nyújtanak fontos támpontot. A rendeletek forrásértékével kapcsolatosan célszerű még egy sajátosságra felhívni a figyelmet: ezek jellegükből adódóan az esetek nagy részében a helyi lakosság egészére, vagy legalábbis annak jelentős hányadára voltak kötelezőek. Tehát egy közösség egészéről vagy annak fontos csoportjairól nyújtanak tájékoztatást.

Természetesen nemcsak a megyék és a királyi városok történelmének feltárásában nélkülözhetetlenek a szabályrendeletek. A mezővárosok — köztük Kecskemét — nem rendelkeztek ugyan azokkal az önkormányzati jogokkal, amelyekkel az említett municipiumok fel voltak ruházva, mégis meghatározott keretek között statutumok létrehozására és kiadására volt lehetőségük. Hornyik János, a város kiváló történésze is tudatában volt ezen írott emlékek forrásértékének.³ Éppen ezért az 1711-ig terjedő dokumentumok közé bevett néhányat a legfontosabbnak vélt szabályrendeletek közül is, de célkitűzése sem tette lehetővé, hogy teljességre törekedjen. A Corpus statutorum Hungariae municipalium kitűzött célja értelmében a mezővárosok rendeleteit mellőzte. Kecskemét, ez a hatalmasra duzzadt mezőváros, amely 1870-ben törvényhatósági jogot kapott, csak egyetlen, 1800-ból való statutummal van képviselve a sorozatban, bár ez tartalmazza az 1761., 1773. és 1795. év városi statutumainak még akkor érvényben lévő részeit is.⁴

Hornyik négy kötetes, ma már több szempontból is nélkülözhetetlen forráskiadványait a több mint 120 év során nem követték újabbak. Így a Rákóczi szabadságharc lezárását követő évszázadokról nem készült sem az övéhez hasonló forrásközlés, sem olyan igényes összegzés, mint amit ő elvégzett. Tekintettel arra,

hogy a szabályrendeletek nemcsak a szűkebb értelemben vett helytörténeti feldolgozások számára nélkülözhetetlenek, hanem a különféle társtudományok számára is igen hasznosak, célszerűnek látszott, hogy a XVII–XIX. század levéltári anyagában fellelhető kecskeméti statutumokat közreadjuk, és legalább ezen forrástípuson belül bővítsük a publikált anyagot. A Cumania X. és XI. kötetében így jelent meg két részletben az 1790-ig terjedő időszakra vonatkozó közel másfélszáz rendelet szövege.⁵

Már a második rész gyűjtése és közreadása során nyilvánvalóvá vált, hogy az egyre bővebb forrásanyag és az egyre szakszerűbben megfogalmazott statutumok szétfeszítik azokat a kereteket, amelyek a Cumania tiszteletreméltó kezdeményezésésként rendelkezésre bocsájtott. A későbbi évtizedekben nemcsak a város lakosságának száma gyarapodott rohamosan, hanem népének gazdálkodása is számottevően módosult. A város magisztrátusa a megváltakozások során egyre önállóbban járhatott el, a növekvő igények, a fokozódó belső társadalmi konfliktusok, a kibontakozódó reformtörekvések stb. megkövetelték, hogy a városi közösségen belül a súlyosabb ütközéseket különféle rendszabályokkal megelőzzék, vagy a már kirobant ellentéteket minél gyorsabban levezessék.⁶

Tekintettel arra, hogy az elmúlt években megkezdődött Kecskemét város monográfiájának előkészítő munkálata, feltétlenül indokolt lenne minél szélesebbkörű forrásanyagot közreadni. Mivel erre a közeljövőben lehetőség nem lesz, célszerűnek látszik legalább egy olyan forrástípuson belül a megközelítő teljesség figyelembevételével az iratok publikálása, amelyeknek sokoldalúan lehet hasznát venni, ugyanakkor terjedelme alapján nem válik megoldhatatlanná az anyag összegyűjtése, sem a feldolgozással kapcsolatos munka, sem pedig a kiadással kapcsolatos fedezet előteremtése. Ezúttal a forradalom és szabadságharc lezárulásáig terjedő időszakban létrehozott statutumokat gyűjtöttük össze. A csaknem két évszázadot jelentő korszakból több száz rendszabás maradt ránk.

Ebben a két évszázadban a város és lakossága rendkívül nagy változáson ment át. Lényegében három nagy szakasz rajzolódik ki elég élesen. Az első félévszázadnyi időszak önmagában is több kisebb részre oszlik, és legfőbb közös jellemzőként a háborús viszonyokat és annak hatásaként a legteljesebb létbizonytalanságot lehet megjelölni. Az első fennmaradt statutum keltezésétől, 1659-től egy negyedszázadon át még a török szultán adószedői és katonái határozták meg az itt élők sorsát. A csaknem folyamatossá váló háborúskodás, a tatár és a kuruc csapatok zaklatásai, az elemi csapások sora és a minden korábbit meghaladó mérvű adóztatás felidézése nélkül érthetetlenek lennének ezek az iratok. A több mint egy évtizedig tartó törökellenes háború, amely során bár végleg felszabadult a város és e vidék az ozmán hódítás alól, csak annyiban különbözött az előzőtől, hogy a létbizonytalanság, ha lehet még nagyobb lett, a sarcolók és az adóztatók száma a császári csapatok és a tábornokok megjelenésével tovább bővült. Az utolsó, a záró epizódot a Rákóczi szabadságharc nyolc éve alkotta,

amely nem két, hanem lényegében három ellenfél (kuruc, labanc, rác) váltakozó sarcolását és pusztítását hozta a városra.

1711 után nyolc évtizednyi békés időszak köszöntött erre a sok kóbor katonát és mohó adószedőt látott és elszenvedett vidékre. A béke viszont nemcsak a nyugodt termelő munka lehetőségét, hanem a refeudalizálás veszélyét is magával hozta. Nemcsak az újabb és újabb elemi csapások rendítették meg ismételten a várost és a magisztrátust, hanem a fokozódó adóterhek, a nagyállattartás feltételeinek összeszűkülése, a lakosság számának rohamos növekedése, a termőföld egyre kínzóbbá váló hiánya, a szegénység fokozódása, a század végére az egész várost és határát előtéssel fenyegető futóhomok is mind–mind csaknem megoldhatatlan, de egyben megkerülhetetlen feladatként nehezedett a mezővárosra.

A napóleoni háborúk után még egy ilyen, a gazdasági élet periferiáján lévő városban sem lehetett úgy folytatni az életet, mint a nagy francia forradalom előtt. A gazdasági konjunktúra nyomokban még itt is érezte hatását a mezőgazdasági termelésben. Az ezt követő dekonjunktúra viszont már minden kínjával sújtotta az itt élőket is. A gazdasági visszaeséssel együtt jelentkező természeti csapások, társadalmi ellentétek, a közbiztonság romlása közepett a magisztrátus nemcsak az elhárításra kellett hogy összpontosítson, hanem szembe kellett néznie mind a fokozódó tanyásodással, mind a szántóföld iránti fokozódó igénnyel, mind pedig azzal, hogy az óriási falunak városi keretet, civilizáltabb külsőt kell biztosítania.

Ezen időszakon és ennek egyes periódusain belül folyamatos harcot kellett vívnia a városnak földesuraival, kik bevételeik mellett növelni kívánták közvetlen befo-lyásukat is a városra, melyben több mint száz éven át működött az úriszék is. Éppen ezért a szabályrendeletek között fellelhető több földesúri és néhány úriszéktől eredő statutum is.⁷ Tekintettel arra, hogy ezek is a helyi viszonyok egy–egy kis részének tükröi, mellőzésük indokolatlan lett volna.

A közigazgatási és jogszolgáltatási munka lehetőségeit tekintve az egyes időszakok egymástól rendkívül eltértek. Ennek is következménye, hogy a fennmaradt rendeletek számszerűen is erősen szóródtak. Még feltűnőbb a statutumok között a formai különbözőség. Ezt részben a létrehozás közvetlen körülménye, részben a megszövegezést végzők szakmai felkészültsége idézte elő. Azonban legalább ilyen fontos okként kell megemlítenünk azt a tényt, hogy mivel a város tanácsi jegyzőkönyvei a második világháború során eltűntek, a szabályrendeletek szövegét nem tudjuk a hivatalos megformálás alapján közölni, hanem részben csak különféle másolatokból, kigyűjtésekből, részben alkalmi feljegyzések alapján kellett a gyűjtést elvégezni. Nem csekély azoknak a rendszabályoknak száma, amelyekre Balla János mutatója alapján tudunk következtetni.

Külön is ki kell térni arra, hogy a jelzett okok miatt nem volt könnyű eldönteni, mit is vegyünk be a szabályrendeletek közé. A jelzett okok miatt nem alkalmazhattunk a szelektálás során következetesen formai ismérveket. Szabályrendeletnek, statutumnak fogtunk fel minden olyan rendeletet, amely a város lakosainak

egészére, vagy egy meghatározott foglalkozási csoportra, a városi közigazgatás működésére, illetve egy-egy társadalmi rétegre vonatkozik.

A jelentős szám, a XVIII. század végétől jelentkező bőség ellenére sem végeztünk válogatást, hisz az egymondatos tartalmi összefoglalások is csaknem kivétel nélkül fontos tájékoztatást nyújthatnak az e korról foglalkozók számára.

Az egyes szabályrendeleteket szerkesztett címmel láttuk el. Tekintettel arra, hogy a városi rendeletek helyben keletkeztek, csak a földesúri rendeletek esetében jelöltük a keltezés helyét. A közölt statutumok sorszáma mellett rögzítettük a keltezés időpontját, de több esetben csak a keltezés éve volt megállapítható. A rendeleteket általában szöveghűen közöljük. Tekintettel arra, hogy a nem ritkán többszöri másolás révén, valamint a még igazán nem rögzült helyesírási szokások miatt rendkívül sok zavaró hiba jelentkezne a betűhív közlés során, ezek az „apró hibák” igen gyakran az érthetőséget is nehezítenék, és ezt csak a lábjegyzetek tömegével lehetne ellensúlyozni. De még így is lényegesen nehezebb lenne a szöveg olvasása, nem szólva arról, mennyire megnövelné a terjedelmet. Néhány esetben, ha nem volt zavaró, betűhív közlésre is vállalkoztunk, hogy a kor szokásait érzékeltesük.

A szabályrendeletek nyelve a magyar, bár a kor szokásainak megfelelően viszonylag sok a latin kifejezés, jogi megszövegezés. Ezek magyar jelentését jegyzetekben közöljük.

A rendeletek közötti könnyebb tájékozódás érdekében a kötet végén megadjuk a dokumentumok jegyzékét. Ugyanezt a célt szolgálja a tárgymutató is. Aki ezen évszázadokról bővebb ismereteket akar szerezni, annak segítségére lesz az a bibliográfia, amelyet a levéltár kiadványai, illetve a levéltár munkatársainak ide vonatkozó publikációi alapján állítottunk össze.

A közölt szabályrendeletek az alábbi irategyüttesekből kerültek ki:

IV. 1504. Kecskemét Város Tanácsának iratai.

a/ Tanácsülési jegyzőkönyvek.

a/2 Szilády Károly levéltárnoknak az egykori tanácsi jegyzőkönyvek alapján készített másolatai.

b/ Balla Jánosnak egykori tanácsi jegyzőkönyvekből készített kivonatai.

d/ Földesúri rendeletek.

h/ Rendszabások. Az egykori tanácsi jegyzőkönyvek alapján készített másolatok.

n/ Közmunkaösszeírások.

IV. 1508. Kecskemét Város Adópénztárának iratai.

c/ Adólajstromok.

IV. 1509. Kecskemét Város Pénztárának iratai.

Számadási lajstromok.

IV. 1517. Pest megye által Kecskemét városba kirendelt úriszék iratai.

a/ Úriszéki jegyzőkönyvek.

Hornyik János: Kecskemét város története I–IV.

Abban a reményben indítjuk e kötetet útjára, hogy számottevő segítséget nyújthat a Kecskemét múltjával foglalkozók számára.

1/ KOLOZSVÁRI Sándor – ÓVÁRI Kelemen: A magyar törvényhatósági jogszabályainak gyűjteménye. 1–5. kötet. Budapest, 1885–1904.

2/ E sajtósságok feltárásával és ismertetésével egész jelentős irodalom foglalkozik. Az egyik legújabb és egyik legalaposabb munka, amely a téma szakirodalmát kritikai észrevételekkel bőven ismerteti: SZAKÁLY Ferenc: A Magyar adóztatás a török hódoltságban. Budapest, 1981.

3/ HORNYIK János: Kecskemét város története, oklevéltárral. I–IV. Kecskemét, 1860–1866.

4/ KOLOZSVÁRI – ÓVÁRI: *im.* IV/2. 836–842.

5/ IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: Kecskeméti statutumok I. és II. rész. Cumánia 10. kötet 69–117., ill. 11. kötet 207–290. Kecskemét, 1988. és 1989.

6/ BÁLINTNÉ MIKES Katalin: Kecskemét város tanácsa a XV–XIX. században. In: Bács-Kiskun megye múltjából II. 5–57. Kecskemét, 1979.

7/ RÉRHEY Ferenc dr. Szabados Kecskemét tekintetes úriszékének rendszabása. Kecskemét, 1935–36.

1. Pozsony, 1659. december 6.
WESSELÉNYI FERENC NÁDOR RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A NYERSBŐR SZABAD FELVÁSÁRLÁSA VÉGETT

Gróf hadadi Wesselényi Ferenc,¹ Murány várának örökös ura, Magyarország palatinusa, kunoknak bírója, Gömör vármegyének főispánja és az fölséges Leopold római császár, Magyar-, Német- és Csehország királyának titkos belső tanácsa komornyikja és Magyarország helytartója. Adjuk tudtára mindenkinek, az kinek illik, kiváltképpen Kecskeméten lakozó bírának és polgároknak, hogy ezen levelünk presentáló Jolsvai városunkban lakozó varga, szölcs, csizmadia és tímár mesterek hozzánk folyamodván, panaszképpen jelentik, miként az elmúlt időkbén mind magok, mind pedig elejek szokott mesterségeket űzván, szabadon és békében mindenütt Magyarországnban bőrkötet vettek volna és már arra rendelt emberek által is magok számára gyűjtögettek és hordattak volna. Mostanság pediglen némelyek, nem tudatik mitől viselkedván, kiváltképpen kecskeméti szölcsök mind magokat a jelovaiakat, mind pediglen azokat, akik számokra afféle bőrkötet gyűjtögetnek és hordanak, az illetén bőrkötet vásárlásokban és megszerzésekbén háborgatni, bántani s azokat erőszakkal hátokról levenni, tilalmazni és másféle alkalmatlóságokat az ország törvénye ellen cselekedni és próbálni ne merészeljék nem kicsin kárával és praejudiciumjával² ezen querulánsoknak.³ Kihez képest mink nem akarván ez illetén hatalmaskodásokat és inconvenientiákat⁴ tovább henyélő szemmel néznünk. Annakokáért mindenfelől megírt rendelet ez levelünk által requiráljuk,⁵ sőt az kiknek illik, nevezet szerint pedig kecskemétieknek tisztünk szerint hagyjuk és parancsoljuk, hogy senki az megnevezett jolsvai vargákat, szölcsöket csizmadiákat s azoknak embereit se személyekben, se szokás szerint való bőrkötet vásárlásában és megvételésében sehun semmi lett okon háborgatni ne merészelje, hanem mint annakelőtte, úgy most is mindenütt szabad vásárlások és gyűjtések lehessen, ezt hozván a közönséges igazság is. Egyéb eránt valaki ez parancsolatunk ellen fog cselekedni, szoros igazság szerint való érdemlett büntetést el nem kerüli. Datum Posony...

IV.1504. a/2. 56–57. old. Szilády Károly levéltárnok másolata az egykori tanácsi jegyzőkönyvből.

1/ A Wesselényi család örökség révén 1616-tól rendelkezett Kecskemét, pontosabban a kecskeméti census 1/4 részével. Wesselényi Ferenc nádor ilyen címen küld rendeletet Kecskemét város tanácsának.

2/ Praejudicium – valakinek a kárára történő ítélet.

3/ Querulans – panaszos, sértett.

4/ Inconvenientia – Illetlenség

5/ Requirál – megkeres, elvár.

2. 1661. szeptember 10.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A HÁZI BORMÉRÉSRE VONATKOZÓ
HATÁROZATA

Ugyanezen a napon, mindenekelőtte ez dolog esett,¹ lett ilyen végzése a becsületes tanácsnak, melyet az egész város előtt is megolvastanak és magyaráztanak. Senki az városbeliek közül (az kik szőlős emberek) szőlőjüket megsződvén, annak mustját avagy borát az maga házánál el ne árulja, hanem köbölszámra az város pincéjére város szükségére köbölszámra beadja azon áron, az mint a szomszéd városokon és Cegléden ára szakad, pintszámra is úgy árultassék, valamint azok árultatják, holott minden dolgokban is egyetértvén, egyenlő érzelemből függ ez három város, ez dologban is egyetértőnek kell lenni kinek–kinek az bor köblinek beadásán és pintinek is kiárultatásán. Valaki ezen kívül fog cselekedni s ragadozni, az 12 forint büntetéseket el nem kerülnek. De az magán való korcsmároskodás házanként senkinek meg nem engedtetik jelen való sok nyomorúságos nyavajáink fizetésink és kárvallásinkra nézve, kiki azért ez végzéshez és rendeléshez szabja magát, ha az kemény büntetést el akarja kerülni.

IV. 1504. a/2. 27–28. old. Szilády Károly levéltárnok kézírásos másolata az egykori tanácsi jegyzőkönyvből.

1/ A statutum szövege előtt az alábbi bírói döntés áll: Rácz András fejős juhászának, Mihálynak a felesége bort hozott volt Kőrösről 2 átalággal, árulta pintit d(énár) 12 alattomban. Előszóíttatván és megfogván abbeli cselekedetiért, azzal mentette magát, hogy az kecskeméti juhászok hozatták vele. Mindazonáltal ez csak semmi mentség, az becsületes törvény ezt találta, hogy az asszony, aki az bort hozta s árulta, az város kapujában kivonattatván, veretessék meg, minthogy adózó jobbágy nem volt, az városból is kimenjen az tilalmas dolognak cselekedetiért. az juhászok penig, kik erre kiszítették s költséget attak neki, bíró kegyelmén bírságon maradtanak.

3. 1662. március 2.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
MEGÚJÍTTJA A VIDÉKRŐL HOZOTT ÁRUK
ELADÁSÁVAL KAPCSOLATOS KORÁBBI UTASÍTÁST

Városunkbeli uraink felesen állanak be törvényszékünkre ezen becsületes fogott uraink eleiben; jelenték, hogy uszódi¹ emberek hajtottanak volt disznókat eladásra, az melyeket városunk törvénye szerint harmad napig nem árulhatnak, hanem az harmad napnak előtte neki került Garaczi Istvánné, megvette összvésséggel az disznókat miskolcziak számokra. Az disznókat eladó embert is hit szerint megfelleltettük, s hit szerint megvallotta, hogy ő nem az miskolci emberek számokra, sem másoknak számokra nem hozta, hogy összvésséggel eladta volna, hanem az holott eladhatta volna, itt is szaggatóra eresztette volna, ha ezek bele nem kötötték

volna magokat. Melyre nézve az becsületes törvény ezt találta: Mivel a város régi rendtartása és törvénye kívül cselekedtenek mind az adó s mind a vevők, hogy az harmad nap előtt ezt cselekedték, bíró kegyelmén maradtanak, büntetés nélkül ne maradjanak. Az disznókat viszont, ha fel akarják osztani az városbeliek, azon áron osszák fel, de nyereségre ne adják, feljebb áron egymásra fel ne verjék az árokat, hanem szép egyenlően cselekedjenek, többek is penig, ezt cselekedték az adásban, vevésben, ezen büntetés alá vettessenek.

IV. 1504. a/2. 38. old. Szilády Károly levéltárnoknak a városi tanács jegyzőkönyvéből készített kéziratos másolata.

1/ Uszód Kalocsa melletti település.

4. 1663. január 4.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A BÉRMUNKÁBAN ÁTVÁLLALT KÖZMUNKA DÍJAZÁSÁT

Az heverő sorosok, avagy az heverő sorra az mely kocsikat pénzben fogadnak, azoknak beröket így rendelték:

Az mikor az derék dolognak ideje nincsen, az kocsisnak beri negy negy forint,¹ költség ekkor negy negy pénz,² egy embertül egy–egy kenyerett. Aratáskor ött ött pénz, egy egy egy kenyér. Az aratás után ismet f. 4, költség d. 4, kenyér. Soha fellyebb ne verjék.

Ez mellett mind szekeres, kocsis, gyalogh egy aránt szolgállyanak az heverő sort. A fa hordásában is segélylenek az gyalogh sorosok az kocsis és szekeres embe-
reket, az kitül mennyi lehet, kiki az ő értéke szerint. Negy sorban vessék őket fell. Város gyűlésében való végzés.

IV. 1504. n/ Közmunkaösszeírások, 1663. 137. old.

1/ A forint vagy másképpen magyar forint, ekkor számítási pénz. Értéke 100 dénár.

2/ A pénz kifejezés a forgalomban levő legkissebb érmére, a dénár-ra vonatkozik. A dénár régi magyar ezüstpénz.

5. 1663. november 12.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VÁROS ADÓZÓ POLGÁRAINAK KERESKEDÉSRE VONATKOZÓ JOGAIRÓL

Az egész tanács, tizedesök és mind az egész városnak lakosi az városházánál lévén, egész az város gyűlésében töttenek ilyen végzést:

Akárminémű kereskedésben induljon meg a kecskeméti ember, az ki Kecskeméten lakik, s adót ad, szabad legyen annak mindennemű kereskedésbeli eszközökkel élni, azt az városra behozni, árulni s eladni, akár szür, ködmen, dolmány, nadrág,

süveg, saru, gyolcs vászon az mivel életét keresheti, marhák és akárminémű névvel nevezendő jószágok, barmok és eszközök legyenek, abból adaját, költségét kitermenteni s az után élni. Semmiféle mesterember, szabók, vargák, kovácsok, csizmadiák, szappanosok és semmiféle mesterek, se azoknak céhmesteri, szolgáló mesteri, dékányi beléjük ne kaphassanak. Hol pedig vidéki emberek, avagy mesteremberek hoznának afféle jószágokat be az városra, az ki az mesterembereket illeti, azok ellen és azoknak hírek nélkül semmit ne árulhassanak, hanem keressék kedveket az céhmestereknek, szolgáló mesternek és azokhoz tartozó s vigyázó mestereknek, secus non facturi.¹ Isten mindnyájunkkal. Voltanak nevezetesen az végzésben akkori esküdt főbíró képe Ágoston György, az bíránk Budára lévén, esküdt tanácsbeli személyek Czirkátor Mihály, Nagy János, Varga András, Hegedüs János, Kamarás Ambrus, Deák Pál, Kalocsa János, Szűrszabó István, Szabó Mihály, Haygató János, Császár István, Sárközi János, Tot István Nagy Petör, Bodó Lukács, Király István, Nagy István, Szabó Máté, Dóczi András, Dóra János, Sera Mihály, Möncsör Gáspár, Kerekes István etc. Közönséges emberek... s mind az város lakosi.

IV. 1504. a/2. 48–49. old Szilády Károly levéltárnoknak az egykori tanácsi jegyzőkönyvből készített kéziratos másolata.

1/ Secus non facturi – másként nem kívánván tenni.

6. 1664. szeptember 21.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A VÁROS FÖLDJÉN LÉVŐ NYARALÓK
BÉRLETI FELTÉTELÉRŐL

Az egész becsületes tanács végzése:

Halasi Mihály és Farkas Balázs uraink emlékeztén, hogy Fülekben az nemes vármegyén lett volna emlékezet az város földén való nyaralókról,¹ és hogy csak ingyen élnek, nem javallották. Azért az becsületes tanács deliberált² felőlük így, hogy minden nyaralótól az rajta élők, mely város földén vagyon, fizessenek város közzé 6 tallért a singulis annuatim.³

IV. 1504. a/2. 1. old Szilády Károly levéltárnoknak az egykori városi tanácsi jegyzőkönyvből készített kéziratos másolata.

1/ A legelőkön a rideg állattartás kellékei, létesítményei.

2/ Deliberál – végez, határoz.

3/ Singulis annuatim – fejenként egy-egy évre.

7. 1669. szeptember 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A DÉZSMÁRA VONATKOZÓ
RENDELETE

Az becsületes tanács közönségesen azt rendelte, hogy mindenféle életből, borból, búzából, juhból, akár pénzen vette, akár maga építette az szőlejét, mindenből beadja az dézsmáját mind első termésből, s mind pénzen vött szőlőjéből; az juhokból is az mely esztendőben szerzette. Ez végzés volt Nagy István uram bíróságában, eskütt tanácsbéli személyek: Bíró György, Hegedűs János, Csaba Mihály, Csaba János, Csibe András, Szentkirályi Pál, Kamarás Abrus, Tot Márton, Sárközi Pál, Bööti Lukács, Varga Miklós, Szőke János, Nagy János, Csordás György, Széles (?), Bíró János, István Kovács, Monkó (?) Ferentz, Dóci András, László Deák, Nagy Péter, Herczeg Mihály. Az búzából, ki vévén az arató részt az nyomtatásból, tartozzék beadni.

IV. 1508. c, 1669. 4. old. Az adókönyvbe bejegyzett korabeli másolat.

8. 1672. június 12.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A VADSZÁMRÓL HOZOTT
RENDELETE

Az becsületes tanács az községgel egyetemben töttenek ilyen végzést és deliberatiot¹ az vadszám avagy marhaszám bevétele felől, hogy mint az elmúlt felső esztendőkbén, úgy az jelen való esztendőben is, sőt az következőkben is, az időknék terhes volta miatt ezen deliberatio úgy folyjon és tartassék meg. Mely deliberatum az ő De eo utrumával² együtt ilyen formában vagon.

Az igaz Isten, az ki Atya, Fiú Szentlélek, teljes szentháromság egy bizony örök Isten téged úgy segéllyen, hogy tehetséged szerint, minden jármos, hámos és akármi névvel nevezendő marháidról, ezüst jószágodról és pénzedről, akár magadé, feleségedé, fiadé, leányodá, anyádé, öcsédé, bátyádé légyen, valamellyek az te gondviselésed és birtokod alatt vannak, mind azokról az vadszámot igazán beadod, semminemű adósságot, adót, szolgabérit, esztendőt által hézanépére s tartására való költségedet azokból ki nem tudod, az mellett szokott dézsmádat is igazán beadod. Isten téged úgy segéllyen.

N. B. Egy malom tíz vadszám.

Kos és meddű juh 5 egy vadszám.

Pénz tallér 5.

Az kknél más pénze uzsorán jár, avagy árvák pénze vagon, azokról is így deliberáltanak.

Az kinél vagon az uzsorás pénz, minthogy a veszi annak hasznát esztendőnként és mindenkor, azért vadszámot is az adgyon tüle az míg nála lészen.

Az kié a pénz az uzsorás, az is az uzsorából vadszámot adgyon, ha az pénz nála

lészen esztendeig, esztendeig adgyon, ha fél esztendeig, felét az uzsorás adgya meg az ki az vadszámtúl esik, felét az kinél volt.

Ismét az pénzt ha le akarja tenni, hija az város bírása eleiben közössét, ott írassa be az ő vadszámját abból, és írják arra akié az pénz volt.

Az vidékről való pénznek is ilyen rendelése esett, az melly embereknél olyan pénz vagyon, az akinél vagyon mind addig vadszámot adgyon tüle, valamig nála tartya. Az pénzt kiadván arról való vadszámát írassa be. Ez oly pénz akivel kereskednek.

Az árvák pénzek is az kinknél interesre³ vagyon, az vadszámot mind addig beadgya, s fizessen maga tüle, valamig az pénzt kezitül ki nem adgyák, de az szegény árvák interesséből vadszámot nem kell venni.

Ez is fen maradgyon az régi atyáink törvényes szokások szerént, egy bikát, egy ménylovat, egy párta-övet, egy pohárt, egy ruhára való kapcsot kitudhatnyi.

IV. 1508. c. 3–4. old. Egykorú bejegyzés az adókönyvben. Közli: Hornyik János: Kecskemét város története oklevéltárral, II. 190–191. old.

1/ Deliberatio – végzés, határozat.

2/ De eo utrum – ugyanerről a kérdésről (hozott határozat).

3/ Interes – kamat, érdek.

9. 1672. július 5. KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RENDELETE A VÁROSI MÁZSA HASZNÁLATÁRÓL

Mi Kecskemét városának fő bírója Böde Lukács, eskütt tanácsbeli személyek Bíró György, Csaba Mihály, Nagy István, Deák Pál, Sárközi Páll, Nagy János, Csebe György, Szabó Máthe, Lazlo deák, Barko Benedek, Tar György, Varga Miklós, Dora Benedek, Sárközi István u(rak). Adgyuk örökké való emlékezésben tudásokra mindeneknek az kiknek illik, mind mostaniaknak s mint következőknek. Városunk beli szappanos mesterek nagy villingó veszekedésben voltanak régtül fogván, kiváltképpen ezelőtt hat vagy hét esztendő el forgási alatt mind mivelünk, s mind penigh városunk székbíráival az mészárszékben esött fadgyunak el mérésében az másáskeő felöll, hogy nem egészlen való másás kő volna. Az mellyet mi meg akarván közessen próbálni, s mind szemeink és az eő szemök előtt világosságra hoznyi. Akkori hites székbíránkkal Szeles György, Kozma Jakab és Kis István atyánkfiaival, az akkori hites mészárosokkal Gyárfás János, Gulya István, Lovas István mészárosokkal. Azon mása követ az város házához hozattuk az város székben levő fontokkal együtt, az szappanos mesterek fontiaikatis, azon szerént mind apró, öregh fontokat megh mérettük, megh egyesítettünk. Annakutánna az masa követis azon fontokkal megh próbáltattuk és az kántár vason is megh merrettük. Lött az masa kő száz két font, azaz 102. Melyre való kepeste miis egyező ertelemből, tanácsból és akaratból vöttünk ilyen végezést és rend tartást. Valamikor

ennekutána az város székén fadgyut mérnek másával, akár szappanosoknak, és akár más rendbeli embereknek, midenkor fel tegyék az kétfont nyomot az fadgyu mellé, avagy közébe, és azzal edgyütt nyomattasek megh az masa az fadgyuval. Akárkiis ezenkívül nem mereszelvén cselekedni.

Ezen igazgatásunknak, végezsünknek és rendelésünknek idején jelen voltak az szappanos mesterek is. Akkori szappanos céh mester, Csertő Szappanos János, Szabo Szappanos Miklos, Kovács Szappanos Miklos, Hagymási Szappanos Gergely, Szikszai Szappanos Mihály, Pajan Szappanos Gáspár, Szappanos György, Szappanos Márthé, Szappanos István, Szappanos Márton, u(rak).

Kőrösi Becsületos tanácsbeli eskütt személyek, Somodi János és Nagy György. Kecskeméti adószedő bíró, Balogh István, kis bírák, Szőke János, Györfi János, Mago Mihály és Kis István.

IV. 1509. c, 1672. 182–183. old. A perceptori számadáskönyvebe történt egykorú bejegyzés.

10. 1672. július 17.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A VADSZÁM ALAPJÁN KIVETETT ADÓ
CSÖKKENTÉSÉRŐL**

Mínthogy az Isten városunkat ez jelen való esztendőnek forgásiban alkalmazoságával az vadszámnak újabban való bevételehez képest elannyira szerencsétette, hogy noha tavaly és az előtt való számos esztendőknék az vadszámától 15 pénz járt, de ha ez jelen való esztendőben tíz pénzre száll is, öt száz forinttal többre mégyen mint az előtt, tehát egyező akaratóból s lélek szerint való voxolásból¹ mi aláb megirandó eskütt személyek tettünk ilyen végzést, hogy mai napságtul fogvást az vadszám 10 pénzben álljon meg.

Kamarás Ambrus, Bíró György, Csaba Mihály, Csaba János, Pathai András, Hegedús János, Nagy István, Farkas Balázs, Szabó Máthé, Gellér István, Herczeg Mihály, László Deák, Bíró János, Sárközi Pál, Sárközi István, Király István, Szabó Bertalan, Oláh János, Kovács Balázs, Varga Miklós, Kalocsa Deák Pál, Meckó Ferenc, Szabó György, Csordás György, Deák Pál, Biczó János, Dóczi András...

IV. 1508. c, 1671. 209. old. Az adólajstromban található egykorú bejegyzés.

1/ Voxolás – szavazás.

11. 1673. január 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A JUHÁSZOK KÖRÉBEN TAPASZTALT VISSZAÉLÉSEK
FELSZÁMOLÁSÁRA

Minthogy az kecskeméti juhászoknak sok rendbeli szokásul vet rend ellen cselekedések, tolvajlások és mód nélkül való pecseniezésekkel való károsodások származik az juhos gazdáik ellen, mindezeknek el távoztatására ilyen rendek szabattatot az juhászoknak:

Primo: Elsőbben is és mindenek előtt minthogy tehetsége szerént az juhos gazda ki küldi az éllést a juhásznak, s azomban pedigh valamelly nyavalyaiára képest ollykor el is esik az közzeöl, így, ha az juhász magának pecsnyét mettsz, az juhoss gazda szabadon megh vehesse az árát az juhászon.

Secundo: Az juhász csak katonával ne okozzon, hanem az bőrt füllel, szarval és pofáján való belleggel együtt adgya és küldgye számon haza; azonban pedigh az melly beőrt katona által el vitnek mondand lenni, tehát azt is bizonyiságokkal állétsa, ezen kívül cselekszik, számadatlannak mondatik, és ezirántis a juhász magaiéből tegien eleget az gazdának.

Tertio: Ha az juhász fagjut nem küld haza az gazdának, ezirántis az gazda el essendő juhainak számokhoz képest szabadon juhászának bárányaiból tehessen eleget magának.

Quarto: Minthogy ezis kiváltképpenváló károkra ismértetik az juhos gazdának lenni, hogy az elleteőről való ki hajtáskor a juhos gazda az báránjokat juhásza eleiben bellegezen számlálván, az nyirására midőn az juhász be hait, akár menyyi héja légyenis az bárányoknak csak számadatlannak tartja. Ezért ebbéli egyenetlenségeknek el távoztatására erre vigiazzanak, s keötelesekis maradnak az juhászok ezentül, hogy az ollyatény bárányokról is minden imide amoda való mutugatás kívül számot adgyanak gazdájoknak. Számot nem adhatván pedigh rendesen, tehát eziránt való károkról is a juhász tartozik zürzavar kívül gazdájának eleget tenni.

Quinto: Az hasi báráni bőrök reöl is tartozik számot adni, nem lehet azis bitanglásban, ha számot igazán nem ad, füzesen érte.

Sexto: Minthogy akármelly nevel nevezendő egyébféle kereskedeő emberek magok igazságát várossa vagy faluia pecsétés levelévell szokta annak rendes vólta szerént bizonyéttani, ehezképest annivalis inkább méltónak ítéltük, hogy az juhokat hajtogato juhászok valamiglen várossa vagy faluja levelével dolgát nem álléthatja, mind addiglan tartóztatás alatt legyen, jószágossént valahálet (sic) tapasztaltatik.

Definitio.¹

Valamelly juhos gazda erre nem vigyázand, és juhászát ezen rendben figyelmezzessen megh nem tartja, ki az juhászoknak szarvat nevelvén, az rendtartást megh viselő juhos gazdánakis feles kárt hozhatna, az ollyan juhos gazdán várossunk

akkori ordinárius vagy substitutus fő bírja 12 forintot vehessen engedelem kívül bírságul.

Voltanak ezen végzésben jelen uraimék:

Kőrössy Bubory Balas, Halason lakos Lakatos János és Szabó János, kecskeméti eskettek pedig Szabó György, Patay András, Biró György, Csaba János, Kamarás Ambrus, Farkas Balás, Szent Királi Pál, Deák Pál, Nagy István, Királi István, Sárközy Pál, Varga Miklós, Oláh János, Tóth György, Barkó Benedek, Toót Márton, Szabó Betha, az juhos gazdák is felessen. Ismet az juhászok képekben Bab Mihál és Szalai Lukács.

IV. 1509. c, 1672. 2–4. old. A számadáskönyvbe történt egykorú bejegyzés.

1/ Definitio – határozat.

12. Fülek, 1677. február 25.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A PUSZTÁK HASZNÁLATÁRÓL

Én Koháry István kegyelmes urunk eő felsége füleki praesidumának¹ kapitánya és Ketskeméth várossának földes ura² etc. Adom tudtára mindeneknek az kinek illik ez levelemnek rendiben. Hogy minekutánna Ketskemeth varassa lakosi közöt egy részrül azon varasban lakozó marhásab és értékeseb emberek, nevezet szerint Deák Pál és Kalotsa János között. Más részrül az alacsonyabb személyek signanter³ Csaba Mihály, Szana Pál, Markó Ferenc és több számos interressatus községbül álló complicessek⁴ és majd csaknem az egész város közöt, azon Ketskemeth várossa territoriuman⁵ kívül és körös környül ahöz közeleb valo praediumnak⁶ állapottyaban (melyek közül az ketskeméti potior⁷ lakosok és értékeseb emberek azon praediumnak örökös uraitul sokat megh zálogosítottak, nemllyeket ismet per longam et continuam appraeciationem⁸ élnek és birnak) és azokon által s tul valo prasediumokra való juhoknak és szarvasmarháknak haitassa s legeltetesse miatt (kiket⁹ ismet azoknak földes uraitul az marhátlanabb és alacsonyabb rendü emberek s némelleyek zálogkép-pen is birnak edgynehány rendbeli controversia¹⁰ es villongas suboriant volna.¹¹ Az mint hogy megh irt Kalotsa János az praespecificalt¹² alacsonyabb rendü emberek s interressatusoknak¹³ nem regibenis a Ferencz Szallasi praediumba tizenegy számú juhokat az juhok közül ki fogott és odais vesztett. Annakelőttee ismet monostori praedium állapottyában emlitet Deák Paál azon várasnak lakossi judiciarius processust inditván, ex fundamento proprietatis et magis continue appraeciationis irudphalt vala¹⁴ is földesuri székemen, füleky bötsülletes törvény erteő nemessi rendek akkori convocalt¹⁵ birák előtt, olly conditioval.¹⁶ Mindazáltal, hogy ha az ketskeméti lakosok egymás között meg

nem alkhatnak, rendeletet és limitatiót¹⁷ tegyek közöttök az mint az nagy tél előtt bírták s követtek közönséghes igazsággal az pusztákat és nyaralokat.

Minthogy peniglen az szegenysegűl es többire az egész várustul ezen dolognak jó rendben való vetelérül és limitallassarul regtűl fogva busitattam, hogy többűl villongás es veszekedes (mellek által mind az értékesebbek s mind az értéktelenek sok fáradtságok és költségek utánis nem kitsiny hátra maradások es fogyatkozások keövetkezhetik) ne támadgyon, hanem közöttűk mind az elsőűl fogva az utólsoigh az egyesség, szeretet és békességűh (mellyeknek az várasnak megh tartására és maradássára való erős Columnnak¹⁸ fen legyenek és maradgyanak. Egyébirántis az közönséges jó és köz igazságűh mindenkor fellyeb becsűltetik az privatumoknál.¹⁹ Vigyázni akarván azért ittis Ketskemeth várássának közönséges javára s commodumára,²⁰ teszek ilyen limitatiót és rendelést.

Az mint annakelőtte való időűkben Ketskemeth várássában olyan rendtartás követtetik; Ketskemeth várássában az mind közelebb s mind távolabb való praediumokat azoknak földes uraiktul az ketskemethi lakosok mind boldog s mind boldogtalan kinek juhok es szarvasmarnájok volt, indifferenter²¹ követték, követhették és elték az gazdagabbak szegényebbeket, kiknek az appraecialasra²² kedvek volt, sem közel sem tavul levő praediumokbul nem excludálták,²³ s akkori jó rend tartás szerint nemis excludálhatták; mindazáltal az értékesebb és marhásabb emberek marhájoknak számossab es felesebb volta szerint proportionáltan²⁴ fizetenek az praediumok bériben, az mint hogy úgy is kellett lenni, s az szerint is éltek, és usuálták²⁵ marhájokkal, immár most az értékeseb és marhásabb emberek az közel való praediumokbul körös körül az szegenysegűt excludálták, és az távolabb való praediumokra szorították.

Primo: Akarom ezért es serio injungalom,²⁶ hogy az egész Ketskemeth várossa lakosi között in usuationibus et appraeciationibus az praedeclaralt jo rendtartás observaltssék²⁷ es követtessék el, mint az nagy tél előtt is elkövettetet.

Secundo: Mint hogy azon közel való praediumok közzűl sok zálogban vagygon az ketskemethi potior gazdáknál es zalogos földes urassagok vagygon benne, ez illyenekben az possessorok²⁸ tartoznak az szegényebbeknek marhájokat illendő bérben per moduum appraeciationis²⁹ belé bocsátani, amyt mindazáltal hogy az possessorok marháinakis elegendő pascuatiojok³⁰ lehessen.

Tercio: Az kik penig az tavolabb való praediumokra juhokat es szavasmarhákat s lovakat az közelebb való praediumokon által akarnak hajtani, vagy hajtatni, tartoznak azon praedium urainak hirt adni Ketskemethen, az kiknek pusztain által akarják haitani. Nyárban az nyaraló praediumokon es nem tilalmas helyeken haitsak által. Télben ismet az teleűl pusztákon s nem tilalmas helyeken, mert magok is az pusztáknak urai, magoknak es marhajoknak csinálnak tilalmast, egyebkent nagy fogyatkozást szenvednének magok es marhájok, ha peniglen kárt tennének marnájokkal az praediumokon marhájokat által hajtó vagy hajtató emberek, az káros ember ketskemethi bírakkal, vagy ha azok nem érkeznek, legalább

két tanácsbóli emberekkel (kiket az biro tartozik rendelni, es az dologhoz interesentiajok nem leszen) böcsültesse megh az kárt, az kik is tartoznak kimenni, ha hat vagy hét mérföldnyire kellis (kiknek az Ketskemeten szokás szerint való salláriumokat³¹ az ki vivő ember tartozik meg adni) becsültekek elvesztesse alatt es az biró irremissibiliter rependallya³² kárát es költségét az káros embernek az kárt tevő ember javaibul, de senki magának biró ne legyen sub poena violentiae et refusione in ferendi damny,³³ mint Kalotsa János, az mint permittalva³⁴ vagyon, az kinel most azon juhok oda maradnak egynehány rendbeli juhok miatt való kárvallásáért es juriáltatásáért.³⁵ Senki tovább más ember pusztáján hatalmasul marháját ne járassa sub poena violentiae et refusione in ferendor. damno. per judicem dicti oppidi desumenda, et inter dominum terrestrem judicem et partem triumphantem distribuenda admissa tr. appellatione ad sedem domini terrestres.³⁶

Quarto: Az monostori praedium pedigh az lakosok között ebben az állapotban marad, ha az szegénységnek kedve leszen iránta az minemü summa pénze vagyon Deák Pálnak Monostoron, tegyék el neky annak hijával, az mennyi rész magánál Deák Pálnál fog maradni, kinek meg engedtetik maganak választani. Négy nyarallót az kiket akár sérelem nélkül maradva ittis az Jánossi familia jussa³⁷ azon szegénység eziránt Deák Pállal egyaránt tartozik követni az Jánossi familiától ittis az tilalmas ut supra³⁸ megtartasson, hogy ha penigh az Jánossi familia az ketskemeti szegénységnek nem akarna engedni, birni Monostort, Deák Pál se birja sub poena florenos mille per dominum terrestrem irremissibiliter exigenda.³⁹ Melly elő számlált rendelésemnek serelem nélkül es könnyebben való megh tartásra mentül job es könnyeb modokat feltalálhatnának magok commodumára Ketskemet városa lakosi egyenlő ertelemmel per praesentes⁴⁰ szabadság engedtetik rea. Ezen rendelesem penigh mindenkor Ketskemet városa házánál es birák kezeknél állyon. Akkiknek nagyobb bizonyágára es állandób voltára adtam ez limitatiomrul es rendelesemről való levelemet Ketskemet városa lakosinak közönségesen kezem írásával es pecséttemmel megerősítvén.

IV. 1504. d/5. Eredeti irat, Koháry István aláírásával. A levél hátulján Koháry sajátkezű megjegyzése: Az puszták állapotárul declarált parancsolatomatt ... (olvashatatlan szó) ezer forint birság alatt effectualja varos a következő Szent György napiglan.

1/ Praesidium – vár.

2/ A „földes” szót ugyanazon tintával, de utólag írták rá a valószínűleg: „cörökös” szóra.

3/ Signanter – jelesül, nevezetesen.

4/ interressatus községből álló complicessek – az érdekelt település csoportjai.

5/ Territorium – határ, terület.

6/ Praedium – puszta.

7/ Potior – tehetős, gazdag.

8/ Per longam et continuam appraeciationem – hosszú és folyamatos bérlet révén.

9/ A megnyitott zárójel nincs lezárva.

10/ Controversia – viszálykodás.

- 11/ Suborial – feltámad, lesz.
- 12/ Praespecificalt – előbb jelzett.
- 13/ Interessatusok – érdekelték.
- 14/ Judiciarius processust inditván, ex fundamento proprietatis et magis continue appraeciationis irudphalt vala – bírói eljárást indítván a tulajdon és még inkább a folyamatos bérlet alapján.
- 15/ Convocalt – összehívott.
- 16/ Conditio – megőrzési szándék, állapot.
- 17/ Limitatio – meghatározás, rögzítés.
- 18/ Columna – oszlop.
- 19/ Privatum – magán jellegű (ügy).
- 20/ Commodumára – kényelmére.
- 21/ Indifferenter – kíméletlenül, válogatás nélkül.
- 22/ Appraeciálás – bérlet.
- 23/ Excludál – kizár.
- 24/ Proportionáltan – arányosan.
- 25/ Usuálták – használták.
- 26/ Serio injungal – komolyan megparancsol.
- 27/ In usuationibus et appraecitionibus az praedeclaralt jo rendtartás observáltssék – a használatra és bérletre vonatkozóan a korábban kinyilvánított jó rendtartás őriztessék meg.
- 28/ Possessor – a birtokban lévő.
- 29/ Per moduum appraeciationis – bérlet formájában.
- 30/ Pascuatio – legelő.
- 31/ Sallárium – bér, fizetés.
- 32/ Irremissibiliter rependallya – irgalmatlanul ráhárítja.
- 33/ Sub poena violentiae et refusione in ferendi damny – hatalmaskodás büntettének és az okozott kár megtérítésének terhe alatt.
- 34/ Permittal – engedélyez, megenged.
- 35/ Juriáltatás – törvény érvényesítése.
- 36/ Sub poena violentiae et refusione in ferendor. damno. per judicem dicti oppidi desumenda, et inter terrestrem judicem et partem triumphantem distribuende admissa tr. appellatione ad sedem domini terrestris – hatalmaskodás büne alatt és az említett város bírósága által megszbott visszatérítés kötelezettségével, valamint az x földesúr és a pert megnyerő fél között felosztva, a földesúr úriszékéhez történő felterjesztésével.
- 37/ Familia jussa – családi öröksége.
- 38/ Ut supra – mint feljebb.
- 39/ Sub poena florenos mille per dominum terrestrem irremissibiliter exigenda – ezer forint büntetés terhe alatt, melyet az úriszék irgalmatlanul behajt.
- 40/ Per praesentes – a jelenlévők által (közbenjárására).

13. Fülek, 1677. június 2.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A SZÖKÉSEKRŐL,
A VÁROSON KIVÜLI ÉPÍTKEZÉSEKRŐL,
A SZÖLŐTELEPÍTÉSÉRŐL...

Az ketskeméthy uy bíró, Bíró György fel gyövéen hozzám egynehányad magávai, az minemű dolgokat az város nevével reprezentált, es kivánt, ez az válasszia.

Primo: Az mi az notatusok¹ dolgát illeti, azok közül az kik innen el mentek, azoknak akárminével nevezendő javak maradtanak is, váras tegye reaia kezét, s foglallia el, mellyekről engemet mindgjárt tudosicsanak, annakutánna felőle az mit fogok parancsolni, ahoz alkalmaztassák magokat. Az kik penigh Ketskemetin várossában megh maradtak, legyen szorgalmatos vigyázások, es mint hogy törvénniel akarom dolgokat megh láttatnom, az birák citálliak ad diem 27 et subsequentes Junii dies mensis Junii anni currentis suprasrcipti,² ide Fülekre, földesuri székemre, az kik kezesség alát legyenek, kiknek neveket jegyzésben adtam es küldöttem.

Secundo: Parancsolom negyven tallér³ birságh alát senki az városrul az kertekre ne mennyen házakat csinálni, és lakni, mert az ollian állapotbul semmi jo nem következik, seőt sok gonoszság es az várasnak galyibaia s hátra maraóáss származhatik, minden otthon lakos ember az városban ben lakjon, aki penigh el hagyván avagy pusztitván az városban ben levő házokat, az kertekre szállottak és ott csináltak háza, az megh írt büntetés alát⁴ [...] holnap alatt előbbi helyekre vissza szálljanak és mennyenek, az melly dologban az váras birái szorgalmatossan vigyázzanak, es az kik parancsolatom ellen cselekszenek, sietséggei tudomra adgyanak.

Tertio: Az csorda járásban valo injuriaijat az mi illeti az váras lakkosinak némelly ot lakos emberek miat, kik az pascuationak⁵ engedet szabad mezőt el árkollyák, ez iránt való parancsolatom az. Az birák az tanáccsal edgyütt magok eleiben vevén az dolgot az mit legjobban feltalálhatnak, az város lakossi közönségessen az, hogy tartsak magokat sub annotta poena tall. 40.⁶

Quarto: Az szőlők között való ut felől immár ez előt adtam parancsolatomat mihez tarcsa magát az város, arra mostis reflectalom⁷ magamat, s az várasis accommo-dallia⁸ ahoz magát.

Quinto: Az csizmadiák dolga illyen állapotban marad. Ha az előbbeni deliberation⁹ és parancsolatom szerint az csizmák ároknak limitatiojokban¹⁰ az várossal megalkhatnak az articulusok¹¹ minden ezekben az mint irásban adtam megh maradnak, hol peniglen megh nem edgygyezhetnek az várossal, az ketskeméti kalmároknak megh engedtetik az előbbeni mod szerint valo szattyán csizmáknak árulassa. ¹²[...] az mi az kalmárokat illeti ¹³[...] vásárok essenek Ketskeméten,

mivel immár az vásárok nem celebráltak,¹⁴ azon városban, az eő usussuk is interturbaltat,¹⁵ azért az kontárok tiltatnak előbbi parancsolatom szerint az kecskeméti kontárkodástul, azon parancsolatomban le töt büntetés alatt. Az fellyeb prasesignált terminsson¹⁶ teőb causansok¹⁷ is kinek dolgok lészen comparealhatnak¹⁸ s törvények szolgáltanak.

IV. 1504. d/5. Eredeti levél Koháry István sajátkezű aláírásával és pecsétjével ellátva.

A levél alsó harmada erősen sérült, s az utolsó sorok nehezen olvashatók, illetve egyes szavak hiányoznak.

A levél utóirata: Levelem expeditioja alkalmatosságának veszem az váras levelét, mellyben iria, hogy az praediumok állapotiban ki adot parancsolatomnak és limitatiomnak engedelmeskedni nem akar Fekete Gergely. Parancsolom az bírának és tanácsnak azon limitatiomban megh irt büntetést [...rongált szöveg, egyértelműen nem rekonstruálható].

Fennmaradt Koháry ugyancsak 1677. június 2-i keltezésű statutumának korabeli kivonata, amely hét pontból áll. Ezek tartalma nem egyezik meg teljesen a fenti statutum szövegével.

1. Akik várostrul elmennek lakni, azoknak javaikra a város tegye reá kezit, és ő nagyságának representallya.

2. 40 tallér büntetés alatt minden ember a városban ben lakjék, senki a kertekhez vagy nyomásra házat ne csinallyon, s ott ne lakjon.

3. 40 tallér birság alatt a nyomást vagy köz pascumot senki felne akollya, elne foglallya, mellyre a birak szorgalmatosan vigyázzanak.

4. A szőlők közt valo utakrul regi parancsolat meg ujjiatitak.

5. Kapusok tizedesek uttja esküttek esküveseinek formulai.

6. Szaz szaz arany büntetes alatt hazat boltot szőlőt senki a varos rendelesen kívül ne csinallyon.

7. Szőlő hegyet es földet senki masutt ne foglallyon, hanem az hol eddig voltanak.

1/ Notatus – jelzett, érintett.

2/ Junius 27-re és ez év juniusának következő napjaira.

3/ Tallér – a kor egyik legismertebb nagy formátumú ezüst pénze, értéke ekkor 240 dénár.

4/ Rongált a papír, a szövegben belül három szó nem olvasható.

5/ Pascuatio – legelő.

6/ sub annotta poena tall. 40. – a jelzett 40 tallér büntetés terhe alatt.

7/ Reflectál – visszajelez, válaszol.

8/ Accommodál – alkalmazkodik.

9/ Deliberatio – határozat.

10/ Limitatio – meghatározás, megszabás.

11/ Articulus – cikkely.

12/ Rongált a papír, a másik oldalon is néhány szó olvashatatlan.

13/ A papír rongáltsága miatt egy sor olvashatatlan.

14/ Celebrál – gyakorol, megrendez. A közbiztonság hiánya miatt Kecskemét engedélyt kért az uralkodótól 1676-ban, hogy a vásártartást átmenetileg szüneteltesse.

15/ Usussuk is interturbaltatot – gyakorlásukat is zavarták.

16/ Prasessignált terminus – korábban jelzett határidő.

17/ Causans – panaszos, pereskedő.

18/ Compareálhatnak – előállhatnak.

14. Fülek, 1677. augusztus 9.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A SZÖKÖTTEK BIRTOKAINAK ELKOBZÁSÁRÓL...

Én Koháry István, az fölséges rommay császár, német– magyar– és cseh országoknak koronás királynak füleky praesidiumának¹ főkapitánia s Ketskemeth várossanak földes ura, adom tudtára mindenkinek, az kiknek illik ez levelemnek rendiben.

Mint hogy bizoniossan eset értésemre, hogy sokan vadnak olyanok, kik vagy elejik annakelőtte Ketskemeth várossában lakvan onnét el idegenedtek es várossokra és falukra ki mentenek lakni, s az ketskemethy határban mind ez ideigis jóságokat, mezei kerteket, szőlőket, szántó földeket es reketet bírnak, azoktul az kiknek illene semmit sem adozvan; Országunk törvényei világosan tanittiak, szökött jobbágnak semmie sincs, hanem mindennemő javai földes urára szállanak. Parancsolom ket szaz forint birságh alatt, hogy az ketskemethi birák, szorgalmatossan az ollynok neveknek s mostani helyeknek végire menne s az ketskemethi határban levő jóságokat seriesben² véve, adgyak tudokra, ha matul fogva edgj holnap alatt vissza mennek Ketskemetre lakni jobbágykodni, birhattiak jóságokat, alioquin³ az birák számomra ezen terminus⁴ el mulvan, az ollian jóságokra tegyek rea kezeket es rola sietséggel engemet informallianak,⁵ az melly jokhoz annakutánna hozza juthatnak az ketskemethi lakossok, kik az iránt előttem kedvet keresnek s mint sajattiokat birhattiak.

Az kik penigh ennekutánna Ketskemeth várossabul hirem és akaratom ellen masuvá mennek lakni és elidegenednek, az ilyyeneknek iavait a ketskemethi birák hasonloképpen az megh irt birságh alatt számomra foglalliak, és rola szorgalmatossan informallianak, különbet sem cselekedvén.

Melleyeknek nagyob erősségére adtam a petcsetes parancsolatomat.

IV. 1504. d/5. Az eredeti levél, Koháry sajátkezű aláírásával és pecsétjével ellátva.

A levél külzetén korabeli feljegyzés: Die Aug. 1677. Koháry István urunk eő nagysága pecsétes parancsolattya, hogy a kertes gazdák a kik másut laknak is, ha ide nem jönnek lakni, és az dezmat a város közzé nem szolgáltattyák, mellőle el maradnak az it valok is a város közzé adgyak, ha mással szántatttyákis ide szolgáltatassák.

- 1/ Praesidium – vár.
- 2/ Series – rend, jegyzék.
- 3/ Alioquin – másképpen, különben.
- 4/ Terminus – határidő.
- 5/ Informalljanak – tájékoztassanak.

15. Fülel, 1677. november 4.
KOHÁRY IMRE FÖLDESÚRI RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
NYÉKI GÁBOR MUNKÁJÁNAK TÁMOGATÁSÁRA

Isten minden jókkal áldgjon megh jó atyámfiai benneteket. Igaz dolog, vala ennekelőtte is elmélkedésben egy részről helyeteknek messze voltára, más részről ismét akármi aprólékos igyeseknek előttünk le tött siránkozásokból származott terheltetésünkre nézve, hogy valamint méltóságos palatinus urunk idejében közöttetek hites gondviselőt tartott, a tevőknek kellették lennünk; de hol egy s hol más impedimentumok interveniálván, ad tempus¹ maradott függőben, méltóképpen considerálván² azért már most elvégre a sok egyben gyűlt s közületek diversis vicibus³ előnkbe hozott difficultásoknak⁴ mivoltát, úgy az ugyesek között emanáltatott controversiák⁵ törvényes eligazodásával is megismert rövidséget, hogy az jó alkalmatosságok sok okokra nézve ennekutánna is mint eddig ne lennének eltemetve praejudiciumunkra.⁶ Azért hogy földes uri autoritásunk⁷ az érdemes dolgokban fenn maradna s a ki legnagyobb, az vétkeseknek kerestyén törvény szerint való büntetések (a ki Isten előtt is nagy számadásban forog) végben menne. Emlékezem bátyám uram eő kegyelme előtt is illyetén állapotokban már azelőtt is bizonyos idővel tett instantiátokról,⁸ kecskeméti gondviselőtöknek (a mint az includált hitnek formájából meg fogjátok érteni) Gábor Deákot meg esküttettem, az mi instructiója⁹ vagon, hogy mindenekben a tevő lehessen, a mely dolgok tinektek is tapasztalhatóképpen messze létetekre nézve láttatik könnyebbségetekre. Parancsolom azért ezer arany büntetés alatt, hivatalyában semminemű alkalmatlanságot, rövidséget káromra el ne kövessetek, semminemű ok, mód és szín alatt; mert mentségteket be nem veszem. Legkissebbik törvényetek szolgáltatása, amicabilem compositio,¹⁰ testamentum¹¹ tételek, esküttetések (hogy mindenekben földesuri autoritásom fen maradgjon) hire s jelen létele kívül, félre tévén mindennemű mentségteket, végbe ne mehessenek. Hogy igy az igyeseknek kiváltképpen az meg keseredett szegénységnek lehessen az fel fáradozásában szüneti, oly dolgokban tudni illik, mellyek articulariter,¹² avagy amicabilem¹³ ada alá praesentiajában¹⁴ eligazodhatnak. Végezetre előttetek visellyétek szorgalmatosan s fel nyilt szemmel legyetek ez eránt, ha valaki várostokban szubasának fogja török módon nevezni,¹⁵ fel hozatom azt, akárki legyen, a kiket várostokban fog okozni, és fen marad nálatok emlékezeti törvényes büntetésének. Holott peng ez eránt,

ugymint hit szerint való hivatalyának végben vitelére nézve, akárminemű praetextus¹⁶ alatt is idegen nemzettül kára s költsége, fel s alá Budára való fáradoztatása következne, várostul fogtok kiváltképpen való károtokkal érette számot adni; mindezekben úgy alkalmaztatván magatokat, hogy panassza hozzám ne jöjjön, hogy ez eránt a fellyebb megírt büntetésemet elkerülhessétek. Isten veletek.

HORNYIK II. 162–163. Alapul az 1677–1699-ig terjedő tanácsülési jegyzőkönyv szolgált.

- 1/ Impedimentumok interveniálván ad tempus – akadályok közbejövén ez ideig.
- 2/ Considerál – meggondol.
- 3/ Diversis vicibus – különféle módon.
- 4/ Difficultás – nehézség.
- 5/ Emanálatott controversiák – felnagyított vizzályok.
- 6/ Praejudiciumunkra – kárunkra.
- 7/ Authoritás – tekintély.
- 8/ Instantia – panasz, folyamodvány.
- 9/ Instructió – felkészítés, utasítás.
- 10/ Amicabilis compositio – egyezségek.
- 11/ Testamentum – végrendelet.
- 12/ Articulariter – előírásnak megfelelően.
- 13/ Amicabiliter – megegyezéssel.
- 14/ Praesentia – jelenlét.
- 15/ Nyéki Gábort hatalmaskodásai miatt nagy ellenszenv kíséerte Kecskeméten. Ezen önkényeskedései miatt illethették a gúnyos értelmű címmel.
- 16/ Praetextus – fogás, ürügy.

**16. Fülel, 1677. november 4.
KOHÁRY IMRE FÖLDESÚRI RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A PÉNZES KERTEK TULAJDONJOGÁNAK
FELÜLVIZSGÁLATÁRA**

Adgyon Isten minden jót, jó atyámfiat! Csak ezt akarnám szorgalmatosan tudotokra adnom. Az meg keresett szegénység közzül sokaktól kényszeríttem, instálván¹ azon, hogy provideálnék² kiváltképpen való rövidségekről. Tudni illik sokak közzületek pénzes kerteket³ birván, a földnek bővségén által feküsztek, kaszálló földnek tartjátok s az város földén kívül szántotok s vettek, inkább a városnak is kárával, és nekik nyavalyásoknak egy talpalattnyi földök sincsen. Parancsolom ezért ezer arany birság alatt, egyben gyűjtván a szegénységet, valakik pénzes kertet birnak közöttetek, arról való igazságát Gábor Deák gondviselőmnek kezéhez adgya, hogy megvizsgálván dokumentumoknak erejét, minemű kérdések és okvetlenségek lehessenek azokban, az eránt engem constientiose et genuine informálhasson.⁴ Különbet se cselekedgyetek.⁵

HORNYIK: II. 164. old. Alapul az 1677–1699-es jegyzőkönyv szolgált.

1/ Instálván – kérvén.

2/ provideálnék – meg szemlélném, gondosan figyelembe venném.

3/ Kecskeméten a XVII–XVIII. században megkülönböztettek városadománya kertet, melyet a gazdák béreltek, és pénzes kertet, melyet szabad tulajdonként adtak–vettek.

4/ Constientiose et genuine informálhasson – szavahihetően és igazán tájékoztasson.

5/ Koháry Imre földesúri rendeletének és Nyéki Gábor hatalmaskodásának rendkívül nagy visszhangja lett a városban. Ennek utóregzéseit érzékelteti az alábbi bejegyzés is, amely az 1677–78. évi adókönyv 229–230. oldalain található.

Die 7. jan. A. 1678. Deák Páll és Biro János uraimékat küldöttük fel Fülekre, és Koháry Imre urunk(na)k elő n(agysá)ga négy rendbeli leveleit adtuk Deák Páll ur kezében, melyekben az mezei kertek igazságának megh mutatásáról parancsolt ő na(gysá)ga, hogy ezer arany birság alatt Gabor Deak inspectora kezében szolgáltassuk az mezei kertekről való leveleinket.

Die 21. febr.

A mezei kertekről jöven Fülekről parancsolat Koháry Imre urunktól, hogy mind az mezei kertekről való leveleket Gabor Deak az ő na(gysá)ga inspectora kezében adgyunk ezer arany birság alatt, mellyeket ki szedven tölünk Fülekre 5 fasciculusban fel vitt vala. De sok instanti-ankra nezve ő na(gysá)ga vissza küldötte mind az leveleket ilyen okkal, hogy Gabor Deak urammal 4 vagy több emberseges emberekkel visgallyak megh a kertek igazsagat.

A mely levelek dolgaiban, ha oly controversiak forognak ki helyes nem volna, hanem csak valami practikabol birnak nemellyek az mezei kerteket, az ollyetenok(na)k dolgaik revidaltas-ának, ha kik(ne)k pedig mezei kert öröksegekről levelek nem volnanak, vagy az egész mia vagy pusztulás mia el veszet volna, parancsoltatik, hogy elő bizonyosagokkal bizonyítsa megh, hogy micsoda igazsaggal birja, penzen vett öröksege e, es ha az eleinek is penzen vett öröksege volt e? vagy varos adomanya? Ha ez erant megh bizonyithattya jo bizonyosagok által ezen dolgot, azon igazsagban annal jobban meg erősítettik.

A bizonyosagok(na)k pedig szedésben im az következő Deutromok(na)k seriese szerint munkalkodlyék.

De eo utrum.

1/ Tudgyae a tanu nyilván latta, vagy hallotta, hogy Szana Pall (vagy akar ki legyen az a ki iuztiralat) vagy annak elei, a mely mezei kert örökseget Horvath Andor es Kenesz Istvan szomszedsagokban bir es elei birt, hogy ezen mezei kert öröksegh soha varos adomanya nem lött volna, hanem az egész a varos pusztulasatol fogvast igaz penzes öröksege lött volna magok(na)k es az eleinekis?

2/ Tudgyae nyilván azt a tanu, hogy soha senkitől nem hallotta azon kett mezei kert örökseget varos adomanyabol allonak lenni.

3/ Tudgyae azt a tanu nyilván, hogy azon 2 mezei kert örökseget nem valami practikabol alleitottak volna penzesek(ne)k lenni?

4/ Kit tud a tanu eben jo tanunak lenni?

Die 5. jan. Anno 1678.

Kertes gazdák neve: 206 fő.

Kertetlen gazdák neve: 111 fő.

17. 1678. március 9.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
AZ INGATLANOK NYILVÁNTARTÁSÁT

Fassionálisok¹ beíratni rendeltettek.

IV. 1504. b/76. 837. p. Balla János kivonata az 1677–1690. évi tanácsi jegyzőkönyv 75–76. lapjáról.

1/ Örökbevalló levél.

18. 1678. augusztus 7.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
MEGÚJÍTTJA ÉS ÖSSZEFOGLALJA
A VÁROS LAKOSSÁGÁRA VONATKOZÓ
LEGFONTOSABB HATÁROZATAIT

Mi Kecskemét várossának mostani fő bírāja Nemes Deák Pál és eskütt tanácsbeli személyek minnyájan az egész városi községgel együtt, látván az felséges úr Istennek rajtunk való súlyos ostorát és büntetését, tudniillik: egyfelől az döghalállal való, más felől az ínség, fegyver és had által való sanyargattató büntetését országunkon és csak szomszéd helyeken is. Mindazáltal mindezekvel is igen kicsiny jobbulást és szűnést látunk és érzünk közöttünk és bennünk, noha naponként mind közönségesen az Istennek anyaszentegyházában, mind kiváltképpen a lelkitanítóktul szüntelen intetvén, de ugyan semmi foganattyát láttyuk. Kiért igen csudálható dolog, hogy az úr Isten mind ez ideiglen is s mind ezeknél is nagyobb büntető ostorát nem bocsátotta országunkra és helyünkre. Hanem hogy az úr Istent gonoszságainkrul megengesztel-hessük, s mind az ilyenén vétkeknek ellene állhassunk, ez mai napon Istennek segítsége által közönséges helyre gyülekezvén mind az városi községgel együtt közönségesen és egyező akaratbul tettünk ilyen alább megnevezendő rendtartásokat, és regulákat,¹ melyeket egyszersmind meg is tiltunk, hogy senki azokat az mi Kecskemét városunkban némelyleket, némelyleket pedig kívül is az mi mezőnkben és határunkban elkövetni ne merészellye, mert ha valaki szántsándékbul vagy vakmerőképpen ezek ellen fog cselekedni, az utánna vetett büntetések minden kegyelem és kedvezés nélkül rajta elkövetjük, és semmi mód és szín alatt azoknak meg nem kegyelmezünk, félre tévén és hátra hagyván itt minden tekintetet, fizetést, nem nézvéen senkinek személyét, úgy a gazdának, gazda asszonynak, a szolgának mint a szolgálónak, egy szóval senkire semmi tekintet nem lészen az megbüntetésben, az mely punctumok² és regulák rendessen e szerint következnek:

Elsőben: Hogy az város pinczején ennekutánna délelőtti prédikációig bort ne áruljanak, ne adgyanak.

Másodszor: Senki sem a pincén, sem háznál vasárnapon égett bort, sem pálinkát,

akármely részegítő italt ne merészeljen árulni. Ismét: másünnen behozott égett bort, pálinkát az városban megvenni és árulni ne merészeljen. Ismét: nem leszen szabad se kalmárnak, se kufárnak semminemű jószágot vasárnapokon árulni, hanem szombattul fogvást hétfőig boltja be legyen téve, kiválasztván az beteg és holt embernek süükségre való dolgokat. Ismét: Semminemű gyümölcsöt, úgy – mint almát, dinnyét, körtvélyt és egyebet stb. boltokban ennekutánna berakni nem leszen szabad, hanem kiki szekéren árulja, de azt is úgy, hogy vasárnapon a piaczon virradat előtt álljon meg, mert viradta után nem leszen szabados. Utolszor: sem itt lakos, sem külső vidéki emberek a mi városunkra vasárnap marhát árulni be ne hajtsanak, hanem hetedszaka leszen annak ideje; hozzá adván azt is: Senki idegennek, sem szolgának, sem másoknak boltjában bor ivónak szállást ne adjon, mert mind az bor ivó, mind az bolt gazdája megbüntettetik; elsőben ad flor. 12 büntettetik minden kedvezés nélkül, azután száz pálczával megverettetik, az ki mindezek ellen cselekszik. Végre a kufárok a boltokban ne háljanak sub poena praeominata.³

Harmadszor: Valaki vasárnapokon szekerevel korcsolyázik ide s tova, és akármely külső munkájához nyúl naplementéig, és megtapasztaltatik, minden kegyelem nélkül az büntetés flor. 12, avagy a vásárban béjön, avagy kimegyen, még ha az mezőben szekerez is, megtudatik, avagy a városban közönséges süükségnek kívüle lóháton ide s tova nyargalódzik, annak a büntetése flor. 12. Így kell érteni az malomban való őrlés felől is az megnevezett ideig.

Negyedszer: Valaki az Isten ellen való káromkodásokat, szitkozódásokat, az mellyek már ennekelőtte is sokszor tilalmaztak, nevezett szerint: ördög adta, teremtetta, ördög lelkű, eb lelkű és ezekhez hasonló, Istent haragra indító, eget földet reszkettető szitkokkal szitkozódik; (de mivel igen kicsiny megszünése láttatott ez ideig) ennekutánna el nem szenvedik, akár várason, akár mezőn hallattassék, azt ki fogjuk keresni, és a ki ebben tapasztaltatik, minden kedvezés nélkül száz pálcza leszen büntetése, sőt ha más módon ki nem találtnék is, az mezőre kimenvén, egyik szolgát a másikra esküdtetvén, ugyanazokon elkövettyük az büntetést, az kik ebben találtnak.

Ötödször: Ha Kecskemétre valamely ember házához vidékről és más helyekről valamely személy avagy házas ember, akár özvegy asszony, akármely személy legyen az, bejön, minden ember tartozzék a zsellértől jó végire menni: honnét jött, ki helyébül; onnét az hol azelőtt lakott, és az itt való bírónak hírt adjon felőle, senki bíró híre nélkül olyat be ne fogadjon, aki várasonknak botránkozására, kárára lenne, mert valaki ezen kívül cselekszik, és nála olyan lakos találtnak, az ki más helyről czéges véte miatt kiüzettetett és kicsapatott, az olyan gazdát mind zsellérestül az városbul kicsaptunk, és az olyannak még házát is elpusztítjuk. Item: Ha valakinek házánál hogyha valami gonoszul elorzott jószág, úgy mint sajt, vaj, fagyú, hús, szfj, és akármilyen gonoszul gyűjtött jószág találtnak, az is el nem szenvedtetik, hanem mátul fogva a városul szégyenvallással kiüzettetik, háza is

pusztán hagyatik; hanem ellenben az igazságnak megmutatására és kijelentésére minden gazda zsellérét bíró és tanács hírvél fogadja be, a zsellér is a szerint, ha tiszta személy, közöttünk békességben lakhatik. Végre senki házánál más helyről behozott jószágot, marhát, és egyebet el ne hagyjon árulni, hanem az bírónak hírt adván, az piacon árultassák sub poena flor. 12.

Hatodszor: Mivel már ennekelőtte is megparancsoltattott, hogy minden kereskedő, adó s vevő ember, mind adásának s mind vevésének, akár az vásárbul kimenvén, váras levelével járjon s keljen, hogy mind magának útja bátorságosb lehessen, s mind másoknak is gyanúságokat el kerülhesse, mert ha különben cselekszik, az mi rajta fog esni, magának tulajdonítsa.

Hetedszer: Senki, sem gazda, sem zsellér, sem rideg legény bíró és tanács híre nélkül sem házat, sem istállót ne merésszeljen állítani, hanem bíró és tanács hírvél; mert aki különben cselekszik, valami gonoszság azokban tapasztaltatik, mind házának s mind istállójának gazdáját megpálcázván, az várasból szégyenvallással kiküldjük, és házát, istállóját tövibül felfogatjuk.

Utolszor: Azt sem engedjük meg tovább, hogy ezután akármely öreg ember, rideg legény özvegy asszonnyval magánosan csak ketten lakjanak egy házban, hanem külön más háznál, onnét is süthet főzhet neki.

Mindezeket bérekesztvén, azt akarjuk, hogy minden igazán, tisztán éljen, és jámborul várasokban, hogy az úr Isten erős büntető ostorát mindezekben eltávoztathassuk, ellenben az ő fölsége áldását naponként minden tapasztalhatóképpen (ha így cselekszünk) rajtunk megérezzük, kit az úr Isten engedjen jó voltából és irgalmából. Amen.

Datum et confirmatum hoc mandatum in oppido Kecskemeéth tempore iudicis praedicti nobilis Pauli Deák.⁴

*HORNYIK: II. 494–498. old.*⁵

1/ Regula – szabály, rendelet.

2/ Punctum – pont (rendelet pontja, szakasza).

3/ Sub poena praeinominata – a fent megjelölt büntetés terhe alatt.

4/ E rendelet kelt és megerősítést nyert Kecskemét mezővárosban az említett nemes Deák Pál bírósága idején.

5/ A hódoltság utolsó évtizedeiben az amúgyis gyenge közbiztonság tovább romlott. A refeudalizálódással járó fokozottabb kizsákmányolás, a török földesuraknak az áruterelésbe történő nagyobb arányú bekapcsolódása valóságos népvándorlást idézett elő az ország egyes részein. 1677. május 21-i bejegyzés szerint a kecskeméti főbíró 101 baranyai jobbágycsaládot kísért Budára, kiket a baranyai török földesurak panasza alapján kellett a városból eltávolítani. A migráció fokozódásával szemben, illetve a belső biztonság megőrzése érdekében kényszerült a város a fokozottabb ellenőrzésre. Minden biztonnyal a statutum meghozatalával áll szoros kapcsolatban 1678. augusztus 8-án megfogalmazott jegyzőkönyv, amely szerint „Varga István kisbíró járásában 6 tized allya népe vizsgáltatott megh az esküdt uraimék által...” A szinte meglepetésszerű ellenőrzés nyomán 42 pontban foglalták össze a tapasztalt anomáliákat, melyek többsége a jövevényekkel szembeni eljáráshoz kapcsolódik. Pl.: „8. Kados István a menyekcske zsellérjéről adjon számot.” „21. Boda Gergelynél Barthai mellett egy R(ideg)

Keviből jött legény igaziccsa magát.” „Fekete Balog Gergely nyilvánvaló lator”, ezért a városból ki kell kergetni. (1509. c, 1674–78. 81–84. old)

19. 1678. augusztus 22.¹
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍJTJA
AZ IDEGEN KERESKEDŐKRE VONATKOZÓ
KORÁBBI HATÁROZATÁT²

Rima Szombati emberek be alvan városunkban fazekakkal, hardes(!?) süvegekkel, sing vasakkal és egyeb portékával. Ezek közül nemelyek által hagvan a városunk jó rendtartasat: Ezt tudniillik, hogy harmad napjanak előtt süveget hordostol vegh gyolcsokat es egyebet összességel a kalmároknal el adnak, es a városbelieknek.

Latván ezeknek rendezetlen cselekedeteket és az város törvénye ellen valo által hasagokat, kit az város nem akar szenvedni. Ehhez képest lett vegzese a böcsületes tanácsnak, hogy mind az ado s mind a vevő a ki által hagta a városnak rendtartasat, megh büntettessenek erdemek szerint:

Akik a beszterczei emberektől a gyolcsot az ide hozasnak harmadnapja előtt megh vettek:

- 1 Kerek István
- 2 Damjan Tamasne
- 3 Sari Mihály
- 4 Szűcs Peter deak
- 5 Kecskes Gergelyne
- 6 Zavori Panna 1 pint palinkat vett.
- 7 Tovis János gyolcsot.

IV. 1509. c, 1674. 89. old. A számadáskönyvbe történt egykorú bejegyzés.

1/ A keltezés pontos szövege: „Anno 1678. cir. 22. diei Augusti.”

2/ Hasonló rendeletet tartalmaz a 3. számú közlésünk.

20. 1679. augusztus 25.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
RENDELETBEN TILTJA EL
A DOHÁNY ÁRUSÍTÁST

Dohányárulás általában eltiltatott, ti. sem boltban, sem piacon, sem magánházaknál meg nem engedtetett.

IV. 1504. b/76. 837. p. Balla János kivonata az 1677–1690. évi tanácsi jegyzőkönyv 501. lapjáról.

21. Fülek, 1680. október 29.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A PUSZTÁK HASZNÁLATÁRÓL,
A SZÖKÉSEKRŐL ÉS AZ ÖNKÉNYESKEDÉSRŐL

Koháry István etc. Ketskemeth varassanak feöldes ura. Akarám említett Ketskemeth várossa lakossinak közönségessen eleikben adnom, s edgyszersmind ez patens¹ levelem által parancsolnom.

Minthogy tapasztalhatóképen látom, hogy Ketskeméth varassának lakossi, mind az puszták élése állapottyában kezikben adott limitatioboli² parancsolatom ellen járnak, nem alkalmaztatván annak continentíaiához³ magokat, mintha semmi rendelésem nem volna közöttök, edgymás között egyenetlenkednek, s miattok szüntelen búsítatom, s mind pediglen az Ketskemeth várossáruul hírem s akaratom nélkül el szökő és idegenedő személlyek ioszágoknak, nevezet szerint pedig, mezei kerti eörökségeknek számomra való foglalássa vegett ki adott patens levelem mellől elmenvén, az ott való bírák és tanács az illyenekben magoknak szabados dispositiot, és dispensátiót vendicalnak,⁴ feöldes uraságomnak s parancsolatomnak nem kicsiny sérelmére. Továbbá vannak sokan közüllök olyan vakmerő nyakas emberek, kik értékekben bízván, nemelly dolgokban iniuriatusoknak praetendálván⁵ magokat lenni, másoktul az violentiarul⁶ megh írt articulas⁷ büntetéssel a negyven forinttal semmit sem gondolván, s annak megh fizetését csak bossuiat álhasza, kevesre, s ollkor semmire becsülvén, az az erőtlenebbet az keözenséghes igazságnak letapodásával megh nyomoríttya. Akarám azért ez patens parancsolatom által újjobbanis parancsolnom.

Elsőben: Hogy mindenek, kik Ketskemeth várossát lakják, megh írt limitatiobeli rendelésemhez, s parancsolatomhoz sub poena florenorum 500⁸ alkalmaztassák magokat, es tartsák megh abbeli parancsolatimat.

Másodszor: Ketskeméth várossának bírái szorgalmatossan vigyázzanak arra, sub poena flor. 500, kik Ketskemeth várossábul hírem s akaratom nélkül el szöknek, s masuvá transferállják⁹ magokat, az ollynoknak minden iavokat számomra foglallyák el, s dispositiomigh szorgalmatos gondgyát visellyék, és akaratom s hírem kívül se disponállyanak se dispensállyanak az bírák és tanács sub poena flor. 1000.

Harmadszor: Az nyilvánvaló és szánt szándékból, s kész akartva hatalmaskodóknak, kik tudniillik az országh törvényeiben megh írt büntetést kicsinynek és kevésnek tartván, mások ellen türhetetlen bosszújokra nézve hatalmaskodnak, kit kemény veréssel, s kit ismét más praetextus¹⁰ alatt valo hatalommall opprimálnak,¹¹ azoknak büntetések ezentúl, úgymint a hatalom terhe f. 500, s azon kívül ismét refusio damni,¹² vel determinenti corporis¹³ fogh lenni. Az mely hatalomnak terhét maga számára, a kárnak és test sérelmének refusioját pedig a meg sérült

félnek részére, személyly válogatás nélkül irremissibiliter¹⁴ megis fogom venni, tudva legien mindeneknél. Akinek pedig gyarlóságul esendő cselekedete lészen, az olyan is, az articuláris büntetést el nem fogja kerülni. Melly elő számlát parancsolatimat ketskeméthi bírák és tanács az váras lakossi előtt megh olvastatván, adgyátok közönségessen értékre, hogy ki ki tudhassa közzülök maghát alkaolmazzatni.

IV. 1504. d/5. Eredeti levél Koháry István sajátkezű aláírásával és pecsétjével ellátva. A levél külzetén korabeli feljegyzés: Némely nyakas emberek szófoga-datlansága iránt való poenálások limitációja.¹⁵

- 1/ Patens – nyílt.
- 2/ Limitáció – behatárolás, megszabás.
- 3/ Continentia – tartalom.
- 4/ Dispositiót, és dispensációt vendicalnak – intézkedési és felmentési jogot követelnek.
- 5/ Iniuriatusoknak praetendálván – károsultaknak nyilvánítván.
- 6/ Violentia – önkényeskedés.
- 7/ Articulasis – cikkelyekbe foglalt, szentesített.
- 8/ Sub poena florenorum 500 – 500 forint büntetés terhe alatt.
- 9/ Transferálják magukat – elköltöznak.
- 10/ Praetextus – ürügy.
- 11/ Opprimál – kényszerít.
- 12/ Refusio damni – kártérítés.
- 13/ Vel determinanti corporis – vagy testi büntetés.
- 14/ Irremissibiliter – könnyörtelenül.
- 15/ Poenálások limitációja – a büntetések megszabása.

22. 1685. június 30.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A GABONADÉZSMÁRÓL

5–o. Az mi az kecskeméthi désmálást illeti, az mint az régi jó szokás observáltott, most sem bontatik el.¹ Azért kiki személye szerint mihlet nyomtat, azonnal hiti szerint az désmáját közönséges helyre az város házához hozza be in persona,² az holott újabban fogja letenni juramentumát,³ úgy hogy ha ad summum⁴ az Demeter napig be nem hozza, büntetése fog lenni fl. 12, mellyet az bíró irremissibiliter exequaljon⁵, azután a désmát is meg adgya, az désmálás pedig ily formában fog rendben végbe menni.

Az búzának az kecskeméti földön huszada vétessék, az pusztán harminczada.

Az árpának, zabnak, czikroknak az kecskeméti földön tizede, az pusztán tizenötöde vétetik be.

Az Úr rétin való köles tizedébül fog désmáltatni.

HORNYIK: II. 220–221.

- 1/ Kecskemét régítől fogva nem fizetett földesurainak kilencedet, a püspöknek tizedet, helyette

földesúri cenzust, a váci püspöknek haszonbért, a töröknek pedig ú.n. summa-adót fizetett. A város lakosa ezen szolgáltatásokkal nem közvetlenül az említett személyeknek, illetve hatóságoknak tartozott, hanem a városnak. Így ennek nagysága is eltérhetett az általános gyakorlattól.

2/ In persona – személyesen.

3/ Juramentum – eskü.

4/ Ad summum – teljességgel.

5/ Irremissibiliter exequal – kíméletlenül behajt.

23. Bécs, 1686. március 28.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A VÁROSI TANÁCS TEKINTÉLYÉNEK
MEGŐRZÉSÉRE

Mínthogy Kecskeméth városának némely lakossy, magok vakmerőségétől viseltetvén, sem az bírának sem az ott való tanácsnak illendő böcsületit megh nem adgyák, parancsolattyokban el nem járnak, sőt inkább őket böcstelenítvén ellenek meriszlenek támadni, mellyet jóllehet törvény szerint megh láttatván érdemes büntetés nélkül nem fogok hadny, mindazáltal, hogy az alat senki újjabban azoknak rosz példájára ezentúl ne engedetlenkedgyenek, kinek kinek életére, fejére parancsolom, mert valakin tapasztaltatik ezen parancsolatom által hágása, hitesse el magával, minden kedvezés nélkül megh lakol vétkejért, ha kinek vagy a tanács vagy az bírák mi rövidséget téssen, ez előtti be vett jó szokás szerint általam dirigáltatván az oly forma elől is az városnak mind az bírának, mind az tanácsnak magaviseletéről is ennekem áll hatalmamban, s másnak nem senkinek, hogy tegyek kihez való képest fellyebb megh írt parancsolatom szerint helyeknek be vet jó szokásához képest, ki ki élete s feje, jószága vesztése alat az városnak közönséges megh maradásában járván az az dologh, az bírának s tanácsnak illendő engedelemmel légyen, melyről az bírának és tanácsnak nagyob erősségére adván ezen patens¹ levelemet.

IV. 1504. d/5. Eredeti levél Koháry István sajátkezű aláírásával és pecsétjével ellátva.²

1/ Patens – nyílt.

2/ A levél harmadik oldalán alábbi szöveg található: Hogy Kecskeméth városának lakossai és bírái s tanácsi Méltóságos gróff Koháry István uram eő nagyságha ezen folyódb meghírt parancsolatjához és méltóságos uram dispositiojához mindannyian magokat alkalmaztassák, és minden mocskolódástul megszünnyenek, a mi nagyob, a fel háborodásoknak és támadásoknak békét hadjanak, én is erőssen parancsolom, mert valaki az fel háborodásoknak és támadásoknak indító oka léssen, minden kegyelem nélkül megh hal érette, és complex társai is érdemlet büntetéseket el nem kerülük, úgy hogy azon fel tamadoknak és háborúságh cselekedőknek jószágokis el fog veszni. Azért ki ki úgy viselye magát, hogy az elő számlált excessusokban ne complicaltassék. Az kiknek közölük mi panasza léssen panaszokat terjesszék az megh írt méltóságos földes úr eő nagysága eleibe, s én előmbe is, panaszoknak

mivoltokhoz képest comperta mera rei veritate leszen igazságos satisfactioja. Melyeknek nagyob bizonyoságára ezen edictumot kezem írásával és pecsétemmel én is megh erősítem. Datum in libera ac regia civitate Pestiensis, die 4. mensis octobris. Anno domini 1698.

Méltóságos gróff Koháry István uram eő

nagysága jószágainak inspectora

Dul Mihály mp.

A sajátkezű aláírás és kiegészítő sorok alatt a pecsét épségben megmaradt.

A levél külzetén az alábbi szöveg, korabeli feljegyzés olvasható:

Koháry István urunk eő nagyságha levele azok ellen, az kik az városban bírák és az tanács ellen pattognak és támadást tesznek. Vienna, Austria, 28 Martii. Érkezett Szfvós alatti áprilisban. Anno 1686.

24. Pest, 1687. június 29.

**KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
A SZÖKÖTT JOBBÁGYOK VAGYONÁRÓL**

Comes¹ Stephanus Koháry etc. Adom tudtára mindenkinek az kiknek illik, kévaltkeppen pedigh Kecskemét varossa lakosinak, minthogy eset értésemre, hogy némellyek az város lakosi közül, maga akaratján járván, Kecskemétrül Komáromban, Nagy Győrben és más helyekben reciprálván² magokat, fundusokru³ el szöktének, és sem az földes uraknak adózni, sem azon városnak közönséghez terhét seghíteni nem igyekeznek, mindazáltal elhagyott házaikat s azon város határában lévő örökségheket, távulrul is birny akarják, s néhánkor másoknak árulljákis. Sokan ismét újobban, azoktul példát vevén, azon városbul elidegenedny s elszökni szándékoznak. Mivel pedigh mind a haza törvényei, s mind ezen országban régtül fogva követtetett jó rend tartás szerint a szökött jobbágnak semmije sincs, és akik földes uruk hírek s engedelmek nélkül fundusokru³ máshova mennek s el szöknek, nem csak fundusukon épített házaikat, hanem minden nemű örökségeketis el szoktak veszteni, parancsolom a kecskeméti bírának hogy az ollyaténokat szorgalmatosan megh vizsgálván, el hagyott s elvesztet örökségheket és neveket írásban vevén, javaikat számomra foglalják és tarcsak, úgy azoknak is véghére mennyenek, kik vagy azoknak el szökéseket tudva, elszökések előtt vagy elszökések után tőlük örökséget vásárlottak, s tarcsak számomra azokatis, mighlen közülük, akiknek azokra szükséghek leszen, engemet megh nem tanalnak felőle. Akiket penigh eszre vesznek, hogy onnéd elszökő szándékkal vannak, adtam arra hatalmat azon bírának, sőt meghis parancsoltam, hogy az ollyaténokat megh fogatván, nem különben, hanem jó kezesség alát bocsássák ki, olyan okkal, hogy Kecskeméten allandok és szófogadó jobbágyok lesznek, s arra erős hittel meghis esküdtessenek, és az hol közülök el szököt jobbágyokra akadnak, hatalom adatot azoknakis vissza valo vitelere.

IV. 1504. d/5. Eredeti irat Koháry István sajátkezű aláírásával és pecsétjével ellátva.

1/ Comes – gróf.

2/ Recipiálván magokat – elköltöztek.

3/ Fundus – (jobbágy) telek

25. 1689. február 10.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A PORTIO-ADÓ NAGYSÁGÁRÓL**

A becsületes tanács a portioknak¹ felvetésére nézve egybe gyűlvén a szegénység-gel edgyütt a limitatio szerint, mely volt vetve 24 850 forint, így rendelete.

1. A vad számra mindenkinek, minden néven nevezendőkre vettetett egy forint közönségesen.

2. Az háztul, akárkié légyen, ha három, több leszen is, ha különb különb fundoson deprehendáltatik², a portioja két-két forint fogh lenni. A majoroktul penigh egy-egy forint.

3. A ridegh istáloktulis, akarmennyi talaltassék, ezektulis a portio leszen két-két forint.

4. A piacon levő boltoktul is fizettetik két-két forint.

5. A kerteknek és szőlőknek állapotya abban marad a tizedbeli becsületes emberek által fog investigáltatni³, mennyi summapénzt ér szőlője és kertje, vagy mennyi áron vette, megbecsültetvén minden tiz-tiz tallértul tartozik a szőlő és kerres gazda fizetni flor. nro. edgyet-edgyet.

6. Minthogy mégis a felvetett 24 850 forint ki nem telik, limitáltunk minden gazdának fiátul, feleségétül, lányátul, fizessen egy-egy forintot.

7. Mivelhogy a cigányok is a városunkban házat tartanak, azért őkis szintén valamint a magyarok portioznak, mindenekben a limitatio szerint fizessenek.

8. Aki pedigh a vadszámját eltagadja, rajta elérik, azon eltagadott jószág foglal-tassék a quanatumra...⁴

IV. 1508. c, 1689. 2–3. old. Az adólajstromba történt egykorú bejegyzés.

1/ Portio-adó – az idegen hadsereg fenntartására szedett adó a törökellenes háborúk során.

2/ Deprehendál – van, lephető.

3/ Investigál – tudakozódik, nyomoz.

4/ Quantum – összeg, mennyiség.

26. 1690. február
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A PORTIO-ADÓ NAGYSÁGÁRÓL

A becsületes Kecskemét városának lakossi, mivel közönségesen egybegyűlvén eskütt uraimékkal, lévén 8125 forintális impositio,¹ ezeknek exigálásáról ekképpen let a deliberatio,² az egész urak részéről való adot is ide computalván.

1. Minden háztul, akarmennyi légyen, ki–ki mennyit bir, attul fizessenek két–két tallért.

2. Az istállóktul is, melyekben ridegek laknak, tall. 2. A majoroktul tall. 1/2.

3. A boltoktul is mindenikétül adassék két–két tallér.

4. A főre való adó fog lenni minden személyre, kicsire, nagyra gar. 2–2.

5. A mely rideghek vagy kereskedők talátnak, kiknek sem helyek, sem istálló-jok nem lévén, azokat a tized népe serio investigalva hittel ki vévén tőle, értéke szerint portiozva minden 10 talléroktul garas nro 2–2.

6. Marhabéli vadszám is minden néven nevezendő fogh lenni egy marhátul gar. 2 (nro. 2.). Az harmadfű tino vagy üszö egy vadszám lészen. Mint azelőtt penigh 10 meddü, kos és ürütül adatik gar. nro. 2. Tavalyi borju kettő 1 vadszám.

7. Aki penigh vadszámját eltagadgya, mint hogy ujabban véletődik, ha el érik rajta, azon el tagadott jószág foglaltassék a quantumra.

8. A szőlőktül és kertektül, kiktül dézsmát vesznek, portio nem adatik.

IV. 1508. c, 1690. 1–2. old. Az adólajstromba történt egykorú bejegyzés.

1/ Forintális impositio – forintösszegű kivetés.

2/ Deliberatio – döntés, határozat.

27. 1690. május 29.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
AZ EGYHÁZAKNAK
A TATÁROKKAL SZEMBENI VÉDELMÉRŐL

Zakri Miklósné Varga István ellen való inquisitioja¹.

Tudgyae a tanu ennek előtte való circiter² hét esztendokkal, miért verte megh Zakri Miklósnét Varga István?

1. Testis:³ Kállai László, annorum circiter 55. Az mely igaz hittel a várasnak megesküdtem, azon hittel vallom, hogy Zakri Miklósnét Varga István nem az házájáért verte megh, hanem hogy a tatár föl akart menni, s a várasunkban be akart szállni, a tanács megh tilalmazta, hogy senki be ne hordozkodjék a belső kerítésbe, othon legyen ki ki, és gazdálkodjék neki, mert ennek előtte két éjjel és három nap voltanak a várasban a tatárok, azon három napokon sokan a templomba rakodtak be, és a tatárok sokan gazdájukat abrakért és egyébért a templom ajtajában lesték, annak okáért tilalmazta az b(ecsületes) Tanács, senkit be ne bocsássonak a kerítés-

be, mert a templomokat fölverik érette, akkor pedig Varga István adószedő biránk volt, szofogadatlanságáért nyerte a verést . . .

Deliberatum⁴

My ugyan specifikált arbiter birák⁵ megh vizsgálván Varga István ellen való heltelen vadgyat is Zakri Miklósénak, és magunk személyében esküdtetvén, deliberálván eképpen a tanuknak is testiojukat vuminalvan, bona conscientia így adinvenialtuk.⁶ Ami pedig Varga István által lött megütögettetészet illeti Zakri Miklósénak, 2-dum fassiones⁷ abbul is semmi fundamentumot nem vehetvén Zakri Miklósé instantiájára⁸ és panaszszára nézve, mivel hogy a tatárok már annak előtteis, gyakran fordulván megh várasunkban, a váras lakosi pedig hazaiktu recipialtak magukat⁹ az templomokba, kerítésbe, nem akarván gazdalkodni az ellenséghek.

Látván ily veszedelmes voltát várasunknak, hogy a templomok és szent egyházi eszközök föl ne predaltassanak, mivel már az előtti rajtunk való lételekben is a kerítésből és a templomokbul hajtották ki az embereket, lesvén el állották kiváltképpen a templomok eleit. Ilyen helytelenséget és romlásba nézendő kárvallást vizsgálván a b(ecsületes) Kecskeméti Tanács deliberalta bona sub constientia,¹⁰ hogy senki be ne mennyék és hordozkodjék a kerítésbe és a templomokba, hogy a szent ecclésiák ne violáltassanak,¹¹ az gazdák magok s jóságok be recipiálása iránt admoneálván¹² és parancsolvánis, Kecskeméti b. Tanács akkori birót Varga Istvánt, hogy remedialna¹³ és oltalmazna a kártételtől a várast, senkit be ne bocsátván a templomokba és kerítésekbe, személyében sem jószágában, ki ki gazdálkodnék házánál, ha kik nem fogadtak szótt ez iránt mint Zakri Miklósé és másokis, magokat akarván lappanghatni, a váras keserves romlásához képeste, ha megütögettetet, tulajdonitsa magának mint birájának tanácsának engedetlen személy, mivel többen is akarván magokat recipiálniis az gazdálkodás elől bujkálni, megh nem engedették.

IV. 1504. a/1. 3–4. old. Zakri Miklósé Varga István elleni inquisitioja az eredeti tanácsi jegyzkönyv alapján.

1/ Inquisitioja – keresete, vádja.

2/ Circiter – körülbelül.

3/ Testis – tanu.

4/ Deliberatum – határozat, végzés.

5/ Specifikált arbiter birák – megjelölt ítélőbírák.

6/ Bona conscientia így adinvenialtuk – közös egyetértéssel így határoztunk.

7/ Secundum fassiones – második vallomástétel.

8/ Instantia – kérés, folyamodvány.

9/ Recipiálták magukat – beköltöztek.

10/ Deliberalta bona sub constientia – teljes egyetértéssel döntött.

11/ Violál – megsért.

12/ Admoneál – megint, figyelmeztet.

13/ Redimál – megvált, megment.

28. 1690. augusztus 6.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A FONTOSABB PÉNZEK
FORGALMI ÉRTÉKÉRŐL

Deliberatum est a Dominis Iuratis Assessoribus Kecskemethiensibus.¹

1. Az Császári eő Felséghe tallérát, francia tallért, Créczi tallért minden ember hét hét öregh garasban el vegye.²
 2. Az keresztes tallért flo 2, idest két forintban.
 3. Az aranyat 14 öregh garasban.
 4. Az török aranyat 12 öregh garasban.
 5. Az oroszlanos tallért 5 öregh garasban.
 6. Az zolotát 3 öregh garasban.
 7. Az 12 polturást ugyan 12 polturában
- Sub poena flo 12.

IV. 1504. a/1. 16. old. A tanácsi jegyzőkönyvbe történt korabeli feljegyzés alapján.

1/ Kecskemét bírái és tanácsosai az alábbi módon határoztak.

2/ A császár tallér, más néven imperiális tallér, a francia tallér és a gréci tallér értékét 210 dénárban határozták meg.

A keresztes tallér értéke: 200 dénár.

A török arany: 360 dénár értékű.

A körmöci arany értéke: 420 dénár.

Az oroszlanos tallér értéke: 150 dénár.

A zolota értéke: 90 dénár.

A 12 polturás értéke: 36 dénár.

Az öreghgaras értéke: 30 dénár.

29. 1690. szeptember 10.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A DÉZSMA NAGYSÁGÁRÓL

Szabó Bálint úr főbíróóságában a böcsületes tanács dézsma felül így deliberált és determinált.¹

1. A buzának minden ember 15–dét adgya a városházához.
2. Az árpának zabnak a tizedét.
3. A bornakis minden ember tizedét adgya a szerint.

IV. 1504. a/1. 21. old. A tanácsi jegyzőkönyvbe történt egykorú feljegyzés alapján.

1/ Deliberált és determinált – döntött és határozott.

30. 1691. április 17.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A TAKÁCSOK MUNKÁJÁVAL KAPCSOLATOSAN

Az betsületes tanácstúl el végeztetett, hogy a takácsok azon szerént szüjjenek és munkállodgyanak, valamint annak előtte, több fizetést a város lakositul ne végyenek, mert másként az bironak büntetésett el nem kerülük, az mejiknél penig hamis singek találatnak, azokis biro ur gratiájára commítáltatnak¹ az büntetésre nézve, hogy büntetődgyenek proportionaliter² érdemek szerént, mely végezésben jelen voltanak Nemes Deák Pál, Sárközi Pál, Demeter Márton, Sz. Királyi Pál, Kaszap János, N. Patai István, Kis István, Markó András, Könyves András, Kováts Gergely. Szabó Keresztes, Dékány István p. t. feő birák Szabó Bálint és Nagy János eő kegyelmek.

IV. 1504. a/1. 37. old. A tanácsi jegyzőkönyvbe történt korabeli bejegyzés alapján.

1/ Gratiájára commítálván – kegyére (szándékára) utasítván.

2/ Proportionaliter – arányosan.

31. 1691. május 6.
DUL MIHÁLY,
KOHÁRY ISTVÁN BIRTOKAINAK INSPEKTORA¹ URA NEVÉBEN
HATÁROZATOT HOZ A VÁROSI LEGELŐK,
SZŐLŐTELEPÍTÉS STB. ÜGYÉBEN

Méltóságos gróff Koháry István kegyelmes urunk eő nagyságha javai inspecto-rának nemzetes Dul Mihály urunk eő kegyelme a kecskeméti határnak az Nyomás részirül reambulásának² s egyszersmind confirmatiojának processussa.³

Én Dul Mihály méltóságos gróff Koháry István kegyelmes uram eő nagysága jószágainak inspectora Kecskeméth várossa becsületes biráinak, tanácsának és közönségessen minden lakossinak eő kegyelmeknek adva értésére. Nyilván va-gyon Kecskemét Várassának minden lakossinak, hogy említett gróff kegyelmes uram eő nagysága megh in anno 1681. die undecima Április,⁴ Fülekben költ méltóságos levelében, kinek az kecskeméti lakosok közül, száz száz arany birság alatt meg parancsolta vala azt, hogy senki házat, boltot, szőlőt, kertet és egyéb épületeket a váras rendelésé kívül ne csinállyon, hanem mint annak előtte az házak, boltok és egyéb épületek, ezutánis azon helyen legyenek, hasonlóképpen ugyan azon büntetés alatt, szőlőhegyet és földet másut ne foglallyon, hanem az hol annak elotte volt, továbbrais ott legyen. Mindazonáltal sokan az lakosok közül, nem gondolván megh irt kegyelmes uram eő nagysága méltóságos parancsolattyával, és abban megh irt letött büntetéstül sem rettegvén, magok szabad akarattyán járván (az mint az egy néhány napok alatt, itt valo letemnek alkalmatosságával magam

szemével láttam, és valóságosan végére mentem) az becsületes váras bírát s tanácsit eő kegyelmeket s tilalmit, es az váras közönséges javára való rendeleteit vakmerőjül megh vetvén és megutálván a váras földenek nagy részeit, az b. váras bírái s tanácsi bosszuságára prejudiciumára⁵ és közönséges kárára foglalyyák, házakat és egyéb épületeket csinálnak s tesznek. Hasonlóképpen az marhák pascuatiojárá⁶ s legeltetésére rendelt régi Nyomást mezőt és határokat szőlőnek és kerteknek fogták, foglalták, árkozták és fölszántották, s az elfoglalt szőlőkkel, kertekkel, földekkel kereskednek, tósérkednek, edgyiket eladgyák, s megh másikat foglalnak, sokan az el foglalt földeket mások dezsmájára ellocallyák,⁷ s nemelleyek penigh az foglalt szőlőjük mellé szántóföldeket is fogtak, s föl-árkolnak. Ismét nemelleyek regi szőlőjüktul közelebb voltának okáért szántó földeket csináltak, s azok helyében az közönséges pascuatióra rendelt mezőbül más szőlő helyeket foglaltak, a b. váras közönséges javainak el szenvedhetetlen kárára, és az ilyen csalárdsággal való foglalással az marhák pascuatiojárá való mezőt annyira el szoritották (az mint az határok reambulatiojakor szememmel láttam), hogy a váras marháinak lehetetlen el élni, kikett a váras lakosi mindennapi szükségekre az városban ben tartani, s közönséges csordára ki hajtani szoktak. Hogy ezért ezen rendeletlensegek és csalárdságok el tavoztassanak, az fogyatkozások meg orvosoltassanak, és a becsületes váras régi jussának s igazságának ez irántis továbbra való megbántódása ne legyen, kegyelmes ur eő nagysága említett méltóságos parancsolattya szerent, ugyanabban megirt büntetés alatt parancsolom, hogy senki a b. váras bírái s tanácsi rendeleteken kívül házaknak, boltoknak, s egyéb épületeknek való földett ne foglaljon, az mely földet penig ez ideig, a parancsolat, tilalom és váras rendelesin kívül el foglaltak, és akarminemű épületekett tétettek, és az várasnak kárára vadnak, ezen rendelésnek kegyelmes ur eő nagysága által leendő confirmálása után, a b. váras bíráinak és tanátsinak eő kegyelmeknek szabadságokban fog állani az olyan épületeknek el hányattatása, és rontatása. Hanem az ki mitt allandoképpen epítettni akar, az váras hirével s rendelésébül cselekedgye, másnak serelme nélkül. Hasonlott követnek el minden jo rendtartást szerető városokban s falukbanis.

2-do: Annak előtte az marhák járásának és közönséges pascuatioknak az minemű határaik voltak, és most velem együtt a b. bírák és tanáts eő kegyelmek reambuláltak és renováltak, mejjeknek specificatioja a b. váras protocolomos könyvében⁸ be is irattatott, azért ezutánis addig tartassék, közönséges javára lévén az a b. váras népének. Azokon a határokon belül penig, az minemű kerteket foglaltak, egyszóval akárkik legyenek azok, azon kertektül el esnek, mivelhogy ezeket a szabad pascuatioból foglalták, és az reambulált marhák járásának és szabad mezőknek határain belül vadnak az váras felől. Hanem ha valamejjik ezek possessor⁹ közül a b. váras rendelése és adománya mellett való igassággal birná, kitt megis bizonyitana, az olyantul el nem vehetni. Az minemű vetések pedig most azon el foglalt földekben és kertekben vadnak, azoknak gazdáí számokra megh maradnak, és az

csőszök is azokrais vigyázni tartoznak, Isten kegyelméből azokat felaratván és termésekett be vévén azután az fejjül meg irt büntetés alatt külön-külön állyanak el azoknak tovább való szántásátul és birodalmátul, mert az közönséges pascuatiohoz valok, és nekik úgy használ mint az többinek. Ha szántani akarnak elég puszták vadnak az váras határán kívül, meg követés által eleget szánthatnak vethetnek azokon, mint az váras népének nagyobb része is azokon szánt s vett. Akik peniglen ezentul az meg irt határokon belül az váras felől, az pascuatiobol a váras rendelése s engedelmé nélkül továbbis vagy kerteket, vagy szőlőkett foglalni merészelnek, és kegyelmes uram eő nagyságának parancsolattyával ezen rendeltis labok ala tapodni nem felemlenek ur eő nagysága ellen, minden személy valogatás nélkül külön külön az meg irt száz száz arany büntetést el nem kerülik, és az eő nagysága parancsolattyátt az ki eddig által hágták, azoknak meg büntetésére az facultas¹⁰ és hatalom fen marad.

3-tio: Az mi a szőlő hegyek dolgát illeti, jóllehet a Szolnok fele a várastul járott mellett jobb kez felől is az kitt Szár homokának hitak, annakelőtte mind marha járo s szabados pascuatio volt, és azt a darabot nemely privat emberek az váras rendelése kívül árkonták s fogtak fel szőlőknek. Mindazonáltal mint hogy szaporodik a váras lakosa s népe, hogy szegénynek jusson szőlő, az mint legett, és ne panaszkodhassék, consensual¹¹ a város, hogy azon Szár homok nevezetü hely szőlő hegy legyen, de úgy, hogy azok között osszójjon fel, kiknek másutt szőlejek nincsen, egyenlő mértékkal kinek kinek értéke szerint. Az peniglen senkinek meg nem engedtetik, hogy a szőlők között valaki őszi vagy tavaszi vetést tégyen, hanem a szőlő hegy szőlőnek maradgyon, s az szántást szántó földön kövesse a hol illik, aliquin az ki ellenközött, és mást ez ellen cselekszik, az olyan meg szántott szőlőt a váras vegye el, a adgya annak, akinek szőlője nintsen. Értésére legyen azis kinek kinek, hogy az ki akárminemü szín alatt, akár szüksége miatt szőlejét el adgya pénzen másnak, az helyébe fel fogásra néki új szőlő hegy nem adatik, mert így ha minden el adónak az eladott helyében más hely mutattatnék világos nagy tősérkedés és hasonló allapott következnek belőle, nem különben mint a marhával való kereskedés, a váras határának és a közönséges jónak nagy kárával. Ezen Szár homokon kívül ujonnan a váras rendelésen kívül némely privat emberek által foglalt új szőlőhegyek pedig, annyiban, az mennyiben az váras közönséges javának és az marhák pascuatiojának ellenére vadnak, tolláltatnak és annihiláltatnak,¹² és kiknek kellessen meg maradni s mellyeknek el romlani a betsületes váras rendelésében s dispositiojában¹³ maradnak, és ha ittis szőlőhegy rendeltetik, az szegénység között igazán osszójjon fel. Ezen perimentum¹⁴ irántis az ki az váras rendelésen kívül cselekszik az fejjebb meg irt büntetést el nem kerüli.

Quarto: Hogy ezen rendelés erősebb foganatosab és allandob legyen, betsületes birák és tanáts uraimék tartozzanak kegyelmes urammal eő nagyságával confirmáltatni és megerősittetni s egyszermind renováltatniis, az mellett a parancsolatoknak által hágóira is szorgalmatosan vigyázni, s kegyelmes urunk eő nagyságának

felőle hirt adni, s engemetis tudósítani. Mellyeknek nagyobb bizonyosságára adtam ezen levelemett. Datum in oppido Ketsekemett die 6. Máji A. D. 1691.

Idem qui supra: Michael Dul m. p.

IV. 1504. a/1. 48–52. old. A város tanácsi jegyzőkönyvébe történt egykorú bejegyzés alapján.

- 1/ Inspector – felttyelő.
- 2/ Reambulál – körüljár.
- 3/ Confirmatiojának proseccusa – megerősítésének pere.
- 4/ 1681. április 11–én.
- 5/ Praejudicium – kár, veszteség.
- 6/ Pascuatio – legelő.
- 7/ Ellocal – elhelyez.
- 8/ Protocoomos könyvében – jegyzőkönyvében.
- 9/ Possessor – birtokos.
- 10/ Facultas – erdő.
- 11/ Consential – egyetért.
- 12/ Tollaltatnak és annihilaltatnak – eltörlik és megsemmisítik (azokat).
- 13/ Dispositio – rendelkezés.
- 14/ Perimentum (experimentum) – próbálkozás.

32. 1691. június 24.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK BÉRÉRŐL

Az betsületes tanátstul köz akarattal végeztetett, hogy az munkásoknak a béri Sz. Iván havának¹ 22. napjáig legyen egy hetig fel tallér², az után való heteken peniglen egy magyar forint³. Valaki peniglen ezen végezést által hágja, legyen 12 forint az büntetése. Praesentibus dominis Judicibus et juratis⁴...(név szerinti felsorolás)

IV. 1504. a/1. 57–58. old. A tanácsi jegyzőkönyv egykorú bejegyzése alapján.

- 1/ Szent Iván hava – június.
- 2/ Fél tallér – 90 dénár.
- 3/ Egy magyar forint – 100 dénár.
- 4/ Praesentibus dominus Judicibus et juratis – a bírák és a tanácsnokok jelenlétében.

33. 1691. augusztus 26.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A GABONADÉZSMÁRÓL

Az betsületes tanáts mai napon közönségessen végezte, hogy az város földeitül valo gabonának minden nével nevezendő tizedet ki ki ki adja. Az bérlet pusztákrul peniglen tizenötödét, az mely ember penigh megh dézsmálta eddigh az maga pusztáján az gabonát, az elebbi gazdajanak vissza adgya es el nyomtatván az gazda,

tartozik 15. részét belőle ki adni, az pusztás embert peniglen meg elégíteni. Az pusztáján az ki szántot, tartozik az váras rendelése szerint ugy, hogy egy hetigh valo szántásért egy napi szántással tartozván, ez szerint tartozik megh elégíteni. Ha fogja kívánni gabonájul, ha peniglen pénzül, pénzül.

IV. 1504. a/1. 60. old. A tanácsi jegyzőkönyv egykorú bejegyzése alapján.

34. 1693. július 15.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK NÉHÁNY ÁRRA
ÉS AZ IGAZGATÁSRA VONATKOZÓ HATÁROZATA**

Fő bíró Sárközi Pál urunk eő kegyelme convocovan¹ az becsülletes tanácsot, signanter² Nemes Deák Pál, Böde Lukács, László Benko, Harorniczos Nagy János, Szentkirályi Pál, Szabó Keresztes, Balogh István, Szilágyi Mihály, Szabó Márton urak eő kegyelmeket.

Primo: Determináltatott,³ hogy székbirák uraink az husok fontját hat pénzen mérjék.

Secundo: Hogy második bíró Kaszab János urunk az sonak fontját négy pénzen mérésse.

Tertio: Hogy minden tizedből egy egy kocsi állíttassék.

Quarto: Conclusum est,⁴ hogy minden károkröll es kamarak es házak egeteseröll panasz tétessék az meltoságoknak.

IV. 1504. a/1. 130. old. A tanácsi jegyzőkönyv egykorú bejegyzése alapján.

1/ Convocal – összehív.

2/ Signanter – jelesül, névszerint.

3/ Determinál – határoz.

4/ Conclusum est – elvégeztetett.

35. 1695.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A VADSZÁM ALAPJÁN KIRÓTT ADÓ
NAGYSÁGÁRÓL**

Igaz Isten, az atya, fiu szent lélek tellyes szent háromságh egy örök Isten téged ugy segéllyen, ugy áldgyon megh, minden jármos, hámos és egyéb féle marháidtul, pénzéd-tül, ezüst jószágodtul akár magadé, akár mi néven nevezendő atyádfiadé légyen, valamely ez te birtokod alatt vadnak, mindeniktüll az vadszámot igazán be adod. Szogád bérít, esztendő által való költségeidet azoktul ki nem tudod. Ha uzsorás pénz vagyon nálad, kié az megh vallod, ha nem az vadszámantulé, be adód. Isten téged ugy segéllyen.

Statutum

Valaki hamisan megh esküszik, és el tagadgya az ő vad számát, akármi néven

nevezendőtt, akar pénz, marha, ezüst pénz, ha bolt béli jószág legyen az ... instante jó végre menvén ... foglaltassék az város közönséges portioja fizetésére.

egy öreg vadszám tul flo 1 németh¹

két tavali barintul flo 1 németh

harmadfütül egy németh forint

meddő juhtul, kostul, ürütül 1 n. flo

5 tallértul 1 németh flo²

háztul 2 flo nemeth

kertul 2 flo nemeth

szöllőtül 2 flo nemeth

fő pénz vagy személy pénz, mindentül flo 1.

IV. 1508. c, 1695. Az adólajstromban le lehet egykorú bejegyzés alapján.

1/Német forint vagy más néven rénes forint értéke 60 krajcár, azaz 120 dénár volt.

2/Ebben az esetben számítási tallérről van szó, amely 180 dénárral volt egyenlő.

36. 1695. május 1.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A MEZEI GAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATOSAN

Becsülletes fő biro Mago Mihály uram convocalvan az b. tanácsot: Király István, Bede Lukács, Nagy János, Demeter Márton, Kaszap János, Szivos János, Szabó Bálint, Szabó Keresztes, Máté Kovács, Szabó István, Sándor Gergely, Szilágyi Mihály urakat és több becsülletes eskütt embereket, közönséges akaratból végezték eő kegyelmek az mezei juhászok felől.

1. Senki az telekeket ne merészellye járatni jószága vesztése alatt.
2. Az szállásokat és az azokon valo örökségket ne pusztettsa.
3. Az juh vagy bárány bőroket, ha megdöglik, husa nélkül haza ne merje küldeni, hanem husával edgyütt, hagyhatván magának is negyed részt belőlle.
4. Az juh vágásnak és pecsnyezésnek hadgyanak békét.
5. Az szegény emberét az gazdagé helyett le ne merje vágni.
6. Az tolvajságnak, úgy az egymás között valo cserélésnek, juh és bárány sütogetésnek békét hadgyanak.
7. Az pusztákat aki meg égeti es mezőket, minden jószága el vész tőle.

IV. 1504. a/1. 174. old. A tanácsi jegyzőkönyv egykorú bejegyzése alapján.

37. 1696. május 5.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A KÁROMKODÁSSAL ÉS A SZOLGÁK DÍJAZÁSÁVAL
KAPCSOLATOSAN**

Convocalvan böcs(ületes) feő biró Demeter Márton uram eő kegyelme a becsületes tanácsot: Király István, Nagy János, Bede Lukács, Magó Mihály, Szentkirályi Pál, Szabó Bálint, Kaszap János, Varga István, Szivós János, Nagy István, Szücs István, Pétee János, Balogh István, Kállai László, urak eő kegyelmeket, egyenlő akarattal töttenek eő kegyelmek ilyen végzést:

1. Senki, akár lakos, akár jövevény, akár gazda, akár szolga legyen, attával lelküvel, szerzettével parancsolatával és egyéb ezekhez hasonló rut szitkokkal jönne s felebarátya ellen ne káromkodgyék, mert halál leszen fején.

2. Senki az gazdák közül szolgáljával marhákbán ne alkudgyék, aki alkudott is el bomollyon, hanem ha alkuszik pénzben alkudgyék. Elbomolván pedig az marhabeli alku, az szolga gazdáját abbeli haragjában el ne merje hadni, hanem pénzben alkudgyék meg, s megmaradgyon, mert ha el hadgya és amely gazda olyan szolgát megfogadgya, leszen büntetése f(orint) 12.

Egész ködmönt pedig senki ne adgyon szolgáljának, hanem fizessen annyit, amennyit az szürért. A dolmányt is ki ki régi mód szerent csináltassa. Bőr kapcát és süveget sem kérni, sem adni ne legyen szabad sub poena 12 (forint).

IV. 1504. a/1. 207. old. A tanácsi jegyzőkönyv egykorú bejegyzése alapján.

38. 1697. január 20.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A POSTA MŰKÖDTETÉSÉRŐL**

Convocalván böcsületes Feő Biró Demeter Márton uram eő kegyelme a tanácsot: Deák Pál, Sárközi Pál, Király István, Bede Lukács, Nagy János, Varga István, Magó Mihály Péter és Szivós János, Nagy István, Kaszap János, Szabó István, Dékány György, Szilágyi Mihály, Oláh István, Szücs István, Kőrös Mihály, Tot Mihály, Kovács Gergely, Szabó Márton, Szücs Péter, Halyagos János, Czirkátor Mátyás, Markó András, Mészáros János, Deák Mihály, Korbacz István, Szücs István, Szabó Keresztes urakat eő kegyelmeket, aliosque qui plurimos,¹ közönségesen az egész város lakosít a két templomokból be gyűjtván az közönséges város házához. Notaltatták² eő kegyelmek az egész gyülekezet előtt, hogy ez után a postaságot Fejér János halála után az város mellett lenni munkálpogyék. Kire az egész város reá állott, illy conditioval: hogy az tizen nyolcz tizedek szerent a város költségéből vegyenek egy egy három lovu kocsit, a mellé egy egy szolgát, kik gondot visellyenek reájok fogadgyanak, ugy vigyék véghez a postaságot. Az ordináriusokat³ is azon szolgák hordozzák.

IV. 1504. a/1. 253. old. A tanácsi jegyzőkönyvben lévő korabeli bejegyzés alapján.

- 1/ És sokakat másokat.
- 2/ Notaltat – ismertették.
- 3/ Ordinárius – hivatalban lévő személy.

**39. 1697. február 17.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A VÁROS SZÁMÁRA KÖLCSÖN ADOTT PÉNZNEK
AZ ADÓBA TÖRTÉNŐ BESZÁMÍTÁSÁRA**

Convocalván¹ becsületes főbíró Demeter Márton uram eő kegyelme a böcsületes tanácsot: Sárközi Pál, Nagy János, Bede Lukács, Szentkirályi Pál, Kaszap János, Szivós János, Kállai László, Balogh és Szücs István, Kőrös Mihály, Markó András, Szücs István, Szilágyi Mihály, Oláh és Korbacz István urak eő kegyelmeket, közönséges akarattal végezték eő kegyelmek:

1. Ennekutánna a méltóságos földesur eő nagysága parancsolattyához képest, azok a becsületes emberek, akik az nagy és rendkívül való portiozásnak² idején magok portiojokon kívül pénzek el hozatott, akar legyen adós levele, a becsületes várastol mellette, akar élő bizonyságokkal, vagy más laistromával competalhassa³ adaját és vadszámát érette el ne foghassa, egyszersmind, hanem contentus⁴ legyen ki ki eő kegyelmek közzül, hogy adajukból tellyék ki, vad számát és dezmaját pedig be fizesse.

2. Akiknek pedig ugyan akkori üdőtől fogva étlettel adós a becsületes város el hordván az akkori nyomoruságban számos életét az hatalmasok parancsolattyok miatt, ki ki megbizonyitván, mennyivel volna adós a becsületes város, és még satis faciot⁵ róla nem vettek, dezmajukkal successe temporis fizetessék ki azon adós-ságok. Aki pedig eddig el fogták, adgyanak számot, ha többet fogtanak el, fizessék vissza kész pénzzel, s nem gabonával, ugy pedig, amint akkori időben volt az életnek árra.

IV. 1504. a/1. 206–207. old. A tanácsi jegyzőkönyv egykorú bejegyzése alapján.

- 1/ Convocal – összehív.
- 2/ A török elleni felszabadító háborúk során az idegen katonaság eltartására kivetett rendkívül magas adók egyike.
- 3/ Laistromával competalhassa – jegyzékével igazolhassa.
- 4/ Contentus – megelégedett.
- 5/ Satis facio – elégtétel.

40. 1697. április 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A TIZEDENKÉNTI KOCSIK KIÁLLÍTÁSÁRÓL,
A RÁCOK ÉS AZ OLÁHOK INGATLANVÁSÁRLÁSI TILALMÁRÓL
ÉS A SZÉKTÓ HASZNÁLATI JOGÁRÓL

Convocalván¹ fő bíró Király István és második bíró Szivós János uramék az becsületes tanácsot, signanter becsületes Sárközi Páll, Szabó Bálinth, Bede Lukács, Nagy János, Magó Mihály, Sz. Királyi Páll, Dömötör Márton, Kállai László, Kaszap János, Balogh István, Czirkátor Mátyás, Csaba Mátyás, Nagy Ferenc, Kari András, Szilládgyi Mihály, Szabó Márton, Hajagos János, Takács István uraimékat eő kegyelmeket communi consensu absolute et irrevocabiliter determinálták,² hogy minden tizedbe egy–egy kocsi három lóval alitassék, adván az becsületes város az lovaknak megszerzésére minden tizedben negyven tallérokat.

...Item az rácok és oláhok városunkban föl állított házat ne vegyenek, se ne csinállyanak, sőt senki itten pénzen nekik házat el ne adgyon.

Az Szék Tóót se magyar, se rác vagy oláh és akar mi rendű legyen itt városunkban (az két ecclesian kívül) halászni ne merészelle.

IV. 1504. a/1. 210. old. A bírói jegyzőkönyv egykorú bejegyzése alapján.

1/ Convocal – összehív.

2/ Communi consensu absolute et irrevocabiliter determinálták – közös egyetértéssel megmásíthatatlanul és visszavonhatatlanul elhatározták.

41. 1698. augusztus 17.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A
GÖRÖG ÉS SZERB KERESKEDŐK MŰKÖDÉSÉT

Görögök és rácoknak az itteni letelepedés meg nem engedtetett, de harmadnapig sátorok alatt árulhatnak. Azután a városból kiutasítandók.

IV. 1504. b/76. 771. p. Balla János kivonata az 1694–1702. évi tanácsi jegyzőkönyv 329. lapjáról.

42. 1699. szeptember 20.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
ISMÉTELTEN RENDELETBEN TILTJA MEG
A DOHÁNYZÁST

Dohányzás betiltatott, még pedig akkép, hogy a gazda 12, a szolga pedig 6 forintra bünttetett. Ha háromszor ismételte és rajta kapatott, erősen megveretett, és ha

negyedszer is rajta éretett, akkor a város piacán lefogatik és minden testrésze összetöretik, azután mehet szolgálatra.

IV. 1504. b/76. 839. p. Balla János kivonata az 1694–1702. évi tanácsi jegyzőkönyv 502. lapjáról.

43. 1703. február 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
RENDELETBEN TILTJA EL
A BOCSKORHORDÁST

A bocskorhordás eltiltatott.

IV. 1504. b/76. 839. p. Balla János kivonata az 1703–1708. évi tanácsi jegyzőkönyv 80. lapjáról.

44. 1709.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A BOLTOK ADÓZÁSÁRÓL

Mivel a sok nyomorúságra nézve a becsületes tanács kényszerített az boltosokra adót vetni ilyen formán, hogy az mely boltokban egész esztendőben árulnak, attul adgyanak esztendeig 3 idest¹ három tallért,² és kiben fél esztendeig árultatnak, attul egy tallért három garast,³ és kiben penig csak hébe hóba árulnak, attul esztendeigh egy tallért adgyanak, melyeknek kiszedése e képpen következik. 34 bolttól 85 tall., 1 gar. és 2 den.⁴

IV. 1508. c, 1709. 69. old. Az adólajstrom egykorú bejegyzés alapján.

1/ Idest – azaz.

2/ Tallér (itt számítási tallér) – 180 dénár.

3/ Garas – 30 dénár.

4/ Dénár – gyakorlatilag a legkisebb magyar pénzegység.

45. 1711. július 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A KUN PUSZTÁKRÓL KISZORULÓ SZEGÉNYEK
ELLENSZOLGÁLTATÁSÁRÓL

Convocaltatván¹ a becsületes tanács signanter² [...nevek...] uraimék tanácskozván ő kegyelmek a puszták állapotya végett. Közönségesen voxolásból³ elvégezték ő kegyelmek.

Mivel a kun pusztáknak felettébb való taxájok⁴ miatt elfogyatkozott állapotunkhoz képest innen túl már nem lehet árendálni. Hogy azért azon szegény lakosok

(kik is ekkoráig azon kun pusztákon tehetségek szerint való aeconomiajokat⁵ követték) élő föld nélkül ne maradjanak, azoktól akiknek a város földén és az urak földén is kertye, azaz: két helyen két kertye vagyon, az urak földén levő hagyatassék meg nála, a város földén levő pedig adattassék annak, a kinek semmi sincs. A kinek csak edgy kertye vagyon is a város földén és annak nagysága vagyis bősége akkora volna, hogy mások is meg férnének rajta, czimborákat (ollyakat, kiknek semmi sincs) tartozzék maga mellé fogadni. Hasonlóképpen a kinek pénzen vett kertye vagyon, de a város földén semmi sincs, azok is az ő értékek szerint részt vehessenek amazokéból, kik a város földén felesleg bírnak.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1708–1713. évi protocollumból való másolata. I. XLI. 10.

1/ Összehivatván.

2/ Jelesen, név szerint.

3/ Voxolás – szavazás.

4/ Előre kialakított, egy összegben lerótt pénzbeli haszonbérleti díj.

5/ Gazdálkodás.

46. 1712. január 4.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KUN PUSZTÁK ÁRENDÁJÁNAK FIZETÉSÉRŐL

Convocaltatván a becsületes tanács, signanter [...nevek...] uraimék némely közönséges dolgoknak devisiojára (?) [sic!] nézve a többi között.

Elvégeztetett, valaki a kun pusztákat innen túl bírni akarják az lakosok közül, ámbár tavalyi, úgy mint 1711-dik esztendőben semmi némű ususában¹ nem lettek legyen is, tartozzanak ugyanazon esztendőre való árendáját, valamint azok, a kik usuálták le tenni, a kik pediglen comperiáltatnak² ezzel ellenkezni, és magokat meg keményítvén nem akarnának fizetni, becsületes bíró úr megkérdezvén tőlük, ha akarják bírni innem túl vagy sem? ha azt mondgyák, hogy ők másnak nem engedik, s egészen való bérít sem akarják letenni, erővel is vegye meg ő kegyelme raitok. Nem lévén az elég mentség, hogy amazok bírták, mivel ha azok kárban estek volna az hatalmasodásért, ezek nem segítették volna őket a fizetésben.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1708–1713. évi protocollumból való másolata. I. XLI.

1/ Használatában.

2/ Tapasztal.

47. 1712. január 18.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A ZSIDÓ ÉS A GÖRÖG KERESKEDŐK TEVÉKENYSÉGÉT

Zsidókat lakosképpen befogadni nem szabad, sem pedig a görög kereskedőknek meg nem engedtetik, hogy boltjaikban hordós bort tartsanak, ellen esetben kurta-korcsmárosoknak tekintetnek.

IV. 1504. b/76. 435. p. Balla János kivonata az 1708–1713. évi tanácsi jegyzőkönyvből, 382. l.

48. 1712. február 13.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ EGYES KUN PUSZTÁK BÉRLETI DÍJÁRÓL

Becsületes főbíró Nagy István úr convocalván a becsületes tanácsot, signanter [...nevek..] uraimékat, midőn ő kegyelmek a többi között a kun pusztáknak (tudni illik azon 8 1/2 (?) mellyeket két esztendőre, úgy mint 1714 esztendőbeli Sz. György napig ki bérlettünk) repartitioja¹ végett munkálódtak volna, közönséges voxolásból meg edgyeztek ő kegyelmek azon: hogy tudni illik esztendőnként az 100 frt arendából adgyanak orgoványi compossessor² uraimék 130 R. frtot,³ id est⁴ száz harminc Rénes forintot. Jakabszállásiai 175 frot, id est száz hetven ötöt, Pálkaiak 185 frtot, id est száz nyolcvan ötöt. Galambosiai 65 frtot, id est hatvan öt forintokat. Feledgyháziak 130 frtot, id est száz harminczat. Matkóiak 85 frtot, id est nyolcvan öt forintot. Beneiek 130 frtot. id est száz harminc forintot.

E mellett Sz. Lőrinczi pusztát bíró becsületes compossessor uraimék a jövő Sz. György napjátul fogvást, melly is lészen 24. Ápr. 1712., minden esztendőnként fizessenek 120, id est száz husz Renensis forintokat, mellyet magok között ki szedvén, becsületes fő bíró úr kezében adgyák, ki vévén az erdőcskét, mellyett büntetés alatt senkinek sem leszen szabad hordani. Az edgyház telekie pedig meg hagyatik a város közönséges szükségére (ugyan azon summából defalcálván⁵ annyit, a mennyit két teletre⁶ obveniálna⁷ valamint ennek előtte a város bírta.

Nem különben Sz. Királyi pusztában lévő város részét, úgy mint hason felét bíró compossessor uraimék, tartozzanak említett időben 90, id est kilenczven Renes forintokat hasonlóképpen kiszedvén ő kegyelmek magok között, adgyák becsületes fő bíró uram kezében. Az egyház telekjén lévő rész a város szükségére hagyatik és a summából defalcáltatik.

Borbás szállásának város részét: úgy mint negyed részét bíró compossessor uraimék, tartozzanak esztendőnként 25 Rfrt, id est huszon öt Renensis forintokat le tenni.

Fölső Alpári pusztára a ki jószágát haitya, vagy is azt bírni akarja, 30 frt, id est

harmincz rénes forintot fizessen. Itt pedig csak az négy telelő értetik, de az erdővel szabad senki sem léssen.

Vacsi és Sz. Györgyi pusztákon pedig szállásokat építeni s tartani, büntetés alatt, senkinek is meg nem engedtetik.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1708–1713. évi protocollumból való másolata. I. XLI.

1/ Felosztás, kivetés.

2/ Közös birtokos, társbirtokos.

3/ A rénes forint számítási pénz, tehát ilyen néven érmét nem verettek. Értéke 60 krajcár.

4/ Azaz.

5/ Levonván.

6/ A jószágok teletetésére szolgáló hely, létesítmények.

7/ Jutna, esne.

49. 1712. május 1.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A LEKÖSZÖNŐ BÍRÁK MEGVENDÉGELESÉRŐL

Convocaltván¹ a becsületes tanács [...nevek...] uraimék communi voto determináltak,² hogy az becsületes ó bírák vendégségére ezután hat akó³ bornál több ne engedtessek, a mellé két ürü, négy bárány, tehén hust 25 fontot,⁴ a ki ezekkel nem contentus,⁵ szabadon pénzü felveheti a tizen öt tallért,⁶ de többet nem engednek fel venni eő kegyelmeknek.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1708–1713. évi protocollumból való másolata. I. XLI.

1/ Összehíván.

2/ Egyhangú (egyöntetű) szavazással döntöttek.

3/ A pesti vagy pozsonyi akó – 50,8 liter.

4/ Régi súlyegység. A Magyarországon használt font: 0,56 kg. Ennek 1/32-ed része a lat.

5/ Megelégedett.

6/ A tallér nagyméretű ezüstpénz, amelyeknek értéke ezen évtizedekben 210 dénár volt. Itt minden bizonnyal a gyakrabban használt számítási tallérra gondoltak, amelynek az értéke mindig 180 dénár volt.

50. Csábrág, 1713. június 23.

KOHÁRY ISTVÁNNAK, KECSKEMÉT VÁROS LEGNAGYOBB FÖLDESURÁNAK UTASÍTÁSA A VÁROS TANÁCSA ÉS FŐBÍRÁJA IRÁNTI ENGEDELMESSÉGRE

Sok jókkal áldjon Isten benneteket.

Esvén értésemre midőn bírátok magok hivatallya szerint némellyeknek közületek parancsolnak, sokan nem hogy engedelmeskednének, sőt magok vakmerősé-

gétül viseltetvén nem csak bölcstelenítik eőket, hanem még szidalmazni is merészli, kiknek mindenekelőtt engedetlenségek s vakmerő cselekedetek véget törvény szerint való büntetéseket mások példájára is ki szolgáltatassam, akarván addigis ezen levelem által minnyájaknak meg parancsolom, biráitokat s az ott való tanácsot ki ki közületek meg becsüllye, s magok hivatallyok szerint való parancsolatyoknak eleget tegyen, és senki eőket böcsteleníteni, s annyival inkább szidalmazni ne merészellye, mert az olyan szófogadatlan és vakmerő embereket, hogy érdemek s az jó rendtartásnak mivolta szerint meg büntethessék, aziránt nem csak szabadságot adtam s adokis nékiek, hanem azon kívül magamis az ollyakat törvényes büntetés nélkül nem fogom hadni, kiki azért megírt parancsolatomhoz magát alkalmaztatni el ne mulassa, ha érdemlet erős büntetésemet el akarja kerülni.

Isten velünk.

IV. 1504. d/5. A Koháryak pecsétjével ellátott eredeti másolat.

51. 1715. január 23.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A DOHÁNYZÁS ELTILTÁSÁRÓL

Közönséges voxolasbul el végezteték, hogy tudni illik: Mint hogy csak most leg közelebb rövid időnek el forgása alatt két rendben, szegény lakos Atyánkfiainak két házaik dohányzás miatt meg égetnek, arra való nézve jövendőben történhető nagyobb kárnak el távoztatására senkinekis (tudni illik bírói bot alatt levőknek) innen túl nem léssen szabados a füstös dohányval élni,¹ se házban, se udvaron, uczában, edgy szóval se a városon se a mezőben, akármi nével nevezendő helyen és időben, a kin pedig el érzik, vagyis ollyatén dohányzásban tapasztaltatik toties quoties² tartozzék M fl. büntetést adni³, ha pedig olyatén szegény sorsu emberen tapasztaltatnék, a ki pénzül nem fizethetne, afféléken publice⁴ deresben 25-öt csapjanak.⁵

IV. 1504. a/2. Szilády Károly a századfordulón az 1713–1718. évi protocollumból másolta ki. I. XXXVII.

1/Érdemes utalni arra, hogy nem a nikotin–élvezetet tiltják már, hanem a tűzveszélyt kívánják elhárítani. A burnót, illetve az itt nyilván sokkal gyakoribb bagózás tilalmáról nincs szó.

2/ Annyiszor, ahányszor; valahányszor.

3/ Szilády kéziratában egyértelműen M áll. Ezt kétféleképpen lehet értelmezni: a „magyar forint”, ez túlságosan kis összeg az elrettentéshez, és nincs arányban a 25 botbüntetéssel sem. b/mille – ezer forint, ami viszont valószínűleg nagy összeg, hisz vagyonnal ér fel.

4/ Nyilvánosan.

5/ A dohányzással kapcsolatos tilalom és a dohány árusításának korlátozása már az előző századokban visszatérő téma volt az egyes városok magisztrátusai előtt. Kecskemét város tanácsa is többször szembekerült ezzel a sziszifuszi munkával. Az ezzel kapcsolatosan hozott statutumának töredéke 1679. augusztus 25-ei keltezéssel maradt fenn.

„Hogy ennek utánna senki, akár itt lakos, akár vidéki, dohányt sem boltjában, sem piaczon,

házánál annál inkább ne merészelyen árulni, mert ha valaki ebben megtapasztaltatik az büntetést el nem fogja kerülni u.m. flor. 12.” (IV. 1504. h/2. 6. old.)

52. 1717. május 28.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A CSELÉDEK MULATOZÁSÁNAK MEGTILTÁSÁRÓL**

Az is elvégeztetett, hogy minden tizedben el járván, a házakat, a tizedesek megparancsollják a gazdáknak, hogy tudni illik magok cselédei közt tilalmazzák meg akár toth asszonyok, akár leányok legyenek azok, edgy szóval a kik az háznál laknak, senki azok közül a város pinczeje eleiben tánczolni és egyéb dordézolást végben vinni ne mennyen [sic], mert valakit effele állapotban tapasztalnak, megfogattatnak, és tömlöczben vettetvén, először, azután keményen meg csapattatnak. Nemkülönb ha valamely gazda, vagy mások is tapasztallják, hogy az fellyebb említett cselédek, az ide jövő hadakkal társalkodának, és ne talán tisztátalan életet is követnének, azok iránt a gazdák el kerülhetetlen kemény büntetés alatt tartozanak a város házához hírt tenni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1713–1718. évi protocollumból való másolata. I. XXXVII.

53. 1718. március 20.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A DOHÁNYZÁS ELTILTÁSÁRÓL**

Elvégezték ő kegyelmek, hogy tudni (illik) kis birák uraimék a tizedesekkel edgyütt házanként járván parancsollják meg a város lakossainak, senkiis a városban, se gazda, se szolgál, se siller vagy jövevény, hasonlóképpen a mezőben is dohányozni ne merészellyen, ha pedig valaki tapasztaltatik, ne pénzzel büntessék meg,

plengérd (sic!) tétetvén, ott pálcáztassék meg.¹

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1713–1718. évi protocollumból való másolata. I. XXXVII.

1/Ugyanezen év március 28-án kelt jegyzőkönyvben találta Szilády Zlinszky Imre szolgabíró levelét, amelyet a nemesi vármegye particularis gyűléséről írt a város vezetőinek. „4-to: Az dohányzás tiltatik keményen, úgy hogy ha a helységnek bírái tapasztalván az olyan embert meg nem büntetik, száz pálcza adatik az olyan bírónak, vagy annyi számú pénzben meg büntetetik.” A levél másolata uo.

54. 1719. szeptember 7.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
A MÉRTÉKEGYSÉGEK HASZNÁLATÁRÓL RENDELKEZIK

Pozsonyi mértékek szigorú meg tartása elrendeltetett.

IV. 1504. b/76. 845. p. Balla János kivonata az 1718–1727. évi tanácsi jegyzőkönyv 227. lapjáról.

55. 1721. április 23.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A SZÉKBÍRÁKNAK TETT KORÁBBI ENGEDMÉNYEKET

Mi Kecskemét mező várossának birái és tanácsa adgyuk tudtára a kinek illik, hogy midőn az elmúlt 1718-ik esztendőben Szent György havának 19-ik napján némelly közönséges dolognak eligazítására egyben gyültünk volna, akkor a többi között látván a városunknak nem kicsiny kárát abban, hogy szék biráink közül némellyek rendkívül feles számú font húst hordattak el magok házához, némellyek pedig azokhoz képest felényit sem vitettek, akarván ezért nem csak az városnak ez iránt való kárát, hanem az önnön megok között való egyenetlenségeket is megorvosolni, közönségesen megegyező akarattal elvégeztük, hogy t.i. ez időtől fogvást senkinek is említett szék bírák közül (lévén az szolgálat is egyenlő) ne legyen szabad edgynek többet elvitetni hat száz font¹ húsnál, valaki, pedig azon felyül hordóit el, tartozzék a superfluitasnak² árát megadni. Melly ekképen lett statutumunknak nagyobb hitelére attuk ezen recognitionalis³ levelünket. Signum Kecskemethini die. 23. April, Anno 1721. felyül irt birák és tanács. Extradat per jurar. notar. Samuelem Muraközy. P.h.⁴

Kecskemét várossának felyebb megírt végzését helyben hagyom, szokott, pecsétemmel megerősítem. Actum Pestini, die 29. mensis May, anno 1721. Koháry István. P.h.

IV. 1504. h/2. 91–92. old. A korabeli jegyzőkönyvből készült másolat szövegét az alábbi bejegyzés zárja: „Iratot lásd 1721. VIII. 2. levéltárban.”

1/ Egy font: 0,56 kg.

2/ A többletnek, az engedélyezett mennyiségén felül lévőnek.

3/ Elismerő irat.

4/ Pecset ...Az okmányt kiadta Muraközy Sámuel jogász, jegyző.

56. 1721. április 27.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGHATÁROZZA AZ
ERDŐCSŐSZÖK BÉRÉT

Az erdőcsőszök bére a következőképpen állapított meg: A kisnyirbeli illetményén kívül egész ruha, úgy mint szür, dolmány, nadrág, két pár fehér ruha, két fertály buza.

A mely csősz tilos faeladáson tapasztaltatik, annak mértékéhez képest derekasan megcsapattatik.

IV. 1504. b/76. 309. old. Balla János levéltáros mutatója a tanácsi jegyzőkönyvekhez.

57. 1726. szeptember 8.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
A PÁSZTOROKNAK A FEGYVERVISELÉST

Pásztoemberektől balták, csákányok és egyéb fegyverek elvétetni rendeltetnek.

IV. 1504. b/76. 309. old. Balla János levéltáros mutatója a tanácsi jegyzőkönyvekhez. Magának a statutumnak a szövege nem maradt ránk.

58. 1724. február 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
SAJÁT MŰKÖDÉSÉT

Elhatározottatott, hogy a tanácsülést hetenként egyszer, és pedig csütörtökön tartassanak, hol a megvizsgált ügyek tárgyalatnak. Peres ügyek tárgyalásánál pedig fel- és alperesek 1–1 forintot tartoznak a város asztalára letenni, mely a város szükségleteinek fedezésére fordítottatik.

IV. 1504. b/76. 843–844. p. Balla János az 1718–1724. évi tanácsi jegyzőkönyv 811. lapjáról készített kivonata.

59. 1731. február 10.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A BÁBÁK TEVÉKENYSÉGÉT

A bába köteles az esküt a bíró előtt letenni.

Ha észleltetik, hogy a született gyermek a keresztelést meg nem éri, azt a bába

keresztelje meg akép mint Krisztus urunk Szent János által a Jordán vizében megkereszteltetett: az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Az egyházi személyeknek és bíráknak engedelmeskedni tartoznak.

Személyválogatás nélkül szegénynek úgy mint gazdagnak egyaránt szolgáljanak. A részegeskedés és bűbájosságoktól tartózkodjanak.

IV. 1504. b/76. 145–146. p. Az 1727–1731. évi jegyzőkönyv 811. oldaláról másolta ki Balla János.

60. 1733. február 6.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A PÁSZTOROKNAK A JÓSZÁGOKKAL VALÓ KERESKEDÉST

Mivel panaszképpen beadatott az is: ha valaki a városnak lakossai közül a pusztákon legelő gulya beli avagy egyéb féle jószágot meg vészen, az ollyatén megvett jószágot a gulyások és egyéb féle pásztorok annak jussával, hogy azokat ők őrzötték, eltartják, s magok számára foglalyák a lakosoknak nagy kárával, mellyre nézve determináltatott,¹ innen túl ne legyen szabadságokban a gulyásoknak és egyéb pásztoroknak aféle akármi nével nevezendő jószágot, melyet a város lakosai a gulyának vagy egyéb féle jószágnak gazdáitól és az őrzőktől alkuképpen megvesznek, semmi uton és módon eltartani–foglalni pénzek elvesztésének büntetése alatt, hanem az külföldiektől mindazonáltal eltarhatták. E mellett a nemes vármegyének már egyszer kiadott parancsolattya szerint fellyebb irt mindenféle jószágokkal kereskedő embereknek tilalomképpen az is adatik értésére, senki a gulyásoktól és egyéb féle pásztoroktól gazdáiknak hire nélkül jószágot venni ne merészellyen, azon jószágért adott pénze elvesztésének büntetések alatt, és ha szinte az őrzetőktől vennének is valamely jószágot, a gazdáknak hirt adgyanak, s ha azok magok számokra meg nem tarttyák, sőt róla lemondanak, azután szabadon eltarhatták.

IV. 1504. h/2. 92–93. Az egykorú jegyzőkönyvek alapján készült másolatokhoz az alábbi megjegyzést illesztették: „Lásd 1733. VIII. 5. sz. levéltárban.”

1/ Határozat született.

61. 1737.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A JÖVEVÉNYEK ÉS A ZSELLÉREK BEFOGADÁSÁRÓL, VALAMINT A HANYAG TIZEDESEK MEGBÜNTETÉSÉRŐL

Mínhogy pedig Sziártó Szilvási Miklós, más ennek előtte két esztendővel tizedesi hivatalt viselvén, melj hivatalra hittel kötelezte vala magát¹, és ő nekie jól constált², hogy az polgári társaságban élő községnek, a jó rendtartásnak

kedvért, ő általa is ollj parancsolatok publikáltattak. Hogy kiki házához magisztrátus³ hire nélkül selléreket⁴ ne fogadgyon, hanem a kit és a kiket fogadni akarnak, a magistratusnak hurré tegyék, hogy azt meg vizsgálván, és heljes személynek tartván, itt városunkban leendő mulatozásra,⁵ avagy lakásra is szabadságot adhasson, hogy így a gonosz emberek szabados menetelek (oda az hová az ő akarattjoknak tetszenék) ne légyen és e szerint meg gátoltathatnának. De mivel Szilvási Sziártó Miklós az elő számlált parancsolatokat nem kívánta observálni⁶, sőt azok ellen egyenesen járni, s mások előtt botránkoztató példa adással elő menni. Azért, hogy a város népe között a jó rend inntentül jobban observáltassék, és előljáróiknak is engedelmességgel légyenek, a feljebb egymás után sub numerco 2—do et 3—tio signált⁷ és le vet 2 személylyeket, hogy Szilvási Miklós a városból maga hátán eggyenkint ki horgya, fel találta-tott és elvégeztetett.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1737–1742. évi protocollumból való másolata. I. XXXVIII.

1/ Ez az szövegrész kétségtelenül egy bírói ítélet, illetve annak része. Mégis beválogattuk a statutumok közé, mivel egy eredetiben fenn maradt határozat segítségével felidézhető.

2/ Tényként megállapít.

3/ A városi tanács.

4/ Zsellérekén e vidék cívis városaiban mást értettek, mint a legtöbb földesúri faluban. Az alapvető kritérium meghatározásuknál az volt, hogy házzal nem rendelkeztek. Voltak közöttük olykor egészen jómódú gazdák is.

5/ Itt a szó jelentése: tartózkodás.

6/ Szem előtt tart, teljesít.

7/ A 2. és a 3. szám alatt jelölt, jelzett.

62. 1738. február 24.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
A VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOK MEGTARTÁSÁT**

Az ünnepek és vasárnapok megtartására a következő statutumok alkottattak:

1. Midőn valaki a lakosok közül hétköznapiokon szálláson vagy egyebütt takarmánnyal, fával vagy egyébbel szekere ünnep előtt való napon megrakodik, azt vagy azon a napon hozza be a városba, vagy ott maradjon, de vásár- vagy ünnepnapon a városba be ne hozza. És ha mégis oly szándékkal indulna, hogy azon napon bejőjön, amelyen megrakodik, azonban útjában valamely akadály történik, um. szekere törik, vagy jószága elfárad vagy megbetegszik, illetén és más helyes okok miatt az ünnepnap ott érvén reggeli 10 óráig azon helyről meg ne induljon, hanem akkor megindulván úgy alkalmaztassa a városba való jövetelét, hogy vecsernyekor onnan du. 4 óraker jőjön be a városba.

2. Ha pedig az ünnep előtt két nappal szekereére rakott terhével megindul, és

az ünnep útban éri, lehet akkor is utazni, de nem előbb, hanem du. 4 órakor jöhet be a városba.

3. Szőlőkben való kapálás, a határban való szántás, aratás s egyéb hasonló munkák általában tilalmaztatnak, s valaki efféle munkában tapasztaltatik, érdemlett büntetését el nem kerüli.

IV. 1504. b/76. 495–497. p. Balla János kivonata az 1737–1742. évi tanácsi jegyzőkönyv 38. lapjáról.

Pontosan nem datálható az a statutum, amelyet több mint egy évtizeddel korábban hozhattak, és amelyek kivonatát ugyancsak Balla János rögzítette:

Az ünnepek és varásnapok megtartása elrendelgetett. Utasítottak a református és Luther valláson levők, hogy ezen napokon minden mezei és házi munkától tartózkodjanak.

Uo. 495. p. Az 1718–1727. évi tanácsi jegyzőkönyv 100. lapjáról.

A megfogalmazás csaknem kétségtelenné teszi, hogy a határozat felsőbb egyházi vagy állami utasítás alapján készült.

63. 1739. július 24.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KOCSMÁK ÜNNEPI NYITVATARTÁSÁT

A város kocsmáin ünnepnapokon reggeltől fogva másnap reggelig mint dolgozó napig sem bort sem pálinkát mérni nem szabad.

IV. 1504. b/76. 497. p. Balla János kivonata az 1737–1742. évi tanácsi jegyzőkönyv 63. lapjáról.

64. 1745. július 18.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA BIZTOSÍTJA A VÁSÁROK RENDJÉNEK MEGTARTÁSÁT

Vásárok alkalmával minden tizedből két ember állítatott ki avégett, hogy ott a rendre ügyeljenek, a verekedők, tolvajok és káromkodókat letartóztassák.

Ezek mellé adaott két értelmesebb ember, kiket strázsamaternek hívnak, kiknek fizetése naponként és egyenként 30 krajcár, a többieké 24 volt.

IV. 1504. b/76. 785–786. p. Balla János kivonata az 1743–1747. évi tanácsi jegyzőkönyv 136. lapjáról.

65. 1751–1800¹
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK MEGÚJÍTOTT ÉS
ÚJRASZERKESZTETT RENDELETEI

1. Valaki káromkodásban tapasztaltatik, először 30, másodszor 50 pálczákra büntetetik, harmadszor vasra veretetik.²

2. Valaki valamely idegen helyről jöttet magistratus³ hire nélkül befogad, 20 pálczára vagy 6 forintra büntetetik.⁴

3. Valaki rossz kéményét meg nem igazította, és az alatt tüzelni tapasztaltatik, mindenkor 1 forintra, vagy korbácsra büntetetik.⁵

4. Valaki az városnak vagy külső árkait, vagy belől az viz folyásokat töltetni tapasztaltatik, mindenkor 1 forintra büntetetik.⁶

5. Valaki az udvarában pernyének és szemének való vermet nem tartván, ganéjt és czefrét, dögöt és egyéb rutságot az utcára kihányni tapasztaltatik, először 1 forintra, azután engedetlenségéhez képest keményebben büntetetik.⁷

6. Valaki a felséges királyi parancsolat szerint kihatározott 9 öl országutakra beszánt, vagy árkot vet, vagy kápolnák és vásári pinczék környékeit elássa, először 1 forintra, azután tövénytelenységéhez képest büntetetik.⁸

7. Valaki magistratus hire nélkül valahol szöllőnek vagy kertnek, vagy ben a városon háznak vagy udvarnak földet foglaland, attul megfosztatván, 12 forintra büntetetik.⁹

8. Ennekutána mind örökös, mind zálogos eladások és vételek improtolál-tassanak,¹⁰ és az illyenek, ha egy egész esztendő alatt valamely vér, vagy szomszéd ellenek nem mond, állandók lesznek.¹¹

9. Valaki szökött katonát tud valahol lappangani, és be nem jelenti, nem különben a ki az olyastul ruhát, fegyvert, lovat véssen, vagy magát vagy ruháját, vagy lovát valahol lappangtattya, mind őfelsége parancsolja, vasra veretetik.¹²

10. Senki a pusztákon pásztoroktul semminemű jószágot gazdák hirek vagy jelenlétek nélkül vásárolni ne merészelyyen, melyben ha valaki tapasztaltatik, nemes vármegyének statutuma szerént mind a pásztor, mind a vevő nagyon megbüntetetik.¹³

11. Valaki valamely tévelyedett jószágot harmad napnál tovább keze alatt lappangtatván, a magistratusnak bé nem jelenti, 12 forintra büntetetik.¹⁴

12. Senki kóborló és minden munka s szolgálat nélkül tekergő személyt tanyáján, gulyánál, ménesnél vagy nyájánál élősködni ne engedgyen, egyéb iránt mint tolvajnak protectora¹⁵ azonképpen büntetetik.¹⁶

13. Valaki alattomban árulni szokott bor vagy pálinka korcsmát fog tartani, először 6 ft, másodszor 12 ft, ha gyakrabban tapasztaltatik, a városbul is kitiltatik.¹⁷

14. Gabona vermeinek száját senki nyitva ne tartsa, egyéb iránt mindenkor

egy forintra büntetetik. Ha emberben kárt tészén, tömlöczre vettetik, ha pedig valami jószágban, a kárnak megtérítésére köteleztetik.¹⁸

15. Kiki a disznaját úgy oltalmazza, hogyha az más udvarán vagy kertjében vagy szöllejében turkálni tapasztaltatik, ha mi azokon esik, senki meg nem téríti.¹⁹

16. Valaki maga hajlékán kívül istálló vagy nádfal körül, vagy utcán pipázni tapasztaltatik, 24 pálczára, vagy 6 forintra büntetetik.²⁰

17. Valaki gondviseletlenségiből gyuladás támad, vagy tüzes pernyének kiöntése reá bizonyosodik, megáristáltatván²¹ uri törvényszékre fog tartatni.²²

18. Valaki cselédek fogadásában nemes vármegyétől rendelt bért és időt meg nem tartya, mind a gazda, mind a cseléd 12 forintra marasztaltatik különösen.²³

19. Valaki maga kimért földivel meg nem elégedvén, akár árendás pusztán, akár város földin, vagy nyomásnak²⁴, vagy juh járásnak meghagyott közföldet kölesnek, dinnyének vagy töknek violenter²⁵ felszántja, attól megfosztván 12 forintra birságotlatik.²⁶

20. Kiki testamentumát²⁷ a magistratus által kibocsátandó emberek előtt tegye, kiknek köteleességek lészen a megirt testamentumot a város levelei közé, ha úgy tetszik pecsét alatt betétni, hogy innét valakinek ahoz jussa lészen, párban vissza vehesse, és a tapasztalt mesterségek²⁸ is eltávoztassanak.²⁹

21. A szőlőkön lévő kapuk és akármely bejárások mind télen, mind nyáron olly gondviselések alatt légyenek, hogy valaki azoknak rontásában tapasztaltatik, és az árkuknak pusztításában kaptatik, mindenkor 6 forintra büntetetik, vagy keményen megkorbácsoltatik.³⁰

22. Valaki estvéli takarodó harangozás után lámpás nélkül az utczákon minden igaz ok nélkül kóborolni tapasztaltatik, a czirkálók által menten áristáltassék, hogy azért méltóképpen büntetessék.³¹

23. Semminemű eladó jószágot, melly a piacra hozatik, harmad napig, nem különben a Szikrában fenyőszálakat és lábón hozott fákat 15 napig senki öszve-séggel és átaljában megvenni ne merészellyen, melly tilalom ellen valaki cselekedni tapasztaltatik, mindenkor 6 forintra büntetetik, ha pedig erre tehetetlen lészen, keményen megcsapatik.³²

24. Valaki város adománya mezei kertet bir, nem különben az árendás pusztákon, és semmi jármos ökröt sem kocsis lovat nem tart, a földit sem élheti, a publicum³³ terhit sem viselheti, szabadság adatik a járó jószágot tartó és igával szolgáló s minden föld nélkül szükös gazdáknak, hogy ezeknek kertjeiket a magistratustul felkérhessék.³⁴

25. Mindenféle pásztorok, csikósok, gulyások juhászok nem füllel, nem orral, nem billeggel, hanem egész bőrrrel tartozzanak a kárrul számot adni. Egyébiránt semmi kárt nem tartozik a gazda, hanem maga a pásztor elszenvetni.³⁵

26. Senki magló sertését sem árendás pusztákon, sem város földin, a kertek közé, kaszálóokban vagy szántóföldre sem télen sem nyáron turkálni ne botsássa, egyéb iránt minden egy szájtul egy garast fogy fizetni.³⁶ Minekokáért akár gazdának

szabad az illeténeket maga földéről váras aklába behajtani, a nevezetes kárt pedig ezen fellyül fogják a sertések gazdái megfizetni.

27. Valaki közmészárszék kárával juhokat vágván, akár darabonként, akár fontal mér, mint valamely kurta korcsmáros, a szerént fog megbüntetteni.

28. Mivel a tágabb udvaroknak apróbb részekre való szaggatásával, és az épületnek nagy szükösségével való össze foglalásával, a gyulladásokra, és a tűznek elterjedésére sok okok adatnak, annak okáért senki ennek utánna az udvarából magistratus hire nélkül eladni épület alá való fundust³⁷ ne merészellyen, sem pedig az ollyas helyen építeni 12 forint büntetés alatt.³⁸

29. Az itt lakos cigányoknak, hogy ő felsége parantsolattya szerint éllyennek, csereberelés, házanként való csavargás, viselt ruhák árulása 24 korbács alatt tiltatik.

30. Valaki a szomszédbul, annyival is inkább messzebbreül akár begrében akár más edényben maga házához tüzet fog vinni, vagy cselédgye által vitetni, 12 korbácsra vagy 3 forintra büntettetik.

31. Ha valaki ennekutánna elő földit, vagy erdőbeli portioját nem árendálhatván, másnak akarja engedni, a tanácsülésben cselekedgye, és nem magánosan a bíró előtt, mert ennek semmi ereje nem lészen.

32. Valaki juh nyájjal, ménessel vagy falkás barommal a teletők között akár télen, akár nyáron a vetések között tapasztaltatik, átallyában 12 forintra büntettetik.

33. A veszekedések, kerteknél lett kártételek és tisztátalan társalkodások miatt, az utczákon, akárhol a mezőben, vásárok alkalmatosságával gyakorolni szokott bor vagy pálinka árulás kurta kocsmá büntetése alatt tiltatik, azonképpen vásáron kívül is.

34. Kun földekre vagy árendás pusztá határaitra akik bé szántanak, először 6 forint, másodsor 12 forintra büntettetnek. Nem különben, akik egymás kertit is elszántyák, vagy dülöt nem hagyván, mások vetésire forogván.

35. Senki addig a pitvarából a pernyét ki ne vigye, még szorgalmatosan meg nem öntözi, és a pernye meg nem hül, példás büntetés alatt.

36. Valaki ennek utánna a gyulladásokra mégyen, és semmi altatásra való eszközt nem viszen, s nem is dolgozik, a város szolgái által áristomban fog hajtani kemény büntetés alá.³⁹

37. Senki a város utczáin se kocsin, sem lóháton nyargalva járni ne merészellyen, mert ha kárt nem téssen is, 6 forintra fog büntettetni, ha meg kárt téssen, azt is meg fogja fizetni, ha embert sért, vasra veretik.⁴⁰

38. Minthogy már kurta korcsmárosok 6 forint büntetéssel nem gondolnak, és a várost vakmerőképpen károsíttyák, ezért ennekutánna legelső tapasztalásban minden kurta korcsmás 12 forintra büntettetik, és annyi akó borra,⁴¹ melyen a csap találtatik; ha már másszor is mért, kétannyira köteleztetik, a tehetetlen kurta korcsmás mindezek helyett 24 korbácsot vésszen a piaczi oszlophoz köttetvén.⁴²

39. Minden csapszékről a musikusok vasárnap és ünnepeken étzakai 10 órákkor,

és minden asszonyok is haza takarodjanak 12 korbács büntetés alatt. Köznapokon pedig sem musikusok, sem asszonyok takarodó harangozás után a csapszékeken ne találtassanak, hasonló büntetés alatt.

40. A sertések az alpári kaszálóból, rétből és más helyekről 12 forint büntetés és a kanászok kemény korbácsoltatások alatt tiltatnak.⁴³

41. Ennekutánna, ha ki valamely szőlőt privatus contractus mellett megvesz örökösen, vagy megvett, és azt 12 esztendő alatt békességesen birja, birta, ha szinte a város könyvébe be nem iratik is, örökjévé válik, azaz abban 12 esztendő alatt praescribal.⁴⁴

Ha ki azért illyes azelőtt eladott szőlőhöz jussát tartja, és ezen törvény hozásától fogva esztendő és egy nap alatt nem keresi, jussa abban örökre elalszik.

Ezen statutum a tekintetes törvényszék által 1795. év november 3-án akképpen modificaltatott, hogy kiki nem egy, hanem 6 esztendő alatt az illyes szőlőkhöz való jussát megkeresheti.⁴⁵

42. Ha ki cselédjét másik esztendőre is magánál megtartani akarja, azt nem másként cselekedheti, hanem ha új esztendő előtt 10 nappal véle megszerződik. E szerint ha a cselédje már ez idő előtt akár kihez szegődött, tartozik azt, a cselédjét megtartóztatni akaró ez ideig tudósítani arról, azt magánál tovább is megtartani akarja, hogy így azon béresre való várakozás miatt cseléd nélkül ne maradjon. Ha ki tehát cselédje megtartóztatása iránt új esztendő előtt 10 nappal fel nem eszmélkedett, béresét, ha az önként megmaradni akarna is a 10 napok eltelése alatt meg nem tartóztathattya, hanem oda, ahova már a 10. napok előtt beszegődött helyre állani köteles. Nem szabad azonban senkinek is új esztendő előtt egy holnapnál előbb más cselédjét megfogadni, mert az illyes alku olybá tartozik, mintha nem is lett volna, és az ez ellen járók az környülálláshoz képest fognak büntettetni. Azonban ezen rendelés kiterjesztetik a szolgálókra nézve is.⁴⁶

IV. 1504. h/2. Az egykori jegyzőkönyvek alapján készült másolat, melyet Balla János levéltáros gyűjtött össze. 7–17. old. Közölte: Kolozsvári S.– Óvári K.: 1885–1904. IV/2. 836–842.

1/ A cikkelyek jelentős hányadánál ugyanezen kézírással, de piros tintával készült bejegyzés található. Eszerint az összeállítás az 1751–1800 között keletkezett statutumok alapján készült. A későbbiekben rögzítettük az egyes cikkelyek után ezeket a bejegyzéseket.

2/ 1754. VIII. 1., 1758. VIII. 1. 1142. lapon megújított.

3/ Tanács.

4/ 1751. VIII. 3.–1754. VIII. 1. Lásd 1758. VIII. 1.

5/ 1754. VIII. 1. – Lásd 1758. VIII. 1.

6/ Lásd 1758. VIII. 1.

7/ 1754. VIII. 1. – Lásd 1758. VIII. 1.

8/ 1754. VIII. 1. – Lásd 1758. VIII. 1.

9/ 1751. VIII. 1. – Lásd 1758. VIII. 1.

10/ Jegyzőkönyvezzék.

11/ D. dató 1756. – 1754. VIII. 1. Lásd 1758. VIII. 1.

- 12/ 1754. VIII. 1. Lásd 1758. VIII. 1.
 13/ 1754. VIII. 1. – Lásd 1758. VIII. 1.
 14/ Lásd 1758. VIII. 1.
 15/ Pártfoglalója, védelmezője.
 16/ 1754. VIII. 1. – Lásd 1758. VIII. 1.
 17/ 1754. VIII. 1. – Lásd 109. lapot, lásd 1758. VIII. 1.
 A 109. lap a jelzett másolat meghatározott oldalára vonatkozik, ahol egy 1773-as határozat hasonló tárgyú cikke található, bizonyítva, hogy a hasonló tilalmakat kitételekkel gyakran meg kellett újítani a város vezetőinek.
 18/ 1751. VIII. 1. – Lásd 1758. VIII. 1.
 19/ 1754. VIII. 1. – Lásd 1758. VIII. 1.
 20/ 1758. VIII. 1.
 21/ Bebörtönöztetvén, letartóztatván.
 22/ Lásd 1758. VIII. 1.
 23/ Lásd 1758. VIII. 1.
 24/ Lásd 1758. VIII. 1.
 25/ Erőszakosan rossz szándékkal.
 26/ 1758. VIII. 1.
 27. Végrendeletét. E végrendeletek jelentős hányada ma is a levéltárban található.
 28/ Itt mesterkedések értelemben.
 29/ 1756. VIII. 1. Lásd 1758. VIII. 1.
 30/ 1754. VIII. 1. Lásd 1758. VIII. 1.
 31/ Lásd 1758. VIII. 1.
 32/ Lásd 1758. VIII. 1.
 33/ Közösség, a város.
 34/ Ezen szakaszban említett statutum előfordul az 1685. évi tanácsi jegyzőkönyv 493. lapján.
 35/ 1758. VIII. 1.
 36/ Valószínűleg a 30 dénár, azaz 15 krajcár értékű számítási pénzről van szó!
 37/ Telek, háztelek.
 38/ 1761. évi tanácsülési jegyzőkönyv április 24-éről, 1. lap.
 39/ 1751. VIII. 3.
 40/ 1751. VIII. 3. 1144. lapon megújíthatott.
 41/ Akó: űrmérték, amit legtöbbször folyadékok mérésére használtak. A pesti és a pozsonyi akó – 50,8 l.
 42/ 1773. év október 1-jén.
 43/ 1768. évi tanácsi jegyzőkönyv júl. 15-éről, 62. lapon; 1. és 1779.-i tanácsi jegyzőkönyv január 15-éről, 192. lapon.
 44/ Contractus – magánszerződés; praescribál – idejét múlja.
 45/ 1795. évi tanácsi jegyzőkönyv április 15-éről, 147. lapján. 681. tételszám alatt.
 46/ Az 1800. évi tanácsi jegyzőkönyv december 30-áról, 43. lapján, 161. tételszám alatt.

66. 1753. január 20.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A HÚSMÉRÉST

A sertéshús fontja¹ 3 krajcár

Szalonnáé 6 krajcár

Háj 9 krajcár

Borjúhús 3 krajcár

Báránhús pedig tavasztól fogva Szent Iván napig² 3 krajcár, azután pedig a tanács által³ limitálandó⁴ áron.

Henteseken kívül senkinek nem szabad a városban sem sem fertály⁵ sem darabban az említett cikketek árulni. De főképpen a görögöknek, vasárosoknak, sőt a város székbíráinak sem.

Ha pedig valaki ez ellen cselekenék, első sorban 3 ft., másodízben 6 fr-ra büntetetik, melynek 1/3-da a hentesé.

IV. 1504. b/76. 426. p. Balla János kivonata az 1749–1754. évi tanácsi jegyzőkönyv 200. lapjáról.

1/ Régi súlymérték: kb. 56 dkg.

2/ Június 24.

3/ A legfontosabb élelmiszerek árát általában a megye határozta meg, miként ez alkalommal is.

4/ Maximált, pontosan meghatározott ár, melynél drágábban adni tilos volt.

5/ Negyed, négy részbe vágott.

67. 1754. április 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
AZ ÚTLEVELEK KIADÁSÁNAK FELTÉTELEIT

Mikor lakostársaink kárkeresésre indulnak, ingyen kapnak passust, ha pedig kereskedésre, akkor a passusért 1 petákat fizetnek.¹

IV. 1504. b/76. 848. p. Balla János kivonata az 1749–1754. évi tanácsi jegyzőkönyv 276. lapjáról.

1/ Régi, lengyel eredetű pénz, értéke hét krajcár.

68. 1754. szeptember 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA
A DÉZSMÁVAL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉGEKET

A szegény városnak nagy kárával már sok esztendő alatt megtapasztaltatott, hogy sokan a lakosok közül nem gondolván semmit a közjóhoz tartozó kötelességgel, melyet az ország szoros törvényein kívül kinek kinek tulajdon kebelében

levő lelkiismerete is elég hathatósan parancsol, sem gabonáiktul, sem borjaiktul járandó dézsmájokat igazán ki nem adván, a sokféle adóknak kifizetésére rendelt fundust annyira megfogyasztották, hogy ha ezen gyalázatos vétekben tovább mennének, kénteleníttetnék a magistratus kinek kinek fejére és jószágára készpénzül terhesebb adófizetést felvetni. Melyre is hogy fakadni ne kénteleníttessék, Parancsollya az egész népnek kemény büntetés alatt, hogy:

1. Kiki a város földin termett mindenféle gabonájából a tizedet igazán kiadja, nem lévén különbség pénzes,¹ nem pénzes kertek közt, mivel sem királyi sem földesuri terhek azokat nem különbözteti.

2. Akármelly árendás pusztán szántók, minden gabonából egy tizenötöd részt adjanak, mindazért, hogy azokon fekvő királyi dézsmákért minden esztendőnként nagy váltságot kell fizetni Vácra,² s mind pengig, hogy azon pusztáknak megszerzések s a szegénység kezínél marasztásuk minden esztendőben terhes költségben áll.

3. A bárány dézsmának csekély jövedelmeit szégyen említeni, és ebben a közjót megkárosítani némellyek véteknek nem tartják, holott mind királyi, mind földesuri dézsmáját ezeknek nagy summával³ kell esztendőnként megváltani.

4. A bor dézsmát mind a két pinczénél fogják kivenni, hogy az szép rendel, csendesen és nagy vigyázással mennyen végben.

5. Azért kiki bor dézsmáját úgy hozza bé, hogy annak igazságának hittel megfelelhessen.

6. Valakihez legkisebb gyanu támad, hogy nem igaz dézsmát adott, hites emberek által borai megakóztassanak,⁴ és ha csalárdságban kapattatik, város számára elhordatnak.

7. Nem különben, ha valaki csupa sutulást, lábnyomást, melyek nagy része seprű, vagy valami módon megvesztegetett dézsmát fog hozni, minden borai megvizsgál-tassanak, és a büntetésen kívül a dézma az alkalmasabb mustbul vitessék el.

8. Senki is, főképpen a zsellérek a dézsmát eltitkolni ne merészellyék, példás büntetés alatt.

9. A ki bora fejében pénzt szedett fel, vagy más akármelly adósságát borból kénteleníttetik fizetni, szükség, hogy először a városnak igazat tegyen, s creditorit⁵ azután fizesse. hasonló büntetés alatt.

10. Azoknak is, a kikre mind gabona, mind bor, s mind bárány dézsmálás fog bizattatni, parancsollyuk, hogy mindezekben nagy vigyázással akárki személyének válogatás nélkül eljárjanak, és tellyes hatalom adatik, hogy minden törvényes uton módon azoktul, kiket nem a becsület, sem a jó lélek az illetén titkos lopástul meg nem tartóztat, a várost illető hasznokat szorgalmatosan ki keressék.

11. Akár fejős, akár nyájjuhász a ki csak juhokat tart, az igaz bárány dézsmát hozza be kemény büntetés terhe alatt.

IV. 1504. h/2. 102–105. old. Az egykori tanácsi jegyzőkönyvekből készült

másolathoz az alábbi megjegyzést illesztették: „Lásd 1754. VIII. 2. sz. levéltárban.”

1/ A város szűkebb határán belül kétféle birtokot különböztettek meg: pénzes kertek, illetve város adománya kertek. Az előbbieket a tulajdonos vagy valamelyik elődje pénzen vásárolta, és így teljes jogú tulajdonosa volt a teleknek, szabadon adhatta, vehette, míg a város adománya kertet használatra kapta a várostól, de ez tényleges tulajdonát nem képezte.

2/ Kecskemét a váci püspöktől már a XVII. századtól bérelte a tizedet. Évenként meghatározott összeget (kettőszáz aranyat) fizetett számára, és ennek fejében maga a város szedte be a különféle termékek után járó dézsmát.

3/ Készpénzben kifizetett összeg.

4/ Akóval megmérjék. Ez az úrmérték kb 50 litert jelentett.

5/ Hitelezőit.

69. 1756. május 24.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A VÉGRENDELKEZÉSEL,
AZ INGATLANOK ÁTRUHÁZÁSÁVAL
ÉS A TŰZBIZTONSÁGGAL KAPCSOLATOS RENDELETEI**

1. Mostantól fogva semminemű testamentom tételeknek semmi erejek nem léssen, hanem ha azok a város főbirája által arra rendelő és küldendő becsületes és irástudó emberek előtt tétetnek, s ugyanazok által a város protocollumába¹ leendő beírásra inportaltatnak,² de akkor is úgy állhatnak meg, ha osztályos vérek, successorok³ és fiscalis jurisdictionak⁴ törvényei szerint fognak tétettni.⁵

2. Senkinek ezután valaki innét lakójul másuva elmegyen nem szabad léssen mezei kertjét fellyebb eladni, hanem csak annyi áron, a mennyin azt vagy elei, vagy maga szerzette.

3. Senki ennekutánna másuvá elszármazott vagy házassult atyafiát az itt lehető ingatlanjokból nem többel tartozik kielégíteni, hanem csak azon pénzben levő jussát fogja kiadni, a melly azon ingatlanjokban eleik által investáltatott,⁶ kiváltképpen a mezei kertekre nézve.

4. Hogy tüzbeli veszedelem a városból annyival is inkább elkerültessek, soha senki a városban szalmát vagy más gyulladást könnyen szenvedhető helyeken büntetés alatt ne rakjon.

5. Gödröt, kiben a tüzes pernyét öntik, kiki tartson az udvarán, más különben kemény büntetés alá fog vezetni, a ki elmulasztja.

Méltóságos földesuri széknak praesesse és Kecskemét város birája és tanácsa.⁷

IV. 1504. h/2. 105–106. old. Az egykorú tanácsi jegyzőkönyvek alapján készült másolathoz az alábbi megjegyzést illesztették: „1756. VIII. 1. sz. levéltárban.”

1/ Jegyzőkönyvébe.

2/ Hozzák be.

3/ Törvényes örökös.

4/ Ügyészi végzés.

5/ A rendelet célja az is, hogy a végrendeletek bizonyos formai követelményeknek is megfeleljenek.

6/ Beruháztak, költöttek rá.

7/ Kecskeméten 1702-től működött úriszék. A város rendeleteinek meghozatalakor kénytelen volt ennek véleményét is figyelembe venni; praeses – tisztartó, gondviselő.

70. 1756. május 31.

**A KOHÁRYAK KECSKEMÉTEN MŰKÖDŐ ÚRISZÉKE
SZABÁLYOZZA A VÉGRENDELKEZÉSEK FORMÁJÁT,¹ AZ
INGATLANOK ELTULAJDONÍTÁSÁT² ÉS
AZ ELZÁLOGOSÍTÁS FELTÉTELEIT**

1. Minthogy több rendbeli uriszék előtt megfordult testamentumokból tapasztaltatik, hogy azoknak megtételében mind a földesurak, mind pedig atyafiaknak praejudicimával³ sok illetlenségek megtörténtenek, melyek miatt még a testamentumoknak is valósága iránt méltán kételkedni kelletik, azért e féle rendetlenségeknek eltávoztatására determináltatott,⁴ hogy a testamentumoknak egyébként semmi ereje ne legyen, ha csak a közönséges háztól⁵ két kiküldendő esküdt emberek előtt nem tétetik, s azok által az archívumban nem reportaltatik. De az ilyenek ellen is akár az osztályosoknak, akár pedig földesuri fiscálisnak⁶ a tehetetlenség iránt valódi difficultásai⁷ fennhagyatnak, mely statutum szokott mód szerint publicáltassék⁸ is.

2. Ha valaki lakóul innen elmenni szándékozik, semminemű ingatlan javait, kivált mezei kert-földjeit fellyebb eladni nem szabad, hanem valamennyien ő maga vagy elei által szerzettet, megbecsülvén mindazonáltal az olyatén ingatlanokon tett munkáit vagy építéseit, nem különben, akik innent külföldre férjhez adattatnak, sem magok, sem maradékaik az itt lévő ingatlan jussaiktól többet nem várhatnak osztályos atyafiaktól, hanem csak amennyi summa pénzen azon jók szereztettek, abból őket illető portiojukat vehetik.⁹

3. Ennekutánna a zálogos eladások is, ha egy esztendő alatt azoktul, akik azon jószághoz jussokat tartják, contradictioval¹⁰ nem sebesíttetnek, a kötött esztendő-kig állandók és felbonthatatlanok lesznek, de csak azok tudniillik, melyek a város könyvébe inprotocoláltatnak,¹¹ hogyha pedig magános ember előtt kél azon zálogos contractus,¹² semmi ereje az időtől fogva ne legyen, és akármikor, akárki által valaki azon jókhoz jussát mutathatja, elrontathatik, mind örökös mind zálogos eladások azonban az alkutul fogva 15. nap alatt város könyvébe be irattassanak, egyéb iránt, ha beirattatnak is, de ezen fatális terminusnál¹³ kisebbben, tehát állandók ne lehessenek.

IV. 1504. h/2. 400–401. oldal. Az 1824. június 21-én elfogadott statutumban megújított részletek.

- 1/ A végrendekezéssel kapcsolatosan már 1756. május 24-én is fogadott el a tanács, illetve az úriszék egy statutumot.
- 2/ Rövidebb formában fellelhető az 1800. december 30-án elfogadott statutum 20. pontjában is.
- 3/ Praejudicium – kár, veszteség.
- 4/ Determinál – meghatároz, elrendel.
- 5/ Község háza, városháza.
- 6/ Fiscalis – ügyész.
- 7/ Difficultatio – megnevezítés, kifogásolás.
- 8/ Publicál – nyilvánosságra hoz, közzé tesz.
- 9/ Portio – rész, örökölt rész.
- 10/ Contradictio – ellentmondás, ellenzés.
- 11/ Jegyzőkönyvbe vétetnek.
- 12/ Contractus – szerződés.
- 13/ Fatalis terminus – az az idő, amely alatt ellentmondani, kifogást tenni lehetett.

71. 1758. március 9.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIBŐVÍTI
A GÖRÖG KERESKEDŐK MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ
RENDELETÉT**

Minden mesteremberek, kik azt kívánják, hogy az ő műveik a görögök által ne árultassanak, minden hetivásár alkalmával kirakodni kötelesek, ellenesetben műveik árulására a görögök felszabadíttatnak.

IV. 1504. b/76. 772. p. Balla János kivonata az 1756–1761. évi tanácsi jegyzőkönyv 241. lapjáról.

72. 1758. szeptember 16.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
A CIGÁNYOK LETELEPEDÉSÉT**

Hogy a cigányok a magyar lakosok módja szerint házakban lakjanak, és azok gazdasági körül foglalkozzanak, összeíratni rendeltettek.

IV. 1504. b/76. 761–762. p. Balla János kivonata az 1756–1761. évi tanácsi jegyzőkönyv 145. lapjáról.

73. 1760. április 24.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
A CIGÁNYOK KÖZÖTTI IGAZGATÁSI MUNKÁT**

Cigányok között egy tizedes választatik. Ki egyenesen a főbírótól függjön, köteles strázsákat kiállítani, gyűjteni, és a város szolgálatában híven eljárni, és a cigányokat rendben tartani.

IV. 1504. b/76. 762. p. Balla János kivonata az 1756–1761. évi tanácsi jegyzőkönyv 69. lapjáról.

74. 1761. november 3.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
A ZSIDÓ KERESKEDŐK TEVÉKENYSÉGÉT**

Vasárnapokon tilos a zsidóknak a vásárlás. Első ízben 1 forint vagy 12 pálcával, azután felyebb felyebb növekvő büntetésben részesülnek.

IV. 1504. b/76. 437. p. Balla János kivonata az 1761–1767. évi tanácsi jegyzőkönyv 32. lapjáról.

75. 1761–1776.¹

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RÉSZBEN MEGÚJÍTOTT ÉS
ÚJJÁSZERKESZTETT RENDELETEI**

1. A vasárnapok és a kalendáriumban fen hagyatott innepnapok szorosán megtartassanak, mert valaki azon napokon vagy terhes szekérrel járni vagy gazdasági munkát tenni tapasztaltatik, mindenkor 6 forintra marasztaltatik.²

2. Ezen innep napokon minden boltok bezárva legyenek, a piacz pedig és a mészárszék a második harangozásig szabad lészen.

3. A csapszékeken és a vendég fogadókon estveli 4 óráig se borivók, se musikusok ne találtassanak kemény büntetés alatt.

4. Köznapokon pedig mind csapszékekről, mind vendégfogadókrul takarodó harangozáskor mindenek eltávoztassanak, a kik azután ott találtatnak, az áristomban rakattassanak.

5. Az halotti torozások, igen pompás és költséges lakodalmazások, igen költséges temetkezések, mint a közjónak és magános familiáknak fogyasztói eltávoztassanak.

6. Valaki ennekutána 25 frtot tevő³ lopást téssen, ha szinte legelső cselekedete lészen is, akasztófára ítéltetik.

7. Valamely házas személy házasságtörésre vetemedik, a régi törvények szerint halállal büntettetik.

8. Mivel a sok fattyas leány a várost éppen megundorította, azért minden kurva leányok és özvegyek, ha jövevények lesznek, azonnal a városbul gyalázatosan ki fognak csapattatni, nem különben az illetén jövevény ifjak is azokkal együtt.

9. A gazdafiak vagy leányok, vagy özvegyek, ha szinte házasság fejébe követik is el a paráznaságot, az eddig szokott büntetésen kívül tömlöcöt is fognak szenvedni.

10. Minthogy sok tehetetlen és koldus forma szökevény zsellérek, szolgák, betyárok s szolgafélék párosodván, a magistratus híre nélkül itt maradnak, azért

az ilyeneknek násznagyaik még a kézfogás előtt ezekről a magistratusnak hírt tegyenek kemény büntetés alatt.⁴

11. A semmi gazdasággal bíró, pusztákon, tanyákon, erdőkön csavargó puskások, agarászok nemcsak puskáiktól és agaraiktól megfosztatnak, hanem a sokszori tilalmak általhágásáért keményen megkorbácsoltassanak.

12. A kik földet birnak, és sem Vacson, sem Szentkirályon, sem Szentlőrinczen, sem a két nyiri és két talfái erdőben puskázni, fiatalokat lecsontolván leveket csinálni nem merészellenek, másként puskáiktól el lesznek, és a kárért 6 forinton maradnak.

13. A lakosok, a kiknek mesterség tanulásra alkalmas fiaik vannak, kiváltképpen az ács és kőműves mesterségre taníttassanak.

14. A szófogadatlan, erkölcstelen, káromkodó vagy készakarva kárttevő akár-mely rendbeli cselédek ennekutánna a magistratus által fognak megbüntettetni, azért az illeténeket a gazdák s gazdasszonyok, ha meg nem jobbulnak, a városhoz bejelentsék.

15. Akár szolgák, akár szolgálók, a kik elszegődni nem akarnak, azok által a kiknél tartózkodnak, adószedő urnak feladattassanak, másként a szállásadók fogják azoknak adajokat megfizetni.

16. Minden erdőkből, valamelyek a pusztákon, akar a város földin a communitashoz⁵ tartoznak, a marhák úgy kitiltatnak, hogy valahányszor onnat behajtatnak, minden egy marhától a gazdák egy máriást fognak fizetni.⁶

17. Akármely rendbeli cseléd, ha a szegődséget meg fogja másolni méltó okok nélkül, azon kívül, hogy keményen megbüntettetik, azon gazdákhöz, a kikhez beszegődött magistratusi hatalommal visszaállittatik, és az addig szokott 3 forinttal meg nem menekedik.

18. Valaki Szentkirályi vagy Szentlőrinczi árendás erdejéből a földes uraknak tett contractus⁷ ellen a fákat pénzen eladja, azonnal az erdejét elveszti. Azért az erdő nélkül szűkös gazdák, mihelyt ilyen eladást tapasztalnak, magok a magistratusnál jelentsék.⁸

IV. 1504. h/2. Az egykori jegyzőkönyvek alapján készült másolat. 18–22. old.

1/ A cikkelyek egy részénél ugyanazon kézfírassal, de piros tintával készült bejegyzés található. Ezek szerint az összeállítás az 1761–1776 között hozott rendeleteik alapján készült. A későbbiekben rögzítjük az egyes cikkelyek után ezeket a bejegyzéseket.

2/ 1761. augusztus 23.

3/ A 25 forintnyi összeg egy béres évi keresetével ért fel.

4/ Ide vonatkozik 1775-i tanácsi jegyzőkönyv 25. lapja is.

5/ Község, város.

6/ 17 krajcárral volt egyenlő.

7/ Egyezés, szerződés.

8/ 1776. január 15. Felsőleges asszonyunk és a tekintetes nemes vármegye parancsolatainak és becstületes tanács régi statutumainak is erejével publicatott.

76. 1762. június 28.

**A KOHÁRYAK KECSKEMÉTEN MŰKÖDŐ ÚRISZÉKE
SZABÁLYOZZA AZ INGATLANOK NYILVÁNTARTÁSÁT ÉS A
VELÜK KAPCSOLATOS FELLEBBEZÉS MÓDJÁT**

Mindezekből, sőt már régtől fogva méltóságos úri székeken fennforgott causák-ból¹ megtapasztaltatott az, hogy ezen városnak némely lakosi szöllők, házak, kertek, malmok iránt oly pereskedéseket forgatnak fel, melyeknek eladásokban és vételekben már jeles idők múlva praescriptio² következtenek, mégis mindazok ellen különb különb féle praetextusok³ alatt közüket lenni állítják, és keresetük által nemcsak magokat fogyasztják, hanem az ítélő törvényszékeknek is szüntelen nyughatatlanságot okoznak, azért mindezeknek eltávoztatásáért rendeltetik, hogy ennek utánna e mai naptól fogva mindenféle eladásokban s vételekben, és akár-mely törvényes úton módon kezdett birtokokban egy esztendő és egy nap alatt eltöltött békességes usus,⁴ a praescribatoinak törvénye légyen, ide értvén a régibb casusokat⁵ is, melyek még a méltóságos törvényszék által el nem végeztettek.

A méltóságos úri törvényszékre ennek utánna valaki appellálni akar, a városi tanács előtt törvénye kivitelekor azt megtegye, és béirassa azt a város könyvébe, és a maga instantiájára,⁶ és azon causát legelőbben tartandó méltóságos úri széken folytatni el ne mulassza, egyéb iránt ennek utánna tartandó úri székben causája fel nem fog vétetni.

*IV. 1504. h/2. 402. oldal. Az 1824. június 21-én elfogadott statutumban meg-
újított határozat.*

1/ Causa – ügy, per.

2/ Praescriptio – elévülés.

3/ Praetextus – ürügy, kifogás.

4/ Usus – használat, szokás.

5/ Casus – eset.

6/ Instantia – kifogás, ellenvetés, kérelem.

77. 1762. július 30.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGSZABJA AZ
ÚRISZÉKHEZ TÖRTÉNŐ FELLEBBEZÉS FELTÉTELEIT**

Határoztatott, hogy a fellebbezett perek az úriszékhez be ne terjesztessenek addig, míg a felek a levatáért¹ a taxát le nem fizetik, hogy azáltal az úriszékre tenni szokott költségek némileg pótolva legyenek.

*IV. 1504. b/76. 854. p. Balla János kivonata az 1761–1767. évi tanácsi jegyző-
könyv 89. lapjáról.*

1/ Perfelvétel.

78. 1762. július 30.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
A TILOSBAN LEGELTETŐK BÜNTETÉSÉT**

Tilos legeltetés iránti szabály, melyben a többek között kimondatik, hogy akinek a jószágai tilosban taláztatik, behajtatik, s ha kár nem forog fenn, az illető csak tilalompenzt fizet, ha pedig a kár nagyobb vagy kisebb, három rendbeli bírság állapított meg: fűből 3, gabonából 17, nagyjától ti. ménes és gulyétól 12 ft. Ennek 1/3-da a behajtóé, a többi régi gyakorlat szerint a város pénztárát illeti. Ahol pedig megbecsülhető kár taláztatott, az illető gazdának megtérítendő lészen.

IV. 1504. b/76. 461. p. Balla János kivonata az 1761–1767. évi tanácsi jegyzőkönyv 88. lapjáról.

79. 1762. augusztus 21.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A
GÖRÖGÖKRE VONATKOZÓ INGATLANSZERZÉSI TILALMÁT**

Mínthogy az itteni görögöknek jármos ökrök, szőlő és házak tartására soha semmi jog nem adatott, ezért Ruzsa György házát és szőlejét azonnal eladni tartozik, másképp azokból ki fog becsültetni.

Kiknek pedig jármos ökrei vannak, a közlegelő használata megtiltatik.

IV. 1504. b/76. 1773. p. Balla János kivonata az 1761–1767. évi tanácsi jegyzőkönyv 94. lapjáról.

80. 1766. január 14.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA MEG
A SZŐLŐKBEN TÖRTÉNŐ LETELEPEDÉST**

Szőlőkbeni lakás megtiltatott. Részint azért, mert a szolgálati rendtartás hátrányára van, részint a szőlőkbeni kártételekre alkalmul szolgál.

Azok pedig, akik a Hagyma pincénél istállókat csináltattak, melyek a vásártér összébszorítására szolgának, azokat felszedjék és onnan takarodjanak.

IV. 1504. b/76. 703. p. Balla János kivonata az 1761–1767. évi tanácsi jegyzőkönyv 275. lapjáról.

81. 1766. április 29.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN HATÁROZZA MEG
A TIZEDESEK KÖTELESSÉGEIT**

Tizedesek kötelességei meghatározatnak.

Minden héten egyszer tizedbeli házaikat tartoznak megvizsgálni, nincsen-e idegen vagy valamely gyanús személy a házaknál, van-e pernyés vödör, nem hibás-e a kemence. Minden vasárnap büntetés terhe alatt tartoznak a főbírónak referálni.

IV. 1504. b/76. 787–788. p. Balla János kivonata az 1761–1767. évi tanácsi jegyzőkönyv 301. lapjáról.

82. 1767. április 22.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
AZ ÜNNEPI MULATSÁGOKAT**

Minthogy az ifjú legényeknek a felserdült leányokkal kivált ünnepnapokon úzni szokott játékaikból sok gyalázatosságok következtek, tizedesek, utcai kapitányok és polgárok utasítottak, hogy az ilyen összejövetelekre szigorúan vigyázzanak, előforduló eseteket a főbírónak azonnal jelensték be. A kapukban kártyázni, pipázni és ott hivalkodni szokott gyülevész népet börtönbe hajtsák.

IV. 1504. b/76. 855. p. Balla János kivonata az 1761–1767. évi tanácsi jegyzőkönyv 362. lapjáról.

83. 1768. október 14.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA
A VÁROS BIZTONSÁGÁRA VONATKOZÓ RENDELETEIT**

1. Minthogy már a város kerítése a lakosoknak nagy munkájokkal felállított, hogy az továbbra is állandó legyen, arra szorgalmatos gondot tartani szükséges, melynek is helyesebb módja nem láttatik, hanemhogy azon kerítés öllel megmértetvén, a házaknak száma szerént felosztassék.

2. A város főbirájának kötelessége legyen, hogy minden kántoronként¹ és így egy esztendőben négyszer vagy maga a vele szolgálókkal, vagy pedig a becsületes tanácsból deputálendő két pár emberséges emberekkel a város árkait és kapuit megvizsgálja vagy megvizsgáltassa, vele lévén a tizedesek, és ha valamely házhoz kiosztott része a kerítésnek romlásban találtatik, menten azon gazda magistratusi hatalommal megintetessék. Ha pedig a romlást ember, marha vagy sertés okozza, azért a legközelebb való ház feleljen.³

3. Minthogy a kapuk a fel s alá kóborló gonosz emberek vizsgálása végett állítottak leginkább, azért azoknak őrizetése jóhirű és becsületbeli személyek

állíttassanak, kiknek szolgálatjokért a magistratustól valamely bér fog rendelkezni, és ezeknek tiszték leszen éjszakára a kiadandó órák szerént a kapukat bezárni és felnyitni.

4. A kapusok úgy vigyázzanak, hogy minden idegen embert, akár gyalog, akár lóháton, akár kocsin akarna bejutni, megvizsgálják, és ha passusa⁴ nem leened s másként is valami csavargó vagy gyanus személynek fog láttatni, a város házához bekísérje.

5. Azt pedig, mivel a tapasztalás mutatja, hogy a hol az árok élőfákkal meg vagyon rakva, mind ékeőbb, mind pedig tartósabb és erősebb, azért kiki a lakosok közül a reá esendő részt vagy fűz, vagy nyár vagy szikfákkal jó sűrűen megrakja, és mindaddig gyarapítsa, míg a fák jól felnevekednek, s annakutánna is szorgalmatos gondviselés alatt tartsa.

6. Minthogy az árokok és a kapuk a belső vigyázás nélkül a gonosz és elfajult embereket meg nem zabolázhatják, azért a becsületes tanácsból minden tizednek 3 birája választassék, de egy esztendőben, hogy unalmas ne legyen azon kötelesség, csak egyik viselje a tizedbiróságot, más esztendőben más, harmadikban harmadik, negyedikben ismét az elsőre menjen a hivatal, s esztendőnként akként gyakoroltassék.

7. Minden tizedbíró mellé a tizedeseken és a kapitányokon kívül két jó gazda emberséges ember segítségül rendeltessék, kik is azon esztendőbeli tizedbírótul szorosán függjenek.

8. Minden tized számára egy lajstrom⁵ készíttessék, melyben minden ház, annak gazdája, gazdaaszszonya, feleséges vagy nőtlen fia s leánya 14 esztendősig, zsellére, ridegje vagy betyárja nevezet szerint feljegyeztessék, hogy a magistratus tudhassa, minden ház cseléd minemü személyekből áll.

9. Nem fog ártani az alacsonyabb sorsu lakosok közül azt is feljegyezni, micsoda életnek nemét élnek, miképpen keresik kenyereket, kaszával, kapával, részességgel, szőlőműveléssel vagy miképpen?

10. Nemkülönben a zselléreket, ridegeket, betyárokat szorosán meg kell vizsgálni, állandók-e vagy csavargók?

Télen nyáron miből élnek? Mert akik semmi bizonyos okát nem mutathatják akár a zsellér forma gazdák, a zsellérek, ridegek és betyárok közül a maguk élete módjának, szükség, hogy vagy lopásról vagy orgazdaságról gyanusak legyenek.

11. Ezen conscritio⁶ szerint a tized birája minden kántoronként esztendőben vagy maga, vagy mellérendelt emberei által azon tizedet házanként megvizsgálja és minemü változások estek, feljegyezze. A gazda pedig számot adjon zsellérje, betyárja vagy ridegje ha változott, mostan hol tartózkodik.

12. Ha a tizedvizsgálók valamely háznál valamely személyt találnak, ki az első beirástól fogva származott oda, szorosán végére járjanak, ha magistratus hirivel tette-e le magát?

És ha csak lappangóképen jött be, azonnal árestáltassék⁷ mind a gazda mind a jövevény.

13. Szükség, hogy ezen vizsgálskor szomszédoktól vagy más jámboroktól tudakozás legyen a gyanus házak iránt, minemü dorbézolásokat, éjszakázásokat pásztorokkal vagy akármely rosszakkal elkövetett társalkodásokat űznek, és ha hitelesképpen ellenük kisül, azonnal árestáltassanak.

14. Minthogy a tolvajok és csavargók többnyire csapszékeken és csárdákon szokták magokat ideig megvonni, azért a tizedvizsgálóknak kivált éjszakánként ezekre is gondjok legyen, és a csárdásokat megintsék, hogy az illetén gyanus személyeket mihelyt észreveszik, a tized bírójának bejelentsék.

15. Minthogy a város publicumát⁸ illető tizedgyűlések a mikor tartatnak, sok rendetlenségek s versengések is esnek, azért, hogy ezen dolog is illendőképen folyjon, a tized bírójának és mellé rendeltetett emberséges embereknek kötelességek leszen a magistratustól kiadott parancsolatra nem csak a főgazdákat, hanem az egész tizedet egybe gyűjteni, magistratusi hatalommal praesideálni,⁹ a propositionokat¹⁰ illendő gravitással¹¹ publicálni, kinek kinek a város publicumát értésére adni, és akármely akkori kötelességet igazság szerint kinek–kinek tisztességéhez képest elintézni, s ha refractariusok¹² találkoznának, a magistratusnak bejelenteni.

16. Világos, hogy a tizedesek nem csak a zsellérektől, hanem ridegektől, betyároktól, sőt sok jószágtalan lakosoktól is, kitől 1 tallért,¹³ kitől kevesebbet kiszednek, sőt a mint őket megrótták, némely szolgálható gazdáktól is pénzválságot vesznek, ezektől pedig hova erogálják,¹⁴ senkinek számot nem adnak, sőt hihető, hogy az többnyire magoknak tartják, de ellenkezik is minden jó renddel, hogy perceptorok lévén¹⁵ soha ne ratiocinaljanak azért ezen botránkozásnak eltávoztatására a tized lajstromában, mely a tizedelőljárónak fog állani, minden gyalogsorosnak, ridegnek, betyárnak neve alá irattassék, kitől mit szedett a tizedes, ennek felette minden héten, amelyeken szükség a tizedesnek költeni, azon tized előljáró által a lajstromba beirassa, hova mit költött. Ennek felette a szolgálatok sora is azon lajstromból igazgattassék, nem a tizedesek szabad akaratjából, és ki mikor szolgált, feljegyeztessék. Szent György napkor pedig a kiszedett pénzről számot adjanak.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az egykori protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Kántorbőjt: a római katolikus egyházon belül minden negyedévben egyszer három napra rendelt bőjt.

2/ Kiküldendő.

3/ A sertéstartás fokozatos növekedésének jele az itt fellelhető utalás is. Szilády zárójelben megjegyezte: a 2. pont egészen keresztül van húzva.

4/ Igazoló levele, útlevele.

5/ A tized minden lakosára kiterjedő jegyzék.

6/ Összeírás.

7/ Tartóztassák le.

- 8/ A város egészére kiterjedő, tizedenként megtartott összejövetelek.
- 9/ Elnökölni, az összejövetelet irányítani, az ülést levezetni.
- 10/ Javaslat.
- 11/ Tekintély, súly.
- 12/ Ellenszegülők, rendbontók.
- 13/ Egy számtási tallér – 90 krajcár volt.
- 14/ Kiad, kioszt.
- 15/ Adóbeszedő, pénzbeszedő.

84. 1769. január 1.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A KÖZREND MEGŐRZÉSÉRE IRÁNYULÓ RENDELETEI

A városban felállítandó szorgalmasabb vigyázás iránt a becsületes nemes tanács által kiadott statutumok.

1. Tanácsbeli uraimék közül és a becsületes lakosok közül is minden tizedben rendelt vigyázók iránt ki ki becsülettel és minden engedelemmel viseltessék.

2. Minden tized számára egy–egy lajstrom készíttessék, mellyben minden ház, annak gazdája, fia, zsellére, ridegje vagy betyárja nevezet szerint feljegyeztessék.

3. Az alacsonyabb sorsú és jövevény forma lakosok, zsellérek, ridegek, betyárok, betyárosszonyok és leányok közül szorgalmatosan meg kell vizsgálni, és feljedzeni, micsoda életnek modját követnek, vagy micsoda fundusbol¹ élnek.

4. Ezen conscriptio szerint az elrendelt vigyázó személyyek egyet értvén, minden kántoronként² magok közül kibocsátandók által minden tizedet házanként megvizgállyanak, és a gazdák, zsellérek, betyárok körül minemü változások estek, számot vegyenek, és ha méltó dolog, a magistratusnak béjelentsék.

5. Ha tizedvisgálók valamely háznál valamely személyt találnek, ki az első beirástul fogva származott oda, és magistratus hire nélküül fogattatott be, mind a gazda, mind a jövevény áristáltassék.

6. Ezen visgáláshoz szükséges, hogy a jámbor szomszédoktul, vagy másoktul mint a tizedesek és utczakapitányok szorgalmatos tudakozódás legyen a gyanus házak iránt, minemü dorbézőlások, étczakázások, pásztorokkal vagy más rosszakkal követni szokott társalkodások sülnének ki.

7. Mikor valamely publicumot³ illető dologban tizedgyűléseket parancsol a magistratus, a felválasztott vigyázóknak kötelességek lészen a tizedek által nem csak a főbb gazdákat, hanem az egész tizedet egyben hivatni, és az akkori kötelességet a népnek eleiben adni, s kinek kinek tehetségéhez képest igazságosan elintézni.

8. E végre szükség a tizedeseknél lenni szokott lajstromokban bétekinteni, s nekik meghagyni, hogy mind ökörrrel, mind lóval tett szolgálatokat, s gyalog sorokat is hetenként feljegyezzenek, melyből ki fog tetszeni, ha kiki sorsához képest viseli a terheket.

9. Világos, hogy a tizedesek nem csak zsellérektől, ridegektől, betyároktul,

lappangó juhászoktól, sőt sok jószágot nem tartó lakosoktól is, kitől egy tallért,⁴ kitül többet, kevesebbet bé vesznek, ezeket pedig hová erogállják,⁵ számot adni nem szoktak, azért a tizedbeli vigyázók ezt is jó rendbe hozzák.

10. Azon vigyázóknak kötelességek lészen minden kántoronként a város kapuit, árkait és a tövis kerítést meglátni, és ha valahol tapasztalható fogyatkozás vagy, a kié azon részecske, azt a gazdát megszólítani, ha pedig marha, vagy sertés, vagy tüzelés miatt láttatik, hogy esett azon romlás, a legközelebb való házak tartoznak felelni.

IV. 1504. h/2. 117–119. old. Az egykorú tanácsi jegyzőkönyv alapján készült másolathoz az alábbi megjegyzést illesztették: „1769. VIII. levéltárban.”

1/ Alap, telek.

2/ Negyedévenként.

3/ Nyilvánosságot, közösséget.

4/ Itt a számítási pénzre utalnak, amelynek 90 krajcár volt az értéke.

5/ Kiadják.

85. 1769. április 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A KÖZMUNKÁBAN VÉGZETT FUVARÓZÁS RENDJÉT

1. Ennek utánna, hogy az ökörrrel való szolgáltatásban egyenlőség legyen, kötelességek leszen tizedbírák uraiméknak, hogy kiki a maga tizedében a jármokat conscribáltassa.¹

2. Ez meglévén, oly rendet állítsanak fel, hogy a 2, 3, 4, 5 és többi jármos gazdák, mikor az egyjármos már megszolgált, mindaddig szolgáljanak, míg rajtok a szolgálat által menvén, ismét a sor az egyjármos gazdákra fog kerülni.

3. Minthogy nem lehetséges, hogy az egyjármu gazda maga tehetségével szolgáljon, azért az illetén casusban,² mint eddig szokás volt, szükség két jármot öszvevetni. De hogy szükség ne legyen a tizedesnek szekér mellé holmi dib-dáb embereket fogadni, azt is szükség kicsinálni, melyik kivel szolgáljon, mely szerint meglehet, hogy egyszer egyik, másszor másik gazda vagy cselédje legyen a szekérral és most egyik, most másik adja szolgálatba szekerit. Hogyha pedig az illetén szegény ember nyárban, vagy takarodás, vagy részegség miatt maga sorába el nem mehet, tehát akkor ezen szekér mellé tartozzék a tizedes gyalogsorost állítani.

4. A tizedes ennek utánna járomszámra vesse ki a szolgálatot, két ökröt tudván egy járomba. És így mikor példának okáért 3 szekeret parancsol, ha a tizedben 6 ökreivel két szekeret adnak, az fog tenni három szekeret. Ha négyet parancsol, s két nyolcz ökrű szekeret állit, négy szekeret téssen.

5. Minthogy pedig sok tehetséges mesteremberek vagynak és más gazdák is, a kik élőföldeket birnak, s másként is tehetségesek, illendő, hogy facultásokhoz³ képezt tizedbírák uraimék által járomra irattassanak, és minden rájuk forduló sorban ökörral szolgáljanak.

6. A kik semmi földdel nem birnak a gazdák közül, takarodáskor fogadni szokott szekeresek fizetésére conscienciose⁴ tizedbírák uraimék kezébe contribuáljanak.⁵

7. A tizedesek által collectálni⁶ szokott minden költség tizedbírák uraimék kezekbe menjen, és onnét erogáltassék⁷, melyből jó leszen a casarmákban is tisztelnél lenni szokott strázsákat fizetni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az egykori jegyzőkönyvből készített másolata.
II. LXV.

1/ Írassa össze.

2/ Ilyen esetben.

3/ Tehetség, erő.

4/ Lelkiismeretesen, gondosan.

5/ Adózzanak, fizessenek.

6/ Összegyűjteni, beszedni.

7/ Adják ki, fizessék ki.

86. 1769. augusztus 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA
ÉS KIBŐVÍTI
A CIGÁNYOK LETELEPEDÉSÉRE VONATKOZÓ RENDELETÉT

Cigányokra vonatkozólag határozatott, hogy ha magukat a magyarok életmódjához alkalmazzák, azokkal egyenlő sorban levőnek fognak tekintetni. Aki érdemes léssen, élő földdel is jutalmaztatik.

Szükséges tehát, hogy először is adják jeleit a magyaros életnek, kasza, kapa, ásó, sarló, metszőkés, fa- és vasvilla, gereblye, csoroszllya koptatással, valamint feleségek a magyar asszonyok módjára szőlőkben, mezőkben téglaházaknál, vályogvetéssel, fonással, varrással, mosással foglalkozzanak, hogy így napi kenyereiket megkereshessék, a csapszékekbeni csavargástól, az ottani muzsikálástól, viseltes ruhák és lovak csereberélésétől tartózkodjanak.

IV. 1504. b/76. 763–764. p. Balla János kivonata az 1767–1775. évi tanácsi jegyzőkönyv 116. lapjáról.

87. 1769.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A TIZEDKOCSISOKRÓL

1. Ennekután a a tizedkocsisok közül senki város lovaival együtt a tized istállójában semminemű marhát tartani ne merészellyen.

2. Minden lóra ezután innét a városházától a város gazdája egy lóra egy napra adjon egy portio¹ szénát, melly 20 fontnál sem több sem kevesebb ne légyen.

3. Nem különben minden lóra nem több, hanem egy portio abrak fog adatni egy napra s éczakára, mely abrak portiokat valamelly kocsis ki viszen, és azon hit még kinem telvén, azon közben történik a kocsisnak utra menni, nem tartozik a város gazda ur utra semmi abrakot adni, hanem a hátra lévő napokra kivitt portiót a kocsis vigye el az utra.

4. Senki ezután a kocsisok közül a gazdáknak sem házukhoz, annyival inkább kertyekhez szénáért menni ne merészellyen, hanem a fentirt portio szénával és abrakkal megelégedjen.

5. Város gazda ur szorgalmatos vigyázással légyen a kocsisokra, azoknak kezén lévő város lovait, szerszámait és a kocsikat gyakorta megvisgállya, és akár lovakban, akár szerszámokban, akár kocsikban nagy kárt és fogyatkozást tapasztaland, bírák uraiméknak, vagy ha a dolog úgy kívánja a becsületes tanácsnak bejelentse, hogy az ollyatén kártevő kocsisok szoros számadásra vonattassanak.

6. Valaki ezen statutumokat mai naptól fogva a kocsisok közül által hágja, excessusához² képest minden engedelem nélkül büntetessék.

7. Senki a kocsisok közül sem kováccsal, sem szijártóval, sem bodnárral semmit

ne dolgoztasson, hanem gazda urnak bejelentse, ha mi fogyatkozása volna, ő kegyelme assignállya,³ s azon assignatiókból lesznek a nevezett mesteremberek kifizetve, másként nem fog acceptáltatni⁴.

IV. 1504. h/2. 123–125. old. Az egykorú jegyzőkönyv alapján készült másolat, melyhez a következő adat van illesztve: „1769. VIII. 5. sz. levéltárban.”

1/ Rész, adag.

2/ Kicsapongás, kihágás.

3/ Utalványoz.

4/ Figyelembe vesz.

88. 1769.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A VÁSÁROK ALKALMÁVAL A SÁTRAKBAN A KÁVÉ ÁRUSÍTÁSÁT

Az itt való várárookban a kafe siderek¹ már annyira elszaporodtak, hogy 14 sátorakat is vontak, kik is sokféle ocsmán cselekedetekben és törvénytelenésekben tapasztaltattak, s titkos lopásokban is, minémüek, hogy magokkal tisztátalan személyeket hordozván, az ifjaknak fajtalanúságra való alkalmatosságokat szolgáltatattak, kártyázás, koczkázás által sok erszényt meg üritettek, volt olyan, kinek sátorában nyilvánvaló tolvaj is elrejtve találtatott, mind kávé s mind rosolist² adulterálva³ árultak, éjjel nappal sátraikban cigány hegedősöket tánczokat tartván, az ifjúságot corrumálták, mellyek ámbár magukban is elégséges okok, hogy ex publici ratione⁴ az itt való vásárokból örökre kitiltassanak, ide járulván mindazáltal felséges királyi privilégiumnak ereje, mely szerint minden névvel nevezhető dulciariusok⁵ az ollyatén italoknak a mi vásárainkban lehető mércsiklésétől és árulásától per expressum⁶ eltiltatnak, mostantól fogva szért minden kávé sátorok mind a négy vásárokból in perpetuum⁷ kirekesztetnek.

IV. 1504. h/2. Az 1769. évi tanácsülési jegyzőkönyv 132. oldala alapján készített másolat. 24–25.

1/ Kávéfőző.

2/ A whiskyhez hasonló égetett szeszes ital.

3/ Csalárd módon, engedély nélkül.

4/ A közösség érdekében.

5/ Édességet árusítók.

6/ Nyomatékosan, kifejezetten.

7/ Örökre.

89. 1769.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA
A MÁS TELEPÜLÉSEN TÖRTÉNŐ
KASZÁS ÉS RÉSZES ARATÓ MUNKA VÁLLALÁSÁT

A tizedesek mind a 8 tizedben hirdessék ki, hogy senki kaszával és részességgel élő emberek közül idegen helyre ki ne mennyen, hanem itthon keressen munkát, mert aki ezt ellene cselekszik, többé vissza a városba nem fog bocsáttatni.

IV. 1504. h/2. Az 1769. évi tanácsi jegyzőkönyv 105. lapjáról készült másolat. 24. old.

90. 1772. május 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
A VÁROST ÖVEZŐ ÁROK ÉS KERÍTÉS
FOLYAMATOS RENDBEN TARTÁSÁNAK MÓDJÁT

A várost bekerítő rések ezentúl közérővel fognak csináltatni. Még pedig úgy, hogy minden tized adjon bizonyos számú szekereket, és azok hozzanak Vacsról annyit, mennyit a kerítés helyreállítása kíván. Az árok körül lakóknal pedig büntetés alatt meghagyatott, hogy senkinek rést csinálni ne engedjenek, vagy ha valamit észrevesznek, a tizedbírának azonnal bejelentsék, hogy az olyan kártevők példásan megbüntettesenek.

IV. 1504. b/76. 856. p. Balla János kivonata az 1767–1775. évi tanácsi jegyzőkönyv 301. lapjáról.

91. 1772.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A LAKODALMAK, MULATSÁGOK ÉS
A VASÁRNAPOK MEGTARTÁSÁNAK RENDJÉT

A lakodalom tartásában eddig megadni szokott haszontalan költséget és vesztegetést eő felsége parancsolyattya egyenesen tilalmazván, senki egy napnál tovább lakodalmat ne tartson, a melyben az ebédtil fogva esteli 8 óráig a musika ugyan tehetségesebb gazdáknel meglehet, de a musikusok bérek azon kevés szolgálathoz ugy alkalmaztassék, hogy a hasznossabb munkatevőknek napi számát meg ne haladja. Ennek felette minden hujálkodás, utczákon s házaknel gyakorolni szokott illetlenségek eltávoztassanak.¹

A céhek és mesterlegények lakozásiban² is a lakodalmaknak parancsoltatott mértékletesség egészen megtartassék, ezt hozzá adván, hogy a mesterlegények vendégségeiből a tánczra egybegyűjteni szokott asszonyi és leányi személyek

éppen kitiltatnak. Melly négy rendbeli felséges parancsolatokból folyó statutumok ellen valaki engedetlenséget mutatand, először ugyan kemény áristomot, azután pedig példásabb büntetést fog szenvedni.

Vasárnapok és az új kalendáriumban feljegyeztetett minden innepeknek utánna egészen, az az következő innep virradatját megelőző éjféltől fogva következő éjfélig úgy megtartassanak, hogy sem ben a városon, sem a mezőben ez alatt az idő alatt gazdagság gyarapítására tartozó semmiféle munka ne tétessék, annyival is inkább örlés, terhes szekereknek járása épen eltávoztassék, az utcák mindaz által s a városokból kimenő s bejövő üres szekerek szabadok lesznek, és a mellyek a piacon eleséget s konyhára valokat szoktak árulni.³

A kereszt nevek napjait és innepeket köszöntők, ablakok alatt más módon kéregetők, keményen megtiltatnak, kivéven az ecclesiák⁴ pecsétit hordozó koldusokat.

IV. 1504. h/2. Az egykori jegyzőkönyvek alapján készült másolat. 22–23. old.

1/ Az egyes bekezdések után piros tintával ugyanazon kézírással rögzítve van: 1772. évi tanácsi jegyzőkönyv 273. lapján.

2/ A mestervizsgát követő lakomára utal.

3/ 1761. augusztus 23.

4/ A római katolikus és a református egyház.

92. 1773. január 15.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA AZ OLAJJÜTŐK MŰKÖDÉSÉT

Mínthogy az olajsütösök a lakosokat nagyon zsarolták, azért a lakosság utasított, még pedig kemény büntetés terhe alatt, hogy egy pogácsától járó egy garason kívül semmit egyebet ne adjanak.

IV. 1504. b/76. 229. p. Balla János kivonata az 1767–1775. évi tanácsi jegyzőkönyv 336. lapjáról.

93. 1773. október 29.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A JUHOK LEGELTETÉSI DÍJÁT

A juhszájpenz egy pénzben állapított meg, melyben a báránydézsmá fizetés is benne foglaltatik. Megjegyeztetvén, hogy azon juhok nemcsak a város terején,¹ de az ide tartozó árendás pusztákon is legeltethetnek.

IV. 1504. b/76. 461–462. p. Balla János kivonata az 1767–1775. évi tanácsi jegyzőkönyv 384–385. lapjáról.

1/ A város tulajdonában lévő terület.

94. 1774.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK
A VÁROS ÉJSZAKAI NYUGALMA ÉRDEKÉBEN**

Statuáltatott, hogy a veszekedéseknek s más sokféle erkölcstelenségeknek eltávolztatására ennek utánna kapitányok, polgárok, hadnagyok, darabontok¹ magukat felosztván, mind a külső, mind a belső vendégfogadókat, csárdákat, csapszékeket tíz óra után éczaka eljárják, és valakiket azokban kaphatnak, áristomba hajcsák, kik is minden első factumért² 12 pálcát vesznek, s annak utánna ha kapattatnak, engedtlenségekhez képest fognak büntettetni.

IV. 1504. h/2. Az 1774. évi tanácsi jegyzőkönyv 419. oldalán lévő bejegyzés másolata. 25. old.

1/ Az egyes fegyveresek és őrök feladatkörét és beosztását részletesen rögzíti az 1786–1790 között készült tanácsi határozat.

2/ Tettért.

95. 1774.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A KONTÁROKKAL SZEMBEN**

Valakik a mesterséget céhbeli mesterektől megtanulván felszabadultak, s kontárkodnak, meg fognak zaboláztatni. A kik pedig csupa természetbeli habilitásból,¹ mint némely asszonyok és leányok szabó munkát tesznek, ne háborgattassanak, nem esvén az illetének a kontárok nevezete alá.

IV. 1504. h/2. Az 1774. évi tanácsi jegyzőkönyv 454. oldalán lévő szöveg alapján. 25. old.

1/ Hajlam, adottság.

96. 1775. július 21.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A TELELŐK BÉRBEADÁSÁRÓL**

A ki a kecskeméti lakosok közül ennek utánna akármely pusztán lévő telelőjét¹ pilisi, alberti, ugi, félegyházi vagy akármely idegen helységbelieknek akár szántani, akár használni, akár feliből, akár harmadából, akár dézsmámájából kiadni tapasztaltatik, azonnal kertje azon pusztán el fog vétetni, és más föld nélküli szükös itt lakosnak adattatni. A szükösök azért az illeténekre vigyázzanak, és megtapasztalván azonnal a magisztrátustól azoknak kertjeiket felkérhetik.²

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ A jószágok, főként pedig a szarvasmarha téli tartására kialakított hely, létesítmény.
2/ Már a XVII. században is szokás volt, hogy a szabaddá vált, ún. városadományosa kerteket ilyenekkel nem rendelkezők a tanácstól megkérték, illetve azt számukra kiutalták.

97. 1775. szeptember 22.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A JUHOK NYÍRÁSÁVAL KAPCSOLATOSAN**

Ámbár a bürge juhok tartása felséges királyi resolúciókkal¹ a magyar juhok tartásának módjára mindenekben reguláztatott,² már pedig a magyar juhok ilyenkor a közlegelőkre és a szántó kertek közé bejönni teljességgel tiltatnak, mindazonáltal mivel a bürge juhoknak nyiretése másodizben ilyenkor esik, azért azon regulának szorosságától, a kárnak eltávoztatásáért a *communitás*³ annyiban ugyan cedál,⁴ hogy kiki a bürgés gazdák közül a nyiretésre ilyenkor is behajtsasson, de úgy, mint a magyar juhokat szokták, hogy a városon a maguk udvarában nyirjenek, és ezt elvégezvén, azonnal oda, a hol most a magyar juhok járnak kihajtsanak, egyébiránt, ha a csordajárásnak akármely részében talátnak, vagy a szántó kertek közt mint kártevők toties—quoties⁵ megbüntettetnek.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Határozat, rendelés.
2/ Szabályoz.
3/ A város lakossága, a közösség.
4/ Enged, helyt ad.
5/ Valahányszor; annyiszor, ahányszor.

98. 1775. szeptember 26.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A BÚZA ÉS A KENYÉR ÁRÁNAK SZABÁLYOZÁSÁRÓL**

Mínthogy a buza már megolcsódott, városgazda¹ ur úgy vigyázzon a kenyérsütőkre, hogy sem a czipó, sem a kenyér nagyobb áron ne adassék, hanem az akkori mód szerint, a mikor a buza ezen mostani áron szokott kelni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ A tanács gazdaságának ügyeit és a vásárok rendjét irányító tisztviselő.

99. 1775. december 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
AZ ORVVADÁSZATRÓL

A semmi szolgálattú s tanyákon és erdőkön puskázó és csavargó zselléreknek puskáik örökre elszedettesenek, az erdők körül tanyákat bíró gazdák is a leseket csinálván, sok fiatalokat lecsontolnak, mely kártétele valahányszor kapattatnak, a szokott büntetésen marasztassanak, kikre is, hogy a csőszök vigyázzanak, nekik parancsoltatik kemény számadás alatt.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

100. 1775. december 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A CSELÉDEK ÉV VÉGI SZABAD NAPJAIRÓL

A cselédek ivója iránt publikált statutum a férfiakra nézve ugy limitáltatott, hogy ha ezek a város csapszékén gazdájok engedelméből fognak mulatni két, s legfeljebb három napot, ne büntetessenek, mivel ennyit a nemes vármegye is megengedett.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

101. 1776. január 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A VADHÚS ÁRUSÍTÁSÁRÓL

Valaki a piaczon nyulakat, foglyokat s akármely vadakat, madarakat, melyek eledelre valók, kereskedésre és nyereségre összeszedik, ha vagy házánál vagy szekerén találta, azonnal confiscaltatnak¹, ha pedig alattomban elviszi és eladja, 12 forintokra büntetik, ha zsellér és haszontalan jövevény lezend, örökre prosci-baltatik,² a ki az ilyeneknek házához hordozza a vadakat s madarakat, puskájától megfosztatik.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Elkobozzák.

2/ Itt: a városból kitiltják.

102. 1776. április 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A SERTÉSHÚS ÁRUSÍTÁSÁNAK MÓDJÁRÓL

A kik a sertéshus árulására magokat feliratták, ha azokon kívül valaki szalonnával, hájjal, vagy sertéshussal kereskedni tapasztaltatik, elsőben 3 frton, másodsor kétannyira harmadszor háromannyira büntetvén a magisztrátus által, nemcsak a büntetésnek harmad része leszen az árenda fizetőké, hanem mind az is, valami azon kurtamészárosnál¹ árultatni találtatik.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ A kurtakocsmá mintájára képzett szó: engedély nélküli bor-, illetve húsmérést jelöl.

103. 1776. június 11.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN HATÁROZATBAN
TILTJA A VÁROSON KÍVÜLI ÉPÍTKEZÉST

Valakik város engedelmé nélkül akár a szélmalomnál, akár a temetők táján, vagy másutt a nyomáson kunyhókat csináltak, ugyszintén a szőlőkben is, tizenöt nap alatt, ha idegenek hazájokba menjenek, ha itt valók és a városról mentek ki, a várostra bejőjenek, melyet ha tizen-öt nap alatt meg nem cselekszenek, régi statutumok szerint kunyhóik elrontatni fognak minden engedelem nélkül.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

104. 1776. szeptember 20.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A HÚS ÁRÁRÓL

Mínthogy a marha ára igen alá szállott, s a mészárszékeket is maga a város és nem arendatorok¹ birják, ennekfelette a 6 pénzt eddig is a lakosok magok károkkal 4 krajcárral² fizették, a 22.7–bris³ a marhahusnak fontja⁴ leszen 6 dénár,⁵ a juhhusnak fontja pedig 5 pénz,⁶ melyhez tartoznak a székbirák magokat alkalmaztatni és ez nekik meg is parancsoltatott.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Bérlő. A város maga gyakorolta a földesúri előjogokat. A kocsmá- és mészárszéktartás egyik fő bevételi forrása volt. A XVIII. században egyre több alkalommal egy-egy évre, illetve meghatározott időre készpénz fejében bérbe adta magánszemélyeknek a bor, illetve a hús árúsításának jogát.

2/ Krajcár – ezüst-, majd a század vége felé réz aprópénz. Egy krajcár a hétköznapi adásvétel során két dénárral volt egyenértékű.

3/ Szeptember 22.

4/ Font: régi súlymérték. A Magyarországon használt font 0, 56 kg. Ennek 1/32 része a lat.

5/ Dénár: régi magyar ezüstpénz. Egy magyar forint 100 dénár értékével volt egyenlő.

6/ A kifejezést általában a dénárra értik.

105. 1776. október 15.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A VÁROS ÁRKÁNAK VÉDELMÉRŐL**

Valaki a város árkáról a tüsköt pusztítani tapasztaltatik, fejenként egy-egy forintra büntettesenek.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

106. 1776. november 5.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A SZŐLŐKBŐL A VÁROSBA VALÓ BEKÖLTÖZÉSÉRŐL**

A szőlőkben lakni kezdett gyülevész nép mind a városnak semmi hasznára sincsenek, sem szálló szállításokban sem más szolgáltatásokban, sőt másoknak nagy kárvallásokkal nem lehetvén a magistratus inspectioja¹ alatt télen nyáron szabadon pusztitanak és mintegy emberi társaságon kívül élnek, azért halasztás nélkül vagy a városba bejöjjenek, vagy a mely helyeken házhelyet találnak, eloszoljanak.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Felügyelete.

107. 1777. január 31.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A KÜLÖNFÉLE MALMOK MŰKÖDÉSÉRŐL**

Ennekutánna a buzamalmokban a molnárok negyedesek lesznek, ha pedig készpénzért akarnak szolgálni, 12 forint bémél többet venni ne merészeljenek egy esztendőre egy malomtól.

Az olajsutukban ennekutánna minden pogácsától egy garas¹ fog fizettetni, azért a gazdától a sutusok sem ételt, sem italt ne kívánjanak. Ennekfelette azon pogácsákon kívül, melyek a főzés közben a katlan alatt elégnek, minden pogácsa a gazdának, ki az olajt ütteti, egészen visszaadattassék.

A kásamalmokban a ki kását őröl, annak ondóját,² mint tulajdonát nem a molnár, hanem a gazda, a kié a kása, mindenkor elvihesse.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ A garas a háromkrajcárossal volt azonos.

2/ Ondó – köleskorpa, derce jelentéssel.

108. 1777. április 22.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGHATÁROZZA
A PINTÉREK FELADATKÖRÉT**

A két öreg pinczéhez pintérek állítottak, fizetések leszen 40 s 40 forint és a szokott buzabeli deputatum.¹ Kötelességek leszen minden hórdókra, valamelyek az ő pinczejekhez tartoznak, szorgalmasan gondot tartani, a máshol vett borok hordait magok felverni, kiüríteni a söprőtől és haza küldeni, a csaplárral mint principálissal² egyet értvén, és melyik hova tartozik, attól írásba vévén. Főképen pedig a város tulajdon hordait, kiki maga pinczéje belit úgy számon tartsa, hogy valamint désmáláskor a depositoryumból mind azokról számot adjon, kivéven maga csaplárjától [kimaradt: melyek] még tele vannak, azoknak specificatioját.⁴ Vékák,⁵ dézsák és egyéb köz szükségre való munkákban egyenlők legyenek. Kaszárnyákban tisztelnél levő s gyuladáshoz készült hordókat is egymás közt egyenlőképen eloszák.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ A város alkalmazottai és külön meghatározott mennyiségű természeti juttatást, mindenekelőtt búzát kaptak.

2/ Fellyebbvalójával.

3/ Tárház, rakodóhely.

4/ Részletes elszámolás.

5/ Véka – kb. 25–30 liternyi nagyságú űrmérték.

109. 1777. április 22.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A SERTÉSHÚS ÁRUSÍTÁSÁRÓL**

Az egész városban tizedesek által fog publicaltatni,¹ hogy ezen tiz lakosokon (a székarendatorok neve az előző pontban van felsorolva) kívül senki ben a városban sem sertést, sem annak aprólékát, sem hájat, sem szalonnát se mázsával se fonttal² senki árulni ne merészeljen toties–quoties³ 3 forint büntetés alatt. A nagy vásárookban mindazonáltal akárkinek árulni megengedtetik.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Nyilvánosságra hoz.
- 2/ Font – 0, 56 kg; a mázsa – 100 font.
- 3/ Valahányszor, mindannyiszor.

110. 1777. május 2.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
AZ UTASOKNAK TÖRTÉNŐ SZÉNAELADÁSRÓL
ÉS A KÉMÉNYSEPRŐ FIZETÉSÉRŐL

A csődöri gazdák kertjeiknek igaz ductusát¹ hancsikolják fel,² s azután akármely marhát ott kapnak, hajsák város aklába.

A mely utasok a külső vendégfogadóba vagy kerítése mellett megszállanak, azoknak a lakosok szénát ne adjanak, a kik pedig vagy igen távol állanak vagy mentekben a házoknál vesznek, meg nem tiltatik.

A kéményseprőnek minden publicumra³ tartozó kéményektől esztendei bére 30 forint leszen, ha szüntelen a városban fog tartózkodni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1793. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Határvonal, mezsgye.
- 2/ Hanicskol – határjelzésül földek szélén göröngyökből, kövekből rakott apró buckák sorát képezi ki.
- 3/ Nem magán–, hanem középületek.

111. 1777. május 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK
HATÁROZATA A ZSIDÓKRÓL

A mostanában tartatott méltóságos uri székek végzéséhez képest a bőroket vásárolni szokott zsidók eránt, ugyanazon méltóságos uraság ratificatiojától¹ felfüggesztvén, tett a becsületes tanács illetén rendelést.

1–mo. Hogy az idegen jövő s járó zsidók által, a mint már tapasztaltatott, a lakosoknak károk ne essenek, nem a messze földön lakó és esmeretlen zsidók, hanem csak nemes Pest vármegyebeliek admittáltassanak² a vásárlásra és bőrárúsításra minden taxa³ nélkül.

2–o. Mindazokra az itten maradandó árendás zsidóknak oly gondjok legyen, hogy mikor bejönnek, a város házánál bejelentsék, hogy megvizsgáltassanak s nekik ingyen pecsét fog adatni, mely mellett járhassanak a gazdáknál.

3–o. Bejövéseknek bizonyos ideje legyen, ugymint minden holnapban az első hét, négy vásár előtt egy hét és utánna is egy hét, és így egy esztendőre 20 hetek.

4–o. Az itt maradandó árendátorok nem többet hanem csak két szállást tarthassanak, de feleségeikkel és cselédjeikkel itt ne lakjanak, hanem azok csak bizonyos

időkben itten tartózkodhassanak, két s három szükséges szolgálkat mindazonáltal mindenkor tarthassanak.

5-o. A konyha és kaffe, bor körül egy férfit és egy aszzyont tarthassanak és ezeknek harmadik szállást fogadhassanak.

6-o. Ezen három szálláson kívül valakik a zsidók közül akár mostanában, akár ezelőtt itten házakat árendáltak, a városról eltakarodjanak lakó helyekre, s ide csak a kiszabott hetekre jöhessenek.

7-o. Mind az ittváló s mind a külföldi akármely bőrökkel kereskedők vagy mester emberek minden időben taxa nélkül vásárolhassanak.

8-o. Az itt maradandó régi contractusban⁴ nevezett zsidók mind az itt lakástól, kereskedéstől, kaffe, bor és konyhatartástól a contractualis arendát esztendőnként a városnak letegyék.

*IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata.
II. LXV.*

1/ Megerősítés.

2/ Beereszt, megenged.

3/ Egy összegben, előre kialkudott, illetve lerótt adó.

4/ Szerződés.

112. 1777. július 17.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ENGEDÉLY NÉLKÜLI LAKHELYEK FELSZÁMOLÁSÁRÓL

József kőműves szélmolnár által a régi végzés szerint kifizetettvén, onnat elköltözzön. Továbbá a kik más két házakban ideig való engedelemből ott laknak, semmit ne építsenek. A föld lyukakban lakók és a cigány is a temető mellől eltámassanak, s ha nem engednek, lyukaik elrontassanak, senkinek a szélmalomnál a molnáron és korszón kívül, melyek publikumra¹ tartozók, maradás nem engedtetvén.

*IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata.
II. LXV.*

1/ A város közönségére.

113. 1777. július 4.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A HIVATALOS MÁSOLATOK KIADÁSÁRÓL

Senkinek ezután a pörösök közül, sem az ágenseinek semmiféle protocollum¹ sem az olvasásra, sem kiírásra, ne communicaltassék,² hanem ha kinek valamire szüksége leszen, kérje biró uramtól, ki is a notáriusok által mind azokat szokott mód szerint expediáltassa.³

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Jegyzőkönyv, jegyzőkönyvi bejegyzés.

2/ Közöl, részesít.

3/ Szabadabbá tesz, engedélyez.

114. 1777. szeptember 9.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ÁRVÁK ÉRDEKEINEK MEGVÉDÉSÉRŐL

Hogy az árvákról és azoknak javaikról való gondviselés, a mint eddig szokásban volt, ennekutánna annál jobb móddal gyakoroltassék, statuáltatott, hogy a catholica részről Banó János, a reformata részről pedig ifj. Deák Mihály uraimék árvák atyái legyenek, oly kötelességgel, hogy ki–ki maga vallása részéről mihelyt észre veszi, hogy valamely árvák találtak, a kiknek sem természet törvénye, sem testamentum¹ szerint rendelt tutorjok² nincsen, azokat a nemes tanácsnak azonnal bejelentsék és magok emllé egy–két becsületes embereket vévén, minden javaikat invertáriumba írják, az originált⁴ a város archivumába⁵ betegyék, hiteles copiáját⁶ magoknál tartásák, s az árvákat, amint legjobban ítélik, neveljék és javaikról számoljanak.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Végrendelet.

2/ Gondviselő, gyám.

3/ Leltár.

4/ Az eredeti példányt.

5/ Levéltárba.

6/ Másolat.

115. 1778. május 1.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KÖVÁGÁSRÓL

Kivévén a várost és az ecclesiákat, ennekutánna akármely lakos akár Szentkirályon, akár más helyen valamely gazdának kertén követ vágat, tartozik minden egy quadrát¹ kőtől a gazdának 5 garas² fizetni a kövágó béren kívül.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi tanácsi jegyzőkönyvből való másolata. II. LXV.

1/ Kőből.

2/ Egy garas – 3 krajcár.

116. 1778. május 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A TEHÉN ÉS A JUHFÉJETŐKRŐL

Deputatio¹ által a székbírák² járás a csődöri gazdák kertjei körül s más részről is felhatározatván, valakik abban istringát³ vagy tehénfejetőt állítottak, onnat removeáltassanak.⁴

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Bizottság.
- 2/ A mézszárszékek munkájának ellenőrzői, irányítói.
- 3/ A juhok fejését elősegítő terelő, alkalmazosság.
- 4/ Lebont, elmozdít.

117. 1778. június 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A SELYEMHERNYÓ TENYÉSZTÉSÉRŐL

A galatákat¹ készítő lakosoknak, hogy eperfaleveleket a felséges intimum² szerént az eperfákat tartó lakosoktól pénzen vehessenek, parancsoltatik oly módon, hogy fák gazdáit magok requirálják,³ nem pedig a cselédek által, és a fákat teljességgel meg ne fosszák, sem a faágakban kárt ne tegyenek. E végre, hogy a gazdák őfelsége által limitált⁴ áron adjanak, fog publicaltatni.⁵ Hogy pedig a kártételek eltávoztassanak, az eperfás gazda vagy cselédje legyen jelen a szedésben, vagy a szedető ugy viseljen gondot a szedőkre, panasz ellenek ne lehessen.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Selyemgubó.
- 2/ Rendelet.
- 3/ Keressék fel.
- 4/ Megszabott, maximált.
- 5/ Nyilvánosságra hozni.

118. 1778. augusztus 21.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A VÁROS ÁRKAINAK MEGVÉDÉSÉRŐL

A város árkainak megerősítése és hogy azokra azon gazdák viseljenek gondot, kiknek portájok az árokkal határos, publicaltatott, és hogy senki rést csinálni ne merjen.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

119. 1778. szeptember 9.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A TIZEDKOCSIK LOVAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

A közhaszonra¹ felállított kocsis és uras lovak számára, valakik házakat birnak, minden egy–egy tizedre felvett 50 fertály² abrakban concurráljanak³, a régi járomnak száma szerint.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Kecskemét Város Tanácsa már 1697. április 28-án határozott arról, hogy minden tized köteles kocsit kiállítani.

2/ Fertály – a XVII–XVIII. században vidékünkön használt gabonaűrmérték, amely kb. 180 liter körüli mennyiséget jelentett.

3/ Itt: járuljanak hozzá.

120. 1778. december 2.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A PÁLINKAMÉRÉSRŐL**

A pálinkának mérése a kikre eddig bizatott, azok közül némelyek magokét a városé mellett elmérték, és azért a városnak abból való jövedelme nagyon megcsökkent; némelyek kiszabott áránál alattomban drágábban adták, és innend származtak sok kurtakocsmák; annakokáért, hogy ennekutánna a pálinka jobb móddal mind a város hasznára, mind a népre nézve adminisztráltassék¹, rendeltettek ennek adminisztrációjára két emberséges emberek, ugymint Here József és Tóth János, a kiknek kötelességek leszen: 1–o. A piacon lévő nagy pinczének alsó végében mostan a végre készített helyön pálinkát mérni. 2–o. A lakosoknak, kivált a kiknek pálinka főző üstjei vannak, pálinkájokat conscribálni², és arról, hová adták, vagy miként fogyasztották el, számot venni. 3–o. Mivel már ezelőtt lőtt végzés szerént is nem leszen ezután szabad a görögöknek rosolist³ sem buteliánként, sem poharanként, hasonlóképpen üvegekben szedett tokai bort a város praejudiciumára⁴ árulni, ezeknek árulása is őkegyelmekre biztatik. 4–o. Mind a városi, mind pedig pusztán levő csárdásoknak, nem különben birák uraimék által rendelt más személyeknek bizonyos mértékbe ki fogják a pálinkát adni. Mindezekről pedig, valamint csaplárosok a borról szoktak rationálni⁵ ugy őkegyelmek is tartoznak rendes számot adni, és ratiot készíteni. A minemü fáradságokért ezen első esztendőben egyiknek–egyiknek resolváltatott⁶ 50 forint.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Nyilvántartás.
- 2/ Összeír.
- 3/ Égetett szeszes ital.
- 4/ Kárára.
- 5/ Elszámolni.
- 6/ Kiutaltak, engedélyeztek.

121. 1778. december 18.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A CSELÉDEKNEK,
HOGY ÚJÉV TÁJÁN A KOCSMÁKBAN GYÜLEKEZZENEK**

Mindenféle cselédek ismét tiltatnak, hogy ujesztendőkor szolgálatoknak ideje kitelvén, az ivó helyeken öszve gyülekezzenek, hanem gazdáikhoz kiki helyre álljon, különben a mely gazdánál tapasztaltatni fognak in fl. 3., a cseléd pedig ki korbácsra, ki pálczákra fog büntettetni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

122. 1778. december 29.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A SZIKRÁBAN TÖRTÉNŐ FASZÉNÉGETÉSRŐL**

Akár kovács mesterek, akár más itt lakosok ennekutánna a Szikrában kereskedeésre szenet fognak égetni, a város számára minden egy mérőből egy–egy krajcárt fognak fizetni. A város nádjának és az élő fáknak pusztításában pedig ha tapasztaltatnak, a praxis¹ szerint meg fognak büntettetni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Gyakorlat.

123. 1779. január 8.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
AZ ALPÁRI NÁD VÁGÁSÁRÓL**

Az alpári pusztán a nádvágás jövő szerdára határozottatott, mely is vasárnap fog publicáltatni oly módon, hogy valaki azon terminus¹ előtt a vágásban kapatik, in fl. 6. büntetessék.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/Határidő.

124. 1779. január 15.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
AZ ALPÁRI RÉTEN A SERTÉSEK TARTÁSÁT**

A mint már 1768. 15. julii pagina¹ numero 1. statuláltatott² vala, hogy a sertésnyájak az alpári rétből kitiltassanak, mivel a publikumnak³ az ott való kaszálójában sok károkat tesznek, most már a népnek panasza is ide járulván, hogy a nádasheslyeket is annyira elrontották, hogy annak az egész nép nagy kárát tapasztalja, annakokáért ennekutánna sem télen sem nyáron senki ott nyájas sertést tartani ne merészeljen az említett statutumban határozott 12 frt. büntetés alatt, hanem a kiknek tetszik olyatén sertéseit a pusztaszeri rétből tartani megengedtetik minden fizetés nélkül.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/Oldal.

2/ 1. szám alatt határozat született.

3/ A közösségnek.

125. 1779. január 29.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A KASZÁRNYÁHOZ SZÜKSÉGES KŐ SZÁLLÍTÁSÁT**

Az építendő új cassarmához a nemes vármegye által rendelt jakabszállási köveknek egy negyed részét a város fogja behordani a tizedbeliek által. Kihez képest most nem lévén munka ideje és a hordás is méltóságos personalis¹ ur által szorosán parancsoltatván, ezen hordás a tizedekben a jövő vasárnap publicáltassék oly módon, hogy mikor a statua² táján kiki lerakja, magát város házánál jelentse, hogy felirattassék.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Személynök.

2/ A Szent Háromság szobor.

126. 1779. február 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
A SZÁLFÁK KIVÁGÁSÁT

A csőszök sem szentkirályi, sem szentlőrinczi, sem talfáji, sem nyiri csőszök ennekutánna tüzelésnek okáért töviről csak szál fát is levágni ne merjenek magok számára, hanem csökkeket szedjenek vagy száraz ágakat szedjenek, vagy marhaganéllyal is tüzeljenek kemény büntetés alatt.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

127. 1779. február 26.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MÓDOSÍTTJA
A MÉSZÁRSZÉKEK NYILVÁNTARTÁSÁNAK RENDJÉT

A mészárszékek adminisztrációja, hogy ennekutánna a székbirák által többé nem a régi szokás szerint Szent György napkor, hanem Mindszent napkor kezdődjön és végződjön, sok és fontos okokon, közönséges megegyezéssel elvégeztetett.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

128. 1779. március 16.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A SZÉKBÍRÁK MŰKÖDÉSÉT

A mostani székbirák: Dékány József, Demeter János és Zana György társakkal együtt most következő Szent György naptól fogva ezen esztendőben Mindszent napig megmarasztatván, rendeltetett:

1–o. Az 1778. Szent György napjától fogva egy esztendeig viselt székbiróságról a jövő május havában számot adjanak, hogy ezidei adminisztráció a tavalival ne confundáltassék¹.

2–o. A város 3000 forintja, mely esztendőként a székbirák kezén forog, a mennyiben még kezeknél nincsen, a tavali székbiráktul kiszedettetvén, kezekben adassék.

3–o. Rovásokon² levő adósságaikat mennél előbb magistratusi assistentiával³ beszédettessék.

4–o. A következő esztendőre minden személy választás nélkül sem sze-

génynek sem boldognak rovást ne adjanak, hanem a hus árát mindenekkel készpénzen fizettségük.

5-o. A mindön ki fog adatni a nemes vármegyének uj limitációja⁴, attól fogva a hust egész szolgálatjokban azon limitatio szerint adhatják.

6-o. Minden egy-egy székre Szt. György napjától fogva Mindszent napig három-három szekér széna fog a városbul adattatni.

7-o. Hogyha vagy dög, vagy nevezetes tolvajlás vagy más fatualitás által károk esik, azt megbizonyítván, nekik nem fog imputáltatni⁶.

8-o. Minthogy a következő darab esztendőre is, már egy esztendőt szolgálván, lekötelezettek, tehát magok számára a bevett szokás szerint elhordani szokott húsnak, bőröknek, faggyunak félesztendőre proportionált⁷ része most nekik megengedtetik. Ennek felette pedig minden egy-egy székek köz osztályra ötven-ötven forint fizetést resolváltatik⁸.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775-1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Összeellegyt.
- 2/ Régi nyilvántartás formája.
- 3/ Tanácsi segédlettel.
- 4/ Árszabás, ármaximálás.
- 5/ Végzetszerű szerencsétlenség.
- 6/ Nem számítják be.
- 7/ Arányos.
- 8/ Rendeltetik.

129. 1779. március 16.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK ÚJABB RENDELETE A SZŐLŐTELEPÍTÉSÉRŐL

Régi statutumok ellen senki sehol a város földin, sem pedig a maga kertinél a végre földet ne szakasszon, hogy ottan szőlőt építsen. A kik pedig azért építettek vagy építeni igyekeznek, attul minden módon eltiltatnak, a gyümölcsös, kivált az eperfák megmaradhatván.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775-1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

130. 1779. május 4.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A HÁZTELEKVÁSÁRLÁST

Ennekutánna, ha valaki az udvarából házépítésre fundurust¹ akarna eladni, mind az adó mind a vevő magát bejelentse, s akkor azon fundus meg fog mérettetni, és

ha 80 vagy 100 quadrát² öltre kitelik és a szomszédoknak nem praejudicial,³ vagy más circumstantiák⁴ nem fogják impediálni⁵ az olyan eladás meg fog engedtetni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Háztelek.
- 2/ Négyszög.
- 3/ Nem okoz kárt.
- 4/ Körülmények, tényezők.
- 5/ Akadályozni.

131. 1779. május 4.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KATONÁSKODÓ SZEMÉLYEK ADÓZÁSÁT

Amely asszonynak férjeik actualiter¹ katona szolgálatban vannak, azok csupán csak jószágaiktól és nem személyeiktől fogják az adót fizetni, minek okáért a személy adó ezen esztendőre is elengedtetik.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Mostanság, tényleg.

132. 1779. augusztus 13.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA A HÍZÓ MARHÁK TARTÁSÁNAK FELTÉTELEIT

A statutum, mely anno 1762. 11-a aug. tétetett, a gazdák magok göboly¹ ökreit és eladó meddü teheneit magok tulajdon kertjeikre ugyan behozhatják, de másnak senkinek földire nem bocsáthatják, hanem ha az megengedi ingyen vagy pedig fizetésért, kihez képest:

Publicaltassék² ki tizedenként, hogy a kik göboly marhát vagy eladó tehenet hoznak a kertek közé, de azokat nem magok, hanem a más földire bocsátják, annak engedelmé nélkül, a kié azon kert, tehát azok tegyenek panaszt és az erőszakosnak büntetésből jutalmok leszen.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Hízómarha.
- 2/ Hirdessék.

133. 1779. augusztus 13.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ELRENDELI A VÁROSON KÍVÜL
ENGEDELY NÉLKÜL ÉPÜLT LAKÓHELYEK FELSZÁMOLÁSÁT**

A szélmalom körül a mely föld lyukakat akár magyarok, akár cigányok, melyek más másszor, vagy ehhez hasonlók tekintetes ordinarius¹ szolgabiro ur vizsgálása után elvonattak és eltiltattak, most ismét elvontassanak valamely három fenn álló házakon kívül, melyek a szélmolnár háza körül régen felállítottak. Nemkülönben a Rácztemető körül valamelyek engedelem nélkül, sőt ellenére a régi statutumoknak épültek, elpusztitassanak.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/Rendes, első.

134. 1779. augusztus 31.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
A VÁGÓMARHÁKNAK A JÁRÁSOKBÓL TÖRTÉNŐ BEHAJTÁSÁT**

A kik barmos¹ marháikat, de nem fejős teheneket magok kertjeikhez akar városföldre, akar arendás pusztákra a nyári járásokból behoztak, minthogy a szomszédok füveit életik azok szántó ökreinek nagy kárával, tehát azon marhák a járásokba visszahajtassanak, ezen kívül a régi statutumokat feltörvén 6 s 6 forintra büntetesenek².

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ A nagyállatok közül csak a fejősteheneket és az igavonásra szánt ökröket tartották a városokban, vagy a közeli kertekben. A többbit a rideg állattartás keretein belül nyári, illetve téli évszaknak megfelelően a pusztákon, nyaralókon, illetve a telelőkön tartották, hol számottevő takarmányt is felhalmoztak.

2/ Egy tehén ára 30 forint körül volt.

135. 1779. november 3.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A NÁDVÁGÁST

A nádvágás ez időben úgy rendeltetett:

1. A város számára csupán a Tőlyös¹ alja rendeltetik, a több rét pedig egészen a népnek hagyatik.
2. Minden gazda, amely nádat fog vágni, minden 7-ik kévét a városnak kiadni köteleztetik.
3. A ki ezt meg nem adná, minden nádja confiscaltatik².
4. Most pénteken a nádvágás úgy publicáltassék³, hogy ahhoz nem előbb, hanem jövő héten kedden fogjanak a lakosok.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ A mai Tőserdőre utal.

2/ Elkobozzák.

3/ Hirdessék ki.

136. 1779. november 16.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A SZIKRAI RÉTEN SERTÉSFALKÁKAT TARTSANAK

A szikrai rétből a sertésfalkák teljességgel kitiltassanak, minthogy tapasztalhatták éppen a nádiban és kaszálóban nagy károkat tesznek, és így a réti statutum fennmarad.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

137. 1779. december 7.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN MEGTILTJA A VÁROSON KÍVÜLI LAKÁÉPÍTÉST, ÉS SZABÁLYOZZA A VOLT KATONÁK HÁZASSÁGKÖTÉSÉNEK FELTÉTELÉT

A régi végzések ellen valakik a szőlőkben lakni kimentek, vagy a nyomáson gunyhókat építettek, megtiltassanak, és a városban lakásra szorítottassanak.

Tizedesek által publicáltassék az egész városon, hogy passaporttal¹ haza bocsátott katonákhoz senki férjhez menni ne bátorkodjék, míg a katona házasodásra kinyert levelet a magistratus² előtt be nem mutatja.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Útlevel, a hadseregből való végleges távozás engedélye.

2/ Tanács.

138. 1780. február 15.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
AZ OBSITOS KATONÁK SZEMÉLYI ADÓJÁT**

Az obsitos¹ katonák tekintetbe vétetvén, maguk személyeiktől nem úgy mint más lakosok egy tallérjával,² hanem csak feliben 45 krajczárjával fizessenek, s ezt is a földesuri censusban,³ és így a portionale quantumra⁴ nézve tartozások 45 krajczárban elengedtetik.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Katonaszolgálatát letöltött, szabadságolt katona. A katonaszolgálat 10–15 esztendőjét jelentett.

2/ Számítási tallérről és nem a ténylegesen kivert érméről van szó. Ennek értéke kisebb: 180 dénár, míg az ezüstérme 210 dénár értékben forgott.

3/ Kecskemét régtől fogva egy összegben (taxa) váltotta meg földesúri terheit. Az egyes földesuraknak évről évre készpénzben küldte meg a census, a földesúrnak járó termékek és szolgáltatások ellenértékét.

4/ Az állami adó, amelyet településenként a nemesi megye által meghatározott összegben kellett fizetni.

139. 1780. május 23.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A JUHOK
LEGLTETÉSÉRE ÉS A SZŐLLŐKBEN LEHETSÉGES LAKÁSRA
VONATKOZÓ HATÁROZATÁT**

A juhok legeltetése iránt régi usu roboratum statutuma¹ tartja a városnak, hogy a juhokat a kertek között senki legelőn ne tartsa, a kik ez ellen cselekedni tapasztaltatnak, és feladatnak, a 32-ik statutum ezek ellen annyiban modificaltatik,² hogy csak 6 forintokra büntetődjenek.

Minthogy a szőlőkben való lakosok a városnak sokszori statutuma ellen, in specie 5. Novembris 1776.³ nemcsak nyáron, hanem egész esztendeig, sőt esztendőig lakni tapasztaltattak, a mely egyedül a város terhei hordozásának elusiójára⁴ és a több szőlős gazdának praejudiciumára⁵ szolgál, a feljebb specificalt statutum renováltatván,⁶ végeztetett, hogy most ugyan a kémények és a házokban levő kemencék levonattassanak, ha pedig télre sem akarnának bejönni, házaik demoliáltassanak.⁷

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ A használat által megerősített rendelete.
- 2/ Módosul.
- 3/ Különös tekintettel az 1776. november 5-ei határozatra.
- 4/ Az adózás alóli kibúvás, az adózás elkerülése.
- 5/ Kárára; ti. így egy főre nagyobb teher jut.
- 6/ A feljebb jelzett határozatot megújítván.
- 7/ Házaikat rombolják le.

140. 1780. május 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A POLGÁRI PERES ELJÁRÁS MENETÉT

A tanuk authenticatiója¹ iránt rendeltetett, hogy az igazság kiszolgáltatása anynyival szaporábban folyhasson, és a közönséges gyűlések ilyenekkel ne interrumpáltassanak,² a perlekedő felek mindenkor hétfőn reggel a maguk tanuikat elől állítsák, a mely actusnak³ végében vitelére két tanácsbeli személyek tartoznak jelen lenni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Első, eredeti szerint való, illetékesség.
- 2/ Félbe ne szakítsák, ne zárvarják.
- 3/ Eset, tett.

141. 1780. október 21.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A JUHÁSZOK
TEVÉKENYSÉGÉRE VONATKOZÓ KORÁBBI HATÁROZATÁT

A nyájjuhászoknak a mennyire lehet regulázásokra¹, a juhos gazdák ezek által tétetni szokott károknak lehetséges eltávoztatására, a 25-ik statutum² erősítésére rendeltetett:

1. Hogy a juhászok az elesett juhoknak nem jegyeivel egyedül, mint eddig, hanem egész bőrrivel számoljanak, a mellyel együtt
2. a faggyut és husát is, minthogy egyenesen a gazdát illetik, beadják, hogy így
3. a feleségeik a gyertyamártástól és árulástól eltiltassanak.
4. Jegytelen juhot pedig senkinek tartani, annak elvesztése alatt teljességgel nem szabad, úgy nemkülönben
5. ha a nyájjuhásznak bujtárostól a teletlőn (értvén a gazdaság juhai között), ha 100-nál több találtatik, confiscaltatik³.
6. Másét pedig magáé helyébe felfogadni és teletetni a feljebb irt confiscatió alatt eltiltatik.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Rendszabályozására.

2/ Az 1673. január 18-ai tanácsi határozat.

3/ El fogják kobozni.

142. 1780. november 11.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A GABONA
TIZEDENKÉNTI BESZOLGÁLTATÁSÁT**

A városra tizedenként kivetni szokott gabonának mennyisége az idei terméshez képest 40 fertályra¹ határozottatott, a melynek beszedetése (a pénzzel való felváltásnak helye nem lévén) parancsoltatott.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ A fertály a XVII–XVIII. században e vidéken használt gabonaűrmérték. Kb. 180–200 liter gabonát jelentett.

143. 1780. november 27.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A TÉL IDŐTARTAMÁRA
ENGEDÉLYEZI ALPÁRON A SERTÉSEK TARTÁSÁT**

Az alpári rétben a sertéseknek tavaszig való telettetése, a pusztaszeri rétnek távolgy volta miatt, hova a télnek szokott kegyetlensége miatt inspicálni¹ a gazdáknak terhes, most további dispositioig² megengedtetik, úgy mindazonáltal, hogy a kiknek sertéseik ott fognak telelni, mindeniktől egy garast³ előre letenni tartoznak, az eddig interveniált⁴ statutumok ezen dolgokban is magok erejében maradván, úgy hogy ha a kaszálóokban találtatván, mindeniktől az egy garas megvétessék.

A kanászoknak pedig bíró ur engedelmé nélkül nádból gunyhót és aklot példás büntetés alatt csinálni nem szabad, úgy nemkülönben az ezzel való tüzelés is megtiltatott, lévén elég gaz, a melyekből ebbéli szükségét pótolhatják.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Megnéz, vizsgál, ellenőriz.

2/ Utasítás, rendelet.

3/ Három krajcár értékű aprópénz.

4/ Érvényben lévő, az érintett statutumok.

144. 1781. március 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA
A VOLT KATONÁK HÁZASSÁGKÖTÉSÉNEK FELTÉTELEIT

Szokásba ment már a passaporttal¹ haza jött nőtlen katonáknál, hogy minekelőtte magoknak onnét, a honnan kellene, házasságra való szabadságot nyernének, a kézfogással magoknak a személyeket lekötelezik: mivel pedig ezen szabadságok olyan conditiojától² függ, mely miatt a szabadságok kétséges, azért, hogy a miatt lehető s házasságokat megakadályoztatható botránkozások eltávoztathassanak, tizedenként fog hirré adadni, hogy senki leányát katonának addig le ne kötelezze, míg abbeli szabadságáról bizonyossá nem tétetik.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Végleges szabadsággal, obsittal még nem rendelkezik.

2/ Állapot.

145. 1781. június 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ELRENDELI A LEGELTETÉSI
HATÁROZAT ELLEN VÉTŐK BÜNTETÉSÉNEK BEHAJTÁSÁT

A pascuum rectificatiojára¹ rendeltetett deputatus² uraink relatiojára³ végeztetett, hogy valakik az 1777-ik esztendőben véghez ment rectificatiótól fogva occupatoroknak⁴ találatnak, rajtok in exemplum aliorum⁵ a statuált⁶ 6 forintnyi büntetés desumáltassék.⁷

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ A legelők kiigazítása, módosítása.

2/ Megbízott, felhatalmazott.

3/ Jelentés.

4/ Jogtalanul elfoglalt, kisajátít.

5/ Példaként másoknak, mások okulására.

6/ Az elrendelt.

7/ Behajt, elvesz.

146. 1781. szeptember 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA
A MARHATARTÁST

Mivel a városnak különös statutuma tartja, hogy a barmos marhák a kertek között ne legeltessenek, ezen statutum 6 forint büntetések alatt megújított, annyival inkább, hogy a nagy szárazság miatt a kertek köze úgy megromlott, hogy őszig a

marháknak csak nyavalyogni kelletik majd rajta (ide értetnek a meddő tehenek is), ha most megégetnének.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

**147. 1781. december 14.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RENDELETE
A VAGYONBIZTONSÁG ÉRDEKÉBEN**

Mennyire elhatalmazott határjainkon a tolvajság, úgy hogy a szegény contribuens¹ népeknek szemeik láttokra, marháiknak elhajtásával, nyilvánvaló prédálásokat üzennek, a szegénységnek keserves panaszaiból fájlalva értjük, kiknek tartózkodások, hogy némely gazdák közül légyen, közönségesen tapasztaljuk, mely eláradott gonoszságnak meggátlására megegyezett akarattal elvégeztetett: hogy valamely gazda tanyáján az ily efféle tolvajok tudva vagy lappangani vagy lopott marhákat lappangtatni tapasztaltatnak, ha tanyája árendás földön lejeud, földéről örökösen, ha pedig a város territoriumán,² földje kétszeri példás büntetés után megbecsültetvén, más jó szükölködő lakosoknak fog adatni, mint órgazda arra méltatlannak íteltetvén. Azok is, akiknél holmi csavargók fognak találtatni, kemény büntetések alá fognak vettetetni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Adózó.

2/ Terület, határ, birtok.

**148. 1782. február 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A VACSI ERDŐ HASZNÁLATÁT**

Közönséges panaszképpen feltéteudt, hogy Vacsról a száraz fákat szekérrel hordanak az ott körül belül lakó lakosaink, minthogy pedig a száraz fának szine alatt egyéb excessusok¹ is könnyen becsusznának, az erdtől is contractusok² szerént minden privatizmusok³ megtiltatnak, melynek szoros megtartására kötelesek lévén, minden következhető izetlenségeknek is történhető excessusoknak eltávozttatására, még csak a száraz gallyaknak szedése és hordása is, a város közönséges szükségén kívül, a statuált büntetés alatt megtiltatott.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Kimenés, kivitel.

2/ Szerződés, megegyezés.

3/ Magánérdekű, egyéni érdekű.

149. 1782. március 23.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A PANASZTÉTEL ÉS A JOGI KÉPVISELET FORMÁJÁT**

Ezen alkalmatossággal rendelettetett, hogy ennek utánna valamint a felső forumokon¹ megkivántatik, minden instantia² író tulajdon nevét feljegyezze, különben be nem fog vétetni.

Minthogy sokszori tapasztalásból világos, hogy mind az fölpörösnek, mind pedig alperesnek ügyét egy folytatja, e pedig az országnak törvényei által is tilalmas, de azon kívül is a feleknek ebből könnyen kára következhetik, teljességgel megtiltatik, hogy senki két ellenkező félnek ügyét felfogni és folytatni ne merészelje.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Közigazgatási, illetve jogi hivatal, intézmény.

2/ Panasz, kérelem, kifogás, folyamodvány.

150. 1782. április 3.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉT SZABÁLYOZZA
A MARHÁK LEGELTETÉSÉT**

...Tizedenként ki fog hirdettetni, hogy senki külső pusztákra a városnak birtokain kívül marháit őrizetre hajtani ne merészelje, különben azon kívül, hogy amazok (szomszédos vidékiek) által marháiktól megfosztatnak, a városnak eziránt rendelt statutumaihoz képest, mint a városi rendelkezéseknek megvetői fognak büntettetni.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

151. 1782 április 27.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
AZ ÉGETETT SZESZES ITALOK ÁRUSÍTÁSÁT**

A pálinkáknak boltban való további árultatása igen bajosnak és károsnak tapasztaltatván, distractioja¹ a régi állapotjára reducaltatott², és a boltnak kiarendáltatása rendeltetett. Mi a rosolisnak³ árultatását nézi, más által butéliák szerint, nem pedig poharanként fog administráltatni⁴.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

- 1/ Szórakozás, mulatság, élvezet.
- 2/ Csökkentették.
- 3/ Égetett szeszes ital, a whiskyhez hasonló.
- 4/ Kiszolgál, véghezvisz.

152. 1782. június 11.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A PUSZTACSŐSZÖK TEVÉKENYSÉGÉT**

Az ökörcsorda járásokat és más baromjáró földeket az idegenek, de némely nagyon kiterjeszkedő birkás gazdák is juhaikkal mezeitül annyira megkoppasztják, hogy az ott nyaraló marha egész nyár által sem veheti fel magát, és azért a marhatartó gazdák a miből elől menetelt contributiójuknak¹ megszerzését remélik, abbul teljességgel semmit be nem vehetnek, hogy azért az illetén kártételek meggátoltassanak, a ballószögi ökörcsorda járásba, Bugaczra és Pusztaszerre, a több csőszöknek fizetésére három csőszök állítatnak, kiket kötelességekre és járkálásoknak módjára bírák uraimék meg fognak tanítani, úgy hogy a bugaczi csősz egyetértsen vagy inkább függéssel legyen a monostori gazdátul, Kovács Mártontul.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Adó.

153. 1782. október 8.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A PÁSZTOROK
MUNKAKÖRI VISSZAÉLÉSEINEK KORLÁTOZÁSÁRA**

A pásztorok tolvajlásának mennyire lehető meggátolására, minden eszközöknek, melyek a ragadozásra leginkább látatnak alkalmatosságot szolgáltatni, eltiltására rendeltetett, hogy mind azok a nagy vasfazekak, melyek eddig a tejnek forralására szolgáltanak, elszedessenek, és csak azok hagyattassanak meg, melyek három vagy négy ember eledelének megkészítésére elégségesek.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

154. 1782. november 22.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
AZ ÉJSZAKAI RENDFENNTARTÓK MUNKÁJÁT**

A régi jó szokással ellenkező cselekedetek tapasztaltatván a polgárok, hadnagyok és darabontoknak¹, mely szerént kivált a darabontok éjszakának idején a közös-

séges háztól magokat subtrahálják², úgy hogy csak egyik akarja viselni a többinek terheket, azok is pedig, a kik ide fel maradnak, az udvarba való cselédekkel és strázsákkal keveset gondolnak, in privato³ biró ur által kötelességekről ezuttal megintetvén, rendeltetett, hogy ezután a polgár és hadnagyokkal mindenkor két drabont maradjon, és még az éjszakai vigyázókat is szemmel tartásák.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ A város közbiztonságára figyelő, rendszeres fizetésben részesülő személyek.

2/ Kivonják.

3/ Itt: nem hivatalos formában.

155. 1783. január 14.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA A MÁSODBÍRÓ
HATÁSKÖRÉT, ÉS MEGTILTJA, HOGY IDEGENEKKEL
SZÁNTASSÁK
AZ ÁRENDÁS FÖLDET**

I.

Egyenlő megegyezés szerint semmiféle fát sem Vacson, sem másutt második biró urunk privátus¹ embereknek különös haszonra maga hatalmától, minthogy az arendás vacsi erdőnek használása, de a városnak tulajdon erdei is közönséges hasznokra valók, ne adhasson, hanem a ki valami szükségét akarja pótolni, hogy a becsületes nemes tanácstól instantiája² által nyerje meg, rendeletetett.

II.

Alpári arendás földet biró némely gazdák ellen hitelesen megbizonyosodván az, hogy földjeiket más idegeneknek, nevezetesen kécskeieknek adták ki szántásra, melyből hogy jövődében valami váratlan rossz lakosainkra ne hároljon, rendeletetett, hogy a kik marhatartók és földművelésre alkalmasak, földjeiknek bizonyos elvesztése alatt ettől inhibiáltassanak,³ a kik pedig annak birására alkalmatlanok, attól egyáltaljában megfosztassanak.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Magán.

2/ Folyamodványa, kérelme.

3/ Eltilt.

156. 1783. január 31.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A LAKODALMI ÜNNEPSÉGEK IDŐTARTAMÁT ÉS SZOKÁSAIT**

Azon régi helytelen szokás, mely szerint a lakodalmaskodások hosszabb üdőre kiterjesztettek, kiáltozások indítottak, jóllehet egynéhány esztendőben valamennyire megzaboláztatott, most mindazáltal újra látszatik lábra kapni, annakokáért, hogy az illetén javakat emésztő, egészséget rontó éjszakai hosszú mutatozások, főképpen ágyvitelkor az éretlen ifjak által teendő hujjogatók eltávoztassanak, tizedenként a tizedesek által mindenütt meghirdetessék, hogy a lakodalmat harmadnapra terjeszteni és goromba kiáltásokkal a város részit betölteni példás büntetés alatt senki ne merészelje.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775–1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

157. 1783. február 4.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÚJABB ENGEDMÉNYEKET AD
AZ ITT ÉLŐ GÖRÖG KERESKEDŐKNEK**

Az itt lakó görögnek megengedettett, hogy pópájukat, kit eddig évenként csak 3 hónapig volt szabad itten tartani, ezentúl állandóan itt tarthassák.

Házak és boltok bírhatására vonatkozólag pedig irányadóul vétetett az 1721-i szerződés, mely a város és a görögök között kötöttett, melynek értelmében a latin szövegű felterjesztés meg is tétetett.

IV. 1504. b/76. 774. p. Balla János kivonata az 1775–1783. évi tanácsi jegyzőkönyv 556. lapjáról.

158. 1783. február 7.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A CÉHEN KÍVÜLI SZABÁS ÉS VARRÁS FELTÉTELEIT**

A szabó privilegizált¹ céh és némely varró asszonyok között a fölsőség által is megerősített azon tanácsi végzés értelme felől, mely által az asszonyoknak olyan varrások tételére szabadság engedtetett, melyeknek végbe vitelire a természettől alkalmasakká tétettek, szünet nélkül való villongás lévén, egyik rész igen szoros, a másik pedig nagyon széles és tágas magyarázatban kívánván venni, annakokáért, hogy az asszonyok se terjeszkedjenek adott engedelmeken kívül, a szabó mesterek se zárják el engedett szabadságuktul, és ekképpen mind a czéhbeli privilegiumnak sértődése eltávoztasson, mind pedig ezen dolgokban a fölsőség rendelésinek és a sok versengésnek vége szakadjon, illendőnek íteltük közöttük a következő rendszabást tenni, ugymint:

1–o. Pruszlikot mindenféle len, kender és szőr materiából halháj nélkül, ha

viszkos vászon lészen is benne, szabad lészen az asszonyoknak készíteni, egyedül a teveszór, treidroth, selyem és aranyvirágú materiák kivételvén, melyekből munkálkodni teljességgel tiltatik.

2-o. Avitt selyem, vagy akárminemü materiából való munkálkodás megengedtetik. Nemkülönbén

3-o. Mindenféle kötény varrásra szabadság adatik.

4-o. Hasonlóképpen nyomtatott vászonbul, fél rásából és ezeknél olcsóbb materiákbul szoknyát is varrhatnak.

5-o. Kirojtozott akárminemü szoknyát körül kerithetnek és beszeghetnek.

6-o. Ezekben nem foglalt, szabók által akar férfinak, akar asszonymnak vagy gyermeknek és leánzónak tétetni szokott pénzért való varrások a k(irályi) privilégium értelméhez képest kontároknak szabott büntetés alatt az asszonyoknak tiltatnak, mely végezésünket, ha a felek vele meg nem elégszenek, a fölsőség bölcs itélete alá alázatossággal terjesztjük.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775-1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Kiváltságolt, szabályzatukban írásban rögzített előnyökkel rendelkező.

159. 1783. február 14.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK AZ IGAVONÓK KÉSZENLÉTBEN TARTÁSÁRÓL

A felséges rendelkezések szerint minthogy a transervát¹ nem kevés számmal várhatjuk városunkra, melyeknek terhét, minthogy minden lakosnak egyaránt kellek viselni, mivel a városban mindnyájan egyenlő jussal lakunk, tizedenként fog publikáltatni, hogy mind azok, a kik akárhol birnak földet, igásmarhát szerezzenek jó eleve, hogy restsége és engedetlensége miatt senki magának bajt ne szerezzen, lakostársának pedig maga kárával több terhet ne rójjon vállaira, az istállókat is mindnyájan készen tartásák.

IV. 1504. a/2. Szilády Károlynak az 1775-1783. évi protocollumból való másolata. II. LXV.

1/ Távolsági fuvar.

160. 1783. november 15.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A BORMÉRÉSRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT

Hogy a kurtakorcsmálkodás, mely a város tetemes kárára megsaporodott, meggátol-tassék, elrendeltetett, hogy a lakosság a katonáknak hordós bort adni ne bátorkodjon.

IV. 1504. b/76. 389. p. Balla János kivonata az 1783. évi tanácsi jegyzőkönyv 46. lapjáról. 1784. július 11-én a tanács a tilalmat megismételte. Uo. 127. 1.

161. 1783.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A JUHTARTÁST

Excessusok¹ nemcsak az idegen jószágoknak határainkon való legeltetésében tapasztaltatnak, hanem még a juhtartásban is, az egyszer tett és authenticalt² rendelt számot által hágták, ezen rendelés, melly ugyanakkor mindőn a birkák-nak állapotya közöttünk felállítatott, tizedenként fog publikáltatni, és minden lakossaink arra szorittatni, hogy senki 800-on felül határainkon juhait legeltetni ne merészellyen. E szerint Demeterre³ juhait vagy distrahállya,⁴ vagy pedig fenntartásukra földet másutt arendállyon, ezen arendálás által mindaz által senki se gondollya juhait a contributio⁵ alol kivétettetni, mivel azoktól akárhol is tartsák, kiki felséges urunknak a császárnak, mivel mindnyájan annak szárnyai alatt nyugosznak.

IV. 1504. h/2. Az 1783. évi tanácsi jegyzőkönyv 17. lapján lévő bejegyzés másolata. 30–31. old.

1/ Kicsapongás, kihágás.

2/ Megerősített, hiteles.

3/ X. 26.

4/ Túlad valamin.

5/ Adó.

162. 1784.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KURTAKOCSMÁK MŰKÖDÉSÉNEK VISSZASZORÍTÁSÁRA

A kurta korcsmálkodás annyira megszorodván lakossainak között, és olly mázolt szín alatt, hogy rajtok kifogni már majd lehetetlen, a város csapszéke annyira megakadt, hogy ahonnét eddig szorult állapottyában szükségét tehette, most madj semmi sikerettye nem látszik. Ennek a mennyire lehet orvoslására és más meggyőkeresztett rosszak barlangjának kiirtására minden tizedben két ollyas becsületes emberek állittatni rendeltettek, kik ezekre vigyázó szemekkel fognak lenni, kik a városhoz mutatandó hüsegekért a közönséges szolgálatok terhétől fognak felszabadittani¹. Ez által committaltatván² tanácsbeli tized bírák uraimék: hogy a gyanus helyen lévő hordós borok úgy pecsételtessenek el, hogyha hírek nélkül valaki vagy belőle bort megcsapol, vagy eladand, mint kurta korcsmás fog büntettetni. Melynek, hogy nagyobb ereje légyen, tizedgyűlésben közhírré tétetni rendeltetett. Most pedig a borivóknak csapszékekre lehető szoktatásuk végett a bornak mérése további rendelésig két krajcárokra redukáltatott.³

IV. 1504. h/2. Az 1784. évi tanácsi jegyzőkönyv 127. lapjáról készült másolat. 30–31. old.

1/ Adómentességet kaptak, és a robot alól is mentesültek.

2/ Kiküldetvén.

3/ Csökkentették.

163. 1784.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A HALÁRUSÍTÁST

Halárusokra nézve következő szabály alkottatott:

1. Hogy a halászokkal a lakosoknak kárára egyet olly formán ne ércsenek, hogy a hal árát reájuk felverni bátorkodjanak.

2. Hogy így a fonttal¹ igazán, a mennyire lehet friss halat mérjenek, sőt azon igyekezzenek, hogy lajtokban eleven halakat hozassanak, kivált tavasszal és nyáron, a mindőn a hal hamarabb meg szokott büszködni, hogy ezáltal lakossaink egészsége conservaltasson.²

3. A hallal való kereskedőknek a kapuk eleikbe ki ne mennyenek, és itt tőlük a halat átallyába szokott büntetés alatt meg ne vegyék, hanem ha ki közüllük hallal akar kereskedni, a Tiszára mennyen utánna.

4. A nagyobb halakat is, mint a kissebeket font számra adják, nem átallyában, mindjárt a vásár elein is.

IV. 1504. h/2. Az 1784. évi tanácsi jegyzőkönyv 164. lapjáról készült másolat. 32–33. old.

1/ Régi magyar súlymérték, kb. fél kilogrammal volt egyenlő [0,56 kg].

2/ Megőrződjön.

164. 1785.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ELRENDELI A KÉMÉNYEK TISZTÁN TARTÁSÁT

A közbiztonság és a gyulladásnak eltávoztatása kívánnya, hogy minden házi gazda a kéményét tisztán tartsa, hogy ha azért valaki találtatnék, ki kü kéményét önként meg nem tisztíttatná, kémény söprő Londer Lőrincznek szabadság adatott, s asszisztentia resolváltatott¹ hogy esztendőben egyszer a gazdának akarattya ellenére is a kü kémén koromját levakartassa, valamint máskor, ugy akkor is minden kéménnek tisztításátul 6 krajcár fizetés járván.

IV. 1504. h/2. Az 1785. évi tanácsi jegyzőkönyv 231. lapjáról készült másolat. 33. old.

1/ Kíséretet biztosítottak számára.

165. 1785. szeptember 18.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA AZ IDEGENEKNEK A VÁROSBAN TÖRTÉNŐ LETELEPEDÉSÉT

Mivel a város sok jövevény emberekkel már annyira megszorodott, hogy majd csak nem külföldiekkel fordul fel, melynek hogy határ tétessék, minemü parancsolat adatott ki a tizedekre, innen extenso¹ kitetszik, mind a lakosoknak tetemes kárából tapasztalná a becsületes nemes tanács, hogy azon rendelése, melly szerént senkinek semmi jövevény embert vagy asszonyt házakhoz fogadni nem volna szabados, sokaktól kevésbé hajtatnék végre, sokak pedig olly hidegséggel vennék, mintha nem is tagjai volnának ezen városnak, holott a bizonyos, hogy a gyulladáskor történt károsodások, és más időben való tolvajlások is, olyan emberek által történnek többnyire, kik hazája hagyottak, bizonytalan életük lévén, másképpen mindennapi kenyerek és élelmek szerzését munkállódni restellik, vagy ha hébe hóba munkálodnak is, annak feslett életük és erkölcsök miatt hamar torkára hágnak. Felsőleges uralkodó kegyelmes királyunknak s több rendbéli kegyes parancsolattjai megkivánnák, hogy sehol semmi koborló ne tartózkodna. Ezen statutumnak megújításával a tehetősebbeknek 6 forint, a szegényebb sorsuaknak 12 kemény pálczáknak büntetése alatt újra hirdettetik, hogy senki magánál sem férfit, sem asszonyi renden lévő, ide értetődnek a fonyó lányok is, semminemü szin alatt tartani ne bátorkodjon, hanem még jó ideje korán hazájába utasítsa. Melly redelés, hogy annál jobb erőbe menjen, meghatározta a becsületes nemes tanács, hogy kiki esküdt urainak közül² a maga tizedjét akkor, amikor meg sem gondolnák, vizsgálya, és kinél micsoda ember fog találtatni, a régibb statutumnak is ereje szerint³ a fellejebb kinevezett rendelés rajtok okvetlen fog exequaltatni.⁴ Helyesnek ítélteik ennek tökéletesebb voltára az is, hogy ha vidékről ide valaki szolgálatba jó is, attul magaviseletéről, és lakta földének bizonyos voltáról hiteles levelet kérjenek, és ugyan az illy levél mellett bocsáttassák el magoktól is.

Mínthogy pedig a tizedgyülések éppen arra valók volnának, hogy az illy és ehhez hasonló rendelések egyszersmind kinek kinek tudtára légyenek, ezek pedig már most olly kevés becsületben vannak sokaknál, hogy véllé keveset vagy éppen semmit sem gondolnának, azért közönséges rendelésből az is hirül adatik, hogy minden háztól az illy gyűlésekben ollyan ember jelenjen meg, a ki az otthon maradtakat az hirdetésekre megtanithassa, különben minden háznak gazdája egy garast⁵ fog büntetésül adni a tizedesnek, ki azt a tized birónak resignálni⁶ tartozik, történne pedig az, hogy a tizedes valakinek házához bé nem menne, maga fogja az illy gazdáért a büntetést letenni. Melly büntetésbeli garasok a végre fognak fordíttatni, hogy a város más jó rendelésű városoknak szokásokhoz képest tüzoltó fecskendezőket szerezzen, melly iránt a becsületes tanács a mesterénél rendeléseket is tett. Melly publicatio formája 1785. év szeptember 18-án elolvastatván, jollehet kérdésekre tétetett az, hogy nevezetesen micsoda időre kellessen az nem

ide valóknak elköltözni, mindazon által megmaradott az, hogy in generalitate publicáltasson⁷ az idő, hogy minden kérdéseknek itt maradhatósága iránt a jövényeknek ekképpen inkább nyaka szegettessen. Ekképpen főbíró Herczegh János, Hajagos József, öreg Deák Mihály, Végh Mihály, Antal István, Banó János, ifju Deák Mihály, Herczegh Ferenc, Kiss Pál, Fekete Sándor és Szabó Mártony uraink jelenlétében ez ratificaltatott.⁸

IV. 1504. h/2. Az 1785. évi tanácsi jegyzőkönyv 257. lapjáról készült másolat. 33–36. old.

1/ Egészben, egész mivoltában.

2/ A tanács tagjai, kiknek száma a XVIII. század derekától 24 volt.

3/ Egy 1751. augusztus 3-án hozott határozatra utal, amely azon személy terhére, aki idegent fogad be, 20 pálca büntetést, vagy 6 forint befizetését rendeli el.

4/ Foganatosít.

5/ Tizenöt krajcár értékű számítási pénzre kell gondolnunk. Ekkora összeget egy-két napi munkáért fizettek.

6/ Átadni.

7/ Általánosan hozzák nyilvánosságra.

8/ Helybenhagy, megerősít.

166. 1786–1790.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
TISZTSÉGVISELŐINEK ÉS
ALKALMAZOTTAINAK MUNKAKÖRÉT ÉS FELADATAIT:

Fő bírónak kötelességei

Reggeltől fogva setét estvélig a Város házánál lenni. Az ebéd ideit kikötvén és az interveniens casusokat¹ igazítani, még innepnapokon is, és minden szükséges expeditiókat² megtenni.

Minden héten kétszer, sőt mindenkor, valamikor a szükség hozza magával, gyűléseket tartani.

A város békességét és csendességét munkállódni, a végre hadnagyokkal mind benn, mind a város kívül levő rosszakat kerestetni, fogattatni és büntettetni.

A város statutumainak megtartására kit–kit szorosán kötelezni, és annak által hágóit minden személyválogatás nélkül büntetni.

Uraságoknak, ha itt megszállnak, a városhoz kegyességeket megnyerni.

Második bírónak vagy perceptornak kötelességei

Mint város gazdaságának fő inspectora,³ mind benn a városon, mind pedig a városon kívül való gazdaságának folyamattyra⁴ gondot tartani.

Nevezetesen a városnak épületeit jó statusban⁴ tartani, a végre deszkát, sindélt, létezket, fenyőket és más materiálékat szerezni.

Utakra, töltésekre, hidakra, pallókra való vigyázás és reparálás, tűz eszközökről provideálni.⁵

Kaszármákat mindennel, széna, abrak és kész pénzzel provideálni.

A városnak mindenféle, kezében menő jövedelmeiből való perceptióról és erogatoról⁶ számolni.

Rabokról provisiot⁷ tenni.

A város statutumainak által hágóit büntetni, a város jövedelmeinek folyamattját minden akadályoktól oltalmazni.

A csaplárosokról minden holnapban számot venni, a mit az alatt el mér.

Mindenféle földes uraságoknak járnai szokott árendákat, censusokat⁸ és vele járnai szokott accidentiokat⁹ idejében megküldeni.

A rossz tévőnek persecutiojára,¹⁰ fogattatására szorgalmatos gondot tartani.

A város udvarában lévő cselédekre,¹¹ azoknak expeditiojokra¹², lovaikra, szeke-reikre és minden interveniens állapotyaikra, város ménességére való vigyázás.

A kik a városnak munkáiról esztendő által lakosok kin maradnak, titulo¹³ kaszás, bir a polgároktól beszedett pénzt által venni.

A városnak ménességére vigyázni, azokat provideálni, egyszóval miden szorgalmatos gondot tartani reája.

Adószedőknek kötelességei

A város csapszékeire vigyázni, és azokat szükségos borokkal provideálni.

Az adót kitől–kitől a repartitio¹⁴ szerint beszédni, és arról számolni.

A közönséges vásároknak a marháktól és a nagyobb sátoroktól hely pénzt beszédni, azt jó őrizet alatt a vásáron által tartani, kiadván belőle azt, a mi conventiok¹⁵ a hivatalbelieknek járni szokott, a többi perceptornak hűséggel resignálni.¹⁶

A juhoktól járni szokott juhszájpénzt¹⁷ és dézsmát, nem különben az által menő vásáros marháktól a moderata fűbér taxáját¹⁸ beszédni, és a perceptornak assignálni.¹⁹

A királyi adót és más obtingentáit,²⁰ mi nemű a cencus dominalis,²¹ valamikor a szükség kívánja, adminisztrálni.²²

A város dézsmáját a borból,²³ minden személyválogatás nélkül tökéletes hűséggel erigálni,²⁴ connotálni,²⁵ és azokat jó procuratioval²⁶ a város hasznára fordítani.

A tanácsbeliektől beszédett boron kívül a lakosoktól a tanács végzéséből, kik adójokat nem fizethetnék, boraikat be venni és kit–kit ki fizetni.

A város gazdájának kötelességei

A város gazdaságának adminisztrátioja, úgy mint közönséges vásárok alkalmazásával a vásáros kocsik és szekerektől, nem különben a kisebb sátoroktól a helypénzt be szedni, azokkal maga szükségére éppen nem, hanem a szükségig a közönségesre dispensálni,²⁷ úgy a piaczi jövedelmeket hűséggel be szedni, a mikor maga érkezik, ha pedig maga nem érkezne, sáfárjával be szedetni, és azokat szokott idejében perceptornak resignálni.

A midőn a kaszáztatás ideje van, a városnak ezen gazdaságát tellyes serénységgel folytatni, kaszásokat vittetni, és azokat szorgalmasan feljegyezni.

A keze alá menő materiálékat, úgy mint fenyőt, deszkát, sindelt, léczeket hűséggel őrizni, senkinek sem dispensálni belőle, hanem egyedül a város épületeire és kaszármákra fordítani.

A szikrai rétből vágatni szokott nádból a convention kívül senkinek sem dispensálni studio complacentiae,²⁸ hanem azokat egyedül a város szükségére fordítani.

A keze alá vett zabot, árpát, buzát egyedül a város és katonaság számára adminisztrálni, és az arról való quietentiakat pro instituendi computu [sic] a notariusnak resignálni.²⁹

A város cselédjeinek conventióit mindenből adminisztrálni.

A város kocsiakra, szekerekre és béresekre, úgy azoknak gondviselése alá bizott lovakra és ökrökre szorgalmasan vigyázni.

A rabokra és azoknak intertentiojokra³⁰ gondot tartani, a végre éjszakára a szükséges strásákat parancsolni és be állítani.

A mindőn másodík birája idehaza nincs, a város háza körül minden számu szükséges rendeléseket megtenni és a beállított szekereket a közönséges szükségre applicálni:³¹ egy szóval mindenféle gazdai kötelességet viselni.

Iczékre, fontokra,³² a mészárszék és a halmérők ugy a boltok körül vigyázni, hogy az igaz mérték meg tartassék.

A tűzoltó eszközök is vagynak gondviselése alatt.

A sáfárnak kötelességei

Mint hogy ez a gazdának supplense,³³ a gazdáját a gazdaság körül secundálni³⁴ és amire a gazda nem érne, oly hűséggel, mint a gazda, eljárni, percipiálni, erogálni, de azokról gazdájának számolni.

A dézsmát boron kívül, annak idejében szokás szerint beszedni, feljegyezni és senkinek személyre való tekintetiért nem kedvezni.

A kaszarmákat és a város házát szükséges eszközökkel, edényekkel provideálni.

A mely vásári és piaczi jövedelmek keze alá jönnek, azoktól gazdájának számolni és resignálni.

A kezek alatt lévő materiálékat hűséggel consumálni,³⁵ erogálni.

Notariusoknak kötelességei

A város házánál minden külömbség nélkül szüntelen jelen lenni, akár militaris, akár politicus comissiokat³⁶ expediálni.³⁷ A rabok körül mindenféle fiscalis³⁸ kötelességeket viselni. A tanácsgyűléseknek végzéseit, sőt még azokat is, mellyek fő biró úr által decidaltatnak,³⁹ protocollálni, adásokat, vételeket, cseréket beirni.⁴⁰ A város actáit⁴¹ szorgalmas hűséggel őrizni. A ratiocinans⁴² tisztéknek ratioit megkészíteni, combinalni⁴³ és pro censum producalni.⁴⁴ Vásárkor és dézsmálláskor a hivatalbelieknek segicséggel lenni, conscribálni a quantum contributionalét⁴⁵ és census dominalis, ugyanugy a puszták arendáit repartialni.⁴⁶ Adószedő lajstromot conficiálni.⁴⁷ A két ratiocinas csaplároknak a borokat adószedővel resignálni; a holnaponkénti mérésről beadni szokott csaplárosok ratioját censuralni⁴⁸ és a perceptori lajstromba beirni. Mindenféle inquisitiokat,⁴⁹ investigatiokat⁵⁰ peragálni⁵¹, és ha a szükség kívánja, expediálni, vagy expediáltatni. A quantum contributionaléről a perceptorale officiummal⁵² számot vetni, a katonaságnak tett administratoról a compulsust⁵³ a cantocomisszariussal centralni⁵⁴ és componálni, mostan pedig a föld mérés dolgát is követni és beirni.⁵⁵ Egy szóval a hivatalban lévőknek a teher viselésében a mennyiben segicségül lehetnek, segicséggel lenni. Mindenféle correspondentiakat⁵⁶ a város részéről folytatni, határokat reambulálni,⁵⁷ a város ménesire számot tartani, a bitang ménesen lévő lovakról számot adni.

Kancellisták kötelességei

Minthogy a notarianak segicségül rendeltettek, a mire a notariusok nem érnek,

expediálni és a hivatalbelieknek, ha szükség hozza magával, segedelemmel lenni. A popularis conscriptiot⁵⁸ fojtatni; az adószedőnek az adószedésben segicsegül lenni, a portionalis⁵⁹ kis könyvecskéket elkészíteni. Currenseket⁶⁰ leirni, testamentumokat irni,⁶¹ ha hivattatnak.

Az insennerek⁶² kötelességeit elől adja a hivatala, melyben mostani dimensionalis commissio instructioja⁶³ szerint szorgalmatosan eljárni köteles.

A hadnagyoknak kötelességei

Forspontokat⁶⁴ hajtani, gonosztevőket a városon és a pusztákon persequalni,⁶⁵ fogni minden külömbség nélkül, és azokat a maga competentiajára resignálni;⁶⁶ vásári alkalmatosságokkal a vásárokat kerülni, és a vásári czédulákkal hüségesen bánni a hova küldetnek, expeditiojokat⁶⁷ hüségesen véghez vinni, alternative⁶⁸ a város házánál éjszakánként strazsául lenni, különben is a város házát őrizni, este a rabokat és a tömlöczöket visitalni.⁶⁹ Nyáron a kaszások mellett vigyázni a város gazdaságára.

Polgároknak kötelességei

A város házánál mindenféle birói parancsolatokat effectualni,⁷⁰ aprolékos ocu-latokra expediáltatván,⁷¹ azokról referálni,⁷² és ha lehet a szomszédok között való controversiat accomodalni.⁷³ Ha szálló katonák jönnek, azokat elquartélyozni,⁷⁴ azoknak szükség idején forspontot vetni; kaszásokat a tizedesekkel és más munkásokat hajtani s hajtani minden személyválogatás nélkül; a kik esztendő által város munkájára nem voltak, azoktól a kaszásbért beszedeni, és azt perceptorának számon adni; adóbeli restantiakat⁷⁵ szedni, és azokról számolni annak, a kitől ezen dolog reá bizatott. Citálni, aprólékos executioikat effectualni. A gyanus házakat visitalni, a gyanus személyeket magok legitimatiojokra behajtani. A város statutumainak által hágóit deferálni,⁷⁷ és azoknak megtartására szorgalmatosan vigyázni, a város házánál a midőn más hivatalbeli jelen nincs, vigyázni, hogy valami excessus⁷⁸ vagy lárma ne essen, alternative a városházánál maradni éjczakára által is; estve a rabokat és a tömlöczöket visitalni.

Drabantok kötelességei

A hadnagyok és a polgárok kötelességein kívül az is, hogy az adószedés idején a népet hajcsák az adó behozására.

A ratiocinans csaplárok kötelességei

Az acceptatio bort,⁷⁹ úgy nem különben melyek a privatus lakosoktól⁸⁰ bevétetnek, megválogatni. Kezek alatt lévő borokról rationalni; minden esztendőben az ujj exactornak⁸¹ resignálni; az alatta lévő csaplárosokra vigyázni, hogy a méretés által a szegénységet ne csajlyák, a város perceptorának pedig holnaponként az általok elmért borról számollyanak; a keze alatt lévő borokra, hogy meg ne

romollyanak vigyázni, és hogy az abroncsok miatt kára ne essen a városnak, a hordókra szorgalmas gondot tartani, és pintérjeik által a hordókat visitaltatni, a hordókról pedig számolni.

A pintérek kötelességei a pincze körül

A hordókat visitalni, tölthetőni és azokat pintérelni, az üres edényeket pedig tisztán tartani; a hordók kiürülvén, azokat, ha a városra valók, resignalni, ha pedig a városé, azt a rendelt helyére eltenni, és róla számolni.

A monostori gazda tartozik a monostori majorságnak gondját viselni, nyáron ugyanott kaszáltatni, ősszel és tavasszal, ha egyéb dolgok engedik, télen pedig és tavasszal, míg a ménes keze alatt van, gondját viselni.

A sütő asszony köteles a város cselédjeinek és raboknak kenyeret sütni, ha pedig uraságok kívánják, aztalokra is gondot tartani.

A széna kötőnek legfőbb kötelessége az, hogy mind a militia,⁸² mind pedig a város lovai számára kötött portiókat tartsa. Ha gabona hozatik, azt ő méri fel, ő erogallya is, de a számadást beadja a város gazdájának; a város kocssainak meg a katonáknak is, a midőn innen vesznek ló portiókat, hasonlóképpen ő méri zabot, vigyáz ezen kívül az udvarba mindenre, hogy a cselédek által valami el ne prédáltassék; vigyázni, hogy egyik portio a másiknál sokkal nagyobb ne legyen, a mérésben a vékát csapja;⁸³ télen pedig fűtés.

A porkoláb vigyáz a rabokra, azoknak szükségükre, ha rabot visznek keze alá és olyan, hogy szorossabb rabságot érdemel, vasra vereteti, visitallya; a város kapujának kulcsa is nála áll, hogy ha szükséges éjczaka is kaput nyithasson, a bőr vedrekre és fecskendezőkre is ő tart gondot.

Az árvák atyai, a midőn valamely árva által adatik, substantiáját aprehendálylyák,⁸⁴ az árva tartása eránt rendelés tétetvén, reájok erogál, és esztendőnként számolni tartozik.

A tornyosok és éjjeli vigyázók kötelességei szüntelen a tűzre vigyázni, a végre járkálván a várost, a kik pipásan találtnak, feladni, úgy azokat is, kik a városnak statutumi ellen vagy száraz, vagy tüzes pernyéket kiönteni tapasztaltatnának; a kurta kocsmákra és kurta székekre⁸⁵ vigyázni, és azokat büntetésre feladni. A gyanus embereket, kivált éjczakák idején arestomra⁸⁶ hányni, a gyanus házakat szüntelen vigyázni, akármely bűnben élő személyeket birói kéz alá hozni. Az adó hajtásban az adószedőnek segicséggel lenni. A város csendessége és békességére vigyázni, a végre a kocsmákon a zenebonáskodó borivókat ha lehet csendesíteni, ha pedig engedelmeskedni nem akarnának, arestomra békisérni.

*IV. 1504. a/2. LXV. Szilády Károlynak az egykori jegyzőkönyvből készített másolata.*⁸⁷

E szabályzat minden bizonnyal 1786–1790 közötti években keletkezhetett. A kecskeméti szabályrendeletek kéziratosa kötetében (IV. 1504. h/2) a 132–145.

oldalakon az itt egységes szabályrendelet egy-egy részlete, illetve néhány eskü-minta az 1785–1788. évekre datálva fellelhető.

- 1/ Itt: felmerülő ügyeket, eseteket.
- 2/ Kiadvány; intézkedés.
- 3/ Szemlélő, felügyelő, ellenőrző.
- 4/ Állapotban.
- 5/ Gondoskodni.
- 6/ Kiadás és bevétel.
- 7/ Felügyelet, gondoskodás.
- 8/ Adó, pénzzadó, szolgáltatás.
- 9/ Mellékesség; itt: az egyes földesuraknak járó ajándékok.
- 10/ Üldözés.
- 11/ A város maga is gazdálkodott. Így évszázadokon át részben az állattartással, részben a hivatali teendőkkel kapcsolatosan pásztorokat, cselédeket és különféle rendűrangú szolgákat fogadott fel és fizetett rendszeresen.
- 12/ Járandóság, kiadás, utasítás.
- 13/ Név szerint, nevezetesen.
- 14/ Felosztás, kivetés. Az adóalap felbecslése után határozták meg, kiknek mekkora összeggel kell hozzájárulni a városra nehezedő terhek viselésében.
- 15/ A város alkalmazottainak és főként cselédeinek bérét részben készpénzben, részben különféle természeti juttatásokban határozta meg. A kialakult értékek együttesen alkották a conventiót.
- 16/ Visszaad; pecsétet felszakít.
- 17/ A juhok legeltetése után fizetett összeg, adó. Ennek nagyságát a legelőre kihajtott juhok számától, szájától függően határozták meg.
- 18/ Adó, díj. Rendszerint az előre kialakított, készpénzben fizetett szolgáltatásokat értették rajta.
- 19/ A másodbírónak átadni.
- 20/ Illeték.
- 21/ A földesúrnak járó szolgáltatás, készpénzben kifizetett földesúri járandóság.
- 22/ Kiosztani, megadni, kiszolgáltatni.
- 23/ A város pénzen megváltotta a különféle földesúri és egyházi járandóságot, és így maga szedte be ezeket a város lakosaitól. Így az egyik legjelentősebb bevétele a megtermelt bor tizedrészének a beszedése, majd a város kocsmáiban történő kiméretése volt.
- 24/ Elősegít, elkészít.
- 25/ Feljegyez, összeír.
- 26/ Gondoskodás.
- 27/ Felment, feloszt.
- 28/ A meg egyezésen túl senkinek sem osztani tetszés szerint . . .
- 29/ Nyugtákat a rendelet szerint, a kivánság szerint a nótáriusnak át kell adni . . .
- 30/ Élelmezés, tartás.
- 31/ Odafordít, illeszt, alkalmaz.
- 32/ Régi súlymérték. A Magyarországon használt font: 0,56 kg. Ennek 1/32-ed része a lat. Icce: úrmérték – 0,85 l.
- 33/ Helyettese, pótlója.
- 34/ Helyettesít, kiegészít.
- 35/ Consumál: bevesz; erogál: kiad.

- 36/ Nyilvános, katonai közösségi megbíztatás, megbízólevél.
 37/ Kiad, kiállít.
 38/ Ügyészi.
 39/ Decidal – (ügyet) lezár, elintéz; protocollál – jegyzőkönyvbe foglal.
 40/ Már a XVII. században kötelezővé vált az ingatlanok cseréjét, adásvételét a tanácsnál bejelenteni, ahol ezen ügyleteket frásba foglalták.
 41/ Ügyiratait.
 42/ Gazdasági, pénzügyi elszámolásra kötelezett.
 43/ Ratio – elszámolás, egyenleg, kimutatás; combinal – összefoglal.
 44/ Véleményezésre, elbírálásra elkészíteni.
 45/ Az egyes adózókra jutó adó mennyiségének az összeírása.
 46/ Census dominalis – a földesuraknak járó szolgáltatás; repartial – szétoszt.
 47/ Elvégez, megcsinál.
 48/ A számadásokat ellenőrizni, elbírálni.
 49/ Megkeresés, vizsgálat.
 50/ Nyomozás.
 51/ Végrehajt, elvégez.
 52/ A másodbírói hivattal.
 53/ Összeállítás.
 54/ A katonai parancsnokkal egyesíteni, összehozni.
 55/ Az 1786-os földmérésre utal.
 56/ Levelezéseket.
 57/ Bejár, végigjár.
 58/ A nép összeírását.
 59/ A portio-adót tartalmazó; a városra kivetett egyik adónem.
 60/ Körlevelek.
 61/ A végrendeletek kötelező készítését királyi utasításra 1756-ban rendelte el, kötelezve az illetékes tisztviselőket ezek megírására, majd a végrendeletnek a város irattárában való elhelyezésére.
 62/ Ingenier – mérnök.
 63/ A földmérő bizottság utasítása szerint . . .
 64/ A katonaság számára biztosított előfogat, katonák, katonai felszerelés szállítása.
 65/ Üldöz, kutat felhajt.
 66/ A saját felelősségére érvényteleníti; szabadon bocsátja.
 67/ Kiadvány.
 68/ Felváltva, váltakozva, egymást követve.
 69/ Látogatni, ellenőrizni.
 70/ Végrehajt.
 71/ Szemrevételezésekre kiküldetvén.
 72/ Beszámol.
 73/ Viszályt elrendez.
 74/ Elszállásol.
 75/ Hátralék.
 76/ Beidéz.
 77/ Legitimatio – törvényesítés, hitelesítés; deferal – előállít, bevádol.
 78/ Kihágás, zavargás.
 79/ A dézsmaborra utal, melyet a város a bortermelőktől szedett be.
 80/ A bortermelőktől mint magáneladóktól vásárolt borra utal.
 81/ Számvevő.

82/ Polgári fegyveres őrség, katonaság.

83/ Különféle szemes termék, liszt mérésére szolgáló űrmérték, 25–30 liternyi.

84/ Vagyonát adják át.

85/ Engedély nélkül működő kocsmá, illetve mézárshék, amely ily módon kivonja magát az adóztatás alól, s egyben megsérti a bormérésre, illetve a húsárshításra vonatkozó monopóliumot.

86/ Rabságra.

87/ A szabályrendelet egy részét közölte Bálint Béláné a Kecskemét város tanácsa a XV–XIX. században c. feldolgozásának mellékleteként. (In: Bács–Kiskun megye múltjából II. 55–57.) Ő nem a Szilády–másolatot vette alapul, így az olvasatban kisebb eltérések előfordulnak.

167. 1787. november 4.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A TIZEDBÍRÁK KÖTELEZETTSÉGEIT

Tizedbírák: minden tizedben kettő állítatik. Kötelességük közé tartozván minden, ami a város javára, csinosítására és a közterhek egyenlőképpen leendő fenntartására vonatkoznak. Különösen a katonabeszállásolás és azok lovainak elférelése tekintetéből istállók készíttetése, forspontozás stb.

IV. 1504. b/76. 869. p. Balla János kivonata az 1786–1790. évi tanácsi jegyzőkönyv 191. lapjáról.

168. 1787.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A SERTÉSEKKEL VALÓ KERESKEDÉST

Mivelhogy az illendőséggel ellenkezőleg régtől fogva tapasztaltatik, hogy a sertések kivált vasárnapokon árultatnak a piacon, a templomba jövők és menők botránkozásokra, és hogy a piac is már nagyon felturkáltatott általuk, meghatározottat: a sertés árulás simpliciter² kitiltassék a városrol, melly végre a külső fogadó előtt való hely fog ezután a sertés árulásra való helynek adattatni. Egyéb árulás végett pedig a régi rendelkezések megújittatván comittáltatott a sáfárnak² és a város gazdájának, hogy mihelyt bé kezdenek harangozni, mindenféle árusokat a piacról elparancsollyanak, és őket délutánig árulni meg se engedjék, e végre nekik assistentia³ is rendeltetett.

IV. 1504. h/2. Az 1787. évi tanácsi jegyzőkönyv 157. lapjáról készült másolat. 37–38. old.

1/ Egész egyszerűen.

- 2/ A városgazda beosztotta, segítője. Commitál: megbíz, utasít.
3/ Kíséret, segítség.

169. 1787.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ERDŐK VÉDELMEÉRŐL

Perceptoratus¹ részéről panaszul tétetett fel, hogy sok erdők volnának olyyak, melyektől a gazdák az árendát fizetni nem akarnák, azt állítván, hogy ők már arról régen lemondottak volna, melynek okául közönségesen az adatott, hogy az erdőről akkor mondanak le, mikor már levagdosták, hogy már most hasznát nem vehetnék, az árendázásról is azért mondanak le. Mindezeknek megakadályoztatására, és arra is, hogy az erdők hírnélkül gazdátlan ne maradjanak, tizedenként fog publicaltatni:²

1. Hogy mivel mindenféle árendás földekre nézve, az árenda azon fog kérettetni, mindaddig, még a Tanács előtt rolla le nem mond, mivel a Tanács conferalta³ a kinek előbb conferáltatott.

2. Mivel hogy az erdő megromlásának kiváltképpen való oka az, hogy minden különbség nélkül minden ember akkor vágja, mikor teczik, és így ideje kívül vágattatván többé sarjadékot a fa nem verhetne, holott az erdők conservatiojára⁴ in concreto⁵ kiki köteles contractualiter⁶ ennek utánna semmiféle történetekben az 1-o Április – usque 1. Octobis senkinek sem lesz szabados vágni erdejét, melly hogy nagyobb foganatba menjen, a csöszöknek is ki fog adattatni azon rendelés, hogy az által hágókat a büntetésre elől állittassák.

IV. 1504. h/2. Az 1787. évi tanácsi jegyzőkönyv 142. oldalán lévő szöveg másolata. 36–37. old.

1/ A város pénzügyeivel foglalkozott.

2/ Nyilvánosságra hozzák.

3/ Összehord, nekiadja.

4/ Megőrzésére.

5/ Ténylegesen, valóságosan.

6/ Szerződészerűen, a szerződésnek megfelelően.

170. 1788. november 3.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI MŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT

A tanácsbeli tagok fizetése, miután az un. accidentia¹ elfogadása megengedett, 100 forintban állapított meg.

A gyűléseken, kivéve azokat, kik deputációban² vannak, jelen lenni tartoznak, ellenkező esetben minden ülés mulasztás 1 forint terhet von maga után.

Egyébiránt, a kik egyszersmind az egyháznak gondnokai, és az egyház ügyeiben foglalatoskodnak, minden hónapban egy ülés mulasztás megengedett, azon elvből kiindulva, hogy aki az egyháznak szolgál, a közönségnek szolgál.

Az ülések kedden és pénteken tartanak, még pedig úgy, hogy téli időben 8-tól 1/2 12-ig, nyári időben pedig 7-től 11 óráig.

A tisztviselőnek pedig jövőre egyenként három öl fa, még pedig kemény, kiadatni rendeltetett.

IV. 1504. b/76. 869–870. p. Balla János kivonata az 1786–1790. évi tanácsi jegyzőkönyv 331–332. lapjáról.

1/ Mellékjövdelem.

2/ Meghatározott feladatok elvégzésére kijelölt küldöttség.

171. 1788. november 3.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A CSELÉDEK DÍJAZÁSÁNAK MÓDJÁT

Cselédekre nézve határozatott, hogy a naturálék helyett a búzát kivéve, minden cseléd készpénzzel elégtessék ki.

IV. 1504. b/76. 312. p. Balla János kivonata az 1786–1790. évi tanácsi jegyzőkönyv 333. lapjáról.

172. 1789.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A VÁROSBAN LAKÓK MÁSHOL VÁLLALJANAK MUNKÁT, ILLETVE SZABÁLYOZZA A BIRKANYÍRÁS DÍJÁT

Tapasztaltatott, hogy nemcsak a zsellérek, hanem még némely házas gazdák is, jóllehet a télen itten éltenek, mégis midőn a város vagy haza nékik hasznukat vehetné, többnyire nyári munkára kitakarodnak más helyekre, hogy ez meggátolassék, tétetett ilyen rendelkezés:

Az ilyenek a városból egyáltalán fogva ki fognak tiltatni, melly hogy könnyebben véghez vitessék, azon tul, hogy zselléreket, kik dologra másuvá mennének, gazdájuk, t. i. akiknél laktak, feladni köteleztetik, a magistratus ex publico¹ fog reájuk vigyázni, őket tizedenként conscribáltatván.² Ezen statutum pedig kiterjesztetik még a nyirőkre is, kik ámbár Kecskeméten is nyirhetnének, mégis pusztákra nyirni kimennének, azonban a nyirő a nyirést a régi szokás szerint a

magá kenyerén egy pénzivel tartozzék tenni, különben akármelly nyirő azért, hogy többet mert kérni, vagy gazda, a ki többet fizetett, kivilágosodván a dolog, meg fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. Az 1789. évi tanácsi jegyzőkönyv 44. lapján lévő bejegyzésről készült másolat. 38. old.

1/ Nyilvánosan.

2/ Nyilvántartásba vétén, összefrván.

173. 1790. november 26.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA MEG
AZ ENGEDÉLY NÉLKÜLI HÚSMÉRÉST**

Kurtamészárszékek testileg teendő fenyítése elrendeltetett.

IV. 1504. b/76. 390. p. Balla János kivonata az 1788–1791. évi tanácsi jegyzőkönyv 179. lapjáról.

174. 1790.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA
A MESTERLEGÉNYEK LETELEPEDÉSÉT**

Tapasztaltatván azonban a mesterlegények körül, kik magokat lakosságért jelentik,¹ hogy minek előtte ezt megnyernék, némellyek már azelőtt vagy a házasodás, vagy valamely személyhez való lekötölések által bé helyzettnék, és így a magistratusnak lassan lassan a különb különb féle személyek béhozásával alkalmatlan terhet okoznának, azért is rendeltetett, hogy minden czéheknél megparancsoltassék, hogy addig semmiféle legényt se ne biztassanak, sem alkalmatosságot ne szolgáltatassanak, még az iránt a magistratustól consensust² nem vijendenek.

IV. 1504. h/2. Az 1790. évi tanácsi jegyzőkönyv 89. oldalán lévő 140. tételszám alatti bejegyzés másolata. 40. old.

1/ Letelepedésért folyamodnak, letelepedési engedélyt kének.

2/ Jóváhagyás, egyetértés, beleegyezés.

175. 1791. szeptember 6.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SEGÍTI
AZ ÁLLATTARTÁS FELTÉTELEINEK JAVÍTÁSÁT

Csordajárásokba kutak készítése elrendeltetett.

IV. 1504. b/76. 160. p. Balla János kivonata az 1788–1791. évi tanácsi jegyzőkönyv 318. lapjáról.

Ennek értelmében 1796. április 20-ig Pusztaszeren 4, Monostoron és Bugacon 1–1 kutat hoztak létre közkölségen. Uo. 163. p.

176. 1793. június 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA EGYES
MEZŐGAZDASÁGI BÉRMUNKÁSOK MUNKAVÁLLALÁSI
LEHETŐSÉGEIT

Kaszások és részeseknek a város határából dologra kimenni megtiltatott.

IV. 1504. b/76. 314. p. Balla János kivonata az 1791–1794. évi tanácsi jegyzőkönyv 180. lapjáról.

177. 1794.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
A KÖZERKÖLCSÖT MEGSÉRTŐKKEL SZEMBEN

1. Valaki káromkodásban tapasztaltatik, mely véték vagy negédességből¹ és kevélységből, vagy a heves indulatot zabolázni nem tudó alávalóságból származik, kemény pálczákra büntetetik, ha pedig a káromkodásnak minéműsége úgy hozza magával mindgyárt először is vasra verettetvén, mint főben járó vétkes úgy fog büntetetni.

2. Valaki mást megbecstelenít akár szóval, akár írással, és azt elegendőképpen meg nem próbállyam a becstelenítőnek sorsához képest vagy 12 pálczára, vagy pedig 6 forintra² büntetetik. Melynek egy része a megsértődött félé, két része pedig a tűzoltás és ügyefogyott árvák cassáját illeti.

3. Valaki mást megtámad és megver, de meg nem vérez, hasonló büntetésben keveredik, ha pedig megvérez, két annyi büntetésre, és azon kívül a gyógyításra teendő költségnék és az által esett kárnak megtérítésére méltónak teszi magát.

4. Valaki vasárnap és más megtartandó ünnepek feltörésében tapasztaltatik, és a meghirdetett rendeletek ellen vét, a botránkoztatásért két napi áristomra,³ vagy 6 pálczára vagy 1 forintra büntetetik.

5. Valaki házánál rossz, fajtalan személyt tart, és azt be nem jelenti, sorsához képest 4 napi áristomra vagy 8 pálczára, vagy 2 forintra büntetetik.

IV. 1504. h/2. 145–146. p. A rendeletek „rész szerint megerősítették, rész szerint pedig az üdvhöz képest némely részekben megváltoztattak.”

1/ Negédesség – társadalmi helyzeten, szellemi, testi kiválóság érzésén alapuló fölényesség, büszkeség.

2/ Forint – /itt/ rénes forint értelemben. Értéke 60 krajcár. (Összehasonlításként: egy font, kb. fél kiló marhahús ára 6 krajcár.)

3/ Áristom – fogda, börtön.

178. 1795. április 15.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RENDELETE A SZŐLŐINGATLANOK YILVÁNTARTÁSÁRÓL ÉS TULAJDONLÁSÁRÓL

A város azon statutumának készítésére, mely szerint sokan oly szőlők iránt is háborognának, melyek ezelőtt 20 s több esztendőkkal magánszerződés mellett örökösen eladattak ugyan, de a város könyvébe (fassionale protocollum)¹ be nem írtattak, rendeltetett.

Ennekutánna, ha valaki szőlőt magánszerződés mellett örökösen megvett, ha szinte a város könyvébe be nem íratott is, örökjévé válik, abban 12 év alatt praescribál.² Ha tehát valaki azért ilyes ez előtt eladott szőlőhöz jussát tartja, ezen törvényhozástól fogva esztendő és egy nap alatt nem keresi, abban örökre elalszik.

IV. 1504. b/76. 885–886. p. Balla János kivonata az 1794–1796. évi tanácsi jegyzőkönyv 147. lapjáról.

1/ Örökvalló jegyzőkönyv, az ingatlanok tulajdonjogát rögzítő nyilvántartás.

2/ Itt: elévül.

179. 1795. november 15.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETTEL SEGÍTI ELŐ A VÁLASZTOTT KÖZÖNSÉG LÉTREHOZÁSÁT

Minthogy a királyi commissió¹ által a senatorok száma megkevesbedett, elrendeltetett, hogy ezentúl az exactori hivatal² a város gazdájának inspectora,³ és az árvák tutora⁴ külső emberekből választassanak, és hogy ezzel a tanács tagjai ne terheltessenek.

Határoztatott, hogy a város elsőrendű s érdemesebb lakosai közül 60 személy

választassék, hogy ezekből a fent említett hivatalok s más előadandó dolgok elviselése és véghez vitelére felhasználtathassanak.

E 60 tagból álló választott közönség kötelességei és esküformája előírva vannak.

IV. 1504. b/76. 887–888. p. Balla János kivonata az 1794–1796. évi tanácsi jegyzőkönyv 267. lapjáról.

1/ Rendelet, meghagyás; bizottság.

2/ Számvevői hivatal.

3/ Felügyelője, ellenőre.

4/ Védelmezője, érdekeik védője.

180. 1795. november 26.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI ÉS MEGÚJÍTTJA A KÖZBIZTONSÁG FENNTARTÁSÁRA IRÁNYULÓ RENDELETÉT

A lakosság éjjeli bátorsága tekintetéből minden tizedbe 6–6 ór állíttatik, kiknek harmada éjfélig, harmada pedig éjfélt után őrködni köteles egy tizedes vagy éjjeli őr felügyelete alatt. Az éjjeli őrködésre a zsellérek is köteleztetnek.

A strázsa kiállítás minden tizedben sorrendben történik, aki meg nem jelenik, fizet 10 forintot vagy 6 pálcát kap.

IV. 1504. b/76. 790. p. Balla János kivonata az 1794–1796. évi tanácsi jegyzőkönyv 271. és 286. lapjáról.

A közbiztonság javítása érdekében már korábban is hasonló jellegű intézkedést fogalmazhatott meg a tanács. Legalábbis erre enged utalni Balla egy korábbi kivonata. Uo. 798. p. 1791. február 8.

181. 1795. december 15.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA MONOSTOR PUSZTA FELOSZTÁSÁNAK FELTÉTELEIT

A monostori puszta egyes, arra érdemesített lakosoknak classificalva¹ és részletekre osztva a váltságösszeg meghatározása mellett átadatni, illetve kiosztani rendeltetett.

A feltételek megállapítottak, különösen, hogy az új birtokosok azon jussal bírják részleteiket, mint azt a város bírhatná, ti. tulajdonjoggal, a korcsmáltáson kívül, mely a város joga marad.

Ha valaki kincseket találna, ahhoz a város törvényes jussát fenntartja.

E váltság alá bocsátott pusztára kirótt beruházmányi tőke és kamatai besze-

désére nézve külön pénztár állíttatott fel, melynek kezelésével Szeless József és Sárossy János bízáttak meg.

IV. 1504. b/76. 606–607. p. Balla János kivonata az 1794–1796. évi tanácsi jegyzőkönyv 284., ill. 313. lapjáról.

1/Osztályozva.

182. 1796. július 25.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ EGÉSZSÉGÜGY JAVÍTÁSÁT
SZOLGÁLÓ RENDELETET HOZ**

Temetési rendtartás, vagyis a halottakat 48 óra és megvizsgálás előtt eltemetni nem szabad.

A belgyógyászatól pedig az orvosokon kívül mindenki más eltiltatott.

A bábák pedig szakképzettség megszerzésére utasítottak.

IV. 1504. b/76. 888–889. p. Balla János kivonata az 1796–1798. évi tanácsi jegyzőkönyv 73–74. lapjáról.

183. 1796. október 28.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A PIACI VÁSÁRLÁS RENDJÉT**

Kofák az elővásárlástól eltiltattak. Piacra való felügyelet pedig borbíró kötelességévé tétetett.

IV. 1504. b/76. 892. p. Balla János kivonata az 1796–1798. évi tanácsi jegyzőkönyvből, 111. p.

184. 1797. december 1.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI AZ
ENGEDÉLY NÉLKÜLI BORMÉRÉSRE VONATKOZÓ KORÁBBI
HATÁROZATAIT**

Elrendeltetett, hogy akik kurtakorcsmáltatáson tapasztaltanak, boroshordaik bevágattassanak, akik pedig ott isznak, házai előtt megcsapattassanak.

IV. 1504. b/76. 390. p. Balla János kivonata az 1796–1798. évi tanácsi jegyzőkönyv 293. lapjáról.

185. 1798. október 16.
**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A LAKOSSÁG FEGYVEREINEK
BESZEDÉSÉT RENDELI EL**

A lakosoktól a fegyverek elvételni rendeltetett.

IV. 1504. b/76. 897. p. Balla János kivonata az 1798–1800. évi tanácsi jegyzőkönyv 34. lapjáról.

186. 1798. december 28.
**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA
A JÖVEVÉNYEK LETELEPEDÉSI LEHETŐSÉGEIT**

Tapasztaltatott, hogy sok jövevény egy-két évi itt tartózkodása után házasságkötés által itteni lakásukat mintegy megerősíteni akarják.

Elhatározatott, hogy azok mellett bütetés terhe alatt nászmagyságot [senki] elvállalni ne bátorkodják.

IV. 1504. b/76. 897. p. Balla János kivonata az 1798–1800. évi tanácsi jegyzőkönyv 72. lapjáról.

187. 1800. június 24.
**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA HATÁROZATBAN SZABÁLYOZZA
A HETIVÁSÁROK RENDJÉT**

1. Minthogy a szokott országos vásárokat megelőző és követő egy hetekben a zsidónak szabad árulás van megengedve, a szomszéd helységbeli zsidóknak, kik különben bőrkötet is szoktak vásárolni, az említett heteknek csupán heti vásáros napjain az árulás megengedtetik, de az idegen kereskedők, mesteremberek, úgy a zsidók is az említett napokon kívül attól eltiltatnak, mindazért, hogy az idegen kereskedők az itt lakos, árendát fizető kereskedőknek ne praejudicáljanak,¹ mindazért, hogy az itt lakos mesterembereknek portékáit az külföldi² mester emberek által behozandó portékák által a kéntelen vesztegetéstől³ megmentessenek, mindazért végezetre, mivel az illyes heti vásárookra való járása a mesterembereknek más heti vásárokkal bíró városokban is szokatlan.

2. Minthogy azok a javak, melyek a piacra felhordatnak, vagy olyanok, amelyek tulajdon termései az árulónak, vagy olyanok, amelyeket mástól vévén, azzal nyerekedni kíván, az első semmi fizetéssel sem lévén kötelesek, az utolsó valamint eddig, úgy ezután is bizonyos taxa⁴ fizetésére köteleztetnek, következő módon, u.m. zöldséget, gyümölcsöt, gabonát s egyéb élelemre valót, úgy szinte vásznat, fa szerszámokat s egyéb efféléket árulók minden heti vásárban fizessenek

egy polturát,⁵ az állandó kofák pedig, akik akárminemű victuáliákat⁶ árulnak, azok minden heti vásárban fizessenek egy pénzt,⁷ az említett kofáknak azonban nem szabad ezután is sem a városon kívül, sem benn a városban vagy a piaczon nyereszkeség végett délelőtti 11 óráig valamit megvenni a vásárlott jószágok confiscatiója⁸ alatt. Az itt lakos mesteremberek pedig, ha a magok kézi munkájokat árulják, semmit se tartoznak fizetni.

3. A heti barom vásároknak állandóbb és számosabb voltára nézve határozzatik, hogy a marhák, lovak, sertések és juhok kiállítása csupán az keddi napra szorítottatik, az ezen napra való behajtások pedig, a jövedelem szaporítására nézve nemcsak lakosainknak, hanem más idegeneknek is megengedtetik, mellyektől a taxa ekként fizetendő:

Minden darab ló és marhától 3 krajcár.

Ha idevalótul veszi, fele 1 1/2 krajcár.

Egy darab sertéstől 2 krajcár.

Egy darab juhtól 1 krajcár.

4. Minden külföldi terhes szekértől 6 krajcár, a pascuatiót⁹ tekintve pedig Szent György naptól fogva Demeter napig¹⁰ minden darab jószágtól 1 krajcár fizetendő, fenn maradván a mértékek kiadása iránt az eddig gyakoroltatott rendtartásnak módja.

5. Az ollyatén jószágoknak árultatások, mellyek messzebb földről hozattatván, ritkán fordulnak meg, u.m. fazekak, vedrek, hordók és abroncsoknak egyéb napokon leendő árultatások is megengedtetik, a fazekat, tálakat a mézszárszék alatt áruló kofák pedig ismét eltakarodván, vagy házat vagy bódét árendálni tartoznak.

6. Minden heti vásárra egy mesterségből két mesterembert magok a czéhbeliek kirendelni köteleztetnek.

7. A baromvásár a Herczeg-malomtól fogva az Homoki kápolnáig légyen, a hova a sertések csupán az heti vásár napjain hajtassanak, egyéb napokon pedig az vásáron kívül maradjanak. Az mesteremberek nem a két templom közén, hanem az városházának által ellenében az Pőaterú Franciscanusok kerítése körül rendeltessenek el az Generális ház felé.

8. Hogy a közjövdelem ne csökkenjen, az országos vásárok és heti vásároknak manipulatiója¹¹ is a csaplárosok segítségével, vásárbíróra bízattatik, strázsa-mesteri állomás rendszeresítettik, kinek ispectiója¹² egyszersmind a vakterekre¹³ is kiterjed, kiknek szorgos kötelessége a piacznak tisztogattatása, a szekereknek és árulóknak elrendelése, az éretlen és egészséget megvesztegető gyümölcsöknek eltiltása, a kur a korcsmákra való szoros vigyázás, és egyéb, a borbíró ur által eleibe adandó kötelességeknek tellyesítése, mint az már azelőtt nem sikertelenül gyakoroltatott is.

9. Mind a mértékeknek egy helyen és jó módban való tartására, mind a piaczbér beszedésére, mind pedig az adók és vevők között támadható kisebb villongásoknak vásárbíró ur által leendő elintézésére nézve igen szükséges lévén, e célra a

dézsma pincze kijelöltetik, Szent György naptól pedig, mikor a házak árendája kitelik, egyik vagy másik ecclesiának épületei kibérelhetők lesznek.

10. Mind a város belső kerítése, mind kívülről az Csongrádi út és széktói szőlők felé az országos vásárookra nézve a sorompók felállítandók.

11. Minthogy a sertésszék árendába szokott kiadattatni, önként következik, hogy az sertések vágatása, úgy a nyers húsnak s a szalonnának font¹⁴ való méretése keményen tilalmaztatik, a mázsza számra lejendő árulás mind azon által megengedtetik, azon esetre pedig, ha a sertésszék árendába nem fog adatni, a fontonként való méretés is bizonyos taxa mellett megengedtetik.

IV. 1504. h/2. 146–150.

1/ Kárt ne szenvedjenek.

2/ A külföldi itt más városból, más faluból valót jelent.

3/ Kényszerű értékcsökkenéstől.

4/ Egy összegben meghatározott díj, összeg; rendszerint: adó.

5/ Lengyel eredetű pénz, értéke másfél krajcár.

6/ Élelmiszer.

7/ Legkisebb pénzegységet, krajcárt.

8/ Elkobzásának terhe alatt.

9/ Legeltetés.

10/ Április 24-től október 26-ig.

11/ Kezelése.

12/ Felügyelete, ellenőrzése.

13/ Éjjeliőrök.

14/ Súlymérték: 0,56 kg.

188. 1800.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A PIACON TÖRTÉNŐ ÉRTÉKESÍTÉST SZABÁLYOZZA

1. Szükség arra vigyázni, hogy az igaz mérték mind fontok,¹ mind itzék,² mind vékák,³ úgy a rőfök körül⁴ megtartasson, e végre szükség lesz azokat gyakorta, még mikoron nem is gondolnák, vizsgálni, és a vármegyétől adatott mértékhez alkalmaztatni, sőt ha a rendes jeggyel megjelölve nem volnának, még a véle való éléstől is kit kit eltiltani.

2. Hogy a hús a tekintetes nemes vármegye limitációja szerint, és azon módon, mint az kihatározottat, mérettessen, a halpiacson pedig megtartasson azon limitáció, melly a városházátul kiadatik. Egyszersmind a mészárosokat és a halmérőket arra kötelezni, hogy a vevőkkel emberségesen bánjanak, mert reájok nézve mind-egy, akárki kezéből kerüljön a pénz, ellenben arra is vigyázni, hogy a vevők is a mérőknek illendő becsületeket megadják.

3. A vigyázat kiterjesztessék a munkások bérére is, hogy így mind a munkások

mind pedig a munkálkodtatók körül hozott s hozandó rendelkezéseknek fogantatya eszközöltessen.

4. Fő oka lévén a piaczi drágaságnak az, hogy ritka szerencse, hogy valamit első kéztől venni lehessen, e végre a kufároknak ugyan d.e. 10 óráig meg ne engedtesse, hogy valamit beszerezhessenek, egyébbel pedig nyereszkeskedőknek, kivéven a gabonát, melly délután az árulókra nézve megengedtetik, maga szükségén felül megtiltasson, hogy harmadnap előtt átallyában semmit meg ne vegyenek, mindenféle esetben pedig fogantatba vétessen, hogy senki az árulóknak sem a városban, sem a városon kívül úttját állani ne bátorkodjon.

5. A gyümölcsben tapasztalt lopásoknak akadályoztatására szükség lészen szemmel tartani, hogy kik azok, akik azokat árulják, és ha tapasztaltatik, hogy vagy szölleje nincs az árulóknak, vagy olyas gyümölcs nincs a szöllejében, amelyyet árul, az árulástól azonnal eltiltasson, szükség tehát mindezek, mind pedig a kufárkodók⁵ jó híru személyek legyenek. A kapások feleségeik pedig ettől egészen elzárattatnak. Ezek közé tartoznak a gyertya mártók és árulók, szappanfőzők és árulók is, hogy ezeknek is a lopott, gulyásoktól, csikósoktól, juhászoktól készült fagyúval való kereskedésnek eleje vétessen.

6. Hogy a sok dologtalanok a munkára szoríttassanak, és így a helytelen kodusokkal a közönség ne terheltessen, úgy nem engedni, hogy ha csak erre a városházától engedelve nincs, valaki kolduljon, kivált a vidéki koldusokat a városrul el kellett tiltani. Ezek közé tartoznak a cigány asszonyok is, kik élelmek keresésére alkalmatossak.

7. A piacson tapasztalható rendetlen tolongásra pedig okot az szolgáltatván, hogy minden helyes rendtartás nélkül árultatnék minden szerte széllyel, a melly sokszor azt is okozza, hogy több idő vesztéssel kellett s lehet valamit bevásárolni, helyes lenne, ha kit kit különös helyre lehetne szorítani addig, még a heti vásár állás iránt rendelkezések tétethetnek.

Zöld piacznál meg lehetne hagyni azon helyet, a mellyet eddig is foglaltak, itt lehetne helye a gyümölcs árulóknak és a kenyér sütögetőknek.

Búza piacznak pedig a piacson azon helyet, a hol eddig is árultatni szokott.

Az aprójószágot, vadállatokat, bárány és egyéb darabbul hús árosokat a Ref. templom piaczi mellékére szorítani, ha pedig kocsiival jönne valaki, ez vagy ezek körül, vagy a halpiacz elein elérhetne, hol a bárányok és juhok lábbon árultathatnak.

A kevesebb számú sertéseket árulók pedig a Homoki utczára a kápolnához igazíttathatnak. Ezen utczán elérhetnének zsúp, nád és kocsin fát rőzsét árulók, ha fűteni való szalma és kötözni való sás vagy gyékény hozattatnék a piaczra, az is itten árultathatnék.

A cserép és fa edényeket árulók kényszeríttethetnének a Szent Háromság statujánál⁶ vásárt állani.

IV. 1504. h/2. 151–154. p.

- 1/ Font – súlymérték 0,56 kg.
- 2/ Icce – űrmérték 0,8484 l. Két messzelynek felel meg.
- 3/ Véka – főleg gabonaneműek mérésére szolgáló űrmérték. Általában 25–30 l.
- 4/ Rőf – osztrák eredetű hossz mérték, amit általában textiliák mérésére használtak. A bécsi rőf 77,71 cm.
- 5/ Kisebb értékű árukkal kereskedő, viszonteladó.
- 6/ Szobránál.

189. 1802. november 26.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA BIZTOSÍTJA AZ UTAK SZERVEZETT KARBANTARTÁSÁT

Az utcák és utak jó karban tartása végett egy inspector¹ és két útfelügyelő alkalmaztatott.

Az első útfelügyelők voltak: Lovas Ferenc és Bede János.

Fizetésük volt: 80 forint, egy öltözet ruha és 20 véka búza. Kiknek egyéb iránt kötelességeik közé tartozott a kertészek adaját beszedni, és vásárok alkalmával kerülő szolgálatokat tenni.

IV. 1504. b/76. 901. p. Balla János kivonata az 1800–1803. évi tanácsi jegyzőkönyv 480. lapjáról.

1/ Szemlélő, ellenőrző.

190. 1802.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A VÁROSBA KÖLTÖZŐK INGATLANSZERZÉSI JOGÁT

A lakosságra leendő felvétendők körül új statutum:

Nem lévén azoknak, akik a pusztákról lakosoknak felvételnek egyéb életek módja a külső majorkodásnál, melynél fogva az illyesek a város földin lévő mezei kereteknek szerfelett való árakat ajánlanak, egy részről azért, más részről pedig azért, hogy a törzsökös familiák conserváltassanak, közönséges rendelésül tétetik, hogy szabad lesz ugyan az illyes bevétetteknek felvételésekkel mindjárt házat és szőlőt szerezni, de bevételésektől számlálandó 10 esztendő alatt sem ezeknek, sem pedig más akármely helységről engedelem mellett bejövőeknek földre alkura lépni, sem örökösen, sem zálogképpen nem szabad. Ugyanezért az illyes alku sikertelennek fog tartatni.

Ha mindazonáltal az eladó ugyan csak földet nélkül kívánna ellenni, olyannal alkudozzon, kinek földet birni jussa van, különben eladásának hely nem adattat-

ván, ámbátor az idegennel kötött alkuja légyen is, földje becsü mellett annak fog által adatni, akinek a föld birására s a szerint annak letartóztatására jussa van.

IV. 1504. h/2. 191–192. p.

191. 1803. január 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ UTAK
KARBANTARTÁSÁT
ÉS MEGHATÁROZZA AZ UTAKAT FELÜGYELŐK EGYÉB
FELADATAIT

Felolvastatott senator¹ Ladányi Gergely úrnak az utcák és utak jó állapotban való tartását tárgyazó projectuma,² melynek kidolgozására 1802. év november 26-ik napján tartatott tanács gyűlésben 79. sz[ám] a[latt] activisáltatván,³ az szórol szóra így következik.

Minekutánna tetszett volna a Nemes Tanácsnak a már nagyon elromlott utaknak jó állapotba leendő hozása végett két úti vigyázókat illendő salariummal⁴ rendelni, és azoknak egy esztendei igazgatását olly móddal reám bízni, hogy egyszersmind ezen tárgyban megkívántató valamelly rendszabásokat írásba foglalva terjesztenék a Ns. Tanács eleiben, melyhez képest a dologban ím e következőket bocsájtván a Ns. Tanácsnak bölcs ítélete alá.

1. Hogy az utakra vigyázók kötelességekben jobban eljárhassanak, mindenekelőtt szüsesnek látszik a szántóföldek között lévő külső utaknak szélességet meghatározni, mely végre szolgálhatnak a felsőség rendelkezései, és az út földé minéműségének, valóságának esmerete. Ezek szerint az országos posta és kereskedést előmozdító, a minéműek volnának a Nagy Kőrösi, Szentlőrinczi, Szikrai, Nagy Szegedi, Halasi vagy Széktói, Közép Budai és Vacsai, a hol bővebbek nem volnának 12 öl⁵ szélességűeknek kellene lenni, több utaknak pedig, mellyek nem volnának olly közönségesek,⁶ a mi néműek a Szolnoki, Kécskei, Csongrádi, Mindszenti, Kis Szegedi, Monostori vagy Majsai, Kis Kőrösi és Nyiri utak az igyenes földnek, tág homoknak, széles lapályoknak mivoltához képest 6–8–9 és 12 ölekre is kiterjedhetne szélessége, s mint t.i. ezt az arra rendelendő deputatió⁷ meghatározná.

2. Ugyanazon okbul, hogy az útra vigyázók kötelességeknek helyesebben megfelelhessenek, és szorgalmatosságok inkább kitéssen, a város utczáira, és annak birtokában lévő utaira való vigyázás közöttök két felé osztasson, az egyik felső, a másik pedig alsó osztálynak neveztetvén, mely szerint a felső osztályt tenné a Kőrösi út és utca, keresztül menvén a piacon a Nagy utcára, Halasi kapura, és onnét azon utcák, szálló közök és utak, mellyek ezen felül volnának a választó utcákkal és utakkal együtt a felső osztályhoz tartoznának,

a többi pedig az alsóban foglaltatnék, hanem a piacra mint a két osztálynak pontjára mind a két vigyázónak szorgalmatossága kiterjedne.

3. Az útlátóknak pedig, vagyis útra vigyázóknak főbb kötelességei lennének a városban ugyan: hogy a vízfolyások pernyének, szemétnék, káposztatorzsának, csizmadiák, szabók és más mesteremberek mívei hulladékjainak, vagy akármine-mű rusnyaságainak az utcára való kiöntésével, az istállók és sertésólak rútságai kieresztésével, ganéjnak kihányásával, hónak az utcára való hordásával, mellyek 30 krajcár büntetés alatt tilalmaztatnának, ne akadályoztassanak, és azért olly állapotban tartassanak, hogy az esővizek azokon mindenkor bátran folyhassanak. Ezeken kívül, hogy az utcák közepén elrontatott és ezután is elrontatandó vermek jól bétemetessenek, és az olyanokat 3 r[énes] f[orint] büntetés alatt újra felfogni senki ne bátorkodjon, — a város hídjai pedig jó állapotban legyenek —. A városon kívül való kötelességek pedig ezekben határozódnak, hogy a deputáció által szélességekre nézve kiszabott utakra, mellyeket árok ásásával, szántással a foglalt földek visszavételén kívül fizetendő 3 Rf. büntetés alatt szorítani nem szabad, töltésekre azok mellett ültetendő fákra, hidakra, szőlők közeire, ezeknek külső árkaikra a város és puszták legelő mezeinek határait, mellyekben tett kár vagy foglalás 6 Rfrtokkal büntettetik, szoroson vigyázzanak. Azonban

4. A legszorosabb vigyázás mellett sem lehetne az ebbéli büntetésekből az útra vigyázók fizetését és a gyalog s szekér hidaknak, mellyeknek helyre hozására mostan 2000 szál fenyőknél több kívántatnék fentartását kipótolni, tehát ezen célra lehetne még e következőket fordítani, és az úti cassát állandóvá tenni, nevezetessen minthogy az utaknak és utcáknak jó állapotban való tartása közfigyelmet és azzal összekötött munkálkodást kívánna, minden korban lévő lakosok, azok közül senkit ki nem vévén, akár gazdák legyenek azok, akár zsellérek, az utak igazítására kötelesek lesznek, és ugyanazért esztendő által egész erejével kiki tartozna, e végre egy napot fordítani, de azonban történhetnék, hogy bizonyos okokra nézve némelleyek ebbéli kötelességeknek eleget nem tehetnének, vagy birtokaikhoz képest járó jószági nem volnának, tehát az olyanoknak, tehetségeikre tévén a mérséklést, abbéli kötelességeket 1 Rf-tal, vagy 30 és 15 krajcárokkal felválthatnák, azok pedig, akik az utcák és utak igazítására kirendelve lévén az útra vigyázók igazgatója, vagy város főbírája előtt előre teendő jelentés nélkül elmaradnának, minden esetben 20 krajcárban marasztaltatnának. Ezen kívül

5. Minthogy a pusztákon tartózkodó kertészek, tanyapásztorok és magános csőszök adózásainak beszedésében sok hijánosságok történnek, tehát ezeknek conscriptioja⁸ és adójuknak beszedése, mivel körülöttük azon kívül is gyakran megfordulnának, a két út vigyázókra bízattatnék, melyből a domestica⁹ és census,¹⁰ mellyek a magistratus rendelésétől függenek, a contributió¹¹ pedig az adószedő hivatalnak által adatnék, segedelmére lehetnének az úti cassának. Továbbá

6. Némely közönséges¹² rendelkezések által hágóinak büntetései, u.m.

a/ Kik juhaiknak mennyiségét a legelő mezőért fizetendő szájpénzre nézve eltagadják.

b/ Kik a városnak, pusztának határit lakosok birtokainak különböztető jeleit elszántják, vagy széjjelszórják, szölleik árkaikhoz, vagy más birtokokhoz foglalást tesznek.

c/ Kik az ivó vizes kutakhoz közel trágyát hordanának, vagy áskálást tennének, a nyomást tilalmas helyeken vájog kerítésért vagy más szükségért, úgy a szőlők közeit is homokért feláskálnak.

d/ Kik az utczákon lovon, kocsin nyargalva járnának, szölleikben lévő fákrul a hernyót le nem szednék, kik az útra vigyázók által erdő pusztításban, idején kívül való fa vágásban, és tilalmas időben való vadászatban tapasztaltatnának. Ehhez járulna még az is

7. Hogy mivel a birkák nagyon szaporítatnának, az szarvas marhák pedig a miatt fogyasztatnának, tehát köteleztetne kiki juhainak mennyiségéhez képest a Ns. Tanács által meghatározandó számban büntetés alatt szarvas marhákat is tartani, és ha ki a kiszabandó időre nem cselekedné, az ollyannak büntetése az úti cassába fizettetnék. Végezetre

8. Hogy az út igazításának munkái rendes folyamattal vitessenek végbe, szükséges egy különös lajstromot készíteni, melyben minden lakosok nevei be lévén írva, kinek kinek szolgálattétele az igazgató által annak rendi szerint feljegyeztessen, melly is hogy fogyatkozás nélkül megtörténjen, kötelesek lesznek az útra vigyázók valamint az utak minéműségéről, úgy egyebekről is hetenként az igazgatónak, e pedig holnaponként a N[emes] Tanácsnak végre vitt és a következő holnapokban végbe vijendő munkálatirul relatiót¹³ tenni. Mindezek után

9. A büntetésekből bévett jövedelemnek kétharmad része az úti cassáé, egyharmad része pedig az útra vigyázóké, és igazgatóé olly módon lenne, hogy mivel ennek semmi saláriuma nem volna, mégis mindenekről számot adni köteleztetne, az 1/3 résznek felét ugyanez venné, másik felével pedig a két útra vigyázók osztozkodnának.

Mellyeket is megvizsgálódás, helybenhagyás, változtatás, vagy hozzáadás végett a Ns. Tanácsnak bölcs ítélete alá kívántam aláztatosan terjeszteni. Kecskeméten, decembernek 3-ik napján 1802. esztendőben. Ladányi Gergely Kecskemét városa Tanácsának egyik tagja.

Melly ekképpen előrebocsájtott feltételek mai napon tartott tanácsi gyűlésünkben rendrül rendre megvizsgáltatván, következő jegyzésekkel és bővítésekkel közakarrattal helybe hagyattak és megerősítettek. U.m.

Az 1. és 2. pontok helyben hagyattatván a 3-ra nézve az a rendelés tétetett, hogy az utak mennyiségének kimérésére kiküldendő deputáció a birtokosok által netalántán kérdésbe vehető ductusokat és foglalásokat a birtoknak és árkolásnak régiségéhez, békességusussához¹⁴ amennyire lehet alkalmaztassa, azon esetben pedig, ha hogy valamely privátusnak¹⁵ birtokából a közönséges¹⁶ úthoz anny

quantitás¹⁷ földet kellene szakasztani, mellyet ez difficultálna,¹⁸ s neheztelne, és ez iránt véle a dolgot barátságosan elintézni nem lehetne, a deputatio köteles lévén referálni,¹⁹ a további rendelkezések innét tétessenek. Továbbá, hogy az alattomos foglalkók iránt kitett büntetés az elfoglalt földnek reapplicatióján²⁰ kívül először 6 Rf., másodszer 8 Rf., harmadszor 12 Rf. legyen.

Ad 4–tüm. Hogy az utak igazítására megkívántató szekerezést a lakosok, nem tekintvén semmi rangot vagy praerogativát,²¹ minthogy az utaknak haszonvétele egyaránt köz minden lakossal, ha hogy ezt bizonyos környülállásokban megváltani akarnák, tehetségekhez mérsékelve ezzel a móddal legyen: a legtehetősebbek, vagyis az 1–ső classis beliek 1 Rf. 30 krajcár, a 2–ik classis beliek 1 Rf., a 3. classis beliek, melyben foglaltatnak a manualisták²² is, 30 krajcárral válthassák meg.

Ad 5–tüm. Hogy a tanyákon és pusztákon tartózkodó minden szolgálatú és tehetségű személyek az útra vigyázók által, mind személyekre, mind tehetségekre nézve conscribáltván, reájok a dicationális²³ classis szerint a fizetés kivettessen. és ezen summa az utakra vigyázók által hűségesen beszédetvén, inspector²⁴ úrnak által adasson olly véggel, hogy az inspector úr egy arra szolgáló lajstromnak elkészítése mellett a beveendő summával esztendőről esztendőre számolni tartozzon. Ezek szerint az adószedői hivatal ezen tanyabelieknek manipulatiója²⁵ alól felmentvén, hogy az közönséges cassának, mellybe eddig a tanyabelieknek is fizetése influált,²⁶ ebbéli hiánossága kipótoltasson, az közönséges, vagyis perceptorális²⁷ cassa ennek utánna sem az utak reparatiójára²⁸ megkívántató költségekkel, sem az ezek körül fáradozó individuumok²⁹ saláriumának kifizetésével semmi szín és tekintet alatt nem fog terheltetni.

As 6–tüm. Sub a/ Hogy a felesleg való tulajdonos által eltagadott szájpénz erre a célra nem fordíthatván, ezután is bor–bírák urak manipulatiója alatt legyen, s az köz cassába adasson által.

Sub e/ és d/ Hogy aki az itt tilalom alá vett cselekedetekre reá vetemednék, az ollyanok 1-ször 2 Rftra, 2-or 4 Rftra, és 3-or 6 Rftra büntetessenek, úgy szinte azok is, kik a ganéjt a tilalom alá vett helyekre lerakják, kivételnek mindazáltal a fa vágásban tapasztaltattak, kiknek az szokott 6 Rf. büntetés pénzeből az 1/3 rész a feladónak kiadatván, a többi ezután is a perceptorális cassát illesse.

Ad 7–tüm. A juhoknak és marháknak regulatiója³⁰ ide nem tartozván, ezek iránt különös rendtartás tétessen.

Ad 8–tüm. Meghagyatván az maga valóságában.

Ad 9–tüm. Igazságosnak találtván, hogy ezen közhasznót tárgyazó manipulatióban forgolódnó individuumoknak fáradságai megjutalmaztassanak, erre nézve a beszédendő büntetés pénzben való részesülések az ezen szám alatt kitett mód szerint helyben hagyatik, és mivel ezen inspectorsághoz, melly hivatalt a senator urak ezután juxta seniumm officii³¹ sorban fognak viselni, semmi bizonyos fizetés nem köttetik, az inspector urak fáradságaiknak megjutalmazásához járul az úti cassából való részesülésen kívül az, hogy

hogy a szájpénznek felét fizetvén, mint egyéb hivatalbeliek, a bor dézsmától is felmentetnek.

Ehhez hozzátételek az, hogy az útra vigyázóknak szoros kötelességek leszen a városon és a pusztákon lévő közönséges kutaknak gondviselése s jó karban való tartása, ha kit tehát ezeknek pusztításában tapasztalának, az ilyenek a bíróság által a kárnak megfizetésén kívül 12 Rfra, a kik pedig akármely tilalomfákat kivágni bátorkodnának 30 pálczára büntetessenek.

Egyébiránt a fent írt projectumnak minden pontjai helyben hagyattatván, mind ezek rendelkezések a szoros hazai alkalmaztatás végett in forma statuti³² tizedenként közhírrül tételni rendeltetnek, s az kinevezett individuumok hivataljaikba beállítatnak.

IV. 1504. h/2. 159–169. p.

- 1/ Tanácsnok.
- 2/ Itt – tervezet, előmunkálat értelemben.
- 3/ Cselekvésre készítettén, megbízatást kapott.
- 4/ Díjazás, bér.
- 5/ Hosszmérték – 6 láb, azaz kb. 1,9 m.
- 6/ Itt – forgalmasak, közérdeket szolgálók.
- 7/ Küldöttség szakvélemény kialakítására.
- 8/ Összeírás, nyilvántartásba vétel.
- 9/ Házi pénztár, a város és a tanács kiadásait biztosító pénztár.
- 10/ Vagyonbecslés alapján kivetett adó.
- 11/ Közadó.
- 12/ Itt – a város közösségének nagy részét érintő.
- 13/ Előzetes számítás, ill. jelentés.
- 14/ Gyakorlat.
- 15/ Magán jellegű, magán személy.
- 16/ Itt – városi tulajdonban lévő.
- 17/ Mennyiség.
- 18/ Nehezítene.
- 19/ Beszámolni.
- 20/ Visszavételén.
- 21/ Méltóság.
- 22/ Kézművesek.
- 23/ Dica adó alapján kialakított osztály, csoport.
- 24/ Felügyelő, ellenőr.
- 25/ Kezelése.
- 26/ Befolyt.
- 27/ A másodbíró kezelésében lévő pénztár.
- 28/ Javítására, gondozására.
- 29/ Egyének, személyek.
- 30/ Szabályozása.
- 31/ A hivatalban eltöltött idejük szerint.
- 32/ Hivatalos rendeletként.

192. 1803. november 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SEGÍTI
A KATONASÁG JOBB ELSZÁLLÁSOLÁSÁT

A lakosság istállók építésére szoríttatik.

IV. 1504. b/76. 165. p. Balla János kivonata az 1803–1805. évi tanácsi jegyzőkönyv 167. oldaláról.

193. 1804. június
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA
A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK MÁS TELEPÜLÉSEKEN
TÖRTÉNŐ
MUNKAVÁLLALÁSÁT

Az itteni részeseknek vidékre menni megtiltatott. Ellen esetben vagy kitiltatnak a városból, vagy 24 pálcával fenyítettnek.

IV. 1504. b/76. 904. p. Balla János kivonata az 1803–1805. évi tanácsi jegyzőkönyv 294. lapjáról.

194. 1804.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A HÁZASSÁGKÖTÉST

Tapasztaltatván az, hogy sokan a katonaságtól való félelemből időnek előtte házasíttatnának, melynek hogy eleji vétessen, annyival inkább, hogy az illyes idő előtt való házasodások az emberi nemzetnek meggyengülését hozhatnák maguk után, de különben is még boldog emlékezetű 2-dik József uralkodónak pátense¹ által is tilalmaztatván, a tisztelendő és gondviselő urak megkérettetni rendeltettek, hogy 20 esztendőök alatt egy ifjat is össze ne eskettessenek.

IV. 1504. h/2. 169–170. p.

1/ Az uralkodó nyílt rendelete.

195. 1805. június 7.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA
A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK EGY RÉSZÉNEK
MUNKAVÁLLALÁSI KÖRÉT

Cselédeket vagy béreseket részességre alkalmazni nem szabad.

IV. 1504. b/76. 316. p. Balla János kivonata az 1803–1805. évi tanácsi jegyzőkönyv 387. lapjáról.

196. 1805.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
A TŰZRENDESZETTEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETET

1. Hogy senki semmiféle takarmányát közel a város széléhez, annyival inkább az udvarára baglyákba vagy asztagokba rakni ne merészellye.

2. A sertéseknek perzseltetése az város alatt száraz és szeles időben — kivétel-tetvén az esős és havas idők — egyátallyában meg nem engedtetik, hanem azok a szállóknek tágasabb közeiken vitessenek véghez.

3. Az pipázás mind az város alatt mind pedig az új városokba, és úgy nevezett tabányokba, szinte úgy mint bent az városon a szokott büntetés alatt tilalmaztatik, különösen az olyan here és dologtalan emberekre nézve, kik a kapuknál és az város alatt való ácsorgást megszokván, gyakran még az munkás napokon is valamely játéknak vagy haszontalan időtöltésnek kedviért összev gyülekeznek.

IV. 1504. h/2. 173–174. p.

A rendelet megújítására az adott okot, hogy Tóth János szőlőcsész, aki a telet az egyik város alatt lévő kunyhóban töltötte, majdnem bennégett a kunyhóban, és kis híján az egész várost fenyegető tűzvész állítólagos elűidézje lett.

A tanács kötelezte a tizedeseket, hogy a rendeletet a lakosság között ismertessék.

197. 1805.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A MEZŐGAZDASÁGI
SZEZON MUNKÁRA JÖVŐKNEK A VÁROSBAN VALÓ
LETELEPEDÉST

A munkára idejött tótok iránt azon reflexió¹ tétetvén, hogy nyári munkának szine alatt ide szivárkozván, sokan megragadnak, innen rendeltetett, hogy a tizedesek a várost házanként feljárni tartozzanak, olly meghagyással, hogy közüllük kiki a ki csak szolgálat, és pedig állandó azaz esetendi kötelezett szolgálaton kívül találta-tik, legyen az akár férfi, akár asszony, akár kertész, akár fonyó, hazájába jövő pesti

vásárra haza takarodni tartozzon, következésképpen, a melly gazda illyes tótot a maga házánál megszenvedend, úgy nézetik, mint aki tilalom ellen valakit házához befogad, következésképpen a szerint is fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. 170. p.

1/Itt – vélemény, megállapítás.

198. 1805.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA INTÉZKEDIK A VÁROS KÖZBIZTONSÁGÁNAK JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

Mínthogy a közelébb múlt étzakákon több rendbeli házfelverések és tolvajlások tapasztaltattak, ezeknek eltávoztatására nézve a N[emes] Tanács által a következő rendelkezések szoros megtartás végett tizedenként publicáltatni¹ rendeltettek. U[gy] m[int]:

1. Minden tizedben éjfélig az egyik tizedessel, éjfélt után pedig a másikkal legalább 6 alkalmas és jó szívű strázsák szemes vigyázás végett állíttassanak ki.

2. Szorosan parancsoltatik, hogy minden lakos a takarodásra való 8 órai harangozás után tulajdon lakhelyén maradjon, és ha vagy őrlés, vagy beteghez megkívántató pap doctor vagy bábaért kellene házábul kimenni, égő lámpással tegye meg ezen szükséges kimenetelét.

3. Rendeltetik továbbá, hogy a lakodalmak, kézfogások, disznótorok vagy más vendégeskedések nappal tétessenek meg, nem pedig étzakának idején.

4. Még a korcsmákban, serházakban, kávéházakban is az ivós mulatozások tovább esti 8 óránál meg nem engedtetnek, a kik pedig ezen hasznos és szükséges rendelkezéseket nem telyesítik, elsőben ugyan áristommal,² annak utánna pediglen testi büntetéssel fognak megfenyítettetni.

IV. 1504. h/2. 171–172. p.

A közbiztonság javítására a tanács a következő években is hasonló tartalmú rendeleteket volt kénytelen hozni: „Sűrű történetekből tapasztaltatván ezen magistratus azt, hogy a mostanában éjjelenként megadni szokott gyakori házfeltöréseknek és tolvajságoknak egyik fő oka az volna, hogy az éjjeli szoros vigyázatok iránt tétetett közrendelések már régtől fogva gyakorlásban nem lévén, ennél fogva a gonosztevők is magonak gonoszságaiknak elkövetésére a mód nagyobb bizodalmat és bátorságot vesznek, mellyeknek megelőzésekre és az éjjeli közbátorságnak, és csendességnek fenntartására nézve rendeltetik: hogy ennek utánna minden éjjelre a városi strázsamesternek vigyázása alatt a város éjjeli vigyázásiból és a tizedekből e végre kirendelendő emberekből egy éjjeli

vigyázat felállíttasson, melynek fő kötelessége abban fog állani, hogy a városnak bizonyos részeit feljárván, az éjczakánként kóborlókat a városhoz bekísérje, köteleztetvén minden reggel a strázsamester főbíró úrnak a történt dolgokról jelentést tenni.”

(IV. 1504. h/2. 174–175. p. 1806.)

A közbiztonság tartós hiányára utal, hogy ugyanezen év során újabb kiegészítések, további intézkedések váltal szükségessé:

„A sürű tapasztalat is felette eláradott tolvajságoknak megakadályoztatására nézve a fiscalisi hivatal által beadott jelentéshez képest olly rendelés tétetett, hogy a most fennálló 6 város hadnagyai közül ketteje a vármegye hadnagyainak segedelmekkel állandóan a gonosztevők üldözésekben és kinyomozásokban foglalatoskodjanak, jövendőben pedig ezen szolgálat állandó lábra állíttatván, jövő Mindszentek napi változáskor mind az e végre alkalmazatos személyeknek kiválasztások, mind a fizetésekre szolgáló fundusnak kikeresése iránt a szükséges rendelések megtéssenek.”

(IV. 1504. h/2. 175–176. p. 1806.)

1/Nyilvánosságra hozni.

2/Fogdával.

199. 1806.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ELRENDELI A HELYBELI ZSIDÓSÁG MEGADÓZTATÁSÁT

Minthogy a városban lakó zsidóság mind ez ideig a város cassájába legkisebbet sem conferált¹ volna, szükségesnek találtatott, hogy ennek utánna ők is adófizetés alá vétessenek, de csak azok, akik idevalóknak mindezideig ismertettek lenni, azonban ezen adózástul a kóser bor² árendások felmentetnek.

IV. 1504. h/2. 176. p.

1/Itt – adott, juttatott.

2/ A zsidó vallási előírásnak megfelelő.

200. 1806
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN MEGTILTJA
A SZEZON MUNKÁT VÉGZŐKNEK A VÁROSBAN TÖRTÉNŐ
HUZAMOS
TARTÓZKODÁST

Némely gyülevész tótok itt a városon rész szerint megfenekelvén, rész szerint pedig minden passus¹ nélkül csavargóban lévén megáristáltattak,² kik is, hogy a városnak további terheltesére ne legyenek, azok, kiknek passusaik nincsenek 6 pálcza fenyíték alatt, akik pedig avval provideálva³ volnának a nélkül hazájukba repassuáltatni⁴ rendeltetik.

Hogy pedig az illy idegen jött s ment személyektül a város annál inkább megtisztíttasson, a város strázsamesterének kötelességül hagyatott, hogy az illyes csavargóban lévő személyeket tartózkodásuknak helyeikkel együtt feljegyezvén, ide beállítsa, és azoknak elszaporodásuk megakadályoztatásában állandó vigyázattal legyen.

IV. 1504. h/2. 171. p.

1/ Útlevel.

2/ Fogdába zárták.

3/ Ellátva, felruházva.

4/ Visszautasítani, visszaküldeni.

201. 1807.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA
A PUSZTÁKON TÖRTÉNŐ TEMETKEZÉST

Főtisztelendő Kajtár Miklós úr, ceglédi plébános hivatalos jelentést tevén az iránt, hogy a vacsi pusztá templom körül tulajdon tapasztalása szerint számos pusztai lakosok halottaikat minden keresztényi ceremónia nélkül eltemettetik. Ezen rendetlen és illetlen, sőt törvénytelen szokást a magistratusnak hatalmával kívánta megakadályoztatni, melyhez képest, mivel az illyes pusztai temetkezések egy részről ugyan magokban vallástalanságot foglalnának, de más részről azt a rossz következtetést húznák magok után, hogy a holtak a szokott hiteles helyeken való beiratás nélkül temettetvén el, nemzetségi származások, és halálok iránt támadható törvényes kérdéseknek megvilágosítások a hosszú idő és feledékenység miatt egyáltalában lehetetlenné tétetik, erre nézve nemcsak minden pusztai bírának és vigyázóknak szoros kötelességül hagyatik, hanem egyszersmind minden templomokban közönségessé tétetni rendeltetik: hogy a pusztákon való temetkezés kemény fenyíték alatt tilalmaztatván, minden pusztai lakos a maga halottját a

szomszéd ecclésiánál bejelenteni, és ott vallásának czeremóniája és rendtartása szerént eltemettetni köteleztetik.

IV. 1504. h/2. 177. p.

202. 1807.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TÉGLA ÉS CSERÉPÉGETŐK BÉRÉT

A város tégláégettetése körül az a fogyatkozás tapasztaltván, hogy a téglames-terek többféle munkákba avatkozván, a publicumot elegendő téglával nem providálhatják,¹ és hogy némely privátusokkal tett terhes alkunál fogva a munkálódó legényeknek fizetéseiket egymásra felvervén, munkájokban emiatt is hátramara-dást szenvednek, hogy tehát ezek miatt sem a publicum sem a privátusok fogyatkozást ne szenvedjenek, e következő rendelkezések tétettek.

1. Hogy Valek Tamás egyedül a cserépégető kemencéhez rendeltetvén, ő egyedül a cserépégetésben foglalatoskodjon. Fizetéss minden 1000 cseréptől 8 Rf-ba, és minden 10000-től 4 véka búzába² határozatván meg, a többiek pedig mindnyájan téglát égetni köteleztetvén, Farkas János az ecclésiához, Kovács János a régi helyen lévő kemencéhez, Hajzer András pedig a T. P. Piaristák tégláégető kemencéjéhez, végezetre Nagy János a Vacsí pusztára rendeltetnek, kiknek a görög ecclésia tégláégetőjével együtt fizetések minden 1000-tól 3 Rf. 30 krajcárba, és minden 10000-től két véka búzába határozatván. E szerint mind a városnak, mind a privátusoknak dolgozni tartoznak, kivétetvén Hajzer András, kinek azon tekintetből, hogy ő maga szerszámaival szokott dolgozni, fizetése minden ezertől 5 ft. 15 krajcár, és minden 10000-től 2 véka búzára határozatott, és ezen rendelés mindnyájoknak olly szoros megintés mellett tudokra adatott, hogy ha ezek szerint dolgozni nem akarnak, más téglá mesterekről fog az publicum gondoskodni.

2. Hogy a legények a nagyobb bérnek ígérete által el ne csábíttassanak, ezeknek napszámjok 2 Rf-ra, határozatván meg, ha hogy e szerint dolgozni nem akarnának, putrijaiktul, melyet a publicumtul egyedül e végett nyernek, meg fognak fosztatni.

3. Hogy a tégláégetésben a mestereknek hátramarádásuk ne légyen, az e végre megkívántató épületeknek megigazíttatások, és a hol az szükség kívánja, az újaknak felállíttatások perceptor³ és Gazda⁴ urakra bízattatott.

IV. 1504. h/2. 178–179. p.

1/ Gondoskodik.

2/ Gabona mérésére szolgáló ürmérték, kb. 25–30 l.

3/ Perceptor – számvevő, pénzügyekkel foglalkozó hivatalnok.

4/ Városgazda, aki a város ingatlanjairól és birtokairól volt köteles gondoskodni.

203. 1807.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCS SZABÁLYOZZA HIVATALI SZERVEZETÉNEK GAZDÁLKODÁSI RENDJÉT

Ámbátor több rendbéli rendelkezései volnának már a tanácsnak az iránt, hogy a város számára hordandó javak iránt az illető tisztviselők legfőbb felvigyázással legyenek, mivel mindazonáltal a most újonnan megvizsgált contókból¹ kitetszene az, hogy azon hasznos rendelkezések sikeretlenül maradtak légyenek, azon tett rendelkezéseinek bé nem tellyesedését felettébb sajnosan vévén a tanács, minthogy ezen a város cassájának nagy kárt okozó állapot ismét új rendelést kívánna, most újra a szoros megtartás végett meghatározottat.

1. A gazdai hivatal különben is más foglalatosságokkal terhelve lévén, az a város számára készíttendő vagy hordandó minden némű javaknak készíttetésétől vagy hordattatásától nemcsak felmentetik, de átallyában el is tiltatik, mind a készíttetésre való hatalom, mind pedig a készíttendőkről való számadás ezentűl egyedűl a perceptor urat illetvén. Melyhez képest

2. Senki a tisztviselők közül a fő vagy substóitutusú² bíró és perceptor urakon kívül a város számára adandó, vagy készíttendő javak vagy eszközök iránt czédulát adni³ ne bátorkodjon. Ennek következtében

3. Az illető boltosok és mester emberek fő bíró úr által megintetni rendeltetnek az iránt, hogy a fent írt urak commissióján⁴ kívül senkiére ne adjanak, se ne készítsenek valamit pénzek vesztése alatt.

4. Tilalmas lévén a comisariusi hivatalnak⁵ is valamit magától készíttetni, olly esetben midőn valaminek készítése a katonaság számára szükséges lészen, vagy főbíró vagy perceptor úrnak írásbeli commissióját a legszorosabb feltételnek terhe alatt köteles lészen kikérni.

5. Tapasztaltatván, hogy a város gazdasága mellett elviselt és megrongyollott eszközök és szerszámok minden haszon nélkül el szoktak veszni, meghagyatik perceptor úrnak, hogy az efféle eszközöket számba vévén és feljegyezvén, azokat a többet ígérőknek mindenkor eladassa.

6. Az üveges contónak megvizsgálásával az sülvén ki, hogy némely belső és külső korcsmákat birók ablakaikat a város kontójára szokták megcsináltatni. Az üveges főbíró úr által eltiltatni rendeltetett, hogy senki commissiójára a város korcsma házaira üveges munkát ne tégyen.

7. Tapasztaltatván, ezúttal is, hogy a város kocsissainak esztendő által több rosta, vakaró és kefe is szokott adattatni. Ezúttal meghagyatik, perceptor úrnak, hogy szoros felvigyázással légyen az iránt, hogy a kocsisoknak esztendő által a fent írt eszközökből csak egy egy darab adódjon, melyeket vagy ha elvesztenék, vagy elrontanák, szükségeket a maguk pénzeikön pótolni kötelesek lesznek.

8. A város hadnagyai, drabantjai és szolgálái akkoron, a midőn valahová kiküldetnek, felettébb nagy consumtiót⁶ tévén, ezúttal meghatározottat, hogy ezentűl

nekik semmi élelembeli ne adódjék, hanem a midőn a város határán kívül menni kényteleníttenek, napi bér fejében nekik naponként perceptor úr által 30 krajcár fizetődjék.

Egyébiránt addig is, míglen a város gazdasága iránt teendő javallat pontjainak kidolgozására kirendelt deputáció⁷ munkája tökéletesíttetnék, perceptor úr mint a kitért a város gazdaságának fő kormányoztja illet, az ezen állapot iránt leendő legszorosabb felvigyázására serkentetik, olly utasítással, hogy minden subalternusait⁸ a legnagyobb számadásnak terhe alatt tartsa.

IV. 1504. h/2. 179–182. p.

1/ (Hitel) számla.

2/ Helyettes, másod-.

3/ Különféle árukról, terményekről készített elismervény, amely alapján a város pénztára az értéket megtérítette.

4/ Itt – megbízás, meghatalmazás.

5/ A katonai ügyekkel foglalkozó hivatal.

6/ Költség.

7/ Küldöttség.

8/ Következmény, hatás.

204. 1807.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A CSELEDEK BÉRÉT

A szolgálok esztendei bérének kidolgozása előlvetetvén, a tapasztalt visszaéléseknek megakadályoztatásokra nézve e szerint megállíttatott és helyben hagyatott.

1. A főző és sütő öreg szolgálóknak esztendei bére kész pénzben leszen 35 Rf., egy pár új, egy pár fejelés csizma, egy kötő, egy keszkenő.

2. A második szolgáló bére kész pénzben 25 Rf., egy pár egy pár új, egy pár fejelés csizma, egy kötő, egy keszkenő.

3. A harmadik szolgáló bére kész pénzben 20 Rf., egy pár új, egy pár fejelés csizma, egy kötő, egy keszkenő.

4. A dajka lányok bére kész pénzben 10 Rf., egy pár új, egy pár fejelés csizma, egy kötő, egy keszkenő.

Ezen kirendelt fizetésen felül több ruházatok, annyival inkább kettőt kettőt adni egyedül úgy engedtetik meg, hogy azok az feljebb elhatározott kész pénz beli fizetésbe rendes áron bele tudassanak, de úgy, hogy semmiféle arany virágú materiát a szolgálók ruházattyába adni, sőt illyet a szolgálóknak viselni egyáltalában tilalmaztatik, arra szorosán köteleztetvén a gazdák, hogy cselédjeiknek mindenféle fizetéseiket vagy a házi lajstromaikba feljegyezzék, vagy ha maguk írást nem tudnának, más írástudókkal hitelesen feljegyeztessék.

Melly ebbeli rendelések végett közönségessé tétetni rendeltetnek, hogy ha valaki vagy ezen elhatározott fizetést és annak módját által hágja, vagy cselédjeinek bérét frásba nem foglaltatja, a gazda és gazdasszony ugyan 12 Rf-ra, a szolgálók pedig 12 pálczákkal fognak büntettetni.

IV. 1504. h/2. 182–184. p.

205. 1807.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZIGORÚ BÜNTETÉSSSEL KÍVÁNJA
MEGGÁTOLNI A FACSEMETÉK ELLOPÁSÁT**

Felettéb elhatalmazván az oltovány fáknak lopása, és ez által már a lakosoknak a faültetésben való szorgalmatosságok is gátoltatván, elhatároztatott, hogy minden, aki fa lopásban fog tapasztaltatni, minden általa ellopott oltványért egy aranyat fizessen, azon kívül 12 ft. bírságban marasztaltasson, melly ezen 12 ft-nak harmada ismét a kárvallottnak, harmada a feladónak ki fog adattatni, harmad része pedig a tűzi cassába fog tétetni.

Ha pedig a kártevő éppen olly szegény volna, hogy ezen pénzbeli büntetést sehogy le nem fizethetné, az maga büntetésül, másoknak pedig példájára kemény testi büntetéssel fog fenyíttetni.

IV. 1504. h/2. 184. p.

206. 1808. január 11.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
A PIACI RENDRE VONATKOZÓ KORÁBBI HATÁROZATAIT**

Takácsok, zsidók és a többieknek hetivásárokon kívüli napi piaci árulás meg nem engedtetett.

IV. 1504. b/76. 910. p. Balla János kivonata az 1807–1809. évi tanácsi jegyzőkönyv 208. lapjáról.

207. 1808. július 15.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZORGALMAZZA
A VÁROS KÖZTISZTASÁGÁNAK JAVÍTÁSÁT**

A város alatt lévő utak és utcák a ganéjnak oda való hordása által felette elszoríttatván, sőt sok helyeken járhatatlanokká és dísztelenekké tétetvén, ezeknek megakadályozására nézve oly határozás tétetett, hogy ennekutánna az lakosok

az ganéjukat az Szolnoki és Kőrösi kapukból az pötzök helyekhez, az Budai és Kis kapuk mellyékiről a szőlők alatt lévő tavakba, a Vágó és Vásári kapuktól az Major előtt való gödrökbe, a Halasi és a Mezei kapukból az ott lévő mocsáros helyekre. A csongrádi kapuból az Füzes mellett való gödrökhöz hordani szorosan köteleztetvén.

Akik ezen meghatározott helyeken kívül ganéjt más helyre lerakni bátorkodnának, azoknak a környülálláshoz képest vagy 12 pálnákra, vagy 6 Rénes forintra büntettetnek.

IV. 1504. a/ Az 1808/9. évi tanácsi jegyzőkönyv 130–131. o.

208. 1808. szeptember 30.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A BORDÉZSMÁT

Minden szőlőtulajdonos egy ember kapálótól¹ dézsma fejében egy akó² bort adni köteleztetett, hogy ezáltal a város jövedelmei gyarapodjanak.

IV. 1504. b/76. 370. p. Balla János kivonata az 1808. évi tanácsi jegyzőkönyv 367. lapjáról.

1/ Egy kapás szőlő (akkora terület, amit egy ember egy nap alatt képes megkapálni) kb 200 négyzetögl volt.

2/ Régi úrmérték – egyenlő 32 pinttel (azaz 64 iccével); kb fél hektóliternek felel meg.

209. 1808.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA VÉDI A CIGÁNYOK LAKÓHELYÉT

Tizedenként kihirdetni rendeltetett, hogy senki a lakosok közül a cigányoknak adott házhelyeket megvenni ne bátorkodjék, ha ki pedig a cigányok közül ezen rendelés ellen a várostul nyert fundusát eladni merészelné, az mint ezen magistratus rendelkezésének magát ellene szegező, a városból ki fog tiltatni.

IV. 15 h/2. 185. p.

210. 1808.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK ÚJABB RENDELETE A KURTAKOCSMÁZÁS BETILTÁSÁRA

A kurta korcsmálkodásnak a lakosok között való elterjedése a lakosok között naponként tapasztaltatván, minekutánna erről hivatalos tudósítást tétetett volna, ennek

orvoslását a magistratus szükségesnek ítélvén, az határozatott, hogy az e részben költ városi statutumnak megújítása mellett az abban kirendelt büntetésen kívül testi büntetés fenyítéke alatt nemcsak minden lakosok, hanem különösen a czéhbeli mesteremberek is keményen eltiltassanak, hogy a lakozásnak, remeklésnek vagy egyéb társaságbeli összejövéseknek színe alatt sem egyik, sem másik mesterembertől sem hordónként, sem itzénként bort venni, és maguk között kimérni ne bátorkodjanak, különben mint kurtakorcsmások a társaságban jelen lévők fejenként fognak büntettetni.

IV. 1504. h/2. 185–186. p.

211. 1808.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA
A KOLDUSOK SZÁMÁT

A

A koldulások színe alatt lappangó számos idegen személyek tapasztaltatván mind itt a városon mind pedig a vásárok alkalmatosságával csavarogni és henye életet követni. Ezeknek megzaboláztatásokra a felsőbb rendelkezésekhez képest olly határozás tétetett, hogy az illyenek befogadásoktól mind a lakosok szorosán eltiltassanak, mind pedig magok ben a városon, vagy az vásárookban megkapattatván kitiltassanak, és hazájokba utsíttassanak.

Ezen rendelkezésnek szoros megtartására való vigyázat, annak közönségessé való tétele mellett úti inspektor és vásár bírák urakra bizattatott.

B

Tapasztaltatván az, hogy ezen városban felettébb sok heverő és kolduló idegenek lappanganának, de sokan az ide valók közül is, kik különben ép egészséggel bírván dolgozhatnak, leginkább pedig a kint lakó kertészek koldulással keresik kenyerüket, minthogy a külföldiek a conscriptiót¹ növelvén, az itt való pedig méltatlanul koldulván, a publicumnak² és a lakosoknak nagy kárára és terhére volnának, a heverő és kolduló külföldiek³ ugyan azonnal hazájokba vissza utasíttatni, az itt való koldusok pedig consribáltatni rendeltetnek.

Mely ezen rendelés a város lakossai között közhírül tétetni, tellyesítése pedig a város strázsamesterére és tizedbírákra bizattatván.

IV. 1504. h/2. 186–187. p.

1/ Az összefrásban szereplők.

2/ A város közössége.

3/ Itt – idegenek, más településről valók.

212. 1808.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RENDELETE
A GABONAÁRAK MÉRSÉKLÉSÉRE

A gabona árának rendkívül való nevelkedésének és az ebből származható szükségnek és drágaságnak némi nemű leendő megakadályoztatására nézve elhatározott, hogy senki a lakosok közül sem itt helyben, sem a külföldiektől nyerekedés kedvéért semminemű gabonát annak confiscáltatása¹ alatt öszve szedni ne bátorodjon, arra serkentvén egyszersmind a gabonával tulajdon szükségseiken felül bíró lakosok, hogy tekintetbe vévén mind az időnek mostohaságát, mind számos szűkölködő lakostársaiknak inségeket, gabonájokat illendő áron inkább lakos társaiknak mint más idegeneknek adják, megengedtetvén ezúttal és egyedül a mostani szűk üdőre nézve, hogy akik ide haza részt nem kaphatnak, számos familiájoknak táplátatásokra nézve a rész keresés végett külföldre² is mehessenek. Melly ebbeli rendelések közönségessé tétetni rendeltetnek.

IV. 1504. h/2. 188. p.

1/Elkobzása.

213. 1808.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA
A KURTA SZÉKEK MŰKÖDÉSÉT

A kurta székeknek megakadályoztatásokra, mellyek a város mézsárszékének felette nagy kárára szolgálnak, elégtelenek lévén a köztapasztalás szerént az eddig fennálló és közönségessé tétett rendelések, erre nézve jövődöbéli állandó rendszabásul tétetik, hogy ennek utánna senkinek a lakosok közül, sem idegen, sem helybeli juhokat nyerekedés és levagdalás végett sem a város határában, sem a pusztákon megvenni és árulni teljességgel nem léssen szabad, kivéven egyedül az országos vásárainkat, melly idő alatt, hogyha a juhok el nem kelnének, köteleztetik az eladó juhait az eladás végett a szájpénznek¹ lefizetése mellett külföldre² a határból elhajtani, melly ebbeli rendelésnek ellenére, hogyha valaki juhait vagy benn a város határában, vagy a pusztákon akár láb számra,³ akár átallyában a levagdosás kedvéért árulná, az ilyen juhok a város részére confiscáltatván⁴ eladattassanak.

Ezek szerint az itt való mustra juhoknak⁵ egyenként és lábszámra való árulások mind a piacon, mind a Nyomáson és tanyák között egyedül csak a helybeli tulajdonos gazdáknak engedtetik meg, még pedig úgy, hogy azoknak, akik tőllök mustra juhaikat megveszi, neveiket és tizedbeli lakhelyeiket szoroson feljegyezzék, kiknek is a mustra juhok vétele egyedül csak a magok eledelekre engedtetik

meg, különben hahogy az adó és vevő ellen kisülne az, hogy a juhok levagdálás és bőröknek kedvéért tulajdon szükséggeken felül vásároltattak, mindenik a kezén található húsnak és bőröknek confiscatiója mellett mint kurtaszéktartók a régi kurta korcsmák iránt költ statutum értelméhez képest külön külön 12 ft-ban büntettetik. Mindezekre való szoros vigyázat a város strázsamesterének és a pusztázó hadnagyoknak szoros kötelességül hagyattván.

Melly rendelések szoros megtartás és hozzá alkalmaztatás végett tizedenként közönségessé tétetni rendeltettek.

IV. 1504. h/2. 188–190. p.

1/ A jószágok után darabonként, szájunként fizetett legeltetési díj.

2/ Más városba, más településre.

3/ Darabonként.

4/ Elkoboztatván.

5/ A tenyésztésből kiselejtezett jószágok.

214. 1809. január 16.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGHATÁROZZA
A LETELEPEDÉS ELNYERÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ÖSSZEGET**

A lakosságnak megnyeréséért járandó taxa¹ azon czéloknek elősegéllésekre nézve, melyekre fordíttatni rendeltetett, fellyebb emeltetvén. Minden ennekutánna bévétetendő lakosra nézve külön külön 24 Rf-ba állapíttatott meg. Melly summának 1/3 része a tüzi cassába,² 2/3 része pedig rész szerint az árva és talált gyermekek tápláltatásokra, rész szerint egyéb köz szükségletre nézve a perceptorális³ cassába tétetni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 191. p.

1/ Számszerűen meghatározott összeg, járandóság.

2/ A tűzvédelem céljaira gyűjtött összeg.

3/ Másodbírói.

215. 1809.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A LEGELTETÉSI DÍJAKAT**

A szájpénznek nemcsak a juhokra, hanem a sertésekre nézve is kiterjedő fellyebb emeltetése és megállapítása szükségesnek találtatván, ezek iránt következő határozás tétetett: hogy a jövő esztendőnek kezdetével a gazdáknak minden darab

juhaira szájpénz fejében 4 dénár,¹ a szolgálatban lévő juhászokra pedig 5 dénár, a falkás és rétben lakó sertésekre 6 krajcár, a nyomáson élő falkás sertésekre (kivétetvén ez alól a csordára járó sertések) 3 krajcár kivétetvén, ezektől a szájpénz e szerint beszédettessen. Melly ebbéli rendelés az illető borbírák uraknak jövendőbeli tudományuk és ahhoz lejendő alkalmaztatások végett feljegyeztetett.

IV. 1504. h/2. 190–191. p.

1/Régi magyar váltópénz. Egy magyar forintban 100 dénár érték volt.

216. 1809.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KATONAI CÉLÚ FUVARÓZÁS RENDJÉT

Városunk lakosságait kivált a mostani háborús körülmények között sűrűn érdeklő transzennuális¹ terheknek könnyebbítésére és azon tapasztalt visszaélések s rendetlen terheléseknek eltávoztatásokra nézve, hogy a sürgető forspontozások² miatt a város emberi gyakran a lakosokon erőszakoskodni, és akit elől utol találnak, főképp pedig a gyengébb tehetségűeket, a midőn többnyire elkerülhetetlen szükségüknek tellyesítésekben foglalatoskodnának, minden rend nélkül kivetni, és járó jószágait letartóztatni kéntelenítették feő bíró úr által, ezen tanácsi gyűlés előtt jelentés tétetvén, hogy egyszersmind a tartozó szolgálatok is annál jobb móddal tellyesíttessenek, és a szegényebb sorsú lakosok a szerfelett való terheléstől megkíméltessenek, következő állandó és jövendőre nézve zsinormértékül szolgáló határozások tétettek:

1. Hogy egyedül a transzennuális terheknek előmozdításokra nézve, ide nem értetődvén a hosszabb fuvarozások, minéműek az aerariális gabonának,³ sónak és fának szállítások, melyekben az eddig bevett szokás szerint a tehetősebb lakosoknak tizedenként feljegyeztetvén a házaknak sora szerint, minden 3 napra 60 lovas kocsi fog kirendeltetni, mely idő alatt minden kirendelt lakos, akár kerül reá a szolgálat, akár nem, tartozik oda haza magát és járó jószágát készen tartani, eltelvén pedig a harmad nap, magános foglalatosságát követvén, ismét a következő házak sora szerént más újabb 60 kocsik fognak kirendeltetni, és így tovább ezen renddel, mindaddig, míg az egész városon keresztül menvén, az újabb sor elkezdődik, melly szolgálat alól, hogyha valaki a lakosok közül minden helyes és a bíróság előtt bejelentendő ok nélkül magát kivonná, vagy a város embereivel szembe szállana, érzékeny testi büntetéssel fog megfenyíttetni, vagy ahelyett sokkal terhesebb és hosszabb szolgálatokra fog alkalmaztatni.

2. A jelentett transzennuális szolgálatoknak tellyesítésekre nemcsak azok, akik járó jószágokkal bírnak, szorosan köteleztetnek, hanem azok is, akik akár városföldi kerttel, akár árendás vagy más a város beneficiumával⁴ szerzett élő földdel bírnak, ha szinte járó jószágot nem tartanának is, aki a maga élő földjét másnak árendába kiadja, tartozik azzal úgy egyezni, hogy helyette is ezen szolgálatot, midőn a sor reá kerül, multhatatlanul tellyesíteni.

3. Hogy pedig ezen rendelkezésnek kívánt folyamatjok legyen, és a közszolgalatok haladék nélkül való előmozdítására nézve feltett czélnek annál inkább megfelelhessenek, a szükséges tudomány és a lakosoknak ahhoz leendő szoros magok alkalmaztatások végett tizedenként publikáltatott, és a tizedbíráknak kiadatni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 204–206. p.

- 1/ Katonai átvonulással kapcsolatos.
- 2/ Katonai fuvarozás.
- 3/ Kincstári, állami.
- 4/ Haszonvétel, rendszerint életfogytiglanig szerzett kiváltság.

217. 1809.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A SZŐLŐMUNKÁSOK BÉRÉT

A kapálásnak ideje közelgetvén, az e körül tapasztaltatott visszaéléseknek eltávolításokra nézve a kapásoknak és metszőknek bére tartással együtt húsvétig 24 krajcárra, azután pedig 30 krajcárra határozatott oly hozzáadással, hogy ebéd és vacsorán kívül bort vagy pálinkát a kapásoknak adni senki ne bátorkodjék, melyeknek által hágásában aki tapasztaltatik, a gazda ugyan 12 Rf-ra, a munkás pedig 12 pálczákra fognak büntettetni.

IV. 1504. h/2. 206–207. p.

218. 1809.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A NAPSZÁMBÉREKET

Tapasztaltatván az, hogy a napszámosok szűk volta miatt sokan tetemes napszám-bért kérnek, de némely gazdák csak azon okon is, hogy ők hamar feltakarodhasanak, önként is nagyobb bért ajánlanak, ezeknek meggátolására határozatott: mind a napszámos, mind pedig az ollyas gazdák, kik felesleg való napibért kérnek, vagy fizetnek, példásan fognak büntettetni. Hogy ezen excessus¹ megakadályoztasson, elhatározatott, és tizedenként publikáltatni rendeltetett, hogy a kaszás bére Sarlóig² legyen 15 garas,³ a gyűjtőé 8 garas. Sarlóstul pedig Sz. Lőrincz napig⁴ a kaszásé legyen 1 ft.⁵, a gyűjtőé 10 garas. Ezeknek utánna a Sarlósig való fizetés fog ismét lenni.

IV. 1504. h/2. 207. p.

- 1/ Szabálytalan, törvénytelen eljárás.
- 2/ Sarlós Boldogasszony ünnepe – július 2.
- 3/ Régi aprópénz – 3 krajcár.
- 4/ Augusztus 10.
- 5/ Rénes forint – 60 krajcár.

219. 1809.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN TILTJA
A SZŐLŐKBE VALÓ KIKÖLTÖZÉST**

Hivatalos jelentés tétetett az iránt, hogy némely lakosok nem gondolván a felsőség által is megállapított tanácsi rendelésekkel, mind a régi, mind az új szőlőkben épületeket állítván fel a szőlőmunkásoknak, és őrzésnek színe alatt azokban állandóan kint laknak. Hogy ezen újabban tapasztalt rendetlenségek meggátoltassanak, addig is még az e végre projectált¹ hegymesterek kineveztetének, azok iránt, kik a régi szőlőkben mostanában kiköltözködtek, oly rendelés tétetik, hogyha 8 napok alatt a városba vissza nem térnek, újonnan épült kéményeik levonattatásával arra kényszeríttessenek. Akik pedig az új szőlőkben az állandó lakás kedvéért kémény épületet tétettek, azoknak épületteik az új szőlőkben tett munkáikkal együtt megbecsültetvén, ezen becsü szerint olyan lakosoknak adattassanak által, kik magukat az e részben hozott rendelkezésekhez fogják alkalmaztatni. Melyek a köztudomány és szoros megtartás végett a közelébb tartandó tizedgyűlésben publicáltatni rendeltettek.

IV. 1504. h/2. 208. p.

Hasonlóképpen rendelkezik egy 1810-es tanácsi végzés is.

1/ Tervezett.

220. 1809.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA,
HOGY A VÁROSON KÍVÜL BÁRKI PUTRIKBAN LAKJON**

A város strázsamestere, Mester Gergely jelentést tett az iránt, hogy a cigányok közül ismét egynehányan, de a vályogvetésnek színe alatt a lakosok közül még többen magukat lakóul a putrikban kivették, kiknek is jegyzéküket írásba foglalva bemutatta.

A jó rendtartással tellyességgel ellenkezővén az, hogy akárkinek is a városon kívül a putrikban való lakás megengedődjön, ennél fogva az eziránt tett régi határozásoknak megújítása mellett a jelentő strázsamesternek szoroson meghagyatik, hogy minden válogatás nélkül úgy a vályogvetőknek, valamint a cigányoknak is haggya meg, hogy a jövő Sz. György napig¹ putrijokat elhagyván, magoknak lakást akár hol bent a városban szerezzenek. Hogy pedig ezen rendelésnek annál nagyobb sikere legyen, előre elrendeltetik, hogy akárki is, ha a jövő Szt. György nap után akármikor a putrikban lakni tapasztaltatnék, azonnal a strázsamester által előállítatván a főbíró úr által 25 pácza ütésekkel fenyíttessen, és ha putriját önként elrontani nem akarná, az erőszakkal is, amennyire mégis lehet, nagy kár nélkül rontasson el. A vályogvetőknek egyedül

nádból felállítandó és csak nyáron át használandó, az úgynevezett hegyes gunyhó tartása engedtetvén meg.

IV. 1504. h/2. 209–210. p.

1/ Április 24.

221. 1810. november 2.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN MEGTILTJA A SZOLGÁLÓKNAK A DÍSZES RUHÁK VISELETÉT

A szolgálók felettébb nagy bért kérni tapasztaltván, minthogy ezen felettébb nagy bérenek kérésére őket nem más, hanem a ruházatjaikban elhatalmazott luxus, vagyis a czifrázkodásban való bujálkodás indította, hogy ebben nekik gát tétessen, e következő határozás tétetni szükségesnek találtatott.

Statutum

Ennek utánna senki szolgálójának az elhagyatott árvák tartására szolgáló 12 ft. büntetésnek terhe alatt aranycsipkéjű vagy virágú mellyedzőt, vagyis amint nevezik pruszlikot, vagy más akárminemű illyes aranyos ruhát, úgy nem különben Lion,¹ vagy más fainabb nemű gyolcsbul való öltözetet megígérni ne bátorkodjék, és ha azt a lakosok közül már valaki megígérte volna is, ígéretének tellyesítése alól felmentetik, a szolgálók pedig, a fent leírt nemű öltözeteket viselni tapasztaltatnának, főbíró úr által minden esetre 12 korbács ütésekkel fenyítettessenek. Melly ezen statutum, hogy közönségessen tudva lehessen, a tized gyűléseiben is közhírrül tétetni rendeltetett.

IV. 1504. a/2. I. köt. XXXVI. p. illetve változatlan formában a IV. 1504. h/2. 212. p.

1/Lyon városról elnevezett kelme.

222. 1810.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A JUHÁSZATOT

A kurta juhalkák¹ tartások felettébb szokásba jönni tapasztaltván, minthogy az által egy részint belső igavonó marhák táplálásokra szolgáló mező a szegény adózó és terhet hordozó népnek nagy kárával szerfelett fogyasztatik, úgy más részről a szájpénz² befizetése is az efféle kurta falkákat tartó lakosok által többnyire elmellőztetni tapasztaltatnék, hogy mind a teher hordozó lakosok igavonó marháinak számokra a belső mező könnyebben megtartathasson, mind pedig a szájpénz innentúl minden juhot tartó lakos által bizonyosan és minden fogyatkozás nélkül befizettessen, az e részben fennálló régibb rendelkezéseknek következtében előre bocsájtván azt, hogy valamint eddig, úgy ezután is földet nem bíró lakosnak

juhokat tartani szabad tellyességgel nem lészen, rendeltetik, hogy ennek utánna juhait senki az úgynevezett kurta falkákon tartani ne bátorkodjon, hanem azokat az e végre kirendelt legelőkre falkára kívánja, mely falkáknak fő gazdájuk a rendes lajstromokat elkészítvén a gazdák azonnal a falkáknak össze állások után a már elkészült lajstrommal megjelenvén, a szerint a szokott szájpénzt fizessék be, a midőn is nekik falkájukra a juhásznak kiadandó passzus³ fog adatni, amely mellett fog egyedül nekik a legeltetés szabadon megengedtetni, különben pedig, ha a gazdák ezt teljesíteni elmulatnák, maguknak tulajdonítsák, ha hogy a megkívántató passus nélkül szűkölködő pásztoraik a pusztázó hadnagyaik által háborgattatni fognak. Hogy pedig tudva legyen mindaz, vagyon légyenek-e valamelly földdel nem bíró lakosnak juhai, mind pedig az, hogy minden juhos gazdának juhai a nagy falkákra ki légyenek-e verve, és azoktól a szájpénz be légyenek-e fizetve, a tizedbeli senator⁴ urak által minden juhval bíró lakosok feljegyeztetni, és azoknak neveik borbíró úrnak, úgymint a szájpénz beszédőjének által adatni rendeltetnek. Melly ezen határozás, hogy minden lakosnál tudva légyen, a még Demeter⁵ előtt tartandó tizedgyűlésen közhírül tétetni, egyszersmind az ezen rendelkezésnek innentől állandóan és szorosan leendő megtartása végett a borbíró hivatalnak kiadatni elhatároztatott.

IV. 1504. h/2. 210–211. p.

1/ Engedély nélkül tartott kisebb falkák.

2/ Legeltetési díj, amit a juhok száma, szája alapján vetettek ki.

3/ Járatlevél, a jószágokról kiállított igazolás.

4/ Tanácsnok.

5/ Október 26.

223. 1810.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
A MÉNESBEN LÉVŐ LOVAK ENGEDÉLY NÉLKÜLI
KÖLCSÖNZÉSÉT**

A csikósok számadások alá bízott lovakkal gyakran, amidőn azokat tulajdonosaik megkímélni akarnák, magok hasznára élni, vagy másoknak bérért nyomtatni kiadni tapasztaltatván, hogy az efféle visszaéléseknek gát tétessen, elhatároztatott, és köztudomány végett tizedenként is kihirdetni rendeltetett, hogy ennekutánna az efféle esetekben valalmint a csikós, úgy szinte a lovakat azoktul használás végett tulajdonosaiknak hírek nélkül által vevő lakosok az által adott és által vett lovakban eshető kárnak megtérítése mellett a körülállásokhoz képest kemény testi vagy pénzbeli büntetésekkel is fognak fenýíttetni.

IV. 1504. h/2. 214. p.

224. 1811. április 1.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VAGYON- ÉS KÖZBIZTONSÁG MEGJAVÍTÁSÁRA

Mártius hónap 24, és 29-dik napjain támadott, de szerencsésen eloltatott gyulladásoknak alkalmatosságával tapasztaltván, hogy azok bizonyosan nem véletlenül és gondatlanságbul, hanem valamely gonosz lelkűnek, és amint az utolsó gyulladás alkalmatosságával történt lopás bizonyítaná, más vagyonának elragadásra célzónak szántszándékkal való meggyújtásából származtanak légyen. Ezen esetek által a magistratus¹ figyelmetessé tétetvén, szükségesnek találta lenni, hogy nemcsak az illyes környülállásokban azelőtt is gyakorolni szokott nappali és éjjeli szoros vigyázásnak módja újonnan felállítasson, hanem, hogy ezen fellyül tétesenek más olyan rendelések is, mellyeknél fogva a városnak belső bátorsága valalmint a rossz emberekre, úgy a tűzi esetekre is jövődöre annál bizonyosabban megszerezethessen. Melynél fogva a városnak belső bátorságát egyedül csak úgy lehetővé eszközteni, ha hogy az ezen városban lakó helybelieken kívül még az itt mulató vagy megforduló jövevényeknek személyeik is a helybeli előljáróságnál esmértecesekké tétetnek, sőt ha hogy a jövevényeknek ezen városba alattomosan való bejövetelek és mulatozásuk megakadályoztatódik. Ezen célznak elérésére tehát e következők rendeltetnek:

1. A város árkai, a mennyiben már megvolnának, újítassanak meg, a hol pedig még a város körül kerítve nem volna, kerítessen körül, az újonnan ásandó árok ductusáról² teendő vélemény e végre senator³ Ladányi Gergely és Balázsfalvi Kis Pál uraktul minél előbb elvárattatván.

2. A városnak kapui régi helyiken és azok mellett a kapusoknak házaik állítassanak fel, azon kapukon kívül a városba való bejövetel úgy mint a kimenetel tellyességgel tilalmas lészen, a kapusoknak kötelelességeik pedig azonnal, a midőn felállítatnak, nekiek ki fog adattatni.

3. Addig is míg ezen város rendesebben felosztatva, és a házak újra felszámíthatnának, minden tizedek a tizedbeli senátor urak által ismét kisebb osztályokra szakasztassanak, és a tizedben lakó electus⁴ urak között osztassanak fel, köteleztetvén ennek utánna minden lakos kemény és a környülállásokhoz mérséklett büntetés alatt azonnal, ha hozzája jövevény érkezne, azt az osztálybeli electus úrnak bejelenteni, az electus úr pedig szoroson megvizsgálni, hogy az kicsoda, és mi járatban légyen. Ha pedig a jövevény gyanús személy volna, az iránt a bíróságnál azonnal jelentést fog tenni. Egyébiránt tartozni fog electus úr minden gondviselésére bízandó házban lakókat jól ismerni, és azokat állandóan magánál feljegyezve tartani, azon házakat gyakrabban véletlenül is megszemlélni, és a tapasztalandókrul, vagy a közbe jöhető változások felől a tizedbeli senator urakat minden második héten tudósítani. Reménylven e szerint a magistratus a jövevényekre nézve a várost elegendő bátorságba helyeztetődöttnek lenni. Hogy ezen

rendelés annyival is inkább foganatosabb lehessen, a mostani electus urak száma megszoríthatni szükségesnek találtatott, hogy e szerint az osztályok is kisebbek lehessenek, és electus urak is kötelességeiket mindinkább teljesíthessék. Kinevezettek ezért ez alkalmasággal electusoknak azon érdemes lakosok, kiknek neveik a bírói jegyzőkönyvben feljegyeztetve találtak. Ezen electus uraknak fellyebb 3-ik pontban előadott kötelességükön kívül még a következők fognak kötelességükben állani, úgy mint:

a/ A strázsák kivetésében leendő felvigyázat, és azokra való ügyellés, mellyek a származható tűznek elhárítására a már kiütött tűznek pedig elállítására eszközül szolgálhatnak, tartozni fognak t.i. electus urak az osztályaikban lévő házak kéményeit szemmel tartani, hogy a házak tulajdonosai főképp száraz üdőkben házaikban vizet és létrát készen tartsanak, és mindazokat szoroson megtartsák, melly már nekik a már több ízben közönségessé tétetett tűzi rendelések által meghagyattak.

b/ Az épületeknek rendessen való helyheztetések nemcsak a város csinosságára, hanem egyszerűsmind a támadható tűz megakadályozására is eszközül szolgálván, ezen tekintetből az illető electus urak kötelesek lesznek arra szoroson felvigyázni, hogy senki osztályokban a tizedbéli senátor úrnak, vagy helybeli bíróságnak híre nélkül épületet ne tegyen.

c/ Minthogy a kurta korcsmáltatás⁵ többnyire alattomos dorbézolásra is alkalmaztosságot szolgálván, a közbátorság ezáltal is nem keveset gyengítetne, az illető electus urak arra is különösen fognak ügyelni, hogy senki osztályaikban kurta korcsmát ne tartson, az azt tartók pedig a bíróságnak azonnal feladódjanak, végezetre.

d/ Az electus uraknak az utcák csinosságára való felvigyázás is ajánltatik.

Mindezekből kiteczvén, melly terhes leszen innentül az electus uraknak hivataljuk, ha hogy azt (a mint ezen Magistratus bizonyosan is reméli) tökéletesen teljesíteni fogják. Hogy szolgálatjukért némely részben mégis jutalmaztassanak, azon electus urak, kiknek osztályaik fognak lenni, a kaszás adástul, vagy az azt kipótoló bérnek fizetésitül ez alkalmaztossággal felmentetnek, azok e következő mód szerint a város hűségére is esküdni köteleztetvén.

Én N.N. esküszöm stb., hogy az én electusi hivatalomban, mellyre most kiválasztattam, ezen városnak javát, boldogságát és csendességét tellyes erőm és tehetségem szerint előmozdítani igyekezem, a reám bízandó kötelességben hűséggel eljárók, a felsőség és előjáróim által különösen a tűzre való vigyázás, a kurta székek és kurta korcsmák, a város tisztasága és építtetése, annak közbátorságára és védelmezése, a gyanús és kóborló idegen személyek vigyázások és elfogatások iránt kiadott és kiadandó parancsolatokat és rendeleteket mind magam megtartom, mind más lakostársaimmal szorossan megtartatom, és akik azok ellen járnak, minden kedvezés és részrehajlás nélkül előjáróimnak híven és igazán bejelentem. Isten engem úgy segéllyen.

IV. 1504. h/2. 154–159. p.

- 1/ Tanács.
- 2/ Nyomvonal.
- 3/ Tanácsbeli tisztviselő, tanácsnok.
- 4/ Választott polgár.
- 5/ Olyan kocsmá, amelyben csak az év egy részében mértek bort, illetve amelyben engedély nélkül árulták azt.

225. 1811. április 26.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MÓDOSÍTTJA A MALMOKRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDSZABÁSÁT

Közönséges tapasztalatból bizonyos lévén az, hogy a vasnak, fának, kőnek és minden más a malomhoz megkívántató materiáléknak árok elannyira felhágva legyen, hogy azon materiáléknak ára a búza árához képest eddig megvolt proportiót¹ is már sokkal felül hágná, igazságosnak találtatván ezért, hogy a malom tulajdonosai is nagy költséggel felépíthető és conserválható malmaikból több hasznot vehessenek mint eddig vettek vala, ennél fogva rendeltetik:

Hogy inentúl az őrlő megőrlendő búzájának nem 15-öd részét, amint eddig gyakoroltatott, hanem 13-ad részér tartozzon a malon tulajdonosának odaadni. A bejövő vámból pedig a molnár ne negyedét, hanem inentúl csak ötödöt vegyen. Annak négyötöde a tulajdonosnak megmarad. Ez valamint a búza— úgy a kása malmokra is kiterjesztetvén. Ezen határozás fogja erejét és kezdetét venni a jövő június holnap 1-ső napjától.

Melyre nézve, hogy a malomvékák és vámcsuprok között a fent írt proportió meg legyen, és ezután minden malomban egyaránt megtartasson, azon malomvékák és csuprok elegendő mennyiségben a város költségén készíttetni és úgy a malomtulajdonosoknak eladatni határozatnak. Azoknak a megírt proportióhoz való alkalmaztatások és elkészíttetések senator Fekete Sándor és perceptor² Szél János urakra bizatván.

IV. 1504. a/ 1811. 222–223. p.

- 1/ Számtartás, igény.
- 2/ A város pénzügyeit intéző tisztviselő.

226. 1811. július 1.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A TIZEDGYŰLÉSEKRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

Érzékenyen érezvén felettébb ezen magistratus némely senator urak által tétetett azon jelentést, hogy a lakosok a tizedgyűlésekkel keveset gondolván, arra sokan vagy soha, vagy éppen ritkán szoktanak megjelenni. Minthogy azon tizedgyűlés volna olyan helyé rendelve, a holott vagy a felsőbb helyekről érkezett, vagy a

helybeli magistratus által tétetett hasznos és szükséges rendelések a lakosoknak tudokra adathatnak, tetemes kárára volna pedig a publikumnak, ha azon szükséges rendeléseket, azok kik azok kihirdetésén meg nem jelennek, nem teljesítik, ez okon a lakosok ezen kötelességüknek tellyesítésére a jövő tizedgyűlések alkalmatosságaival még egyszer emlékeztetni, annakutánna pedig a gyűlésekben meg nem jelenők a régi szokás szerint 7 krajcárra büntettetni rendeltetnek.

IV. 1504. a/ 1811. 295–296. p.

227. 1811
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A CSELÉDNEK ALKALMAS
SZEMÉLYEK
ÖSSZEÍRÁSÁT HATÁROZTA EL

A mostani új esztendei szolgák, és a múlt Mindszent napi¹ szolgálók fogadásának alkalmatosságával tapasztaltatván az, hogy a cselédeknek bérét többnyire azoknak szűk voltuk tenné elszenvedhetetlenné, észrevétetve azonban az is, hogy sok szegény legények és leányzók reá unván a szolgálatra, szolgálni megszűnnek, és mivel másként életmódjukat meg nem szerezhetik, rosszakká, tolvajokká, a leányzók pedig többnyire fajtalan életűekké válnak, hogy tehát mind a gazdák cselédek könnyebben kaphassanak, mind pedig a publicum a szolgálatot kerülő csavargó korhelyektül, rosszaktul, mások javára ásítozóktul és sok fajtalan életű személyektül megszabadíttasson, rendeltetik: hogy a szegényebb sorsú és elegendő élelem módja nélkül szűkölködő lakosoknak mind férfi, mind pedig leány gyermekei tizedenként szorgalmasan conscribáltassanak² oly végre, hogy azokat, kikre odahaza szüleiknek szükségek nem volna, a szolgálatra szorítani lehessen, és mivel a tanyákon sok csavargó személyek találtatnának, ezen rendelésnek ereje a tanyákon lakó kertészekre és más cselédekre is kiterjesztetik oly hozzátétellel, hogy minden lakos azokrul is, kik az ő házánál vagy tanyáján tartózkodnak, számolni felel terhe alatt [sic!] köteles léssen.

IV. 1504. h/2. 213. p.

1/ November 1.
2/ Írják össze.

228. 1811.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A KAPÁSOK BÉRÉT

A kapások és más szállómunkások által a bérnek felesleg való kérésében tapasztalható visszelésnek megakadályoztatására rendeltetik, hogy senki a szállómunkásnak a jövő április hónap 1-ső napjáig a tartáson kívül 1 ft-nál, azután pedig

szinte a tartással 1 ft. 15 krajcárnál többet ígérni ne bátorkodjék, a gazda, ki többet ígérne 12 ft-tal, a többet kérő munkás pedig 12 pálcza ütésekkel megfenyítetteti rendeltetvén, ezúttal a gazda által befizetendő büntetés pénznek 1/3 része a feladónak kiadatni, 2/3 része pedig a tűzi cassába betétetni határozatván.

IV. 1504. h/2. 214–215. p.

229. 1811.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA AZ ÉJSZAKAI KIJÁRÁSRA VONATKOZÓ RENDELETÉT

Némely tizedbeli electus¹ urak az iránt tévén jelentést, hogy mivel az éjjeli strázsálásnak nagy akadályára és hátráltatására volna az, hogy sokan a lakosok közül, főkép ünnepi napokon a korcsmákon és vendégfogadókon, sőt némelly magános személy házánál is lármás mulatságot tartván, késő éjszakának idején az utczákon fel és alá járkálnak, melyre nézve szükséges volna valamely rendelést közönségessé tétetni.

Melyhez képest a szoros magatartás és hozzá alkalmaztatás végett következő értelmű rendelés a tizedgyűlésekbe kihirdettetni és a vendégfogadók s korcsmák ajtajaira kifüggesztetni rendeltetett: az éjjeli strázsálásnak és szoros vigyázatnak nagy akadályára és hátráltatására szolgálván az, hogy sokan a lakosok közül a korcsmákon és vendégfogadókon, sőt némely magános házaknál is lármás mulatságot tartván az utczákon, késő éjszakának idején fel s alá járkálnak s kiáltoznak, erre nézve rendeltetik, hogy a vendégfogadóba, korcsmákba és egyéb közönséges helyeken a mulatság nyári napokon 10 óráig, télen pedig 9 óráig engedtetvén meg, akik ezen kiszabott időn túl az utczákon vagy az említett helyeken az éjjeli vigyázók által megkapattatnak, mint éjjeli kóborlók és gyanús személyek megáristáltatván,² keményen meg fognak büntettetni.

IV. 1504. h/2. 217–218. p.

1/ Választott polgár.

2/ Fogdába zárják.

230. 1812. május 19.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI A KÖZBIZTONSÁG MEGŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ HATÁROZATÁT

A naponként elhatalmazó tolvajságnak és rablásoknak, úgy nem különben a pásztorok excessusainak¹ meggátolására a múlt 1811. esztendő augusztus holnap 9.-én kiküldött deputáció² munkáját bemutatván, az amint következik, beíratott.

A/. a. alázatosan ide mellékezett végzés által méltóztatott a nemes tanács az alulírt deputációt a végre kiküldeni, hogy mivel a gonosz emberek rablásaik, tolvajságaik,

a pásztoroknak pedig gonosz csalfaságaik és tulajdon gazdáiknak szokott megkárosításaik már felettébb elhatalmaztak volna, ezen gonoszságoknak lehető meggátolásokra használható bizonyos rendtartásokat dolgozna ki, és azt a nemes tanácsnak mutatná bé. Ezen kiküldetésünknek tehát két fő célja lévén, t.i. az idegen rablók által okozható kárvallásoknak meggátolása és a helybeli pásztorok excessusainak megorvoslása. Ami az elsőt illeti, mi módon és micsoda eszközök által gátoltassanak meg a már szerfelett elhatalmazott tolvajoknak, rablóknak mindennapi kártételeik, és a gonoszságban való nagy előmeneteleik, miképpen szereztessen a tulajdonosnak és az utazóknak a maguk vagyonaik felül bátorság és csendesség, ez az, ami minden társaságoknak és jurisdictióknak³ a mai romlott időben fő célja és törekedése, aminthogy ezen végre majd minden vármegyének vagynak is olly hathatós rendellései, intézetei és statutumai, hogy azzal egyedül csak a szükséges végrehajtásra várakoznak.

Nem is tehetünk egyebet, hanem egyedül azon bölcs rendelkezéseknek, ami határaink kiterjedéséhez, mennyiségéhez és gazdálkodásunk módjához való alkalmaztatásokat, azt előre megjegyezvén, hogy akármely rendelkezések tétele is haszontalanná válik ezen esetre, ha csak a gonosz embereknek keresése és űzése elgendő erővel és hathatósan és állandóan nem eszközöltetik.

Melyre nézve a tapasztalás lévén legnagyobb tanító mester, minekutánna már a mi csak két pusztázó hadnagyaink némely nehezen összeszedett, és csaknem erővel kivetett gazda ifjakkal a bátortalanság és rossz hitván lovaik végett több ízben költséggel és minden haszon nélkül fáradoztak, akik és minden más gazdák is készebbek inkább ezen végre esztendőnként fizetni, mintsem a gonoszok persecutiójuk⁴ által vagyonaikat, sőt életüket veszedelemnek kitenni, de egyébránt a már egészben felbomlott közbátorságnak helyreállítására a publicum részéről is akármely áldozatnak tétele sem nehezíthetvén, és nem tartathatván, jónak vélnénk, ha még ezen két pusztázó hadnagyokhoz jelen való veszedelmes időkbén, csak próbára is még 8 lovas és fegyveres kint járó hadnagyok rendeltetnének, még pedig, mivel a város birtokai között azon gonosz rablóknak és veszedelmeknek a pusztaszeri, monostori és bugaczi puszták legjobban ki volnának tétetve, melyeknek megakadályoztatására elegendő és állandó erő kívántatnék, jó volna Pusztaszerre 5 fegyverest, olly móddal rendelni, hogy azok állandóan ott kint lakván, a gonoszoknak járásaikat, szándékaikat mind inkább észre vehessék, és azonnal meg is gátolyák, kiknek is állandóbb lakásuk és tanyázásuk Pusztaszerre ugyan a pusztabíró házánál, Monostoron pedig a város majorjánál, ahonnan Bugaczra is könnyen ügyelhetnének, lehetne.

Mind a két helyen módot találhat a nemes tanács benne. Hogy a hadnagyok lovai ló portiókkal⁵ könnyebb móddal tarthassanak, a maguk élelmekre különben is az egyedül a kiszabandó rendes és illendő fizetés szolgálván. Minthogy pedig a gonosztevők űzésibe bizonyos rendet és módot szükségképpen tartani kellenék, ez pedig több egyenlő hatalommal bíró emberek között nehezen eshetne meg,

alázatos vélekedésünk szerint mind Pusztaszeren, mind pedig Monostoron 5 pusztázó hadnagyok közül egy parancsolót szükség volna kinevezni, valamivel a többeknél nagyobb fizetéssel megjutalmazni, és nagyobb hatalommal felruházni, úgy mindazon által, hogy mivel magát gyakran olyan környülállás is előadhatná, melyben az egész erőnek összehúzására szükség volna, azért az illyes előfordulható esetekre nézve a pusztaszeri felvigyázó hadnagynak a bugaczi engedelmeskedni, és rendeléseit megtartani tartozzon.

Ezen pusztázó hadnagyokra leendő felvigyázás a bírói felsőbb hatalomnak meghagyásával a fiscalisi⁶ hivatalra bizattathatván.

A rablók persecutiójára azonban nemcsak elegendő erő és bátorság, de szükségképpen jó lovak is megkívántatván, sőt ezek nélkül az óhajtott cél végre nem is juthatván, azon esetre, ha hogy a választandó hadnagyok közül volnának olyanok, akiknek jó lónak megszerzésére hamarjában elegendő tehetségük nem volna, szükségesnek láttya a deputatio, hogy az illyeseknek ló vételre a város köz cassájából felsegíttessenek, úgy mindazon által, hogy a nekik kölcsönzendő pénzt esztendő alatt visszafizetni tartozzanak, addig is pedig a cassa azon adósságra nézve a legjobb móddal securizáltassék.⁷

Az ekképp felállítandó pusztázó hadnagyoknak főbb kötelességei közé tartoznának továbbá e következők.

Úgymint:

1. Minden tanyákon, szállásokon, cserényeknél, nyájaknál oly szoros vizsgálódást tegyenek, hogy akármely cseléd vagy szolga passus⁸ avagy bizonyáglevél nélkül találtatik, azt mint szolgálaton kívül lévő csavargót a város áristomába⁹ beküldjék.

2. Midőn a cserényeknél és juhnyájaknál vizsgálódnak, ha oly jószág nyers bőrért vagy húsát találnának, melynek eldöglése az aláb érdeklendő mód szerint a pásztorok által előre be nem jelentetne, aziránt a pásztorokat szorosabban kérdőre, és netalántán megeshetett hamisságért vagy éppen tolvajságért őket a fiscalisi hivatalnak feladni tartozzanak.

3. Éjjel főképp a pusztákon czirkálni kötelesek, és a tanyán lakos cselédeket s kertészeket arra birni, hogy midőn a zsiványokat, rablókat vagy puskás betyárokat jární tapasztalják, alattomban nekik hírt adjanak, biztossá tevén őket arról, hogy neve a feladónak örökre titokban fog maradni.

4. Ha pedig azon hadnagyok nagyobb prédáló bandát tapasztalnak, mintsem maguk velek birhatnának, akkor vagy hirtelen a tanyákon lovas és puskás embereket maguk mellé venni, vagy a szomszéd Csongrád és Kiskun Jurisdictionhoz vagy végtére, ha a környülállások megengednék, haza hírt adni és segítségért folyamodni tartozzanak. Illy messzünnen küldendő segítségre azonban nem hamar fognak szorulni, ha hogy hatalom fog nekik adatni, a tanyákon találtató lovas és gyalog puskás embereknek, úgy szinte ezek alá megkívántató kocsinak kivetésére, mely puskás emberek, hogy előttük annyival esméretesebbek legyenek, azokat a

szolgálatra való kiállítások után azonnal összeírni és neveiket lajstromba foglalni tartoznak.

5. Már előre megállapítván az, hogy ezen pusztázó hadnagyokra a fiscálisi hivatal felvigyázzon, azon hivatal által kiadandó rendelkezéseket tellyesítsék, az első hadnagyok pedig ugyanazon hivatalhoz minden két hetekben a tellyesítettekről szükséges relátiót¹⁰ tegyenek, valamint a bitangságba esett, elfogott vagy behajtott marhákrul is.

6. A kirendelt hadnagyok józan életűek, minden gyanúságon kívül valók, és hazafiak légyenek, semmi más dologra, annyival inkább pedig privát állapotra ne alkalmaztassanak.

7. Ami ezen felállítandó pusztázó hadnagyoknak fizetésekkel illeti, alázatos vélekedésünk szerint a közhadnagyoknak fejenként lehetne fizetésük 200 ft., a két főhadnagyoké pedig a pusztaszerié 250, a monostorié 225 ft-re tétethetne, és hogy ezen fizetéssel a városi domestica¹¹ nevelésével a köz cassa ne terheltenék, jónak találjuk, egy egy közbátorság cassája állíttassék fel, mely a perceptor¹² úr által a köz cassától egészen elválasztva minapuláltassék,¹³ addig is pedig, még nagyobb erejű cassa szerköztethetne össze, ezen cassa javára szolgálhatna a pusztaszeri és ágasegyházi réteknék árendája, bitang marhákért és a tolvajoktól elszedett eszközökért bejövő fizetés, a pusztaszeri és a bugaczi széksó használásáért fizetendő árenda, végtére a kertészektül beszedendő adó, mely ezen cassából, mivel eddig az útlátó hadnagy fizettetett, hogy annak ezen újabb célra leendő fordítása a köz cassára nézve valamely fogyatkozást ne okozzon, a lakosok által a köznymásból és utakból akár a mezei kert földek, akár pedig a szőlők között lett elfoglalások úti inspector¹⁴ úr által inntentül szorosabban megvisgáltassanak, és a foglalók minden esetben 12 forintra büntetessenek. Hogy továbbá a pusztákon lakók a rablóknak és puskás betyátroknak feladására valamely jutalom által is serkentessenek, jónak találja a deputáció, hogy az aki valóságos rabló és puskás zsvíánt feladna, és az által annak elfogatásában eszközül szolgálna, addig is míg a köz bátorság cassája jobb lábra állhatna, a város köz cassájából 100 forintokkal a nevének titokban leendő maradása mellett jutalmaztasson meg.

Ezek véljük szüségeseeknek lenni a külső bátorságra nézve, de mivel a tolvajok és zsvíányok a városban is könnyen lappanghatvának, a nemes tanácsnak a múlt 1811. évi augusztus 9-én 563. sz. alatt e részben tétetett igen bölcs rendelkezései szükség volna szoros fogamatba vétetni, és az electus¹⁵ urakat rendelt kötelesegeiknek tellyesítésére annyival inkább ösztönözni, mivel ezen tekintetből electus urak a nemes tanácstul bizonyos favort¹⁶ is nyertek.

A 2-szor a kiküldetésünknek második tárgyát, vagyis a helybeli pásztorok excessusainak megzabolázását illeti, ez is valóban olyan, mely az orvoslást méltán megkívánja, arra nézve, mivel azon excessus többnyire abban állana, hogy a pásztorok főkép szegényebb sorsú marhás gazdáknak marháit elvesztegetik, és azoknak többnyire döggel számolnak, melyet ezután az ollyan sorsú szegényebb

gazdák marháiknak a barmokhoz való hajtásaiktul elidegenítettén, a marhatartás ezáltal is nem keveset nehezítettne, a következőket ítéljük szükségesnek lenni:

a/ A pásztorok a gazdaság által mindenkor a bíróság előtt fogadtassanak, mely alkalmatossággal kötelességeikre és a bíróságtul való szorosabb függésre keményen megintessenek.

b/ Tilalmas légyen a pásztoroknak akármely esett jószágot megnyúzni addig, a Pusztaszeren ugyan a pusztabírónak, Bugacson pedig az ott szüntelenül megforduló hadnagyoknak a dögöt be nem mutatják, akinek is viszont kötelességükben fog állani a döglött jószág jegyeit, billegét és tulajdonosát, úgy nyavajájának nemét szorgalmasan feljegyezni, és arra különösen ügyelni, hogy a dögnek tulajdonosai még a húshoz és a zsiradékhoz is hozzájuthassanak. Ekképpen a pásztorok excessusai is reguláztatódhatván, a közbátorság visszaállítása is remélhető.

Kecskemét, május 19. 1812.

Fekete Sándor senator,¹⁷ Tóth Imre senator.

Melly ezen deputationális munka és javallat azzal a változással és hozzáadással jóváhagyatott, és foganatba vétetni határozatott, hogy 1-ször csak 5 közönséges és egy főhadnagy, az elsők ugyan fejenként 200, az utolsó pedig 250 ft. fizetéssel állíttassanak.

2-szor: Ezeknek állandó tanyázásuk sem Pusztaszeren, sem pedig Monostoron ne légyen, hanem szüntelen ide s tova czirkáljanak, a lóportiókat mindazon által közönségesen nem másutt, hanem Pusztaszeren, a pusztabírói háznál és Monostoron a majornál vegyék, a holott is részekre elgendő provisio¹⁸ fog tétetni.

3-szor: A deputatio által projectált¹⁹ közbátorság cassája az ezen munkában kinevezett fundusokbul²⁰ azonnal állíttassék fel, és a köz cassátul külön mindenkor borbíró urak által manipuláltassék.

4. A szükséges szénabeli provisio a pusztaszeri rétet árendáló urak részéről Pusztaszerre nézve ez úttal megajánltatván, módot fog találni ezen magistratus²¹ abban, hogy az hasonlóan Monostoron is megeshessen.

5. Hogy pedig a közkassa a felállítandó 6 hadnagynak lovaik számokra administralandó²² zab portiók vételivel ne terheltessenek, e végre Vacson 60 zsák alá való föld fog fordíttatni. Végezetre:

6. Ezen provisio csak addig léssen tartandó, még ezt a szükséges és körülállások megkívánják. Ezek szerint tehát a 6 pusztázó hadnagyok felállíttatni rendeltetvén, a lehető használás és hozzá alkalmaztatás végett ezen protocollaris extractus²³ mind a fiscális hivatalnak, mind pedig amennyiben ezeknek kötelességeiket érdekelné, az első hadnagyoknak és a pusztaszeri pusztabírónak kiadatni határozatott.

Első hadnagynak Matolcsi Ferenc, köz pusztázó hadnagyoknak pedig: Zsíros György, Farkas István és Varga József választattak.

IV. 1504. h/2. 226–236. p.

- 1/ Kihágásainak, törvénysértő eljárásainak.
- 2/ Küldöttség, meghatározott munka elvégzésére kijelölt csoport.
- 3/ Törvényhatóság.
- 4/ Felkutatása, felhajtása.
- 5/ A katonasághoz hasonlóan a lovak számára szükséges takarmány és abrak adag.
- 6/ Ügyészség.
- 7/ Külön választassék.
- 8/ Útlevíl, igazolvány.
- 9/ Fogda, börtön.
- 10/ Számadás, számítás, jelentés.
- 11/ Házipénztár.
- 12/ Másodbíró.
- 13/ Kezeljék.
- 14/ Felügyelő, ellenőrző.
- 15/ Választott.
- 16/ Előny, anyagi ellenszolgáltatás.
- 17/ Tanácsnok.
- 18/ Gondoskodás.
- 19/ Ajánlott, javasolt.
- 20/ Alap.
- 21/ Tanács.
- 22/ Kiszolgáltat.
- 23/ Jegyzőkönyvi kivonat.

231. 1812. június 10.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTŐ KORÁBBI TŰZVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS RENDELETÉT

Mínthogy már több rendbéli szomorú tapasztalások után bizonyos volna az, hogy az udvarokon, színekben és istállókban való pipázás melly veszedelmes légyen, de sőt méltó gyanú lehetvén arra is, a tegnapelőtti nagy tüzet is¹ a gondatlan pipázás gerjesztette légyen.

Minekutánna tapasztaltatnék az is, hogy a régen szokásba vett büntetés elégtelen volna a lakosoknak a gondatlan pipázástul való elszoktatásukra, a tekintetes nemes vármegye által a múlt 1811. esztendei június hónap 25-ik napján az 1906. sz. a. hozatott és közhírül is tétetett rendelésinek következésében tétetik ezen új

Statutum

Ha ki inntul az udvarokon, istállókban, színekben, szénával, szalmával, vagy más tüzet fogható eszközzel terhelt szekereken pipázni bátorkodna, sorsához és állapotjához képest vagy új 25 ft-ra, valutában,² vagy pedig 25 pálcza ütésekre fog büntettetni. A büntetés-pénzből a feladónak 1/3 része fog kiadatni, 2/3 része a tűzi cassa javára rendeltetvén.

Melly ezen statutum szorossan megtartatni, és hogy mindeneknél tudva légyen, tizedenként kihirdettetni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 221–222. p.

1/ 1812 június 8-án a városban leégett 59 ház, egy malom és tönkrement 20 épület.
2/ A devalváció utáni értékre céloz.

232. 1812. november 27.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ ERDŐK VÉDELMEBEN
SZABÁLYOZZA
A HELYI SZOKÁSOKAT

A korcsmák elé alkalmazni szokott ágak és oszlopok használatától, miután ezek az erdő rongálással járnak, a korcsmárosok eltiltatnak.

IV. 1504. b/76. 374. p. Balla János kivonata az 1812–13. évi tanácsi jegyzőkönyv 364. lapjáról.

233. 1812.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA
A ZSIDÓKNAK A VÁROSBAN VALÓ TARTÓZKODÁSÁT

A zsidókra való nézve a következő statutum alkottatott:

1. Azon zsidó familiáknak, kiknek itt való állandó tartózkodásuk megengedettett, a bíróság subscriptiója¹ és a város pecséttye alatt hiteles tanúbizonyság–levéllel ellátatván, e nélkül senki a lakosok közül házat valamely zsidónak árendába kiadni ne bátorkodjon, ellenkező esetben a lakos toties quoties² 12 ft-ra, a zsidó pedig 12 pálczára fog büntettetni.

2. Hogyha valamely csavargó vagy bírói engedelem nélkül itt tartózkodó zsidót valaki az itt toleratus³ zsidók közül árendás házába befogadná, és nálla lappangtatná, mindenik 24 pálczákkal fog megfenyítettetni.

3. A kisebb kereskedés, vagy az úgynevezett hanzírozás kedvéért ezen városba bejövő zsidókat (kivéven a gyapjúval kereskedőket), sem a lakosok, sem a helybeli zsidók bírói engedelem nélkül vagy a bíróság által megengedettett időn túl befogadni és a maguk házánál lappangtatni ne bátorkodjanak, különben cselekedvén, a lakos 12 forintra, a zsidó pedig 12 pálczára fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. 218–219. p.

1/ Aláírása.

2/ Valahányszor, minden egyes esetben.

3/ Megtűrt, letelepedésre engedélyt kapott.

234. 1812.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZIGORÚ BÜNTETÉS TERHE
ALATT
MEGTILTJA A SZERENCSEJÁTÉKOKAT

Jelentés tétetvén az iránt, hogy a helybeli kávéházban az 1790/1. eszt 31. t.cz. által tiltatott játékoknak jádzása felettébb elhatalmazott légyen, kötelességében állván ezen magistrátusnak¹ a törvény által megtiltva lévő ilyen excessusoknak² megakadályoztatása, a kávék behívattani, és a főbíró úr által megintetni rendeltetett az iránt, hogy az érdekllett törvényben kitett 100 arany büntetésnek terhe alatt kávéházában az ollyas szerencsétül függő játékokat, mellyek azon törvény által tilalmaztatnak, a minemű t.i. az úgynevezett fháraó, makaó stb. jádzeni tellyességgel ne negedje, és ha csakugyan volnának, akik a törvény szentségét megvetvén, az ő ellenzésére is az említett és más hasonló, vagyis az úgymondott hazard játékokat jádzeni bátorkodnának, azokat is, hogy ellenek a törvényes büntetésnek megvétele annak útja és módja szerint eszközöltessen, ugyanazon 100 arany büntetésnek terhe alatt feladni el ne mulassza.

IV. 1504. h/2. 219–220. p.

1/ Tanácsnak.

2/ Kihágások.

235. 1812.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA,
HOGY CSERE LÁTSZATÁVAL INGATLANOKAT
ELTULAJDONÍTSANAK

Több esetből tapasztaltatván, hogy sokan a lakosok közül vételeiket a cserének színlelésével erősebbé tenni, és az által a vért,¹ vagy szomszédot kijáztani szokták légyen. Minthogy a véreknek és szomszédoknak az illető jószágok eltartására a törvény adván just, azokat ezen törvényes jussal való éléstül efféle csalfaságokkal megfosztani, legalább jussal követésébe gátolni és akadályoztatni vétkes volna, közhírül tétetni, és a lakosok megintetni rendeltettek, hogy magokat a csalfa és egyedül a vérnek, vagy a szomszédnak kijádzására koholtatni szokott cseréléstül és vételektül megójják, különben is bizonyossak lehetvén arrul, hogy a törvény útján az efféle cserék fel szoktak bontatni, és hogy ezen magistratus módot fog abban is találni, hogy az illyes esetekben az elsőséget követő felek törvényes jussaikkal a perlekedésnek hosszas útján kívül is élhessenek.

IV. 1504. h/2. 220–221. p.

1/ Vér szerinti rokon.

236. 1812.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A GÖRÖG
KERESKEDŐKNEK
AZ ENGEDÉLY NÉLKÜLI LETELEPEDÉST**

Tapasztaltatván, hogy a görög kereskedő társaságnak némely tagjai az alatt a szíjn alatt, hogy a kereskedés mellett több esztendőig inasi és legényi szolgálatokat tettek, nemcsak kereskedésbeli társakká lettek, hanem egyszersmind minden előre való jelentés és engedelem nélkül megtelepedtek, melynek megakadályoztatására jövődre nézve rendeltetik, és az itt helyben lakó kereskedő társaságnak szoros kötelességül hagyatik, hogy semminemű jövevént kereskedő társaságba bevenni, annyival inkább azt itt megtelepíteni és helybeli lakossá tenni ne bátorkodjon, különben az egész társaság 100 ft-ra fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. 223. p.

237. 1812.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A JUHOK NYÍRŐINEK MUNKABÉRÉT**

A nyírók excessusainak¹ meggátlására szükségesnek találtatván, hogy azoknak bérek elhatározottassék, egy juhnak nyírésétől 1 krajcárt fizettetni olly kemény meghagyás mellett rendeltetett, hogy mind az, aki ezen limitációt² általhágni bátorkodna, minden különböztetés és személyválogatás nélkül a gazda ugyan valutába³ fizetendő 6 forintra, a nyíró pedig 12 pálcza ütésekre fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. 223–224. p.

1/ Kihágásainak, szabálytalan eljárásainak.

2/ Árszabás.

3/ Vert ezüst pénzben.

238. 1812.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA,
HOGY A JUHÁSZOK KEMÉNY FÁBÓL KÉSZÍTSENEK BOTOKAT**

A juhászok körül azon visszaélés tapasztaltatván, hogy többnyire kemény és gyümölcsfából készült botokat tartanának, minthogy ezen visszaélés a juhászok a verekedésre különben is nagyon hajlandóknak lenni tapasztaltatván, néha a verekedés közben megtörténhetõ nagyobb veszedelemre, többnyire pedig a gyümölcsfáknak lopására adna alkalmatosságot, annál fogva mind a veszedelem közben megeshetõ nagyobb veszedelmeknek eltávoztatására, mind pedig a gyümölcsfák lopásának annyival inkább lehetõ meggátlására nézve rendeltetett, hogy

senki ezentúl a juhászok közül kemény vagy gyümölcsfából botot tartani 12 pálcza büntetésnek terhe alatt ne bátorkodjék. Melly határozás a szükséges tudomány és a juhászoknak ehhez leendő szoros alkalmaztatása végett a jövő Demeteri¹ juhbehajtáskor és számláláskor, t.i. amikor a juhászok többnyire idehaza megfordulnak, több ízben kihirdettetni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 224–225. p.

1/Október 26.

239. 1812.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
A FEJŐS JUHÁSZOKNAK SZAMARAK TARTÁSÁT

Szinte a juhászok körül tapasztaltatván az a visszaélés is, hogy a fejős juhászok szamarakat tartanának, mely valamint soha szokásban nem volt, úgy most nemcsak szükségtelennek, de károsnak is találtatott, azértis ebbéli visszaélés a fejős juhásznál találtató akárki szamarának confiscáltatása¹ terhe alatt jövődőre tilalmaztatik.

IV. 1504. h/2. 225. p.

1/Elkobzása.

240. 1812.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA
A SZOLGÁLÓK ÖLTÖZKÖDÉSÉT ÉS DÍJAZÁSÁT

A szolgálóknak mostanában az a luxusbeli excessusuk¹ is tapasztalódván, hogy kötőt három szélbe viselni és bérekbe is akképpen alkudni szoktanak, ezen módja a kötő kívánásának is az 1810. esztendei november holnap 2-ai tétetett statutumban kinevezett tilalmas ruhabeli eszközök közé számláltatván, közhírrül tétetni rendeltetett, hogy senki a lakosok közül három szélben szolgálójának, vagy a szolgáló olyat kívánni a fent írt statutumba tétetett büntetés terhe alatt ne bátorkodjék.

IV. 1504. h/2. 225–226. p.

1/Excessus: kihágás.

241. 1813.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MÓDOSÍTTJA
A LETELEPEDÉSI DÍJ ÖSSZEGÉT

Szarka Sándor Veszprém megyei születésű elvévén feleségül helybeli volt lakos Lovász Jánosnak özvegyét, kérte magát lakosnak bevétetni.

Ámbár vétkül tulajdoníttatik a folyamodónak, hogy magát a lakosság iránt házassági életre lett lépése előtt nem jelentette, minekutánna mindazonáltal több rendbéli helyekről kiadott tanubizonyosság levelével bizonyította helyes magaviseletét, oly reménység mellett, hogy ezen városnak is mindenkor hűséges és jámbor szolgáló lakossa fog lenni, az egész lakosi taxának 24 forintokban lejendő befizetése mellett lakosnak bevétetik.

Ez alkalmatossággal tapasztaltatván az, hogy ámbár az 1809. esztendei januárius holnap 16-i, 59. sz[ám] a[latt] a lakosi taxa 24 ft-ra felemeltett légyen, későbben mindazonáltal a váltó czéduláknak tudniillik bejövételével a nélkül, hogy az iránt ezen tanácsnak határozata lett volna, ismét 12 forintra leszállítatott, ezen hibának megorvoslása végett tehát elhatározatott: hogy perceptor urak mától fogva a lakosi taxákat azon rendelés szerint ezen tanácsnak 24 forintokban fizetessék a lakosoknak béveendő folyamodókkal.

IV. 1504. h/2. 192–193. p.

242. 1813.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A KURTA MÉSZÁRSZÉKEKRE ÉS A JUHOK VÁSÁRLÁSÁRA
VONATKOZÓ
HATÁROZATÁT

Méltó figyelembe vévén ezen tanács a helybeli székarendásoknak azon panaszoikat, hogy a kurta székeknek elszaporodása miatt felettébb sok károkat szenvedni kénteleníttetnek, és a székeknek efféle elszaporodások által a kurta széknek jövőben okozható romlásukat is elhárítani kívánván, minthogy mennél nagyobb volna az alkalmatosság a lakosokat a tilalmas széktartásra segíthető, annál bizonyosabb volna azoknak elszaporodásuk is, a juhoknak akár helybeliek, akár külföldiek által minden rend nélkül való árultatásuk pedig egy volna azon legfőbb alkalmatosságok közül, melyek a kurta széktartásra szolgálhatnak, annál fogva a juhok árulásába jövődőre nézve ezen rend szorossan megtartatni határozatott.

1. Juhokat egyenként sehol másutt, hanem egyedül a piacon nyilván és másoknak láttára leszen szabad árulni, aki pedig ezen rendelésnek ellenére juhokat egyenként a piacon kívül akár bent a városban és udvarokban, akár

kívül a nyomáson vagy kertek között árulni, eladni vagy venni bátorkodna, a kurta székesek ellen alább kiszabandó büntetéssel fog büntettetni.

2. Heti vásárokon kívül juhokat nem csak a külföldieknek és helybeli u.n. kupeczeknek, hanem maguknak a juhos gazdáknak tulajdon majorságbeli juhaikat és árulni tilalmas lészen.

3. A helybeli juhos gazdák ugyan tulajdon juhaikat mind a keddi, mind a pénteki napokon eső heti vásárookban szabadon és fizetés nélkül árulhatják. Ellenben a külföldiek juhaikat egyedül csak a keddi heti vásárookban árulhatják, tartozván juhaiktul a rendes piaczn taxán¹ kívül a határba lett béeresztéstül fogva minden napra darabjátul 1 pénzt fizetni. Külföldieknek pedig egy tekintetbe jönnek azon helybeli kupeczek is, kik másoktul nyereségre vett juhokkal kereskednek.

4. Mindaz ki ezen rendelkezéseket akármi csalfasággal általhágni és megszegni törekedve, a kurta szék tartása büntetésében fog marasztaltatni. Végteére:

5. Hogy a többször említett kurtaszékek gyakorlásátul a lakosokat a büntetésnek érezhetőbb volta rettentse, jövendőben minden kurta szék 12 forintokra, levágva nála talált juhainak és bőreinek, habár azok régibb vágásúak volnának is, confiscatiójával² fog büntettetni.

Mely ezen rendelés tizedenként több ízben közhírül tétetni, közönséges helyre kifüggesztetni és a szükséges tudomány és az ehhez leendő alkalmaztatás végett a vásárbírói hivatalnak kiadatni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 238–240. p.

1/ Helypénzként szedett összeg.

2/ Elkobzásával.

243. 1813.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TÉGLÁK MÉRETÉT

A tégláégetők közönségessen, de azok között Dunai József mégis leginkább mértékeiket megrongálni, és azáltal kisebb mértékű tégláknak formálásával a publicumot tetemesen megcsalni tapasztaltatván, minekutánna meghamisított mértékeik cassáltattak, és mindnyájan keményen megintettek, Dunai József mint legbűnösebb maga büntetésül és a többieknek példájokra 12 pácza ütessel megfenyíttetni határozatott. Jövendőre pedig, hogy az efféle visszaélések a téglavetőknak eltávoztassanak, borbíró úr által minden téglavetők számára új és oly formák, melyeknek hossza belül 1 súk,¹ széle 6 czol,² mélysége pedig 2 3/4 czol legyen. készíttetni rendeltettek, nem lévén innen túl akármely téglavetőben is és akármely privátusoknak tégláit oly formával, melyen a város billege és a mérték helyes voltának bizonyosságul reá égetve nem volna, szabadsága verettetni. Az e részben való szoros és állandó felvigyázás borbíró úrnak különösen ajánltatván.

IV. 1504. h/2. 236–237. p.

1/ Régi hossz mérték: a két ököl és az egymás felé fordított két hűvelykujj hossza, kb 36 cm.
2/ Régi hossz mérték, kb 2,5 cm.

244. 1813.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
A TŰZRENDESZETTEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETÉT**

A toronybeli strázsálásnak eddig gyakorlott módja szerint magokat némely nehézségek adván elől, annál fogva jövődre elhatározott, hogy ezen a közbátorságra ügyelő szolgálattal minden lakos tartozván, a toronybeli strázsák, a rend az 1-ső tizeden kezdődvén, minden háztul sorra vetessenek ki, tartozván minden ház annak idejére a vigyázatra alkalmas embert adni.

IV. 1504. h/2. 240. p.

245. 1815.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
A DÍSZES JÁRMOK KÉSZÍTÉSÉT ÉS HASZNÁLATÁT**

Megilletődve és neheztelve kéntelenítettvén ezen tanács tapasztalni azon rendetlen visszaélést, mely a festett, szerfelett való görbe bélfának¹ és hasonló hasztalan czifraságú tézslafejeknek² készítésében és használatában mind inkább és inkább nevelkedik: minthogy egy részről az efféle haszontalanságoknak a béresek által való készítése nagy idő töltéssel, és azért a gazdáknak tetemes kárukkal, más részről pedig bizonyos volna az is, azon illetlen szerszámoknak használása az erdők pusztítására, úgy a tanyákon és szőlőkben lévő termőfákknak is, az illető tulajdonosoknak szembetűnő kárukkal összekötve lévő megcsonkításukra és ellopásokra szolgáltatna alkalmatosságot, annál fogva ezen redetlen visszaélésnek általán fogva való kiírtását e tanács elhatározta, mire nézve hírül tétetni rendeltett: hogy inntentul az efféle pörge bélfának és haszontalan czifraságú tézslafejeknek használása tilalmas léssen, még pedig úgy, aki ezen rendelés kihirdetésétől számlálendő 15 napok után szekérében ilyes bélfákat és tézslafejeket használni tapasztaltatna, azoknak elvágásokon kívül a gazda ugyan minden esetben 12 ft-ra, a béres pedig 12 pácza ütésekre fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. 240–241. p.

1/ A járom részre, amely azt két részre osztja.

2/ Tézslafa: négyes vagy hatos ökörfogatban a második, ill. harmadik pár ökörnél alkalmazott, a szekérrúd meghosszabbítását szolgáló, vontatásra használt rúd, amelyre a járomot akasztják.

246. 1815.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
A NAGYOBB KOLOMPOK HASZNÁLATÁT A VÁROSBAN**

Illetlennek és a városi politikával ellenkezőnek találtván az, hogy az ökrökre felaggatni szokott és gyakran a betegek nyugodalmát, úgy szinte az éjjeli csendességet is megháborító nagy kolompoknak a városban való használása, ezen rendetlen szokást is e tanács kívánván eltörlni, tizedenként való kihirdetés mellett intetni határozatnak mindenek, hogy a midőn a városra szekerekkel bejőnnének, ökreiken lévő ilyes kolompjaikat bedugják, vagy cselédekkel bedugassák, holott ellenkező esetben az olyan béres, aki (főképp ünnep és vasárnapon) eféle nyílt és hangzó kolompokkal a városra bejönni bátorkodna, minden esetben 12 pálcza ütésekkel fog megfenyíttetni. Az arra való felvigyázás, hogy ezen is az előbbeni határozás ellen vétők szabott büntetéseiket elvegyék, és annál fogva ezen rendelkezéseknek fogant szerzettessék, fiscális¹ Bódogh Antal úrra bízattatván.

IV. 1504. h/2. 242. p.

1/ Ügyész.

247. 1815.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA
AZ ÜRGÉK FOKOZOTTABB IRTÁSÁRA**

Az ürgéknek rendkívül való elszaporodásuk nagy részben annak tulajdoníthatván, hogy azoknak pusztításuk és az adózás lerovására tett fordíttatások, már régtől fogva nem szorgalmaztatott, melynél fogva az eféle kártékony állatok szaporulatjának akadályoztatására nézve, közhírül tétetni rendeltetett: hogy a lakosok, különösen a zselléreknek és kertészeknek adajaik 1/3 része ürge bőrökkel lerovatni megengedtetvén, az adószedői hivatal által minden ürgebőr egy grislivel¹ fog beszámíttatni.

IV. 1504. h/2. 243. p.

1/ Valószínűleg garas értékben, jelentéssel használják.

248. 1816. február 19.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A CÉHEK MŰKÖDÉSÉT**

Hitelesen tudósíttatván ezen tanács arról, hogy némely céheknek a helvétziai¹ vallást követő tagjai fennhéjázó nyughatatlanságaiktól indíttatván, nemcsak az ecclesiái rendelkezéseket, de sőt ezen tanácsot közelebből illető némely dolgokat is fessegetni bátorkodván, azok eránt a tisztelt ecclesiának előljáróihoz az egész

nevében frásokat is bé adtak légyen. Minthogy semmi olyan tárgy, mely a valláskülönbségre tekintve a céhnek egyedül csak egyik vagy másik felekezetét illeti az egész céhnek nevében elől nem mozdítatódhatna, azért az említett frásra is azt előtte megjegyzevén, hogy az az egész céhnek nevében (mely előtt különben sem fordult meg) helytelenül adatott légyen be. Egyébránt, mivel a polgári társaságra nézve semmi veszedelmesebb nem lehetne, mint amidőn annak némely nyughatatlan tagjai a köztársaság célzó kormányzás módját, melyhez éppen nem értenek, ezért megfontolás nélkül nemcsak maguk feszegetik, hanem amellet több lakos társaikat is hasonló nyughatatlanságra ingerelvén, azokat rendes foglalatosságaiktól el fogják, és a henyélő lakosok számát növelvén a társaságot mind inkább siettetik azon veszedelemre, amelyek leginkább a rendes foglalatosságaikat elhagyó számosabb lakosokkal terhelt társaságokat szokták volt fenyegetni. Ezekre tekintve tehát a jelenlévő feladatott esetet is a tanács hunt szemmel el nem nézhetvén, az eránt való [olvashatatlan szó következik] ezennel kijelenteni, jövendőre pedig, hogy az efféle veszedelmes nyughatatlankodás magvában elfojtathassék, a céhekre nézve e következő rendelések tétettettek:

1. A céhbeli comisarius² úrnak híre nélkül soha és semminemű kifogás alatt céhgyűléseket tartani szabados nem lészen.

2. A illető comisarius uraknak köteleességükben fog állani minden céhgyűlésen, hacsak attól őket valamely tetemes ok el nem fogná, jelen lenni.

3. Ha mindazonáltal comisarius urak a céhgyűlésben éppen meg nem jelenhetnének, azon esetet kötelesek lesznek a céhmesterek mind azon tárgyakat, melyeket a céhnek eleibe kívánnak terjeszteni, a comisarius úrral írásban közleni, és azokat egyedül csak akkor terjeszthetik a céhnek eleibe, hahogy a comisarius úr az eránt engedelmet adna. Azért is:

4. A céhmestereknek akár gyűlést hirdetni, akár pedig a gyűlésben valamely tárgyat felvetni a comisarius úrnak nyilvánvaló engedelme nélkül áristom vagy a környülállásokhoz alkalmazandó egyéb büntetések terhe alatt szabad nem lészen.

5. Minden céh végzéseiről protocollumokat³ tartani, a céhbeli comisarius úr pedig a jóváhagyott végzéseket aláírni köteles oly nyilvánvaló megjegyzéssel, hogy semmi olyas, mely a comisarius úr által aláírva nem volna, céh végzéseinek nem tartathatnak. És ezért:

6. Akár mely tárgy is, mely a céhnek protocollumába béiktatva és a comisarius úr által aláírva nem volna, a céhek nevében elől nem mozdítódhatik. És ha efféle eset történne, annak kezdője eránt szoros nyomozódás tétetvén, az ki ezen rendelés ellen vétkezni tapasztaltatván érzékenyen fog megbüntettetni.

7. A céhek rendes gyűlésein kívül több vagy kevesebb mesterembereknek akármely tanácskozás végett leendő öszve gyűlések a legkeményebb büntetések alatt tilalmaztatik. Szabadságban állván egyéb eránt is minden egyes

lakosnak sérelmei eránt az ezen tanácshoz vagy más illen helyen lehető folyamodás.

Mely ezen rendelések a szükséges tudomány és a szokás megtartás végett előbb ugyan a céheknek céhmesterek előtt kihirdettetetni, annak utánna pedig az illető comisarius urak által minden céheknek kiadatni rendeltettek.

IV. 1504. a/ 1815–16. 114–115. p.

1/ Református.

2/ A céhek ügyeivel foglalkozó tisztviselő.

3/ Jegyzőkönyvet.

249. 1816.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A GYÜMÖLCSÖSÖK
FOKOZOTTABB
GONDOZÁSÁT SZORGALMAZZA**

Méltó reflexióval¹ emlékeztvén ezen tanács azon károkról, melyeket a lakosok némely a fák gondozásában² szorgalmatlan lakosok miatt már több esztendőkből a hernyóktól szenvedni kénytelenítettek, szükségesnek ítélte az oly eszközökhöz való nyúlást, mely a lakosokat fájaiknak a hernyóktól való letisztítására hathatósan ösztönözze, mire nézve elhatározatott: hogy a jövő Gyümölcsoltó Boldogasszony³ napja táján a szőlőhegyek szorgalmasan megvizsgáltassanak, és mindazon lakosok, kik a fent írt napig fájaikat a hernyóktól le nem tisztítanak, a gyümölcsstermő fáktul ugyan 6 ft-ra büntetessenek, terméketlen fájaik pedig, ha azok is hernyósak volnának, kivágattassanak. Mely ezen rendelés foganatba vétetése előtt tizedenként közhírül tétetni határozatott, oly hozzáadással, hogy a béveendő készpénzbeli büntetésnek 1/3 része a feladónak ki fog adattatni.

IV. 1504. h/2. 243–244. p.

1/ Megfigyelés, visszaemlékezés.

2/ A szövegben „pusztításában” szó található, ami nyilvánvaló elírás lehet.

3/ Március 25.

250. 1816.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
A FELESLEGES PERLEKEDÉS MEGELŐZÉSE ÉRDEKÉBEN
KIEGÉSZÍTI
AZ INGATLANOK ADÁSVÉTELÉRE VONATKOZÓ HATÁROZATÁT**

Az eladott fekvő javoknak eltartása iránt elsőséget tartó atyafiaknak, szomszédoknak megintésében könnyebb módot szerezni, s az által a birtokban nagyobb állandóságot a contribuens¹ nép terheltetésével együttjáró pörlekedésnek pedig

kevesedését eszközteni kívánván, ezen tanács jövőre nézve a következő, s a jövő tekintetes úriszék elébe is a jóváhagyás végett statutumot teszi:

Aki az eladott fekvő javak eltartására nézve elsőszéki just tartókat, az eddigi gyakorlott módokon kívül közönségesen meginteni kívánná, ebbeli kívánságát a bíróság előtt kinyilatkoztatván, kérésére a bejelentett adás és vétel a minden holnapban az egyszer tartandó tizedgyűlésiben közhírrül tétessen, és ugyanazon hirdetésnek napján egyszermind a város házánál lévő táblára is kifüggesztessen, mely megessvén, minden az eladott jóhoz elsőszéki just tartó megintetnek fog tartani, köteles lévén magát 30 napok alatt eltartás iránt jelenteni.

IV. 1504. h/2. 244–245. p.

1/ Adózó, adófizető.

251. 1817. április 14.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
AZ ÁRENDÁS FÖLDEK CSERÉJÉT

Jelentés tétetvén, hogy sokan a lakosok közül árendás földeiket egymással felcseréltetik, emiatt az árendának beszedésében szembetűnő nehézség fordul elő, erre nézve, hogy az árendáknak beszedésében e miatt előfordulható nehézségek elháríttassanak, mind pedig különösen e tanácsnak az árendás földeknek osztogatásában lévő jussa sértetlenül megtartassék, az efféle cseréltetésektől és árendás földeknek akármilyen móddal történhető más kézre való bocsájtásától, melyek ezen tanács engedelmé nélkül különben sem lehetnek állandók, az illető lakosok tizedenként kihirdetés által értesített rendeltetnek.

IV. 1504. h/2. 249–250. p.

252. 1817. szeptember 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MÓDOSÍTTJA
A CSELÉDEK RUHAVISELÉSÉVEL KAPCSOLATOS KORÁBBI
RENDELETÉT

Szolgálóknak megtiltott ruházatok iránt tett rendelések, hogy annál könnyebben foganatba vétetessenek, a kiszabott büntetés akképpen modificáltatni¹ rendeltetett, hogy a tilalmas ruházatok viselni bátorkodó szolgálókról elsőbben az űket nem illető ruha levonattatván, ami azon ruházatokon felesleg való, levágattasson és confiscáltasson,² a meghagyható részek pedig azon szolgálónak visszaadattassanak, és a 12 korbácsokkal való fenyítés csak abban az esetben tellyesítessen, a midőn a már egyszer ruházattyanak confiscációjával büntetett szolgáló újonnan tilalmas öltözeteket viselni merészelve.

Ezen büntetés a férfi cselédek által viselni szokott űket nem illető ruházatokra is kiterjed.

IV. 1504. h/2. 251–252. p.

1/ Módosítani.
2/ Kobozzák el.

253. 1817.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ ÚRISZÉKKEL
EGYETÉRTÉSBEN
ISMÉT SZABÁLYOZZA A VAGYON ELLENI BÜNTETTEK
BEJELENTÉSI KÖTELEZETTSÉGÉT

A Városi Tanácsnak 1811. esztendei december 22-ik napján tizedenként közhírré tétetett következő statútuma: „Tapasztaltatván sok esetekben, hogy némely kárvallott lakosok az őket megkárosító gonosztevőkkel megegyezvén: azoknak gonoszságokat bíróságunknál be nem jelentik, és annál fogva mind az olyan gonosztevő büntetlen marad, mind pedig annak további való elromlására alkalmatosság szolgáltatik, ennél fogva szorosan köteleztetik minden olyan kárvallott lakos, hogy bátor a gonosztevővel megegyezzen is, mindazonáltal azt okvetlenül feladja, különben mint a gonosztevőnek palástolója fog tekintetni, és büntettetni.” Ezen Úri Szék előtt bizonyos környülállásokban előljövén felolvastatott.

Ezen tanácsi végzés ezen Úri Szék előtt egyedül most adatván elől, minekutánna a lopásoknak kettő a következése: úgymint a magistruális¹ fenyíték, és a kár megtérítés. Hogy a kárvallottak ne véljék, mintha a kár megtérítéséről megalkudni elégséges volna, a feladásra való kötelességek tudokra adatik, amit ha elnéznének, úgy mint tolvajoknak takargatói tekintetnek, mely ebbéli rendelés tizedenként közhírré tétetik.

IV. 1504. h/2. 442. p.

1/ Tanácsi.

254. 1817.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA LICITÁLÁS MELLETT JUTTAT
ÚJ HÁZHELYEKET LAKOSAINAK

Az újonnan kiosztandó fundusoknak¹ megszemlélésekre és a kijelölésekre kiküldött deputáció² tudósítását beadta, jelentvén, hogy a magazin³ és a Szegedre vivő országút között fekvő alkalmas térségen 27 házhelyet lehet kiosztani, melyet már ki is jelöltek oly móddal, hogy az országút illendő szélességének meghagyása kedviért, úgy az ottani közel levő csőcsászáriú köirályiú és megyei magazinnak tekintetéből megtartván egyébiránt a régi rajznak útmutatását, mindkét felől egy sor ház helyet végig elhagyattattak.

Mely ezen tudósítás tudományul vétetvén, egyéb eránt, minthogy ezen házhelyeknek eladásában egyedül az volna a cél, hogy az által ezen mostani környülállásokhoz képpest a városnak passivus statusa⁴ fogyasztassék, annál fogva azon

házhelyeknek licitáció által leendő eladások e következő feltételek mellett állapított meg.

1. Hogy a licitációra egyedül a helyes⁵ és olyan lakosok admittáltassanak,⁶ kinek a ház vételére jussuk különben is volna.

2. Hogy a vevő a vett házhelynek licitáción megállapítandó árát felében ugyan azonnal, más felében pedig 3 hónapok múlva lefizetni mulhatatlanul tartozik. Végre:

3. Nem léssen szabad a vevőnek semmiféle esetben a vett fundust megszaggatni, vagy azt minekelőtte felépítene, eladni, vagy megcserélni.

Mely ekként licitáció mellett eladandó fundusokért bejövő summa, hogy az adósságok fizetésére és a város activus statusának⁷ növelésére annyival bizonyosabban fordíttassék, elhatározott, hogy az a köz kassával össze ne is kevertessék, hanem egy deputáció által manipuláltassék⁸ mely eltelvén a 3 hónapok, azon pénzek hová lett fordítása felül ezen tanácsnak számot adni tartozzék, a fundusoknak licitáció mellett folyvást leendő eladattatásuk is ezen deputációra bízattatván, úgy mindazonáltal, hogy a licitáció előbb a lakosoknak dobszó mellett leendő kihirdetés által mindenkor tudokra adassék.

IV. 1504. h/2. 246–248. p.

1/ Telek, háztelek.

2/ Küldöttség, egy meghatározott munkára kijelölt csoport.

3/ Raktár.

4/ Itt – bevételi hiány.

5/ Itt – házhellyel rendelkező.

6/ Küldessenek oda.

7/ Bevételi többlet.

8/ Kezeljék.

255. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÚJABB INTÉZKEDÉSEKET HOZ A KÖZBIZTONSÁG NÖVELÉSE ÉRDEKÉBEN

A tolvajoknak, sőt rabló fegyveres bandáknak számok naponként elannyira nevedkévén, hogy már azon rossz emberek gonoszságának számtalan szegény sorsú lakosok és gazdák lévén áldozattjai, az egész vidék tellyes bátortalanságban volna helyeztetve. Illyes veszedelmes környülállások közt kötelesnek érezvén magát magistratus¹ arra, hogy a bátorság helyreállításában mindazokat, mellyek lehetségesek, elkövesse, annálfogva ezen czélnak élésére addig méglen ez szükségesnek fog találatni, nemcsak a mostan lévő 4 pusztázó hadnagyoknak számok még kettővel megszaportatni, hanem e mellett az útlátó és rendszeres városi hadnagyok közül is egyik a gonosz embereknek állandó üldözésére fordítani, és az előfordulható szükséghez képest az üldözőknek számok a városból kivetendő

lovagló lakosok által is szaporíttatni elrendeltetett. Egyébiránt minthogy ezen két hadnagyoknak ismét leendő felállítások újabban költségbe kerülvén, az a város domesticájának² növelését szükségessé tenni legillendőbbnek találtatva, pedig, hogy ezen költség pótlására az olyas jószágos lakosok, kiket a bátortalanság közelebbről érdekel, concurrálni³ tartozzanak, annál fogva elhatároztatott, hogy ezen költség fejében eddig a város domesticájára nézve különben is egészen menten volt, minden hámos, jármos és heverő lóra és marhára 10 krajcárát vettessék ki.

IV. 1504. h/2. 248–249. p.

1/ Tanács.

2/ Házipénztár.

3/ A latin szót minden bizonynal pontatlanul írták.

Helyesen: concurrálni, amelynek jelentése: gondoskodni.

256. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A TARLÓK ÉGETÉSÉT

Az esvén ezen tanácsnak értésére, hogy a tallóhoz gyakori tüzelések tapasztaltatnának, minthogy az efféle tüzelés a jelen való száraz üdőben főképp felette veszedelmes lehetne, annál fogva a tallókon való tüzelésnek közönséges tilalma közhírrül tétetni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 251. p.

257. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA ERDEIBEN A SZÁRAZ GALLY SZEDÉSÉT

Tapasztalásból bizonyos lévén, hogy azon jótétemények, mely szerrint mindeddig elnézetetett, a midőn némely szegény sorsú lakosok a város erdeiben száraz fák szedegethetésével magukon segíthettek, sokan visszaélvén, az élő fiatal fákat is kitördösik, a nagyobb fáknak ágait lehasogatják, s ezen kártételek által az erdőt felette pusztítják. Minthogy a vigyázatra rendelt csőszöknek lehetetlen volna a számosabb fa szedegetőket mindenkor egyszerre szemmel tartani, és azokat az okozató kártételtől eltávoztatni, ezen tekintetből meghatároztatott, hogy ennek utánna senkinek száraz fát a város erdeiben — különben is ezen erdők fiatalok lévén, száraz fák ott nem találtatnak — szedegetni szabad nem lészen. Mely ezen rendelés tizedenként kihirdettetni és sinormérték tartás végett illető erdőisnpector¹ uraknak kiadatni rendeltetvén.

IV. 1504. h/2. 250–251. p.

1/ Erdőfelügyelő.

258. 1817.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
AZ IDEGENEK LETELEPEDÉSÉT KORLÁTOZÓ RENDELETEIT**

Ezennel előjött újabb környülállásokból tapasztaltatván, hogy azon intézetek, melyek már eddig is az idegeneknek a városba alattomosan való béköltözködések eltávoztatása végett tétettek, a kívánt czélnak meg nem felelnek, erre nézve foganatosnak találtatott, hogy mind a [isztelendő] lelkipásztor urak megkérettesenek az iránt, hogy a házasulandóknak neveiket, minek előtte azok összeeskettetnének, minden vasárnap az e végett a tisztelt urakat megkereső város strázsamesterének által adván, e pedig főbíró úr kezéhez szolgáltatván, azon jegyzékből az idegen házasulóknak neveik kitudódhassanak, mind pedig tizedenként közhírré tétessen, hogy senki idegen származású s lakosi jussal nem bíró házasulandó férfi mellett násznagyi tanúbizonyságot kemény fenyték terhe alatt tenni ne bátorkodjon, s ekképpen az idegenek ezen városba leendő megtelepedések akadályoztatni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 255–256. p.

259. 1817.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA,
HOGY A KOCSMÁK MELLETT BORDÉLYHÁZAK JÖJJENEK
LÉTRE**

Jelentetett ezúttal, hogy a városban lévő korcsmákban az itzések szolgálók színe alatt több számú fajtalan és buja életű személyeket tartván, ezek által a nevendék ifjak erkölcsének megvesztegetésére szembetűnő következesek származhatnának. Ezen jelentés méltó észrevétellel tekintetvén, minthogy ezen városnak czélja ellen volna az, hogy a lakosok szükségekre megkívántató korcsmák nevezete alatt bordélyházak lappangjanak, ezennel borbíró úr a végre kiküldetett, hogy minden korcsmákat eljárván a város itzéseit a náluk netalántán rossz czélből lappangó személyek iránt szoros kérdőre vonja, és az olyas feslett életű személyeket a korcsmákból azonnal kiltisa.

IV. 1504. h/2. 252–253. p.

260. 1817.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ UTCÁK TISZTASÁGÁNAK
MEGŐRZÉSE ÉRDEKÉBEN RENDELKEZIK**

Az utczáknak nemcsak tisztasága, hanem oly állapotban való tartása is, hogy azon mind gyalog mind szekéren bátorságosan járni lehessen, elmúlhatatlanul szükség-

ges lévén, minthogy az tapasztaltatna, hogy némelyek minden jelentés nélkül szabad tetszések szerint udvaraikból szemetet, földet s holmi rusnyaságokat az utcákra kihordatván, azokkal épületeik melyékeit magasra feltöltetik, s ez által az utcákat nemcsak tisztátalanokká, hanem sok helyen járhatatlanokká is teszik. Ezen rendetlenségek eltávolítása végett meghatározatott, hogy az úti inspector úr híre és tudta nélkül senki az utcákra földet hordani, annyival inkább töltést csinálni ne bátorkodjon. Az ezen rendelet ellen vétők mindannyiszor, valahányszor olyas töltés az utcán találtatik, az úti cassához tartozandó 3 ft-ban marasztaltatni, s egyszersmind ugyanazon rendelés tizezenként kihirdetni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 254–255. p.

261. 1818. november 2.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VÁROS
TISZTVISELŐINEK ESKÜMINTÁJÁT ÉS
MUNKAKÖRÜK LEÍRÁSÁT

Főbíróé

Én N.N. esküszöm stb., hogy ezen főbírói hivatalt, melyre mostan választattam, tehetségem szerint híven és igazán viselem, a város javára czélzó dolgokban szorgalmasan eljárók, kárára szolgáló állapotokrul amennyire lehet védelmezem, erejibe ment és menendő statutuminak bételyesítésére mindeneiket kötelezek, előttem megfordulandó minden ügyeknek dolgaiban személy vagy vallás tekintete nélkül, félre tévén minden kérelmet, kedvezést, félelmet, gyűlölséget, szeretetet és tetszeni való kívánságot, valamint az egy élő Istennek igazságával és a törvénnyel megegyezőnek találni fogom, törvényessen és igazán ítélek, és a megtétetett ítéletet lehetőségem szerint végre is hajtom vagy hajtatom. Isten engem stb.

Második bírósé

Én N.N. esküszöm, hogy azon második bíróséi hivatalomat, melyre most választattam, tehetségem szerint híven és igazán viselem, a város javára czélzó dolgokban szorgalmasan eljárók, kárára szolgáló állapotoktul amennyire lehet védelmezem, a város főbírájának az igazságig engedelmeskedek, annak segítségére lézsek, és minden jó dolgokban véle egyetértek, a városnak gazdaságára és gondviselésem alá tartozandó mindenféle javaira gondosan vigyázok, annak nem fogyasztója, hanem tehetségem szerint inkább gyarapítója lézsek, a város polgári rendtartására szorgalmasan ügyelek, az e részben fennálló rendelkezéseknek telyesítésében minden személyválogatás

és részrehajlás nélkül eljárók, és azokat is, ki ezen tekintetben hivatalomnak segítségére rendeltetnek, a nemes tanács intézeteinek telyesítésére fogom tehetségem szerint kötelezni.

Borbíróé

Én N.N. esküszöm, hogy az borbírói hivatalomat, melyre most a nemes tanács által választattam, híven, igazán és szorgalmatossan folytatom, a borok vételében tehetségem szerint a városnak hasznát fogom munkálódni, azokra jó gondot viseltetek, és az elmért boroknak árát a csaplárosokkal rendesen befizettetem, s erről számolvám, valamint a borok árát úgy szinte a kezemhez jövő vásáret, piaczi jövedelmet és szájpénzt is, melynek ki szedésében a nemes tanács által elhatározandó mód szerint híven és igazán eljárók, a perceptori hivatalnak a rendelt üdőkre által adom, a vásárra és piacra nézve tett rendelkezéseket telyesítem, és az alatvalóimmal is telyesíttetem, a hamis mértékkel való élést, amennyire lehet akadályoztatom, szóval ezen hivatalomnak, minden ahhoz tartozó dolgoknak szorgalmatos telyesítése által eleget tenni kívánok.

Perceptoré

Én N.N. esküszöm stb., hogy az városnak perceptori hivatalát, melyre most a nemes tanács által választattam, tehetségem szerint híven és igazán viselem, a város jövedelmére szorgalmatossan vigyázok, annak kiszedésében nem restelkedek, a városnak kezemen forgó pénzét híven megörzöm, azt egyedül oda, ahova rendeltetik, fordítom, esztendőm elteltével a pénzt rendes időn túl kezemnél nem tartóztatom, hanem azonnal a város cassájába beadom, és annak idejében ezen viselt hivatalomrul hűségesen számot is adok. Isten engem stb.

Adószedőé

Én N.N. esküszöm stb., hogy az adószedői hivatalban, melyre mostan választattam, hűségessen és igazán eljárók, az adót tehetségem szerént szorgalmatossan kiszedem, annak kivetésében senki a kiadandó utasításon túl és érdeme felett nem terhellek, sem többet senkitül tudva nem veszek, az adópénz kezemhez forogván, annak hű megörzője lések, azt kezemnél a rendes időn túl nem tartóztatom, hanem a város cassájába bé adom, és annak üdeiben ezen viselt hivatalomrul hűségessen számot is adok.

Gazdáié

Én N.N. esküszöm stb., hogy a városgazdai hivatalban, melyre mostan választattam, tehetségem szerint igazán és híven eljárók, a város gazdaságára, és annak kezemben forgó minden javaira gondossan ügyelek, a kezem alá jöhető pénznek vagy akármi jószágnak szorgalmatossan gondját viselem, és amiről kívántatik, esztendőm leteltével hűségessen számot adok. A város gazdaságának folytatásá-

ban az illető előjáróim iránt engedelmes lések, a lakosok szolgálatainak megkívánásában részrehajlást nem tartok, hanem valamint senkinek szolgálatját magamtul el nem engedem, úgy senkit rendén felül nem is fogok terhelni. Isten engem stb.

Tanácsbelieké

Én N.N. esküszöm stb., hogy tanácsbeli tisztemnek és hivatalomnak, melyre mostan a nemes tanács által felválasztattam, tehetségem szerint igazán és híven megfelelek, a város boldogságára czélzó dolgokban szorgalmatossan eljárók, a nemes tanács rendelései ellen magam nem szegezem, magam hasznának a város közjavát mindenkor elejbe teszem, a tanácsnak titkait és végzéseit szükségtelenül fel nem fedezem, az igazság kiszolgáltatásában minden ügyeseknek személy vagy vallás tekintete nélkül fére tévén minden kérelmet, kedvezést, félelmet, gyűlölséget, szeretetet és tetszeni való kívánságot, valamint az egy élő Istennek igazságával, és törvénnyel megegyezőnek találni fogom, törvényessen és igazán ítélek, és a megtétetett ítéletet, amidőn az reám bíztatik, tehetségem szerint végre is hajtom. Isten stb.

Notáriusoké

Én N.N. esküszöm stb., hogy az felvállalt notáriusi hivatalomban híven és igazán eljárók, a városnak boldogságát tehetségem szerint munkálódom, jussaiban és szabadságaiban az igazságig védelmezem, a nemes tanácsnak végzéseit és rendeléseit hűségesen beírom, kezem és gondviselésem alá bízandó Levelestárt és ahhoz tartozó minden írásokkal szorgalmatossan megőrzöm, különösen pedig a várost érdeklő írásokat a nemes tanács híre nélkül sem eredetiben, sem pedig párban egyet is ki nem adok, a városnak titkos dolgait még hivatalomnak változása után is ki nem nyilatkoztatom, sem végzéseit szükségtelenül fel nem fedezem, a nemes tanács rendelései ellen magamat nem szegem. Bírák uraknak az igazságig engedelmeskedek, az igazság kiszolgáltatásában minden ügyeseknek személy vagy vallás tekintete nélkül, félre téve minden kérelmet, kedvezést, félelmet, gyűlölséget, szeretetet és tetszeni való kívánságot, valamint az egy élő Istennek igazságával és törvénnyel megegyezőnek találni fogom, törvényessen és igazán ítélek, és a megtétetett ítéletet, amidőn az reám bízzattatna, tehetségem szerint végre is hajtom. Isten engem stb.

Fiscálisé

Én N.N. esküszöm stb., hogy én a fiscálisi hivatal, melyre a nemes tanács felválasztott, híven és igazán viselem, félre tévén önnön hasznomnak keresetét, a városnak jussait oltalmazni fogom, annak akármely úton tudtomra eshető titkait fel nem fedezem, a nemes tanácsnak végzéseit szükségtelenül ki nem beszélem, sem az ítélő bírának tudtomra eshető votumaikat ki nem jelentem, a nemes tanács rendelkezéseinek magamat ellene nem szegezem, bírák uraknak az igazságig enge-

delmeskedni fogok. A reám bízandó dolgokat híven és szorgalmatosan cselekszem, az ügyefogyottaknak segedelmére lések, a vétkeket el nem nézem, hanem erántok a szükséges vizsgálódást híven telyesítvén, azokat az illető bíróságnak a fenyítés vagy a felmentés végett bejelentem, egyszóval ezen fiscális hivatalomban félretétvén minden adományt, kérelmet, kedvezést, félelmet, gyűlölséget, szeretetet és tetszeni való kívánságot, mindeneket, melyek hivatalomhoz tartoznak, személyválogatás nélkül, valamint az egy élő Istennek igazságával és a törvénnyel megegyezőnek látni fogom, jó lélekkel véghez viszek. Isten engem stb.

Tútoroké

Én N.N. esküszöm stb., hogy ezen hivatalra, melyre mostanság a nemes tanács által felválasztattam, abban igazán, híven és szorgalmatosan eljárók, gondoskodásomra bízott árváknak mind jó nevelésére, mind pedig pénzbeli vagy más javaira vigyázni fogok, azon javaknak gyarapítását töllem telhető igyekezettel előmozdítani fogom, és azokrul híven számolni fogok. Isten engem stb.

Cancellistáké

kik a notáriális hivatal mellett vannak.

Én N.N. esküszöm stb., hogy én a cancellistai hivatalomban, melyre a nemes tanács által neveztettem, tehetségem szerint híven eljárók, minden reám bízandó írásokat szorgalmatosan megtészek. Bírák uraknak és hivatalbeli előjáróimnak az igazságig engedelmeskedem, a nemes tanácsnak és bírák uraknak végzéseit, amidőn az reám bízattatva a jegyzőkönyvekbe hűségesen beírom, a város titkait, melyek tudtomra fognak esni, ki nem nyilatkoztatom, a nemes tanácsnak végzéseit, szükségtelenül vagy időnek előtte ki nem beszéllem, sem az ítélő bírának votumaikat ki nem jelentem, a gondviselésem alá bízandó írásoknak hűséges megőrzője lések, és azokbul semmi olyast, mely a várost illetné, engedelem nélkül ki nem adok. Isten engem stb.

Adószedő cancellistáké

Én N.N. esküszöm stb., hogy én adószedői cancellista hivatalomban, melyre a nemes tanács által kineveztettem, tehetségem szerint híven eljárók, az adó kivetésében adószedő uraknak segítségükre lévén, azzal senki érdeme felett nem terhellek, ha az adópénz kezemen megfordulna, azt haladék nélkül hűségesen adószedő úrnak által adom. Bírák uraknak az igazságig engedelmeskedek, a városnak akármely úton tudtomra eshető titkait fel nem fedezem, a reám bízandó írásokat és mindazt, ami hivatalomhoz tartozik, híven és szorgalmatosan fogom teljesíteni. Isten stb.

Sáfáré

Én N.N. esküszöm stb., hogy ezen sáfári hivatalomban, melyre választattam, hűséggel és igazsággal telyes tehetségem szerint eljárók. Bírák uraimnak az igazságig engedelmeskedek, a városnak kezeimben forgó javaira szorgalmatosan

gondot viselek, és azokbul szükséges alkalmatosságokkal hűségesen sáfárkodok, időmnek eltöltése után, amelyekről szükséges, híven és igazán számot adok.

Katonai comisáriusé

Én N.N. esküszöm stb., hogy comisáriusi hivatalomat, melyre a nemes tanács által választattam, híven és igazán folytatom, a lakosokra adajuk után kivetett lóportiókat tehetségem szerint szorgalmatossan beszédem, arról igazán számot adok, a lakosoknak hivatalomhoz tartozó szolgálataikat hűségesen feljegyzem, a forspont pénzt az illetőknek kiadom, s kiadatam. Bírák uraknak az igazságig engedelmeskedek, és mindazt, ami hivatalomhoz tartozik, híven és szorgalmatossan fogom teljesíteni.

Mezei comisáriusé

Én N.N. esküszöm stb., hogy én a pusztázó comisáriusi hivatalt, melyre a nemes tanács által kineveztettem, híven és igazán viselem. Illető előljárimnak kötelességem szerint engedelmeskedem, a gonosztevőknek, sőt akármely vétkeseknek felkeresésekben s elfogatásokban szorgalmatossan eljárók, azokat bejelenteni, felfedezni és tehetségem szerint a büntető hatalom eleibe állítani s állíttatni el nem mulasztom. A kárvallottak kárának megtérítésében tellyes igyekezettel lések. A gonosztevőt elfogván avagy elfogatván, azt soha, semmiféle szín alatt is el nem bocsájtom, s elbocsájtani nem hagyom, attól adományt el nem veszek, és valamint magamat, úgy alattam valókat is megvesztegetni amennyiben rajtam állhat nem engedem, a kárvallottakat, amidőn annak kára, keresésiben forgolódom, nem sartzolom, egy szóval a reám bízott hivatalnak részére való hajlás és akármely tekintet avagy félelem nélkül hűségesen megfelelni igyekszem. Isten engem stb.

Csaplárosoké

Én N.N. esküszöm stb., hogy a csaplárosi hivatalomban, melyre mostan a nemes tanács által választattam, híven, igazán és szorgalmatossan eljárók, a város boraira s a kezem alatt lévő hordókra jó gondot viselek, az elmért bornak árát magam hasznára nem fordítom, sem magamtul senkinek ki nem adom, hanem arrul az előmbe adott mód szerint számot adok, mellém rendelt társamat megkárosítani nem kívánom, a bort igazán mérni igyekszem, a piaczi és vásári jövedelmet hűségesen bévén, arról igazán számot adok, egy szóval mindenekben, amely előljárimtul nékem parancsoltatnak, hűségesen végbe viszem, és mindenekben a városnak hasznát munkálódni fogom. Isten engem stb.

Polgároké

Én N.N. esküszöm stb., hogy a polgári hivatalban, melyre a nemes tanács által választattam, híven és igazán eljárók, bírák uraknak az igazságig engedelmes lések. A városnak pénze, vagy egyéb jószága kezemben járván, annak nem

tékozlója, hanem oltalmazója lések, és akinek számadásit illeti kezébe adni el nem mulasztom, egyszóval minden nemű dolgoknak, melyek előljáróimtól reám bízattanak, hűséges végben vivője lések. Isten stb.

Hadnagyoké

Én N.N. esküszöm stb., hogy a hadnagy szolgálatot, melyre a nemes tanács által kineveztettem, szorgalmatosan és híven fogom viselni, előljáróimnak rendelkezéseit és parancsolatait megtartom, a netalán kezem alá bízandó pénznek hűséges gondviselője leszek, és a lakosoknak kivetésekben a teher viselésére nézve személy válogatást nem teszek, hanem félre tévén atyafiságot, adományt vagy kérelmet, azt úgy amint reám bízattatik fogom tellyesíteni, a gonosztevők üldözésében is, amidőn arra rendeltetek, hűségesen eljárók, és senkit azok közül akármely tekintetből is magamtól szabadon nem bocsájtok, hanem mindazokat, kiket elfoghatok, az illető előljáróságnak által adom. Isten engem stb.

Szállásmesteré

Én N.N. esküszöm stb., hogy a quartélymesteri hivatalomban, melyre felválasztattam, tehetségem szerint híven és igazán eljárók. Előljáróimhoz engedelmes lések, a quartélyosok elosztásában részrehajlást nem tartok, valamint senkinek, aki quartélytartással tartozik ezen szolgálatját magamtól el nem engedem, úgy senkit rendén felül nem is fogok terhelni, a lakosok quartély tartásait pontosan feljegyzem, szóval a kiadott és kiadandó instructiókhoz magamat mindenekben alkalmaztatom. Isten engem stb.

Protocollistáé

Én N.N. esküszöm stb., hogy a nemes tanács által a tanácsi protocollomoknak tisztán leendő leírása reám bízattatván, ezen kötelességemben hűségesen eljárók, a kezem alatt megfordulandó végzésekből és irományokbul senkinek semmit ki nem adok, ki nem beszéllek, avagy jelentek, hanem inkább mindennemű előttem vagy kezem között megfordulandó irományokat hűségesen megőrzök. Isten engem úgy segélyen stb.

Mezei rendőr kapitányé

Én N.N. esküszöm stb., hogy a rendőr kapitányi hivatalt híven és igazán viselem, a hivatalom körébe tartozó tárgyak és panaszok megvizsgálásában, elítélésében és az ítélet foganatosításában a hazai törvények értelmében minden emberi tekintet és részrehajlás nélkül eljárók, mindezekről pontos jegyzőkönyvet viszek, a kezemhez jövendő ezen büntetés pénzeket melyek törvény szerint a közpénztárt illetik pontosan beadom, valamint a tapasztalendő olyan kihágásokat is, melyek törvény szerint közfenyftéket érdemelnek, bejelenteni el nem mulasztom. Isten engem stb.

Mely ezen hitnek formái a két ecclésiáknak kiadatnak oly utasítással, hogy innentől az illető hivatalbeliek szokott esküvéseiket mindaddig, míg az iránt

a tanács által más rendelés nem tétetne, minden változtatás, hozzátétel vagy elvétel nélkül, egyedül ezen itten leírt formák szerint tartozzanak letenni.

IV. 1504. h/2. 265–278. p.

A szállásmester eszközege 1829-ből, a protocollistái ugyancsak, míg a mezei rendőrkapitányé 1843-ból való.

262. 1818.

AZ ÚRISZÉK MEGTILTJA A HÁZTELEK MEGOSZTÁSÁT

Érzékenyen vette ezen Úriszék annak megértését, hogy az afféle lakosok, kik a külső városban fundust nyertenek, azokat szaggatják, és aprósítják. Tilalmaztatik tehát minden afféle cselekedet a fundusoknak elvesztése büntetése alatt a fundusoknak tulajdonosára nézve, mely efféle fundusoknak fel nem szaggathatása kiterjesztetik a belső városra is oly nyilvánvaló kifejezéssel, hogyha valamely successorok¹ a fundusoknak szaggatásával kívánnának osztozkodni, azt másként nem tehetik, hanem a magistratus hírével és engedelmével, ha pedig az ellen cselekednének, cselekedetek ipso facto² semmisnek fog tartatni.

IV. 1504. h/2. 443. p.

1/ Örökösök.

2/ A tett pillanatában, ennek elkövetésekor.

263. 1818.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI AZON RENDELETÉT, AMELY A KOCSMÁK MELLETT LÉTREJÖTT BORDÉLYOK FELSZÁMOLÁSÁT KÖVETELI

Megilletődve és valóban neheztelve értvén ezen tanács azon visszaélést, melyet az itzés korcsmások a nemcsak gyanús, de nyilvánvaló rossz fehérszemélyeknek tartásokban gyakorolni tapasztaltatnak, minthogy ezen rossz mind a moralításra, mind pedig az egészség állapottyára nézve oly veszedelmes volna, melyet megszervedni tellyességgel nem lehetne, annál fogva főbíró úrnak ajánlatott, hogy nemcsak a panaszlott korcsmásárokat előhívatván, azokat az efféle rossz személyek tartásától a bor vagy serméréstől azonnal leendő elmozdításoknak terhe alatt eltiltsa, hanem amellet minden lehető rendeléseket is megtégyen az iránt, hogy az olyas fajtalan életű rossz személyek a városból végképpen kiirtassanak. Az önként értetődvén, hogyha kik azon rossz személyek közül már megromlottaknak lenni tapasztaltatnak, és idevalók volnának, azoknak kigyógyításokra teendő költségek azt illessék, a ki az olyas személyt korcsmájában felfogadta és tartotta.

IV. 1504. h/2. 253–254. p.

264. 1818.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A TIZEDGYŰLÉSEK IDŐPONTJÁT**

Az illető tizedbeli senator urak a már tett rendelkezésekhez képest tizedjeiknek apróbb szakaszokra leendő felosztására emlékeztetvén, egyszersmind ez alkalmazással elhatároztatik, hogy innentúl a tizedek gyűlései mindenkor a tanács által határozottván el, délelőtti mintegy 11 óra táján tartassanak, és hogy az ottan kihirdetendő tárgyak a bírói jegyzőkönyvbe is akként valamint azok a tizedekbe kiadattak, írtassanak bé.

IV. 1504. h/2. 256. p.

265. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
AZ ERDŐK HASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATOS KORÁBBI
RENDELETEIT

Jelentvén ezennel, hogy a lakosok az eddig is gyakorlott szokás szerint a város birtokában lévő erdőkből nádtetőkhöz megkívántató csatló vesszőket gyakran kérni szoktak. Illető erdő-inspektor urak az iránt kérnek utasítást, ha vallyon csatló vesszőkre adhassanak e czédulát.

A csatló vesszőket kérők közül azoknak, kik erdővel birnak, minthogy a maguk szükségeket tujaldon erdejekből kipótolhatják, olyas vesszők a város erdeiből nem resolváltatnak.¹ Azokra nézve pedig, kiknek sehoh erdejek nincsen, illető erdő-inspektor urak oda utasíttatnak, hogy a tizedbeli senator uraknak recognitiojok² mellett a folyamodóknak tehetségeikre is tekintve, azoknak olyas vesszőket assignálhassanak.³

IV. 1504. h/2. 256–257. p.

1/ Adhat.

2/ Véleményezés.

3/ Kiutal, engedélyez.

266. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
A KURTAKOCSMÁKKAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT

A városnak korcsmái városunknak a legbiztosabb jövedelmet adván, melyből a publicumnak közben jövő és sokszor előre nem látható szükségei pótoltatnak, gyakorta az időjárásnak mostohasága miatt esni szokott tehetetlenségek segítették, és amely a boldogítására szolgáló aquisitionak¹ is egyik fő gyámola, méltán hűségtelen lakosnak nézettethetik annakokáért mindaz, ki ezen közönséges hasznú jövedelmet csordítani merészli, sőt méltó büntetést érdemel mindaz, aki azon jövedelem csonkításába tudva legkevesebb befolyással is tapasztaltatik. Minthogy pedig borbíró úr hivatalosan azt jelentené, hogy olyas lakosok, kik az u.n. kurta korcsmát tartónak tartanak, számosan találtatnának, de a méretést oly mesterségesen tudják palástolni, hogy azoknak kitudásokra az eddig fennálló rendszabások szinte elégteleneknek látszanának, erre nézve meghatározottat:

1. Hogy tizedbeli senator urak illető electusaikat magukhoz hivatván, s azoknak kurta korcsmákból a városra háramló nagy károkat érzékenyen szivekre adván, nekik oly utasítást adjanak, mely szerint kiki a vett utasításhoz képest a maga kerülete beli gyanú alá jöhető lakosoknak borait legfelyebb is f. é. június 14-ik napjáig összeírván, a végett jegyzékben tartsa, hogy az olyan lakosok, kiknek boraik összeíratattak, az illető electus híre s tudta nélkül sem hordajukat csapra

ütni, sem a jegyzékben lévő borokból legkevesebbet is eladni a körülállásokhoz szabandó büntetés alatt ne bátorkodjanak.

2. Hogy mindazok, kiknek házaiknál kurta korcsma avagy kurta-szék tartatik (az elnézés által megegyezvén a város jövedelmeit csorbító zsellérjeinek cselekedetében) mindazok, kik az olyas lakosoknak boraikat marháikat tudva eladják, mindazok, akik az olyas helyekről bort, avagy húst vásárolnak, a vétkezők sorsához és más körülállásokhoz képest 6 ft-ba marasztaltatnak, vagy 12 pálczákkal fenyítetnek.

Mely ezen rendelés, hogy annál nagyobb foganatú lehessen, esztendőnként több ízben tizedenként kihirdetni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 257–259. p.

1/ Szerzemény.

267. 1818.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PUSZTACSŐSZÖK JÓSZÁGTARTÁSI JOGÁT

Jelentvén, hogy a városnak pusztai csőszei nemcsak magok felesleg tartanak marhákat, hanem még őrzetöket is fogadván, azokat a város szabad legelőin tartogattyák. Meghatározatott, hogy ezentúl akármelyik csősznek is 2 lónál és 2 tehénnél többet tartani szabad nem lészen, addig pedig, hogy mennyi számú őrzetöt fogadtak, és azoktól mit vettek, kinyomoztatni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 259–260. p.

268. 1818.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TAKARMÁNY TÁROLÁSÁT

Takarmányoknak és más könnyen tüzet fogható materiáléknak a városon kívül leendő összerakására a széktői szöllőkön alul és a Halasi úton felül fekvő tágas domb jeletetett ki, a lakosság utasított, hogy ennekutánna a kijelelt helyre rakodjanak, a régi helyen összehordott materiálékat pedig elhordassák, s mindazok kik árkolásokat tettek, behúzására és planírozására köteleztetnek, a csősz pedig utasított, hogy a régi helyre senki ne rakodjon.

IV. 1504. h/2. 260. p.

269. 1818.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
A TORONYBAN VALÓ ÖRKÖDÉSRŐL SZÓLÓ HATÁROZATÁT**

Jelentés tétetvén az iránt, hogy a toronybeli strázsálás igen nagy fogyatkozással folytattasson, annak okául azt adattatván, hogy a tornyos a lakosok helyett való strázsálást magára felvállalván, amikor a felvigyázás őtet illetné, a hibák legtöbbszörre akkor szoktak megtörténni.

Ezen rendetlenségnek, hogy valahára vége szakadhasson, elhatározott, hogy a toronybeli feljárás ajtajaihoz két kulcsot csináltatván, a város házánál éjjelenként felvigyázó polgár maga mellé vévén egyet a strázsák közül, véletlenül a toronyba mennyen fel, és a strázsákat személyesen megvizsgálván, a hibákról adjon tudósítást. A tornyos pedig a lakosok helyett való strázsálásról testi fenyíték terhe alatt eltiltatik.

IV. 1504. h/2. 261. p.

270. 1818.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGERŐSÍTI
A TÉGLAÉGETÉSHEZ VALÓ JOGÁT**

Tapasztalván, hogy azok közül némelyek, kiknek a tégláégetésre engedelem adatott, azon nyert engedelemmel visszaélvén, égetett tégláikat másoknak pénzért eladogattyák. Minthogy a tégláégetésnek és eladásnak jussa egyedül a várost illetné, és az olyan privátusok, kik bizonyos taxa fizetés mellett tégláégetésre e tanácstól engedelmet nyertek, azt egyedül csak önnön épületbeli szükségeikre fordíthatnák, annál fogva elhatározott, és tizedenként közhírül tétetni rendeltetett, hogy innentől senki a lakosok közül engedelem mellett égetett tégláját másnak eladni confiscatio¹ terhe alatt ne bátorkodjék.

IV. 1504. h/2. 261–262. p.

1/Elkobzás.

271. 1818.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA
AZ ÜNNEPEK MEGTARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI
RENDELETÉT**

Az ünnepnapokat megtörők ellen a fennálló felsőbb rendelkezések azon hozzáttétellel, melyet közelebb a tekintetes úri szék a büntetésre nézve kiszabott, nevezetesen: hogy az ünnepeket megtörők sorsokhoz képest vagy a tűzi cassába fizetendő 12 forintokkal, vagy pedig 12 pálczákkal fenyítődjenek, tizedenként publicáltatni határozott.

272. 1818.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉT MEGSZABJA
A CSELÉDEK BÉRÉT**

A szolgálók szolgálattainak változások közlegetvén, minthogy a mostani időhöz képest azoknak rendkívül való bérkívánások el nem nézettethetne, egy esztendei bérök következendő módon állapított meg. Ugyanis az első szolgálónak, vagyis aki sütni főzni szokott 20 ft. készpénz, a 2-ik vagyis aki minden közönségesebb helyeken szolgál 15 ft., a 3-ik, akik között értendőknék a dajkácskák 8 ft, s a pénzen kívül az alkudni szokott olyas ruhadarabok, melyeknek viselések többszöri kihirdetések által tilalmaztatva nincsenek.

Mely ezen határozás oly intézettel, hogy a szolgálók közül senki több bért alkudni ne merészeljen, ha pedig ezen határozáson felül az alku megkészült, annak megtartására a gazda nemcsak nem köteleztetik, hanem ezennel annak telyesítésétől felmentetik, ha mindamellet mégis volnának olyas gazdák, kik a limitáció felül alkudott bért megadnák, ezen pénz vagy ruházatok confiscáltanak, a confiscálandó¹ javak licitáltatni és a beveendő summa a tűzi cassába adattatni s e szerint tizedenként közhírré tételni rendeltetett. Ennek szoros megtartására a tizedbeli senator és electus urakra bízattatván.

IV. 1504. h/2. 263–264. p.

1/Elkobzandó.

273. 1819. április 19.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A JUHÁSZOK JUHAINAK SZÁMÁT**

Tapasztaltatván, hogy ezen város közlegelőit a napról napra szaporodó juhok száma elborítván, a jószágartó lakosok a marhák tartásában megakadályoztassanak, melyekből a publicumra nem kevés kár szokott háromolni.

Ezen kárnak, vagy némely részben is leendő megenyhítéséről gondoskodni kívánván ezen tanács, minthogy több hiteles jelentésekből az jött volna világosságra, hogy majd mindnyájan a juhászok közül juhaiknak számát annyira megszorították, hogy egynek egynek három négyszáz vagy több juhai is volnának, melyeket a közönségnek tetemes kárával és megcsalattatásával a közlegelőkön tartanak.

Nehogy tehát a legelők illetén visszaélésekkel tovább is terheltessenek, meghatározott, hogy ennekutánna a fejősjuhásznak 50, a nyájjuhásznak pedig 120 öreg juhoknál többet tartani szabad nem lészen. Különbén a kit közüllük ezen határozást

által hágni tapasztaltatna, a megállapított számon felül találandó juhai confiscáltatni fognak, azon megjegyzéssel, hogy ezen határozás a juhászoknak a legközelebbi nyírás alkalmatosságával tudokra adattatván, juhaikat Demeter napjára¹ a kitett számra mind megkevesíteni, mind pedig igazán kitetsző jegyet rájuk tenni kötelesek lészenek, és a teletetésre gazdájok csupán a meghatározott számú juhokat tartozni fognak bé venni. Mely ezen végzés tizedenként a lakosoknak tudokra adadni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 299–300. p.

1/Október 26.

274. 1819. május 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÁTMENETILEG
FELTÉTEL NÉLKÜL ENGEDÉLYEZI
MAGÁNSZEMÉLYEK SZÁMÁRA IS A CSERÉPÉGETÉST

Ez alkalmatossággal feltételvén az, hogy némely fedélre való cserepeknek égetői a tanácsnak azon rendelését, mely szerént az égetendő cserép megdézsmáltatni határoztatott, neheztelvén, ezen tanács e részben tett végzésnek terhétől magokat feloldoztatni kérnék. Hogy ezen magistrátus a tűzi bátorságra nézve azon felettebb szükséges cserepeknek égetéseket ez által is könnyítse, ez úttal a város jussának megsértése nélkül is egyedül további rendelésig megváltoztatván, az e tárgyban május holnap 24-én már hozatott végzése jóváhagyatott: hogy tetőre való cserepet önnön hasznára a lakosok közül akárki is megdézsmálás nélkül égettethessen.

IV. 1504. h/2. 303. p.

275. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A NEMESI VÁRMEGYE
INTÉZKEDÉSÉVEL
ÖSSZHANGBAN KORLÁTOZZA A FEGYVERVISELÉST

A puskákkal és pisztolyokkal sokan bánni nem tudván, minthogy ammiatt több szerencsétlenségek történnének, a tekintetes nemes vármegye f. é. mártius 31-én 1233. sz[ám] alatt kelt határozásánál fogva republicálni rendeli a N[emes] M[agyar] kir[ályi] Helytartó Tanácsának 1798. é. september 17-ik napján 206. sz. alatt kelt K. intézetét, melynél fogva tilalmaztatik: hogy kivévén az utazó kereskedő és mesterembereket, uraság csőszeit és pásztorokat, mindazoknak, kiket a fegyvertartás különben nem illetne, olyas fegyvereket tartani tellyességgel nem szabados.

A puskáknak és pisztolyoknak tartását tárgyazó ezen rendelés tizedenként azon hozzáadással hírül tétetni rendeltetett, hogy főbíró úr mind a pusztákon és tanyákon, mind belől a városban szorgalmasan vigyáztatni fog, és az olyas emberektől,

kik kenyereket vadászattal szokták keresni, holott annak gyakorlására szabadságok nincs, és még az olyasoktól is, kiket a fegyvertartás éppen nem illet, ha hogy addig el nem adandják, errőhatalommal is el fognak vétetni.

IV. 1504. h/2. 304. p.

1/ Intézkedés értelemben.

276. 1819.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
A HARANGJELZÉSEKSEL KAPCSOLATOSAN
EGYEZSÉGET KÖT A KATOLIKUS EGYHÁZZAL**

Minekutánna 1819. é[v] április 2-ik napjának estvéjén ezen városban kiüött szerencsétlen tűznek alkalmatosságával azon harang is, mely eddig az óra verésre volt alkalmaztatva, elolvadott, és annak massája az R[ómai] Cath[olikus] Ecclésiát tulajdonképpen illető több harangoknak, sőt a tornyon volt réznek olvadékjával is úgy összekeveredett, hogy azt a többtől elválasztani nem lehetne, azonban a toronyban volt és most is újabban készítendő óra is ezen egész városi publicumot illetné, kívánván a magistrátus arról gondoskodni, hogy a városnak napról napra mindinkább terjedő nagyságához képest az óra ütés alá is hangjára nézve elegendő nagyságú harang alkalmaztassék, annál fogva ezen magistrátus arra kívánta fordítani igyekezetét, hogy a város részére különösen egy 40 mázsás formájú nagy harang öntessék, mely az óra ütésen kívül némely, az egész városi közönséget egyaránt illető használatra is fordíttathatott volna, minekutánna azonban R. Cath. Ecclésiának nagyobbik harangja, mely a tűz között előbbi, volt helyiről szinte 7 ölnyire leesvén, formájára nézve épségben nem maradt, megpróbáltatván és hangjára nézve többé alkalmatlannak lenni találtatván, a tisztelt ecclésia részéről az nyilatkoztatott volna ki, hogy a helyett újat és ennél jóval nagyobbbat szándékozna öntetni, nehogy a tűz által egyébiránt is már meggyengített torony a harangoknak számok és nehézségek által rendkívül terheltecsék, érdekllett abbeli céljától a magistratus elállott, és az eddig volt óraharang ne talán megmaradt olvadékjának a R. Cath. Ecclésia részére lett által engedése mellett ajánlván még a publicum részéről a nagy harang öntésére 12 mázsa¹ árának kifizetését, és ez a Cath. részéről elfogadtatván, abban állapotodott meg, hogy addig, míglen boldogabb üdőkben ezen városi publicum magát toronnyal és különös haranggal provideálhatná,² az óra verésre az ecclésiának nagyobb, a fertályok³ verésére pedig valamelyik kisebb harangja alkalmaztassék, megmaradván egyéb iránt az estvéli harangozásnak rende azon holnaponként való változással, valamint eddig gyakoroltatott.

IV. 1504. h/2. 305–306. p.

- 1/ Egy mázsa – száz font, azaz 56 kg.
- 2/ Elláthatná.
- 3/ Negyedek.

277. 1819.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A BITANG JÓSZÁGOK UTÁN KIVETETT BÜNTETÉST

A bitang akolba behajtani szokott marháktól és más akármely olyas jószágoktól vétetni szokott pénznek fizetése iránt némely panaszok fordulván elő, minthogy az eddig szokásban volt fizetés módja az illető hivatalbeliek által ezen tanács tudta ellen változás alá hozatott, ezennel meghatározatott: hogy a kárnak az illető tulajdonos részére való megtérítésén felül, a márháknak, lovaknak és más ezen classisba tartozóknak egy darabjától, ha ugyan életből vagy más ilyes kárból hajtódnának bé, 20 krajcár, ha pedig tilalmazott legelőről, 7 krajcár, egy darab juhtól végtére 3 krajcár bitang akol pénz fejében, ha egy vagy több napokig is volnának bitangságban, csak egyszer fizettessenek, mely ekképpen bejött summának 1/3 része a behajtónak, 2/3 része pedig a város cassájának a sáfár által készítendő számadás mellett beadattassanak, a bitang jószágoknak gondviseléséért és az azokra való felvigyázásért, de úgy, hogy azoknak jó állapotban való létekről felelni köteles lészen, minden darabtól minden napra megjutalmaztatása 1 krajcár lészen. A bitang marhák tartása árának elhatározását a környülállások szabhatván meg, ennek megállapítása 2-ik bírótól fog függeni.

IV. 1504. h/2. 307. p.

278. 1819.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN VÉDI A VÁROS TISZTASÁGÁT

Tapasztaltatván azon visszaélés, melynél fogvas a lakosok több rendbeli rendelkezések ellen istállójokból, sertésólakbul és netalán secessusokból¹ a rútságot az utcákra kieresztvén, mindaz az utcákat rontani, mind pedig a tisztaságot akadályoztatni meg nem szűnnek. Ezennel határozatott: hogy mindazok akik ilyenén visszaélésben tapasztaltatni fognak, a fennálló rendelkezések szerint fognak bünteteni.

IV. 1504. h/2.

- 1/ Mellékhelyiség, árnyékszék.

279. 1819.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZIGORÚAN
ENGEDÉLYHEZ KÖTI AZ ÉPÍTKEZÉST**

Minekutánna a város csinosítására, tisztaságára, de leginkább bátorságára kidolgozott reguláció¹ pontjai, melyek a felsőbbség által is meg vannak erősítve, már több ízben közhírül tétettek volna, mégis mindemellet találkoznának oly lakosok, kik az érdeklött és a város közboldogulására célzó intézetekkel nemcsak nem gondolnak, hanem azoknak világos értelme ellenére épülettjeiket is náddal fedeztetni s szegetni bátorkodnak, ezen vakmerő lakosok megakadályoztatására s zabolázásokra újabban közhírül tétetik: ennekutánna is senki, akámely épülettjét igazítani, avagy annál inkább akámely csekély új épülettét kezdeni a tanács tudta s engedelmé nélkül ne bátorkodjon, ellenkező esetben valamint azok, kik ezen tilalom ellen már ez előtt vétettek, úgy azok is, ki az ellen jövendőben cselekszenek 12 ft-ban marasztaltatnak, amellet pedig a tilalom ellen tett épülettüknek lerontására nekik 15 napok hagyattatnak, mely idő alatt ha épületteiket le nem rontanák, azon épülették bíróiképpen brachiummal² fognak demoliáltatni.³ Ezen kívül a mesterember is, aki engedelem nélkül a munkához hozzáfogni merészlett, 12 pálczákkal fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. 308–309. p.

1/ Szabályzat.

2/ Itt – hatalom, erő.

3/ Lerombol, elmozdít.

280. 1819.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGERŐSÍTI
A LETELEPEDÉSI ÖSSZEGRE VONATKOZÓ KORÁBBI
RENDELETÉT**

Ez alkalmatossággal feltétetvén az, hogy a lakosi taxát is, melly eddig 12 forintokban szokott megévtetni, fellyebb emelni illő, sőt a lakosságnak az által is nemű képpen [sic!] lehető terheltetésére nézve szükséges is volna, ezen feltétel helyesnek találtatván elfogadtatott, és annak következtében jövendőre a lakosi taxa 24 forintokban megállapítottatott olly megjegyzéssel, hogy az eddig is gyakorlatban volt szokás szerint a kitett 24 forintoknak fele a tűzi cassára, fele pedig a közönséges cassából tápláltatni szokott árváknak javára hajuljon.

IV. 1504. h/2. 193–194. p.

281. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZNI IGYEKSZIK
A JUHTENYÉSZTÉST

Tapasztaltatván hogy 1798. esztendei október 9-ik napján a juhtartás iránt tett rendszabásokat az e folyó esztendei április 19. napján tett modificatióval¹ és a juhtartó lakosok ámbátor azon rendelkezések már több ízben közhírré tétettek, meg nem tartják, sőt némelyek, akiknek élő földjeik nincsenek is, mégis juhokat tartani bátorzkodnak, ezen rendelkezéseknek tehát folyamatba lehető vehetések és a földtelen gazdáknak a juhtartástól való eltiltásokra nézve meghatározatott, hogy mindazon lakosok, kik juhokat tartanak, fejenként a városházához behívattassanak, és azok, kiknek juhokat tartani szabados, a fennálló rendszabásokról érthetőbben újonnan azon rendelkezéseknek hasznos voltáról capacitáltassanak, s azoknak a szerint leendő megtartásokra annál szorosabban köteleztessenek. Azokra nézve pedig, kik földdel nem birnak, tizedenként publicáltassék, hogy legfejebb f[olyó] é[v] november 1-ig juhaikat eladni tartoznak, különben azok confiscáltatni fognak.

IV. 1504. h/2. 300–301. p.

1/ Módosítás.

282. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
AZ ENGEDÉLY NÉLKÜLI TÉGLAÉGETÉST

Hitelesen jelentvén ezen tanács előtt, hogy találatnak olyatén egyes lakosok, kik magok szükségeknek színe alatt téglát égetvén, azt nagy áron eladják, és azáltal több lakos társaikon nyerekedni kívánnak. Mely ezen csalfalkodás eltöröltetése végett az árszabás (12 ft., 15 ft.) az olyatén lakosokra is kiterjesztetvén meghatározatott, hogy jövendőre, ha ilyetén csalfalkodásban tapasztaltatnának, téglájokat azonnal confiscálni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 301–302. p.

283. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ EVANGÉLIKUS EGYHÁZNAK
ENGEDÉLYEZI A TÉGLAÉGETÉST

A helybeli ágostai vallástételt követő községnek előljárói magokat tégláégetés iránt jelentvén, amennyiben azon téglára magoknak az ecclesiának szüksége volna, annak égettetése nekik úgy, valamint más ecclesiáknak is, megengedtetik.

IV. 1504. h/2. 303. p.

284. 1819.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA BIZONYOS FELTÉTELEK
MELLETT
MAGÁN SZEMÉLYEKNEK IS ENGEDÉLYEZI A CSERÉPÉGETÉST**

Főbíró úrnak azon feltételére, hogy sokan volnának a lakosok közül, akik nemcsak tulajdon szükségükre, hanem eladás kedvéért is fedelekre való cserepet téglával égettetni kívánnának, ezen mostani különös körülmények közt¹ az efféle cserepeknek és tégláknak égettetése áttalában felszabadított oly kötelezéssel mindazonáltal, hogy a város ebbéli jussának elismeréséért, aki maga szükségére kívánna égettetni, a kiégett cserepeknek 20-ad részét a város részére minden fizetés nélkül általadni tartoznak. E mellett is azonban az eladók lakos társaikon rendkívül ne nyerekedhessenek. Hogy pedig a cserépégetést a mostani rendkívül való szükségben annyival inkább könnyíteni lehessen, a cserépvetők rendes limitációjától a magistrátus ezúttal elállván, az azon munkáért való bérnek megállapítását hagyja és bizza kinek kinek tulajdon alkujára.

IV. 1504. h/2. 302. p.

1/ A várost 1819 áprilisában ért súlyos tűzvészre utal.

285. 1820. december 11.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A KERTÉSZEK ADÓKÖTELEZETTSÉGEIT**

A kertészekre kivetendő fizetések rendbeszedése eránt e folyó év november 3. napján kiküldetett deputáció¹ írásban foglalt tudósításában következő véleményt adja be:

1. Mivel a kertészek egy részről, amennyiben illető gazdáik nekik fizetéseikben vetéseket adnak és erántuk más kezességgel is vagynak, úgy tekintnek, mint a tanyai csőszök: a közönséges adó alá nem tartozhatnak. Más részről azonban, amennyiben familiáikkal együtt lakván a tanyákat, a városi közbátorságra állított vigyázat az ő személyes bátorságukra is kiterjesztetik. De különben is productumukat a város piacára hordván, a lakosi beneficiumoknak² ezen ágát használják. S peres állapotjaikban is a helybeli bírósághoz folyamodnak. Ezeknél fogva igazságosnak véli a deputáció, hogy ezen nevezet alatt [...] minden kertész fizetés alá jöjjön.

2. Minémű objectumokra nézve jöhessenek a kertészek fizetés alá? Ennek megállapíthatása végett a tisztelt deputáció a kertészeket négy classisra osztandónak vélte. Nevezetesen:

a/ Első rendbeliek azok, kiknek a városon ugyan házok nincsen, azonban mégis földdel bírván kívül laknak. Ezekre nézve azt ítélte a tisztelt deputatio hasznosnak,

hogy mivel azok földes gazdák, a kertészek cathegóriájába nem jöhetnek, hanem azoknak javai a rendes adókulcs alá esvén, valamint a conscribálások,⁴ úgy adaiknak ide tudása is az adószedő hivatalnál maradjon. Mivel azonban kinti lakásokkal a házas gazdákon felüli terheket elkerülnék, ezen tekintetben bizonyos teher alá volnának húzatandók.

b/ Másodrendbeliek azok, akik bírnak ugyan lakosi jussal, de azonban szegénységek vagy más terhes környülállásaik miatt házaikat eladni kéntelenítettvén, lakásokat a tanyákra vették, szöleiket azonban megtartván használják. Ezekre nézve az volna a deputatió véleménye, hogy azok incolatusi jussal⁵ bírván, mind személyekre, mind egyéb ingó javaikra, úgy szölejekre nézve is a zsellérek cathegóriájába jövéen, a szerint adójokat is fizetni kötelesek legyenek.

c/ Harmadrendbeliek azok, kiknek semmi fekvő jószágaik nem lévén, mint valóságos tanyai csőszök a gazdák tanyáin laknak.

d/ Negyedrendbeliek azok a juhászok, kiknek fekvő jószágaik hasonlóan nincsenek, hanem feleségeikkel és gyermekeikkel ki vonván magokat azon gazdának tanyájárja, akit szolgálnak, feleségeiket kertészek formájában letelepítik.

Ezen harmad és negyed rendbeliekre nézve a tisztelt deputatió következő véleményét terjeszti elő:

A/ Minden egyes tanyai lakos, hahogy házasságban élő fia nincsen, az érdekllett domesticaba⁶ fizetne a maga familiájától 2 forintokat. Ha feleséges fia vagy veje vele egy kenyéren vagynak, azoktól külön külön 1 forintokat. Hahogy pedig a kertész feleséges fiával vagy vejével lakik, s ezekkel egy kenyéren nincsenek, akkor feleséges fia vagy veje külön familiának tekintetvén, kik a maga familiájától fizet 2 forintokat.

B/ Minthogy a kertészeknek adó alá jöhető javai hámos lovakból, jármos ökrök-ből, fejős tehénből, heverő marhácskából, sertésekből és az utóbbi juhász kertészeknek juhokból állanának, a tisztelt deputatió véleménye szerint az illyes kertész fizethetne fűbér titulus alatt egy hámos lótól 30 krajcárokat, egy jármos marhától hasonlóan 30 krajcárokat, a heverő jószágnak minden darabjától 1 forintot, az esztendősnél öregebb sertéstől 30 krajcárt, az esztendősen alól valóktól pedig egyenként 15 krajcárokat. A kertész juhászok végtére, mivel a juhokra nézve a lakosok terheltetések is nagyobb volna, minden darabtól 12 krajcárokat úgy fizetnek, hogy annakutánna juhaikra akármely más tekintet alatt fizetés ne tétetne.

C/ Az illyes kerti lakosok esztendőnként miképpen leendő öszevírásukra nézve a tudósító deputatió elállván a folyó év november 3-án megállapított módtól, hasznosabbnak vélné, ha az utakra való felvigyázás a második bírói hivataltól elválasztatna, és egy állandó uti inspector neveztetne ki, mert ekképpen nemcsak egy, hanem több esztendőkre is kiterjedvén az utakról való gondoskodás, az utaknak jobb karban való tarthatások több esztendőig folytatódhatna. Ugyanazon úti inspector úr egy maga mellé veendő irnokkal a kertészeket, amidőn conscribálna, azoknak egyszersmind akár a város pecsétje alatt, akár a maga neve alatt

költ tiszta papirosra felírva, minthogy a fellebbi mód szerint minden objectumtól eső fizetés tudva volna, ejectatiót⁷ tenni nem lévén szükséges, kinek kinek tartozását ki osztogathatná, és annakutánna az útlátó hadnagy által foganatosan incassálhatna.⁸ Mely ebbéli fáradozásért az úti inspectornak jutalmul az úti cassából 100 forintok resolváltathatának.⁹

IV. 1504. a/ 1820. 485–488. p.

Tekintettel arra, hogy a tanácsi jegyzőkönyveknek csak a fogalmazványa maradt fenn, előfordul, hogy egy–egy szó, ill. szócsoport áthúzások stb. miatt nehezen vagy egyáltalán nem olvasható.

A deputáció előterjesztését a következő kiegészítés követi a jegyzőkönyvben : Ezen tudósítás ekképpen tanácsi vizsgálódás alá vétetvén, a tisztelt deputációnak véleménye az első és harmadik pont egészen, a második pontra nézve pedig azon hozzáadással jóváhagyatott, hogy az illyes kint tartózkodó lakosok a legfogantatosabb módokkal a városba való beköltözködésre szoríttassanak. Addig is azonban a megmaradókra egyéb eránt rajtok a gazdai hivatal által manipulált terhek, ezeken kívül közszolgáltatások és terhelések kitarítása alatt adólibellusaikban¹⁰ kitett minden forint után 15 krajcárokat az jó pénzben megállapított cassába befizetni köteleztessenek, mely fizetés alól, mihelyt a tanyáikon tartózkodni megszűnnek, azonnal mentek lesznek.

Továbbá a negyedik pontra nézve azon változás tétetett, hogy az olyas kertészek, akiknek ne talán házaik s más fekvő javaik s ezen kívül juhaik volnának, valamint azon juhászoknak, kiknek házaik mincsenek ugyan, de vagy szőlővel vagy talán földekkel is bírnak, familiájokra és vagyonaikra szinte úgy mint más lakosok avagy zsellérek az adószedő képesség manipulációja alá tartozzanak. Azon juhászok azonban, kiknek semmi fekvő javaik nincsenek, minden darab juhuktól, egyet is el nem hagyván, 3 krajcárokat [...] be fizetni kötelesek legyenek. Ezen classisú juhászokra nézve megjegyezvén azt, hogy mivel ők conventionatus¹¹ cselédek lévén, a gazdaság azoktól mint szolgáitól adót nem fizet, azoknak személyeik a maguk libellusaikban fizetés alá ne húzattassanak. Azon juhászok utoljára, akiknek hasonlóan semmi fekvő javaik nincsenek, sem szolgálatban nem állanak, hanem vagy lappangva találtatnak, vagy árendájok, valamint a kertészekre nézve megállapított, mind személyektől s familiájuktól, mind más ingó javaiktól a reájuk nehezedő fizetéseket tellyesíteni köteleztetnek. S még azokon kívül szinte mind a juhaik felvétetvén, azoktól egytől egyik a concumentia¹¹ba 3 krajcárokat adni tartoznak.

(IV. 1504. h/2. 304–309. p.)

1/ Küldöttség, kiküldött munkabizottság.

2/ Haszonélvezet.

3/ Olvashatatlan szavak.

4/ (Adó) összefrások.

5/ Lakhatási joggal.

- 6/ Házi pénztár.
- 7/ Adókivetést.
- 8/ Befizettetni, behajtani.
- 9/ Számukra kifizethető lenne.
- 10/ Adókönyvecskék.
- 11/ Egész évre szóló, pénzben és terményben megállapított fizetséget kapó szolga, cseléd.

286. 1820.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS MÓDOSÍTTJA A KATONAI BESZÁLLÁSOLÁSRA VONATKOZÓ RENDELETÉT

A helyben fekvő katonaságnak ezen holnap elejével előbbeni helyéről lett által kvártélyozása alkalmatosságával tapasztaltatván az, hogy az istállóknak fogyatkozások miatt a kvártélyozásban rendkívül való nagy alkalmatlanságok fordulnának elő elannyira, hogy ámbár most egyedül csak maga a stáb¹ volna ezen városban, annak elkvártélyozása mindazonáltal szinte 5 tizedekre terjedne, és innét eredne az, istállókkal bíró kevés számú lakosoknak is illő mértéken felül való terheltesek, hogy tehát egy részről az illető lakosok a teher viselésére nézve, amennyire csak megeshetik egyenlő állapotba helyeztethessenek, más részről pedig a rend e szerént folyvást, és nagyobb megszakadás nélkül való kvártélyozás által a katonaságra nézve szükséges commoditás² is eszközöltessék, elhatározatott: hogy mivel a kvártélytartás különben is a háznak bírásával együtt járó teher volna, annál fogva mindazon lakosok, kik házaiknál katonát tartani kötelesek, egyszerűsmind istállót is építeni tartozzanak. A közelebb említett principiumnál³ fogva a mesteremberek és földművesek között nem tévén semmi különbséget. Mely ezen rendelésnek, hogy foganat annyival inkább szereztethessen, a mesteremberekre és föld vagy erdőbeli beneficiumokkal⁴ nem bírókra nézve ugyanennek eszközlése 2-ik bíró úrra bízattatik, az árendás földekkel és erdőkkel bírókra nézve pedig elhatározatott, és tizedenként is közhírré tétetni rendeltetett, hogy ki ezek közül jövő Szent György napig⁵ katonai lóra alkalmas istállót építeni nem fog, földének vagy erdejének elvételére már csupán ez az ok is elegendő legyen.

IV. 1504. h/2. 309–311. p.

- 1/ Törzs, katonai egység.
- 2/ Haszon, alkalmatosság.
- 3/ Alapelv.
- 4/ Bérlet.
- 5/ Április 24.

287. 1820.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KITILTJA
A MÁS TELEPÜLÉSEKEN TERMELT BOROkat A VÁROS
PIACÁRÓL**

Tapasztaltatván az, hogy a szomszéd környékből számosabb kocscikon hordónként hozzák a borokat a városra, s azt a piacon elárulják. Minthogy a tapasztalásnál fogva az idegen boroknak a városba való hozásával máris szaporíttatnak a kurta korcsmák száma, azonban attul is méltán tartani lehet, hogy az ide behordott gyenge és csak télen által iható borok mind a helyben termelt borokkal való összevegyítés által, mind pedig azoknak a kecskeméti termés színe alatt való eladásokkal a helybeli boroknak becse rongáltatni, és megvesztegettetni fog, de végezetre az idegen boroknak ezen városba való behozathatása a helybeli lakosoknak a szőlő művelésre fordított ipariájakat¹ megcsökkenti, és a helybeli lakosok boraiknak lehető eladásokban ezáltal nevezetessen gátoltatnak, ezennel rendelkezünk, hogy inntentől a szomszéd környéken termelt boroknak a városon az árulás végett leendő behozatása meg nem engedtetik, oda utasíttatván borbíró úr hazajövetelég is a korcsmárosok és a strázsamester, hogy ezen tanácsnak ebbéli rendelkezését minden idegeneknek tudtukra adják, és a mostanság itt levő bor árulókat a városból való kimenetelre szoros felvigyázás mellett szorgalmaztassák, egyébíránt, hogy azon idegenek haszontalanul ide ne fáradjanak, minthogy leginkább vadkertiek, ezen rendelkezésről levél által tudósíttassanak.

IV. 1504. h/2. 311–312. p.

1/ Iparkodásuk.

288. 1820.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA
AZ UTAK VÉDELMÉRE KIADOTT RENDSZABÁSÁT**

Tapasztalásból bizonyos lévén az, hogy a lakosok a tanácsnak 1803. évi tanácsi jegyzőkönyv 20. számja alatt az utaknak jó állapotban és az utasokra nézve bátorságos karban lehető tartásának íránt tett s több ízben tizedenként is közhírré tétetett rendszabásainak hasznairól megfélejtkezvén, sokan nemcsak a város határin, hanem a város birtokában lévő pusztákon is a közönséges utakra dülő földjeiket minden jelentés és bírói engedelem nélkül árkokkal végig avagy körül sáncolni bátorkodnak, s ez által nemcsak az utakat elszoríttják, elrontják és sok helyett járhatatlanná teszik, hanem több rendbéli czívódásokra is alkalmatosságot szolgáltatnak, annak okáért az említett rendszabások újabban tizedenként közhírré tétetni rendeltetvén, a lakosokat azoknak pontosan leendő megtartásokra kötelezetnek, addig is azonban még az útinspectorátus a netán engedelem nélkül árkoló-

kat a kiszabott büntetés alá vonatná, kiki intetik, hogy az olyas árkontatásait húzassa be, mert a kiszabott büntetés alól — világosságra jöven engedetlensége — fel nem mentetődik.

IV. 1504. h/2. 312–313. p.

289. 1821. április 9.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA JAVÍTJA
A NAGYÁLLATTARTÁS FELTÉTELEIT

Tapasztaltván, hogy a gazdálkodásnak egyik fő ága, a baromttartás naponként mindinkább hanyatlani kezdene, s emmiatt számos lakosok a közterhek viselésére, elegendő járójóságok tartására tehetetlenné válnának, ezen tárgyat annakokáért a tanács köztanácskozása alá vette, és a baromttartásnak jobb lábba állítása, virágoztatása és bátorságba való helyeztetése, s ezek által a közönség legelőinek a helyes és teherhordozó lakosok által éreztethető használása tekintetéből következő határozásokat tett, úgymint:

1. Pusztaszeren ugyan a pusztagazdának már kiadatott, Bugacson pedig a csőznek kiadandó környülállásos és szoros instructiónak¹ pontosan leendő megtartása nemcsak a nevezett gazdának és csőznek szoros kötelességek fog lenni ennekutánna is, hanem hogy a pásztorok is azon instructióból ő rájuk tartozó czikkeleknek és más fennálló rendelkezéseknek nem tudásával magokat ne menthessék, a közelebb jövő tanácsi gyűlésben mind az említett pusztagazda és csősz, mind minden számadó gulyások és csikósok a tanács elibe állíttatni s azokhoz leendő szoros magok alkalmaztatására megintetni rendeltettek. Hogy azonban

2. A felvigyázás és a rendelkezések megtartása annál inkább fogatban tartatasson, még a marha nyaral, minden holnapban egy több tagokból álló s kimenés napja előtt kinevezendő deputáció egynéhány electusokkal és gazdákkal együtt a barmokat és méneseket meg fogja véletlenül vizgálni, és ha szükségesnek látandja fel is számoltatni, egyszersmind pedig a pusztagazda, csősz és pásztorok iránt is gondos szemekkel fog lenni, ha valyon a fennálló rendszabásoknak megfelelnek-e? Kik közül ha hogy valamelyiket hibásnak találná, azt személyválogatás nélkül tetteinek mibenlétével együtt a tanácsnak bejelenteni tartozik. Szinte azon deputáció

3. Esztendőnként a környülállásokhoz képest május végén vagy június elején mind a barmokat, mind a méneseket gazdák és pásztorok marháival együtt számon veszi, és mivel a járásoktól eddig fizetni szokott árendának megfizetését az illető árendások több esztendők alatt sem tellyesítették, s azon czélnek, mely a tanácsnak a járások árendába való kiadására nézve jobbnak látszott, meg nem feleltek, azon árendák e folyó esztendőre megszűnnek, és a helyett szájpénzt fog fizettetni, melynek mennyisége akkor fog minden esztendőben elhatározatni, midőn a tisztelt deputáció a marhák és lovak számokról úgy nemkülönb a juhokról is az

illető hivatal a magok tudósításaikat beadandják. Tellyességgel nem akarván a nemes tanács, hogy a midőn a baromtartás hanyatlásán segíteni kívánna, a járá-soktól eddig fizetett árendán is felül a gazdaságot még nagyobb fizetéssel terhelje, sőt az a célzása, hogy a marhák és más jószágok számához képest amennyire lehet, az azoktól való fizetést könnyebbítse. De hogy mindemellett

4. A szájpénzek restantiába ne maradjanak, az a folyó esztendei perceptor úr a deputatió által kidolgozott és kezéhez adandó lajstrom szerint minden esztendőben kecskeméti Cypriáni vásárra² oly pontosan beszédni köteles lészen, hogy aki akkor eleget nem tenne, annak marháját vagy lovát elhajttatja, és a tartozás erejéig a város cassájának eleget tétethessen.

5. Nagy terhére lévén a gazdaságnak az is, hogy a pásztorok, habár magoknak annyi jószágaik nem voltak is, kények szerint teletőre annyi jószágot oszlatnak a gazdaságokhoz, hogy a gazdát, kivált a takarmánynak szűkiben a marhatartástól is kedvetlenítette. Ezen rendetlenségnek eltávoztatására szinte a deputatióra fog bízódni annak idejében az is, hogy a pásztor melyik gazdához hány darabot adhasson teletőre, de csak azon harhákból, melyektől a szájpénzt megfizette. Továbbá:

6. Hogy a pusztagazda és a csőszök által telyesített vigyázaton kívül is még nagyobb bátorság szereztessen, a pusztázó hadnagyok közül hetenként változtatva kettő ugyan Pusztaszeren, egy pedig a csősszel együtt Bugacson tartoznak fel s alá járkálván vigyázni, és assistentiál szolgálni a nélkül, hogy magok és lovaik tartásával a gazdaságnak avagy a pásztoroknak ezeknek jó akarattyokon kívül terhekre legyenek, s azon hadnagyok hetenként való változásokról és az alatt történt esetekről a bíróságot hazajövelelek alkalmatosságával tudósítani kötelez-tetnek.

7. Megjegyzésre méltónak találtatott, hogy minekutánna a lakosok közül jószá-gaikat nemesíteni elkezdették, következésképpen egyik avagy másik jószág között a minéműségre nagy különbség volna, a kár esetében nem lészen elegendő, hogy a pásztor darabot darabbal helyre pótoljon, hanem a bíróság arra is vigyázattal lészen, hogy az elveszett jószág mikor és minemű állapotban sikkasztatott el, s ugyanazon időben mit érhetett, a szerint a pásztorok legyenek azok gulyások, csikósok, juhászok, avagy kanászok, a kárt a becsü ár szerint kötelesek lészenek megtéríteni. Hogy utoljára

8. Egyik avagy másik kecskeméti gazda a másik felett marháinak avagy lovainak őrizetésével, habár egyik baromnál avagy ménésnél számosabb jószág volna is, ne terheltesse, a tanácsa azt rendelte, hogy közelebb jövő 1822. esztendőre a pásztorokat a nemes tanács fogja fogadni, és a lészen a fő gazda. E folyó esztendőben pedig már a titulált öreg gazda urak által már megfogadott pásztorok-nak alku mellett megállapított készpénzbeli, avagy készpénzre reducálendő³ bé-reik a nemes tanács által a végett meghatalmazott második bírói hivatal s illető deputatió által fognak kifizettetni. Következésképpen, hogy a pásztorok bérei

haladék nélkül kifizettethessenek, minden pásztoroknak bére a gazdaságnak a gulyákon és méneseken szájpénz alá a legközelebb kimenő deputatio által összefratandó számhoz képest vettetnek ki, és a kivetett summát minden falkánál egy arra kinevezendő gazda a kezéhez adandó lajstrom szerint, ha ha úgy kívántatná bírói assistentia mellett is beszédni, in summa⁴ 2-ik bíró úrnak kezéhez szolgáltatni köteles lészen, s ekképpen egyik barom avagy ménes a másiknál nagyobb teher alá nem jövéen.

9. Confiscatio terhe alatt tilalmaztatik, hogy egyik baromnál avagy ménesnél őrzető ne légyen.

10. Az illető gazdaságnak segedelmével a publicum a kutakat ideje korán jó karba helyezettetni fogja, s hogy e részben valamely rövidség avagy hátramaradás ne légyen, a kutaknak jó állapotban való tartások a 2-ik bírói hivatalnak kötelességévé tététt.

11. Illy közjóra czélzó intézetek mellett alig lehet feltenni, hogy kiki a lakosok közül a maga heverő jószágait a négy barom avagy ménes közül valamelyikre ki ne hajtsa, ha találkoznának mégis oly megátalkodott lakosok, kik jószágait az érdekllett helyekre ki nem hajtanák, azok azon kívül, hogy különös módok és terheltetésekkel is köteleztetnek, még confiscatio terhe alattó a kurtafalkák tartásától avagy formálásától is eltiltatnak.

Hogy végtére a tanácsnak ezen közjóra czélzó intézeteiről a lakosok tudósíttathassanak, és a gazdák heverő jószágaiknak a négy barom avagy ménes közül valamelyikre leendő kihajtására s annál fogva barmok tenyésztésére ébresztessenek, mindezen cikkelyek tizedenként, minden esztendőben Szent György nap előtt⁵ közhírré tététni, és ekképpen a lakosoknak értékre adatni rendeltettek.

IV. 1504. h/2. 316–322. p. A rendeletet a tanács 1823. II. 27-én kisebb módosításokkal megújította. IV. 1504. a/ 1823. I. 121–124. p.

1/ Utasítás.

2/ Ünnepnaja szeptember 14.

3/ Mérséklendő, csökkentendő.

4/ Összegben.

5/ Április 24.

290. 1821. szeptember 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉT RENDELETBEN
SZABÁLYOZZA
A CSELÉDEK RUHÁZATÁT ÉS KÖTELEZI A SZOLGÁLÓKAT
A MUNKAVÁLLALÁSRA

Szolgálóknak a szükséges ruhaneműeken kívül aranycsipkét ígérni nem szabad. Kiknek pedig szolgálatra alkalmas leányuk van, elszegődtetni köteleztetnek.

IV. 1504. b/76. 238. p. Balla János kivonata az 1821. évi tanácsi jegyzőkönyv 343. lapjáról.

291. 1821.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A JUHOK ELADÁSÁT SZABÁLYOZÓ RENDELETÉT**

Figyelembe vétetvén az, hogy jóllehet már a lakosok könnyebbségekre a városban több helyeken mészárszékek állíttattak is fel, mégis többen a lakosok közül, s különösen azok, kik nyereség kedvéért juhokkal kupeczkednek, a juh árulással visszaélnék, azokat alattomosan házaiknál is árulják, s ekként a mészárszék árulásainak tetemes károkkal a kurta székeket szaporítják, arra való nézve az 1813. évi tanácsülési jegyzőkönyv 557. száma alatt a kurtaszékek meggátlására tett határozások megújíttatván republicáltatni rendeltetnek azzal a hozzáadással, 1. hogy a keddi és a pénteki heti vásároknak valamint a helybeli lakosoknak, úgy a külföldieknek is a piacon juhokat árulni megengedtetik. 2. a lakosoknak commo-¹ditása tekintetéből megengedtetik, hogy a szüret megeresztése napjától számlálván két hétig naponként minden helybeli lakos juhaikat a piacon szabadossan árulhassa.

IV. 1504. h/2. 322–323. p.

1/ Alkalmatosság, haszon.

292. 1821.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A JUHÁSZATTAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT**

Tapasztaltatván, hogy a juhnyájának a tanyák közé való békjövetelek, a kurtafalkáknak megszorodások, a juhászoknak nagy számmal való juhtartások, úgy a meddő juhoknak a fejős juhokkal való legeltetések miatt a tanyák között a legelő idő előtt annyira elfogy, hogy az igavonó jószág a teherviselő lakosoknak szembetűnő károkkal, csakhamar takarmányra és jászolra szorul, nehogy a fentebb előlszámlált visszaélések végett, melyeknek meggátlásokra nézve az eddig tett rendszabások is kívánt foganat nélkül maradtak, a lakosoknak károsodásaik mindinkább növekedjenek, újabban a követendő határozások tétettek.

1. Jövendőre nézve semminemű kurtafalkák meg nem fogak szenvedtetni, a tanyák között egyedül a fejős juhoknak legeltetések engedtetik meg. A juhnyájának pedig a tanyák közé nem elébb, csak Szent Márton nap¹ után jöhetnek be. Valamint pedig minden lakosnak tilalmaztatik, hogy fejős juhaik között nem legeltetheti, úgy különösen a juhászoknak meghagyatik, hogy meddő juhaikat a fejős juhok között lappangtatni szabad nem lészen. Ha hogy valaki a juhászok közül ezen

rendelésnek ellenére juhait a tanyák között legeltetni bátorkodik, az 12 pálczákkal fog fenyíttetni, mely büntetés, hogy annál foganatossabban tartóztassa az engedetlen juhászokat, a tanyák között való legeltetéstől a pusztázó comisarius² meghatalmaztatik, hogy ezen rendelés ellenére a tanyák között legeltető juhászokat 12 pálcza ütésekkkel megfenyíthesse.

2. A nyájjuhászoknak bojtárjaikkal együtt 150 darab juhnál, a fejős juhászoknak pedig hasonlóan bojtárjaikkal együtt 70 darab juhnál többet tartani és több juh telettetést szegődni szabad nem leszen. Ha hogy pedig valaki a juhászok közül ezen rendelésnek ellenére több juh telettetést és nyaraltatást szegődvé, s ennél fogva ezen város hatáiraiban több juhot tartani bátorkodna, annak a kiszabott számon felül találandó juhait a város aklában bé fognak hajtani, és köz kótya vetye mellett el fognak adattani. Megtörténvén a behajtott juhoknak eladások, az azoknak árukból a juhok tartására fordítandó költségek kivonattatnak, és az engedetlen juhásznak csak az attul fennmaradandó pénz fog kiadattatni. Mely ezen rendelésnek foganatban való vétele borbíró úrnak committáltatik,³ s hogy kinek kinek tudományára jusson, ezen rendelésnek tizedenként való publicáltatása a juhászokra nézve oly intéssel rendeltetik, hogy azok a kiszabott számám felül lévő juhaikat Demeterig⁴ eladni igyekezzenek, mert különben cselekedvén felesleg számmal találandó juhaik kótya vetye mellett fognak eladatni, és akármely mentségeiknek is helye többé nem leszen.

IV. 1504. h/2. 323–325. p.

1/ November 11.

2/ A puszták közbiztonságára felügyelő fegyveres személy.

3/ Rábíz, meghatalmaz.

4/ Október 26.

293. 1821.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA,
HOGY A JUHÁSZOK A VETÉSEKET LEGELTESSÉK**

Mínthogy a juhászoknak azon vakmerősége, hogy ők a lakosoknak vetéseiket alattomosan is legeltetni bátorkodnak, nemcsak tetemes károkat, hanem gyakran veszedelmes vérengzéseket is von maga után, a vetésben való legeltetés újabban tilalmaztatik. Aki pedig ezen tilalom ellenére juhaival a vetéseket legeltetné, az mindannyiszor 12 ft-ra fog bünteteni, s azon kívül a vetésben okozott kár megtérítésében is fog marasztaltatni.

IV. 1504. h/2. 325–326. p.

294. 1821.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA IGAZOLÓ LEVÉLHEZ KÖTI
A KERTÉSZEK ÉS A CSELÉDEK ALKALMAZÁSÁT**

Panaszképpen bejelentvén, hogy többen a lakosok közül az e részben fennálló rendelkezések ellenére olyatén kertészeket és cselédeket fogadnak, akik erkölcsi magaviseletekről és jámbor életekrül bizonyság levelet mutatni nem tudnak, arra való nézve, nehogy az efféle gyülevész cselédek, kiknek erkölcsi magokviseletéről, úgy gyakran származásukról is az illető gazdáknak tudományuk nincs, a lakosoknak vagyonaikat továbbra is bátoraianságba hozzák, és minden általuk okozható tolvajságoknak kinyomozhatása eszközöltessen, újabban az rendeltetik, hogy senki a lakosok közül kertésznek vagy cselédjének olyatén embereket, kik bizonyság levelekkel magokat legitimálni¹ nem tudják, megfogadni ne bátorokdjanak, mert különben ha ezen rendelés ellenére cselekszenek, és cselédjeik ellen bármely gonosztett is kivilágosíttatik, az engedetlen gazdák fognak cselédjeiknek tolvajlásaiukról felelni, és az azok által okoztatott károknak megtérítésekből ők fognak marasztaltatni. Nehogy pedig valaki magát ezen rendelés terhe alól tudatlanságával mentegethesse, ezen rendelés tizedenként a lakosok között közhírrül tétetni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 326–327. p.

1/ Törvényesen igazolni.

295. 1821.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A BOR, A PÁLINKA ÉS A HÚS TILTOTT ÁRULÁSÁRAVONATKOZÓ
RENDELETÉT**

Emlékezetbe hozattatván ez alkalmatossággal, hogy ezen városban amint az unalomig megsokasodott és szinte mindennapi panaszokból és feladásokból megtetszik, a fennálló tilalom és vigyázás mellett is a húsnak és bornak és pálinkának titkon való mérése, vagyis az úgynevezett kurta székek és kurta korcsmák tartása felettébb elhatalmazván, ez által mind a mézszárszékeknek, mind a pálinka korcsmának illető árendátorai károsíttatnak, mind kiváltképpen a városnak a bor méretésből való haszna, mely nagyobb részint és szinte egyedül való kútfeje a sokféle és tetemes fizetésekkel terheltetett közönséges cassa jövedemének, szembetűnőleg kevesíttetik, minekutánna fájdalommal tapasztalja ezen tanács, hogy az eddig gyakorlott pénzbeli büntetések azon rossz indulatú lakosoknak megzabolázására, kik elfelejtkezvén az igen sokszor megújított ebbéli rendelkezésekről s lakosi kötelességekről, ezen visszaéléseket gyakorolják, foganatlanok volnának, holott is sokan büntetésül lefizetett pénzeket újabb mérés folytatásából ismét beveszik,

némelyek pedig truttzoló indulatoktól elragadtatván, a nemesi szabadságnak palástya alatt vakmerően s világosan gyakorolják, s ezeknek példájoknál fogva a még valamennyire tartózkodók is neki bátorkodnak, ilyes környülállások között kéntelen lévén ezen tanács olyas büntetésről gondoskodni, melynek példás volta ezen visszaélésektől mindeneket félelembe tartson, elhatározottat, hogy inntúl minden, aki kurta korcsmán való bormérésben tapasztaltatik, először 25, másodszor 50, azután pedig mindenkor 100 forintokra, a kurta korcsmán pálinkát mérők pedig, valamint a kurta székesek is, első esetben 13, másodszor 25, harmadszor és azután mindenkor 50 forintokra, akiknek pedig tehetségek nem volna, testi büntetéssel büntetessenek. Állván ezen büntetések mindazon házigazdákra is, valakik lakójaiknak ilyes kurta korcsma s kurtaszék tartását tudva elnézik, és bé nem jelentik.

Mely ezen rendelés tizedenként közhírül tétetni rendeltetik, azon megjegyzéssel, hogy minden lakosnak megengedtetik a maga természetvényéből főzött pálinkájának, ha bár az kevesebb mennyiségű volna is, egyszerre, de nem részenként való eladása.

IV. 1504. h/2. 313–315. p.

296. 1821.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A BŐRÖKET ÉS A GYAPJÚT A SZÉKTÓBAN MOSSÁK

Jelentvén ezen tanács előtt, hogy a bőröknek és gyapjúnak a Széktóba a zsidók által nagyon szokásba vett mosása különösen azért káros volna, mivel azon tónak vize által a gyapjú ugyan tiszta fehérré, de a közé verődött sok székes és homokos részek által nehezzé lévén, a zsidóknak ezen nyerekedni kívánó csalfaságok miatt a kereskedők előtt a helybeli gyapjú becsébe s kelendőségébe sokat vesz, és az egész lakosság károsodik, az ezen visszaélések eltávoztatására a zsidók a bőrnek és gyapjúnak a Széktóba való mosásától a bőrök confiscatiójának terhe alatt átalyában eltiltatnak, azon mosásra ezentúl a Kerektó rendeltetvén, és ezen rendelés nekik a zsinagógájokban szoros tilalom mellett tudokra adadni határoztatván.

IV. 1504. h/2. 315–316. p.

297. 1822.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A NEM HELYBELIEK KERESKEDELMI JOGÁT

Jelentés tétetett, hogy bátor mind ekkoráig a külföldről idejött idegen kereskedőknek az árulás egyedül a heti vásároknak volt is megengedve, mindazonáltal

többen a kereskedők és mesteremberek közül azért könyörögnek, hogy nekik az új esztendő tekintetéből az árulás a heti vásár napján kívül is engedtetne meg.

Határozatott: hogy mivel ezen városban új esztendő tájon egyedül csak a suba bőrrel kereskedőknek volna hosszabb időktől fogva arra engedelmek, hogy suba bőreiket a heti vásár napjain kívül árulhassák, azonban ezen árulásnak jövőben való gyakoroltatását is ezen város lakossainak körülállásaik hasznosan megkívánják, de végezetre a subabőrök árulásának különben is az új esztendő elmúlásával elmúlna, az határozatott, hogy a subabőr árulókat kivéven ezentúl is, senkinek a külföldiek közül nem leszen szabad portékáikat a heti vásár napjain kívül árulni. Mely ezen rendelés az illetőknek tudomány és hozzá alkalmaztatás végett azzal a megjegyzéssel rendeltetik tudtokra adadni, hogyha az új esztendő napja heti vásár napjára esne, a heti vásár utánna és nem előtte való napon az okért fog tartatni, mert mind a lakosok, mind azoknak cselédjeik új esztendő napjáig szállásaikról haza nem jöhetvén, s ennél fogva a vevők sem lévén, az árulók is haszontalanul fáradnának.

IV. 1504. h/2. 327–328. p.

298. 1822.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÚJABB RENDELETBEN KORLÁTOZZA A JUHOK TARTÁSÁT

A juhoknak a lakosok birtokaihoz és a közönség szabad legelőihez mérsékelt mennyiséggel lehető tartások iránt költ, és több ízben közhírré tétetett jó rendelések, úgy a juhászok által a nekik megengedett számon felül megtartott juhoknak mi móddal meg lehető megkevesítések iránt tett határozások, nem különben a telelőkön a zöld búzavetéseknek épségben lehető megtartások iránt költ tilalmak mindeddig kívánt következésük nem lévén, s e miatt majd minden nap újabb panaszokra alkalmatosság szolgáltatván, a midőn e tanács arról tanácskozott, hogy a fellyebb érdeklött közintézeteknek miként lehetne legsikeresebb fogamatot szerezni, addig is még más hathatósabb módok elővételének, az állapotított meg:

1. Hogy a tanácsnak 1821. év september 21-i 878. és 879. sz[ám] a[latt] hozott és akkoriban is tétetett rendelései tizedenként republicáltassanak.

2. Hogy mind a gazdák, mind a juhászok juhainak száma hitelesen tudódhasson, s ennél fogva a szájpénz is fogyatkozás nélkül beszédődhessen, s a restánso¹ neveik számadások alkalmatosságával a közönségnek tudományára lehessenek, de a juhok regulatiója² is e szerint fogamatba vétessen, 2-ik bíró és senátor Ladányi Sándor, senátor Bódogh Antal, borbíró és senátor Vékony Péter és Tóth Antal urak avéggett küldetnek ki, hogy tizedenként maguk eleibe hivatván a juhos gazdákat, kik is lajstromaikkal, avagy rovásaikkal a városházánál megjeleni kötelesek lesznek, azoknak, úgy juhászaiknak és juhaikat előmutatott jegyzékek szerint

ennekutánna minden esztendőben conscribálják,³ mely megesvén, a notáriusi hivatal az ejectatiót⁴ véghez viszi, és az ekképpen elkészített lajstromot borbíró úrnak az incassatió⁵ végett által adja, ki is a fizetni nem akarókat haladék nélkül bírói assistentia⁶ mellett exequaltatni⁷ fogja. Mely rendelés a lakosoknak előre azért adatik tudtukra, hogy amidőn a kiküldött deputatio⁸ által szállíttatni fognak, lajstromaikkal avagy rovásaikkal jelenjenek meg.

IV. 1504. h/2. 328–330. p.

- 1/ Tartozók.
- 2/ Szabályzata.
- 3/ Összefrják.
- 4/ Kivetés.
- 5/ Behajtás.
- 6/ Segédlet.
- 7/ Behajtani, erőszakkal beszedni.
- 8/ Küldöttség.

299. 1822.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A MEGOSZTOTT HÁZTELKEK BEÉPÍTÉSÉNEK FELTÉTELEIRŐL DÖNT

Kérdéssé vált, valyon azon lakosok, kik a tanácsi képpen kiosztott 75 négyszögöles fundusokat bírják,¹ házfundusaikat, ellent nem állván azon fundusoknak a megkívántandó kiterjedésnél kisebb voltak, eladhatják-e, avagy azon fundusokon építhetnek-e?

Az határozott: hogy mivel az illetén fundusok mind a külső városon vagynak, és mindenütt úgy vannak kiosztva, hogy két gazda lakik 150 négyszögölon a nélkül, hogy egymástul elkerítkezhessenek, s végre mivel mindezen fundusoknak egyé való tételek által szerfelett sok új fundusoknak osztása következne, s ez a különben is szűkült legelőknék nagy megcsonkításával történne, jövendőre is az érdeklött fundusok házhelyeknek megállapíttatnak, s az azokon lakó gazdáknak megengedtetik, hogy fundusuk nagyságához képest a regulatio principiumaival² összeférő épületeket tehessenek, de egymástól elkeríteniök ezentúl is szabad nem léssen.

IV. 1504. h/2. 330–331. p.

- 1/ Telek, háztelek.
- 2/ A szabályozás alapelveivel.

300. 1822.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN KÖTELEZI
A HÁZTULAJDONOSOKAT,
HOGY A KATONASÁG CÉLJÁRA ISTÁLLÓKAT ÉPÍTSENEK**

Több rendbeli panaszos jelentésből az vétetvén észre, hogy némelyek a lakosok közül a quartélyos katonatartással mások felett leginkább azért, hogy a lakosok házaiknál istállók kevesebb számmal találtnak, terheltnek, az határozatott, hogy mivel minden házzal biró lakos a katona tartással köteles, s ezen városban állandóan lovas katonaság fekszik, hogy kiki házánál bármely sorsú legyen is azon lakos, istállót építtessen, hogy ekként a quartélyos katona tartás terhét osztani és a lakosokat a gyakrabbi katonatartástul felmenteni lehessen.

Mely ezen rendelés a köztudomány végett amidőn tizedenként kihirdetni rendeltetik, a tizedbeli senator urak kiküldetnek, hogy tizedjeiket eljárván, ahol az istálló építése a hely tágasságára nézve megeshet, a lakost istálló építésre kötelezze.

IV. 1504. h/2. 331. p.

301. 1822.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA IDEIGLENESEN MEGTILTJA
A VIDÉKIEK SZÁMÁRA A JUHOK ELADÁSÁT**

Jelentvén, hogy a helybeli heti vásároknban idegen helyekről behajtott juhok is árultnak, nehogy ezen árulás által a helybeli lakosok juhaiknak eladhatásában akadályoztassanak, a szénatermés szűk volta tekintetéből azon tilalom rendeltetik közhírül tétetni, hogy ezentúl, kivéven az országos vásárt, semmiféle idegen juhokat ezen városban árulni szabad nem lészen.

IV. 1504. h/2. 332. p.

302. 1822.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA,
HOGY JOGI VÉGZETTSÉGGEL NEM RENDELKEZŐK MÁSOK
SZÁMÁRA
FOLYAMODVÁNYOKAT ÉS PERES IRATOKAT KÉSZÍTSENEK**

Tapasztaltatván, hogy többen találkoznak, akik ezen tanácshoz benyújtott folyamodásaikat sem magok fel nem teszik, sem más ahhoz értő prókátor urakkal fel nem tétetik, hanem sokan olyatén írókra bízzák, akiknek az ügyes bajos dolgaik előlmozdításokra sem törvényes aktivitások¹ nincs, sem pedig azokhoz tanulatlan-ságuk miatt nem is értenek, s ekként értelem nélkül való írásaikkal mind e tanácsot ítélet tételeiben hátráltatják, mind pedig az ügyes bajosoknak dolgaikat is össze-

zavarják, és elrontják. Ezen tekintetknél fogva ámbátor a tekintetes úriszéknek e tárgyban költ határozása következésében hatalmában állana is a tanácsnak az olyatén instantiákat,² melyeket az ahhoz nem értők tesznek fel a folyamodóknak visszaadni, s tőlök egyátalyában el nem fogadni, mindamellet azonban nehogy e tanácsnak ilyes cselekedete a mostani körülállásokban oda magyaráztathasson, mintha ez által az ellene panaszkodó lakosokat folyamodásaikban gátolni szándéka volna, az határoztatik, hogy e tárgyban a panaszok megvizsgálásában foglalatoskodó deputációhoz folyamodás tétetessen, és megkérettessen, hogy a fentebb előadott okoknál fogva ezen városban kihirdetni méltóztasson, hogy az ügyes bajosok ahhoz értő prókátorok segedelmével terjesszék elől kereseteiket, s hogy az ilyes folyamodásokhoz nem értőknek írásai a bíróság által el nem fogadtatnak.

IV. 1504. h/2. 333–334. p.

1/ Jogosítványuk, megbízásuk.

2/ Kérelem, folyamodvány.

303. 1823. február 27.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A GAZDASÁGI BIZOTTSÁG HATÁSKÖRÉT

1. A marhatenyésztésre kinevezett gazdasági deputationak köteleességében fog állani, hogy a gazdasággal egy értőleg minél előbb alkalmas pásztorokru gondoskodjanak, vélek alkudozzanak, s annakutánna, hogy azokkal az alku tökéletesen megtétethessen, őket ezen tanács eleibé rendeljék, ahol is azoknak megfogadásuk tökéletesen végbemegy.

2. Szabadságában léssen ugyan a gazdaságnak ezentúl is a cimboraságot¹ tetszések szerint vagy újonnan felállítani, vagy fenntartani, s ebben a deputationak befolyása nem lesz, azon esetben azonban, ha hogy a lakosok közül valaki cimboraság nélkül maradván, jószágait a baromra² nem verhetné, a deputationak fog köteleességében állani, hogy az ilyen lakost jószágával azon baromhoz, mely a többinél kevesebb számú, rendelje.

3. Ahányszor csak megtörténhet, s gazdaságbeli pedutatió a kiállított barmokat és méneseket nemcsak számbaveszi, és többször is felolvassa, hanem amennyire a város cassájának és lovaiknak terheltetések nélkül megeshet, azt gyakran meg is látogatja, s maga mellé vévén mindenkor a gazdaság körül is némelyeket, a baromra és ménesekre felvigyáz.

4. Ha netán a baromban és ménesben, amit az Isten kegyelmesen távol tartson, valamely betegség magát kiütné, annak mely móddal lehető orvoslása eránt a gazdasággal egyetértve tanácskozni és hasznos módokat javallani fog.

5. A gazdasági deputationak a barom és ménes számát jegyzékben tartja. Minden gazdának jószágá mennyiségét különösen feljegyzi, a szájpénzt repartíálja,³ a

kenyérsort⁴ elhatározza, a kutaknak jó karban lehetõ tartásokrul és az azokhoz szükséges eszközök megszerzésekrul gondoskodik, s ilyenén foglalatosságait a gazdaság közül maga mellé veendõ némely tagokkal tellesztívén, a megállapított köz intézeteknek foganatba való vételét egyre a gazdasági tagok közül bízza, akinek a megállapított kenyér sorra való felvigyázás fog állani kötelességében.

6. A szájpénznek beszedése, a pásztorok bérének kifizetése, a pásztorok marháinak a teletetés idején a cimboraság között leendõ elosztása a gazdaság tagjaival egyértõleg a deputatió kötelességei közé tartozik, valamint tovább az is, hogy a pásztoroknak valamely részét a pusztának privatizálni, vagy a barom közé idegen õrzetõket fogadni alkalmatosságok se lehessen.

7. A gazdaságbeli deputatióra bíztatik az is, hogy különösen felvigyázzon, nehogy idegen jószág a legelőre bejusson, hogy a juhokat is szoroson conscribálja, hogy senki a szájpénzfizetés terhe alól ki ne maradjon, hogy a lakosok pásztoraiknak sem több juhait, sem több marháit mint már mindezek megállapítva vannak, sem nyaralás sem teletetés végett meg ne szenvedjenek.

8. Hogy a deputatió a barmoknak, méneseknek s juhoknak állapotjukról, úgy az ezek eránt tett rendelkezéseknek miként lett foganatba való menetelérul s egyéb foglalatosságairul ezen tanácsot multhatatlanul minden hónapban írásképpen tudósítsa.

IV. 1504. al 1823. I. 124–125. p.

1/ A gazdák egy csoportja, akik marháikat egy gulyában tartották, esetenként egy–egy pusztát, vagy annak egy részét közösen bérelték.

2/ Itt gulya értelemben.

3/ A legeltetési díja meghatározza, kiszabja.

4/ A gazdák meghatározott idõközökben kenyeret vittek ki a pusztákra a pásztoroknak. Ennek sorrendjét előre meghatározták.

304. 1823. február 27.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A GÖRÖG KERESKEDŐKRE VONATKOZÓ RENDSZABÁSÁT

Miután 1791. év 27. tc. értelmében a görög lakosok a többi polgárokkal egyenjogúak lettek, census¹ fizetésére köteleztetnek.

Az elmúlt 9 évekrul fennmaradt 500 forint census s egyéb adóbeli, összesen 923 forint 30 krajcár tartozásaik lefizetésére utasítottak.

A heti vásárookra nyert privilégium értelmében vidéki kereskedők áruikat a hetivásárra nem hozhatják.

Házaló kereskedés pedig egy személynek 3 napon túl nem engedélyeztetik.

IV. 1504. b/76. 780. p. Balla János kivonata az 1823. évi tanácsi jegyzõkönyv 150. lapjárul.

1/ Pénzben fizetett adó.

305. 1823. október 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTA KORÁBBI
RENDELETÉT,
AMELY SZERINT A TANÁCSHOZ KÉRELMET ÉS PERES IRATOKAT
CSAK JOGI VÉGZETTSÉGŰ SZEMÉLYEK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL
LEHET
BENYÚJTANI

Tapasztaltatván, hogy többen a lakosok közül esméretlen és a dolgokhoz nem értők által tétetik folyamodásaikat, hogy az instantia¹ frók közül többen helytelen mocskolódásokkal foglalatoskodnak, minthogy mindezek a jó rend ellen történvén, a lakosok ügyeik elintézésüket hátráltatják, közhírül tétetni rendeltetik: hogy senkitől is instantia, hanem ha azt feltevőnek neve is feljegyezve lesz, le nem fogadtatik.

IV. 1504. h/2. 342–343. p., ill. IV. 1504. a/ 1822. II. 122. p.

1/ Folyamodvány, kérelem.

306. 1823.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA AZ ÉJSZAKAI
HANGOS MULATOZÁSOKAT

Tapasztalván, hogy ámbátor az éjjelenként való kurjázások és mocskos dallásoktól már mindenek eltiltva volnának, s ezen tilalom tizedgyűlésekben is közhírül tétetett, mégis többen találkoznak, a mesterlegények és egyebek között, akik késő estve és éjjelenként alkalmatlan kurjázásaik és mocskos dalolásaik által a nyugovó lakosoknak csendességeket megháborítják, a közelebb tartandó tizedgyűlések alkalmatosságával újabban közhírül tétetni rendeltetik, hogy akik a tilalom ellenére éjjelenként kóborlanak, kurjásznak és dalolnak, azok nyakas engedetlenségért áristomba fognak kísértetni, s érdemlett büntetéseket ki nem kerülnek.

IV. 1504. h/2. 343. p.

307. 1823.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK
A HIMLŐOLTÁS SZÉLESKÖRŰ ELVÉGZÉSE ÉS A SZEGÉNY
LAKOSSÁG INGYENES ORVOSI ELLÁTÁSA ÉRDEKÉBEN

Főbíró Ladányi Sándor úr azon véleményét terjeszti elő, hogy mivel a lakosok gyermekeinek beoltásokról végkép megfelejtkeznek, azonban az uralkodó himlőben már szerfelett sokan elhaltak, szükséges volna ezen szerencsétlenségnek megakadályoztatásra a lakosokat gyermekeiknek beoltatásokra serkenteni, s egy-

szersmind azt is tudokra adni, hogyha bizonyos napokon gyermekeiket a város chyrurgusához,¹ kinek ebbéli fáradsága a tekintetes nemes vármegye rendeléséhez képest minden gyermektől 15 krajcárokkal jutalmaztatik, viendik, az a gyermekekbe a himlőt a szükségnek bármely terheltetése nélkül ingyen beoltja. Hogy pedig a himlő beoltás annál foganatossabban gyakoroltathasson, jónak látván, ha a himlő materiálénak megszerzéséről a publicum költségén tétetődne gondoskodás. Előadja továbbá főbíró úr, hogy mivel többen a lakosok közül ezen nagy pénzszüke idején legsúlyosabb nyavajáikban is csak az okon sem hívathatnak magokhoz orvost, hogy azoknak fáradságok fizetésére és az orvosi szerek megvásárlásokra tehetetlenek. Szükséges volna e részben is gondoskodni, és a lakosokat arrul is figyelmetesekké tenni, hogy mindazok, akik szegénységeket bebizonyítják betegségek idején ingyen fognak orvoslást nyerni, hogy az orvos fáradságának megjutalmaztatásáról nem terhelődnek, s a patikai szerek is részekre a város cassájából fognak megszereztetni.

A főbíró úrnak mind a himlő beoltás mind a szegény beteg lakosok orvosoltatások módja iránt elől adott véleménye elfogadtatik, s mindezekről a lakosok a közelebb tartandó tized gyűlése alkalmatosságával tudósíttatni rendeltetnek, oly megjegyzéssel, hogy mindazon szegény lakosok, akik az ingyen való orvoslás jótéteményével élni kívánnak, főbíró úr előtt személyesen vagy mások által megjelenni, s azt, hogy ők szegénységek végett a magok gyógyíttatására tehetetlenek, bebizonyítani kötelesek, s ekkor főbíró úrtól ez iránt írást nyervén mentek lesznek mind az orvos fáradságának mind az orvosi szerek ároknak megfizetésektől.

IV. 1504. h/2. 334–336. p.

1/ Az egészségügy területén dolgozó szakképzett, de nem orvosi szintű felkészültséggel rendelkező ember.

308. 1823.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PIACON TÖRTÉNŐ HELYPÉNZFIZETÉS RENDJÉT

Kérdésbe hozattatván az, ha valyon a kofák és mások is, kik a piacon nem magok természetényeit árulják, helypénzt fizessenek-e?

Megállapított, hogy a helypénz fizetésének terhe alól a piacra nézve csak azok legyenek mentek, kik tulajdon természetényeiket árulják.

IV. 1504. h/2. 336. p.

309. 1823.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A PÉKSÜTEMÉNYEKNEK A PIACON TÖRTÉNŐ ÁRUSÍTÁSÁT**

Kérdés támadván az iránt, ha vajon a külföldről ide jönni szokott sütőgető kofáknak a piacon való árultatás megengedtesen-e? S ha valyon a piacon való árulásoktól helypénzt fizetni tartozzanak-e?

Megállapított, hogy mivel az ügynevezett sütőgető kofák ide egyenesen élelembe-
lieket hoznak, az élelembe-
lieknek nagyobb mennyiségben való concurrenciája¹ pedig a lakosoknak olcsósága által könnyebbségekre van, a sütőgető kofák kalátsaikkal ezentúl is megjelenhetnek, s a piacon szabadon árulhatnak, a helypénz lefizetésével azonban, minthogy a helybeli lakosokra kiterjesztett kedvezéssel nem élhetnek, kötelesek lesznek.

IV. 1504. h/2. 336–337. p.

1/ Versenye.

310. 1823.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A GÖRÖG KERESKEDŐK KÖTELEZETTSÉGÉT ÉS
A VÁROSBAN FOLYÓ KERESKEDELMET**

Felolvastatván a kereskedés virágoztatása tekintetében beadott tudósítása a kiküldött deputációnak, úgy szinte az Electa Communitásnak¹ e tárgyban kiadott, s a deputáció gondolkodásával majdnem tökéletesen mindenekben megegyező véleménye közös akarattal és megegyezéssel a kereskedésre nézve következő határozások tétettek:

1. Minthogy az 1791. esztendei 27. t.cz. értelme szerint az ügynevezett görög lakosok is ezen magyar hazában jussaikra nézve minden más hazafi polgárokkal egyenlőkké tétettek, s annál fogva a görög és más ország lakossai között semmi különbség nincs lakosi jussaikra nézve, a tanácsi deputációnak abbéli véleménye, mely szerint a görögök által lefizetni elmulasztott censusnak² követésitől való elállást javalja, elfogadtatik. Mire való nézve ezentúl valamint más lakosok, úgy a görög kereskedők is kereskedésüktől censust fizetni nem fognak, hanem a többi lakosokkal egyforma adózás alá fognak vétetetni. Mivel azonban az elmúlt 9 esztendőknél lefolyta alatt a helybeli görög kereskedők censust fizetni elmulasztották, s különben más tekintet alatt is kereskedésektől semmit a város cassájába bé nem fizettek, arra köteleztetnek, hogy az elmúlt 9 esztendőkre nézve ajánlásokhoz képest census fejében 500 ft-kat és az ezen idő alatt beadni elmulasztott, reájok azonban kivetendő és összesen 923 ft. 30 krajcárokat tevő adót a város cassájának befizetni ne késsenek.

2. A heti vásárokról nyert kegyelmes privilégiummal, mely egyenesen ezen város lakossainak boldogításokra szereztetett meg, meg nem egyeztetetvén azt, hogy a

heti vásárokra külföldi kereskedők is járuljanak, az állapotot meg, hogy ezentúl semmiféle külföldi kereskedőknek a heti vásárookra, sem az országos vásárokat követő napokon, sem új esztendő táján ezen időben egyedül a suba bőroket árulókat vévén ki, megjelenni és portékáikat árulni szabad nem lészen. Mely ezen rendelés, hogy az ide megjelenni szokott kereskedőknek tudokra légyen, a közelebb következő Gergely napi országos vásár alkalmatosságával közhírül tétetni rendeltetik.

3. Minthogy a helybeli lakosok kereskedések virágoztatásának akadályoztatására lenni tapasztaltatik az, hogy némely házankánt járó zsidók és horvátok portékáikat árulgatják, ezeknek illetén árulások tilalmaztatván, csak mindenkor úgy engedtetik meg, ha erre vásárbíró uraktól engedelmet nyernek, s ekkor is engedelem nyérések 3 napokon túl nem terjedhet.

4. Valaminthogy Kecskemét várossának lakossai a legrégebbi idők óta is mindenkor jeles szabadságokkal éltek, s ezek kereskedésektől a görögöket kivéven soha censust nem fizettek, úgy ezentúl is census titulus⁴ alatt leendő minden fizetéstül felmentetnek, egyedül csak a szokott adózással tartozván, tovább is minden lakosok általán fogva felszabadíttatnak arra, hogy kereskedést folytassanak s e végre lakhelyeiknél bótokat nyithassanak. Mivel azonban a lakosok sorában a helybeli toleratus zsidók⁵ tellyességgel nem értetődhetnek, s ezek a lakosokat egyedül illető beneficiumokkal⁶ nem élhetnek, a helybeli toleratus zsidóknak a bolt nyithatás mindenkor csak a tanáccsal kötendő árendális contractus⁷ mellett, mely az idők körülállásaihoz képest változhat, s meg is szűnhet, engedődik meg.

5. A fentebb tett rendszabások értelmében minden olyatén portékákkal való kereskedés, melyeket itt helyben a mesteremberek nem készítenek, lévén a lakosok közt felszabadítva, a görög kereskedők és egyéb lakosok ezen városban színes bőroket szabadon árulhatnak, s mivel a fontos⁸ talpak még ezen városbeli tímárok és cserzővargák által jó minőségben nem készíthetnek, de talán a folyó víz nem léte miatt jövőendőben sem készíthetnek, ezeknek árulások is a lakosoknak szabadságokban áll.

6. Az Electa Communitásnak újabban szorgalmaztatott kívánságára a piacon árulóktól megvétetni szokott piaczi krajczár bér, mint különben is csekély jövedelemnek kért forrása azon tekintetből, hogy annak megvizsgálása és elhatározása, hogy ki árulja maga vagy más természetűt, terhes bajokkal s több rendbeli nehézségekkel van egybekötve, addig is eltörültetik, mígnem azok, kik a piacon kofálkodnak, conscribáltatnak,⁹ s ekkor a körülállásaikhoz képest bizonyos taxa¹⁰ fizetés alá vonattathatnak.

IV. 1504. h/2. 337–341. p.

1/ Választott Közönség – a városi tanács működését ellenőrző testület.

2/ Adófajta, rendszerint a vagyonebecslés során kivetett adó.

3/ November 17.

4/ Census elnevezés alatt.

- 5/ Azon zsidó családok, akiknek tartózkodását a városi tanáccsal kötött egyezség szabályozta.
6/ Árenda, bérlet.
7/ Szerződés.
8/ Fontnyi (0,56 kg) súlyú.
9/ Összeírják.
10/ Egy összegben meghatározott adó, díj.

311. 1823.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A JUHTARTÁSRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT

Jelentetett, hogy számossan a lakosok közül csordáknak megromlására, nyereség kedvéért külföldről fias juhokat hajtanak, és azoknak fiait a piacon naponként eladogatván, az öregeket állandóan a nyomáson tartják, és fejeléssel használják.¹

Az ilyes kupeczeknek életek módja az egész lakosságnak, amennyiben a teherviselő szegény lakosok igavonó jószágai is a legelőktől a juhok miatt megfosztanak, kárával folytatván, telyességgel meg nem engedtetik, hogy a nyomásról akárki is juhokat a városon fejtessen, holott is az ilyen lakosnak, ki élő földdel nem bír, juhokat tartani nem is szabad. Ugyanezért 2-ik bíró úrra bízott, hogy az ilyes lakosoknak bárányaiknak a nyomáson Lőrincz napig² való legeltetéseket elnézvé, a fejs avagy öreg juhokat mindannyiszor, valahányszor a nyomáson találtnak, hajtassa be, és mindenkor minden darabtól 15 krajcárokat desumálván,³ ezen summa jegyzék mellett a perceptorátusnak resignáltasson.⁴ Mely ezen rendelés dobszóval a heti vásárok alkalmatosságával több ízben kihirdettetni rendeltetett.

Jelentetett továbbá, hogy a már tett publicatió⁵ ellenére is sokan a helybeli gazdák közül juhaikat nyájakba nem vervén, kurta falkákat tartanak, az ilyes engedetlen lakosoknak megzabolázásokra nézve meghatározott, hogy az olyas juh-falkák akárhol találtnának, behajtassanak, és mindannyiszor a gazda 12 forintokkal, a juhász pedig 12 pálczákkal fenyíttessenek. Mely rendelés tizedenként kihirdettetni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 341–342. p.

- 1/ Közlegelőn tartják, tejét a városban értékesítik.
2/ Augusztus 10.
3/ Behajt, elvesz.
4/ Befizet.
5/ Hirdetmény.

312. 1824. június 21.
A KECSKEMÉTEN MŰKÖDŐ ÚRISZÉK A VÁROSI TANÁCCSAL
EGYETÉRTÉSBEN EGYSÉGES RENDSZERBE FOGLALJA
A VÁROS RENDSZABÁSAIT

Szabados Kecskemét várossában /../¹ különösen tartatott tekintetes úriszék² alkalmatosságával mind a régibb rendszabások öszve szedettetvén, mind amennyire azokon némely változások szükségeseek voltak, vagy éppen újabbak kívántattak, ezek is elkészítetvén, mindezek ekképpen következnek.

Elsőbben a régi rendszabások

1756. május 31.

Méltóságos uraság törvényszéke által condált³ következő statutumok publikáltattak.⁴

1. Minthogy több rendbeli úriszék előtt megfordult testamentumokbul tapasztaltatik, hogy azoknak megtételében mind a földesúrnak, mind pedig atyafiaiának praejudiciumával⁵ sok illetlenségek megtörténtenek, melyek ammiatt még a testamentumoknak is valósága iránt méltán kételkedni kelletik, azért eféle rendtelenségeknek eltávoztatására determináltatott,⁶ hogy a testamentumoknak egyébként semmi ereje ne legyen, ha csak a közönséges háztól⁷ két kiküldendő esküdt emberek előtt nem tétetik, s azok által az Archivumba⁸ nem reportáltatik.⁹ De az ilyenek ellen is akár az osztályosoknak, akár pedig a földesúri fiscálisnak¹⁰ a tehetetlenség iránt való difficultásai fennhagyatnak, mely statutum szokott mód szerint publicáltassék is.

2. Ha valaki lakóul innen elmenni szándékozik, semminemű ingatlan javait, kivált mezei kert-földjeit felyebb eladni nem szabad, hanem amennyi ő maga vagy elei által szereztetett, megbecsülvén mindazáltal az olyatén ingatlanokon tett munkáit, vagy építéseit, nem különben, akik innent külföldre férjhez adattatnak, sem magok, sem utódaik az itt lévő ingatlan jussaiktól többet nem várhatnak osztályos atyafiaiktól, hanem csak amennyi summa pénzen azon jók szerezettek, abból őket illelhető portiójokat vehetik.

3. Ezekutánna a zálogos eladások is, ha egy esztendő után azoktul, akik azon jószághoz jussokat tartják, contradictióval¹¹ nem sebesíttenek, a kötött esztendő-kig állandók és felbonthatatlanok lesznek, de csak azok tudniillik, melyek a város könyvibe inprotocolláltatnak.¹² Hogyha pedig magános ember előtt, kit azon zálogos contractus¹³ semmi ereje az időtől fogva ne legyen. és akármikor akárki által valaki azon jóhoz jussát mutathatja, elrontathatik. Mind örökös, mind zálogos eladások azonban az alcutól fogva 15 napok alatt város könyvibe beíratassanak. Egyébiránt, ha beíratatnak is, de ezen fatális terminusnál¹⁴ későbben, tehát állandók ne lehessenek.

4. Mindezekből,¹⁵ sőt már régtől fogva méltóságos úriszéken fennforgott cau-

sákból¹⁶ megtapasztaltatott az, hogy ezen városnak némely lakosi szőlők, házak kertek, malmok iránt oly kereseteket forgatnak fel, melyeknek eladásokban és vételekben már jeles idők múlva praescriptiók¹⁷ következnek, mégis mindazok ellen különb különb féle praetextusok¹⁸ alatt közüket lenni állítják, és keresetük által nemcsak magokat fogyasztják, hanem az ítélő törvényszékeknek is szüntelen nyughatatlanságot okoznak, azért mindezeknek eltávoztatásáért rendeltetik, hogy ennekutánna a mai naptól fogva mindenféle eladásokban s vételekben és akármely törvényes úton módon kezdett birtokokban egy esztendő s egy nap alatt eltöltött békességes usus¹⁹ a praescriptiónak törvénye légyen. Ide értve a régibb casusokat is,²⁰ melyek még a méltóságos úri törvényszék által el nem végezettek.

A méltóságos úri törvényszékre ennekutánna valaki akar a városi tanács előtt törvénye kivitelekor azt megtegye, és beírassa a város könyvébe, és a maga instantiájára²¹ és azon causát legelsőbben tartandó méltóságos úri széken folytatni el ne mulassza. Egyébiránt ennekutánna tartandó úriszéken causája fel nem fog vétetni.

5. A városi magistrátus²² az olyas pöröknek részerint ellenőrzésére, részerint minél előbb lehető végrehajtására, elintézésére, mely szerint a lakosok között oly szőlők iránt is számtalan villongások történnek, amelyek azelőtt régen magányos contractusok mellett örökösen megvétettek ugyan, de a város statutura szerint ez ideig sem íratattak a város fassionális²³ könyvébe, ezen folyó esztendőnek április hónap 15 napján protocollumának 681. sz[ám] alatt hozatott statutumát. Hogy ez hathatósabban mehessen foganatba, elől adta a megerősítés végett, mely vizsgálódás alá vétetvén, ekképpen hagyatott helybe:

„Minthogy a szőlők a birtokosok minéműségek és szerénységekhez képest szokták változtatni állapotjokat, s ekképpen a hosszas birtok után azokban a javításokat illendően becsülni nem is lehetne, nehogy a szorgalmatos gazda serénységének kárát vallja, az eladó pedig vagy azoknak ivadékai a szőlők visszavételekben a vevőnek az illendően nem lehetséges becsü miatt származható károkat magoknak pedig az eladónak vagy azok ivadékainak a szőlőművelés körül megeshető fogyatkozásokat hasznokra fordították, ennekutánna, ha ki ilyes szőlőt magányos contractus mellett örökösen megvesz, és azt 12, id est 12 esztendőig folyvást bírja, anélkül, hogy a város könyvébe bé nem íratta is, vagy béíratná, örökjévé válik, azaz 12 esztendő alatt abban praescribál.²⁴

Hogy mindazon által ezen törvényhozás azoknak, akik hazájoktól vagy egy vagy más tekintetért távol volnának, károokra ne szolgáljon, azok és mások is, az ilyes eladott szőlők iránt ezen törvény hozástól fogva következő 6 esztendő alatt jussaikat megkereshetik, sértetlenül hagyatván ezen kívül hazánk törvényei által az árvák és pestises időkre nézve meghagyott praescriptionális²⁵ esztendők.

6. Circa²⁶ accelerationem processium coram oppidano magistratum in cursu existentium.²⁷

A perlekedő felek pereinek akadályoztatása miatt több rendbeli ezen uraság széke

eleibe beadott könyörgő levelek arra mutatván, hogy ezekre az ágensek²⁸ maguk adnának alkalmatosságot, hogy rendén kívül tartanák magoknál a pöröket, és ezeket sok haszontalan kifogásokkal terhelnék, ezeknek tehát elhárítására rendeltetik:

„Elmellőztetvén a különben is tilalmas és pörökhöz nem tartozó haszontalan szószaporítások, a pörök négy feleletek által bészárattassanak, és valamint az első feleletre nyolcz vagy több napok hagyattak, úgy a második, harmadik s negyedik feleletek körül is azon határidő tartasson meg. Ha azonban valamelyik félnek inquiráltatásra²⁹ vagy valamely leveleknek megszerzésére lenne szüksége, melyre a határidő elégtelennek ismertetnék, vagy pedig valamely törvéneys okból tovább leendő kiterjesztését kívánná, ez iránt a felek mindenkör kötelesek eleve magokat instantiájokkal jelenteni a bíróságnál, melyre aztán a bíróság a körülállásokhoz képest úgy fogja határozni, hogyha a felek ezen rendelkezésnek eleget nem tennének, a bíróság a pert hallgatásra teheti.

Mely ezen rendelkezés valamint a libellatórius³⁰ pöröket illeti, úgy a formális pörökre, melyek különben is határidők alá zárattak, kiterjesztetik.

Egyúttal, hogy szembetűnképpen kitesse az is, hogy minemű pörök légyenek folyamatban, és ki kezénél tartóztassanak, semmi pör ezentúl reversális³¹ nélkül ki ne adasson, és ezek valamint minden pörök különös zár alá zárattassanak.

7. A pörök³² cauzánsok, azoknak procuratoraik reguláztatása³³ és a bíróságnak utasítása iránt felovasatott tekintetes praeses úrnak³⁴ tulajdon maga által készített plánuma,³⁵ és ez ratificáltatván a procátor uranak directióra³⁶ azoknak jelenlétében azonnal publicáltatott is, amint következők:

Az appellált pöröknek³⁷ vizsgálásával tapasztaltatván, hogy az actiókat nem tevő instantiák is a tanács által bizonyos terminusra intéztetnek, és ekképpen egész processusok³⁸ lesznek azokból, ahonnan származik az is, hogy amely fél bár úgy mint birtokban lévő a panaszát jelenteni vétetik, felperesnek, és aki csak praetendens,³⁹ noha az birtokon kívül légyen is, állítatik alperesnek lenni, akit azonban illetve a keresetnek útja, mely efféle procedúrából a pöröknek sokasítása és a keresetbe lévő dolognak a kereső félre való nézve homályosítása következik.

Rendeltetik az okáért:

1. Actiónak formájában egyediül benyújtott írásokra rendeltessen a más félnek bizonyos terminus, mely actió mellett folytatott pörnek az egész tanács törvényes bírāja, a sententián⁴⁰ pedig meg nem nyugvó félnek conpetál az appelláta.⁴¹

2. Másnemű exhibitumnak,⁴² vagyis instantiák csupán instantiáknak vétethetnek fel, melyeknek ha az expositiója⁴³ kétséges, ez vagy a magistrualis investigatio,⁴⁴ vagy pedig a megpanaszlott féllel leendő közöltetés által bizonyítandó, és ennél tovább az instantiákra hozandó végzés előtt menni szükségtelen. Kisül-

vén pedig az, hogy az instantiában foglalt állapot törvényes megvizsgálást kíván, a panaszoló fél a törvény útjára igazíttasson, tartozván annaktánna actióját benyújtani, és az első cikkely szerint keresetét előmozdítani.

3. Az instantiákra minekutánna a kérelmek helyes vagy helytelen volta akár az instantiákból, akár közlés után beadott feleletből megemérvén, hozott végzések nem appellátákra valók, mivel törvény útján nem estenek meg, hanem ha azokon valamely fél meg nem nyugodna, tovább is folytathatja recursusát úgy mint in via politica,⁴⁵ az executio⁴⁶ azonban megeshet ellene úgy mint in objecto politico,⁴⁷ mely efféle executiók, hogy helytelenek ne legyenek, arra fel kell vigyázni, hogy az instantiális keresetbe törvény útjára tartozó praetensio⁴⁸ ne kevertessen. Mert, ha ekképpen esne meg az instantia beadás, a második cikkelynek útmutatása szerint szükség a városi magistrátusnak a panaszoknak vizsgálásában eljárni. Máskülönb a törvény útjának az instantiákkal leendő össze zavarodásául ment soha nem lehetne, sőt az executiónak elrendelésében is hibázna.

4. Mi a város bírójának proceduráját⁴⁹ különösen nézi, az valamint kétféle, azon szerint különböző hivatalos eljárást magában foglal, nevezetessen:

Egy rendbéli a törvényes procedura, ahová tartoznak

a/ A szembe való adósságok, a holott az adós az adósságot nem tagadja, és az elégtételre magát ajánlja.

b/ Apró tolvajságok.

c/ Kissebbítések, vagy dehonastatiók⁵⁰ alacsonyabb sorsú személyek között.

d/ Károknak becsültetése és ároknak megvétele.

e/ A compromissionális⁵¹ perek, melyek azon szint, amint a felek az appellátáról maguk között megállapodtak, akár szóbeli, akár írott processusokra nézve appellátába is mehetnek, mindezekben a város bírója eljárhat az executiónak megtételéig is, nem lévén az illetén történetekben sem törvényes appellationnak sem a novumnak⁵² helye, kivéven a compromissionális állapotokat, melyek a törvényes orvoslást a felek megegyezéséhez képest megengedik.

Más rendbéli a törvény útjára nem tartozó ügyekben való eljárás ez már a 2-ik és 3-ik cikkelyekben lévén elhatározva, azokhoz alkalmaztasson.

Továbbá több rendbéli és alább feljegyzett instantiákból kitetszett a pöröknek tartóztatása részről a perlekedő felek által, részről a megkívántató sententiáknak nem hozásábul. Az efféle panaszok tehát, hogy jövődőre elháríttassanak, e következők rendeltetnek, úgy mint:

1. A folyó pereknek lajstroma avagy seriese állandóan kifüggesztve tartasson, a holott különösen íratassanak fel a szegények és árvák activus pereik, nemkülönbben más egyéb privilégiátus⁵³ ügyök különösen jegyeztessenek, a többi causák is ugyanazon renddel és sorral, amint leváltattak.

2. A replicák⁵⁴ számára nézve tartasson meg szorossan a törvény által lett meghatározás, mely szerint az exceptiókra⁵⁵ három, a meritumra⁵⁶ nézve pedig négy rendbéli írások megengedtetek, a holmi haszontalan allegatiók⁵⁷ pedig

tilalmaztatnak, és aki ezen tilalom ellen allegátáit szaporítaná, bírói kézzel kitöröltessenek.

3. Submittált pörök⁵⁸ három holnapoknál tovább az ítélelhozástól ne tartóztassanak, melyeknek felvételében az árvák, szegények és más egyéb privilégiátus ügyeknek elsőse légyen, a többiek pedig a seriesből kötelező rend szerint vétessenek fel.

4. Minden folyó perek beszédettessenek a felektől, és inntentúl nem másként kiadattathatnak. Hanem a prókátoroknak⁵⁹ reversálisa mellett tartozván a causát magához vivő prócátor a kivitt causát egy hétnek elforgása alatt a bírói kézhez visszaadni, mely idő alatt, hogyha az munkáját el nem végezhetné, kérjen magának még egynéhány napi engedelmet. Akik pedig ezen rendtartás ellen a pöröket maguknál tartóztatni merészelnének, harmadszori megintetések után érdemtelneknek fognak tartatni a pörök kivitelére, sőt az ezzel ellenjárók még az agentiatól is elfognak zárattatni.

5. Rágalmazó és mocskolódó allegatióktól sőt instantiáktól is tiltatnak a felek és azoknak prókatori. Törvényes büntetés alatt szabadságában lévén azon felül is az első bíróságnak az efféle allegatiókat kitörülni, és a mocskolódó instantiákat a bényújtóknak visszaadni.

6. Ezen⁶⁰ uraság széke az igazság kiszolgáltatása és a pörök folytatása iránt a már ennekelőtte hozott több rendelkezéseknek következésében az állandó és szoros megtartás végett e következő statutumokat állítja:

Statutum

Minekelőtte a pörlekedni kívánó felek egymás ellen pert indítanának, és dolgaikat prócátorjaik által pör útján előadnák, szükséges lészen a perlekedő feleket elébb a helybeli bíróság vagy magistrátus eleibe személyesen állítani, s azoknak részekre egy deputatiót kinevezni, melynek köteleességében fog állani a perlekedő felek keresetinek fundamentumos megvizsgálása mellett helyes javallásaik által, de minden erőltetés nélkül őket a barátságos egyezsége reá bírni. Mely ha a felek között megeshetik, tartozik azt a deputatió írásba foglalva a felek aláírásaikkal coramisatiojával⁶¹ a magistratus eleibe terjeszteni, mely ekképpen a bíróság előtt véghezment egyeztetések (amicabilis conventiók) úgy mint a pört szüntető egyezéseknak tartassanak. Hogyha pedig a pörlekedők között a kirendelt deputatiók által az egyezség nem eszközölthetne, és a magok kereseteiket törvény útján kívánnák előmozdítani, a feleknek ezen szándékát tartozik a deputatió a magistratus eleibe terjeszteni. A magistratusnak pedig köteleességében fog állani azt voltaképpen megvizsgálni és elhatározni, ha valyon a felek között fennforgó tárgy politicum-e, avagy iuridicium állapot légyen,⁶² melyhez képest a politicumnak ezen rendelés alól kihagyatván ennekutánna a pörök folytatásában e két törvénykezésnek módja rendeltetik gyakoroltatni.

A summárius, aki a verbális pörökkel egy természetű lévén, ebben a prócátorok

oly móddal kötelesek eljárni, hogy ezekben semminemű exceptióknak vagy kifogásoknak telyességgel hely nem engedtetvén, egyedül a dolog veleje vagy merituma⁶³ körül dolgozzanak, melyre mindenik fél prócátorának külön külön három és nem több felelet vagy replica engedtetik, melyek után tartoznak a pert a végső ítélet alá bocsájtani.

A formális, melyben a felek procatorainak a haszontalan kifogások telyességgel meg nem engedtetvén, leginkább a meritum körül dolgozzanak, és magokat a haza törvényeihez, a holott a bőbeszédű s szót szaporító replicázások tilalmaztatnak, szorossan alkalmaztassék.

Statutum

Hogy a pöröknek sokasítása és a birtokoknak bizonytalansága eltávoztasson, az 1756. esztendei statutumnak következésében rendeltetik, hogy ha inntúl a zálogos pörrel megtámadott fél örökképpen szerzett birtokának titulusát ellene vetné, s egyszersmind az olyatén birtoknak 12 esztendeig folytatott csendes és békességes gyakorlását bebizonyítaná, ámbátor az efféle örökös vétel a város protocollumába annak rendi szerint bé nem iratódott volna is, mindazáltal az birtokosnak felmentésére, úgymint örökjévé vált elegendő légyen. Az árvákra nézve mindazonáltal a pupilláris⁶⁴ esztendők számba nem jöhetvén, mely ebbéli statutumok a köztudomány és hozzá alkalmaztatás végett kihirdettetni és republicáltatni⁶⁵ rendeltettek.

A városi tanács⁶⁶ által a fekvő javaknak eltartásokat megelőző praemonitio⁶⁷ iránt ezen uraság széke eleibe bizonyos statutum terjesztvén, az ezen uraság széke által is megvizsgáltván helyben hagyatott, és állandó gyakorlásba vétetni rendeltetett.

Statutum

Aki az eladott fekvő javak eltartására nézve elsősbébeli jus tartókat az eddig gyakorlott módokon kívül közönségesen megintetni kívánná, ebbéli kívánságát a bíróság előtt kinyilatkoztatván kérésére a bejelentett adás és vétel a minden holnapban egyszer tartandó tizedgyűlésben közhírrül tétessen, és ugyanazon kihirdetésnek napján egyszersmind a városházánál lévő táblán kifüggesztessen, mely megesvén minden az eladott jóhoz elsősbébeli jusstartó megintetnek fog tartani, köteles lévén magát 30 napok alatt az eltartás iránt jelenteni.

A VÁLTOZTATÁS JÖTT ÉS ÚJABBAN TETT RENDSZABÁSOK

I. Rész

A lakosoknak fekvő javakat szerzhető és azokat megtartható jussaikra nézve
1. § Kecskeméti helyes lakosoknak csak azok esmértetnek el, akik vagy helybeli lakostól vévén származásokat, vagy a maga útján lakosi just nyervén, a város

kebelében állandóan benn laknak, és ekképpen minden közterhek viselésében a helybeli rendtartás szerint részt vehetnek.

2. § Azon idegenek, kik Kecskemét várossában a fekvő javak iránt is századok oltá virágzó szabad adás és vétel tekintetéből a helybeli lakosok közé beköltözökdni és fundusokat szerezni vágyódnak, hogy a helybeli terheket hordozó lakosoknak számok rendetlen úton ne nevededjék, és azok a jövevények által el se nyomattassanak, a lakosoknak száma közé nem tartozván, azoknak fundusokat szerezni szabad nem lészen. Ha mindazonáltal valamely oly idegen előre megnyert lakosi jus nélkül fekvő javakat alattomosan szerezne, azoknak birtokából több esztendők múlva is a helyes lakosok közül akárki által ex incapacitate possessorii⁶⁸ pör nélkül kivettethetik. Az olyan külföldi azonban, ki helybeli birtokos leányát feleségül veszi, ha ugyan valamely czégyeres vétekben magát meg nem rovatta, teendő folyamodása után nemcsak a lakosi jusra számot tarthat, hanem lakosnak bevételvén, fekvő javakat is szerezhet.

3. § Nem birhatnak a helybeli lakosokat illető jus szerint fekvő birtokokat azok is, kik innen lakóul elmenvén, állandó lakásul végképpen másutt telepednek meg, mivel a helybeli lakosok által fizettetni szokott mindenemű tartozásoknak pontos telyesítésére, nemkülönb a közterheknek úgy a személyes szolgálatoknak viselésére, amint a tapasztalás bizonyossá tette, vagy sok utánnajárással szoríttathatnak, vagy éppen elől sem szállíttatathatnak, melyekből a közerőnek gyengülése következik. Ugyanezért az 1756. esztendei július 8-án tett, s ezennel megújított rendszabás szerint minden ingatlan javaiktól, kivált pedig mezei kert földjeiktől megválni köteleztetnek oly móddal azonban az érdeklött rendszabás költe óta pénz értékének gyakori változása és más környülállások tekintetéből is, hogy azokat folyó áron eladhassák, melyet ha esztendő s egy nap alatt cselekedni nem akarnának, valamint fekvő javaikból úgy az azokon található épületeikből is rövid úton a város tanácsa által kibecsültetvén, azok vagy atyafiaknak, vagy szomszédainak, vagy végtére akármely helybeli és magát jelentő lakosnak által adattatnak. Nem különben

4. § A 3. §-ban érdeklött kiköltöző lakosok sorába értetődnek azon leányok is, kik innen külföldre férjhez adattatnak, ezért is az 1756. évi július 8-án tett s ezennel megújított rendszabáshoz képest sem magok, sem maradékaik az itt lévő ingatlan jussaikból osztályos atyafiaiktól többet nem várhatnak, hanem csak amennyi summa pénzt azon jók az osztály avagy örökösödés idejekor érhetnek. Minthogy a pénz értékének gyakori változása, bizonytalansága és más akadályok miatt a felyebb említett statutumban megállapított szerzésbeli summának mennyisége ki nem világosíttatna, azon javakból az őket illető portiokat csak folyó áron vehetik ki.

5. § Az oly lakosokra, kik a városbul tanyáikra avagy szállójükbe kiköltözökdvén lakóházaikat avagy árendába kiadják, vagy a mi több, még örökre is elidegenítik, vagy a közterhek alól magokat kivonván állandó kintlakásaikkal szomszédjaiknak

is károkat okoznak, e mellett mind a közönségre, mind a közbátorságra nézve is, amennyiben tapasztalásból bizonyos, hogy azok a gonosztevőket lappangtatják, azoknak menedékhelyet engednek, a lopott jószágoknak elsikkasztásában a tolvájoknak segedelmekre vannak, s több rendtelenségeket is a miatt, hogy reájok nézve rendes felügyezés nem gyakoroltathatik, elkövetnek, kurta korcsmát és kurta széket tartanak, veszedelmesek, rendszabásul tétetik, hogyha a tanyabeli lakosok ezen rendszabás kihirdetésétől számítandó esztendő s egy nap alatt lakásaikat a városba nem veszik, atyafiaiknak vagy szomszédjaiknak, vagy akármely kecskeméti lakosnak teendő folyamodás után engedelem adatik arra, hogy az olyas kint lakókat tanyai vagy kert földjükből becsü szerint kifizethessék. Ezen mód rendeltetvén megtartani jövőre nézve azon szőlőbeliekre nézve is, kik felsőbbi rendelkezések folyamatba való vétetése után szőlőikbe ismét kiköltözködni bátorzkodnának.

Ugyancsak:

6. § Minthogy a helybeli lakossággal együttjáró teherviselések leginkább a házzal biró lakosokat érdekelné, akár beneficiális⁶⁹ akár örökös földet is csak azok szerezhettek és birtokolhatnak. Akiknek tehát magoknak házok nincsen, habár örökösödés útján nyert birtokaikat megtarthatják is, de földeket telyességgel nem szerezhettek. Szőlőt azonban, ha zsellérségben lagnának is, szerezni szabadságokban hagyatik. Mely ebbeli rendszabás ellen földet szerezni bátorkodó lakos előtt akár atyafinak, akár szomszédnak, akár más idegennek teendő jelentés után elsőség engedtetik.

II. Rész

A fekvő javakat szerzhető és megtartható módokra nézve

1. A zálogos és örökös eladásokról az 1756. évi július 8-án, nemkülönben az 1795. esztendei november 4-én, úgy szintén az 1810. esztendei september 29-én tett rendszabások továbbra is megtartatni rendeltetvén, hogy azonban azoknak a lakosokra nézve hasznos czélzásai bal magyarázatjára alkalmatosság ne szolgáltatódjon, azoknak értelme összefüggőleg ekképpen szélesítettik ki. Úgy mint valamint eddig, úgy ennekutánna is mind az örökös mind a zálogos a bírói hivatal jelenlétében a város könyvébe beíratassanak, de az örökös eladások csak úgy lesznek állandók, ha a beiratáskor, melynek authenticatióján⁷⁰ mind az adó, mind a vevő vagy személyesen vagy az e végre megbízott törvényes meghatalmazottjaik által megjelennek, és ebbeli szándékjokat vagy eképpen, vagy akaratjoknak megtudására kiküldendő két esküdt tanácsbeli tagok előtt kinyilatkoztatják.

Az olyan örökös eladások tehát, melyeknek beírására vagy az eladó vagy a vevő magánosan jelennek meg a bírói hivatal előtt, minthogy az ilyen magános megjelenések egyenesen törvénytelenek, mindaddig zálognak tartatnak, még az ilyes örökös just vevő fél 12 folyvást tartó esztendőket az általa szerzett birtokban

csendessen és békességesen el nem tölt. De a midőn vagy ily móddal a beíratástól számlálván az általa szerzett birtokban 12 esztendőket eltöltött, vagy ha bár érdeklött birtokba a város protocollumába a feljebb említett mód szerint nem authenticáltatott is, az állandó lészen. Vagyis abban praescribál, az árvákra nézve azonban a pupilláris esztendők számba nem jöhetvén.

A világos zálogok végtére a birtoknak nyilvánvaló tudása végett legfeljebb 30 napok alatt szinte beíratandók lévén, ha egy esztendő alatt azoktól, akik azon jószághoz jussukat tartják, contradictióval nem sebesíttetnek, az 1756-ik esztendei rendszabáshoz képest, mely ezennel megújítatik, a kötött esztendőkig állandók és felbontathatatlanok lesznek. De csak azok, melyek a város könyvébe beíratatnak, mert ha a zálogos eladás magános emberek előtt történik, akármikor akárki által, ki azon jókhoz jussát mutathatja, elrontathatik.

2. § Tapasztaltatván, hogy némely szülék bátor semmi szükségtől nem kényszerítetnek is, csupán pazarló és vesztegető indulatból a magok ősi javaikat szülői hatalom alatt lévő gyermekeinek nyilvánvaló sérelmekkel örökre elidegenítik. Minthogy még eddig az ilyes szülői hatalom alatt lévő gyermekeknek az olyas pazarló indulatból származott örökös eladásokból következő sérelmeik megkeresésekben akadályok voltak, egyedül az ilyes megkárosított successorokra⁷¹ nézve rendszabásul tétetik, hogy az ilyes örökös elidegenítéseket az 1-ső rész 58. címjének 1. §-a értelmében a tökéletes időt ért férfi és férjhez ment leányok az elidegenítő szülőiknek halálátul, a nevetlenek pedig tökéletes idő koruktól számítandó esztendő s egy nap alatt ellent nem állván a már több esztendők lefolytával megerősített és forma szerint bevallott elidegenítés is, mihelyt szüleiknek pazarlását bebizonyítandják, megerősíthessék. De ha a fellyebb kiszabott idő alatt kereseteiket megindítani elmulasztják, akkor a praescriptio nekik is ellenáll.

3. § Az elidegenített ingatlan javakra nézve az eddig gyakorlott szokás szerént nemcsak az elidegenítőnek osztályos atyafiai és vérei, hanem a szomszédok is a bírói hivatal által a törvény által kiszabott 15 napoknak meghagyásával megintendők lévén, valamint ezen megintés módja gyakorlásába hagyatik, úgy az 1816-ik esztendei április holnap 1-ső napján költ rendszabás is megtartani rendeltetik, mely így következik:

Aki az eladott fekvő javak eltartására nézve elsőbbségbeli jus tartókat az addig gyakorlott módokon kívül közönségesen megintetni kívánná, ebbeli kívánságát a bíróság előtt kinyilatkoztatván, kérésére a bejelentett adás és vétel a minden holnapban egyszer tartandó tizedgyűlésben közhírül tétessen, és ugyanazon kihirdetésnek napján egyszersmind a városházánál lévő táblára is kifüggesztessen, mely megesevén, minden az eladó jóhoz elsőbbségbeli just tartó megintetettnek fog tartani, köteles lévén magát 30 napok alatt az eltartás iránt jelenteni.

4. § A szomszédokat a fekvő javak szerzése alkalmatosságával illető elsőbbségbeli jus iránt a helybeli fekvő javak között használni szokott kisebb vagy nagyobb szekérutak miatt származni szokott kérdések eltávoztatására nézve, melyek a

lakosokat tapasztalás szerint sokszor perre fakasztották, következő rendszabás tétetett:

Nevezetesen elsőbben a szőlőkre nézve az eltartás esetében elsőbbsége leszen azon szomszédnak, akinek birtoka az eladott szőlővel borozdás, másodsor pedig annak, akinek szölleje egy oly szekérút által választódik el az eladott birtoktul, mely nem közönséges, hanem azt csak egynehány szomszédok szokták használni. A földekre nézve pedig elsőség tulajdoníttatik azoknak, kiknek birtokuk az eladott földdel borozdás vagy csak mesgyével van megkülönböztetve. 2-szor azoknak, kik valamely kisebb bejáróutak által választatnak el. 3-szor végtére a földművelésnek kevesebb fáradozással lehető használása tekintetéből, ha a közelebb birtokos szomszédok jussaikkal élni nem akarnának, még azon szomszédoknak is, kiknek birtokaik országutak által volnának is elszakasztva. Az eladandó birtoktul és ezek szerint ha a felyebb érdekllett szomszédok (kik közül, ha egyenlő jussuk között az elsőségről kérdés támadna, annak tulajdoníttatik elsőség, aki az eladás feltételeit hamarább teljesíti) az eladandó jószággal megkínáltatván, szándékjokat a tett határnapok alatt ki nem nyilatkozhatnák, és így egyik szomszéd is a maga jussával élni nem kívánna, akkor akármelyik lakos a szerzést bátran megteheti.

5. § A testamentumok tétele iránt az 1756. esztendei július 8-án hozatott rendszabás pontosan fogamatba nem menván, ezennel a következő mód sinor mértékül tétetik, és állandóan folyamatban tartatni rendeltetik. Úgymint: mivel Kecskemét várossában ezideig sem volt kirekesztőleg szokásban, hogy bírói kiküldetés nélkül testamentumokon kívül más privát testamentumok is törvényes erővel ne birjanak, jövendőre is megállapíttatik, hogy Kecskemét várossának lakossai rendelkezéseket bírói kiküldetés mellett is, vagy a nélkül is tehessék. Ha a rendelkezések bírói kiküldetés mellett tétetnek és a Levelestár házba beadatnak, a bírói küldöttségen kívül két tanúnál több külső solemnitásokra⁷² nézve nem kívántatik. Ha a testamentumok bírói kiküldetés nélkül tétetnek, akkoron, ha a rendelkező írni tud, három tanúk lesznek szükségesek, ha pedig írástudatlan, négy tanúk. Valamint szinte a szóbeli testamentumokban is mindenkor megkívántatnak. Továbbá az írástudók, habár zárva teszik is testamentumaikat, azok elfogadódnak, de úgy, hogy 3 tanúk előtt nyilatkoztassák ki, hogy azon levélben az ő testamentumi rendelkezések foglaltatik. Önként értődvén, hogy a fentebb említett tanúk a testamentumtételkor mindenkor együtt jelen legyenek. Ha azonban valaki rendelkezését maga írta, és solemnisatió végett másokkal aláíratja, ezen testamentumok is törvényes erejűeknek tartatnak, valamint azok is, melyek az írni tudó rendelkező által bépecsételve személyesen a bíróságnak beadatnak.

6. § Ha hogy a rendelkező olyatén javakról tészzen rendelkezést, melyekről szabadon rendelkezhetett, és azt tulajdonosi jussal illetvén, azokra nézve valamely előre tett egyezség vagy kötés által nem is gátoltatott, az elrendelt forma szerint

készült testamentuma akármely félnek kérésére végrehajtandó lévén, s a testamentumon meg nem nyugvó fél annak foganatba lett vétele után mozdíthatja elő a maga útján keresetét.

7. § A testamentum tétel nélkül elhalt szülék után maradott szerzemény javakban lehető örökösödés módját a hazai törvények meghatározzák ugyan, de mivel a 3-ik rész 29. cikkelye a helybeli férjhez adott leányokra nézve sérelmesen gyakoroltatott elannyira, hogy azok a férjhez adáskor adni szokott pusztá megruházáson kívül szülőik elhaltok után semmi más szerzemény javakba nem részeltettek, ezen rövidségnek eltávoztatása tekintetéből az érdeklött törvény értelmében rendszabásul tétetik, hogy az ősi javakban mind a két nemen lévő gyermekek, ha csak az első szerző az azokban való örökösödést másként meg nem határozta, valamint a szerzemény javakban is a férfi gyermekek azon leányokkal, kik a szülők életekben ki nem házasítottak, egyenlően osztozzanak, és a szülők életekben férjhez adott leányok is az atyai javakban részt vehessenek, de csak úgy, ha bebizonyítják, hogy az férjhez adáson túl az atyai szerzemény javakból is meg nem segítettek, és az atyai segítséghez képest ki nem házasítottak.

8. § Szülőik testamentumánál fogva csak akkor szerzők a gyermekek, ha nekik a szülők a magok szerzemény javaikból különös tekintetből vagy szükségessé szolgálatjokért, minő p[éldának] o[káért] az elnyomorodott szüléknek példás és fáradságos ápolgatása, dajkálása vagy a szülők javaiknak megkülönböztetve kitetsző, s olyannak elismerhető munkás gyarapítása valamely rész rész jutalmul vagy ajándécul szabad rendelkezésre hagyatik, és ezekről a szülék testamentumaikban nyilván szóllanak, nem pedig akkor is, midőn a szülők szerzemény javaikból tetszések szerint rendelkezvén és elhallgatván gyermekek érdemét testamentumaik által, csak a megesendő osztályra nézve szabnak sinor mértéket.

9. § Mind a két szülék elhaltával azonnal kinyílt örökösödésre tapasztaltatván, hogy valamelyik a testvérek közül a közös vagyonokat elfoglalván a több testvéreket pör folytatásra fakasztja. Minthogy pedig az I. Rész 45. címje értelme szerint az ilyes esetekben a pör útjának helye nem volna, rendeltetik, hogy mihelyest az örökösödés útja kinyílik, és a testvérek meg nem osztozhatván, valamelyik azok testvérek közül a tanácshoz osztóztató kiküldetéséért folyamodik, azon kérésre kiküldendő bíróság ellent nem állván akármely testvérnek tartóztatása az osztályt a törvények és helybeli rendszabásokhoz képest hajtsa végre. (Ha azonban valamely törvényes akadály magát előadván, az osztályt a tanácsnak megvizsgálásáig függőbe hadja.) A véghez vitt osztályról tudósítását megtévén, az a feleknek bátorságokra a Levelestárba tétessen, az ezen osztállyal meg nem elégedőnek a pör útja különben is elzárva nem lévén.

10. § Minthogy találtatnak olyatén atyák és anyák, kik emberi kort ért gyermekeiket az I. Rész 57. címjében leírt eseten kívül is bátor gazdálkodások vagy mesterségeik mellé állítják, s azok az ő javainak gyarapításában szorgalmasan fáradoznak is, mindazonáltal több esztendőök múlva maguktól minden segedelem

adás nélkül pusztá kézzel bocsájtják el, az illyes gyermekekre nézve, ha csakugyan nyilván megtetszik az, hogy ők szülőiknek javait munkás fáradozásaik által szaporították, s magoknak semmit különösen nem szerezhettek, rendszabásul tétetik, hogy az I. Rész 57. címje értelmében azoknak kérésekre a városi előljáróság a környülállásokhoz képest a közös és osztályra meendő szerzemény javakból részeltetést rendeljen.

11. § A nemtelen lakosok között ámbátor, hogy a férj feleségével együtt szerzett vagyonaikra nézve fő szerzőnek nem tekintetik, mindazonáltal, ha a férj a közkeresmény javakról rendelkezik, és a feleségnek testamentuma nem volna, vagy a férje rendelkezésének ellen nem mondana, a maradékoknak attyok testamentoma ellen az édes anyyokkal együtt szerzett keresmény javak felének egyenlő felosztását anyai jusson megkövetni a helybeli szokás azt hozván magával, jussok nem lészen.

12. § Minthogy a helyben gyakorlott azon szokás, melynél fogva a nemtelen özvegyek férjhez menetelek avagy gyermekeikkel testamentom nem létében lett osztályok alkalmatosságával a közkeresmények hason felének elvételén kívül még az ősi javaknak is, ha leány fővel mentek férjhez 1/4 részben, ha pedig asszony fővel mentek férjhez 1/8 részben, még pedig régenten örökös jussal. Újabbán pedig a maradékok által folyó árban visszaváltható képpen részeltettek. A maradékokra nézve igen sérelmesnek tapasztaltatott, s azon hitrész adás azonban a helybeli lakosok között annyira szokássá vált, hogy azt végképp eltörlni szinte nem lehetne. Ehhez képest az ősi javakkal bíró helybeli familiák conservatiójára tekintve láttatott, hogy mivel a haza törvénye a nemesek özvegyének Dost, a nemtelenek feleségeiknek pedig a közkeresmény javaknak felét rendelné, ha férj az özvegyeket törvényesen illető rátán túl özvegyének külön is kedvezésből a maga szerzemény javaiból részt adni kíván, az szabados tetszésébe hagyatik ugyan, de ebben az esetben hit-rész fejében a maradékokra való tekintetből többé meg ne jutalmaztasson. Ha pedig csak az özvegyek az őket illető fele keresmény javakban hagyatnak, akkor az őseikből házassági jutalom fejében készpénzzel a tehetséghez képest úgy, hogy az pengő pénzben 40 forintokat semmi esetben felül ne haladjon, elégttessenek ki.

13. § A licitáción eladandó fekvő jószágok iránt támadható kérdéseknek megszüntetésére nézve ámbár a haza törvénye az ilyes licitáció útján megeshető eladásokat és vételket rendes adásnak és vételnek nem tekintené, mindazonáltal mivel sokszor megtörténik, hogy vagy az eladó fekvő javaknak árossa nem találatik, vagy azoknak készpénzre lehető fordításokra más mód telyességgel nem szereztethetik, a törvényekre és a helybeli szokásra figyelmezve rendszabásul tétetik, hogy minekutánna vagy az osztály esetében a tulajdonosok, vagy az executió útján esztendő és egy nap eltellése után tulajdonossává vált birtokosok magokkal fekvő javaiknak licitáción lehető eladattatása végett a helybeli tanácsnál jelentik, és az által a licitációnak szükséges volta megállapítatik, azon fekvő javak kótya vetyén eladattathatnak. De úgy, hogy a licitáción eladandó fekvő javak előre hitelessen

megbecsültessenek, és a becsü árral az illető atyafiak és szomszédok bíróiképpen megkínáltassanak. Kik is a megkínálástól számlálván, ha magokat 15 napok alatt a jószág eltartása iránt nem jelentenék, akkoron az eladandó javaknak licitációja tizedenként kihirdetessen, és a városházánál táblára is felragasztasson. Ekkor ezen licitáción vett fekvő jószág a vevőnek örökjévé válik.

III. Rész

A polgári vétkekről

1. § Ha valaki a nemtelen lakosok közül erőszakoskodásokat követ el, megtéríti az okozott kárt és költségeket, s efelett 20 ft. pengő pénzbeli⁷³ büntetésben, melynek fele mint bíróságot illető, a város cassájának, más fele pedig a felperesnek fizetendő, marasztaltatik. Vagy ha az erőszakoskodó szegény sorsa tekintetéből a pénzbeli büntetést le nem fizethetné, testi büntetéssel fog fenyíttetni.

2. § Ha valaki mást anélkül, hogy rajta vért eresztene, vagy verése által nyomos sérelmet okozna, megverné, az ilyen 6 ft. büntetésben marasztaltatik, melynek 2/3-da mint bíróságot illető a város közcassájába, 1/3-da pedig a megveretettnek fizetetik.

3. § Ha valaki máson vért eresztene, anélkül azonban, hogy az okozott sérelem nagyobb következtessé volna, az ilyen 12 ft. büntetésbe marasztaltatik, melynek 2/3-da mint bíróságot illető a város cassájába, 1/3-da pedig a megvérzöttnek kifizetődik.

4. § Ha valaki másokat rágalmaz, vagy más alacsonyító szavakkal megkissebbít, anélkül, hogy a megesett kisebbítéshez vereség járulna, 20 ft. pengő pénzbeli büntetésben marasztaltatik, melynek 2/3-da mint bíróságot illető a város cassájába, 1/3-da pedig a megkissebbítettnek fizetetik.

5. § Ha valaki másokat megkissebbít, és a kisebbítés mellett még száraz vereséget is követ el, vagy vért ereszt, az ilyes mocskolódó a kisebbítésért eső 20 ft. pengő pénzbeli büntetésen kívül még a vereség természetéhez képest kiszabott büntetésekben is egyúttal marasztaltatik.

6. § Hogyha a fentírt esetek szerint verekedő vagy kisebbítő szegényebb sorsa miatt a pénzbeli büntetésben nem marasztaltathatna, az ilyenek 24 pálczáig testi büntetéssel vagy 7 napokig áristommal fognak fenyíttetni.

IV. Rész

A perlekedésnek formájára nézve

1. § Kecskemét várossában a lakosság fennforgó ügyeiket vagy a városi tanács előtt, vagy a városi főbírói hivatal előtt ú[gy] m[int] a város főbírája, egy tanácsbeli (ki hetenként változni fog) és egy hites jegyző előtt folytathatják.

2. § A bíróság előtt feladott panasz avagy akármely jelentés következtetésében, ha a feladónak vagy panaszlónak a panaszlott előhívására a város nyomtatott pecsétje

a régi szokás szerint kiadatik, és ez azt a vádlottnak kezéhez adja, vagy házánál hadja, s az mégis a bíróság előtt meg nem jelenne, az első pecsétért az eddig gyakorlott mód szerint pengő pénzben 51 krajczárokat, a második pecsétért 1 ft. 41 krajczárokat fizetni tartozik, és ez rajta ügye felvétele előtt exequáltatik. S ezután ha ismét megjelenni nem akarna, város emberei által bévezettetik, s engedetlenségéért 24 órai áristommal fenyítettetik.

a/ A főbírói hivatal megítéli a világos adósságokat 100 forintig törvényes accessoriumaival⁷⁴ együtt, nem különben a kártételeket, cselédek bérét és minden egyéb kereseteket, melyek 100 forintokat felül nem haladnak.

b/ Itél a bizonyítandó kurta korcsmások és kurta székesek ellen, a kisebb verekedésekben és egyéb apróbb politicalai vétkekben is, melyek magok után birságiális büntetést húznak.

c/ Itél a kisebb tolvajságokban és a testi büntetésekre nézve activitása 12 pálczákon túl nem terjed.

d/ A főbírói hivatalra tartozik a fassióknak⁷⁵ elfogadása és minden egyéb állapotoknak, melyeket a lakosok az ő jussaiknak bátorságára beíratatni kívánnak. A bírói hivatal által tételnek meg a kívánt megintetések, a testamtomok feljegyzésére való kiküldetések. Az előtt vallanak a lakosok prókátorokat, s ezekről hiteles bizonyáslevelet ad ki.

e/ A főbírói hivatal 100 forintokon felül a compromissum esetet kivévén,⁷⁶ nem ítéltetvén, ha hogy az előtte megforduló fél kértére nagyobb érdemű tárgyban tenne intézetet, ebbéli intézete a tanács eleibe terjesztetvén, csak mint bírói vizsgálódás fog tekintetni.

f/ A tanácsi gyűlések idején kívül minden nap rendszeren csak a reggeli órákban ítélt. Az előlszámlált esetekben hozatott ítéleteit végre is hajtattja, ha azonban az ítéletben meg nem nyugovó fél ügyét a tanács eleibe terjeszteni kívánja az appellátát, egyedül az apróbb excessusoknak testi büntetése iránt hozott ítéleteket kivévén, mindenkor birtokban engedi meg.

3. § A lakosoknak minden egyéb nagyobb érdemű kereseteik a tanács eleibe tartoznak, az által is megítélendők.

4. § Az 1810-ik esztendei szeptember hónap 29-én a perek elkezdése előtt megpróbálandó egyeztetésekről, továbbá a summárius és formális perek folytatásáról következő statutumok szereztetvén:

Minek előtte a perlekedni kívánó felek egymás ellen pert indítának, és dolgaikat prókátoraik által pör útján előladnák, szükség lészen a perlekedő feleket előbb a helybeli bíróság vagy magistratus eleibe személyessen állítani, és azoknak részekre egy deputátiót kirendelni, melynek kötelességében fog állani a perlekedő felek kereseteiknek fundamentumos megvizsgálása mellett helyes javallásaik által, de minden erőltetés nélkül őket a barátságos egyezségre reá bírni. Mely ha a felek között megeshetik, tartozik azt a deputátió írásba foglalva a feleknek eláírásaikkal és maga coramisatiójával a magist-

rátuselibe terjeszteni, mely ekképpen a bíróság előtt véghez ment egyeztetések (amicabilis conventiók) úgymint pert szüntető egyezéseknek tartassanak.

Hogyha pedig a perlekedők között a kihirdetett deputációk által az egyenesség nem eszközölthető, és kereseteiket törvény útján kívánnák előmozdítani, a feleknek ezen szándékát tartozik a deputáció a magistrátus eleibe terjeszteni, a magistrátusnak pedig kötelességében fog állani azt voltaképpen megvizsgálni, és elhatározni, hogy valyon a felek között fenforgó tárgy politicum-e vagy iuridicum állapot legyen-e? Melyekhez képest a politicumok ezen rendelkezés alól kihagyatván, ennek utána a pörök folytatásában e két törvénykezésnek módja rendeltetik gyakoroltatni. Ú[gy] m[int]

A summárius, mely a verbális pörökkel egy természetű lévén, ebben a prókátorok oly móddal kötelesek eljárni, hogy ezekben semminemű exceptióknak vagy kifogásoknak teljességgel hely nem engedtetvén, egyedül a dolog veleje, vagy merituma körül dolgozzanak, melyre mindenik fél procátorának külön külön három és nem több felelet, vagy replica engedtetik, melyek után tartoznak a pert végző ítélet alá bocsájtani.

A formális, melyben a felek procatorainak a haszontalan kifogások teljességgel meg nem engedtetvén, leginkább a meritum körül dolgozzanak, és magokat a haza törvényeihez — a holott a bőbeszédű és szót szaporító replicázások tilalmaztatnak. Ezek továbbá is megerősítetnek, és ezennel ide is azzal a megjegyzéssel rendeltetnek beíratatni, hogy a summárius eljárásra utasítatik, keresetét mindenkor exceptiók nélkül, minthogy a pörös tárgy sem nem nevezetes, sem nem szövevényes, és a panaszt tevőnek sorsa sem szenved a költséges perlekedést, folytassa. A formális perben ellenben a törvényes exceptiók, de azoknak visszaélése nélkül, megengedetnek.

5. § Minthogy a helybeli lakosok leginkább gazdálkodásból élnek, és emiatt szükséges az iránt gondoskodni, hogy a perlekedések miatt élelmek megkeresésekben ne gátoltassanak, s a munka idején perlekedésekkel ne nyugtalaníttassanak, megállapítatik, hogy a perben való beidézések július hónaptól augusztus közepéig, nem különben Szent Mihály naptól⁷⁷ Szent Márton napig,⁷⁸ végre nagyhéten és a sátoros ünnepek heteibe ne tétessenek. Egyéb iránt is pedig mindenkor a tanácsi gyűlések napjain történjenek.

6. § A vádlevek (actiók) a tanácsnak praesentáltatván, azokra a beidézést és az arra kiszabott határnapot a város főbírája mint az ítéző tanács előlülője írja alá. Az ekként elkészült actiót a szokott módon vagy a város hites cancellistái, vagy hites polgárai fogják az alperesnek exhibeálni,⁷⁹ melyről azonban bizonyosságlevelet úgy adnak, hogy a felperesnél maradt vádlevél párjára röviden feljegyzik, hogy az actiót kinek és mikor exhibeálták.

7. § Elérkezvén a megjelenés ideje, a felperesek levátáikat⁸⁰ a tanácsnak

praesentálják, a holott is az proclamáltatván⁸¹ a perekben egyszersmind referens is fog rendelődni.

8. § Ha valaki már exhibeált keresetét a formális perekre nézve levátába venni harmadnap alatt elmulatván, akkor annak actiója elenyészik, és az alperest újonnan köteles lészen törvénybe idézni.

9. § Ámbátor ugyan az eddig gyakorlott szokás szerint, ha valaki a pörbe lett idéztetése után a kiszabott határnapra meg nem jelent, előbb egy, másodszer két forint büntetésbe marasztaltatván, s a megjelenésre úgy védelmének előadására mindenkor újabb határnapokat nyervén csak harmadszori meg nem jelenése esetébe marasztaltatott a makatság büntetésében. Mivel mindazonáltal ezen gyakorlásnál fogva a tapasztalás szerint a lakosok ezen kedvezéssel visszaéltek, a felperes keresetének világos hátráltatásával a perhúzásra törekedtek. Ezentúl megállapítatik:

Hogy aki a perbe beidézett alperesek közül a kiszabott határnaptól 3 napok alatt meg nem jelen, vagy későbbben megjelenvén elmulasztott megjelenésének törvényes és elfogadható okát nem adja, mint a bírói hatalom megvetője 1 ft. pengő pénzbeli büntetésben, melynek 2/3-da a bíróságot, 1/3-da a felperest fogja illetni, marasztaltatik és rajta azonnal megvétetvén, neki a megjelenésre, úgy védelmének előadására újabb 15 napi határidő rendelődik. Mely ha nekie személyesen adódik tudtára, a perben feljegyződik, ha pedig írásképpen, akkoron annak által adója a kézhez adásról bizonyosságlevelet ad. Ha valaki ezen másodszeri határnapra is meg nem jelenne, többé már nem a pénzbeli büntetésnek vagy újabb terminus rendelésinek, hanem a törvények által az illetén makacsok ellen kiszabott büntetésnek lészen helye. Aminthogy is az egész felperesi keresetben marasztaltatván ellene az executio el is rendelődik.

10. § Valamint az újabban kezdett, úgy a folyamatban lévő minden pörök összeszedettévé, a cancelláriára, mely procuratoria gyanánt szolgál, által tétetnek, és az archiváriusnak,⁸² aki egyszersmind procuratoriae praesens⁸³ is lesz, által adattatnak. A proccatorok principálissaik⁸⁴ pöreiket az archiváriustól mindenkor csak meghatározott időre reversális mellett, és amidőn nagyobb munka kívántatik is, csak 15 napokra vehetik ki. Hogy pedig a pör kivitelének ideje s határnapja tudva lehessen, az archivárius egy protocollumot tartani és abban a pör kivitelére hagyott időt feljegyezve tartani köteles lészen. És ha a tett határnapra a pör be nem adódna, azt bírói hatalommal is be vitesse. Egyébiránt addig a pör, még valami kérdésben submittáltatva nincs, a referens notárius keze alá nem jön.

11. § Mivel az adózó népnek kímélése a birtokok iránt fenforgó bizonytalanságoknak eltávoztatása, s ennél fogva a jó rend megkívánja, hogy a pörök mennél előbb lefolyjanak, rendszabásul tétetik:

Hogyha a felperes megindított keresetét nemcsak rendesen nem szorgalmaztatja, hanem abban egész egy esztendő s egy nap lefolyta alatt telyességgel nem is

munkálkodnak, az ilyeneknek pereri a perek lajstromából minden esztendő végével expungáltassanak.

Továbbá, hogyha az alperes a perben megjelen ugyan, de védelméről nem gondoskodik, és az elsőbbi megintó ítélet után másodsor személyében történt megintetése után is perbeli munkálódásra kiszabott 15 napok alatt nem dolgozik, végső ítéletet fog venni. Végezetre a pöröknek folytatásával egyedül csak felesküdt és procuratoria constitutióval⁸⁵ bíró procátorok foglalatoskodhatván, ezek pedig hites kötelességeknél fogva a pörökben a haszontalan kifogásokat pör húzásra célzó és a dolog velejére éppen nem tartozó szószaporításokat, bőbeszédűséget mely az ítélő bíróságnak unalmára van, a rágalmaszásokot, és egymás személyének sértegetését eltávoztatni tartoznak, elhatároztatik, hogy azok, kik a pöröket törvénytelenül húzni tapasztaltatnak, vagy magokat ezen rendszabásokban foglalt intézetekhez megintetések után is nem alkalmaztatják, ezen városban az agentiától fognak eltiltatni.⁸⁶

12. § Ha valamely prókátor a magára vállalt pört kötelessége szerint nem folytatná, azért mert principálissa fizetéssel hátra maradott, mivel e miatt nem eshetne meg a pöröknek halasztása és húzása, bizonyossá tétetik az efféle prókátor, hogy elvégezvén ő híven a magára vállalt pört, és az elmulasztott jutalmaztatását egyszersmind a pörben jelentvén, fáradtságáért az elégtételt fogja megnyerni.

13. § Minthogy megtörténik, hogy kiadattatván az originális inquisitiók,⁸⁷ azok a pörbül kivesznek, és e miatt a feleknek nagy rövidségek következik, ezentúl az rendeltetik, hogy az inquisitiók originálissai két párban készítettvén, annak egyike a leveles-tárba tétessen, a másik az inquiráltató félnek kiadattatván.

14. § A város leveles tárházából kifratandó akármely levelek, úgy a jegyzőkönyvek kivonatai is, nagyobb hihetőség végett mindenkor a város hites jegyzői közül valamelyik, nem pedig az irnokok által adattassanak ki.

15. § A submissus pörök és törvényes tárgyak iránt a tanács mindenkor pénteki napon, vagy ha azon nap elegendő nem lenne, szombaton is, kivévén az 5. §-ban érdeklött törvénytűnések napjait, tartsa gyűléseit. Megkívántatván, hogy az ítélettételben a referens notáriuson kívül az előülést tartó főbíróval együtt legalább 5 tanácstagjai jelen legyenek.

16. § Valamint a tanúk authenticatiójokra, úgy a sententiák pronuntiátiójára⁸⁸ is, melyek hozattatnak, állandóan a szombati nap lészzen megtartandó.

17. § Meghallván a tanácsi ítéletet a felek vagy azoknak prokátorjaik, ha azt terhesnek vélik, kötelesek az ítélet publicátiója napjától számítandó 3 napok alatt az appellátát megtenni. Holott is az későbbben el nem fogadódik.

18. § A perbeli ítéleteknek végrehajtásokra megessendő kiküldetések ezentúl is a szokott módon gyakoroltatni rendeltetvén, az ítéleteknek végrehajtásokról beadandó tudósítás nem külön papírra, hanem az ítélet után folytatólag a pörben az

okon lészen beíratandó, nehogy annak elvesztése vagy eltévelyedése miatt a feleknek rövidségek következzen.

19. § Minthogy a törvényes executiónak akként kelletik megadni, hogyha a succumbens⁸⁹ fél a nyertes fél által elfogadható fundust ki nem mutat, akkoron a nyertes félnek áll hatalmában az exequalandó fundus kimutatása, s továbbá mivel az adóssági pörökben a megeseendő executiók alkalmatosságával arra köteles exequens figyelmezní, hogy az executiót könnyen pénzre fordítható javakra terjessze, és oda tekinteni, hogy az exequálandó jó tiszta jövedelméből a megítélt summa hasznát bévenni lehessen, mindezek pontos megtartása pedig azon esetben, amidőn egyéb vagyonok nem léte esetében az executiót a házra és annak fundusára kelletik kiterjeszteni, nehézségekkel vagyon összeköttetve, rendszabásul tétetik:

Hogy mivel a reguláció principiumaival (mely ezen város csinósítása és lakosainak a tűzi szerencsétlenségeknek elhárítása végett bátorságokra intézve van) a házi épületek és fundussának megszaggatása, s ekként való megszaggatott birtoka össze nem fér, ezentúl a házakra nézve, hacsak hogy a megítélt summa az egész ház értékét egy emberre nézve ki nem meríti, egyedül a symbolica executiók gyakoroltassanak. S ha hogy a háznak tulajdonos birtokossa a megítélt summát hasznaival együtt esztendő s egy nap alatt le nem fizetné, akkoron a ház birtokba a megítélt summa erejéig bévezetett nyertes félnek kérésére az egész ház fundusával együtt kótya vetye mellett eladódik, s annak bejövendő árából a nyertes fél kielégítettvén, a házgazdája csak a nyertes fél kielégítésétől fennmaradandó pénzhez juthat.

20. § Szükséges lévén elhatározni a perbeli taxákat mindazért, hogy az adózó nép e részben ne terheltessen, mind pedig azért is, hogy tudhatván a taxák mennyiségét, akárki által is nagyobb fizetésre ne kényteleníttethessen. Azokra nézve pedig e következőket állapítatnak meg:

a/ A védlevélnek exhibeáltatásáért az exhibeálónak fizettetik 10 krajcár pengő pénzben.

b/ A levátáért fizetődik 1 ft. pengő pénz és illeti a bíróságot.

c/ Minden egyes tanú vallásának feljegyzéséért s eredetben való kiadattatásáért fizetődik 12 krajcár pengő pénzben.

d/ Az ítéletek végrehajtásáért oculata revisiókért⁹⁰ s minden egyéb bírói kötelesek telyesítéséért, az egyeztetés eseteit kivéven, mely ingyen történik, ha a munka egy napot nem haladna, adódik 1 ft. pengő pénzben.

e/ A testamentumoknak a város leveles tárában való betétekért és megtartásokért ugyan semmi nem fizettetik, de a bírói kiküldetés mellett megeseendő testamentumi feljegyzésekért fizetődik 30 krajcár pengő pénzben, s ezen taxa egyedül a testamentum feljegyzőjét illeti.

Mely felyebb leírt rendszabások régiebbek és újabbak a földesúri hatalom által szerezettvén és amazok ugyan nagyobb részint gyakorlásban is lévén, amennyire

megújítást kívánnának, az újabbak által, egyéb iránt pedig a jobb rendtartás és igazság serényebb kiszolgáltatására azon újabbak szintén egy nyomon és rendben készítettven a megtartás és azokhoz az újabbakra való nézve is a szükséges alkalmaztatás végett a tanácsnak és ezáltal az egész közönségnek kiadattak oly megjegyzéssel:

1. Hogy az I. Rész 5. §-ban a szőlőbeli lakosokra nézve tett rendelés általján fogva minden szőlőbeli lakosokra kiterjesztetik, és hogy a kint lakosok kibecsülésének csak akkor van helye, ha azok investitiókat hitelesen nem liquidálnák,⁹¹ vagy liquidálni nem akarnák.

2. Hogy II. Rész 7-ik §-ában ezen szavak után: „kik szülei életében ki nem házasítottak” hozzá tétetik: „a régi szokáshoz képest”.

3. A II. Rész 12-ik §-ában hitrészül rendelt 40 pengő pénzbeli forintok csak a leány fővel férjhez ment és özvegyen maradt személyekre értetődven, a másodszor özvegyesgre maradtak hitrésze az annak felibe értetődik.

4. A IV. Rész 2-ik §-ban tett rendszabás alatt a nemtelen lakosok értetnek.⁹²

IV. 1517. a/ 1821–1828. évi jegyzőkönyvek 154–179. oldalain, illetve ennek alapján készült másolat a IV. 1504. h/2. 400–441. p. Hitelesítésül az úriszék tagjainak aláírásával és Pest vármegye főszolgabírájának aláírásával ellátva.

1/ Az úriszék jegyzőkönyvében a jelenlevők névsora a bevezető részben található.

2/ A Koháryak, illetve a Pest megye által Kecskemétre kirendelt úriszék gyakorlatilag 1702-től működött.

3/ Létrehozott, elfogadott.

4/ Nyilvánosságra hozták, hivatalossá tették.

5/ Sérelmével.

6/ Elhatározták.

7/ A közösség házától, a városházától, tanácstól.

8/ Levéltár.

9/ Visszahelyezik.

10/ Ügyésznek.

11/ Ellenzés, tiltakozás.

12/ Jegyzőkönyvbe bejegyzik.

13/ Szerződés.

14/ Határidő.

15/ A statutumnak ezt a részét 1762. június 28-án fogadták el.

16/ Okok, esetek.

17/ Elévülések.

18/ Ürtlgyek.

19/ Gyakorlat.

20/ Eseteket.

21/ Kérelmére, panaszára.

22/ Tanács.

23/ Örökvallás.

24/ Elévül.

25/ Elévülési évek.

26/ A statutumnak ezt a részét 1796. május 18-án fogadták el.

- 27/ Mivel a városi tanácsnál a hasonló ügyek száma rendkívüli módon megszorodott.
- 28/ Ügynök, ügyész, ügyvéd.
- 29/ Felkeresés, megkeresés.
- 30/ Levélben történt bejelentés alapján indított.
- 31/ Írásbeli nyilatkozat.
- 32/ A statutumnak ezt a részét 1802. október 25-én fogadták el.
- 33/ Az ügyvédek munkájának szabályozása.
- 34/ Az úriszék elnöke.
- 35/ Tervezet.
- 36/ Miután hivatalossá tették, az ügyvédek számára utasításként közzétették.
- 37/ Fellebezett, másodfokú bíróság elé került per.
- 38/ Szabályos perek.
- 39/ Igénylő, követelő.
- 40/ Ítélet.
- 41/ Fellebbezhet.
- 42/ Beadvány.
- 43/ Kiadása.
- 44/ Tanácsi vizsgálat.
- 45/ A folyamodást állami úton folytathatja.
- 46/ Végrehajtás.
- 47/ Közösségi érdek, kifogás.
- 48/ Követelés.
- 49/ Bírói eljárás.
- 50/ Sértegetés, szidalom.
- 51/ Megegyezéssel végződő.
- 52/ Sem fellebbezésnek, sem merőben új elemnek.
- 53/ Kiváltságolt.
- 54/ Szóváltás, ellenérv, vita.
- 55/ Kifogás, a per mellékes része.
- 56/ A per lényegi része.
- 57/ Szóváltás, cívódás.
- 58/ Törvénynek alávetett.
- 59/ Az ügyvédek írásbeli nyilatkozata mellett.
- 60/ A statutumnak ezt a részét 1810. szeptember 29-én fogadták el.
- 61/ Jelenléttel való bizonyítás.
- 62/ Igazgatási vagy törvénykezési feladat-e.
- 63/ A lényegi ellentétek megoldásán.
- 64/ Árva, árváké.
- 65/ Hivatalos hatályuk kinyilvánítása.
- 66/ A statutumnak ezt a részét 1816. április 1-én fogadták el.
- 67/ Előre történő megintés, figyelmeztetés.
- 68/ Birtoklási lehetetlenség alapján, birtoklási jog hiányában.
- 69/ A várostól árendált, bérbe vett.
- 70/ Illetékességén.
- 71/ Örökösök.
- 72/ Fölszereltség, előkészület.
- 73/ Vert pénz, szemben a bankóval, a papírpénzzel.
- 74/ Járulék.
- 75/ Vallomások, bevallások.

- 76/ Közös megegyezés.
 77/ Szeptember 29-től.
 78/ November 11.
 79/ Beiktatni.
 80/ Per felvétel.
 81/ Jelentik, ahol azt kihírdetik.
 82/ Levéltáros.
 83/ A peres iratok tárának megbízottja.
 84/ Az ügyvédek a megbízók peranyagát...
 85/ A peres iratok tárának meghatalmazásával...
 86/ Gyakorlásától.
 87/ Az alapvető keresetek, a peres iratok legfontosabb részei.
 88/ A tanúk illetékességének, hitelességének, illetve az ítéletek kihirdetésének...
 89/ A vesztes, pert veszített...
 90/ Hivatalos megszemlélés, ellenőrzés.
 91/ Beruházásait nem számolná fel.
 92/ Az úriszéki szabályrendeletek jogtörténeti elemzését dr. RHÉTEY Ferenc: Szabados Kecskemét tekintetes úriszékének rendszabásai c. munkájában végezte el. (Kecskemét, 1935–36.)

313. 1824.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOKRA VONATKOZÓ RENDELETÉT

Helybeli plébános T. Seress Pál úr hivatalos levelénél fogva a felséges királyi rendelések világos tilalmazásához képest az ünneptörők ellen elégtételt kívánván, egyszersmind jelenti, hogy minekutánna a helybeli boltos – kereskedők ünnepnapokon csaknem egész napon által boltjaikat tartózkodás nélkül nyitva tartották, és szabadon árultak, azokat magához hivatván lelkipásztori kegyességgel szívekre kötötte, hogy az ünnepnapokat megtartani mely szoros kötelességekben állana, ezen alkalmatossággal azonban valamely Parrag nevű materialista tisztelt plébános úr előtt úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy neki senki meg nem tilthatja, hogy a maga boltját ki ne nyithassa, és ezen engedetlenség mellett nemcsak a nevezett Parrag, hanem kivéven egynéhány kereskedőket, a többiek makacsan mégis maradtak, és boltjaikat e folyó hónap 4-ik napján újra megnyitván egyre árultak. Továbbá szinte hivatalosan kívánja, hogy a kegyelmes királyi rendelések gyakrabban közhírré tétessenek, és ünnepnapokon a felette megterhelt szekerezések, szárazmalmokban való őrlések a rendelt órán túl a piacon való árulások szoros tilalom mellett gátoltassanak meg.

Ezen hivatalos jelentés annál méltóbb figyelemmel vétetett, hogy az ünnepnapok megtartása iránt kiadatott kegyelmes királyi rendelések minden esztendőben tizedenként republicáltatni¹ szoktak, és mégis találatnak olyas lakosok, kik azoknak tilalmait által hágni merészlik, ugyanazért ezennel minden boltos kereskedők személyesen a tanács eleibe hívatvatván, és ott Parragon kívül, ki felől az jelente-

tett, hogy Pestre elutazott, majd mindannyian megjelenvén, azok, kik az egyházi intézéseknek nem engedelmességek, keményen megdorgáltattak, Parragnak pedig, hazajövele után azon főbíró úr által tudtára adatni rendeltetett, hogy a magaviselete által, mely függetlenségre mutató gorombaságot követett legyen el, és hogyha ilyes fennhéjázó rendetlenségéért, és a helybeli rendszabások által kihágásáért, ki vált pedig a kegyelmes királyi rendelések szoros meg nem tartásáért ennekutánna feladattatik, azon hat esztendőig is, melyek az ő ezen városban való kereskedhetésére próbaképpen adattak, néki maradás nem engedtetik, hanem mint különben is csak commorans,² ezen városbul elutasítatik. A város emberein elkövetett mocskolódásért feladattatott kofák és szolgálók végtére kinyomoztatni, és goromba tetteikhez képest főbíró úr által fenyíttetni rendeltettek.

Egyébiránt a királyi kegyelmes rendeléseknek szorosabban megtartások végett jövődőre nézve a következő rendszabások tétettek:

1. A boltos kereskedőkre nézve, hogy t.i. a R[ómai] Cath[olikus] anyaszentegyház rendtartása szerint megtartani szokott, úgy más ünnepnapokon és vasárnapokon is boltjaikat árulás végett a boltos kereskedők felnyitni ne bátorkodjanak, különben első esetben 6 ft., másodsor 12 ft-ra büntetnek, és azonnal főbíró úr által exequáltatnak. Harmadsor pedig a tanács által boltjaiktól az illető tulajdonosoknak befolyásokkal megfosztatván, a boltos kereskedés folytatástól eltiltatnak. Kivéven azon rendkívül való véletlen eseteket, melyekben a bíróságnak előre leendő jelentés mellett a lakosoknak történhető szükségek pótlásáig az olyas boltokban, melyekben az udvarról bejárás vagyon, az árulás megengedtetik, de a piacra fekvő ajtónak akár egészlen, akár félig való felnyithatása semmi esetben sem nézettethetik el. Továbbá nyári munkáltatás idején, midőn akár a gazdák, akár a napszámosok, kivált a helybeli gazdálkodásra tekintve, ahol a tanyák és birtokok a várostól több mérföldekre is helyheztetnek, és amiatt köznapokon a magát előadható szükségeket nem pótolhatják, megengedtetik, hogy a kereskedők boltjaiknak felnyitása nélkül déleesti templom után az élelemre valókat árulók sorában, a munkához megkívántatandó eszközöket és más apróságokat, s némely élelemre valókat kirakhassák és árulhassák.

2. A terhes szekerekkel járókra és őrlőkre nézve. Minthogy szembetűnő botránkoztatás nélkül meg nem eshetne, hogy terhes szekerekkel a városon való járkálás akárkinek is megengedtesen, annál is inkább, hogy a királyi rendeléseknek értelmébe ütközne. Ahhoz képest az esztendőnek akármely részeiben takarmánnyal, gabonával avagy más szembetűnő terhekkal, kitetsző s botránkoztatást okozó módon megrakott szekerekkel avagy kocsiával a várostra való bójövetel avagy járkálás semminemű szín alatt naplementig meg nem engedtetik. Mely szoros tilalmat bár akárkiis általhágni merészelne, megterhelt szekere avagy kocsija a város udvarában fog behajtatni, és onnét mindaddig ki nem adatik, még büntetés fejében 6 ft-kat annyszor, amennyiszor a tilalmat által hágandja, le nem fizet. Szinte a botránkoztatás elkerülhetése tekintetéből szorassan tilalmaztatik az

is, hogy senki egyes ünnepnapokon száraz malmokban hasonlóan 6 ft. büntetés terhe alatt őrleni ne bátorkodjon. A véletlen esetekben is egyedül az nézhető el, ha kenyér nélkül szűkölködő ünnepnapokon estvelé takarodásra tenni szokott harangozás után kezd őrleni.

3. A kofákra és élelmet áruló más lakosokra nézve. Mihelyest ünnepnapokon reggeli 8 óra előtt egy fertájjal dobszóval a piaczról való eltakarodásra jel fog adattatni, azonnal minden sorsú áruló a piaczról úgy eltakarodni köteleztetik, hogyha még akkor is, midőn a 8-at az óra elüti, akárki is a piaczon találtatni fog, sorsához képest vagy a városházához behajtatván, egész napon áristomba záratatva tartatik, vagy pedig árulás végett a piaczra kivitt és nála találtatott vagyona tőlle elvétetvén, a következő köznapon dobszó mellett confiscáltatni fog.³

Mely ezen rendelkezések mind a piaczon, mind tizedgyűlésekben közhívrül tétetni, egyszersmind ezen jegyzőkönyv kivonásának levél mellett leendő küldése mellett T. plébános úrnak tudtára adatni határoztatott.

IV. 1504. h/2. 344–348. p.

1/ Ismét kihirdetni.

2/ Nem teljes jogú polgár, hanem csak ideiglenes letelepedési engedélye van.

3/ El fogják kobozni.

314. 1824.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TENYÉSZERTÉSEK TARTÁSÁT

Tapasztaltatván némely lakosoknak a közönség kárával azon tulajdon hasznokra czélzó cselekedetek, mely szerint magoknak egynehány magló sertéseik lévén, azok mellé kanászt s ennek gondviselése alá őrzetőket fogadnak, és az ilyes kurta sertés falkáktól sem adót, sem szájpénzt nem fizetnek, de ezen kívül az igavonó és közterheket hordozó jószágokkal biró szegénysorsú lakosok marháinak és lovainak szükségekre hagyott legelő nyomásokat széltére sertéseikkel felturkáltatván, azokat a legelhetésre alkalmatlanná teszik, holott mivel csaknem minden kapun¹ sertés nyáj lévén állítva, kiki a maga magló sertéseit ott őriztethetné, annál is inkább, hogy azok közfelvigyázat alatt lévén számokra különös legelők is vagynak kirendeltetve. Mindezen tekintetből annak okáért a kurta falka sertéseknek tartása meg nem engedtetik, s aki ezen tilalomnak tizedenként leendő kihirdetése után kurta falkát állítani merészelne, a környülállásokhoz képest fog megbüntettetni.

IV. 1504. h/2. 348–349. p.

1/ T.i. városkapunál.

315. 1824.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A TŰZRENDESZET
FIGYELEMBE VÉTELÉVEL SZABÁLYOZZA
A KOVÁCSOK ÉS A LAKATOSOK MUNKÁJÁT**

Jelentvén ezen tanács előtt, hogy a kovácsok és lakatosok a fennálló tilalom ellenére szeles időkből is szoktak dolgozni, s a mostani nagy szélben való dolgozásért némelyek a kovácsmesterek közül ezen tanács eleibe állíttatván, minthogy beszédjeből is jött világosságra, hogy midőn erős szél van, műhelyek ajtaját bezárva szoktak némelyek dolgozni, a történhető szerencsétlenségnek eltávoztatására ilyes időben való s a tüzelés iránt a lakosságra nézve fennálló tilalomnak annál inkább lehető feltartására a tekintetes nemes vármege e részben tett rendelkezéséhez képest elhatározatott, hogy szeles időben egyedül a tűz nélkül való hideg munka lévén szabados, a tűzzel való dolgozás semmi szűn alatt meg nem engedtetik, mely ezen határozás szoros megtartás végett a kovács és lakatos céheknek illető comissárius urak által céhgyűlés alkalmatosságával azon hozzáátéttel tudtokra adadni rendeltetik, hogy aki ezen tilalom ellen szeles időben tűzzel dolgozni bátorkodik, keményen meg fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. 349–350. p.

316. 1824.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
AZ UTCÁK TISZTÁN TARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI
RENDELETÉT**

Ámbátor többszöri közhírré tétetett tilalmak által sürgettettek, intettek, sőt büntettek is már a lakosok az iránt, hogy sertés óljaikat az utcák mentében ne helyeztessék, vagy ha már oda építették, és onnan el nem mozdíthatók, a sertések ganajját az utcákra ki ne hánnyák, avagy ki folyni ne engedjék. Valamint szorgalmaztattak arra is, hogy istállókból folyókat az utcára ne csináljanak, ébresztettek végre arra is, hogy semmiféle szemetet az utcára ki ne hánjanak, hanem minden ilyes rusnyaságoknak eltakarítására addig is még azokat az illető helyekre a városból kitakaríttatnának, udvaraikban gödröket ássanak és ekképpen az utcák tisztasága megtarthatván, mind az egészségre nézve a levegő tisztábbban tartathasson, mind az utcákon a szekéruak alkalmasabbak lehesenek. Mivel mindazonáltal taláttatnak oly lakosok, kik ezen közjóra czélozó rendelkezésnek nem engedelmeskednek, újabban közhírrül tétetni rendeltetett, hogy minden lakos magát ezen rendelkezéshez ezen hirdetéstől számlálván 15 napok alatt oly szorosán alkalmaztassa, hogyha azután a tilalmazott tisztátalanságban megkapattatik, mindannyiszor a régi rendszabában

kitett büntetéshez képest convertibilis pénzben¹ 1 ft-ba marasztaltatik, s azonnal exequáltatik is.²

IV. 1504. h/2. 350–351. p.

1/ Vert ezüst pénz értékében.

2/ Végre is hajtják rajta.

317. 1824.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA,
HOGY A KOCSMÁK ÁRENDÁTORAI TEVÉKENYSÉGÜKET
JUHTENYÉSZTÉSSEL KAPCSOLJÁK ÖSSZE**

Hivatalos jelentés tétel az iránt, hogy a városnak kiárendált vendégfogadóiban és más külső korcsmáiban oly lakosok vagy itzések állítanak, kik a magok különben az utazóknak undorodást okozó és a vendégfogadóknak megkívántató tisztasággal és csinossággal tellyességgel össze nem férhető mesterségeiket a vendégfogadóknak folytatni szándékoznak, nevezetesen pedig, hogy itzességre juhászok alkalmaztatván, azok a juhaikat a vendégfogadó udvarában tartják, és a tejhaszonnal is ott bálnak.

Minthogy a város vendégfogadói nem juhakloknak készítették, hanem az utazók commodításokra¹ szolgálnak, ugyanazért meg nem engedtetik, hogy akármely város vendégfogadójánál a közlegelőnek kihagyott mezőn a korcsmáros juhait fejtesse, és ott legeltesse, avagy hogy a korcsma épületjeiben etetessen, vagy ott juhait teleltesse, avagy éjszakára juhait a korcsma udvarába rekeszthesse, avagy akármely illetlenségekkel a vendégfogadó alkalmatosságait bé mocskolja, avagy elfoglalja. Mire nézve ezen határozás borbíró úrnak oly végre rendeltetik kiadatni, hogy azt ahhoz leendő magok alkalmaztatása végett minden árendásoknak, kik a város korcsmáit és vendégfogadóit haszonbér fletés mellett bírják, tudokra adja.

IV. 1504. h/2. 352. p.

1/ Alkalmatosság, kényelem.

318. 1825. január 31.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA MEG
A LAKODALMAKHOZ KAPCSOLÓDÓ NÉPSZOKÁSOK
KÖVETÉSÉT**

A Válszatott Közönség előterjesztvén beküldött írásánál fogva, hogy mind az ezen városon keresztül utazó uraságoknak, mind a helybeli lakosoknak mely nagy botránkozásokra légyen az, midőn a menyasszonyi ágyakat vivők nyargalózva nagy kiáltások között az utcákon föl s alá kocsiznak, tyúkverők lármáznak, s az

utczákon fel s alá musikával mulatnak, azon vélekedéssel van, hogy azon rendtelenségeket szükség volna eltörölni.

Ezen jelentésnek és az eddig is volt rendelkezéseknek következtetésében közhíru tétetett tizedenként.

Minthogy a lakosoknak tapasztalt abbéli mulatságok, mely szerint a menyasszonyi ágyaknak és más ruházatoknak a vőlegény házához való által úgy máskor is vitelek az utczákon sebes nyargalódzással kocsiznak és kiabálnak, a lakodalmak végezetével pedig a legények pajkos magok viselettek, maskara öltözetekben az utczákon fel s alá musika szóval járkálnak, sem az illendőséggel meg nem egyezne, sem a nyájasságoknak díszére nem volna, de amellet más idegenek előtt is inkább tudatlanságra mutatna, s botránkozást okozna, emellet az éjjeli kóborlások és újjongatások is sokszor nemcsak botránkoztatást okoznak, hanem a közönségre nézve is veszedelmesek.

Ezekhez képest minden lakosok figyelmetesekké tétetvén, ezen rendtelenségekről egyszersmind a körülállásokhoz szabandó büntetés mellett köteleztetnek, hogy többé olyan illetlenségekre vetemedni ne bátorkodjanak.

IV. 1504. h/2. 354–355. p.

319. 1825. november 4.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A VÁROS KÖZBIZTONSÁGÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI
RENDELETEIT**

Senátor Fekete Sándor, Bódogh Antal, Tóth Antal, ordinárius notárius¹ Simonyi János és ordinárius fiscális² Csányi János urak 1825. év november 4-én történt kiküldetések következtetésben beadott tudósításoknál fogva jelentik, hogy a midőn a városi politiat³ érdeklő körülállások iránt a folyó hónap 8-án a Választott Közönség⁴ részéről kinevezendő deputatióval⁵ tanácskozni és kiküldetésekhez képest munkálkodni kívántak, mivel a Választott Közönséget telyes gyűlésben találták, azzal együtt a politiai tárgyról tanácskoztak, s felvévén, hogy minémű intézeteket és rendelkezéseket lehetne legalkalmatosabban tenni, a gyülevész idegeneknek és csavargóknak kiirtások és megszüntetések, a belső bátorság, a tűzi veszedelmek, a város tisztasága, a quartélyok,⁶ és a külső vagy mezei bátorság tekintetében, a gyülevész és csavargókra nézve oly véleménnyel van a deputatió, hogy mivel ezen városnak mind politikai, mind politiai, mind erkölcsi tekintetben nagy kárára és sérelmére van, hogy ide részint a szolgálat, részint a kézi munka színe alatt számtalan sok szülötte földjükön meg nem élhető, s annál fogva jobbára gyanús erkölcsű idegenek beszivárognak, magokat megfészkelik, a helyes⁷ lakosok nyakán élődnek, mint bizonytalan sorsúak minden némű vétkekre könnyen vetemednek, sőt bizonytalan életek módja miatt vetemedni szinte kéntelenítettnek, a városi lakosság erkölcsit vesztegetik, s a politiai felvigyázást felette terhessé

teszik. Ezeknek szaporodásuk megakadályoztatására s a mai béshivárgottaknak kiirtásokra az e részben hozott legfelsőbb és felsőbb rendelkezésekben s e tanács számosabb intézetein kívül hasznos volna, ha

a/ A tizedbeli senátor urak⁸ a tizedbeli minden electus urakkal⁹ együtt csupán az idegeneknek és csavargóknak evidentiában¹⁰ tartások végett tennének egy generális conscriptiót.¹¹ Minden helybeli házakat és azokban lakó familiákat szoros vizsgálat alá vennének, ezen kérdésekre: mi a gazdának neve és élete módja? Akár kertészül, akár pásztorul, akár zsellérül, akár szolgálul minémű és hány idegenek tartózkodnak házaiknál, s azok honnan valók? Miolta vannak itt, mi életmódjok? Levél mellett avagy anélkül jöttek stb. Megkészülvén e szerint a conscriptió, ahhoz képest minden tizednek különös lajstroma, a lajstromok 2-ik bíró úrnak adattatnának által, annakutána pedig mindazon idegenek, kik veszedelmesnek ismertetnének, ezen városból tiltatnának ki, s az úriszék¹² rendelésihez képest közhírül tétettetne, hogy minden idegen, aki ezen városba kézi munka vagy szolgálat kedvéért bejönne, magát a 2-ik bírói hivatalnál, hogy azon tizednek lajstromába, melyben tartózkodni szándékozik, béíratasson, büntetés terhe alatt jelenteni tartozik.

b/ Hogy megtörténvén az érdeklött conscriptió, két tizedbeli electus uraknak tétetve köteleességül, hogy azon házakat, a holott leginkább szoktak az efféle idegenek és csavargók tartózkodni, esztendő lefolyta alatt szemmel tartanak, a tizedesek segedelmével felvigyázást gyakorolnának, s mindannyiszor amennyiszor t.i. valamely háznál idegenek és csavargók tartózkodását észrevennék, az iránt 2-ik bíró úrnak jelentést tennének.

c/ A tekintetes úriszék rendelése, mely szerint mind, aki házához idegent levél nélkül, sőt az itten tartózkodásra nézve 2-ik bíró úrtól nyerendő engedelemlevél nélkül befogadni bátorkodik, 12 ft. büntetésben marasztaltatni rendeltetik. Ismét közhírül tétettetne, és minden, aki azon rendeltetést általhágni bátorkodna, az abban kiszabott büntetéspénz megfizetésében marasztaltasson.

d/ Hogy mindazon násznagyok, kik a levél nélkül csavargó és az itteni tartózkodásokra engedelmet nem nyert idegenek megházasodását eszközölni bátorkodnának, a már e részben hozott rendelés szerint inentül is szorosan fenyíttessenek.

Ami a város belső bátorságát illeti: arra nézve principiumul állapítván meg a deputáció azt, hogy a város belső bátorságának fenntarthatóságára szükséges képpen megszerzendő szolgálatot a város népesedéséhez, a lakosok erkölcsi magok viseletéhez és a helybeli egyéb környülállásokhoz alkalmaztatva kellek megállapítani, úgy vélekedik, hogy az e végre alkalmaztatható szolgálk ezennel kevesebb számmal vagynak, hogysen a város belső bátorságát fentarthatassák, holott is ezen városnak felettébb megnövekedett népessége, a megszorodott korcsmák száma, a megvesztegetett erkölcs és sok lakosokban a nőttön nőtt engedetlenség a bátorságnak fentarthatására nézve az eddig voltnál jóval nagyobb erőt és több szolgálatot kíván.

Továbbá megemlítvén a deputáció, hogy e részben előtte több féle projectu-

mok¹³ fordultak elől, hogy szükségesnek vélné a városban több alkalmas helyeken olyatén strázsa házaknak építését, melyben a vakterek¹⁴ számosabb fegyveres erővel avégre tartózkodnának, hogy a szükség esetében a hozzájuk folyamodóknak assistálhassanak,¹⁵ továbbá szinte hasznosnak vélné, hogy a város árkai megújíttatnának, s nehogy a városból a gonosztevők éjjelenként széltebe kihajthassák a lopott marhákat, kapusokat rendelni, s a városba béjőnni szándékozókat bizonyos helyekre szorítani.

Végre a költségeknek a lehetőségig leendő megkímélése tekintetéből a következőket javasolja:

a/ hogy valamint ekkoráig, úgy ezentúl is légyen minden tizednek egy vaktere, és ez nem valamely elgyengült s elvénuilt, hanem erősebb testi alkotású és jó erkölcsű legyen, esztendei fizetése az eddig volt forma szerint egy öltözet ruhába, 30 véka¹⁶ búzába, egy pár új, egy pár fejelés csizmába álljon.

b/ választasson továbbá mindenik tizedbe esztendőnként, nem önkényére bízva, hanem a sor szerint lakosságánál fogva köteleztetve a szegényebb sorsúak, de házzal bírók és ezen szolgálatra mind testi erőre, mind erköltsére nézve alkalmas lakosok közül egy úgynevezendő lándzsás a vakterekkel a ruha adáson kívül egyenlő fizetéssel, de a ruha helyett immunitációval¹⁷ felsegítve, s ennek állana köteletségében, hogy házánál a tized éjjeli őrállóinak állandóan helyet adjon.

c/ Ámbátor a tizedeseknek foglalatoságaik az által, hogy a város gazdálkodása nagy részben megszüntetett, megkevesedett is, mindazáltal az a kiküldöttség véleménye, hogy ezentúl is minden tizedben két tizedes maradjon, s ezeknek szoros köteleességekké tétessen, hogy magukat változtatva minden éjjel a tizedbeli vachter is lándzsással egyben csatolván, azokkal együtt az éjjeli bátorság fentartásában munkálódjanak.

d/ Megtartandónak véli a deputáció a strázsamestert ez ideig volt fizetésével.

e/ A város 8 drabantjait szinte eddig volt fizetéseikkel, egyedül azt jegyezvén meg, hogy mivel a drabantok a nevezetesebb deputációkkal gyakrabban utazni kénytelenítetnek, nekik 3 esztendőre fejenként egy egy köpenyeg is adattatna.

Mindezeknek folytatában a vachterek és lándzsások köteleességeit ezekben véli a küldöttség megállapítandónak:

1. Minden nap alkonyodáskor köteleztessenek minden vachterek, lándzsások és a soros tizedesek a városházánál a strázsamester előtt megjelenni. Mindazért, hogy itthonlétek tudva lehessen, mindazért, hogy az elmúlt éjjel történetkről a strázsamesternek számot adhassanak, mind végre azért is, hogy attul a jövőendő éjszakára nézve, ha úgy kívántatna, különös utasítást és parancsolatot vehessenek.

2. A város udvarából eltávozván a vachterek, lándzsások és tizedesek a magok tizedjeikben a lándzsás házához menjenek, onnant együtt vagy a körülállásokhoz képest felváltva tizedjeik utcáján fel s alá járkáljanak, az óra ütést

kikiáltás, a gyanús házakat s borivó helyeket meglátogassák, ottan czirkáljanak, a hozzájuk segítségért folyamodó lakosoknak assistentiával legyenek, az óra után kóborlókat, kurjászolókat és csavargókat és egyéb gyanús személyeket a város házára bekísérjék.

3. Nappal a város tisztaságára a tűzi bátorság tekintetében kiadott rendelkezéseknek miként lett teljesítéséről a lakosokra nézve vigyázzanak, s a tapasztalandókról 2-ik bíró úrnál jelentést tegyenek, hogy pedig ebbéli kötelességeikben annyival inkább serényebben eljárjanak, úgy véli a deputáció, hogy őket az általuk feladott vétkesek által fizetendő pénzbeli büntetésekre részeltetni, s őket a száraz pernye kiöntőknek, levél nélkül csavargóknak feladásokra és egyebekre ez által is buzdítani kellene.

4. Hogy az engedelem nélkül és rendes időn kívül koldulókat a város házához bekísérjék, s azok iránt a strázsamesternél jelentést tegyenek.

5. Hogy a vachterek közül ketten a sor szerint a munkára kibocsátandó rabokat a munka helyére kísérjék, s őket a munkáról semmi szín alatt elbocsájtani ne bátorkodjanak, hanem valamint a rabokat a város házában számadások alá vették, ugyanazokat a munka végezetével ismét számon adják.

A strázsamester kötelességeire nézve tartozandónak véli a küldöttség a következőket:

1. Minden nap alkonyodáskor köteles legyen a strázsamester a város házában megjelenendő vachtereket, lándzsásokat és tizedeseket számba venni, s arra ha főbírói, akár 2-ik bírói hivataltul azokat az éjjeli őrállóknak által adni.

2. Számba vétén a strázsamester az éjjeli őrállók által bekísértetett személyeket vétkeikkel és tetteikkel együtt azokat jegyzék vagy tartozandó lajstromnál fogva tartozzon az illető hivatalnoknak bejelenteni és általadni.

3. A strázsamester kötelessége legyen az éjjeli őrállókra figyelni, őket szemmel tartani, ha valjon kötelességeiket pontosan teljesítik-e? S e végre tartozzon őket éjjelenként véletlenül is meglátogatni, s a vétkest, hogy fenyítettessen 2-ik bíró úrnak haladéktalanul feladni.

4. A piaczi jó rendre, nevezetesen pedig a kofákra és egyéb fajta dardanáriusokra,¹⁸ hogy a kiszabott órák előtt az eladásra kitett productumokat el ne foglalják, a piaczi árendások a kiszabott taxákon felül ne uzsoráskodjanak, a mézárások, hentesek s effélék hamis mértékkel ne éljenek, felvigyázni, és a vásárok idején is különösen ezekre ügyelni a strázsamester szoros kötelessége legyen.

5. Tartozzon a veszedelmes szeles avagy száraz időkben gyujtogatások esetén felvigyázni, hogy a gazdák az ilyenkor megkívántató házi strázsákat és oltó eszközöket kiállítsák.

6. Köteleztetvén a mézárások vágnivaló marháikat e tanács által elhatározandó büntetés terhe alatt a tekintetes nemes vármegyének 1796. esztendőben költ rendszabása értelmében egyedül az e végre kimutatott vágóhídon vágni, a vágás

előtt mindenkor jelentést tenni, s a levágotandó marhának igaz szerzését hiteles individuum¹⁹ előtt passuális levéllel²⁰ vagy tanúkkal bebizonyítani s megállapítani. Úgy vélekedik a deputáció, hogy a levágotandó marhákra legalkalmasabban a strázsamester vigyázhatna fel, s annak tevődhet kötelességül, hogy a levágotandó marháknak jegyét, billegét egy e végre készítendő lajstromba beigtassa, s ugyanabban az igaz szerzeményre nézve a mészárosok által előadott passuális levelek vagy bizonyságokról említést tegyen. Az olyan marhák eránt pedig, melyeknek miként lett szerzése előtte gyanús, a fiscális hivatalnak a marha levágotása előtt jelentést tegyen.

A drabantok kötelességeikre nézve úgy vélekedik a deputáció, hogy:

a/ Telyesítvén a drabantok ezentúl is eddig volt kötelességeiket, nehogy a városházánál bátorságosabb őrizetire, a holott cassák, levelestár, protocollumok²¹ vannak, és így a város középpontján felállítandó fegyveres strázsára nagyobb költséget tenni kellessen, azokhoz hozzáadandó volna az is, hogy a 8 darabontoknak legalább fele része változtatva a városházánál fent háló polgár mellett éjjelenként maradjon. Ezért 4 ember számára ugyanannyi bajonétoz puska vagy más efféle alkalmas erős fegyver készen tartasson, hogy ha valamely riadás vagy segítségre való hívás véletlenül történne, a drabantok felfegyverkezve azonnal kiállhassanak.

b/ A városi belső bátorság fentartását nemcsak nehezítvén, de nagy részben meg is zavarván a putrikban és szöllőkben lakók, akikre a felyebb előadott módokon is felvigyázni nem lehet, de a közterhek visselese alól többnyire kibújnak, s alkalmatosságok miatt mindennemű excessusokra²² könnyen elvetemednek, mire nézve a putrisok iránt költ tanácsí végzést foganatba venni, a szöllőbeliekre nézve pedig szinte a már felsőbb helyeken elrendelt executiót²³ és a reájok szöllő városi statutumnak foganatba való vételét egész törekedéssel eszközölni szükséges volna, s a statutumnak azon ágán, mely szerént a lakás végett bejönni vonakodó szöllőbeliek nem a kibecsüléskori becsár, hanem az investitia²⁴ sommájuk kifizetése mellett rendeltetnek kimozdíttatni illető úton és módon segíteni tanácsos volna.

Egyéb iránt úgy vélekedik a deputáció, hogy addig is, mégnem a szöllőkbeli lakások a városban való beköltözésre mindnyájan szoríttatnának, hasznos volna őket a quartélytartás²⁵ helyett, melyet kikerülnek a hetellői szolgálaton kívül más valamely úton terhelni, hogy ezáltal a beköltözködések inkább siettethessen, s végre a reájok lehető bővebb felvigyázhatás tekintetéből a Választott Közönségből is szöllőinspectorok²⁶ volnának kinevezendők.

c/ Figyelmet érdemelvén az is, hogy a helybeli gazdáktul a cselédek gyakran elsöknek, azokat csekély okokért nemcsak elhadják, hanem néha meg is lopják, mégis másoknál csakhamar ismét helyt találnak. Ezeknek meggátlására a reájok nézve kiszabott fenyítéken felül szükség lenne az olyatén gazdáknak is, akik valamely cselédet az előbbeni gazdája elbocsájtó levele avagy meg-

egyzésenélkül megfogadnak, vagy azoknak ideig óráig is helyt és munkát adnak, bizonyos pénzbeli büntetés alá venni.

A tűzi veszedelmekre nézve már mind a tekintetes nemes vármegye által 1811. esztendei augusztus 12-én kiadott közrendelésén, mind a tekintetes úriszéknek különös protocollumban foglaltatott rendszabásin, mind e tanács több rendbeli végzésein kívül még ezeket javasolja a deputáció.

1. Hogy a város vízi puskáinak conservatiója végett a Patika háznak déli végén építtetne egy olyan nagyságú szín, melybe azok mind elférjenek, a leromlott kaszárma udvarán volt kút pedig, habár ideig óráig is felállíttatna.

2. Hogy azon tanácsi intézet, mely szerint már meg van állapítva, hogy a céhbéliek minemű eszközökkel jelenjenek meg a tűzi veszedelem idején, a czéhekben újabban republicáltassanak, és a tűzi inspectornak tétetessen kötelességül, hogy a tűzoltásra megjelent céhbélieket s egyebeket igazságossan és a tűz terjedésének meggátolandó épületek lerontatásokat is elrendelhesse.

A város tisztaságára nézve azt javasolja a deputáció:

1. Hogy mivel a város árcai más sok helyen betöltődtek, azok földmérői intézet mellett úgy és oly mélyen ásattassanak meg, hogy azok a városnak minden vizét felfogják, és vízállások a városon ne lehessenek, akik pedig a felásandó árkokat vagy betúratni, vagy szeméttel tölteni tapasztaltatnának, bizonyos pénzbeli summa megadásában marasztaltassanak.

2. Hogy az úgynevezett Dellő vize. mely nemcsak a csinosságnak, hanem az egészségnek is sérelmével tartatik, mind a tisztelt úriszéknek, mind e tanácsnak több rendbeli határozásaihoz képest egy, a Dellő közepén ásandó árokkal lecsapoltasson, s a környéke valamely közönséges haszonra fákkal beültetessen.

3. Hogy azoknak feljelentőik, kik az utcákra a fennálló tilalom ellenére szemetet vagy más rusnyaságot öntenek ki, a büntetéspénzben részesíttessenek, s ekként a feladásra még inkább ébresztessenek.

4. Hogy a közönséges utakon való töltések jó karban tartathassanak fenn, az utcák járhatók legyenek, hasznosnak véli a deputáció, ha minden utakra különös felvigyázók neveztetnek ki és ezeknek az utcákra való ügyelés kötelességekké tétetvén, arra activisáltassanak,²⁷ hogy a szükség esete előfordulván, a környékbeli tanyákon lakó kertészeket, akik különben is csekély szolgálatot tesznek, az út igazítására kirendelhessék. Végezetre pedig mindazoknak, kik az utaknak vagy közlegelőknak elfoglalóit bejelentik, a vétkes lakos által beadandó büntetéspénzből jutalom és rész adasson.

A quártélyokra nézve, hogy a lakosok a katonatartás terhét egyformán viseljék., szükségesnek véli a deputáció:

1. Hogy mivel a tűzi veszedelmek is a közbe jött regulációk²⁸ ideje oltta a házak nevezetes változásokat szenvedtek, azok újabban numerisáltassanak,²⁹ és az utcák bizonyos nevekkal különböztessenek meg.

2. Hogy a quártélyozás ide elérkezésével 2-ik bíró úr mint fő quártélymester a

tizedeket a tizedbeli inspectorokkal és a forspont comisáriussal³⁰ rendre eljárna, a quartély helyeket megállapítaná, az azokon tapasztalható fogyatkozásokat a ház gazdájával kijobbítani és igazítani rendelné, s beszállítandó katonáknak paletákat osztogatna.

3. Jövendőben is mód találtasson abban, hogy a katona a részére kimutatott quartélyt önnön tetszése szerint meg ne változtathassa, a lakosok pedig közhírül való tétel mellett tudósíttassanak az iránt, hogy aki paléta nélkül a quartélyost befogadja, az a katona tartásáért bármely jutalomra vagy inputációra³¹ számot nem tarthat.

4. Hogy azok, akik istállóikat zsellér házakká fordították, vagy istálló helyett zsellérházat építettek, bírói képpen is istálló tartására köteleztetnek.

A külső vagy mezei bátorságrul tévén a deputáció említést, azokon felül, melyekről ezen munkájába több helyeken emlékezett, s amelyek ezen tekintetben a tekintetes úriszék által már az 1823-ik esztendőben elrendeltettek, jónak véli még:

1. Hogy a comisáriusnak kötelességévé tétessen, hogy a pusztázó hadnagyoknak naponként volt szolgálatjaikat jegyzékbe tartsa.

2. Hogy mind a pusztázó hadnagyoknak, mind a comisáriusoknak kötelességeikben álljon pusztázások idejére arra figyelni, ha valyon valahol akár a közlegelőkből, akár az utakból foglalások nem tétekn-e? A határok valahol nem rongáltattak-e meg, s kötelességekben álljon a tapasztaltakat főbíró úrnak bejelenteni, számot tarthatván ezek is mint feladók a büntetéspénzből való részvételre.

A deputációnak bemutatott ezen tudósítása felolvastatván és vizsgálás alá vétetvéén, az abban előfordult tárgyakra nézve következő határozások tétettek:

1. Az ezen városban engedelem és lakosi jus nélkül beszivárgó idegeneknek és csavargóknak kiirthatásokra s jövendőre tekintve a hasonló idegeneknek megtelepedhetések és ezen városban lehető tartózkodásuk meggátlására nézve felettebb szükségesnek találtatván az, hogy az itten tartózkodók evidentiába³² tartathassanak, a deputációnak e részben előadott véleménye elfogadtatik, azon hozzátétellel, hogy mindazok, akik a levél vagy engedelem nélkül csavargóknak befogadót bejelentik, a 12 ft. büntetésnek egyharmadában, hogy a feladásra annyival inkább ébresztessenek, részesüljenek, tovább, hogy megtörténvén a deputáció által projectált mód szerint a conscriptió, 2-ik bíró úr a kezéhez veendő tizedbeli lajstromokbul az engedelem nélkül ezen városban beszivárgott idegenek és levél nélküli csavargóknak számokról és egyéb körülállásaikról a tanácsot a végre, hogy azoknak ezen városból leendő további kiharancsoltatásuk iránt intézetet tenni lehessen, tudósítsa.

2. A belső bátorságra nézve nyilván elismertetvén, hogy a városnak nincsenek oly számmal fogadott szolgálói, hogy azok által a bátorságot biztossan fenntartani és az assistentiáért folyamodóknak minden időben illendő segedelmet nyújtani lehessen, arra való nézve elrendeltetik, hogy a vachterek számok még tizzel szaporíttassanak, mivel azonban jövendőre nézve 10 tizedesnek szolgálatja a város

gazdálkodásának összébszorításával kötelességek megfogyván megszűnik, s hasznosabbnak ítéltetik, ha a deputáció által projectált lándzsások helyett mindazért, hogy amennyire csak lehetséges az immunitációval bíró lakosok számát kevesíteni kelletik mindazért, hogy a projectált lándzsások napközben munkára eljárván, állandóan szolgálatra elől sem szólíttathatnának, mind pedig azért is, hogy reményleni nem lehet, hogy erősebb testi alkotású és még fiatalabb idejű házzal bíró lakosok a szokott nyári munkájokkal a vachteri fizetésért felhadjanak, s ezen szolgálatot elvállalják. Azonban figyelmet érdemel a tapasztalásnál fogva az is, hogy az éjjeli csavargók vagy más egyéb bekísérendők több tekintettel vannak a város libériás szolgálói iránt, annál fogva azoknak könnyebben is engedelmeknek. Olyatén tíz emberek vétetnek állandó szolgálatra, akik mind testi erejekre nézve, mind erkölcsi magok viseletét tekintve arra alkalmatosak, s ezeknek is az addig volt vachteri ruházat úgy rendeltetik adadni, hogy mivel kötelességeik eléggé terhesek, ezentúl fizetések a ruházaton kívül legyen 30 ft., 30 véka búza és egy pár új, egy pár fejellés csizma. Továbbá megjegyztetvén, hogy a tizedesek ezentúl is kötelesek lesznek az éjjeli vigyázatra a nagyobb szélvésznek idején u.m. Demeterkor,³³ mindszent, az új esztendő hetibe, s ha mikor bizonyos előforduló környülállások a vigyázatra nézve nagyobb erőt kívánnak. Egyébiránt, mivel ha az erő összecsatolódik, az éjjeli vigyázók nagyobb foganattal munkálkodhatnak, arra való nézve rendeltetik: hogy a midőn a vachterek éjjelenként az utcákat és a bormérő helyeket járják, két tizedből való vachterek kapcsolják össze magokat. Végezetre, minthogy a vachterektől kívánni nem lehet, hogy minekutánna ők egész éjjel az utcákat járják, hogy azonnal napfölkeltével ismét más rendes és egész napi munkára, amint a dologra kirendelt rabokra való felvigyázás kívánja alkalmaztassanak, mindazért tehát, mind pedig azért is, hogy város főbírájának házánál éjjelenként állandóul legyen egy város embere, akit a gyakran előforduló hivatalos állapotokba kiküldözthessen, kit drabantoknak fogadtatások elrendeltetik, s ezek közül egyik felváltva minden éjjel a város főbírája házánál tartózkodni, naponként pedig társával a rabokra felvigyázni, vagy ha erre szükség nem volna, egyéb reá bízandókban eljárni köteleztetik. Egyébiránt a deputáció által egybeszedett kötelességei a vachtereknek, drabantoknak és strázsamesternek, tanácsi képpen is jóváhagyatván, a vachtereknek lándzsák, a városházánál fentháló 4 drabantoknak pedig, valamint szinte a rabok mellé rendelendő drabantok számokra is bajonétos puskák szereztetni rendeltetnek.

Ami a deputáció által javallott strázsa házak és kapuk felállítását, a város árkaik kiigazítását illeti, ámbár ugyan mindezeknek hasznos voltak ezennel is elismertetik, mivel mindazonáltal ezek nagyobb költségeket kívánnak, s a strázsaházak oly helyeken lennének felépítendő, a holott alkalmas kutak vannak, s a tizedbeli vízi puskák is épület alá vétetve megférhetnének, az eziránt teendő intézet továbbra elhalasztatik. Utoljára elfogadtatván a deputációnak abbéli véleménye, hogy a szállóbeli lakosokra gyakorolható nagyobb felvigyázás végett a Választott Közön-

ség részéről is szőlőinspectorok nevezetessenek ki, e tanácsnak 1825. évben kelt abbéli végzése, mely szerint a város környékén lévő szakaszokra a felosztott szőlőkre gyakorlandó felvigyázás végett senátor urak kinevezettek a Választott Közönségnek a végre, hogy részéről is azon végzésben kijelelt szakaszokra szőlő coinspectorokat nevezzen, kiadattatni és a szőlőbeli lakosok iránt a tekintetes úri szék által tétetett rendszabás ismét tizedenként közhírül tétetni rendeltetik.

S minthogy a vályogverők és a nyomáson putrikban lakók iránt a tanácsnak hozott végzése ekkoráig is foganat nélkül maradt, a putrikban lakók pedig, kiknek illetén kívül való lakásokat mint sok tekintetben veszedelmest elnézni egyáltalán fogva nem lehet, 2-ik bíró Bódogh Antal és ordinárius fiscális Csányi János urakra bízattatik, hogy az érdeklött végzés érdekében minél előbb foglalatoskodván a tavasz kinyiltával minden putrikat elhalgattassanak, s bármely szín alatt is újabaknak felcsináltatását meg ne engedjék.

A tűzi veszedelem tekintetében adott véleménye a deputációnak elfogadtatván, a vízi puskák számokra a kaszárma déli részén a patika mellett szín építtetni s az ottan lecsinált kút kiásattatni rendeltetik. 2-ik bíró úrra bízatik, hogy a építendő szín iránt az ahhoz értő mesteremberek kihallgatások mellett ezen tanács elibe bizonyos plánomot³⁴ terjeszen.

A város csinosságára tekintve a Déllőnek leeresztése és eltöltése, úgy folyásának árokra való vétetése elrendeltetvén, 2-ik bíró úrra bízatik, hogy addig is, mígnem a város újabban körül ásattathatna, s minden kisebb bejárások eltörölthetnének, s a városba bejönni szándékozók bizonyos helyekre és több utcákra szoríttathatnak, a főbb utcák külső szegletein a lakókkal értekezzen, s őket a kapusság felvállalására csak azon tekintetből is az ünnepi és vasárnapokon a terhes szeke-
reknek s kocsiknak a városra való bejöhettek meggátoltathasson, reá bírni próbálja.

Elfogadtatván továbbá a város határában lévő fő utaknak jó karban való tarthatásokra nézve a deputáció véleménye. Ezen tárgy a Választott Közönséggel oly végre rendeltetik közölni, hogy kebeliből úti inspectorokat nevezhessen.

A quártélyozásra nézve helyesnek találtatván a házaknak újabb numerisáltatások, az utcáknak bizonyos nevezetekkel leendő megkülönböztetések, a házaknak numerisáltatások 2-ik bíró úrra, az iránt való véleményadás pedig, hogy az utcáknak minémű nevek adattassanak, a tizedbeli senator urakra bízatik.

A külső vagy mezei bátorságára nézve a deputáció elfogadtatik, s hogy ahhoz képest a mezei comisárius munkálódjon, az az iránt való felvigyázás a fiscális hivatalnak ajánltatik.

IV. 1504. h/2. 374–394. p.

1/ Hivatalban lévő, tényleges jegyző, illetve főjegyző.

2/ Hivatalban lévő, ténylegesen működő ügyész.

3/ Rendőrséget, rendfenntartó szervezetet.

4/ A tanács működését ellenőrző testület.

- 5/ Meghatározott feladat elvégzésére kinevezett csoport.
- 6/ Katonai beszállások.
- 7/ Helybeli.
- 8/ Tanácsnokok.
- 9/ Választott polgárok.
- 10/ Nyilvántartás.
- 11/ Alapösszeírás, minden fontosabb adatra kiterjedő összeírás.
- 12/ Kecskeméten 1843-ig, a megváltakozásig működött a földesúri irányítás alatt álló úriszék, melyhez a tanácsnak igazodnia kellett. Ezt a Pest megyétől kiküldött úriszék váltotta fel, amely 1848-ig működött.
- 13/ Tervezet, javaslat.
- 14/ A város közrendjének fenntartásában közreműködő fegyveres személyek, nagyjából éjjeli nyugalom őrei.
- 15/ Segíthessenek.
- 16/ Főleg szemes takarmány, gabona mérésére használt mérték, kb. 25–30 l.
- 17/ Mentesség, bizonyos közteher viselésétől mentesült.
- 18/ Szatócs, többféle áruval kereskedő kofa, kupecz.
- 19/ Személy, egyén.
- 20/ Járlatlevél.
- 21/ Jegyzőkönyvek.
- 22/ Kihágások, szabálytalanságok.
- 23/ Végrehajtás.
- 24/ Beruházás.
- 25/ Katonai beszállás.
- 26/ A szőlőkben lévő állapotok, az ott végzett munkák ellenőrei.
- 27/ Késztet, inspirál, felhatalmaz.
- 28/ Szabályok, szabályzatok.
- 29/ Lássák el házszámokkal.
- 30/ A katonaság számára végzett fuvarok szervezője, ellenőrzője.
- 31/ Beszámítás.
- 32/ Itt – nyilvántartásban.
- 33/ Október 26.
- 34/ Tervezet, terv.

320. 1825.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A GYÜMÖLCSFÁK GONDOSABB KEZELÉSÉT RENDELI EL

Jelentés tétetvén az iránt, hogy a hernyók a gyümölcsfákat felette meglepven, azoktól a lakosok élő fáikat mégsem tisztogatják. Ennek következtében dobszó által közhírré tétetni rendeltetett, hogy kiki a szőlős és gyümölcsös kertekkel bíró lakosok közül a maga gyümölcs avagy más élő fáit a hernyóktól gondosan tisztítsa, avagy tisztítsa meg, holott is ha kivált a mostani lágy tél idején megkettőztetett szorgalmatossággal az élő fáknak tisztán való tartásokban nem iparkodnak, a jövő nyáron és őszön, valamint a közelebb múlt nyáron is többnyire tapasztaltatott, a lakosok gyümölcsfáinak hasznoknak nem vehetik. Hogy pedig némely szegény és

munkás lakosoknak a hernyók kiirtásokban elkövetni szokott törekedések, más, sem a magok, sem felebarátjaik hasznaikkal nem gondoló engedetlenek által sikertelenné ne tétessenek, egyszersmind tudtára adatik a lakosoknak, az is, hogy akinek az annak idejében minden szőlőhegyeken véghez viendő vizsgáláshoz élő fája a hernyóktól megtisztítva nem léssen, az további halasztás nélkül azonnal kivágattatik.

Melyekhez képest ébresztetnek, s egyszersmind köteleztetnek a lakosok ezen rendelkezésnek haladék nélkül való telyesítésére.

IV. 1504. h/2. 353–354. p.

321. 1825.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A KOLDULÁSSAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT

Tapasztalván, hogy a koldusoknak számok naponként nevededik, és a kéregető szegények színe alatt olyatén emberek is koldulnak, kik részint a szíves alamisnálkodásra a dologra való alkalmas voltak miatt érdemetlenek, részint pedig külföldiek és idegenek lévén, kéregetések által ezen város lakossainak terhekre nem is lehetnek. Senátor Demeter János és 2-ik bíró Tóth Antal és ordinárius¹ notárius Simonyi János úrra bízatik, hogy a kéregető szegényeknek sorsát és egyéb környölállásaikat megvizsgálván, azokat, kik arra érdemetlenek volnának a koldulhatástól eltiltsák, azokat pedig, kik mint külföldiek ezen városban nem koldulhatnak, eredeti helyekre leendő kísértetések végett főbíró úrnak bejelentsék, a valóságos szegényeknek pedig, hogy ezek egyebektől megismértethessenek, pecséteket osszanak ki.

IV. 1504. h/2. 355–356. p.

1/Rendes, tényleges.

322. 1825.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A MÁJUSFA ÁLLÍTÁST

Nagy botránkozással tapasztalván, némely lakosoknak abbéli rendetlenségek, mely szerint számosabban kocsikon menvén ki magok mulatása végett a város talfái és nyiri erdejében, ott szembetűnő kárral zöldfa ágakat sőt fiatalabb fákat is kivagdálnak, visszajövéen pedig a városon keresztül sebes vágatva illetlen kurjászások között nyargalódzanak, mindezen rendetlenségeknek és abból származható veszedelmeknek elhárítások tekintetéből a lakosok között dobszó mellett kihirdettetni rendeltetik, hogy akik ezentúl a fentebb érdeklött tilalmas cselekedetekbe tapasztaltatni fognak,

sorsokhoz képest 6 ft. pénzbeli büntetésben marasztaltatnak, vagy 12 pálcza ütésekkkel fognak fenyítetni.

Továbbá, hogy ezen tilalom és rendelés a lakosoknak annyival is inkább tudomásukra jöhessen, az írásban foglalva a város talfái erdejében a csőszház előtt táblára ki fog függesztetni.

IV. 1504. h/2. 356–357. p.

323. 1826. november 13.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A PROSTITUÁLTAKRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

A buja életű szabad személyek meg ne szenvedtessenek, hanem azok elfogadtatván, ha valamely buja nyavalyában volnának, orvosi gyógyítás alá adattasanak, és csak kigyógyításuk után kísértessenek bátorságos őrizet alatt eredeti helyeikre. Mely rendelet közhírré tételni és a lakosok arra is figyelmeztetni rendeltetnek, hogy az efféle buja életű személyeket nehogy nyavajáik, melyben az effélék többnyire találtatnak, másokra is elragadjanak, azonnal bejelentsék, s házaiknál kemény büntetés terhe alatt helyt éppen ne adjanak.

Egyéb iránt továbbá a 2-ik bíró úrra és a fiscálisi hivatalra¹ bizattatik, hogy a korcsmákat, a holott az efféle buja személyek leginkább tartózkodni szoktak, szemmel tartassák, s nehogy akárhol is ezen város határán lapanghassanak, arra különösen ügyeljenek.

IV. 1504. h/2. 362. p.

1/Ügyészség.

324. 1826. december 28.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A KERTÉSZEKNEK A TANYÁKON TÖRTÉNŐ TEMETKEZÉST

Emlékezetbe hozattatván ezen tanács előtt a város birtokában lévő pusztákon lakó kertészeknek azon rendetlenségek, hogy azok az e részben közhírrül tett tilalomnak ellenére halottjaikat minden jelentés nélkül a pusztákon eltemetik, hogy a sűrűbben tapasztalt visszaélések jövődjére akadályoztassanak, az ebbéli tilalom a pusztákon különösen azon alkalmatossággal, midőn a populáris concriptióra¹ a kertészek s más tanyai lakosok összegyűlnek, újabban közhírrül tételni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 366. p.

1/Népösszeírás; 1828-ban került rá sor.

325. 1826.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A TŰZRENDESZETRE VONATKOZÓ HATÁROZATÁT**

Gyujtogatások akadályoztatása tekintetéből a lakosság figyelmetessé tétetni rendeltetik, hogy esmeretlen és különösen passuális levél¹ nélkül kóborló embereket házaikhoz be ne fogadjanak. Ha pedig hogy olyanokat akár a városban, akár kívül a tanyákon a korcsmában lappangani s tartózkodni észre vennének, azokat mulhatatlanul az előljáróságnak bejelentsék. Házaiknál a tűzoltásra megkívántató eszközöket készen és jó állapotban tartsák, az éjjeli strázsáknak kiállítások és a gyanús idegeneknek és más kóborló személyeknek elfogadtatások iránt való gondoskodás 2-ik biró úrra bízattatván.

IV. 1504. h/2. 363. p.

1/Útlevél.

326. 1826.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A KÖZBIZTONSÁGRA
ÉS A TŰZRENDESZETRE VONATKOZÓ RENDELETEIT**

Több községekben esett tűzi szerencsétlenségek okának közhírből az gyanítván, hogy azok némely kóborló gonosztevők által gerjesztetnének, minthogy pedig az ilyes tűzi szerencsétlenségeknek csak a hír is méltán borzadásba hozhatja mind a város előljáróit, mind a lakosokat, ahhoz képest tizedenként ébreszteni rendeltetnek a lakosok az iránt, hogy mind a tűzre nagy szorgalmatossággal vigyázzanak, mind különösen szemmel tartsanak a városon vagy annak vidékén megfordulható bármely ruházatban lévő idegeneket és olyas idegenek, ha bár tőlük szállást kérnének is, azokat vigyázva fogadják be, minden esetre azonban azon idegeneknek náluk való tartózkodásokat azonnal a városházánál az illető tisztviselők előtt bejelentsék, különben ha az olyas vendégeknek vigyázatlan befogadásokból valamely szerencsétlenség történhetne, a szállást adó lakos fog érdeme szerint fenyíttetni.

IV. 1504. h/2. 363–364. p.

327. 1826.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A TŰZRENDESZETRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT**

A közelebb történt tűzi szerencsétlenségek idején is tapasztaltatván az, hogy többen a lakosok közül házaiknál lajtorját, vedreket, és valamely arra rendelendő edényben vizet készen nem tartanak, hogy a tűzi szerencsétlenség helyére igen

számosan jelennek meg olyanok, kik a tűzoltásban nemcsak hogy segedelemmel nincsenek, hanem alkalmatlan tolongásaik által még a tűzoltásban foglalatoskodókat is tartóztatják, a sebesebben járó és vizet hordó kocsikat útjokban hátráltatják. Arra való nézve, hogy jövőendőben minden fogyatkozások és nehézségek kipótoltathassanak és elháríttassanak, a már száma nélkül közhírül tett rendelések folytában ezennel is tudtára adatni rendeltetnek a lakosoknak, hogy különösen minden házzal bíró lakos köteles házánál használható állapotban lajtorját, vedreket és vizet állandóan és készen tartani. Holott is ezen rendelések miként teendő teljesítése iránt a lakosokra nyomós és pontos felvigyázás fog gyakoroltatni, s mindaz, akiről bebizonyosodik, hogy akár lajtorja, akár vedrek vagy víz nélkül tartja házát és udvarát, mindannyiszor a főbírói hivatal által pengő pénzbeli 1 ft-ra büntetettik.

Továbbá ébresztetnek és figyelmetesekké tétetnek minden atyák és gazdasszonyok, hogy cselédjeikre és azoknak cselekedeteikre gondosan felvigyázzanak, és neveletlen korú gyermekeiknek a pipázást telyességgel meg ne engedjék, férfi cselédjeiknek pedig az istállóban való pipázást tilalmazzák, s őket az e részben közelebb kihirdetett büntetésre gyakrabban emlékeztessék, az engedetleneket pedig minden további késedelem nélkül feladják.

Végezetre, mivel a tűzi veszedelmek idején csak tűzoltókra és munkás kezekre van szükség, az ottan való megjelenés gyermekeknek, leányoknak és asszonyoknak valamint a csupán néződés végett oda tódulni szokott férfiaknak is tilalmazzatik.

IV. 1504. h/2. 364–366. p.

328. 1826.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KÉMÉNYSEPRÉS DÍJÁT

Tapasztaltatván, hogy a kémények sepréséért a lakosok a kéményseprő és annak legényei által terheltetnek, mindazért, hogy a lakosoknak e részben való terhelteések is elháríttasson, mind pedig azért is, hogy ezen terheltetéseknel fogva kéményeik seprés nélkül maradván, a történhető szerencsétlenség eltávoztathasson, ez időök szerént minden kéménynek egyszeri sepréséért, kivévn és ide nem értvén a felházak¹ kéményeit, 8 krajcárban határozatnak, s ezen határozás a kéményseprőnek főbíró úr által tudtára adatván, a lakosok között is magoknak ehhez leendő alkalmaztatások végett dobszó által közhírül tétetni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 357–358. p.

1/Emelet.

329. 1826.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI AZON RENDELETÉT,
AMELY A VÁROSBA VALÓ BEKÖLTÖZÉST SZABÁLYOZZA

A sűrűbben előforduló esetekből ezennel is az tapasztaltván, hogy ezen különben is népes városnak határaitban számos bizonytalan sorsú idegenek minden előre nyert engedelem vagy lakási jus¹ nélkül elébb kertész képpen megtelepedvén, utóbb a városba is bészivárognak, s ezáltal nemcsak hogy a lakosok száma rendetlen úton szaporodik, és a kuldusoknak számok is a lakosság nyilvános terheltségével nevedik, hanem a gonoszság is, mivel az előljáróság előtt esmeretlen jövevények a reájok nézve gyakorolható felvigyázást inkább nehezítik, és ki is kerülhetik, jobban elárad. Mindezen rosszaknak főbb okai pedig abból állnának, hogy a lakosok mindenféle jött ment és bizonytalan sorsú idegeneket a város határain és annak pusztáin lévő tanyáikra kertészképpen befogadják, s midőn az efféle nőtlen állapotú idegenek házasodni kívánnak, mellettek nemcsak hogy násznagy képpen felállnak, hanem némelyek még tulajdon leánygyermeküket is az efféle jött ment bizonytalan sorsú idegeneknek feleségül adják. A helybeli tisztelendő és tiszteletes urak pedig összeesküdtek, és végre az effélék a városba bészivárogván, a lakosok által előbb zsellérképpen befogadtatnak, azután pedig némelyek alattomos utakon ház és egyéb fekvő vagyonok vételéhez is jutván, ezen város lakosaivá válnak. Mások ismét mint dologtalanok és gonosztevők utóbb előregedvén és a számosabb testi fenyítékek miatt elerőteledvén, koldulással szerzik meg élelmeket.

Hogy tehát a városnak ily rendetlen és káros úton való nevelkedése és szaporodása a lehetőségig meggátoltasson, azok, kik idegent engedelem nélkül tanyáikra kertészképpen befogadni bátorkodnak, 12 ft. büntetésben marasztaltatnak, vagy ha a pénzbeli büntetésre tehetetlenek volnának, 12 pálczákkal fognak fenyíttetni. Azok, akik oly idegenek mellett, kik ezen városban annélkül, hogy előbb lakosokká annak útján bévetettetnének, násznagyképpen felállanak, a lakosi taxát² duplán, és így 24 forintokban a tűzi cassába befizetni kötelesek lészenek. A bészivárgott idegenek pedig a környülállásokhoz képest büntetődvn, eredeti helyeikre fognak utasíttatni. Továbbá a helybeli minden tisztelendő és tiszteletes urak újabban is levél által meg fognak kérettetni, hogy amennyiben megsehet, az idegeneket, ha azok azt, hogy lakosi just nyertek volna, bebizonyítani nem tudják, meg ne eskettetessék, és azon történhető esetben is, ha csakugyan lakosi jussal nem bíró idegenek kelnének össze, azokról e tanácsot oly végre, hogy innen leendő kimozdítatásokat foganatosan eszközölni lehessen, tudósítani méltóztassanak.

Végezetre, minthogy leginkább a helybeli törzsökös lakosoknak és azoknak maradékaikkal vagy azoknak károkkal történik az idegeneknek ezen város lakosai közé való rendetlen bészivárgásuk, a legközelebb tartandó tizedgyűlésekben a

lakosok ébresztetni s különösen figyelmetessé tétetni rendeltetnek, hogy a bizonytalan idegen sorsúaknak ezen városban és annak határaiban való megtelepedéseket nem annyira a fentebb kiszabott büntetések kikerülhetése tekintetéből gátolják és nehezítsék, hanem leginkább és főképpen azon okból, hogy őseik által megszerzett javaik törvényes maradékaiknak sérelmekkel holmi bizonytalan sorsú idegenek birtokaiba ne jussanak, hogy ezek a lakosi jusból való városi beneficiumokat³ a rendes és törzsökös lakosok rövidségével ne bitangolhassák, hogy az eláradt tolvajságok és az efféle jött ment idegenek között leginkább elhatalmazott fajtalan élet megzaboláztathasson.

Utoljára tudtára adatni rendeltetik a lakosságnak az is, hogyha netán valaki mindezek mellett is leányát oly idegennek adja férjhez, aki lakosi just nem nyert, az ilyes béházasodott és a lakosi jus megnyerésére nem is qualificált⁴ idegen helybeli származású feleségével együtt el fog utasíttatni.

A fennálló rendszabások 1-ső részének 2. §-a tartalmához képest jól tudhatván a lakosok, hogy ha valamely idegen minden előre nyert engedelem nélkül fekvő javakat alattomosan szerezne is, azoknak birtokából több esztendők múlva is a helyes lakosok közül akárki által ex incapacitate possessorii⁵ per nélkül kivettethetik.

IV. 1504. h/2. 358–362. p.

1/ Jog.

2/ Egy összegben kifizetendő összeg, szolgáltatás.

3/ A város kezében lévő jogok, melyek gyakorlását az adózók bérlet fejében megszerezhették.

4/ Jogosult, méltó.

5/ Birtoklásra való képtelenségből, jogosulatlanságból.

330. 1827. május 14.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
AZ INGATLAN SZERZÉSÉRE VONATKOZÓ KORÁBBI
HATÁROZATÁT**

Több előfordult esetekből az tapasztaltatván, hogy némely lakosok azon eladásaik esetében, amidőn a bíróság előtt megjelennek, a vevőket, habár azok helybeliek nem lévén, ezen városban fekvő javakat nem szerezhettek, helybelieknek vallják, s akként a városi fekvő javak birtokába csalárdul idegeneket csúsztatnak be, megállapított, hogy ezentúl a történhető megcsalátások elhárítatások tekintetéből mind az eladók, mind a vevők helybeli származásukról és kétségbe nem hozható lakosi jussukról a főbírói hivatalnak teljes tudománya van, az esmeretlenekekre nézve a tizedbeli senátor urak bizonyosság leveleiknek bemutatások nélkül meg ne engedtesse.

IV. 1504. h/2. 367. p.

331. 1827. június 8.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN GONDOSKODIK A KÖZREND ÉS A KÖZCSEND MEGŐRZÉSÉRŐL

A békességes lakosok éjjeli csendességeknek és a jó rendnek megzavarásával történvén az, hogy némely mesterlegények és egyéb fiatalságok estéli 10 óra után is az utczákon felszálló kurjongatások, hujjogatók és kedvetlen musikálásaikkal mellett kóborolnak, korcsmárról korcsmára járván, utóbb veszedelmes következtetésű veszekedésekbe elegyednek. Mindezen rendetlenségek megszüntetése végett rendeltetik, hogy a város emberei különösen vasárnap és ünnepnapok estvéjén patrollérezzanak,¹ a kurjázókat, valamint azokat is, kik estvéli 10 óra után az utczákon szédelegnek befogják, és áristomba zárassák.

Ezen rendelkezésnek foganatba való tartása 2-ik bíró úrnak különösen ajánlatván.

IV. 1504. h/2. 370. p.

1/Őrködjének.

332. 1827. november 13.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTIA STRÁZSAMESTER MUNKAKÖRÉRE VONATKOZÓ HATÁROZATÁT

Alólírottak, részint a nemes tanács, részint az érdemes Választott Közönség által a végre, hogy a strázsamesternek kötelességeit körülállásosan dolgozzuk ki és szedjük rendbe, kiküldetvén, munkálkodásunkat a következőkben terjesztjük elő:

A strázsamester kötelességének főbb pontjai lévén

1. A strázsára való szoros vigyázás.
2. A vásárokon és piacokon a jó rendnek fenntartása.
3. A mértékekre való ügyelés.

Az 1-őre nézve köteles:

a/ Minden este a városházánál vegyes számba a vachtereket és netalántán jövőre még bővebben is rendelendő strázsákat. Azon józanságát megvizsgálja, és kit kit a maga helyére az éjjeli vigyázásra elinduljon, és utasítson, másnap reggel pedig töllel a tapasztalt dolgokról vagy történteokról számot vévén, azok iránt 2-ik bíró urat tudósítsa.

b/ Éjjelenként maga mellé vévén a bérendelt pusztázó hadnagyot és egy drabantot, azokkal utcánként vizsgálatot tégyen mind az iránt, hogy a strázsák eljárak-e kötelességeikben, mind az iránt, hogy privát korcsmákban a közrendelés ellenére 9 óra után nem korhelkednek-e borivók. S ahol illetén dolgot tapasztal, a gazdát vendégeinek elszélesztésére intse, és ha vagy a gazda vagy a vendégei nem

engedelmeskednének, rólluk másnap reggel a 2-ik bírói hivatalnak tegyen jelentést. Mindvégre a gyanús házakat véletlenül megtekintse.

c/ Az ilyen vizsgálódás közben akit óra után kóborlani talál, azt ha legkisebb részben is gyanúsnak véli, a fenn háló pogár és őrizet elébe bekísérje.

d/ Szemmel tartsa a belső strázsákat is, és ha valamelyik körül hijánosságot tapasztal, a 2-ik bírói hivatalnál jelentést tegyen.

e/ Rendes jegyzőkönyvet tartson, abban az általa tapasztalt excessusokat¹ szorgalmasan feljegyezze, hogy a történekről annál pontosabb relációt² tehessen.

A 2-ra nézve köteles:

a/ A vásárokon és piaczon jó rendet fenntartani, hogy t. i. hogy sátrak vagy kocsik illő rendben legyenek, az utcákat és egyéb szükséges tágasságokat el ne foglalják.

b/ Vigyázzon, hogy 10 óra előtt a rendes kofák vagy speculánsok a productumokat³ el ne foglalják, és előre be ne vásárolják, és ahol ilyest tapasztal, mind a vevőt, mind a productumot rendelje be a városházához.

c/ Bűzhödt halakat, éretlen gyümölcsöket, egy szóval egészséget rontó productumokat árulni meg ne engedjen, hanem azokat confiskáltassa.⁴

e/ A pecsét nélkül koldulókat bekísértesse.

f/ A contrabandákat p.o. külföldi borokat, pálinkát, egy szóval a mit publicum⁵ árutatni meg nem enged, azonnal feljelentsen.

A 3-kra köteles, hogy

a/ Mind a vásárokon, mind a piaczon, mind a mészárszékekben mindennemű mértékeket, p.o. mázsákat, fontokat⁶ vékákat, itczéket, rőföket⁷ stb. megvizsgálja, s ahol hibásságot tapasztal, a 2-ik bírói hivatalnál adja fel, a vásárban találtakat pedig a vásári bíróságnál.

b/ A korcsmákat véletlen időkbén eljárván az itczéket és üvegeket megvizsgálja, és a hamisakat azonnal elfoglalván, azokról jelentést tegyen.

c/ Ezekhez szükségesnek vélnők még hozzá adadni:

4. Hogy a tűzi szerencsétlenségek esetén a gyulladás helyén a vakterekkel együtt megjelenvén, azokat ottan rendbe szedje, és vélek a szerencsétlen házakból kihurczolt holmikát őriztesse. A tűz végével pedig a széjjel maradt közönséges oltó eszközöket rendbe szedetvén, azokat az illető helyekre rendeltesse, és

5. Az utcákra a köztilalom ellen kihánt tisztátalanságokról a vakterek vagy önnön tapasztalása által is tudósíttatván, azokról a 2-ik bírói hivatalnál jelentést tegyen.

Mindezeket ekképpen előadván szükségesnek véltük, megemlíteni azt, hogy ezelőtt a strázsamester kötelessége alá tartozott ugyan az is, hogy a vágón levágott marhákat megvizsgálja, azokról protocollumot⁸ tartson, részint azért, mert a fellyebb előszámláltak a strázsamester tehetségét alkalmasint éjjel nappal elfoglalják, és különben is egy ember két felé nem lehet, részint azért, mert a lopott marhák több rendbeli levágattatását a közelebbi példák is bizonyítván, de a tekintetes vármegye is a conputusok⁹ idején a levágott marhákról való rendes protocollumot

rendesen sürgetvén, magát ezen tárgyat mind méltónak, mind elég nagynak véljük arra, hogy egy különös individuumot¹⁰ különösen elfoglaljon. Azon individuum különben is a t. vármegyének 1796-ban kiadott közrendszabásaiban meghatározott vágás taxáért¹¹ örömetst szolgálhatván.

IV. 1504. h/2. 394–399. p.

A küldöttség részéről Bódogh Antal és Csányi János szenátorok, a Választott Közönség részéről Dugár Péter, Tóth István, Szekeres Antal és Hajagos József írták alá.

A tanács a küldöttség elölmunkálataival kapcsolatosan az alábbi módon határozott:

„Annak megjegyzése mellett, hogy a strázsamester a történt excessusokat mindenkor főbíró úrnak kijelenteni köteleztetik, s hogy a külföldi pálinkának ezen városba való behozatala tilalmas nem lévén, az contrabanda alá sem jön. A város strázsamesterének kötelességei, melyek az 1825. esztendei december hónap 23-án költ tanácsi végzéssel ezennel is megegyezőleg dolgoztattak ki, azoknak pontosan leendő telyesítések végett néki kiadatni rendeltetnek. Többnyire az ez iránt teendő intézet, hogy a székek árendásai által a vágón vágatni szokott marhák jegyeit és billegeit ki jegyezze fel, ezúttal elhalasztatván, annak kikérésése, hogy a tekintetes nemes vármegye ilyes munkálódásért az arra ügyelőnek minemű jutalmat és ki által rendelt adatni, a jegyzői hivatalra bízattatik.”

1/ Kihágásokat.

2/ Számadást.

3/ Termékeket.

4/ Koboztassa el.

5/ A város lakossága, közönsége.

6/ 0,56 kg. Egy mázsa 100 font.

7/ A véka kb. 25–30 l, az icce: 08484 l, róf: 77,70 cm.

8/ Jegyzőkönyvet.

9/ Számonkérés, számadás.

10/ Egyén.

11/ Meghatározott pénzösszegben fizetett díj, szolgáltatás.

333. 1827.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETET HOZ A JOGTALAN FÖLDFOGLALÁS ÉS A VELE KAPCSOLATOS VÁDASKODÁS ELLEN

Számos esetből tapasztaltatván, hogy némely lakosok szőlő és tanya földjeiken hatalmas foglalásokat tesznek, közöttük nagy civakodásokkal és sok kedvetlenségekkel egybekötött villongások uralkodnak, s e tanácsnak is sűrűen alkalmatlankodnak, és az előljárásnak a gyakori deputáció¹ kiküldésével nagy terhére vannak. Hogy tehát a foglalásokra hajlandó s a békességes szomszédok fekvő

javaira vétkesen ásítózó foglalóknak törekedései meggátoltathassanak, az előljáróság a szükségtelen és elkerülhető fáradozásoktól megkíméltethessen, s a vétkes foglalók rendetlen tetteiknek méltó büntetését érezzék, a tartandó tizedgyűlésekben közhírül tétetni rendeltetik, hogyha ki szomszédja ellen foglalásokat panaszol, annak megvizsgálására s panaszának elintézése végett deputációt kér kiküldeti, az aki a megesendő tiszti vizsgálódás szerint vétkesnek fog találtatni, nemcsak a szomszédjának okozott károkat és költségeket leszen köteles megtéríteni, hanem e felett a kiküldendő senátor úrnak diurnumát² is a fennálló rendszabásokhoz képest 1 ft. pengő pénz executió³ útján is megfizetni köteles leszen.

IV. 1504. h/2. 367–368. p.

1/ Küldöttség.

2/ Napidíj.

3/ Végrehajtás.

334. 1827.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN VÉDI A KÖZLEGELŐKET A VÁLYOGVETŐKKEL SZEMBEN

Tapasztaltatván, hogy többen a lakosok közül a közlegelőn és belső nyomáson is szeltében új földbányákat kezdenek, és vályogvetéseik által a legelőt gödrözik. Minthogy ezen rendtelenség a közlegelőnek szembetűnő rongálásával történik, s azt megszenvedni nem lehet, közhírül tétetni rendeltetik:

Hogy minekutánna bizonyos helyeken földbányák már vannak, s a lakosok szükségükre vályogot a vályogvetők sorában verhetnek vagy verethetnek, senki 6 ft. büntetés terhe alatt új bányát akár földhordás akár vályogverés kedvéért kezdeni ne bátorkodjon.

IV. 1504. h/2. 368–369. p.

335. 1827.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA MEG A TALFÁJI ERDŐBEN SZOKÁSOS MAJÁLIST

Tapasztaltatván, hogy némely lakosok a város talfáji erdejében majálisi multság végett sűrűbben kijárnak, s ott nemcsak erdőben károkat tesznek, hanem a városba való jöttökben botránkoztató kurjázások között az utczákon fel s alá nyargalóznak. Minthogy az efféle elszenvedhetetlen rendtelenségeket különben is csak az alacsonyabb sorsú lakosok cselekszik, nehogy a különben ártatlan, s annálfogva szabados multságok az efféle rendtelenségek által károsokká változzanak, közhírül tétetni rendeltetik:

Hogy a Talfájában való majálisozás, ide nem értvén a jobb nevelésű s előkelő

tisztességes lakosokat, senkinek is nem másként, hanem ha a talfájai csősznek 2-ik bíró úr által kiadandó engedelem czéduláját előmutathatja, engedtetik meg.

IV. 1504. h/2. 369–370. p.

336. 1828. szeptember 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
A POLGÁRI PERES ELJÁRÁSRA VONATKOZÓ KORÁBBI
RENDELETÉT

Emlékezetbe jöven az, hogy ámbár a helybeli s a lakosok közt közönségesen kihirdetett statutum szerint az olyatén perek, melyekben a felek egész esztendő alatt semmit sem dolgoznak, expungáltatni¹ fognak, mindazáltal találkoznak mégis számosan, akik folyó pereikről illően nem gondoskodnak, s emmiatt a perek folyamatai több esztendőkre haladnak.

Azon statutum, mely szerint azon perek, melyekben a felek esztendő lefolyta alatt semmit sem dolgoznak, expungáltatni fognak, a lakosok közt ismét republicáltatni² rendeltetvén, egyszersmind, hogy a feleknek perek folytatása iránt való szándékát annyival bizonyosabban megtudni lehessen, rendszabásul tétetik, az is, hogy a felek vagy részekről álló ügyészek folyó pereiket minden terminusban reassumálják.³

IV. 1504. h/2. 372–373. p.

1/ Törlés, kitörlés.

2/ Nyilvánosságra hoz, kihirdet.

3/ Határidőben, időközben vállalják.

337. 1828.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A POLGÁRI PERES
ÜGYEKBE A TANÚK KIHALLGATÁSÁNAK MÓDJÁT

Több esetekből tapasztaltatván az, hogy a tanúk kihallgatásában mind a tárgyakra, mind a személyekre nézve némely rendetlenségek történnek, melyek az ügyek s bajok rendes folyamatjában is zavart hoznak maguk után, annakokáért jövendőre nézve rendszabásul tétetik az, hogy inntentul mind a kérdőpontok, mind a kihallgattatni kívánt tanúk nevei a kihallgatás előtt a főbírói hivatalnak bémutatassanak.

IV. 1504. h/2. 373. p.

338. 1828.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI
A JUHÁSZATRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT**

Tapasztaltatván az, hogy a helyben történő lopásokat nagyrészt a juhászok cselekszik, azt pedig nekik a felesleg való szamarak tartása alkalmatosságot nyújt, rendszabásul tétetik, s a tizedgyűléseken is közhírül tétetni rendeltetik, hogy juhászoknak szamarat tartani tulajdonképpen szabad nem lészen, a gazdák pedig köteleztetnek arra, hogy Demeterkor¹ kezdve juhalkák mellett felesleg számú szamarakat s a legnagyobb falkánál ötnél többet ne tartsanak, azokat is maguk bélegeikkel megjegyezzék, különben mindenféle billeg nélkül találtatandó vagy felesleg számú szamarak a mezei biztos s pusztázó hadnagyok által elvételni s confiscáltatni² fognak.

IV. 1504. h/2. 373–374. p.

- 1/ Október 26.
- 2/ Elkobozzák.

339. 1828.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
A SERTÉSTARTÁST**

Mínthogy a sertések nagy számban tartatnak a lakosok által, nehogy turkálásaik által a városnak különben is homokos közlegelőjét haszonvehetetlenné tegyék, a sertésfalkák osztattathatóság tekintetéből megengedtetik, hogy a sertések a város erdeiben legeltethessenek. A kurta falkák tartása továbbra is tilalmaztatván.

IV. 1504. h/2. 371. p.

340. 1828.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A MAJÁLIS MEGÜNNEPLÉSÉRE VONATKOZÓ KORLÁTOZÓ
RENDELETÉT**

Tapasztaltatván az, hogy ámbár a közelebb múlt esztendőben azon rendelés, hogy előre való engedelem nyeres nélkül senki Talfájába csoportosan a majális színe alatt kimenni, onnan késő estve vagy éjjel visszajövet nagy lármával kurjongatva s nyargalódzva az utczákon fel s alá kóborlani ne bátorkodjon. Mindazáltal az idén ismét számos ilyen lármák történtek.

Nemcsak a közcsendesség megháborításával, hanem személyes veszedelmekkel is lévén a majálisi multság színe alatt lármázó s nyargalódzó emberek mértékletlenkedése, a város strázsamesterének különösen meghagyatik, hogy az illetén

mértéktelen és zabolátlan embereket különösen szemmel tartván, nevezetesen pedig ünnepnapokon lovas emberekkel is felvigyázván, akiket lármás kurjongatásokban és veszedelmes nyargalódzásokban tapasztal, azonnal a városházához kísértesse be, holott is méltó büntetéseket elkerülni nem fogják.

Egyébiránt pedig mind a múltesztendei rendelés republicáltatni,¹ mind a mostani határozás a lakosok közt közhírré tétetni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 371–372. p.

1/ Újból nyilvánosságra hozni.

341. 1829. június 30.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETET HOZ
A KUTAK ÉS A HIDAK ÉPSÉGÉNEK MEGŐRZÉSÉRE**

A Választott Közönség küldöttjei által jelenti: hogy az utakon és az utcákon lévő közönséges hidak, és a nyomásokon és járásokon felállított közönséges kutak fáit igen gyakran lopkodják és pusztítják. Annál fogva ennek meggátlására valamely intézetet tenni szükséges volna.

A Választott Közönség jelentése méltó figyelmet érdemelvén, ezennel megállapítatik: hogy aki valamely ilyen kutak és hidak tolvaját fel fog fedezni és jelenti, a város cassájából 6 váltó forintokat fog kapni jutalmul, mely a legközelebb tartandó tizedgyűlés alkalmatosságával a lakosok közt közhírré tétetni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 453. p.

342. 1829.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETE ÉRTELMEBEN
A CSELÉDEK JÓSZÁGAIKKAL IS FELELNEK
AZ ESETLEGESEN OKOZOTT KÁRÉRT**

Több rendbéli példákból tapasztaltatván az, hogy a pásztorok, akik bizonyos számú jószágaikkal együtt valamely gazdához beszegődtek, midőn gazdájuknak kárt tettek, és a kárvallott gazda magának a pásztor tulajdon jószágaiból eleget tenni kívánna, többnyire azzal állanak elől, hogy jószágaik nem tulajdonuk, hanem őrizetőre másoktól felfogadottak légyenek, és gazdáikat akár megtérítésére nézve eképpen kijádzani és megcsalni törekednek, holott a gazdák minden bátorságokat a pásztorok tulajdon jószága értékéhez mérhetik. Hogy tehát ezen csalárdkodásnak eleji vétessen, és mindenek arra, hogy jószágaikat a pásztorok kezére alattomos által adás által kárba ne keverjék, állandó zsinormértékül az a köz rendszabás állapítatik meg, hogy mindazok a jószágok, melyeket akármely nemű pásztor beszegődése és helyreállása alkalmatosságával a gazda jószágai közé hajt, a kár megtérítés esetében okvetelenül fundusul¹ fognak szolgálni, és csak olyan esetek

vétetnek ezen rendszabás alól ki, amikor a pásztor beszegődése vagy helyreállása idején a gazdának tudtára adja, hogy azon jószágokat mástól vette által őrzetöbe, vagy telelőre, vagy a tulajdonos magát mindjárt a szolgálat elején jókor jelenti, és mindezekben a gazda is megnyugszik.

Mely ezen rendszabás a lakosok közt tizedenként publikáltatni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 451–452. p.

1/ Alap, zálog értelemben.

343. 1829.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A HIVATALOKNAK TÖRTÉNŐ MUNKAVÉGZÉST

Minden mesteremberekre nézve átaljában, akik csak a város számára dolgoznak, rendeltetett, ha hogy ők olyas munkákat, melyek nem a bíróság vagy az arra meghatalmazottak tudtával s aláírása mellett történik meg, a város cassájából kifizettetni nem fog. Mely ezen rendelés nekik az ahhoz teendő alkalmazkodás végett kiadatni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 433. p.

344. 1829.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A CÉH-LAKOMÁK RENDJÉT

Jelentés tétetvén az iránt, hogy nemcsak a lakatos, hanem többnyire más céhekben is legfőképpen a céhmestereknek más esztendőkre való meghagyása, vagy más új céhmester választása alkalmatosságával vendégség szokott tartatni, s céh commissárius engedelmé vagy jelentése nélkül is megesik, s ekkor szinte könnyen megtörténhetik, hogy az egymás közt való cívdásra út és alkalmatosság szolgál-tasson. 2. hogy szinte az ifjúság az úgynevezett lakást tartani szokta, s akkor a legénység esztendőként az ifjúság ládjában összegyűjtögetett pénzt nemcsak hogy el nem költi, hanem még azon pénz sokszor kevés is lévén pótolni köteles, s abból az következik, hogy a lakozás alkalmatosságával a pénz a társaság ládjából elköltetvén, ha valamelyik idegen szegény legény munkát nem kap, kénytelen minden segedelem nélkül tovább utazni, s adósság felszedésére kénytelenítetnek.

Ezen jelentés következésében minden céhekre nézve az rendeltetett, hogy minden olyas vendégeskedések, melyek a k. privilégium¹ tartalmával ellenkeznek, s melyek az egymás között való zavarodásra s veszekedésre nyithatnak utat, ennek utánna tilalmasak fognak lenni, s nem más összejövetelek, hanem csak ha azok céh commissáriusa jelenlétében vagy engedelmével történnek, engedtetnek meg.

Úgy továbbá az ifjúság lakozásának tartása iránt az rendeltetett, hogy az ifjúság lakozást egyedül a céh comissáriusa engedelmével tarthat, de akkor is csak úgy, hogy a társaság ládájából a már talán abból a városból elköltözködött legények által összevegyűjtögetett pénz a lakozás alkalmával egészen ki ne vévődjön, a cassa üresen ne maradjon, hanem annak valamely része a más keresztül utazó és munkát nem kapható legényeknek segítségére vagy betegségből való kigyógyulásra benne hagyattasson.

Mely ezen rendelést minden céheknek az ahhoz teendő alkalmaztatás végett ezennel protocolláris extractus² mellett tudtokra adatik.

IV. 1504. h/2. 444–445. p.

1/ (Valószínűleg: kecskeméti) kiváltság.

2/ Jegyzőkönyvi kivonat.

345. 1829.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK A HALOTTKÉMEK DIJAZÁSÁRÓL

A nagyméltóságú Magyar Királyi Helytartótanács által kiadott azon intéző levélnek következtésében, melynél fogva a halottak megvizsgáltatása a városi és helységi előljárásnak, a megvizsgálása pedig a seborvos és ahhoz értőknek sok fontos oknál fogva, minek előtte eltemettetnének megparancsoltatik, kérdés támadott az iránt, hogy mindazoknak, kik ezen vizsgálódást megteszik, minden halott megvizsgálásától mennyi fizetessen, és hogy azon fizetés a lakosok által-e, vagy pedig a köz cassából telyesíttessen. Melyre való nézve a Választott Közönséggel együtt az állapítottatott meg, hogy mindazok, akik tehetőssek, halottjainak megvizsgálásától 8 krajcárokat fizetni kötelesek lesznek, azok pedig, akik valóságos szegénységeket tizedbeli senator vagy electus urak¹ által kiadandó cédulákkal bebizonyíthatják, ezen fizetés alól mentek lesznek, és ilyes helyeken a seborvos, vagy légyen az akárki is, a megholtról szóló bizonyoságlevelet minden taxa nélkül kiadja. Egyébiránt, minthogy az ily népes városban ezen halotti vizsgálódás egynek, vagy talán kettőnek is teljesíteni ha éppen nem lehetetlen volna is, de igen nagy fáradságba kerülne, surrog/atus/³ főbíró Ladányi Sándor, a helybeli doctor és seborvossal az iránt, hogy hány részre lehetne a várost felosztani, s miképpen a legfoganatosabb módon ezen vizsgálódást gyakorolni, fog értekezni, s annak utánna a tanácsot tudósítsa.

IV. 1504. h/2. 445–446. p.

1/ Az egyes tizedek ügyeit intéző városi tisztviselők.

2/ Egy összegben meghatározott díj, fizetség.

3/ Más helyébe megválasztott.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A PUSZTABÍRÁK MUNKAKÖRI LEÍRÁSÁT ÉS ESKÜFORMÁJÁT

A pusztabírák kötelességeinek rendbeszedésére s hit letételek formájának kidolgozására kinevezett deputáció¹ tudósítását beadván, az pontonként felolvastatott, azok szerint a következők állapíttatnak meg.

A pusztabírák kötelességeire nézve

1. Az egész pusztának mindennemű részeire nézve szorgalmasan felvigyázzon, nevezetesen pedig:

a/ Annak határait és a határdomboknak épségére.

b/ Az idegen marhákat a pusztában legelni semmiféle szín alatt meg ne engedje, sőt a keresztül menő külföldi utasoknak is ottan való kieresztést tilalmazza, kivéven azon esetet, hogyha a pusztában korcsma is volna, és az utasok a korcsmához kiszakasztott legelőn eresztnek ki, és mindazoktul, akiket a tilalmas legeltetésben talál, minden szarvasmarháért és lóért 1 ft-ot, minden juhért és sertésért pedig 15 krajcár² büntetést vegyen, melyekről különös jegyzőkönyvet tartván, a szerint számolni köteles leszzen.

c/ A falkásan általmenő jószágoknak mind általmenetelére, mind ott, ahol korcsma vagy megállására, és legelésére megkívántató helyek hancsikok³ által fognak kijelölni. Azokat a kijelölt helyeken kívül legeltetni meg ne engedje, sőt azt is, hogy az ilyen által menő jószágok fél napnál is tovább ott maradjanak, tilalmazza, s ha valaki a tilalmat által hágná, egy darab marhától vagy lótól 24 krajcár, egy darab juhtól vagy sertéstől 4 krajcárra büntesse.

d/ Amely pusztában erdő találtatik, mind az új erdőt, mind az új vágást különösen szemmel tartsa, s ha abban akár idegen akár helybeli munkát találna, minden szarvasmarhától és lótól 1 forintot, minden juhtól és sertéstől 6 krajcárt végyen büntetésül, sőt valamely szembetűnő kár esetében a kárt is megbecsültetvén, azt is megtérítse, melyekről számolni tartozik.

e/ A pusztában felállított vagy felállítandó kutak jó állapotban való tartására, vajúkra, vedrekre s több a kutakhoz tartozó eszközökre, minthogy azok az ő számadása alá fognak adatni, nemkülönben a pusztában felállítandó közönséges szárnyékokra kártérítés terhe alatt felvigyázzon.

2. Mikor a széksó seprésének ideje vagyon, a dézsmát úgymint felét s sepréstől potosan beszedje, összevehordassa, s a mennyiséget feljegyezvén, arról számon köteles leszzen.

3. Amely pusztában barom, ménes vagy ökör csorda fog kiállítatni, a kiállítás idején senki jószágát a pusztában mind addig be ne bocsássa, még a perceptor⁴ céduláját arról, hogy a szájpénzt befizette, elől nem mutatja. Ha pedig valaki marhát erőszakosan behajtaná, vagy többet hajtana be mint céduláján feladva és írva leszzen, arról magának azonnal jegyzéket tévén bejelentsen.

Amely puszták pedig juhjárásul szolgálóknak, a juhászokat szorgalmasan

megvizsgálja, ha valjon a szájpénz befizetéséről szóló nyugtató levelek vagyon-e? És ha nincsen, avagy ha a leveleken felírt számmal előtte több juhokat, avagy pedig felesleg való számárokat találva, azokról magának jegyzéket tévén, a 2-ik bírói hivatalnál bejelentse, a kopoják ásását tilalmazza, és ahol talál, azokat betemesse.

4. Különösen szemmel tartsa a pásztorokat és a cserényeket. Véletlenül⁵ éjjelenként is meglátogassa, nevezetesen pedig:

a/ Hogy azok a falkáik mellett rendesen jelen legyenek, azokat rendszeresen itassák, s falkáik mellől helyesek nélkül el ne távozzanak. Azokról pedig, akiket e részben hibásoknak találnak, annak idejében jelentést tegyenek.

b/ Hogy azon idegen marhákat a falka közé be ne fogadjanak, a kiszabott számnál sem több bojtárokat, sem több paripákat ne tartsanak, és a csavargó betyároknak helyet ne adjanak.

c/ Ha valamely marha megbetegszik, azt a pásztorok a pusztabírónak azonnal bejelenteni köteleztetvén, ő azt haladék nélkül megvizsgálja, s addig is még affelől a tulajdonosnak izenhet, szükséges rendelkezéseket tegyen. Ha pedig valamely marha hirtelen megdöglene, azt mindaddig, míg a pusztabíró meg nem vizsgálhatja megnyúzni szabad nem lészen, hanem annak jelenlétében, aki a marha nyavalyáját kinyomozván azt jegyzékben tartani, valamely veszedelmes nyavalya esetében pedig a 2-ik bírói hivatalnál azonnal jelentést tenni köteles.

Mely ezen elébe szabott és szabandó kötelességeiben a pusztabíró, hogy annál biztosabban eljárhasson, az illető bíróságon kívül senki más közben szólítására a publicum⁶ által elébe adandó rendszabásaitól el ne távozzon, rendelődik:

1. Hogy a pusztabíró egyenesen a bírói hivaltól függjön, s időről időre teendő jelentéseit ezen hivatalnál tegye, valamint számadásai is ezen hivatal által leendő megvizsgálás után fognak a magistratus eleibe terjesztetni.

2. A pusztabíró mellé rendeltetett csőszök és pusztázó hadnagyok az ő kormányzása és parancsolatja alatt lesznek, akiket ő szorosan felvigyázás alatt tartani, a szükséges helyekre és munkálódásokra elrendelni és azt, hogy reájok bízott kötelességeikben híven eljárnak-e, különös szemmel tartani köteles.

3. A pusztabírónak hatalma adatik arra, hogyha a pásztorok ellene nyakaskodnának, vagy azok közt valami versengés és civakodás támadna, a kisebb esetekben a büntetésre 6 pálca ütéseket vágasson, a nagyobb esetekben pedig vason hazakísértesse.

A pusztabírák esküformája

Én N.N. esküszöm az egyedül élő Istenre stb., hogy én a pusztabírói hivatalomat melyre kineveztettem, hűségesen viselem, nevezetesen a felvigyázásom alá bízott pusztát az idegen marháktól szorgalmasan megőrizem, és őriztetem, senkinek, akit tilalmas legeltetésben érek, meg nem engedek, hanem azt a kiszabott mérték szerint minden személyválogatás nélkül megbüntettem. Az általam beszédett bíróságokról igazán számolok, egy szóval félre tévén mindenféle haragot, szeretetet és gyűlölséget, kedvezést és akármely emberi visszahajlást, a nemes Tanács által

előmbe szabott vagy előmbe szabandó kötelességeimben igaz lelkiismeretem és minden tehetségem szerint pontosan eljárók.

IV. 1504. h/2. 447–451. p. A pusztabíró korábbi esküformája az 1818. november 2-án elfogadott esküminták között található.

- 1/ Egy–egy meghatározott feladat ellátására létrehívott küldöttség, szakértői csoport.
- 2/ Egy forintban 60 krajcárt számoltak.
- 3/ Földeken, legelőkön határkijelölés céljára kialakított hosszú, földből készített csfk, mezsgye.
- 4/ A város pénzügyeit irányító hivatalnok.
- 5/ Itt – meglepetésszerűen, váratlanul értelemben használják.
- 6/ A közösség, a város lakosai.

347. 1830. április 23.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A KÖZTISZTASÁG ÉRDEKÉBEN
SZABÁLYOZZA A TRÁGYA TÁROLÁSÁT**

Több okoknak ellenőrzése végett a városnak igen nagy dísztelenségére szolgálván az, hogy némelyek a lakosok közül a trágyát a város alá hordják, s egész nyáron által is úgy hordják, annál fogva a lakosok közt közhírül tétetni rendeltetik, hogy ennekutánna a trágyát a vásárállás körül is lerakni egyátalyában szabad nem leszen, s aki már a lerakott trágyát a közhírül tétel után 30 napok alatt onnan el nem hordatja, szabadság adatik akárkinek is onnan elhordatni.

IV. 1504. h/2. 453–454. p.

348. 1830. június 14.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN TILTJA
KÉMÉNYEK FÁBÓL TÖRTÉNŐ ÉPÍTÉSÉT**

Emlékezetbe hozattatván az, hogy ámbár a lakosok már több ízben és több esztendőkből közönségesen megintettek arról, hogy mind magoknak, mind több lakos társaiknak siralmas következtéseket s könnyen gyulladásokat okozható fakéményeiket elpusztítsák, s helyettek kő kéményeket építsenek, mindazonáltal azt tapasztalni, hogy ezen közjóra célzó intézetnek ellenére nemcsak a régi fakéményeket továbbra is fenntartják, hanem némelyek újonnan is fakéményeket csináltatni bátorkodnak, annál fogva, hogy ezen dolognak közönségesen eleje vétettessen, ezennel kihírdetni rendeltetik: hogy minden házigazda, akinek házában még fakémény volna, igyekezzen minél előbb ahelyett téglakéményt építtetni, minthogy ezennel a regulans deputatio¹ oda utasítatik, hogy mihelyest valamely fakémény ellen csak a legkisebb panasz is előfordul, azt azonnal haladék nélkül lehúzássa.

IV. 1504. h/2. 454–455. p.

1/ A rendeletek végrehajtását ellenőrző küldöttség.

349. 1830. szeptember 6.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA AZ
ÁRENDÁS FÖLDEK BÉRBEADÁSÁT

Jelentvén, hogy sokan a helybeli lakosok közül a tanácstól nyert árendás földjeiket más idegeneknek és szomszédbelieknek kiadják, s azok által műveltetik, magok pedig az árendát pontosan nem fizetik, e szerint az ilyes lakosok az árendás földekre nézve magokat érdemtelenekké teszik, annál fogva ezennel tizedenként közhírrül tétetni rendeltetik: hogy, senki, habár eddig is azt igen rendetlenül cselekedte, árendás földjét idegennek ki ne adja, minthogy ha ezt cselekedni bátorkodik, földje úgyis mint engedetlenül, úgy is mint arra érdemetlenül el fog vétetődni.

IV. 1504. h/2. 455. p.

350. 1830. november 9.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGERŐSÍTI ÉS KIEGÉSZÍTI A
HIVATALI ESKÜVEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETÉT

Illendőnek találtatván, hogy a város bíróján kívül a többi magistratualisták¹ is valamint eddig, úgy ennek utánna is hivataljaiknak hűségesen leendő viselésére a templomban tegyék le hiteket, annál fogva az eddig is gyakorlásban volt ezen rend jövődjére is azon megjegyzéssel, hogy perceptor² és adószedő urak is szinte a templomban teszik ke hiteket, megtartani rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 455–456. p.

1/ Tanácsi, tanácsnál alkalmazott.

2/ A város pénzügyeit irányító tisztviselő.

351. 1830.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A TELEKRENDEZÉSEK
ÜGYÉBEN HATÁROZ

Tapasztaltatván, hogy némelyek a lakosok közül, kiknek házfundusaikoz az utcából a reguláció¹ alkalmatosságával, amidőn valamely rész adódik, azért igen sok utánna való járás mellett fizetnek be, mások ismét az olyas részekért, noha azt használják, s azon épületeket is tesznek, megfizetését is halogatják, hogy tehát mindezek jövődjére kikerültsenek, a regulatio deputatio² ezen kivonás kiadása mellett oda utasítatik, hogy ennekutánna senkinek mindaddig az ilyes részeket ki ne mutassa, annyival inkább rajta építeni ne engedjen, méglen annak ára az illető cassába be nem fizettetik.

IV. 1504. h/2. 456. p.

1/ Szabályzat, rendelet, szabályozás.

2/ Szabályozás, telekrendezéssel megbízott küldöttség.

352. 1831. július 7.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK A
LEGSZEGÉNYEBBEK
TEMETKEZÉSEL KAPCSOLATOS SEGÍTÉSÉRŐL**

Jelentés tétetvén affelől, hogy nemcsak őfelségétől az 1795. esztendei március 21-én, és 1812. esztendő június 2-án kiadott kegyelmes rendeletének értelme ellenére, mely szerint a holt testeknek eltemetetések tilalmaztatnak, hanem effelett még a város pusztáinak határán való temetkezés is gyakorlatban volna, mire való nézve, hogy a szegényebbek, kiknek, kiknek gyermekeiknek vagy más házi familiájoknak az eltemetkezésben módjuk nincs, hogy a közszánakozást érdemlő tehetetlenséggel magokat ne mentessék, elrendeltetik, hogy az ilyenek minél előbb magokat a város házánál bejelentvén, minekutánna megesmért szűkölködéseken azáltal, hogy ezen publicum¹ részéről több tábori koporsóknak készíttetése által a szükséges alkalmaztatás megtétni fog, még tisztességes eltemetetések is valláskülönbség nélkül az illető egyházi előljáróság által tartandó szertartás mellett teljesítni fog, s evégett ezen jegyzőkönyv kivonásának kiadása mellett mindkét ecclesiáknak gondviselői megkéréttetnek, hogy ezen határozásnak, melyeknek a tizedgyűlésekben való közhírül tétele is elrendeltetik, foganatba vételére az illető ecclesiái gyűlésekben a szükséges intézetek megtévén, az illető egyházi előljáróságot tisztelettel keressék meg.

IV. 1504. h/2. 457. p.

1/ A város közössége.

353. 1833. január 31.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA
A LÁRMÁS LAKODALMI SZOKÁSOK KÖVETÉSÉT**

A megtörténhető szerencsétlenségek eltávoztatása tekintetéből azon vélekedést jelenti a Választott Közönség, hogy a lármás és sebes nyargalással egyben köttetett lakodalmas ágyvitelek tilalmaztassanak meg, melyre nézve a szükséges rendelések megtételét a tanács is megkívántatónak találván, megállapíttatott: hogy dobszó mellett közhírül tétessen, hogy ezentúl a lármás és sebes nyargalással egyben köttetett lakodalmas ágyvitelek szoros büntetés alatt tilalmasak lesznek.

IV. 1504. h/2. 458. p.

354. 1833. április 19.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A TŰZRENDSZETTEL KAPCSOLATOS KORÁBBI INTÉZKEDÉSEIT**

A tűzi veszedelmek elhárítása tekintetéből már 1819. esztendőben elhatározott, hogy a házak tetejei csupán cserépre, zsindelyre vagy deszkára építtessenek, de hogy ezen cél minél előbb elérettessék, rendszabásul tétetett az:

a/ Hogy ezentúl a belső városban semmiféle náddal való igazítások, duggatások vagy szegések annyival inkább új nádtetők megengedtetni telyességgel nem fognak.

b/ Minden fakémények s azok közül a rossz állapotban lévők ugyan nyomban levonattassanak, a jobb karban lévők önkényes elpusztításaikra pedig a lakosoknak jövő augusztusi hónap tevődvén határnapul, azon tekintetből, nehogy ezen rendelkezésnek foganatba vételével kivált a szegényebb sorsú lakosok egyszerre megszorítottassanak, minthogy pedig ezen cél legfoganatosabban csak úgy érethetik el, ha a lakosok abbéli szükségeiknek pótlására téglát kaphatnak, a város részéről tehát mind az ilyenén lakosok számára elegendő mennyiségű téglá, melynek ára annak idejében elhatározandó, égettetni rendeltetik.

c/ Hogy a kovács s lakatos műhelyek ezentúl csupán cserép tetőre építtethessenek, a most fennállókat pedig a f. esztendei augusztus végéig az illető tulajdonosok által cseréptető alá vétetessenek, s amennyiben ezen rendelkezés csupán a kovács és lakatos mestereket illethetné, az illető céhekkal kivonatban közölni rendeltetik.

Hogy pedig ezen rendelkezések a lakosoknak köztudományokra juthassanak, hozzáalkalmaztatás végett a legközelebbi vasárnapon tartandó tizedgyűlésekben is a lakosok között közhírül tétetni rendeltetnek.

IV. 1504. h/2. 461–462. p.

355. 1833.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A VÁLASZTOTT KÖZÖNSÉG
JAVASLATÁNAK MEGFELELŐEN SZABÁLYOZZA A
TÉGLA ÉS A CSERÉPÉGETÉST**

A Választott Közönség azon tárgyban, hogy a városi lakosok épületeikhez megkívántató téglát és cserepet a legjobb minőségben és jutalmasabb áron miként szerezhessen, következő véleményét terjeszti elő:

1. Hogy mivel a téglá és cserépnek jósága főképpen a téglavetőök ügyességétől s a földnek értelmes kiválasztásától függene, arra való nézve szükségesnek véli, hogy a pénztár terhelteése nélkül a részben való felügyelés polgármester úron kívül a maga részéről kinevezendő két tagokra, mint állandó küldöttségre bízattasson.

2. Hogy a város határán találtató minden téglavetőök név szerint összefrattatván,

azok közül mesterségeiket folytatni csak azok engedtesse meg, kik azokban való jártasságoknak tökéletesen esméretesek, a fentebbi pont alatt kinevezendő küldöttségnek engedelve nélkül meglepedtek pedig kitiltassanak.

3. Hogy a vályogvetők a tégláégető helyektől szükségképpen elkülönböztesse nek, s a vályogverőknek állandó putrik építtetése ne engedtesse meg, hanem azok télre haza parancsoltassanak.

4. Hogy az 1. pont alatt kinevezett küldöttségtől függjön egyszersmind a téglaverő helyeknek alkalmas helyre leendő elrendeltetések, s ha kik netalán helyeiket változtatni kívánnák, az a felügyelő küldöttségnek tudtával történjen meg, hogy így azok a kiásott gödröknek behúzására is köteleztethessenek.

5. Hogy a téglá és cserépmértékek a város bélyegével megjeleltessenek, hogy így minden visszaélések meggátoltatván, a kiégett téglá hosszúsága egy lábat, szélessége a fél lábat, vastagsága pedig a 3 hüvelyket¹ megüsse.

6. Hogy az eddig gyakorlott visszaélések és csalfaságok meggátoltassanak, a kiégett téglák 3 rendbéliekre osztassanak fel úgy, hogy az első osztályban csak a jó kiégett és válogatott téglák jöhessenek, a fogyatkozottabbak pedig a 2-ik és a 3-ik osztályba jóságok mineműségéhez képest két osztályra osztasson fel.

7. Hogy a téglá vagy cserépegetőknek addig tégláikat vagy cserepeiket eladni szabad ne legyen, míg a küldöttség meg nem vizsgálja. A téglának és cserépnek árát is szinte a küldöttség határozza meg.

8. Minekutánna a felséges királyi rendelés által e Tanácsnak és Választott Közönségnek volna a cserép és tégláégetésbeli jussnak taxa fizetés² vagy anélkül való megengedése, jövendőben azon justól fizetni senki ne tartozzon.

9. Hogy a megállapítandó rendszabások a köztudomány szerint a lakosok között is közhírül tétessenek.

E tárgyban beadott véleménye a választott polgárságnak átalyában elfogadtatván úgy mindazonáltal, hogy valamint a téglá úgy a cserép árának is megszabását a küldöttség, mely ezáltal állandónak megállapíttatik, s amely polgármester úron³ kívül, két kinevezendő választott polgárból állván, a Tanácsnak bejelenteni tartozzon.

IV. 1504. h/2. 458–460. p.

1/ A láb: 29,2–32,5 cm között változó hossz mérték.

Hüvelyk: a láb 12-ed része, 25–27 mm.

2/ Korábban a város évenként meghatározott összeget szedett a téglá és cserépegetés jogának átengedéséért.

3/ A szabad királyi városok első számú tisztségviselője. Kecskemét éppen ezekben az években váltotta meg magát a földesúri függés alól, és bíztak abban, hogy lakosai megkapják ezt a kiváltságot. Ezért előlegezték maguknak ezt a címet.

356. 1833.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A MALMOK MÉRTÉKESZKÖZEIT EGYSÉGESÍTI

Jelentvén, hogy a malmos gazdák malmaikban különböző nagyságú vékákat és csuprokat tartanak. Ennek következtében polgármester úr utasíttatik, hogy a szükséges rendelkezéseket tegye meg az iránt, hogy minden malmokban a már megállapított nagyságú egyforma vékák és csuprok legyenek, és a város billegével megbillegztessenek.

IV. 1504. h/2. 462. p.

357. 1833.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTTI A VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOK MEGTARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI HATÁROZATAIT

Felolvastatott nagyon tisztelendő Hoffmann János helybeli plébános úrnak e tanácshoz intézett abbeli hivatalos levele, mely által figyelmezteti és felszólítja e tanácsot az iránt, hogy minekutánna a vasárnap és ünnepnapoknak akármiféle szolgálai munkák által való megszenteltségtelenítetések, több felséges királyi rendelkezések által minden renden és valláson lévőknek szoroson meg volnának tiltva, az itt helyben tapasztalt s mindinkább harapódzó visszaéléseknek és ünneptöréseknek meggátoltatására szükséges és hasznos intézetek tétessenek.

Minden, de legfőképpen a polgári jólétben legérdekesebb behatással levő vallás tisztelete iránti közbenjött felsőbb rendelkezések egy részről, valamint sérthetetlenül való alkalmaztatásokat és végrehajtásokat is e tanács mindenkor szoros tiszti kötelességének esmérvén. Ugyanebbeli kötelességből folyó igazánál fogvást tehát, amidőn főisztelendő plébános úrnak figyelmeztetése szerint a felsőbbi rendelkezések a köznép maga alkalmaztatása tekintetéből újabbi emlékezetbe való hozatalok kívántatna, annak következtetésében a vasárnapok és ünnepnapoknak szolgálai bármely munkák által tapasztalt feltörésekkel való visszaéléseknek fogantatos meggátoltatásokra következő rendelkezések állapíttatnak meg közhírül tétetni:

a/ Minden vasárnap és ünnepnapokon a felsőbbi rendelkezések értelméhez képest az élelembeliek a közönséges piacon csak reggeli 8 óráig árultathatván, az árulás ezekre nézve az érdeklött 8 órán túl kemény büntetés terhe alatt tilalmas lészen. Ide értetődvén a fűszerszámos boltok is, melyek ugyan a felsőbbi rendelkezések kedvezésénél fogva szinte reggel 8 óráig minden címer kifüggesztése nélkül fél ajtóval nyitva lehetnek, hanem azon túl egész nap zárva tartassanak. Más egyéb portékás boltok pedig egész vasárnap és ünnepnap különben sem lévén szabad kinyitni, s ettől már a kereskedők eltiltatva is vannak, most tehát azon tilalom újra megújíttatik, azon megjegyzéssel hogyha ki a kereskedők közül mégis vakmerően

boltját kinyitni s abban portékáit árulni merészelné, a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanácsnak az 1772. évi december 2-án kiadott kegyes intéző levelének értelménél fogva megállapított büntetés terhe alá fog esni. Ezen boltok száma közé tartozván a gyertyás bolt is, annak felnyittatása is tilalmas lesz. Megengedtetik mindazonáltal, hogy a déleesti tisztelet után valamint a gyertyás boltja, ajtaja előtt, úgy egyebek is a gyertyát szabadon árulhatják.

b/ Minthogy a gabonának, szénának, szalmának és egyéb terheknek a városon való keresztül hordatása, úgy a bornak és sernek hordó számra a korcsmákba való fuvaroztatásokkal nemcsak a vasárnap és ünnepnapok feltörésének, hanem azon kívül a közbotránkoztatásra is alkalmatosság szolgáltatódván, ezen tapasztalt visszaélések minden renden és valláson lévőknek ezentúl nemcsak szorosan tilalmaztatnak, hanem a kirakott szekérrel vagy kocsival nappal a városon keresztül menni tapasztaltatik, annak kocsija, avagy szekere a város házához behajtatni, maga vagy cselédje pedig a gazdának a körülállásához képest vagy pénzre bünteteni, vagy testi képpen fenyítetteti fog. Ennek következtében a szükségesség felügyelés s bejelentés a város embereinek különösen meghagyattatott.

c/ Minekutánna az is tapasztaltatna, hogy vásár és ünnepnapokon már alkonyodás idején némelyek a malmokra fognak, ezen törvénytelenység átalýában tilalmas lesz, s ha csakugyan valakit az őrlésre a szükség reá kényszerítene, a malomra való fogás nem előbb mint éjjel 12 óra után engedtetik meg.

Mely ezen rendelkezések az illetőknek úgy a lakosoknak is magok alkalmaztatások végett kihirdettetni rendeltettek.

IV. 1504. h/2. 463–465. p.

358. 1834.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KORCSMÁK NYITVATARTÁSÁT

Emlékezetbe jövéen, hogy mivel az éjszakai csendességnek némely negédesek által való megzavarására eszközül szolgálna az, hogy a korcsmárosok korcsmáiknak ajtajait egész éjszakánként nyitva tartanák, mely visszaélés, minthogy a felsőbbi rendelkezések által is szorosan tilalmazva volna, ezennel a korcsmároknak tudtára adatott, hogyha ki közülök ezentúl korcsmája ajtaját 10 óra után be nem zárja, s ezért bejelentetni fog, mindannyiszor 12 forint büntetés terhét ki nem kerüli.

IV. 1504. h/2. 466. p.

1839-ben a rendeletet ismét közzé tették, a másodikbírót, Dugár Pétert téve felelőssé ennek érvényesítésére. Uo. 469. p.

359. 1834.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN MEGTILTJA,
HOGY A JUHÁSZOK HÁTAS LOVAT TARTSANAK**

Jelentetvén ezennel, hogy a juhászok közül többen találtak, kik hátas paripákat tartanak. Megbízattatott annál fogva a fiscalisi hivatal,¹ hogy miután a felsőbb rendelkezések értelmében a juhászoknak hátas paripákat tartani szabad nem volna, az olyanoknak lovaikat béhozatván, árverésen adják el.

IV. 1504. h/2. 466. p.

1/ Ügyészség.

360. 1835.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A PUSZTASZERI LEGELŐK HASZNÁLATÁT**

A pusztaszéri, már a gazdaság által megfogadott pásztorok e Tanács elibe állíttatván, meghagyatott nekik szorosán, hogy a gazdaság közül senkinek is marháját avagy lovát a közlegelőre számadásuk alá el ne fogadják, hacsak a perceptori hivataltól¹ kinyert bizonyító írással magát ki-ki nem igazolja, hogy a szájbért a kihajtott marhától vagy lovaitul már befizette. Ha mindazonáltal netalán valaki találkozna, ki ezen rendelés ellenére a közlegelőre marhát vagy lovait anélkül, hogy előbb azoktul előlmutatandó nyugtatványa szerint a szájbért² befizette volna, kihajtaná, azokat a pásztorok számon venni nem hogy tartozának, hanem a történhető kár esetében még a kárul való felelet terhétől is felmentetnek, s hogy ezen rendeléshez a perceptori hivatal is magát alkalmaztatni tudja, részére e jegyzőkönyvi kivonatban kiadatni rendeltetik azzal az utasítással, hogy mivel ennek előtte, mielőtt barom vagy ménes küldöttség által fel nem olvastatna, hiteles jegyzéket a marhák vagy lovak összeírásáról készíteni nem lehetne, a szájbért a megállapított rendelés szerint a fizetőktől annyi darab marhától vagy lótól vegye fel, és adjon nyugtatványt, ahány darabot valaki önként felad.

IV. 1504. h/2. 467. p.

1/ A város pénzügyeit irányító hivatal.

2/ Legeltetési bér, amit a jószágok száma alapján vetettek ki.

361. 1835.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA
A BORMÉRÉST**

Többrendbeli feladásokból tapasztaltatván, hogy némely magános házaknál bormérés just¹ gyakorlók a velek kötött szerződés és a felsőbb rendelték ellenére

szabad személyeket² tartanak, mely ezen tilalmas visszaélésnek mint az erkölcsiség megrontására alkalmas alkalmatlanságul szolgáló kútfőnek megakadályoztatására ezenel állandó rendszabásul megállapított; hogy ezekután sem a város közönséges korcsmáit haszonbérletűeknek, sem a magános házaknál bormérés just gyakorlóknak semmi szín alatt szabad személyeket házaiknál tartani szabad nem létszen, s mindannyiszor, valahányszor az ily személyek tartásáért feladatni fognak, mint a rendelés áthágói 12 váltóforintokban fognak marasztaltatni.

Mely rendelés a város strázsamesterének kiadatni rendeltetett, hogy ennek értelméről hozzá leendő alkalmaztatás végett az illető korcsmárosokat értesítse.

IV. 1504. h/2. 468. p.

1/Nem kurtakocsmázó, hanem megváltotta a bormérés jogát.

2/Olyan vagyontalan nőkre vonatkozik, akik nem szegődtek el szolgálónak, hanem prostitúciót folytatnak.

362. 1836.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY ÁRENDÁSFÖLDEKET A TANÁCS MEGKERÜLÉSÉVEL MÁSNAK ÁTENGEDJENEK

Minekutánna a Tanács naponként több példából kénytelen tapasztalni az árendás földdel bíró lakosoknak azon visszaéléseket, hogy árendás földjeiket, melyek collatiója¹ egyenesen a Tanácsot illeti, nagyobb summák felvételével másoknak kezeikre kívánván játszani, azok iránt egyezsége lépnek, ezennel elhatározott, hogy a lakosok a tizedgyűlések alkalmával az ily egyezkedésektől s az árendás földeknek pénzzel való megterhesztésétől eltiltassanak, értékre adatván, hogy bármely színlelt egyezés mellett is az ilyes földekre számot nem tarthatnak, s ha netán helytelen cselekedeteiknek káros következése lenne, azt maguknak tulajdonítsák.

IV. 1504. h/2. 469. p.

1/Adományozása.

363. 1839.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK A KÖZERKÖLCSÖK VÉDELME ÉRDEKÉBEN

Az ezennel tett jelentés szerint többen lévén a városban oly személyek, kik szolgálat nélkül élvén, számukra lakhelyt bérelnék, s bujálkodván az erkölcsöket vesztegetik, ezen eláradt gonoszságnak akadályoztatása tekintetéből az ügyészi hivatalra bízattatik, hogy a város szolgálói által mind a korcsmákban, mind pedig a magános házaknál szolgálaton kívül tartózkodó személyeket is felkeresvén, őket

életmódjuk felől kérdezzék ki, neveik s egyéb körülállásaik feljegyzése mellett azokat érdemlett büntetések elvétele végett e Tanács eleibe állítsa.

IV. 1504. h/2. 470. p.

364. 1839.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA
MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI A VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOK
MEGTARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI
RENDELETÉT**

Főtisztelendő Hoffmann János prépost és helybeli plébános úr e Tanácshoz intézett levelében arról panaszolkodik, hogy többen a helybeli lakosok közül semmit nem gondolván isteni és világi azon törvényekkel, melyek az ünnep és vasárnapok alatt a zörgéssel járó munkát tilalmazzák, még az isteni szolgálatok ideje alatt is terhes kocsijaikkal és szekereikkel ustorcsattogások között házaikhoz bejönnek, különösen megemlítvén házsomszédját, Pacsu Gergelyt, kinek közelebbi ünnepen is gabonával terhelt szekere ustorcsattogások között tért be udvarába, s aki az arrul lemért gabonát még akkor a padlásra is felhordatta, s ekként a háza a templomhoz közel lévén, az ide gyűlt híveknek botránkozásokra volt. Minthogy pedig hasonló panaszai ekkoráig méltán nem pártoltattak, azt kéri hivatalos kötelességénél fogva, hogy tételődjenek oly hathatós rendelkezések, melyek a hasonló visszaéléseket meggátolják, nehogy felsőbb helyen kéntelenítessen orvoslásért folyamodni.

Méltó figyelmet gerjesztvén főtisztelendő prépost és helybeli plébános úrnak felolvastatott levele, minthogy a panaszlott ünneptörést megszenvedni nem lehet, annak megakadályoztatására következők rendeltettek:

a/ A város minden szolgáinak kötelességül hagyatik, hogy mihelyest észreveszik, hogy ünnep és vasárnapokon által valaki a lakosok közül, vagy azoknak cselédjeik terhes kocsikkal és szekerekkel jönnek a városba, az olyan terhes kocsikat és szekereket azonnal a város udvarába behajtassák, a holott is azok naplementéig fognak tartóztatni.

b/ Ha tapasztalódik, hogy a cseléd gazdája meghagyása nélkül ünnep és vasárnapokon jön bé a városba terhes kocsival vagy szekérrel, az ilyes cseléd testiképpen fog fenyíttetni, a gazda pedig, ha azt vagy maga tenné, vagy cselédje által tétetné, minden terhes szekértül vagy kocsitul mindannyiszor 6 váltóforintokat büntetésül a város pénztárába lészen köteles befizetni.

c/ Az őrlés naplemente előtt mind ünnep mind vasárnapokon által hasonló büntetés terhe alatt tilalmas.

d/ Minthogy azon csörömpölés, ustorral való csattogás, mely szerint a lakosok ökreikre fűzött kolompokkal, a szolgák pedig ustorcsattogásokkal alkalmatlankodnak lakostársaiknak, még köznapokon is dísztelen, és meg nem szen-

vedhető, tilalmaztatik, s a cselédek a pattogásoktól tilalmaztatván, harangjaik bedugására büntetés terhe alatt köteleztetnek.

e/ Hogy mindezen tilalmazásoknak kívánt sikerek legyen, s senki magát azoknak nemtudásával ne menthesse, a tett rendszabások újabban közhírrül tétetni rendeltetnek.

Egyébiránt, minthogy Pacsu Gergely az udvarában történt ünneptörésre nézve magát azzal mentvén, hogy tudta és akaratja nélkül véletlenül tért be udvarába táblabíró Sárközy Ábrahám úrnak szekere, s ezt, nehogy még nagyobb botránkozásra legyen, udvarából, mielőtte a nekie hozott gabonát lera-
koddatta, el nem küldhette, a béres pedig mind ura mind pedig ő általa is azon merészségiért, hogy a terhes szekérrel ünnepi napon bátorkodott a városra jönni, megdorgáltatott. Továbbá: mind a megtörtént eset feletti sajnálkozását jelentette, mind pedig meg is ígérte, hogy hasonló többé véle történni nem fog. Pacsu Gergely oly intés mellett utasított el, hogy minden ünneptörést kerüljön, s hasonló panaszokra, melyek jövődőre maguk után büntetést vonnandanak okot ne szolgáltatasson. Többnyire plébános úr levél által értesítetni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 470–473. p.

365. 1839.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI TÖBB KORÁBBI STATUTUMÁT

A közelébb tartandó tizedgyűlésekben közhírré tétetni rendeltetett:

1. Hogy ünnep és vasárnapi napokon terhes szekerekkel a városba behozatni semmit sem szabad 6 váltóforint büntetés alatt. Továbbá, hogy a piacon is vasárnap és ünnepnapokon reggel csak élelembelieket szabad árulni, őrleni pedig naplemente előtt tilalmas.

2. Hogy jövődőben senkinek sem fog elnézetni azon az idén is tapasztalt visszaélés, hogy a szüretet akár a régi, akár az új szőlőkben valaki a meghatározott idő előtt elkezdhesse, 6 váltóforint büntetés alatt.

3. Hogy minden lakos, akire a forspontozás sor szerint reá kerül, és erről előre értesítetik, 24 óráig lovait idehaza készen tartani köteles, mely idő elteltével úgy tekintődik, mintha ebbéli szolgálatját telyesítette volna. De minthogy a szükséges forspontok számát előre kiszámítani nem lehet, ha valaki soron kívül szólítódik is forspontra, büntetés terhe alatt engedelmeskedni tartozik, továbbá, hogy a forspontos lovak számára kiszakasztott kertben más jószágot legeltetni nem szabad.

Minden lótol vagy ökörtől fizetendő 1 forint, juhtól pedig 15 krajcár büntetés alatt, melynek 1/3 része a feladót és behajtót illeti.

4. Az utcákra karókat ásni 3 forint büntetés alatt tilalmas, amelyek pedig megvagnak, ha az illetők ki nem ásatnák, kivágattatni rendeltetnek.

5. Az utcákra és a város alá ganéjt kirakni 3 forint büntetés alatt tilalmaztatik, ezen felül az ilyen ganéjt akárki elhordathatja.

6. A közlegelőkön, mint amelyek többnyire homokosak, báránypirosítót ásni meg nem engedtetik 3 forint büntetés alatt.

7. Hogy Farkas Gergely juhái nemes Kovács Gergely és István urak bátorságokra a tekintetes vármegye által bírói tilalom alá vétetni rendeltettek.

IV. 1504. h/2. 473–474. p.

366. 1840.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A KÜLÖNBÖZŐ TÁNCOS MULATSÁGOKRA FELÜGYELŐKET NEVEZ KI

A városi előljárásnak hivatalos kötelessége lévén a kellő rend tartásra mindenkép felügyelni, mire nézve esztendőn által a kávéházi jussokkal bíró helyeken tartani szokott táncvigalmak is figyelembe vétetvén elhatároztatott, hogy a táncvigadalmakon az illendőség és jó rendtartás tekintetéből mindenkor az előljáráóság tagjai közül kinevezett biztos légyen jelen. Melyeknek következésében a Casinó termében tartani szokott táncvigalmakra senator Kun János úr, Prikker János kávéházában tartani szokott táncvigalmakra senator Drégely István úr, Király Sándor kávéházában tartani szokott táncvigalmakra senator Veress István úr rendre felügyelő biztosoknak kinevezettek.

IV. 1504. h/2. 475. p.

367. 1840.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A HÁZTELKEK INDOKOLATLAN FELTÖLTÉSÉT

Tapasztaltatván, hogy az új házakat építtetők házuk környékét, úgy az udvarukat is nagyon fel szokták tölteni, mely által mind az utca megszűkítettvén, az esős időkbén a víztódulás által mélyebb sár okoztatik, mind pedig a szomszédok házukra nézve az ilyes feltöltésekből káros következesek származhatnak, mivel a víz azoknak fundamentumaikra tódul. Mire való nézve a reguláns deputatio¹ utasítatik, hogy ez iránt szorgalmatos figyelemmel lévén, az építő lakosokat az ilyes töltésektől egyátalyában tiltsa el.

IV. 1504. h/2. 475–476. p.

1/ A rendeletek betartására felügyelő küldöttség.

368. 1840.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA
AZ ÉLELMISZEREKKEL VALÓ NYERÉSZKEDÉST**

Szóba hozatván, hogy a kofák az élelembelieket más és egyedül a magok szükségére vásárló lakosok előtt felszedik, és így kénytelenek a lakosok nem az első kézből, hanem a kofák által felrúgtatott ár szerint vásárolni. Mire nézve ezen visszaélések meggátlása tekintetéből ezennel elhatározatik, hogy senkinek is nyereség kedvéért nyári időben 7, téli időben pedig 8 óra előtt élelembelieket vásárolni szabad nem lészen. Mely rendelés ellenére, ha ki nyereszkeskedésből vásárolván feladatik, a rendetlenségnek mineműségéhez képest a bírói szék által fog büntettetni.

Mely ezen határozat a lakosok előtt közhírrül tétetni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 476. p.

369. 1840.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA FELLÉP
A JOGTALAN TELEKMÓDOSÍTÁSSAL SZEMBEN**

Szóba hozattatván, hogy több oly lakosok vannak, kik házakat építvén az utcából is bizonyos rész a regulatio¹ szabályai szerint háztelkekhez kapcsolattott, többnyire az olyanok az ilyes háztelkekhez nyert résznek a közpénztárba fizetni tartozott árát befizetni elmulasztották. A rendező küldöttségnek utasításul adatni rendeltett, hogy azon lakosokkal, kik háztelkeikhez az utcából esett részekért járó summákat befizetni elmulasztották, ebbéli tartozásukat befizetvén, ennekutánna akiknek háztelkeikhez az utcából valamely rész esik, mindaddig arra építeni ne engedjen, még az iránt a tanácsnak jelentést tévén a nyert fundus meghatározott árát az építtető be nem fizeti.

IV. 1504. h/2. 477. p.

1/ Rendelet, szabály.

370. 1840.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A VÁROSBAN TANULÓ SZLOVÁK DIÁKOK HÁZALÁSÁT**

A helybeli kir. Gimnázium¹ igazgatója, főtisztelendő Katona Dienes úr levelében, miután az esett volna értésére, hogy a deákoknak a patrizálás² megtiltatott, az iránt keresi meg a tanácsot, hogy a koldulva éledgelő tót deákoknak a kéregetés

engedtessek meg, mert különben azok kéntelenekek lennének innen seregestül elköltözni, és így a gimnázium nevéndékeinek annélkül is kevés száma majd még felényire is megfogyna, vagy ha itt maradnának, a vidéki helyeken koldulandanak, és így a tanulásokban fognak elmaradni.

Minthogy a köztapasztalás szerint több csavargók találkoznak olyanok, kik a henye életet megszokván csak kéregetéssel kívánják magokat fenntartani, és ezzel a közönségnek nem kevés terhére vagynak. Annálfogva az előljáróságnak kötelességébe áll, minden módot elkövetni, hogy az ily csavargók számát megszüntesse.

Azonban a szorgalmatos és jó reménységű szegény tanulók iránt e tanács pártfogással kívánván lenni annál is inkább, hogy a fennálló törvények értelménél fogva a magyar nyelv közöttük is gyarapodjon, azoknak a kéregetést megengedi. Mire nézve az igazgató úr felszólíttatni rendeltetik, hogy a jó erkölcsű és szorgalmatos szegény sorsú tanulók neveit feljegyezvén a bírósághoz küldje által, ahol is azoknak jegy adattatván, a kéregetésre engedelmet fognak nyerni.

IV. 1504. h/2. 477–478. p.

1/ Piarista Gimnázium.

2/ Házalás, koldulás.

371. 1840.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN TILTJA, HOGY AZ ÁRENDÁS FÖLDEKET IDEGENEKNEK ADJÁK BÉRBE

A Választott Közönség beírásában azon véleményét jelenti, hogy azon idegeneknek, kik helybeli lakosok földjeiket árendálják, az ilyen földeken lábas jószágot tartani meg ne engetődjön, és ha jószágaik a közlegelőn találtatnának, a mezei rendőrségi törvények értelmében lennének büntetendők.

Átaljában tilalmas lévén a város határában lévő, annyival inkább a város által szerzett pusztákon bírt beneficiális¹ földeket idegeneknek árendába kiadni, az olyan lakosra nézve, ki a várostól nyert beneficiális földjét idegennek adja árendába, ezen kiadás maga elegendő oknak tekintetik arra, hogy földje annak útján tőle elvétetvén más olyan lakosnak adattasson, kinek arra szüksége van, minthogy a város a beneficiális földeket nem idegenek, hanem helybeli lakosoknak felsegítésére szerezte.

Mely rendszabás a tizedgyűlésekben közhírré tétetnik oly hozzáadás-sal, hogy ha mindezek ellenére valamely idegen bátorkodna a város által szerzett pusztákon ilyen beneficiális földet a helybeli lakosoktól árendába általvenni, ezen föld használatából hatalom karral is ki fog verettetni.

IV. 1504. h/2. 479–480. p.

1/ Rendszerint életfogytiglanig bérletként kapott föld.

372. 1840.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A HELYŐRSÉG
PARANCSNOKÁNAK
BEVONÁSÁVAL KISÉRLI MEG ELTILTANI
A KATONÁKAT AZ UTCÁN TÖRTÉNŐ DOHÁNYZÁSTÓL**

Jelentetvén, hogy a helyben fekvő nemes ezrednek nemcsak közvitézei, hanem még a tiszt urak közül is gyakorta többen láttatnak az utcán száraz időben is dohányozni.

Minekutánna e tanács már több ízben megkereste a nemes ezred kormányát a végett, hogy a nemes katonaságnak a város könnyen szerencsétleníthető ebbéli rendetlen szokását hathatósan tiltsa el, és ennek még ezideig semmi foganatja sem látszik lenni, annál fogva újabban is mégegyszer a nemes ezred kormánya levél által megkerestetni rendeltetik, hogy valamint a közvitézeknek úgy a tiszturaknak is az utcákon való dohányzást tiltsa el, nehogy a tanács e végett a felsőbb helyre folyamodni kénteleníttessék.

IV. 1504. h/2. 479. p.

373. 1841.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A BORMÉRÉSEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETET**

Kérdés támasztatván az iránt, hogy amidőn valaki a tiltott bormérés végett feladatik, az reá világosodván, a városi statutum értelménél fogva 30 váltóforintokat mint büntetéspénzt tartozik fizetni. Melynek 1/3 része a városi pénztárt, 1/3 része a feladót, 1/3 része pedig a károstart. Vajon azon esetben, ha több bormérési just árendálók követelnék a kárt, az 1/3 rész kit illessen?

Elhatároztatik, hogy a károsnak járó 1/3 rész mindenkor azon haszonbérelőket fogja illetni, kik azon tizedben árendálnak bormérési just, amelyben történik a tiltott bormérőnek feladása.

IV. 1504. h/2. 481. p.

374. 1841.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTELEN TILTJA
A KÖZFÖLDEK ELFOGLALÁSÁT**

Szóba hozatván, hogy a lakosok közül az olyanok, kiknek földjeik vagy a közlegelőre, vagy az utakra dülnek, már eddig is több foglalásokat tettek. Úgy azok közül is sokan, kiknek szöllejük vagy szérül, vagy a közök mellett vannak, a szőlőárkoknak újítgatásával a közlegelőkből foglalnak, a közöket szorítják, és

az ilyes foglalkozásoktól a többszöri tilalmak ellenére is nem szűnnek, azokat a városnak tetemes kárára folytatják.

Hogy ezen visszaélések meggátoltassanak, s végképpen megszüntetessenek, elsőbben is senator urak átaljában arra bízattatnak meg, hogy amely foglalásokat felügyeléseik alá tartozó környékekben vagy maguk tapasztalnak, vagy akárki által tett jelentésből megtudnak, azonnal városi mérnök Kun István úrral egyetemben a helyszínrre kimenvén, ha a foglalást a földrajznak mutatása szerint valóságosnak látják, foglalják vissza, s tudósításukat mindenkor e tanácsnak mutassák be, azon lakost, ki ezentúl akármely foglalást teend, az alább meghatározott büntetésben leendő marasztaltatása végett személyesen berendelvén.

Továbbá, minthogy a foglalásoknak megszüntetésére az eddig is többször közhírré tett tialamazásoknak mindezideig igen kevés sikere lett, annálfogva megállapíttatik, hogy mindenki, aki ezentúl akármi csekély foglalást téssen is, s feladatván abbéli rossz tette világosságra jön, mindannyiszor, valahányszor azt elkövette, 6 pengő forintnyi büntetésben, melynek 2/3-a a közpénztárt, 1/3-a pedig a feladót fogja illetni, és az okozott költségekbe marasztaltassék.

Mely ezen határozás közhírré tétetni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 481–482. p.

375. 1841.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTTI A CSELÉDBÁLOKKAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETÉT

Feladatván, hogy több helyeken gyakrabban tartatnak bálok a cselédek számára, és ezáltal az éjszakai lármára és rendetlenségre alkalom adatik.

Minthogy azáltal a cselédek, ha az éjszakát mulatozással töltik, gazdáiknak rövidségekre vannak, kötelességüket kellő pontossággal nem teljesíthetvén, de az éjszakai kóborlással és rendetlen maguk viseletével a lakosságnak nem kevés nyughatatlanításokra és bosszantásokra vannak, ide járul még az is, hogy a cselédek a mulatozások által bérüket vesztegetik, vagy ha azt kímélni akarják, könnyen arra vetemedhetnek, hogy gazdáik vagyonait lopják és prédálják.

Mindezeknél fogva átaljában a cselédek számára tartani szokott bál büntetés terhe alatt tilalmaztatik. Egyedül csak Újesztendő és Mindszentek napjaiban, t.i. a szolgák és szolgálók fogadási idején fog megengedtetni, s akkor is csak azon helyen és annak, ahol és akinek a bíróság ezért tett kérelme után megengedendi.

Mely ezen határozat közhírré tétetni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 483. p.

376. 1841.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI
A KÖZCSEND MEGTARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI
HATÁROZATAIT**

Jelentvén, hogy némely lakosok bizonyos ünnepnapokon úgynevezett majálist tartván, midőn onnan kocsikkal haza jönnek, rendetlenül sebesen hajtatnak, s a városban botránkoztató lármát tesznek, s illetlen szavakat mondanak.

Az ily sebes hajtások, nyargalódzások és lármák büntetés alatt tilalmaztatnak, mire nézve szinte közhírré tétetni rendeltetik, hogy kiki akármikor is a városban csendessen hajtasson, minden rendtelenségtől óvakodjék, mert különben a bíróság előtt feladatván, vétségéhez képest fog büntettetni.

IV. 1504. h/2. 484. p.

377. 1841.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A BELSŐ COMMISSARIUS, A STRÁZSAMESTER
ÉS AZ UDVARI GAZDA MUNKAKÖRÉT**

A/ A belső commissariusi hivatal számára

A belső commissarius¹ kezelése és számadása alá tartozik a katonaság számára kívántató liszt, zab, széna és szalma, úgy szinte a forspont² szolgálatok. Ehhez képest:

1. A lisztre nézve:

A lisztnek, vagy e végre kívántató búzának megszerzése, annál fogva az arról való számadás is, nem a commissariust, hanem a 2-ik bírói hivatal, vagy gazdasági küldöttséget illeti. Ez fog a kívántató lisztnek vagy búzának megszerzéséről és az illető helyre való által adásáról gondoskodni. Egy rendes jegyzőkönyvbe a vett lisztet vagy búzát időről időre bejegyezni, és minden fél esztendőben a pékkel számolni, hogy tudni lehessen, hogy a vett gabona vagy liszt mennyiben fordította a kívánt célra, és mi maradt még meg a következő félévre.

A 2-ik bírói hivatal könnyebbítésére azonban a commissarius kötelessége a péktől a katonai nyugtatványokat által venni, azokat egyenként jegyzőkönyvébe beírni, azokról a péknek nyugtatványt adni, melyekben a tőle általvett nyugtatványok szinte egyenként számlálандók, és mindenekelőtte a katonai nyugtatványokat akár a computusra³ elküldené, akár a tekintetes vármegye commissariusával kicserélné, tartozik számvevő úrnak bemutatni, ki azokat a jegyzőkönyvvel egybehasonlíttja, és észrevételeit a jegyzőkönyvbe beírja.

2. A zabra nézve:

A katonaság lovai számára kívántató zabot a gazdasági küldöttség vásárolja, és

ebbe a commissariusnak semmi befolyása nincsen. Hanem ezen vásárlásokról a gazdasági küldöttség egy külön lajstromot tart, melybe az eladó neve, a megvett zab mennyisége és ára pontosan beíratatik. A megvett zabot pedig egyenesen a commissarius veszi által, és az általvételt a gazdasági küldöttség lajstromába beírja. A commissariusi lajstromba pedig ugyanezen bevételt a másodbíró úr vagy a gazdasági küldöttség jegyzője szinte pontonként beírja. Ugyanakkor adja ki a másodbíró úr az eladó részére az assignálandó contót,⁴ melyre a commissarius a megtörtént által vételt szinte reá írja.

Az által vett zab a commissarius számadása alá tartozván, ez szolgáltatja ki az illető helyekre, és a kiadásokat bizonyító nyugtákat egyenként jegyzőkönyvébe azonnal beírja. Külön lapra írván azokat, melyek regulamentárius áron⁵ szoktak megtéríteni. Külön ismét azokat, melyeket a fenséges kincstár piaci áron térít meg, s ezeknek piaci vagy vételleli árát is feljegyzi. A félesztendő elteltével pedig minekelőtte a nyugtatványokat a computusra elküldené, azokat a számvevőnek bemutatja, ki azokat a lajstrommal egybe hasonlítja, s azt, hogy a nyugtatványok a lajstromba tett beírással egyezők, a lajstromba aláírja, vagy észrevételeit feljegyzi.

Eszendő végével pedig a commissarius számadását elkészítve bemutatja, a megmaradt zabot a következő évi számadásba mint maradványt a bevétel között legelől kiteszi.

3. A széna és szalmára nézve:

A katonaság számára kívántató szénát és szalmát a commissarius felvigyázása alatt a kiszolgálást magára vállaló szokta egyenesen kiadni, azért ennek kell a katonaság által kiadott nyugtatványokat is általvenni, és ezen nyugtatványokat egyenként a commissariusnak e végre készített lajstromába beírni. A commissarius pedig a kiszolgáltatónak hasonló lajstromába szinte egyenként beírja az által vett nyugtatványokat. Ezenkívül ad a kiszolgáltatónak egy jegyzéket, melybe szinte egyenként beírja azon nyugtatványokat, melyeket által vett, mely jegyzék arra a célra fog szolgálni, hogy a szerint a már valósággal kiszolgáltató széna ára kifizetődhessen. Azért különösen köteles a commissarius arra vigyázni, hogy amely nyugtatványokról már contót adott, azok a későbbi contóban ismét elő ne jöjjenek, és emiatt a közpénztár kétszer egyért ne fizessen, különben a kárért való felelet terhe őtet illeti.

Egyéb iránt az általvett nyugtatványokat szinte a commissarius elkülönbözteti a regulamentárius áron megtérítendőket a felséges királyi kincstár által piaci áron megtérítendőktől, és minden nyugtatványokat, mielőtt a computusra küldené, vagy a tekintetes vármegye commissariusának általadná, a számvevőnek a lajstrommal leendő egybehasonlítás végett bemutatja.

4. A forspont kiszolgáltatásban:

A commissarius kötelessége arról gondoskodni, hogy mindazok, kiknek a törvény és felsőbb rendelkezésnél fogva forspontot kívánni joguk van, hosszasan

várákozni ne kénteleníttessenek, hanem lovakat minél előbb kaphassanak. Más részről, hogy a forspontozni tartozó lakosok ezen terhet egyformán viseljék, s egyik a másik felett ne terheltessen, e végett a lakosok kivetésében a lehetőségig sort tartani szükséges lévén, tartozik a commissarius azokat, kikre a sor kerül, jóelőre értesíteni, hogy lovaikkal idehaza tartózkodjanak, és akik nem engedelmeskednének, azonnal a főbírói hivatalnak bejelenteni, és arra szoros felelet terhe alatt felvigyázni, hogy sem a hadnagyok kedvezésből, sem nyakasságból magát ezen közszolgálat alól senki, aki azzal tartozik, ki ne vonhassa. Annálfogva szükséges, hogy mindazon lakosok, kik forspontozni tartoznak, tizedenként a commissariusnál összeírva legyenek, és a commissarius mind napló könyvébe, mind ezen lajstromba pontosan bejegyzi, hogy ki mikor és ki számára teljesítette ezt a szolgálatot? Továbbá, hogy ezért készpénzzel elégitette ki, vagy nyugtatvánnyal. Továbbá azokról, kik nyugtatványt mellett szolgálnak, még egy külön jegyzőkönyvet tart, melybe az utazónak nevét, rangját, a forspontozó nevét, lovai számát, a stációt és az ezért járó illetőséget a szolgálat napjával együtt beírja.

Az ilyen nyugtatványokat általvévén, azok helyett a forspontozónak más nyugtatványt ad. Ezekről az adószedő számára beszámítás végett lajstromot készít, és mindenekelőtte az általvett nyugtatványokat a computusra elküldené, azokat a számvevőnek általadja, ki azokat az adószedő lajstromával egybe hasonlítja, és aláírásával bizonyítja, hogy mindazokról, amelyek az adószedő lajstromában foglaltatnak, rendes és a computuson beszámítható nyugtatványok találtak. Úgy szinte, ha a város lovai forspontoznak, az ezekről adott nyugtatványokat is pontosan bejegyzi, ha pedig érettük készpénz fizetődik, azt a főbírói hivatalnak tett jelentés mellett a perceptornak⁶ azonnal által adja.

Továbbá: gondoskodni köteles a commissarius arról, hogy a forspontozó lakosok az utazók által vagy készpénzben vagy nyugtatvány által a kiszabott mennyiségben kielégíttessenek, és hogy rendkívüli teherrel ne terheltessenek. Egyébiránt szoros felelet terhe alatt tilalmas olyan utasok számára forspontot rendelni, kiknek azt kívánni joguk nincs, vagy olyanoktól nyugtatványt fogadni el, kik a forspontot készpénzzel fizetni tartoznának, és az ilyen nyugtatványokat, ha a tekintetes vármegye vagy hadi kormány által el nem fogadtatnának, a commissarius tartozik megtéríteni.

B/ Strázsamester utasítása

A strázsamester fő kötelessége a városban a közbiztonságra, csendességre és jó rendre való felvigyázás. Ezen okbul az éjjeli őrök közvetlenül az ő felügyelete alá tartoznak, ő tartozik azokat minden estve a kiszabott órában rendeltetések helyére utasítani, nekik a szükséges rendeléseket s utasításokat kiadni, őket éjjelenként gyakran és véletlenül felkeresni, és szemmel tartani, hogy kötelességekben híven és pontosan eljárjanak, és akit hűségtelenségben vagy szolgálatjának elmellőzésében tapasztalna, vétkét főbíró úrnak azonnal jelenteni. Ezen kívül több maga mellé

veendő város szolgálival gyakran a várost megjárni, az éjjeli kóborlókat ha nem tennének egyebet annál, minthogy lármájokkal a békés lakosok csendességét háborítják, az ilyeneket először jó szóval az eloszlásra és hazatakarodásra meginteni, az olyanokat azonban, kik engedelmeskedni nem akarnak, vagy akik gyanúsak volnának arról, hogy lopás vagy más vétkes szándékból kóborolnak, annyival inkább kik ily vétkes tetten kapattatnának, elfogni és a városházához bekísérni, másnap reggel pedig a tapasztaltakat a főbírói vagy a tiszti ügyészi hivatalnak bejelenteni.

Továbbá kötelessége az őrmesternek, a lopás és orgazdaság vagy kurtakorcsma és mézszárszék tartásról megrovott vagy legalább alaposan gyanús embereket szemmel tartani. Lakhelyeiket véletlenül megtekinteni, vagy nyomós gyanú esetében meg is motozni, úgy szinte a bizonyos életmód és szolgálat nélkül élő fajtalan személyeket, s ezeknek lappangatóit nyomozni s bejelenteni. Szükség esetén pedig azonnal el is fogatni és a városházához kísértetni.

Az esmeretlen idegeneket, kik hiteles utazólevél nélkül jönnek a városba, vagy ha levelek van is, de magok viseletekkel méltó gyanúra szolgáltatnak okot, köteles az őrmester főbíró vagy a tiszti ügyészi hivatal eleibe kísértetni. Különösen az országos vásárok alkalmával megjelenni szokott vásári tolvajokat nyomozni és elfogni.

Az őrmester vigyáz fel arra is, hogy mind az országos vásárokból, mind a piacon kiki a kirendelt helyen áruljon. Továbbá, hogy akik mértékkel árulnak akár boltokban, akár a piacon, igaz törvényes mértékeket tartsanak, a tapasztalando hiányt pedig főbíró úrnak mindenkor bejelenteni köteles. Különösen vigyáza arra is, hogy a mézszárszékben egészséges hús és igaz mértékkel méretessék. Továbbá nagy vigyázattal köteles az őrmester lenni a tűzi szerencsétlenségek elhárítására. Azért mind maga, mind az éjjeli őrök által az utcán, udvaron való pipázást tilalmazza, a lakosokat gyakran eljáratja, hogy alkalmas pernyés gödröket, és kiüthető tűzi szerencsétlenség elfojtására szükséges vizet, lajtorját stb. házaiknál készen tartsanak. Az engedetleneket pedig főbíró úrnak bejelenti.

Vásárokból és piacon való koldulást az őrmester tilalmazza, az idegen koldúsoknak főbíró úr engedelme nélkül a kéregetést meg nem engedi, valamint a helybeli koldusokat is szemmel tarja és tartatja, hogy közöttük olyanok is, kiknek életmódjuk van, a lakosoknak terhére ne legyenek.

Az idegen házaló kereskedőknek csak főbírói engedelem mellett lévén szabad árulni, akit ilyen engedelem nélkül házalni tapasztalna, főbíró úrnak bejelenteni tartozik.

Ezeken kívül minden egyes előforduló esetekben fő- és másodbíró urak rendeléseit híven és pontosan telyesíteni és végrehajtani tartozik.

C/ Udvari gazda utasítása

Az udvari gazda köteles a városházánál a tisztaságra és rendre felvigyázni, ő

gondoskodik arról, hogy mind a vendégszobák, mind egyéb hivatalok és alkalmazások tisztán tartassanak. Fűtés idején a megkívántató szobák rendszeresen és annak idejében fűtődjenek, a kémények időről időre tisztíttassanak, egyszóval, hogy az egész háznál mindenben tisztaság és jó rend uralkodjék.

Továbbá a város kocsisaira való felvigyázás az udvari gazdának különösen kötelessége. Azért gyakran, különböző időben tartzik az istállókat megjárni, és szemmel tartani, hogy a kocsisok a lovaknak jól gondjukat viseljék, annak idejében étessék, itassák és vakarják, és a kiadott zabot vagy szénát más célokra ne fordítsák.

Az udvari gazda a városházánál találtató eszközöknek, szerszámoknak, kocsiknak, lószerszámoknak a város udvarába behordott fenyőknak, tűzifáknak és egyéb efféléknek adatnak gondviselése alá. Az udvari gondozó pedig köteles naplókönyvet tartani, és abba pontosan bejegyezni, hogy ezekből kinek mit ad ki, különben, ha valamely eszköznek hovalétéről számolni nem tudna, kártérítéssel köteles. Továbbá, minthogy az ilyen eszközök romlanak, és pusztulnak, az udvari gazda azonnal tartozik az ilyen elromlott eszközt vagy szerszámot másodbíró úrnak bemutatni, aki az udvari gazda inventáriumába az ilyen eszköznek valósággal történt elromlását beírja, valamint az újabban szerzetteket is időről időre bejegyzi.

Továbbá az olyan szerekről, melyek fogyasztás végett behozattatnak a város udvarába, milyenek a fenyők, deszkák, tűzifa, mész stb., az udvari gazda szinte jegyzőkönyvet tart, melybe mind a bevételt, mind a kiadást rendessen bejegyzi, és ezen jegyzőkönyvet minden héten másodbíró úrnak igazolás végett bemutatja.

Végre a város lovai számára kívántató széna és szalma az udvari gazda számadása alatt lévén, erről külön jegyzőkönyvet tart, melybe a széna kiszolgáltatást magára vállaló írja be, az által adott mennyiséget időről időre.

Hasonló jegyzőkönyve lesz a széna liferansnak⁸ is, melybe viszont az udvari gazda írja be az által vett széna mennyiségét, egyszersmind mikor a szénaliferáns kívánja, kiadja neki az udvari gazda a maga jegyzőkönyve kivonatát a már beadott szénáról, hogy azt assignatió⁹ végett bemutathassa. Ugyanakkor a jegyzőkönyvbe is beírja az udvari gazda, hogy már az addig beírtakról a liferansnak contót adott, és arra különösen vigyázzon, hogy ugyanazon széna kétszer contóba ne jöjjön, különben az okozott kárért felelni tartozik.

Az általvett szénát és szalmát az udvari gazda adja ki a város kocsisainak, vagy bitang jószágoknak és vendégek lovainak. Ezen kiadásokat külön jegyzőkönyvbe pontosan beírja, büntetés alatt eltiltván, hogy olyat, amit valósággal ki nem adott be ne írjon. És minthogy a kiadás igazolására okleveleket nem szerezhet, a naplókönyveit minden két hétben tartozik másodbíró úrnak bemutatni, ki ha a kitételeket igaznak találja, azt a jegyzőkönyvbe beírja.

Ha pedig a bitang jószágoknak kiadott széna ára az udvari gazda kezéhez kerül, azt minden haladék nélkül azonnal köteles a perceptornak annak útján általad-

ni. Büntetés terhe alatt tilalmas lévén a bitangok számára is többet beszámítani, mint amennyit valósággal elfogyasztottak.

Ezen három rendbeli utasítás a tanács által is jóvá hagyatván, hozzáalkalmazás végett az illetőnek kiadatni rendeltetett.

IV. 1504. h/2. 484–495. p.

1/ A katonaság ellátását szervező, irányító tisztviselő.

2/ Előfogat. Főként a hadsereg számára kellett az egyes településeknek a szükséges igavonó erőt biztosítani.

3/ Számvetés, számla, költségterv.

4/ Számvitel, árjegyzék, kereskedők hitelező könyvei.

5/ Szabott, rögzített ár.

6/ A város pénzügyeivel foglalkozó hivatalnok.

7/ Leltár, jegyzék.

8/ Szállító.

9/ Utalványozás, bejegyzés, ellenjegyzés.

378. 1842. november 8.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ ÁRENDÁS FÖLDEK ÖRÖKLÉSI RENDJÉT

Senator Simonyi János, Soós János, választott polgár Kovács László és Balázsfalvi Kiss Mihály urak e Tanács és Választott Közönség által annak megvizsgálására s egy rendszabály kidolgozására lévén kiküldve, valjon a beneficiális¹ haszonbéres földekben, mielőtt egy családban a férfi örökösök kihalnának, a leányok részesíthetők-e? Vagy több férfi örökösök maradván hátra, ezek a rájuk maradt haszonbéres földet feloszthatják-e? Ha igen, mily nagyságú földekben. S minél kisebb részletekre nem lehet az ily beneficiális földeket szakasztani, és ez esetben a többi örökösök miként elégtessenek ki.

Mely kiküldetések következtében, mielőtt munkálatukhoz kezdettek volna, néhány lakosoknak a választott közönséghez beadott, s a tanácshoz a választott közönség által pártolva beadott azon folyamodásuk utasított a küldöttséghez, melyben a beneficiális haszonbéres birtokok használatából a leányörökösök mindaddig, még valamely család férfi örökösöket számlálhat, rekesztessenek ki. Melynek figyelembe vétele s hasznosabb tanácskozás után véleményüket következően adják elő:

Ugyanis szükségesnek tartja a küldöttség megállapítani a beneficiális haszonbéres földekben a maximumot, melynél többet egy lakos nem bírhat jövedőre, s ezt különböző véleményénél fogva 50–100 vagy 200 holdban, amint a tanács és a választott közönség többsége jónak látandja, véli meghatározandónak. Nem értvén ezen rendszabály alá vonandóknak a mostani birtokokat, úgy a minimumot, melynél kisebb részekre a beneficiális haszonbéres földek feloszthatók nem lehetnek, s ezt is különbözően 25 vagy 12.5 holdban megállapíthatónak javallja.

Továbbá azon esetben, midőn valamely családanya halálával több férfi s leányörökösök maradnak, az osztó igazsággal összegyeztethetőnek nem látja a küldöttség, hogy az esetben is, midőn az osztály alá kerülendő birtok nagyobb részét a haszonbéres föld teszi, hogy abból a férfi örökösök a leányokat kirekeszthessék, s ezen véleményüknél fogva jövőre nézve szükségesnek látják elhatározni, hogy az ily esetben a haszonbéres birtok a fent írt minimumig elosztatván, s ha férfi örökösökön felül még a lányoknak is jutna, abban részesíttessenek, vagy ha csak egy örökös birtokolná a kicsinysege végett, az birja, ki használásáért a legtöbbet ígér, s többi testvéreit hasonló értékben kielégíteni tartozzék.

A küldöttség véleménye szerint szükségesnek látván a tanács a beneficiális haszonbéres földekre nézve mind a maximum, melynél többet egy lakos se bírhatson, mind a minimum, melynél kisebb részletekben ezen beneficiális haszonbéres földek eloszthatók ne lehessenek, megállapítását. A maximumot nézetei szerint 150 holdban, a minimumot pedig 25 holdban, hogy a helybeli középosztályú lakosság fölötté csekélylye ne váljon, látná leghelyesebbnek megállapíttatni. Mely azonban egyedül a beneficiális haszonbéres földekre lészen alkalmaztandó. Igazságosnak s korszerűnek látja e tanács azt is, hogy miután köztapasztalás szerint ezen kérdés alatt lévő földek nem mint pusztá haszonbéres birtokok, melyek már nagyobb részint meg lévén örökösen is szerevve, hanem valósággal beneficiális birtokoknak tekintendők, azokban minden örökösök, férfi vagy leány egyformán örökösödhessenek oly móddal, hogy jelen birtokok csak megállapított mennyiségre lévén feloszthatók, az esetben, ha több örökös közül a birtok kicsinysege miatt mind nem részesedhetnének, a birtokot azok tarhassák meg, kik az örökösök közül ennek használatáért legtöbbet ígérnek, s ha megtartani az örökösök nem kívánnák, eladattatván, a használó vagy vevő által kifizetendő összlet minden örökösöket némi különbség elmellőzésével egyaránt illetend. Megjegyeztetvén azonban, ogy mindenkor az örökösök közül is csak olyan egyéb tarthatja meg a beneficiális haszonbéres földbirtokot, ki a tanács által arra érdemesnek fog találattatni. Nem tartozván e tárgyhoz végrendeleti intézkedés, minthogy bírhatási tehetség megvizsgálása mindenkor a tanácsot fogja illetni.

IV. 1504. h/2. 500–503. p.

1/ A város határában életfogytiglanig haszonbérbe kapott földterület, melyet a tanács a kérvényezők közül annak adott, aki ennek megművelésére szerinte leginkább alkalmas volt.

379. 1842.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A CSELÉDEK SZÁMÁRA A MULATOZÁST

Szóba hozatott azon visszaélés, melyet jelenben a cselédek gyakorolnak. Ezek ugyanis majd minden ünnepen engedelem nélkül hol egyik, hol másik korcsmában

táncvigadalmakat tartanak, mely visszaélés megzaboláztatása iránt határozat lenne hozandó.

A cselédek által tartani szokott gyakori éjjeli multságokból ezek elfajulása következőzén, minthogy eddig is legfeljebb esztendőben kétszer, um. Mindszentkor és új esztendőkor engedelem mellett tarhattak ily nyilvános multságot, mely jelenleg majd minden ünnepen tartatni szokott.

Az ily multságok tartásától ezentúl mind a cselédek, mind pedig az ezt tartani szokott korcsmárosok vagy magános házi gazdák is, kik ilyeknek helyet engednek, 30 f(orint) büntetés terhe alatt eltiltatnak.

IV. 1504. h/2. 495. p.

380. 1842.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ ÁRVÁK VAGYONÁNAK ÁRVEREZÉSI KÖRÜLMÉNYEIT

Szóba hozatván, hogy azon esetekben, midőn árvák javai árverésen adatnak el, valjon minden esetben vagy csak a vagyonosabb árváknál nyernek-e napidíjat a foglalkozó városi őrmester és dobos, s a templomok előtti kihirdetéstől is nyernek-e díjt? Ez iránt általános szabályt felállítani szükséges volna.

Ezen jelentés következtetésében jövőendő zsinormértékül minden oly esetben, midőn az árvákra maradt egész vagyon 250 váltóforintokat felül nem halad, sem a városi őrmester, sem a dobos fizetést nem nyernek. Ezen összeget felülhaladó tömegeknél az őrmester csak akkor jelenend meg, ha a munkálódó tanácsnok által arra felszólíttatik, s ily esetekben napidíja 1 váltóforint, a dobosé pedig 30 krajcárra határozatlik.

A kihirdetés azonban minden árvák dolgában fizetés nélkül fog történni. Más magánosok részére történő háromszori kihirdetésektől pedig 30 krajcár díj határozatlik, mely határozat a közgyám atyákkal s az őrmesterrel hozzáalkalmazás végett közöltetik.

IV. 1504. h/2. 496. p.

381. 1842.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA A JUHOKNAK A SZŐLŐK KÖZÖTTI FEJETÉSÉT

Panaszképpen előterjesztetvén, hogy némely, a szőlők mellett kert földeket bíró lakosok által azon visszaélés gyakoroltatik, hogy juhaikat a nyomáson járatván, ott vagy éppen a szőlőkben fejetik, s több szőlőbirtokosnak kárt okoznak.

Általános rendszabásul határozatlik, hogy a szőlők között fejetni, s a fejős falkáknak a nyomáson, mely más jószágok táplálására van rendelve, járni nem

szabad. Mely alkalommal azonnal kiküldetett mezei csendbiztos Varga József, hogy minden ilyes falkákat a nyomásról és szőlők közül tiltson el, hol, ha ezen eltiltás után is találatnának, mint tilalmasban találtak rendőri törvények értelmében fognak megbüntettetni.

IV. 1504. h/2. 497. p.

382. 1842.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A BELSŐ REND MEGTARTÁSA
ÉRDEKÉBEN ÚJJÁSZERVEZI ÉS MEGERŐSÍTI
A VÁROS RENDFENNTARTÓ ERŐIT**

A bormérés tárgyában keletkezett királyi engedmény által a korcsmák eddigi száma megszorítottván, a közcsend és bátorság fenntartása tekintetéből szükségesnek látta a tanács és választott közönség a belső bátorságra felügyelendő egyének számát szaporítani, s e célból egy belső biztost s 10 darabontokat választott, s ezek fizetések az e tárgyban tett küldöttségi javallat jóváhagyása mellett a belső biztosé 250 váltóforint, az egyes öröké fejenként 150 váltóforint, s ezen felül az örök ruhát is nyervén állapíttatott meg. Kiknek jelenleg utasításul határoztatik:

A két strázsamester között hivatali szolgálatuk úgy osztódik fel, hogy az egyik egy héten nappali, a másik ugyanazon a héten az éjjeli felvigyázást gyakorolja.

A belső biztos és éjjeli felvigyázatot gyakorló városi őrmester között az éjjeli felvigyázatot úgy osztatik fel, hogy estétől éjjelig a belső biztos az újonnan felállított 10 darabontok közül öttel, éjjeltől reggelig pedig a városi őrmester a másik öt fegyveres darabonttal a város minden részét járja. Az utcán lármázókat csendeségre inti, s a nem engedelmeskedő garázdákat a városházához bekísérteti. Különösen kiterjesztvén figyelmét a korcsmákra, hol téli 9, s nyári 10 óra után minden korcsmáros haszonbérleti szerződése értelmében korcsma ajtaját bezárni köteles, mit ha nem teljesítene, a felügyelést gyakorló biztos vagy őrmester által arra megintetik, s vendégei hazamenetelre kényszerítetnek. Mely intésnek sem engedelmeskedve másnap reggel jelentés tétetvén, az engedetlen korcsmáros szerződése értelmében fog büntettetni.

Kötelessége leend tovább az öröknek a történhető veszekedéseket, házásokat vagy lopásokat akadályoztatni, s az ily tényen kapottakat bekísértetvén elzáratni.

Minden nap reggel az elmúlt éjjel történekről jelentést tenni.

Éjjélkor a biztos 5 embereivel elvégezvén foglalatosságát, a városházánál megjelen, s ezen éjjeli örök számára felnyitott szobában tartózkodó másik 5 örököt az éjjeli felvigyázatot gyakorló városi őrmesterrel a vigyázatot folytatására felszólítván, az újabb vigyázó csapat a már feljebb megemléltettek szerint az egész városban fogja reggelig a felvigyázatot gyakorolni, s reggel a történekről tudósítást tenni.

Az őrködést elvégzett csapat pedig a város házánál levő őrszobában reggelig maradand.

Minthogy pedig ezen újonnan felállított darabontok éjjeli vigyázatra alkalmaztatnak, melyet csak fél éjjel gyakorolván, nappal a városházánál is kötelességük leend megjeleneni, s a szükséghez képest szolgálni. Figyelmet érdemelvén azonban éjjeli elfoglaltatásuk is, egyik része, mely éjféltől reggelig fog őrködni, s hetenként változni, ugyancsak minden második héten a nappali szolgálattól felmentetik. A másik fele azonban, mely éjféltől őrködésre leend alkalmazva, mindenkor a város házánál nappal is jelen lenni, s az itt előforduló szolgálatokat teljesíteni köteles leend. S ezen rész is csak minden második hétben fogja gyakorlani a nappali szolgálatot, s amint hetenként az éjjeli őrködésben felváltoznak, az egyik öt egy héten éjfélig, a másik öt éjfélt után őrködend, úgy a nappali szolgálatot is egyik öt, mely ti. az estétől éjfélig leendő őrködésre fog alkalmaztatni, azon a héten a városházánál fog megjeleneni, s az itt előforduló szolgálatokat teljesíteni köteles leend.

A belső biztos és éjjeli felvigyázatot gyakorló városi őrmesternek szabadságukban leend őrködési idejüket egymással felváltani. Csakhogy az egyik az őrködésnél mindenkor jelen legyen.

IV. 1504. h/2. 497–500. p.

383. 1843.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A FAÁRUK VÁROSBAN TÖRTÉNŐ TÁROLÁSÁT

A rendező küldöttség azon jelentései, hogy a bognárok a városban levő házaikat mind az utca, mind az udvar felől is fával úgy körül rakják, hogy tűzi veszedelem alkalmával sem tulajdon, sem szomszédjuk házait oltalmazni nem lehet.

Ezen jelentés következtében közhírré tétetni rendeltetik, hogy a kereskedés végett vett fákat a városban lévő házak mellé behordani nem leend szabad, egyedül az azonnal felhasználandó épületfákat. S a bognár céhnek tudtára adatni rendeltetik, hogy mesterségükhöz megkívántató fát csak a szükséges mennyiségben hozassák házaikhoz, a felesleget pedig vagy a város szélén, vagy más helyen rakják össze.

IV. 1504. h/2. 503–504. p.

384. 1843.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA
A TELKEK ÉS A JÁRDÁK INDOKOLATLAN FELTÖLTÉSÉRE
VONATKOZÓ RENDELETÉT**

Szóba hozatván, hogy a város minden részein tenni szokott új épületeknél azon visszaélés gyakoroltatik, hogy az épület magasságához az utcát az épület körül, s az udvart feltöltik, mely által az utca eltekenyösödvén, elkátyúsodik, s az udvarok feltöltésével a szomszédok épületeiben kár okoztatik. Mely visszaélés ellen általános rendszabály felállítása szükséges volna.

A kérdésben jött visszaélés meggátlására szükséges rendszabályul megállapítottik, hogy az utca felül töltéseket az épületek mellé tenni az utca elszorítására nem szabad.

IV. 1504. h/2. 504. p.

385. 1843.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A KOCSMÁK KERTHELYISÉGÉNEK KIALAKÍTÁSÁT**

A korcsmárosok a tűzi veszély elkerülése tekintetibül udvaraikban a város erdeiből hozni szokott gallyból ivóhely készítésétől eltiltatnak.

IV. 1504. h/2. 505. p.

386. 1843.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A TÉGLA ÉS CSERÉP
KÉSZÍTÉSRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDSZABÁSÁT**

Jelentvén, hogy némely téglaegetők a téglacserépet nem a meghatározott nagyságban készítik.

Általános rendszabás lévén a téglaegetőkre nézve, hogy csak a város billegeivel jegyzett oly formákkal csinálhatnak téglát, melynek hossza egy suk,¹ szélessége 6 col,² magassága 3 col. Cserépet pedig, melynek hossza szinte egy suk, s a szélessége 6 col.

IV. 1504. h/2. 505. p.

1/ Régi hossz mérték: a két ököl- és a kinyújtott hüvelykujj együttes hossza.

2/ Régi hossz mérték: főleg deszkák mérésére használták.

Azonos a hüvelykkel: 2,5 – 2,7 cm.

387. 1843.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A KERESKEDŐKNEK,
HOGY GYEREKEKNEK LŐPORT KISZOLGÁLJANAK**

A gyermekek által, kik kellőképp vigyázni nem tudnak, vásárlott puskapor könnyen tűzi szerencsétlenségnek lehet alapja. Azért is, mert megszerezvén előmutatni nem merik, hanem padláson s más veszedelmes helyeken dugdossák. Nehogy ezáltal tűzi vagy más szerencsétlenség okoztassék, megintetni rendeltetnek az illető kereskedők, hogy gyermekeknek lőport kereskedésükből ki ne adjanak.

IV. 1504. h/2. 506. p.

388. 1844. július 1.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI
A PROSTITÚCIÓRA VONATKOZÓ RENDELETÉT**

Kötelességévé tétetik a városi őrmesterek, hogy minden oly korcsmákban, hol trágár személyek találtak, megjelenvén, velük a tanácsnak azon rendeletét tudassa, miszerint: ha ezentúl az ily személyek sétatéren vagy más közhelyeken a közönség botrányára megjelenendnek, minden ily esetben tapasztalendő személy a város fogházába fog bekísértetni büntetését elveendő.

IV. 1504. h/2. 506. p.

389. 1844.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A SZOLGÁK,
SZOLGÁLÓK, KERTÉSZEK ÉS PÁSZTOROK SZÁMÁRA
CSELÉDKÖNYV KIADÁSÁT RENDELI EL**

Felvétetett senator Tóth Antal, Simonyi János és a Választott Közönség küldöttjeinek, több helybeli lakos, nemes urak közbenjöttükkel a cselédrendszer tárgyában tett tudósításuk, melyben előadják, milyen szükségesnek látják, hogy mindkét nembeli cselédek és a kint lakó kertészek rendes könyvecskével láttassanak el, melyben vezeték és keresztnevük, származásuk, vallásuk, szolgálati minőségük, házas, nőtlen vagy hajadon állaptuk bejegyezve legyen. Ezt igazoló könyv nyomtatandónak javallják e címet: „igazolókönyv”. És nagyobb hitelesség és megkülönböztetés okáért a város címerét. Ezen könyvecskébe írja bele a gazda cselédjének magaviseletét az év végével. S cseléd, kinek kis könyve nem leendő 12 pálcával, gazda pedig, ki enélkül fogad szolgálatába cselédet 12 váltóforintra büntetessék. És e cselédkönyv megváltására, mely azonnal elkészítendő lenne, minden cseléd köteleztessék. Annál is inkább, hogy e javallatot már eddig is több

helybeli lakos elfogadta. A mostani kiosztásra javálja a küldöttség, hogy azt a tanácsnokok és választott polgárok között felosztván a tizedeket, házanként járva osszák ki. Mely alkalommal a henye és szolgálat nélkül élő egyéneket is megismerendik.

A jövődre nézve pedig, hogy a cselédkönyv kiosztása és arra leendő felügyelet a kapitányi hivatal kötelességei közé tartozzék. S az olyan gazdák vagy gazdasszonyok, kik írni nem tudnak, a kapitány, jegyzői hivatal, tizedbeli tanácsnok vagy választott polgár urakkal írassák bé illető cselédjeik könyvecskéjébe maguk viseletéről szóló bizonyítványaikat.

A kertészek igazoló könyvecskéit kiosztandónak vélik a jövő tavasszal történendő összeírás alkalmával, és ezekre a csendbiztos ügyelend fel. És e tett javallatuk foganatba vételével a cselédek gyakori szökéseiket akadályozva lenni hiszik. Különben azon kérdés is fordult meg a küldöttség előtt, nem lenne-e szükséges a cselédek bérét meghatározni? Mit jelenkor szellemét tekintve célszerűnek nem láttak. És, hogy a henye, dologtalan egyéneket, kik szolgálatra alkalmasak, a szolgálatra kényszeríteni nem lehetne-e? De e másodikra is oda terjed a küldöttség véleménye, hogy addig, míg valaki büntettet nem követ el, szolgálatra kényszeríteni nem lehet.

Végezetül javasolja a küldöttség, hogy ha a fentebbi előadása elfogadtatik, erről mind a gazdák, úgy a cselédek is azonnal, közhírré tétel útján értesítendőek lennének.

Felsőbbi királyi rendeletek nyomán a küldöttség ezen cselédrendszer iránt tett javallata a Tanács és a Választott Közönség közös ülésében megvitatván, a cselédek gyakori szökése s rendre szoktatása tekintetéből elfogadtatott, s rendszabályként megállapítatott, hogy ezentúl mindkét nembeli cselédek, ide értve minden pásztorokat s tanyán lakó kertészeket cselédkönyvvel láttassanak el. E könyvecske pedig következő szerkezetű legyen. Külső lapján a cím „Cselédkönyv” megkülönböztetés, úgy nagyobb hitelesség okáért a város címere és folyó száma, a lapok folyó számmal ellátva. Minthogy minden ily könyvecske nyolcadrétbe kötve 8 levélből fog állani, az első lapon feljegyzendő lesz a könyv tulajdonosának vezeték és keresztnéve, születési helye, életideje, vallása, házas, nőtlen vagy hajadon, állása, szolgálati minősége, úgy személyes leírása. S minden cseléd köteles leendő hasonló kis könyvecskét tartani 12 pálca vagy a körülmények szerint fogságra változtatható büntetés terhe alatt. A gazdákra pedig, kik ily igazoló könyv nélkül fogadják a cselédet szolgálatukba, ezennel 12 váltóforint büntetés állapítatott meg.

Ezen könyvecskék kiállítása iránt 6000 példányban leendő nyomtatásra helybeli könyvnyomda tulajdonos Szilády Károly, keménytábla 3 váltó krajcárral darabját leendő beköttetésre pedig könyvkötő Tasnádi József urak bízáttak meg.

S minthogy a cselédekre nézve azonnal életbe léptetendő leendő rendszer, 1845.

év első napjaiban, amidőn a cselédség nagyobb számmal leendő hon, ezen rendszabály dobszó által közönségesíttetni rendeltetik.

A könyvek kiosztására nézve azon rend állapított meg, hogy tizedbeli tanácsnokok és választott polgár urak minden tizedjeikben lakó cseléd tartó gazdákat egy bizonyos helyre összehíván, ott cselédjeik számára a szükséges kis könyvecskéket azok kiadásáról szóló jegyzék mellett kiosztogatják. Mely célból értesítendő lesznek a gazdák, hogy cselédjeik fentebb leírt s a cselédkönyvbe beiktatandó tulajdonaikat maguknak előlegesen jegyezzék fel. A kis könyveket kiosztó tisztviselő mindegyikre saját nevét a tulajdonos személyes leírása után mint kiadó aláírja. S minden egy ilyen kis könyvecske átvételével a cseléd helyett gazdája ennek 6 váltókrajcárban megállapított árát lefizetni tartozik.

A kertészekre nézve ezen kiosztás az illető puszták felügyelői által fog történni a jövő tavaszi adó alá leendő összeírás alkalmával.

Jövedőre nézve pedig megállapított, hogy az oly esetekben, midőn valamely gazda vagy gazdasszony írni nem tudna, cselédjei magaviseletéről szóló bizonyítványát az illető cseléd kis könyvébe rendőrkapitány, a jegyzői hivatal, tizedbeli senator vagy választott polgár urak mindenkor saját aláírásukkal fogják bejegyezni.

A most vagy ezután kiadandó cselédkönyvekről pedig a mezei rendőrkapitányi hivatal tartandó hiteles jegyzőkönyvet, melyben minden most kiosztandó valamint ezután kiosztandó cselédkönyvek folyószám alatt bejegyezve leendenek.

A kertészekre s állandóan a pusztákon tartózkodó pásztorokra nézve pedig különösen utasíttatik a mezei csendbiztosi hivatal, hogy pusztázásai közben a cselédkönyv nélkül csavargókat elveendő büntetésük végett a bírói szék eleibe állítsa.

IV. 1504. h/2. 506–510. p.

390. 1845. március
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA,
HOGY HIVATALOS JÓVÁHAGYÁS NÉLKÜL HASZONBÉRES
FÖLDEKRŐL
SZERZŐDÉST KÖSSENEK

Tapasztaltatván, hogy a haszonbéres földeket bíró lakosok egymás között az ily földekre nézve minden jelentés nélkül szerződnek, a százados szokás és gyakorlat nyomán újabban közhírré tétetni rendeltetik, hogy sem örök, annyival inkább pedig a haszonbéres földekre nézve beíratás avagy tanácsai engedelem nélkül senki bizonyos károsodásnak tekintetéből semmiféle szerződésre lépni ne bátorkodjék.

IV. 1504. h/2. 510–511. p.

391. 1845.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI
A VÁROS KÖZBIZTONSÁGÁT ELŐSEGÍTŐ KORÁBBI
RENDELETÉT

Felolvastatott tanácsnok B. Kiss Mihály, főügyész Halassy Sándor, főjegyző Kovács József, szószóló Szokolay Sándor, tiszti ügyész Tóbi Boros János, nemes Kovács László, Szabó Mihály és Csorba Mihály választott polgár urak azon véleményes tudósításuk, mely szerint a tekintetes megye fenyítő törvényszékének a veszélyeztetett közbátorság biztosítására hozott határozatát városunk s külső pusztáinkra legcélszerűbben alkalmaztatónak találták, s miután a tanács s választott közönség eddig is, ha szükség kívánta a közbátorság érdekében hasonló intézkedéseket többször tett, most a tekintetes megye rendeletéhez képest azok következendően lennének felélesztendőek.

Ugyanis a városban minden egy soron álló 14 ház egy órát egész éjjelre köteles legyen adni, s az órseget vagy maga a házas gazda, vagy biztos embere által teljesítse. Az őrködés esteli 8 órától reggeli 5-ig tartson. Az örökre leendő felügyelést a tizedesek javított fizetés mellett tegyék. Valamint az örök kiállítását is. S minden makacs lakos, ha őrsjét ki nem állítja, 2 pengőforintra büntetessék. Az éjjeli örök lándzsásaikkal kötelességökben járjanak el, a csendőrök pedig hármanként cirkáljanak.

A korcsmárosok 9 óra után kötelezések ellenére senkit el ne fogadhasanak. Ezekre leendő felügyelést a tiszti ügyészi hivatal gyakorolja.

A pusztákra nézve pedig javall a küldöttség 19 üldöző hadnagyokat, kik állandóan ott lakjanak. A mostani üldöző hadnagyokkal hasonló fizetésre állíttatni, s ezek készpénzbeli fizetéseiket az illető pusztabirtokosok által befizettetni. Lótartásukat azonban a közönség által eszközöltetni javallja.

E tanács és választott közönség a küldöttség ezennel tett véleményes tudósítását következő módosításokkal fogadta el, hogy a városbani őrködés minden nagyobb utcákon 2, kisebb utcákon pedig 1 ór kiállításával eszközöltessék. S ezek kiállítása úgy annak, hogy valósággal foglalkoztak-e, megismerése a tizedesek kötelessége legyen. Fizetésük 10 váltóforint és 50 kéve rőzsével javíttatván meg. Hogy pedig ez eszközöltessék, utasíttatnak minden tiszteletbeli tanácsnok urak, hogy tizedjeikben választott polgár urakkal az utcákat összeírják, s javaslatot készítsenek arról, hány utcára osztatván fel tizedjük, hány órra leendő szükség.

A külső pusztákra állandósítandó lovas hadnagyok s lakásaikra nézve pedig, hogy Monostorra 4 hadnagy, lakások addig még iránta rendelés fog tétetni, Újházi Kovács Pál tanyáján, Kisszállásra 3 hadnagy, lakásuk a pusztaház melletti kertészházban s istállóban. Bugacra 2, lakásuk a pusztaháznál. Ágasegyháza s Ballószegre 2, Szentkirály, Borbásra 4. Alpár,

Szentlőrincre 2. Matkóra 2 rendeltetvén. Az utóbbiaknak lakásuk iránt intézkedés fog tétetni.

Ezeken felül a küldöttség javaslatához még hozzá adandónak találta a közönség, hogy a lakosoknak a városbani összeírása általánosan eszközöltessék azon módon, hogy a házigazda mind lakóját, úgy cselédjeit s kertészeit felírassa, hogy ezúton a gyanús emberek világosságra jőjjenek, s hogy az őrködés ideje alatt a tanulókkal valamely éretlenség ne történjék, mindkét iskolai igazgatóságnak ezen rendelet megkereső levél mellett átküldeni rendeltetik.

Valamint tilalmaztatván az idegenek engedelem nélküli befogadása is, ha ki ezen tilalmat áthágná, lakójáért felelős leend. S ezen rendeletek a lakosságnak tudomására bocsátatni rendeltetik.

IV. 1504. h/2. 511–513. p.

392. 1846.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A HÁZTELKEK MEGOSZTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

Szóba jövéen, hogy több olyan esetek fordulnak elő, hogy fél házat kívánnak a lakosok eladni, de beíratását a bírói szék el nem fogadhatja, mert a rendezés szabályai szerint minden féltelkű házak egyesítendőek.

Mely körülmény iránti tanácskozás eredménye lett, hogy a bírói szék a féltelkű ház iránt kötött szerződés felvállását elfogadhatja oly esetben, midőn a más ugyanazon telken lévő féltelkű ház ulajdonosa a szerzést eltartani nem akarja. Az új vevő pedig kötelezi magát, hogy az általa megszerzett féltelkű ház másik felét is által veendi. Mely módtól reményleni lehet, hogy az óhajtott egyesítése a féltelkű házaknak sikeresen eszközöltetni fog. Az egész telkű házak felének eladhatása azonban előleges engedelem nélkül meg nem engedtetik.

IV. 1504. h/2. 514. p.

393. 1846.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A DOHÁNYZÁSSAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT

Jelentvén, hogy az utcákon való pipázás, különösen pedig a szivarokkali dohányzás igen elhatalmazott. Nehogy ennek valamely káros következése történjék, az utcán való pipázásnak és szivarokkali dohányzásnak a szokott 3 váltóforint büntetés alatti tilalma újabban is közhírré tétetni rendeltetik. Az őrmestereknek és minden rendőröknek pedig kötelességül tétetik, hogy az oly tilalom szegőket, kik

mindamellett is az utcán való dohányzásban tapasztaltatnának, feljelenteni el ne mulasszák.

IV. 1504. h/2. 514–515. p.

394. 1846.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI ÉS MEGÚJÍTTJA
A TÁNCVIGALMAK TARTÁSÁVAL KAPCSOLATOS KORÁBBI
RENDELETET**

A választott közönség beírásában a Fürdőháznál, Zrinyi kávéházban és a Síp vendéglőben vasárnaponként tartani szokott erkölcs és szeméremrontó táncvigalmakat az illető hasznobérlőkön megveendő 20 pengőforint büntetés terhe alatt eltiltani kéri.

E tanács iminden olyas intézeteket és alkalmakat, melyek e városban az erkölcs- telenség terjedését eszközlenék meggátolni s eltiltani főbb kötelességei közé számolván, jóllehet e jelen tárgyban már több eltiltó végzéseket hozott, melyeknek azonban leginkább az ezen végzések foganatosításával megbízott hivatalnokok hanyagsága miatt mindezideig kívánt sikerek nem lett.

A feljelentett vasárnaponkénti táncvigadalmaknak tartása, valamint a korcsmák- nak a kiszabott estveli határidőn túli nyitvatartása az illetőktől beszedendő 6 pengőforintos büntetés terhe alatt ezennel újonnan eltiltatik.

A Mindszenti és újévi napokban a cselédek által tartani szokott táncmultságok is csupán azon feltétel alatt engedtetnek, hogy ezek a bírói hivatalnál jó eleve bejelentetvén, tartások helyéül csupán csak a vendégfogadók tűzethetnek ki. De ezek is csak úgy, hogy ha ilyes multságok nem a cselédség által összehordatni szokott élelmicikkekből kerüljön ki, hanem az ilyes multságok az illető hasznobérlők rendezvén, az abban megjelenni kívánókat bizonyos meghatározott pénz- mennyiség fizetése mellett eresztheti be. Önként következőn, hogy az olyas hasznobérlők, kik ezen rendszabályt által hágják, a fentebb kitett pénzbeli bünte- tésben fognak elmarasztaltatni. Valamint az is, hogy az ilyes multságokban történendő bárminemű vétkes tettekért az illető hasznobérlők felelettel tartozan- danak. S a főbírói hivatal oda utasíttatik, hogy ezen végzésnek legszorosabb felelet terhe alatt leendő foganatosítására az illető őrmestereket és a városi belső csend- biztost utasítsa.

IV. 1504. h/2. 515–516. p.

395. 1846.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VÁROS LAKOSAINAK KÖZERKÖLCSÉT VÉDŐ RENDELETET

Főtisztelendő prépost s helybeli plébános Hoffmann János úr a tanácshoz intézett levelében előterjeszti, miszerint Ensen Gyula több, az itteni református főiskolabeli tanuló társai nevében is hozzá az iránt folyamodott, hogy ő a piacon leginkább a Zrini kávéház körül tanyázni szokott betyárok¹ által elkövetni szokott istenkáromlásokat s egyéb szemérem és erkölcsrontó tetteket az illető helyhatóság útján, mint hivatalánál fogva erkölcsfelügyelő megszüntetni igyekeznek. Miértis hivatalos kötelességénél fogva azért keresi meg a tanácsot, hogy az a felhozott botránkozató tetteknek és káromlásoknak hathatós rendeletek által gátot vetni igyekezzenek.

E tanács a nép erkölcsének épségben tartására, mennyiben ez helyhatósági köréhez tartozik, minden célra szükséges intézkedéseket és rendszabályokat megtenni mindenkor legfőbb helyhatósági kötelességei közé sorozta, mert tudja azt, hogy azon vétkes hanyagság, mely talán a nép között az erkölcstelenség elterjedését vonná maga után, mindenkor késő ideig tartó gyászos következményekkel szokta magát megbosszulni. Éppen ez elvből indulva ki, soha nem szalasztott el egy alkalmat is a nélkül, hogy a nép erkölcsi épségben tartása iránti részvételét s igyekezetét célszerű végzések hozása, avagy hasznos rendeletek tétéle által ne tanúsította volna.

S miután köztudomásra való dolog az, hogy a piacon az úgynevezett Zrini kávéház körül csavargó úgynevezett betyárok nemcsak hogy városunknak dísztelenítésére, de ízlést, szemérmert és erkölcsöt egyiránt veszélyeztető tetteikkel méltán a közbotránkozás tárgyául is szolgálnak. Ezen minden jó keblet méltán fellázító csavargóknak a piacróli eltiltása is már több szigorú rendeleteket hozott, melyeknek azonban leginkább az ezeknek végrehajtásával megbízott egyének hanyagsága miatt mindezideig kívánt sikerek nem lévén, e jelen tárgyban újonnan e következőket rendeli: nevezetesen, miután igen hihető az, hogy ezen betyárok közt több idegen és más helyekről minden úti levél nélkül ide költözködött csavargók is lennének, ezek fejenként megvizsgáltatván, közülük az ilyeneknek biztos kíséret mellett szülőföldjükre visszakísértetendőek, a helybeli származásúak pedig a piacon leendő csavargástól, vagy éppen tartózkodástól szigorúan eltiltatván, közülük mindazok, kik ezen rendszabályt netán átlalhágják, mindannyiszor a város taligái mellett töltendő egy heti közmunkára lesznek ítélandók. Azok pedig, kik ezen kívül valamely közfenyítéket érdemlő tettet vagy istenkáromlást követnének el, elzáratván, a büntett nagyságához mért büntetéssel lesznek fenyítendőek.

S ezen határozat foganatosítására a bírói hivatal azon utasítással bízatik meg, hogy a városi őrmestereket és a belső csendbiztost maga eleibe rendelvén, azokat

ezen határozat épségben tartására s időnkénti foganatosítására a legszigorúbb felelet terhe alatt kötelezze.

IV. 1504. h/2. 516–518. p.

1/A betyár szó nem feltétlenül jelentette a később hírhedté vált rablókat. Eredetileg magányos, felnőtt férfit jelentett, aki rendszerint alkalmi munkából élt.

396. 1846.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A
VÁROS
KÖZBIZTONSÁGÁNAK MEGŐRZÉSÉT SZOLGÁLÓ KORÁBBI
RENDELETÉT**

Felolvastatott a közös gyűlés¹ előtt tisztí főügyész Halassy Sándor úrnak s az e célból kinevezett küldöttségnek a közbátorság szilárdítása tekintetéből tett véleményes tudósításuk, melyek megfontolása úgy a múlt évben tette részbeni intézkedések figyelembe tartásuk mellett következő intézkedések tétettek a belső bátorságra vonatkozólag.

Miképpen a tizebeli tanácsnok urak választott polgár urak közbenjöttével tizedjeiket utcákra, vagy a kisebb utcáknál körökre felosztván, az őrállítás rendjét állapítsák meg oly móddal, hogy mely utca vagy kerület s meddig köteles maga számára öröket állítani. Figyelemmel lévén különösen arra, hogy a lakosság a gyakori őrállítással tetemesen terhelve ne legyen, s viszont arra is, hogy hol lehetséges két ór rendeltessék egy időbe, s ezen örök mindenkor csak fél éjen át köteleztessenek egyszerre szolgálni. Az örökösés minden estve 8 órakor kezdetik, s hajnali 4 óráig fog tartani. Az öröket, mint a múlt évben házsor szerint a tizedesek vetik ki. Megjegyezvén itt azt, miképpen nemcsak a házbirtokosok, hanem a zsellérek is kötelesek őröt állni, vagy állítani. S az ekként kiállított örök éber vigyázatott gyakorolván, az utcai lámpás nélkül járókat, vagy ha lámpásuk volna is, a gyanúsítottakat megszólítván, igaz jártukról kötelesek maguknak tudományt szerezni, s a gyanús egyéneket és tolvajokat a városházához bekísérni, vagy az éjjeli város rendes őrjével bekísértetni.

A tizedesek minden nap reggel 10 óráig a következő öröket kivetvén, azonnal azok kilétéről tisztí főügyésznek, vagy ennek akadályoztatása esetében alügyésznek jelentést tesznek, kik az örökre fő felügyelés gyakorlásával s az örök kiállításáról napló vezetésére bíznak meg. Hetenként pedig egyszer a közbenjött akadályokról kötelesek a tizedesek az örök miként teljesített kiállításáról tizebeli tanácsnok uraknak számolni.

Hogy pedig minden éber vigyázat mellett is történhető károsítások mellékes okai eltávolíttassanak, megbízatik ezennel az ügyészi hivatal, hogy a gyanús házakat s egyéneket a bizonyos életmód nélkül csavargó betyárokat, szabad személyeket,

bizonyos életmód nélkül tartózkodó izraelitákat összeírván, s mezei biztos Varga József által a szőlőkben kint lakosokat összeíratván, azok közül a nem helybeli származásúakat hazájukbani kísértetés végett a bírói szék eleibe állíttassák be. S a helybeli gyanús egyének felett pedig szigorú felügyelést gyakoroljanak, s az éjjel portyázó őrmester s biztosoknak kötelességükké tétetvén ezen gyanús egyéneknek s lakásuknak, ahányszor csak lehetséges bizonytalan időbeni megmotozásuk, s hollétükröli fürkészet.

A korcsmárosok már szerződésüknél fogva is kötelesek lévén borivó házaikat télen esti 9, nyáron 10 órakor bezárni 6 pengőforint büntetés alatt. Ezen rendelet nemcsak hogy épségben tartatni fog, hanem ezen felül a kávéházakat is tulajdonosaik ezentúl hasonló 6 pengőforint büntetés mellett éjjeli 11 órakor táncvigalmi időket kivéve kötelesek bezárni. A korcsmákba, kávéházakba rendszeren hazárd kártyajátékot gyakorlók, vagy ennek engedése 6 pengőforint büntetés terhe alatt tilalmaztatik, mely büntetés mind a korcsmáros vagy kávéson, mind a játékoson mind megannyiszor megvétetni fog. S ezen rendeletek tizedgyűlésekben s dobszó által azon hozzátétellel rendeltetik a lakosság tudomására bocsájtatni, hogy 8 óra után senki lámpás nélkül ne járjon, s a megszólító őrknek tisztességesen feleljen.

A külső bátorság szilárdítása érdemében a számtalan rablás és lopások, melyek külső pusztáinkon csaknem minden éjjel végbe vitetnek, kényszerítvén a tanács s a választott közönséget, hogy ámbár teljes reménysége van, hogy legközelebb tekintetes megyei alispán Nyári Pál úr elnöklete alatt teljesített tanácskozmány a tekintetes megyénél kedvező elfogadtatást nyervén, ez érdemben kellő intézkedések tétetni fognak, mindamellet is egyedül városi hatóságától függő s minden befolyás nélkül következő intézkedéseket tégyen. Megjegyezvén itt előre is azt, miképpen az intézkedései által a tekintetes megye ez érdembeni rendeletének gátot vagy akadályt vetni nem kíván, hanem azokat ez intézkedésen felül is teljesítendi. Lovas hadnagyok felállítása elkerülhetetlen megkívántatván, Kiszállásra 2, Monostorra 2, Alpár Szentlőrincre 2, Szentkirály–Borbásra 2, mint a legháborgatottabb pusztákra határozatnak.

Ezen hadnagyok fizetése 200 váltóforintba s lórészletbe állapítatik meg. S mind a készpénzbeli fizetésüket úgy részleteiket is az illető pusztabeli gazdák birtokaránylag lesznek kötelesek fizetni, és ugyanazon gazdák megbízottját fogja egyedül a hadnagyokra is közvetlen felügyelés illetni. A főfelügyelői jog minden hadnagyokra nézve megmaradván e mellett a főügyészi hivatalnál. Illető járásbeli tanácsnok urak utasítottván, hogy a kintlakókat s kertészeket írják össze, s az idegeneket utasítsák hazájukba vissza.

IV. 1504. h/2. 519–522. p.

1/Fontosabb ügyek tárgyalásakor a Tanács és a Választott Közönség, mint két legfontosabb testület együtt ülésezett. Egyébként összejöveteleiket külön–külön tartották meg.

397. 1847.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A VÁROS KÖZTISZTASÁGA ÉRDEKÉBEN HOZ RENDELETET

Megyei s városi tisztí főorvos, Posta István úr hivatalos jelentésében érinti, miképpen az egészségre s a levegő rontására igen káros következésű némely lakosok azon tette, hogy árnyékszéküket az utcára tartják, s a magyar tímárok és szűcsök poshadt, bűdös keveréküket az utcára eresztik ki, mely rendetlenségektől az illetőket eltiltani kéri.

Köztapasztalat lévén a felolvasott orvosi jelentésben elsorolt rendetlenségek, mihez a lóistállók üregei kieresztése, s a szappanfőző nagy mennyiségű bőzhűdt vizük is méltán sorozható, ezennel minden ilyen, a levegő rontására, s ezáltal az egészség veszélyeztetésére intézendő minden hasonló folyadékok kieresztésétől a lakosok szigorúan eltiltatnak, köteleességükké tétetvén, hogy a szappanosok, magyar tímárok és szűcsök udvaraikban emésztő gödröket tartsanak, s az ezen tizedgyűléseken is közönségesítendő rendszabályt áthágók minden egyes esetben 3 váltóforintra fognak büntettetni, melynek 1/3-a a feladót, 2/3-a a városi pénztárt illeti.

IV. 1504. h/2. 522–523. p.

398. 1848. január 7.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN ELRENDELI A CSELÉDKÖNYVEK ALKALMAZÁSÁT

Cselédkönyvek minél sikeresebb leendő életbe léptetése tekintetéből a tanács hajlandó lévén, hogy a cselédkönyvek ingyen, minden árkívánat nélkül adatnának ki. A választott közönségnek teljes számmal jelenlévő tagjai felszólítottak, hogy az előterjesztett oknál fogva e tanács nézéséhez járulnának, és a választott közönség meggyőződését nyilvánítván az iránt, mi szerint a cselédkönyveknek általános kiosztása s az által életbe léptetendő cselédrendszerből az oly gyakori kihágásokra hajlandó cselédség azáltal korlátoztatván, sokkal nagyobb erkölcsi haszon fejlődik ki, mint anyagi haszon a mondott könyvek árának bevételével a közpénztárra nézve szeretnénk, szinte bele egyezett, hogy ezentúl a cselédkönyvek ingyen osztogattassanak. Ezekhez képest közelebb tartandó tizedgyűlésekben közhírré tétetni rendeltetik, hogy gazdák és cselédek kis könyvet ingyen fognak kapni, egyformán megintetnek és köteleességökké tétetik minden gazdának, hogy a szolgálatokban lévő mind férfi, mind nő cselédek számára legfeljebb 3 hónap alatt kis könyveket kérjenek, mit ha teljesíteni elmulasztanak, s három hónap eltéllése után cselédet kis könyv nélkül befogadni bátorkodnának, 12 váltóforint bírságban lesznek marasztalandók.

A cselédek pedig, kik ezután kis könyv nélkül szegődnek, 12 pálca intésekkel lesznek büntetendők.

IV. 1504. a/ 1848. 37. sz. hat.

399. 1848.

KECSKEMÉT VÁROS KÖZGYŰLÉSI HÁZSZABÁLYAI

1. Köteles az elnök a kitűzött rendszeres napokon, ezeken kívül pedig mindannyiszor, midőn a közügy kívánja, közgyűlést tartani. A gyűlés elosztására a jelenlevők legalább kétharmadának beleegyezése kívántatik.

2. Még az elnöknek előterjesztendő tárgyai vannak, addig a rendkívüli eseteket kivéve más nem indítványozhat. Azonban köteles az elnök a nevezetesebb tárgyak sorozatát a rendszeres napokon tartandó közgyűlés előtti vasárnapon kifüggeszteni, időközben előfordulandókat 24 órával előbb. Minden tárgyak sorát pedig a gyűlés napja reggelén a termebe kitenni. Valamint a felveendő tárgyakat a gyűlés kezdetén elsorolni. Egyesek által indítványozott tárgyak, ha nem olyanok lesznek, hogy azonnal elintéztessenek, következő gyűlésre jelöltetnek ki. Egyébiránt az indítványozott vagy elnökieleg felvett tárgyak felvételére vagy elhalasztására, ha eziránt kérdés támad, a jelenlevők kétharmadának megegyezése kívántatik.

3. Az elnöki szót, vagy egyes tag beszédét félbeszakítani nem lehet. Joga van azonban az elnöknek a szótól figyelmeztetni.

4. Aki a felvett tárgyhoz szólni kíván, az elnöknek magát bejelenti, ki a jelentkezők között a sorozatot megtartja, s a szót akadályozni nem engedi.

5. A jelenlevők közül csendtiszteket az elnök nevez ki. Ha zavar támad, az ezt okozót előbb maga rendre inti, másodszer a csendtiszttel felszólíttatja, harmadszor a többség megegyezésének hozzájárulásával a teremből kiutasítja.

6. A hallgatóságot az elnök a vitatás alatti tárgyakba avatkozni nem engedi. A netán közbeszólókat előbb maga, azután a csendtiszttel felszólítja, harmadszor kitiltja.

7. Ha szavazás kívántatik oly esetben, midőn a többség ki nem vétethetik, vagy többen szavazást kívánnak, az elnök teszi fel a kérdést, kívánnak-e a jelenlevők szavazást vagy sem. És ha 10 tag szavazást kíván, azt elrendelni köteles lészen.

8. Midőn az elnök szólani kíván, csengettyűvel figyelmezteti a gyűlés tagjait.

9. A személyes sértést elkövetőket az elnök rendre utasítja. A felszólított szavát visszavonhatja, de ha kimondott szava mellett marad, ez a sértett fél kívánatára a jegyzőkönyvbe iktatandó, ki az illető úton sérelmét megkövetheti.

IV. 1504. h/2. 529-530. p.

400. 1848.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A TŰZRENDESZETRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

A választott közönség beírásában előterjeszti, miszerint a város minden részében tapasztalni lehet, hogy az utcákon nappal is, különösen a mesterlegények, tanulók, katonák és cselédek pipáznak, szivaroznak, és a félig elégett, erős parazsú szivarokat az utcai szemetekbe elhajigálják, melyekből könnyen tűzi szerencsétlenség származhatik.

Ugyanezért az utcákoni pipázást és szivarozást nemcsak közhelyekeni kihirdetés, hanem a város szolgálainak felelet terhe alatti utasítása, s a helyben szállásoló ezred kormányának és a főiskola igazgatóságának hivatalos levél általi megkeresése útján keményen megtartani óhajtja.

A választott közönség által jelen beírásában a tűzi szerencsétlenség eltávolítására nyilvánított óhajtása méltányoltatván, elfogadtatik, s valamint eddig időnként már igen sokszor, úgy ezennel is a pipázás és szivarozásnak utcákoni tilalma kihirdetés útján közönségesíttetni, az iránt az őrmesterek által a város szolgálai utasíttatni, az ezred kormánya és az iskolaigazgatóság hivatalosan megkerestetni fognak.

IV. 1504. h/2. 523–524. p.

401. 1848.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÚJABB RENDELETET HOZ A KÖZTISZTASÁG ÉS A KÖZEGÉSZSÉG ÉRDEKÉBEN

A trágyának a város szélén összehalmozása mind dísztelen, mind pedig kipárolgása az egészségre ártalmas befolyású lévén, valamint eddig tilalmaztatott, úgy ezennel is a tilalom újabban kihirdettetni rendeltetik. Közönségesítvén, hogy a város szélén összerakott trágyát mindenki folyó év szeptember 1. napjáig elhordassa, különben szabadságban állandó azt bárkinek onnan elvitetni.

IV. 1504. h/2. 524. p.

402. 1849.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A TŰZRENDESZETRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

Szóba hozatott, miszerint a közelebbi hónapokban városunkban az utcákon és közhelyeken való pipázás és szivarozás igen elhatalmazott. S most miután a tavaszi száraz idő és nagy szelek beálltak, ezekből igen veszedelmes tűzveszély következhetik, ennél fogva azok eltörlése iránt célszerű volna némi intézkedéseket tenni.

Az utcákon és közhelyeken némelyek által divatba hozni kezdett pipázás és

szivarozás a közbátorsággal merőben ellenkezően, azoknak eltiltása falragasz és templomok előtt leendő kihirdetése által azon megjegyzéssel rendeltetik a lakosoknak tudtára adatni, miszerint ezen tilalom általhágói első ízben 3 váltóforint vagy 3 napi fogságra, másodízben 6 váltóforint vagy 6 napi fogságra, s így tovább annyiszor, amennyiszor fognak büntettetni.

IV. 1504. h/2. 524–525. p.

403. 1849.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A VÁROS ÁRKAINAK RENDBEN TARTÁSÁT**

Szóba hozatott, miszerint a város szélén házzal bíró lakosok a várost körülvevő árkokat nem tisztítják, s ezáltal a víz szabad lefolyását akadályozván, sok helyett mocsárok támadnak, minélfogva szükséges volna a város szélén házzal bíró lakosoknak kötelességükül tenni, hogy az árkokat tisztítsák ki.

Ezen jelentéshez képest bodszó által közhírré tétetik, hogy a város szélén minden házzal bíró lakosok az árkok tisztán tartani szoros kötelességüknek ismerjék.

IV. 1504. h/2. 525–526. p.

404. 1849.

**KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA
A ZSELLÉREK KÖLTÖZÉSÉT**

Szóba hozatott miszerint a zselléreknek gazdájuk elleni és viszonti panaszuk naponként fordulnak elő, s annak leginkább az az oka, mivel különböző szellemű emberek egy épületbe és udvarba menve lakni, szokás szerint egy évre kötött zselléri szerződés szerint egy egész évig egymástól meg nem válhatnak. Ezeknél fogva célszerű volna a zselléri időt valamely rövidebb időre határozni meg úgy, hogy a zsellérek egy évben többször is változhatnak.

Mínthogy különböző véralkatú és szellemű embereknek huzamosb időn általi együttlakása felette sok viszálykodásokra ad alkalmat, és az által naponként több panaszok állnak elő, ennélfogva, hogy a zsellérek ne kénytelenítessenek egész éven át egy helyen lakni, a zsellérek változási ideje jövőre félévenként történhetik. Mégpedig úgy, hogy a váltási idő Dömötörkor¹ és Szent György napkor² leendő. Mely határozat a lakosok között tudomás végett közhírré tétetni rendeltetett.

IV. 1504. al 1849. 676. p. ill. ennek alapján készült másolat: IV. 1504. h/2. 526–527. p.

1/ Október 26.

2/ Április 24.

DOKUMENTUMOK JEGYZÉKE

1. Pozsony, 1659. december 6.
WESSELÉNYI FERENC NÁDOR RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A NYERSBŐR SZABAD FELVÁSÁRLÁSA VÉGETT
2. 1661. szeptember 10.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A HÁZI BORMÉRÉSRE VONATKOZÓ HATÁROZATA
3. 1662. március 2.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA MEGÚJÍTTJA A VIDÉKRŐL HOZOTT ÁRUK ELADÁSÁVAL KAPCSOLATOS KORÁBBI UTASÍTÁST
4. 1663. január 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A BÉRMUNKÁBAN ÁTVÁLLALT KÖZMUNKA DÍJAZÁSÁT
5. 1663. november 12.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VÁROS ADÓZÓ POLGÁRAINAK KERESKEDÉSRE VONATKOZÓ JOGAIRÓL
6. 1664. szeptember 21.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VÁROS FÖLDJÉN LÉVŐ NYARALÓK BÉRLETI FELTÉTELÉRŐL
7. 1669. szeptember 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A DÉZSMÁRA VONATKOZÓ RENDELETE
8. 1672. június 12.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A VADSZÁMRÓL HOZOTT RENDELETE
9. 1672. július 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RENDELETE A VÁROSI MÁZSA HASZNÁLATÁRÓL
10. 1672. július 17.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VADSZÁM ALAPJÁN KIVETETT ADÓ CSÖKKENTÉSÉRŐL
11. 1673. január 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A JUHÁSZOK KÖRÉBEN TAPASZTALT VISSZAÉLÉSEK FELSZÁMOLÁSÁRA
12. Fülek, 1677. február 25.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A PUSZTÁK HASZNÁLATÁRÓL

13. Fülek, 1677. június 2.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A SZÖKÉSEKRŐL, A VÁROSON KIVÜLI ÉPÍTKEZÉSEKRŐL, A SZŐLŐTELEPÍTÉSÉRŐL...
14. Fülek, 1677. augusztus 9.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A SZÖKÖTTEK BIRTOKAINAK ELKOBZÁSÁRŐL...
15. Fülek, 1677. november 4.
KOHÁRY IMRE FÖLDESÚRI RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK NYÉKI GÁBOR MUNKÁJÁNAK TÁMOGATÁSÁRA
16. Fülek, 1677. november 4.
KOHÁRY IMRE FÖLDESÚRI RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A PÉNZES KERTEK TULAJDONJOGÁNAK FELÜLVIZSGÁLATÁRA
17. 1678. március 9.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ INGATLANOK NYILVÁNTARTÁSÁT
18. 1678. augusztus 7.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS ÖSSZEFOGLALJA A VÁROS LAKOSSÁGÁRA VONATKOZÓ LEGFONTOSABB HATÁROZATAIT
19. 1678. augusztus 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA AZ IDEGEN KERESKEDŐKRE VONATKOZÓ KORÁBBI HATÁROZATÁT
20. 1679. augusztus 25.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA EL A DOHÁNY ÁRUSÍTÁST
21. Fülek, 1680. október 29.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A PUSZTÁK HASZNÁLATÁRŐL, A SZÖKÉSEKRŐL ÉS AZ ÖNKÉNYESKEDÉSÉRŐL
22. 1685. június 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A GABONADÉZSMÁRŐL
23. Bécs, 1686. március 28.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A VÁROSI TANÁCS TEKINTÉLYÉNEK MEGŐRZÉSÉRE
24. Pest, 1687. június 29.
KOHÁRY ISTVÁN FÖLDESÚRI RENDELETE KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A SZÖKÖTT JOBBÁGYOK VAGYONÁRŐL

25. 1689. február 10.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A PORTIO-ADÓ NAGYSÁGÁRÓL
26. 1690. február
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A PORTIO-ADÓ NAGYSÁGÁRÓL
27. 1690. május 29.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ EGYHÁZAKNAK A TATÁROKKAL SZEMBENI VÉDELMEÉRŐL
28. 1690. augusztus 6.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A FONTOSABB PÉNZEK FORGALMI ÉRTÉKÉRŐL
29. 1690. szeptember 10.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A DÉZSMA NAGYSÁGÁRÓL
30. 1691. április 17.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A TAKÁCSOK MUNKÁJÁVAL KAPCSOLATOSAN
31. 1691. május 6.
DUL MIHÁLY, KOHÁRY ISTVÁN BIRTOKAINAK INSPEKTORA URA NEVÉBEN HATÁROZATOT HOZ A VÁROSI LEGELŐK, SZŐLŐTELEPÍTÉS STB. ÜGYÉBEN
32. 1691. június 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK BÉRÉRŐL
33. 1691. augusztus 26.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A GABONA-DÉZSMÁRÓL
34. 1693. július 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK NÉHÁNY ÁRRA ÉS AZ IGAZGATÁSRA VONATKOZÓ HATÁROZATA
35. 1695.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VADSZÁM ALAPJÁN KIRÓTT ADÓ NAGYSÁGÁRÓL
36. 1695. május 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A MEZEI GAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATOSAN
37. 1696. május 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KÁROMKODÁSSAL ÉS A SZOLGÁK DÍJAZÁSÁVAL KAPCSOLATOSAN

38. 1697. január 20.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A POSTA MŰKÖDTETÉSÉRŐL
39. 1697. február 17.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VÁROS SZÁMÁRA KÖLCSÖN ADOTT PÉNZNEK AZ ADÓBA TÖRTÉNŐ BESZÁMÍTÁSÁRA
40. 1697. április 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A TIZEDENKÉNTI KOCSIK KIÁLLÍTÁSÁRÓL, A RÁCOK ÉS AZ OLÁHOK INGATLANVÁSÁRLÁSI TILALMÁRÓL ÉS A SZÉKTÓ HASZNÁLATI JOGÁRÓL
41. 1698. augusztus 17.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A GÖRÖG ÉS SZERB KERESKEDŐK MŰKÖDÉSÉT
42. 1699. szeptember 20.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN RENDELETBEN TILTJA MEG A DOHÁNYZÁST
43. 1703. február 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA EL A BOCSKORHORDÁST
44. 1709.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A BOLTOK ADÓZÁSÁRÓL
45. 1711. július 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KUN PUSZTÁKRÓL KISZORULÓ SZEGÉNYEK ELLENSZOLGÁLTATÁSÁRÓL
46. 1712. január 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KUN PUSZTÁK ÁRENDÁJÁNAK FIZETÉSÉRŐL
47. 1712. január 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A ZSIDÓ ÉS A GÖRÖG KERESKEDŐK TEVÉKENYSÉGÉT
48. 1712. február 13.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ EGYES KUN PUSZTÁK BÉRLETI DÍJÁRÓL
49. 1712. május 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A LEKÖSZÖNŐ BÍRÁK MEGVENDÉGELÉSÉRŐL

50. Csábrág, 1713. június 23.
KOHÁRY ISTVÁNNAK, KECSKEMÉT VÁROS LEGNAGYOBB FÖLDESURÁNAK UTASÍTÁSA A VÁROS TANÁCSA ÉS FŐBÍRÁJA IRÁNTI ENGEDELMESSÉGRE
51. 1715. január 23.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A DOHÁNYZÁS ELTILTÁSÁRÓL
52. 1717. május 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A CSELÉDEK MULATOZÁSÁNAK MEGTILTÁSÁRÓL
53. 1718. március 20.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A DOHÁNYZÁS ELTILTÁSÁRÓL
54. 1719. szeptember 7.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A MÉRTÉKEGYSÉGEK HASZNÁLTÁRÓL RENDELKEZIK
55. 1721. április 23.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A SZÉKBÍRÁKNAK TETT KORÁBBI ENGEDMÉNYEKET
56. 1721. április 27.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGHATÁROZZA AZ ERDŐCSŐSZÖK BÉRÉT
57. 1726. szeptember 8.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A PÁSZTOROKNAK A FEGYVERVISELÉST
58. 1724. február 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA SAJÁT MŰKÖDÉSÉT
59. 1731. február 10.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A BÁBÁK TEVÉKENYSÉGÉT
60. 1733. február 6.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A PÁSZTOROKNAK A JÓSZÁGOKKAL VALÓ KERESKEDÉST
61. 1737.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A JÖVEVÉNYEK ÉS A ZSELLÉREK BEFOGADÁSÁRÓL, VALAMINT A HANYAG TIZEDESEK MEGBÜNTETÉSÉRŐL
62. 1738. február 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOK MEGTARTÁSÁT

63. 1739. július 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KOCSMÁK ÜNNEPI NYITVATARTÁSÁT
64. 1745. július 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA BIZTOSÍTJA A VÁSÁROK RENDJÉNEK MEGTARTÁSÁT
65. 1751-1800
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK MEGÚJÍTOTT ÉS ÚJRASZERKESZTETT RENDELETEI
66. 1753. január 20.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A HÚSMÉRÉST
67. 1754. április 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ ÚTLEVELEK KIADÁSÁNAK FELTÉTELEIT
68. 1754. szeptember 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA A DÉZSMÁVAL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉGEKET
69. 1756. május 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A VÉGRENDELKEZÉSEL, AZ INGATLANOK ÁTRUHÁZÁSÁVAL ÉS A TŰZBITONSÁGGAL KAPCSOLATOS RENDELETEI
70. 1756. május 31.
A KOHÁRYAK KECSKEMÉTEN MŰKÖDŐ ÚRISZÉKE SZABÁLYOZZA A VÉGRENDELKEZÉSEK FORMÁJÁT, AZ INGATLANOK ELTULAJDONÍTÁSÁT ÉS AZ ELZÁLOGOSÍTÁS FELTÉTELEIT
71. 1758. március 9.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIBŐVÍTI A GÖRÖG KERESKEDŐK MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ RENDELETÉT
72. 1758. szeptember 16.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A CIGÁNYOK LETELEPEDÉSÉT
73. 1760. április 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A CIGÁNYOK KÖZÖTTI IGAZGATÁSI MUNKÁT
74. 1761. november 3.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A ZSIDÓ KERESKEDŐK TEVÉKENYSÉGÉT
75. 1761-1776.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RÉSZBEN MEGÚJÍTOTT ÉS ÚJÁRSZERKESZTETT RENDELETEI

76. 1762. június 28.
A KOHÁRYAK KECSKEMÉTEN MŰKÖDŐ ÚRISZÉKE SZABÁLYOZ-
ZA AZ INGATLANOK NYILVÁNTARTÁSÁT ÉS A VELÜK KAPCSO-
LATOS FELLEBBEZÉS MÓDJÁT
77. 1762. július 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGSZABJA AZ ÚRISZÉKHEZ TÖR-
TÉNŐ FELLEBBEZÉS FELTÉTELEIT
78. 1762. július 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A
TILOSBAN LEGELTETŐK BÜNTETÉSÉT
79. 1762. augusztus 21.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A GÖRÖGÖKRE VO-
NATKOZÓ INGATLANSZERZÉSI TILALMÁT
80. 1766. január 14.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA MEG A SZÓ-
LÓKBEN TÖRTÉNŐ LETELEPEDÉST
81. 1766. április 29.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN HATÁROZZA MEG
A TIZEDESEK KÖTELESSÉGEIT
82. 1767. április 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ ÜNNEPI MU-
LATSÁGOKAT
83. 1768. október 14.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A VÁROS BIZTON-
SÁGÁRA VONATKOZÓ RENDELETEIT
84. 1769. január 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK A KÖZREND MEGŐRZÉSÉRE
IRÁNYULÓ RENDELETEI
85. 1769. április 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KÖZMUNKÁBAN
VÉGZETT FUVARÓZÁS RENDJÉT
86. 1769. augusztus 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI A CIGÁ-
NYOK LETELEPEDÉSÉRE VONATKOZÓ RENDELETÉT
87. 1769.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A TIZEDKOCSI-
SOKRÓL
88. 1769.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A VÁSÁROK ALKAL-
MÁVAL A SÁTRAKBAN A KÁVÉ ÁRUSÍTÁSÁT

89. 1769.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA A MÁÁS TELEPÜLÉSESEN TÖR-
TÉNŐ KASZÁS ÉS RÉSZES ARATÓ MUNKA VÁLLALÁSÁT
90. 1772. május 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A
VÁROST ÖVEZŐ ÁROK ÉS KERÍTÉS FOLYAMATOS RENDBEN TAR-
TÁSÁNAK MÓDJÁT
91. 1772.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A LAKODALMAK,
MULATSÁGOK ÉS A VASÁRNAPOK MEGTARTÁSÁNAK RENDJÉT
92. 1773. január 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA AZ
OLAJÚTÓK MŰKÖDÉSÉT
93. 1773. október 29.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A JUHOK LEGEL-
TETÉSI DÍJÁT
94. 1774.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK A VÁROS ÉJSZAKAI
NYUGALMA ÉRDEKÉBEN
95. 1774.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KONTÁROK-
KAL SZEMBEN
96. 1775. július 21.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A TELELŐK
BÉRBEADÁSÁRÓL
97. 1775. szeptember 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A JUHOK NYÍ-
RÁSÁVAL KAPCSOLATOSAN
98. 1775. szeptember 26.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A BÚZA ÉS A
KENYÉR ÁRÁNAK SZABÁLYOZÁSÁRÓL
99. 1775. december 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ORVVADÁ-
SZATRÓL
100. 1775. december 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A CSELÉDEK
ÉV VÉGI SZABAD NAPJAIRÓL
101. 1776. január 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VADHÚS
ÁRUSÍTÁSÁRÓL

102. 1776. április 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A SERTÉSHÚS
ÁRUSÍTÁSÁNAK MÓDJÁRÓL
103. 1776. június 11.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN HATÁROZATBAN
TILTJA A VÁROSON KÍVÜLI ÉPÍTKEZÉST
104. 1776. szeptember 20.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A HÚS ÁRÁ-
RÓL
105. 1776. október 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VÁROS ÁR-
KÁNAK VÉDELMEÉRŐL
106. 1776. november 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A SZŐLŐKBŐL
A VÁROSBBA VALÓ BEKÖLTÖZÉSÉRŐL
107. 1777. január 31.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KÜLÖNFÉLE
MALMOK MŰKÖDÉSÉRŐL
108. 1777. április 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGHATÁROZZA A PINTÉREK
FELADATKÖRÉT
109. 1777. április 22.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A SERTÉSHÚS
ÁRUSÍTÁSÁRÓL
110. 1777. május 2.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ UTASOK-
NAK TÖRTÉNŐ SZÉNAELADÁSÉRŐL ÉS A KÉMÉNYSEPRÓ FIZETÉ-
SÉRŐL
111. 1777. május 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A ZSIDÓKRÓL
112. 1777. július 17.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ENGEDÉLY
NÉLKÜLI LAKHELYEK FELSZÁMOLÁSÁRÓL
113. 1777. július 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A HIVATALOS
MÁSOLATOK KIADÁSÁRÓL
114. 1777. szeptember 9.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ÁRVÁK ÉR-
DEKEINEK MEGVÉDÉSÉRŐL

115. 1778. május 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KÖVÁGÁS-
RÓL
116. 1778. május 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A TEHÉN ÉS A
JUHFEJETŐKRŐL
117. 1778. június 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A SELYEM-
HERNYÓ TENYÉSZTÉSÉRŐL
118. 1778. augusztus 21.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VÁROS ÁR-
KAINAK MEGVÉDÉSÉRŐL
119. 1778. szeptember 9.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A TIZEDKO-
CSIK LOVAINAK ELLÁTÁSÁRŐL
120. 1778. december 2.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A PÁLINKAMÉ-
RÉSÉRŐL
121. 1778. december 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A CSELÉDEKNEK,
HOGY ÚJÉV TÁJÁN A KOCSMÁKBAN GYÜLEKEZZENEK
122. 1778. december 29.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A SZIKRÁBAN
TÖRTÉNŐ FASZÉNÉGETÉSÉRŐL
123. 1779. január 8.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ALPÁRI
NÁD VÁGÁSÁRŐL
124. 1779. január 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA AZ ALPÁRI RÉTEN A
SERTÉSEK TARTÁSÁT
125. 1779. január 29.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KASZÁRNYÁ-
HOZ SZÜKSÉGES KŐ SZÁLLÍTÁSÁT
126. 1779. február 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A SZÁLFÁK KIVÁGÁ-
SÁT
127. 1779. február 26.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MÓDOSÍTTJA A MÉSZÁRSZÉKEK
NYILVÁNTARTÁSÁNAK RENDJÉT

128. 1779. március 16.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A SZÉKBÍRÁK MŰKÖDÉSÉT
129. 1779. március 16.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK ÚJABB RENDELETE A SZÓLÓTELEPÍTÉSÉRŐL
130. 1779. május 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A HÁZTELEKVÁSÁRLÁST
131. 1779. május 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KATONÁSKODÓ SZEMÉLYEK ADÓZÁSÁT
132. 1779. augusztus 13.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA A HÍZÓ MARHÁK TARTÁSÁNAK FELTÉTELEIT
133. 1779. augusztus 13.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ELRENDELI A VÁROSON KÍVÜL ENGEDÉLY NÉLKÜL ÉPÜLT LAKÓHELYEK FELSZÁMOLÁSÁT
134. 1779. augusztus 31.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A VÁGÓMARHÁKNAK A JÁRÁSOKBÓL TÖRTÉNŐ BEHAJTÁSÁT
135. 1779. november 3.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A NÁDVÁGÁST
136. 1779. november 16.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A SZIKRAI RÉTEN SERTÉSFALKÁKAT TARTSANAK
137. 1779. december 7.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN MEGTILTJA A VÁROSON KÍVÜLI LAKÁSÉPÍTÉST, ÉS SZABÁLYOZZA A VOLT KATONÁK HÁZASSÁGKÖTÉSÉNEK FELTÉTELÉT
138. 1780. február 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ OBSITOS KATONÁK SZEMÉLYI ADÓJÁT
139. 1780. május 23.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A JUHOK LEGELTETÉSÉRE ÉS A SZÓLÓKBEN LEHETSÉGES LAKÁSRA VONATKOZÓ HATÁROZATÁT
140. 1780. május 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A POLGÁRI PERES ELJÁRÁS MENETÉT

141. 1780. október 21.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A JUHÁSZOK TEVÉKENYSÉGÉRE VONATKOZÓ KORÁBBI HATÁROZATÁT
142. 1780. november 11.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A GABONA TIZEDENKÉNTI BESZOLGÁLTATÁSÁT
143. 1780. november 27.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A TÉL IDŐTARTAMÁRA ENGEDÉLYEZI ALPÁRON A SERTÉSEK TARTÁSÁT
144. 1781. március 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA A VOLT KATONÁK HÁZASSÁGKÖTÉSÉNEK FELTÉTELEIT
145. 1781. június 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ELRENDELI A LEGELTETÉSI HATÁROZAT ELLEN VÉTŐK BÜNTETÉSÉNEK BEHAJTÁSÁT
146. 1781. szeptember 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA A MARHATARTÁST
147. 1781. december 14.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RENDELETE A VAGYONBIZTONSÁG ÉRDEKÉBEN
148. 1782. február 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A VACSI ERDŐ HASZNÁLATÁT
149. 1782. március 23.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PANASZTÉTEL ÉS A JOGI KÉPVISELET FORMÁJÁT
150. 1782. április 3.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉT SZABÁLYOZZA A MARHÁK LEGELTETÉSÉT
151. 1782. április 27.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ ÉGETETT SZESZES ITALOK ÁRUSÍTÁSÁT
152. 1782. június 11.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PUSZTACSÓSZÖK TEVÉKENYSÉGÉT
153. 1782. október 8.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A PÁSZTOROK MUNKAKÖRI VISSZAÉLÉSEINEK KORLÁTOZÁSÁRA

154. 1782. november 22.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ ÉJSZAKAI
RENDFENNTARTÓK MUNKÁJÁT

155. 1783. január 14.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA A MÁSODBÍRÓ HA-
TÁSKÖRÉT, ÉS MEGTILTJA, HOGY IDEGENEKKEL SZÁNTASSÁK
AZ ÁRENDÁS FÖLDET

156. 1783. január 31.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A LAKODALMI
ÜNNEPSÉGEK IDŐTARTAMÁT ÉS SZOKÁSAIT

157. 1783. február 4.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÚJABB ENGEDMÉNYEKET AD AZ
ITT ÉLŐ GÖRÖG KERESKEDŐKNEK

158. 1783. február 7.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A CÉHEN KÍVÜLI
SZABÁS ÉS VARRÁS FELTÉTELEIT

159. 1783. február 14.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK AZ IGAVONÓK KÉ-
SZENLÉTBEN TARTÁSÁRÓL

160. 1783. november 15.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A BOR-
MÉRÉSRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT

161. 1783.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A JUHTARTÁST

162. 1784.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KURTA-
KOCSMÁK MŰKÖDÉSÉNEK VISSZASZORÍTÁSÁRA

163. 1784.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A HALÁRUSÍTÁST

164. 1785.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ELRENDELI A KÉMÉNYEK TISZ-
TÁN TARTÁSÁT

165. 1785. szeptember 18.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA AZ IDEGENEKNEK
A VÁROSBAN TÖRTÉNŐ LETELEPEDÉSÉT

166. 1786-1790.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA
TISZTSÉGVISELŐINEK ÉS ALKALMAZOTTAINAK MUNKAKÖRÉT
ÉS FELADATAIT

167. 1787. november 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A TIZEDBÍRÁK KÖTELEZETTSÉGEIT
168. 1787.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A SERTÉSEKKEL VALÓ KERESKEDÉST
169. 1787.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ERDŐK VÉDELMEÉRT
170. 1788. november 3.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI MŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT
171. 1788. november 3.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A CSELÉDEK DÍJAZÁSÁNAK MÓDJÁT
172. 1789.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A VÁROSBAN LAKÓK MÁSHOL VÁLLALJANAK MUNKÁT, ILLETVE SZABÁLYOZZA A BIRKANYÍRÁS DÍJÁT
173. 1790. november 26.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA MEG AZ ENGEDÉLY NÉLKÜLI HÚSMÉRÉST
174. 1790.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA A MESTERLEGÉNYEK LETELEPEDÉSÉT
175. 1791. szeptember 6.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SEGÍTI AZ ÁLLATTARTÁS FELTÉTELEINEK JAVÍTÁSÁT
176. 1793. június 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA EGYES MEZŐGAZDASÁGI BÉRMUNKÁSOK MUNKAVÁLLALÁSI LEHETŐSÉGEIT
177. 1794.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A KÖZERKÖLCSÖT MEGSÉRTŐKKEL SZEMBEN
178. 1795. április 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RENDELETE A SZÓLÓINGATLANOK NYILVÁNTARTÁSÁRÓL ÉS TULAJDONLÁSÁRÓL
179. 1795. november 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETTEL SEGÍTI ELŐ A VÁLASZTOTT KÖZÖNSÉG LÉTREHOZÁSÁT

180. 1795. november 26.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI ÉS MEGÚJÍTTJA A KÖZ-
BIZTONSÁG FENNTARTÁSÁRA IRÁNYULÓ RENDELETÉT
181. 1795. december 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA MONOSTOR PUSZ-
TA FELOSZTÁSÁNAK FELTÉTELEIT
182. 1796. július 25.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ EGÉSZSÉGÜGY JAVÍTÁSÁT
SZOLGÁLÓ RENDELETET HOZ
183. 1796. október 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PIACI VÁSÁR-
LÁS RENDJÉT
184. 1797. december 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI AZ EN-
GEDÉLY NÉLKÜLI BORMÉRÉSRE VONATKOZÓ KORÁBBI HATÁR-
ROZATAIT
185. 1798. október 16.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A LAKOSSÁG FEGYVEREINEK BE-
SZEDÉSÉT RENDELI EL
186. 1798. december 28.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA A JÖVEVÉNYEK LE-
TELEPEDÉSI LEHETŐSÉGEIT
187. 1800. június 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA HATÁROZATBAN SZABÁLYOZZA
A HETIVÁSÁROK RENDJÉT
188. 1800.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A PIACON TÖRTÉNŐ ÉRTÉKESÍ-
TÉST SZABÁLYOZZA
189. 1802. november 26.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA BIZTOSÍTTJA AZ UTAK SZERVE-
ZETT KARBANTARTÁSÁT
190. 1802.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A VÁROSBA KÖL-
TÖZŐK INGATLANSZERZÉSI JOGÁT
191. 1803. január 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ UTAK KAR-
BANTARTÁSÁT ÉS MEGHATÁROZZA AZ UTAKAT FELÜGYELŐK
EGYÉB FELADATAIT
192. 1803. november 18.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SEGÍTI A KATONASÁG JOBB EL-
SZÁLLÁSOLÁSÁT

193. 1804. június

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK MÁS TELEPÜLÉSEKEN TÖRTÉNŐ MUNKAVÁLLALÁSÁT

194. 1804.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A HÁZASSÁGKÖTÉST

195. 1805. június 7.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK EGY RÉSZÉNEK MUNKAVÁLLALÁSI KÖRÉT

196. 1805.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A TŰZRENDESZETTEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT

197. 1805.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A MEZŐGAZDASÁGI SZEZON MUNKÁRA JÖVŐKNEK A VÁROSBAN VALÓ LETELEPEDEST

198. 1805.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA INTÉZKEDIK A VÁROS KÖZBIZTONSÁGÁNAK JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

199. 1806.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ELRENDELI A HELYBELI ZSIDÓSÁG MEGADÓZTATÁSÁT

200. 1806

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN MEGTILTJA A SZEZON MUNKÁT VÉGZŐKNEK A VÁROSBAN TÖRTÉNŐ HUZAMOS TARTÓZKODÁST

201. 1807.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA A PUSZTÁKON TÖRTÉNŐ TEMETKEZÉST

202. 1807.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TÉGLA ÉS CSEREPÉGETŐK BÉRÉT

203. 1807.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCS SZABÁLYOZZA HIVATALI SZERVEZETÉNEK GAZDÁLKODÁSI RENDJÉT

204. 1807.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A CSELÉDEK BÉRÉT

205. 1807.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZIGORÚ BÜNTETÉSSSEL KÍVÁNJA
MEGGÁTOLNI A FACSEMETÉK ELLOPÁSÁT
206. 1808. január 11.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A PIACI RENDRE VO-
NATKOZÓ KORÁBBI HATÁROZATAIT
207. 1808. július 15.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZORGALMAZZA A VÁROS KÖZ-
TISZTASÁGÁNAK JAVÍTÁSÁT
208. 1808. szeptember 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A BORDÉZSMÁT
209. 1808.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA VÉDI A CIGÁNYOK LAKÓHELYÉT
210. 1808.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK ÚJABB RENDELETE A KURTA-
KOCSMÁZÁS BETILTÁSÁRA
211. 1808.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA A KOLDUSOK SZÁ-
MÁT
212. 1808.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK RENDELETE A GABONAÁRAK
MÉRSÉKLEÉSÉRE
213. 1808.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA A KURTA SZÉKEK MŰKÖ-
DÉSÉT
214. 1809. január 16.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGHATÁROZZA A LETELEPEDÉS
ELNYERÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ÖSSZEGET
215. 1809.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A LEGELTETÉSI
DÍJAKAT
216. 1809.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KATONAI CÉLÚ
FUVAROZÁS RENDJÉT
217. 1809.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A SZŐLŐMUNKÁ-
SOK BÉRÉT
218. 1809.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A NAPSZÁMBÉRE-
KET

219. 1809.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN TILTJA A SZÓLÓKBE
VALÓ KIKÖLTÖZÉST
220. 1809.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA, HOGY A VÁROSON KÍVÜL
BÁRKI PUTRIKBAN LAKJON
221. 1810. november 2.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN MEGTILTJA A SZOL-
GÁLÓKNAK A DÍSZES RUHÁK VISELETÉT
222. 1810.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A JUHÁSZATOT
223. 1810.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A MÉNESBEN LÉVŐ
LOVAK ENGEDÉLY NÉLKÜLI KÖLCSÖNZÉSÉT
224. 1811. április 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A VAGYON- ÉS
KÖZBIZTONSÁG MEGJAVÍTÁSÁRA
225. 1811. április 26.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MÓDOSÍTTJA A MALMOKRA VO-
NATKOZÓ KORÁBBI RENDSZABÁSÁT
226. 1811. július 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A TIZEDGYŰLÉSEKRE
VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT
227. 1811
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A CSELÉDNEK ALKALMAS SZEMÉ-
LYEK ÖSSZEÍRÁSÁT HATÁROZTA EL
228. 1811.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KAPÁSOK BÉ-
RÉT
229. 1811.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA AZ ÉJSZAKAI KIJÁ-
RÁSRA VONATKOZÓ RENDELETÉT
230. 1812. május 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI A KÖZ-
BIZTONSÁG MEGŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ HATÁROZATÁT
231. 1812. június 10.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI KORÁBBI TŰZVÉDE-
LEMMEL KAPCSOLATOS RENDELETÉT
232. 1812. november 27.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ ERDŐK VÉDELMEBEN SZABÁ-
LYOZZA A HELYI SZOKÁSOKAT

233. 1812.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA A ZSIDÓKNAK A VÁROSBAN VALÓ TARTÓZKODÁSÁT

234. 1812.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZIGORÚ BÜNTETÉS TERHE ALATT MEGTILTJA A SZERENCSEJÁTÉKOKAT

235. 1812.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY CSERE LÁT-SZATÁVAL INGATLANOKAT ELTULAJDONÍTSANAK

236. 1812.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A GÖRÖG KERESKE-DŐKNEK AZ ENGEDÉLY NÉLKÜLI LETELEPEDÉST

237. 1812.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A JUHOK NYÍRŐI-NEK MUNKABÉRÉT

238. 1812.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A JUHÁSZOK KEMÉNY FÁBÓL KÉSZÍTSENEK BOTOKAT

239. 1812.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A FEJŐS JUHÁSZOK-NAK SZAMARAK TARTÁSÁT

240. 1812.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA A SZOLGÁLÓK ÖLTÖZKÖDÉSÉT ÉS DÍJAZÁSÁT

241. 1813.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MÓDOSÍTTJA A LETELEPEDÉSI DÍJ ÖSSZEGÉT

242. 1813.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A KUR-TA MÉSZÁRSZÉKEKRE ÉS A JUHOK VÁSÁRLÁSÁRA VONATKOZÓ HATÁROZATÁT

243. 1813.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TÉGLÁK MÉRE-TÉT

244. 1813.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A TŰZRENDESZETTEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETÉT

245. 1815.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A DÍSZES JÁRMOK KÉSZÍTÉSÉT ÉS HASZNÁLATÁT

246. 1815.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A NAGYOBB KOLOMPOK HASZNÁLATÁT A VÁROSBAN

247. 1815.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ÜRGÉK FOKOZOTTABB IRTÁSÁRA

248. 1816. február 19.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A CÉHEK MŰKÖDÉSÉT

249. 1816.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A GYÜMÖLCSÖSÖK FOKOZOTTABB GONDOZÁSÁT SZORGALMAZZA

250. 1816.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A FELESLEGES PERLEKEDÉS MEGELŐZÉSE ÉRDEKÉBEN KIEGÉSZÍTI AZ INGATLANOK ADÁSVÉTELÉRE VONATKOZÓ HATÁROZATÁT

251. 1817. április 14.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA AZ ÁRENDÁS FÖLDEK CSERÉJÉT

252. 1817. szeptember 24.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MÓDOSÍTTJA A CSELÉDEK RUHAVISELÉSÉVEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETÉT

253. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ ÚRISZÉKKEL EGYETÉRTÉSBN ISMÉT SZABÁLYOZZA A VAGYON ELLENI BÜNTETTEK BEJELENTÉSI KÖTELEZETTSÉGÉT

254. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA LICITÁLÁS MELLETT JUTTAT ÚJ HÁZHELYEKET LAKOSAINAK

255. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÚJABB INTÉZKEDÉSEKET HOZ A KÖZBIZTONSÁG NÖVELÉSE ÉRDEKÉBEN

256. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A TARLÓK ÉGETÉSÉT

257. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA ERDEIBEN A SZÁRAZ GALLY SZEDÉSÉT

258. 1817.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI AZ IDEGENEK LETELEDÉSÉT KORLÁTOZÓ RENDELETEIT

259. 1817.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A KOCSMÁK
MELLETT BORDÉLYHÁZAK JÖJJENEK LÉTRE
260. 1817.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ UTCÁK TISZTASÁGÁNAK MEG-
ŐRZÉSE ÉRDEKÉBEN RENDELKEZIK
261. 1818. november 2.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VÁ-
ROS TISZTVISELŐINEK ESKÜMINTÁJÁT ÉS MUNKAKÖRÜK LEÍRÁ-
SÁT
262. 1818.
AZ ÚRISZÉK MEGTILTJA A HÁZTELEK MEGOSZTÁSÁT
263. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI AZON RENDELETÉT,
AMELY A KOCSMÁK MELLETT LÉTREJÖTT BORDÉLYOK FELSZÁ-
MOLÁSÁT KÖVETELI
264. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TIZEDGYŰLÉ-
SEK IDŐPONTJÁT
265. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI AZ ERDŐK HASZNÁ-
LATÁVAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT
266. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A KURTAKOCSMÁK-
KAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT
267. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PUSZTACSO-
SZÖK JÓSZÁGTARTÁSI JOGÁT
268. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TAKARMÁNY
TÁROLÁSÁT
269. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A TORONYBAN VALÓ
ŐRKÖDÉSRŐL SZÓLÓ HATÁROZATÁT
270. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGERŐSÍTI A TÉGLAÉGETÉSHEZ
VALÓ JOGÁT
271. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA AZ ÜNNEPEK MEG-
TARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

272. 1818.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉT MEGSZABJA A CSELÉDEK BÉRÉT
273. 1819. április 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A JUHÁSZOK JUHAINAK SZÁMÁT
274. 1819. május 24.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÁTMENETILEG FELTÉTEL NÉLKÜL ENGEDÉLYEZI MAGÁNSZEMÉLYEK SZÁMÁRA IS A CSERÉPÉGETÉST
275. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A NEMESI VÁRMEGYE INTÉZKEDÉSÉVEL ÖSSZHANGBAN KORLÁTOZZA A FEGYVERVISELÉST
276. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A HARANGJELZÉSEKKEL KAPCSOLATOSAN EGYEZSÉGET KÖT A KATOLIKUS EGYHÁZZAL
277. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A BITANG JÓSZÁGOK UTÁN KIVETETT BÜNTETÉST
278. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN VÉDI A VÁROS TISZTASÁGÁT
279. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZIGORÚAN ENGEDÉLYHEZ KÖTI AZ ÉPÍTKEZÉST
280. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGERŐSÍTIA LELEPEDÉSI ÖSSZEGRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT
281. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZNI IGYEKSZIK A JUHTENYÉSZTÉST
282. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA AZ ENGEDÉLY NÉLKÜLI TÉGLAÉGETÉST
283. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA AZ EVANGÉLIKUS EGYHÁZNAK ENGEDÉLYEZI A TÉGLAÉGETÉST
284. 1819.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA BIZONYOS FELTÉTELEK MELLETT MAGÁN SZEMÉLYEKNEK IS ENGEDÉLYEZI A CSERÉPÉGETÉST

285. 1820. december 11.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KERTÉSZEK
ADÓKÖTELEZETTSÉGEIT

286. 1820.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS MÓDOSÍTTJA A KA-
TONAI BESZÁLLÁSOLÁSRA VONATKOZÓ RENDELETÉT

287. 1820.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KITILTJA A MÁS TELEPÜLÉSEKEN
TERMELT BOROkat A VÁROS PIACÁRÓL

288. 1820.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA AZ UTAK VÉDELME-
RE KIADOTT RENDSZABÁSÁT

289. 1821. április 9.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA JAVÍTTJA A NAGYÁLLATTARTÁS
FELTÉTELEIT

290. 1821. szeptember 28.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉT RENDELETBEN SZABÁ-
LYOZZA A CSELÉDEK RUHÁZATÁT ÉS KÖTELEZI A SZOLGÁLÓ-
KAT A MUNKA VÁLLALÁSRA

291. 1821. KECSKEMÉT

VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTTI A JUHOK ELADÁSÁT
SZABÁLYOZÓ RENDELETÉT

292. 1821.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTTI A JUHÁ-
SZATTAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT

293. 1821.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A JUHÁSZOK A
VETÉSEKET LEGELTESSÉK

294. 1821.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA IGAZOLÓ LEVÉLHEZ KÖTI A KER-
TÉSZEK ÉS A CSELÉDEK ALKALMAZÁSÁT

295. 1821.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTTI A BOR,
A PÁLINKA ÉS A HÚS TILTOTT ÁRULÁSÁRA VONATKOZÓ RENDE-
LETÉT

296. 1821.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A BŐRÖKET ÉS
A GYAPJÚT A SZÉKTÓBAN MOSSÁK

297. 1822.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A NEM HELYBELI-
EK KERESKEDELMI JOGÁT

298. 1822.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÚJABB RENDELETBEN KORLÁTOZZA A JUHOK TARTÁSÁT
299. 1822.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A MEGOSZTOTT HÁZTELKEK BEÉPÍTÉSÉNEK FELTÉTELEIRŐL DÖNT
300. 1822.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN KÖTELEZI A HÁZTULAJDONOSOKAT, HOGY A KATONASÁG CÉLJÁRA ISTÁLLÓKAT ÉPÍTSENEK
301. 1822.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA IDEIGLENESEN MEGTILTJA A VIDÉKIEK SZÁMÁRA A JUHOK ELADÁSÁT
302. 1822.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY JOGI VÉGZETTSÉGGEL NEM RENDELKEZŐK MÁSOK SZÁMÁRA FOLYAMODVÁNYOKAT ÉS PERES IRATOKAT KÉSZÍTSENEK
303. 1823. február 27.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A GAZDASÁGI BIZOTTSÁG HATÁSKÖRÉT
304. 1823. február 27.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A GÖRÖG KERESKEDŐKRE VONATKOZÓ RENDSZABÁSÁT
305. 1823. október 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA KORÁBBI RENDELETÉT, AMELY SZERINT A TANÁCSHOZ KÉRELMET ÉS PERES IRATOKAT CSAK JOGI VÉGZETTSÉGŰ SZEMÉLYEK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL LEHET BENYÚJTANI
306. 1823.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA AZ ÉJSZAKAI HANGOS MULATOZÁSOKAT
307. 1823.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK A HIMLŐOLTÁS SZÉLESKÖRŰ ELVÉGZÉSE ÉS A SZEGÉNY LAKOSSÁG INGYENES ORVOSI ELLÁTÁSA ÉRDEKÉBEN
308. 1823.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PIACON TÖRTÉNŐ HELYPÉNZFIZETÉS RENDJÉT
309. 1823.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PÉKSÜTEMÉNYEKNEK A PIACON TÖRTÉNŐ ÁRUSÍTÁSÁT

310. 1823.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A GÖRÖG KERESKEDŐK KÖTELEZETTSÉGÉT ÉS A VÁROSBAN FOLYÓ KERESKEDELME
311. 1823.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A JUHTARTÁSRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT
312. 1824. június 21.
A KECSKEMÉTEN MŰKÖDŐ ÚRISZÉK A VÁROSI TANÁCCSAL EGYETÉRTÉSBEN EGYSÉGES RENDSZERBE FOGLALJA A VÁROS RENDSZABÁSAIT
313. 1824.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOKRA VONATKOZÓ RENDELETÉT
314. 1824.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A TENYÉSZERTÉSEK TARTÁSÁT
315. 1824.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A TŰZRENDÉSZET FIGYELEMBEVÉTELÉVEL SZABÁLYOZZA A KOVÁCSOK ÉS A LAKATOSOK MUNKÁJÁT
316. 1824.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI AZ UTCAK TISZTÁN TARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT
317. 1824.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY A KOCSMÁK ÁRENDÁTORAI TEVÉKENYSÉGÜKET JUHTENYÉSZTÉSSSEL KAPCSOLJÁK ÖSSZE
318. 1825. január 31.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA MEG A LAKODALMAKHOZ KAPCSOLÓDÓ NÉPSZOKÁSOK KÖVETÉSÉT
319. 1825. november 4.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VÁROS KÖZBIZTONSÁGÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT
320. 1825.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A GYÜMÖLCSFÁK GONDOSABB KEZELÉSÉT RENDELI EL
321. 1825.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A KOLDULÁSSAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT

322. 1825.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A MÁJUSFA ÁLLÍTÁST

323. 1826. november 13.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A PROSTITUÁLTAKRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

324. 1826. december 28.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A KERTÉSZEKNEK A TANYÁKON TÖRTÉNŐ TEMETKEZÉST

325. 1826.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A TŰZRENDESZETRE VONATKOZÓ HATÁROZATÁT

326. 1826.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A KÖZBIZTONSÁGRA ÉS A TŰZRENDESZETRE VONATKOZÓ RENDELETEIT

327. 1826.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A TŰZRENDESZETRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT

328. 1826.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KÉMÉNYSEPRÉS DÍJÁT

329. 1826.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI AZON RENDELETÉT, AMELY A VÁROSBA VALÓ BEKÖLTÖZÉST SZABÁLYOZZA

330. 1827. május 14.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI AZ INGATLAN SZERZÉSÉRE VONATKOZÓ KORÁBBI HATÁROZATÁT

331. 1827. június 8.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN GONDOSKODIK A KÖZREND ÉS A KÖZCSEND MEGŐRZÉSÉRŐL

332. 1827. november 13.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A STRÁZSAMESTER MUNKAKÖRÉRE VONATKOZÓ HATÁROZATÁT

333. 1827.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETET HOZ A JOGTALAN FÖLDFOGLALÁS ÉS A VELE KAPCSOLATOS VÁDASKODÁS ELLEN

334. 1827.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN VÉDI A KÖZLEGLŐKET A VÁLYOGVETŐKKEL SZEMBEN

335. 1827.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN TILTJA MEG A
TALFÁJI ERDŐBEN SZOKÁSOS MAJÁLIST
336. 1828. szeptember 5.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A POLGÁRI PERES EL-
JÁRÁSRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT
337. 1828.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A POLGÁRI PERES
ÜGYEKBEN A TANÚK KIHALLGATÁSÁNAK MÓDJÁT
338. 1828.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI A JUHÁSZATRA VO-
NATKOZÓ KORÁBBI RENDELETEIT
339. 1828.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETBEN SZABÁLYOZZA A
SERTÉSTARTÁST
340. 1828.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A MA-
JÁLIS MEGÜNNEPLÉSÉRE VONATKOZÓ KORLÁTOZÓ RENDELE-
TÉT
341. 1829. június 30.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETET HOZ A KUTAK ÉS A
HIDAK ÉPSÉGÉNEK MEGŐRZÉSÉRE
342. 1829.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELETE ÉRTELMÉBEN A CSE-
LÉDEK JÓSZÁGAIKKAL IS FELELNEK AZ ESETLEGESEN OKOZOTT
KÁRÉRT
343. 1829.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A HIVATALOK-
NAK TÖRTÉNŐ MUNKAVÉGZÉST
344. 1829.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A CÉH-LAKOMÁK
RENDJÉT
345. 1829.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK A HALOTTKÉMEK
DIJAZÁSÁRÓL
346. 1829.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A PUSZ-
TABÍRÁK MUNKAKÖRI LEÍRÁSÁT ÉS ESKÜFORMÁJÁT
347. 1830. április 23.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A KÖZTISZTASÁG ÉRDEKÉBEN
SZABÁLYOZZA A TRÁGYA TÁROLÁSÁT

348. 1830. június 14.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN TILTJA KÉMÉNYEK
FÁBÓL TÖRTÉNŐ ÉPÍTÉSÉT
349. 1830. szeptember 6.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA AZ ÁRENDÁS FÖLDEK BÉR-
BEADÁSÁT
350. 1830. november 9.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGERŐSÍTI ÉS KIEGÉSZÍTI A HI-
VATALI ESKÜVEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETÉT
351. 1830.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A TELEKRENDEZÉSEK ÜGYÉBEN
HATÁROZ
352. 1831. július 7.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK A LEGSZEGÉNYEB-
BEK TEMETKEZÉSSSEL KAPCSOLATOS SEGÍTÉSÉRŐL
353. 1833. január 31.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A LÁRMÁS LAKODAL-
MI SZOKÁSOK KÖVETÉSÉT
354. 1833. április 19.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A TŰZ-
RENDESZETTEL KAPCSOLATOS KORÁBBI INTÉZKEDÉSEIT
355. 1833.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A VÁLASZTOTT KÖZÖNSÉG JA-
VASLATÁNAK MEGFELELŐEN SZABÁLYOZZA A TÉGLA ÉS A CSE-
RÉPÉGETÉST
356. 1833.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A MALMOK MÉRTÉKESZKÖZEIT
EGYSÉGESÍTI
357. 1833.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VA-
SÁR- ÉS ÜNNEPNAPOK MEGTARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI
HATÁROZATAIT
358. 1834.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KOCSMÁK NYIT-
VATARTÁSÁT
359. 1834.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN MEGTILTJA, HOGY A
JUHÁSZOK HÁTAS LOVAT TARTSANAK
360. 1835.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A PUSZTASZERI
LEGELŐK HASZNÁLATÁT

361. 1835.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN SZABÁLYOZZA A BORMÉRÉST
362. 1836.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY ÁRENDÁS FÖLDEKET A TANÁCS MEGKERÜLÉSÉVEL MÁSNAK ÁTENGEDJENEK
363. 1839.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA RENDELKEZIK A KÖZERKÖLCSÖK VÉDELME ÉRDEKÉBEN
364. 1839.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI A VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOK MEGTARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT
365. 1839.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI TÖBB KORÁBBI STATUTUMÁT
366. 1840.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A KÜLÖNBÖZŐ TÁNCOS MULATSÁGOKRA FELÜGYELŐKET NEVEZ KI
367. 1840.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A HÁZTELKEK INDOKOLATLAN FELTÖLTÉSÉT
368. 1840.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KORLÁTOZZA AZ ÉLELMISZEREKKEL VALÓ NYERÉSZKEDÉST
369. 1840.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA FELLÉP A JOGTALAN TELEKMÓDOSÍTÁSSAL SZEMBEN
370. 1840.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A VÁROSBAN TANULÓ SZLOVÁK DIÁKOK HÁZALÁSÁT
371. 1840.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN TILTJA, HOGY AZ ÁRENDÁS FÖLDEKET IDEGENEKNEK ADJÁK BÉRBE
372. 1840.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A HELYŐRSÉG PARANCSNOKÁNAK BEVONÁSÁVAL KISÉRLI MEG ELTILTANI A KATONÁKAT AZ UTCÁN TÖRTÉNŐ DOHÁNYZÁSTÓL
373. 1841.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A BORMÉRÉSSSEL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT

374. 1841.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN TILTJA A KÖZFÖL-
DEK ELFOGLALÁSÁT

375. 1841.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A CSE-
LÉDBÁLOKKAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETÉT

376. 1841.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A KÖZ-
CSEND MEGTARTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI HATÁROZATAIT

377. 1841.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A BELSŐ COMMIS-
SARIUS, A STRÁZSAMESTER ÉS AZ UDVARI GAZDA MUNKAKÖ-
RÉT

378. 1842. november 8.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ ÁRENDÁS FÖL-
DEK ÖRÖKLÉSI RENDJÉT

379. 1842.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A CSELÉDEK SZÁMÁ-
RA A MULATOZÁST

380. 1842.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA AZ ÁRVÁK VA-
GYONÁNAK ÁRVEREZÉSI KÖRÜLMÉNYEIT

381. 1842.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA TILTJA A JUHOKNAK A SZÓLÓK
KÖZÖTTI FEJETÉSÉT

382. 1842.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A BELSŐ REND MEGTARTÁSA ÉR-
DEKÉBEN ÚJJÁSZERVEZI ÉS MEGERŐSÍTI A VÁROS RENDFENN-
TARTÓ ERŐIT

383. 1843.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A FAÁRUK VÁ-
ROSBAN TÖRTÉNŐ TÁROLÁSÁT

384. 1843.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A TELKEK ÉS A JÁR-
DÁK INDOKOLATLAN FELTÖLTÉSÉRE VONATKOZÓ RENDELETÉT

385. 1843.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A KOCSMÁK
KERTHELYISÉGÉNEK KIALAKÍTÁSÁT

386. 1843.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA A TÉGLA ÉS CSERÉP
KÉSZÍTÉSRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDSZABÁSÁT

387. 1843.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA A KERESKEDŐKNEK,
HOGY GYEREKEKNEK LÓPORT KISZOLGÁLJANAK
388. 1844. július 1.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI A PROS-
TITÚCIÓRA VONATKOZÓ RENDELETÉT
389. 1844.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A SZOLGÁK, SZOLGÁLÓK, KERTÉ-
SZEK ÉS PÁSZTOROK SZÁMÁRA CSELÉDKÖNYV KIADÁSÁT REN-
DELI EL
390. 1845. március
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGTILTJA, HOGY HIVATALOS
JÓVÁHAGYÁS NÉLKÜL HASZONBÉRES FÖLDEKRŐL SZERZŐDÉST
KÖSSENEK
391. 1845.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIBŐVÍTI A VÁROS
KÖZBIZTONSÁGÁT ELŐSEGÍTŐ KORÁBBI RENDELETÉT
392. 1846.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A HÁZ-
TELKEK MEGOSZTÁSÁRA VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT
393. 1846.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A DO-
HÁNYZÁSSAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDELETEIT
394. 1846.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA KIEGÉSZÍTI ÉS MEGÚJÍTTJA A
TÁNCVIGALMAK TARTÁSÁVAL KAPCSOLATOS KORÁBBI RENDE-
LETEIT
395. 1846.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VÁ-
ROS LAKOSAINAK KÖZERKÖLCSÉT VÉDŐ RENDELETEIT
396. 1846.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A VÁ-
ROS KÖZBIZTONSÁGÁNAK MEGŐRZÉSÉT SZOLGÁLÓ KORÁBBI
RENDELETÉT
397. 1847.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA A VÁROS KÖZTISZTASÁGA ÉRDE-
KÉBEN HOZ RENDELETET
398. 1848. január 7.
KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ISMÉTELTEN ELRENDELI A CSE-
LÉDKÖNYVEK ALKALMAZÁSÁT

399. 1848.

KECSKEMÉT VÁROS KÖZGYŰLÉSI HÁZSZABÁLYAI

400. 1848.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A TŰZ-
RENDÉSZETRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

401. 1848.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA ÚJABB RENDELETET HOZ A KÖZ-
TISZTASÁG ÉS A KÖZEGÉSZSÉG ÉRDEKÉBEN

402. 1849.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA MEGÚJÍTJA ÉS KIEGÉSZÍTI A TŰZ-
RENDÉSZETRE VONATKOZÓ KORÁBBI RENDELETÉT

403. 1849.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A VÁROS ÁRKAI-
NAK RENDBEN TARTÁSÁT

404. 1849.

KECSKEMÉT VÁROS TANÁCSA SZABÁLYOZZA A ZSELLÉREK
KÖLTÖZÉSÉT

Bognár	383
Bojtár	141, 292
Bolt	18, 25, 26, 31, 34, 44, 47, 75, 151, 157, 166, 203, 310, 313, 357
Bor	2, 7, 29, 47, 63, 68, 120, 160, 162, 261, 287, 295, 357
Borbiró	183, 191, 215, 222, 227, 243, 259, 287, 292, 317
Bordézsmá	68, 166, 208
Bordélyház	259, 263
Bormérés	1, 18, 65, 101, 160, 184, 263, 287, 361, 373, 382
Bőrkapca	37
Borkereskedő	111
Búza	7, 22, 29, 98, 189, 377
Búzamalom	107
Búzapiac	188
Bürgejuh	97

C,Cs

Cégéres bűn	18
Céh	158, 174, 248, 319, 344, 383
Céhgyűlés	248, 315
Céhkommiszárius	248
Céhlakoma	91, 210, 344
Céhmester	5, 95, 248
Chyurgus	307
Cigány	25, 65, 72, 73, 86, 88, 112, 133, 188, 209, 220
Cimboraság	45, 303
Cirok	22
Col	243
Convocalt birák	12
Csavargás	65, 83, 86, 99, 147, 319, 370, 395
Csaplár	166, 187, 261
Csapszék	75, 86, 100, 162
Csárda	83, 120

Cseléd	52, 65, 75, 100, 117, 121, 154, 166, 171, 195, 204, 227, 228, 252, 272, 290, 294, 312, 327, 342, 364, 375, 379, 389, 391, 394, 398, 400
Cselédbál	375, 394
Cselédek mulatozása	52, 100
Cselédek szerződötetése	65
Cselédkönyv	389, 398
Csendtiszt	399
Csereberélés	86
Cserény	227, 346
Cserépedény	188
Cserépegetés	202, 274, 284, 355, 386
Cseréptető	354
Cserzővarga	310
Csikós	188, 223, 289
Csizmadia	1, 5, 13
Csorda	31, 311
Csordajárás	13, 175
Csősz	31, 99, 126, 152, 191, 275, 289, 346
Csupor	225

D

Darabont	94, 154, 166, 203, 319, 332, 382
Dardanárius	1. szatócs
Dékán	5
Dellő tó	319
Deresre vonás	51
Dézsmá	7, 14, 29, 31, 39, 68, 96, 166
Disznótor	198
Dobos	380
Dohány	20, 42, 51, 53
Dohányzás	372, 393
Doktor	1. orvos
Dologtalan	188
Dorbézőlás	83, 84
Dög	128
Döghalál	18

E,É

Ecclésia	1. egyház
Egészségügy	182
Electa	
communitas	1. választott közönség
Electus	224, 227, 230, 266, 272, 289, 319
Egyház	27, 91, 115, 170, 187, 276
Egyházi gyűlés	352
Egyházi személyek	59
Elégtétel	39
Elévülés	65, 76
Elidegenítés	65
Elkobzás	187
Elköltözés	1. migráció
Elővásárlás	183
Elsőbbségi jog	250, 312
Eltartás	250, 312
Elzálogosítás	70
Emeletes ház	328
Eperfa	117, 129
Erdő	75, 148, 155, 169, 191, 232, 245, 257, 321, 339, 346
Erdőcsősz	56
Erdőfelügyelő	257, 265
Erdőhasználat	148, 265
Erőszakosság	312
Eskümintá	261
Evangélikus egyház	283
Égett bor	18
Éjjeli őr	180, 377, 382, 391
Éjszakai kijárási	65, 230
Éjszakai vigyázó	154, 166
Élelem	7, 11, 39, 187
Élelmiszer	368
Élés	1. élelem
Élet	1. élelem
Életvesztés	23
Élőföld	85, 86, 281
Építési engedély	224, 279

F

Faárusítás	65, 75
Faedény	188
Fakémény	348, 358
Faültetés	83, 205
Faggyú	188
Falka	381
Falkás barom	65
Faszék	122, 187
Fattyas leány	1. leányanya
Fegyverviselés	57, 185, 275
Fejelés	381
Fejős juhász	68, 239, 292
Fejőstehén	134
Fekvő birtok	1. ingatlan
Felekezetek	248
Felház	1. emeletes ház
Fellebbezés	
elsőfokú bírói döntés ellen	77
Felperes	149, 312
Ferencesrendiek	187
Fertály (gabonaűrmérték)	56
Fiscalis	65, 70, 227, 246, 261
Fogadó	75, 94, 110, 230, 317, 394
Fogoly (madár)	101
Fogott birák	3, 11
Folyamodvány	302, 305, 312
Fonó	197
Fonó lányok	165
Font	9, 55, 187, 188
Formális per	312
Forspont	166, 216, 319, 365, 377
Főgazdák	83, 84
Földbánya	334
Földbirtok felosztása	181
Földbirtoklás	221
Földes gazda	285
Földesúr	1, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 31, 50
Földesúri cenzus	22, 138, 166
Földesúri inspektor	31

Hivatalos másolat	113
Hízó marha	132
Homoki kápolna	188
Hordó	187
Horvátok	310
Húsmérés	66, 187, 188, 295

I

Ice	188
Idegen	19, 60, 65, 103, 165, 187, 190, 211, 218, 242, 258, 291, 297, 301, 310, 312, 319, 321, 325, 326, 329, 330, 349, 371, 377, 391, 395
Igavonók	222
Igazgatás	l. közigazgatás
Igazoló könyv	l. cselédkönyv
Inas	236
Ingatlan	312, 329, 330
Ingatlanok cseréje	235, 312
Ingatlanok nyilvántartása	76, 77, 312
Ingatlan- vásárlás	40, 65, 69, 70, 79, 190, 250, 312
Instancia	l. folyamodvány
Interes	l. kamat
Inzsenér	l. mérnök
Istálló	18, 25, 26, 80, 159, 192, 231, 286, 300, 319, 327

J

Jármos gazdák	85
Járom	245
Jogi képviselő	149
Jószágkereskedelem	60
Jószágnemesítés	289
Jószágvesztés	23

Jövevény	18, 37, 53, 61, 75, 83, 84, 101, 165, 186, 224, 236, 312, 329
Juh	7, 93, 97, 139, 152, 187, 188, 191, 222, 238, 273, 291, 298, 311, 317, 346, 365, 381
Juhász	2, 11, 36, 141, 188, 222, 238, 239, 273, 285, 298, 338, 359

Juhászat	222, 281, 292, 311, 338
Juhászbót	238
Juhfejető	116
Juhjárás	346
Juhnyírás	97
Juhok behajtása	238
Juhos gazda	11, 141
Juhtartás	65, 161

K

Kalács	309
Kalmár	l. kereskedő
Kamat	8
Kanász	65, 143, 289
Kancellista	166
Kántárvas	9
Kapálás	62, 229
Kapás	188
Kapitány	83, 94
Kapitányi hivatal	389
Kapus	13, 83, 224
Kaszáló	16, 65, 124, 136, 143
Kaszárnya	85, 108, 125, 166, 319
Kaszás	89, 166, 176, 218
Kaszinó	366
Katona	372, 377
Katonai beszállásolás	166, 167, 192, 286, 300, 319
Katonai komisszárius	261
Katonák adózása	131
Katonák élelmezése	377

Katonatiszt	85, 108	Kisbíró	53
Kántálók	91, 217	Kóbor személyek	65, 83, 165
Kápolna	65	Kockázás	88
Kárbecslés	12	Kocsma	2, 63, 198, 230, 232, 259, 263, 266, 287, 317, 319, 323, 325, 331, 332, 346, 357, 358, 361, 362, 379, 382, 385, 388, 391, 394, 396
Kártérítés	12, 78	Kocsmatartási jog	181
Káromkodás	18, 38, 65, 177	Koldús	75, 91, 188, 211, 319, 320, 329, 332, 370, 377
Kártyázás	82, 88, 396	Kolomp	246, 364
Kásamalon	107, 225	Kontár	13, 95
Kávéárusítás	88, 111	Korsós	112
Kávéház	198, 234, 366, 394, 395, 396	Kóser bor	199
Kenyér	98	Kótya-vetye	292
Kenyérsütők	98, 188	Kovács	5, 87, 122, 315, 354
Kemence	139	Ködmön	37
Kerektó	296	Kőfejtés	125
Kereskedelem	11, 13, 18, 19, 26, 67, 71, 74, 101, 111, 122, 163, 187, 233, 236, 297, 304, 310, 313, 387	Kölcsön	39
Kereskedelem		Köles	22, 65
korlátozása	3, 18, 19, 41, 65, 74	Kőműves	75
Kereskedelmi jog	5	Kővágás	115
Keresztelés	59	Közbátorság	1. közbiztonság
Kert		Közbiztonság	65, 83, 84, 154, 180, 197, 224, 227, 244, 255, 318, 319, 326, 330, 376, 382, 391, 396
(1. még mezei-)	13, 25, 26, 31, 35, 45, 65, 68, 76, 96, 110, 116, 129, 132, 134, 139, 146, 216, 242, 312, 365	Közkerkölcs	177
Kertes gazda	14, 16, 25	Közföld	65
Kertetlen gazda	16	Közgyűlés	399
Kertész	189, 191, 197, 211, 227, 228, 247, 285, 294, 319, 324, 329, 389, 391	Közigazgatás	73
Kezesség	13	Közlegelő	273, 334, 365, 371, 374
Kémény	65, 139, 164, 219	Közlekedés	18, 65
Kéményseprő	110, 164, 328, 348	Közmunka	4, 83, 85, 159, 166, 191, 244, 395
Kéregetek	91	Közönséges ház	1. városháza
Kézfogó	75, 144, 198	Közönséges hely	18
Kiköltözés	219	Közrend	1. közbiztonság
Kiköltöző lakos		Közterhek	167
(1. még migráció)	312		

Köztisztaság	65, 191, 207, 224, 260, 278, 316, 347, 397, 401
Kufár	18, 188
Kun puszták	45, 46, 48
Kupec	242, 311
Kurta farka	222, 289, 292, 311, 314, 339
Kurtakocsmá	47, 65, 120, 160, 162, 166, 183, 187, 210, 224, 242, 266
Kurtamészárszék	65, 102, 166, 173, 213, 242, 266, 291, 295, 312
Kút	175, 191, 289, 303, 341, 346

L

Lakodalom	75, 91, 156, 198, 318, 353
Lakosi jog	285, 326, 329, 330
Lakatos	315, 354
Leányanya	75
Leccsapolás	319
Legény	1. mesterlegény
Legeltetési díj	1. szájpénz
Legeltetési határozat	145
Legeltetés szabályozása	75
Les	99
Letartóztatás	65
Letelepedés	186, 197, 214, 258
Letelepedési díj	241, 280
Levéltár	65, 70, 114, 261, 312
Licitálás	254, 312
Limitatio	1. árszabás
Liszt	377
Ló	187, 223, 227, 255, 285, 346, 360, 377
Lopás	75, 88, 180, 224, 226, 253, 338, 377
Lovaglás	18, 65
Lópor	387
Luteránusok	1. evangélikusok

M

Madarak	101
Magazin	1. raktár
Magyar juh	97
Magyaros életmód	86
Magyar tímár	397
Majális	335, 340, 376
Major	25, 26, 227
Mojorkodás	190
Makacsság büntette	312
Malom	8, 18, 76, 107, 225, 312, 313, 356, 357
Marha	1. szarvasmarha
Marhatrágya	126
Marhaszám	8, 10, 25, 26, 35, 39
Marhatartás	146, 150, 152, 303
Marhatenyésztés	1. marhatartás
Májusfa	322
Másodbíró	155, 166
Mázsa	1. mérleg
Mázsakő	9
Mesterlegény	91, 174, 236, 306, 331, 344
Mesterember	5, 71, 85, 111, 187, 203, 286, 297, 310, 343
Mezei kert	
(1. még kert)	14, 16, 21, 65, 69, 70, 190, 227, 312
Mezei komisszárius	261
Mezei rendőrkapitány	261
Mező	31, 36, 65, 222
Mezőgazdasági munkabér	
(1. még bér)	32, 172
Ménes	65, 223, 289, 303, 346, 360
Mérleg	9
Mérleghamisítás	9
Mértékek	188, 261, 332, 356, 377
Mérnök	166, 374
Mértékegységek használata	54, 188
Mészáros	188, 319

Mészárszék 9, 65, 75, 104, 166, 187,
291, 332, 377

Migráció
(l. még elköltözés, letelepedés) 14,
18, 37, 53, 61, 69, 70, 75, 83,
84, 165, 190, 312

Mocskolódás 23

Molnár 107, 112, 225

Monostori gazda 166

Mulatságok 91, 230, 306, 318, 379

Munkabér
(l. még bér) 92, 106, 110, 164, 188

Munkakényszer 389

Munkaköri leírás 81, 166, 261

Munkavállalás 172

Muzsikus 65, 75, 86, 91, 318, 331

N,Ny

Nagyállattartás 289

Nád 122, 123, 143, 166, 188

Nádfedél 279, 354

Nádvágás 135

Násznagy 75, 186, 258, 319, 329

Nemesi szabadság 295

Nemesi vármegye 60

Népgyűlés 5, 38

Népszokás 318

Notárius 113, 166, 261, 298

Nyaraló 6, 12

Nyaraltatás 292, 303

Nyájjuhász 68, 141, 292

Nyári járás 134

Nyersbőrkereskedő 1

Nyilvántartások vezetése 83

Nyírás 11, 237, 273

Nyomás 13, 31, 65, 103, 137, 242,
311, 314, 334, 341, 381

Nyomda 389

Nyomtatás 7

O

Obsitosok házasságkötése 137, 144

Obsitosok személyi adója 138

Olajsutu l. olajütő

Oláh 40

Orgazda 147, 377

Országút 65

Országos vásár 187, 213, 301, 310

Orvos 182, 198, 307, 397

Orvosság 307

Orvvadász 99

Ö

Ökör 246, 285

Ökörcsordajárás 152, 346

Önbíráskodás 12

Önkényeskedés 21

Öreggazda 289

Örlés 18, 225, 313, 364, 365

Örökbevallás 17

Örökös eladás 312

Örökösödés 69, 70, 312, 378

Örökség 24

Összeírás 72, 83, 84, 191, 228, 285,
298, 303, 319, 324, 391

P

Panasztétel 149

Paráznaság 75

Passus l. útlevél

Patika 319

Patikaszer l. gyógyszer

Pálinka 18, 63, 65, 120, 151, 295

Pálinkafőző üst 120

Pályairányítás 75

Pásztor 57, 60, 65, 83, 84, 153, 222,
227, 275, 289, 303, 319, 342,
346, 360, 389

Pátens 21, 23

Pecsétes levél 11

Pellengér	53	Prókátor	
Pék	377	(l. még ügyvéd)	302, 312
Péksütemények	309	Protokollista	261
Pénzbüntetés	2, 11, 13, 18, 21, 22, 31, 32, 37, 42, 51, 65, 66, 74, 75, 78, 101, 102, 125, 134, 139, 146, 173, 177, 184, 200, 205, 207, 216, 217, 221, 223, 226, 227, 229, 231, 233, 234, 236, 242, 245, 249, 266, 271, 277, 279, 293, 295, 312, 313, 316, 319, 322, 329, 333, 334, 346, 361, 364, 365, 374, 389, 394, 398, 402	Prostitúció	75, 88, 177, 228, 323, 361, 363, 377, 388, 396
Pénzek forgalmi értéke	28	Pruszlik	221
Pénzeskert	16, 45, 68	Puska	275
Pénzes örökség	16	Puskás	75, 99, 101
Pénzes szőlő	7, 31, 65	Pusza	12, 21, 22, 31, 36, 45, 46, 48, 60, 65, 68, 75, 93, 96, 120, 134, 149, 166, 181, 190, 191, 201, 227, 275, 288, 303, 324, 329, 346, 352, 371, 389, 391, 396
Perceptor	169, 261	Pusztabíró	201, 227, 346
Peres ügyek	58, 250, 312, 336, 337	Pusztacsász	152, 267, 289
Perköltség	77	Pusztagazda	289
Pernyés gödör	65	Pusztázó hadnagy	213, 227, 255, 292, 319, 332, 346, 391
Piac	18, 25, 75, 91, 101, 120, 166, 168, 187, 188, 206, 242, 261, 286, 291, 308, 309, 311, 332, 357, 365, 377, 395	Putri	112, 220, 319, 355
Piacfelügyelet	183		
Piaristák	202, 370	R	
Pintér	108, 166	Rablók	227
Pipázás tilalma	65, 196, 231, 327, 377, 393, 400, 402	Rabok	166, 319
Pisztoly	275	Raktár	254
Pitvar	65	Rácok	40, 41
Polgár	94, 154, 166, 261	Ráctemető	133
Polgári per	140	Rágalmazás	312
Poltura	187	Reformátusok	62
Porkoláb	166	Református templom	188
Porció (takarmány)	87, 227	Rendtartás	1. szabályrendelet
Porció-adó	25, 26, 29	Részes	85, 193, 195
Posta	191	Részes arató	88
Pozsonyi mértékek	54	Rét	14, 65, 135, 136, 143, 227
		Rideg	18, 25, 26, 83, 84
		Rosolis	120, 151
		Rovás	128, 298
		Rőf	188
		Ruhaviselet	204, 220, 240, 252, 290

S,Sz			
Sáfár	166, 168, 261	Szajbér	1. szájpénz
Sallárium	1. bér	Szajpénz	93, 166, 187, 191, 215, 222, 261, 289, 298, 303, 314, 346, 360
Sás	188	Szalfák vágása	126
Sátor	88, 166	Szállás	36, 48, 227
Seborvos	345	Szállásmester	261
Selyemhernyó	117	Számadó	289
Sertéskereskedelem	3, 109, 168, 187, 188	Szántás	62
Sertéstartás	65, 124, 136, 143, 285, 314, 339, 346	Szántóföld	14, 31
Sertésszék	187	Szántóföld igénylése	65
Sertésvágás	196	Szárazság	256
Sétatér	388	Szárazmalom	1. malom
Sing	19	Szárnyék	346
Sör	357	Szekér	187, 245
Sörház	198	Személyadó	25, 26, 35, 83
Sörmérés	263	Szentháromság szobor	188
Summárius per	312	Szerencsejátékok	82, 88, 234
Strázsa	73, 85, 154, 319, 325, 332	Szerződészegés	75
Strázsamester	64, 187, 198, 200, 213, 220, 258, 287, 319, 332, 340, 377, 382	Szerszám	187
Suba	297	Szégyenvallás	18
Súk	243	Székarendátor	109
Summa adó	22, 25	Székbíró	9, 34, 55, 128
Summapénz	1. summa adó	Széktó	40, 187, 296
Sütőasszony	166	Széksó	227, 346
Süveg	37	Szélmalom	103, 112, 133
Szabad személy	1. prostitúció	Szélmolnár	112, 133
Szabályrendelet	12	Széna	110, 128, 166, 377
Szabó	5, 158	Szénagyűjtő	128
Szabó céh	158	Szénakötő	166
Szalma	188, 377	Szidalmazás	312
Szalonna	187	Szijgyártó	87
Szamár	239, 338, 346	Színes bőrök	310
Szappanos	5, 9, 188, 397	Szivarozás	393, 400, 402
Szappanos céh	9	Szlovák diákok	370
Szarvasmarha	187, 191, 227, 255, 289, 346, 360	Szóbeli sértés	177
Szatócs	319	Szolga	18, 37, 38, 53, 75, 227, 319, 375, 389
		Szolgák bére	8, 37
		Szolgáló	18, 65, 75, 204, 221, 240, 252, 259, 272, 290, 375, 389

Szolgálómester	5	Telelő	65, 96, 141, 289
Szórakozás korlátozása	65	Teletetés	292, 298, 303
Szökés	13, 14, 21, 24, 75, 389	Temetkezés	182, 201, 324, 352
Szökött katona	65	Temető	103, 112
Szőlő	2, 7, 13, 14, 25, 26, 31, 35, 62, 65, 76, 79, 80, 99, 103, 106, 137, 187, 188, 219, 245, 268, 285, 312, 319, 320, 333, 365, 374, 381, 396	Templom	187
Szőlőtelepítés	13, 31, 129	Testamentum	65, 69, 70
Szőlőfoglalás	13, 31	Testi fenyítés	2, 27, 42, 51, 52, 53, 56, 65, 74, 75, 94, 121, 173, 177, 184, 200, 205, 207, 216, 217, 221, 223, 229, 231, 233, 238, 243, 245, 246, 252, 266, 279, 292, 312, 322, 329, 346, 364, 389, 398, 402
Szőlőmunkás	219, 229	Testi sértés	177, 312
Szubasa	15	Téglaégetés	202, 243, 270, 282, 283, 355, 386
Szűcs	1, 397	Tézsలాfej	245
Szüret	291, 365	Tilalmas hely	12
T			
Takács	30, 206	Tilalomfa	191
Takarmány	196, 268, 313	Tilalompénz	78
Tanácsháza	1. városháza	Tímár	1, 310
Tanácsülés rendje	58	Tiszti főorvos	397
Tanú	140, 337	Titoktartás	261
Tanulók	400	Tized (városrész)	18, 38, 88, 141, 144, 156, 162, 180
Tanya	65, 75, 99, 147, 191, 213, 227, 228, 245, 275, 285, 292, 312, 313, 325, 329, 333, 389	Tizedbíró	82, 83, 85, 90, 162, 165, 167, 216
Tanyai csósz	285	Tizedes	52, 53, 61, 73, 81, 82, 83, 109, 125, 156, 166, 180, 196, 197, 198, 319, 362, 391, 396
Tanyapásztor	191	Tizedgyűlés	83, 84, 165, 221, 226, 230, 264, 306, 307, 312, 313, 329, 333, 338, 341, 352, 354, 365, 371, 397, 398
Tarlóégetés	256	Tizedistálló	87
Tartózkodási engedély	233	Tizedkocsis	34, 40, 87, 119, 166
Tatárok	27	Tokaji bor	120
Taxa	187, 332	Tolvaj	255, 312
Tál	187	Tolvajlás	11, 36, 65, 83, 128, 147, 153, 165, 224, 226, 227, 312, 396
Tánc (vigalom)	52, 88, 91, 366, 379, 394		
Tehén	285		
Tehénfejető	116		
Telekkiegyesítés	369		
Telekkönyvezés	65		
Telekmegosztás	65, 392		
Telekrendezés	351		

Tornyos	166, 269
Toronyóra	276
Toronyórség	244, 269
Tótok	197, 200
Tök	65
Töltés	191
Tömlőc	52, 75
Török állami felügyelet	15
Törvényszék	3
Tózsér	31
Trágya tárolása	347, 365
Tüzifa	188
Tüzi kassza	329
Tűzoltás	319, 332
Tűzszállítás	65
Tűzvédelem	65, 69, 164, 166, 196, 224, 231, 244, 314, 319, 325, 326, 327, 354, 377, 385, 387, 400, 402
Tűzvész	51, 165, 276, 332

U,Ú

Udvari gazda	377
Urak földje	45
Utas	110
Utcakapitány	82, 84
Utcák tisztasága	260
Uzsora	8
Úriszék	12, 13, 14, 15, 16, 65, 69, 70, 76, 77, 111, 250, 253, 262, 271, 302, 312, 319
Út	166, 288, 319, 374
Útfelügyelő	189, 191, 211, 227, 255, 260, 285, 288
Úti kassza	191, 260
Útkarbantartás	189, 191
Útlátó	1. útfelügyelő
Útlevel	67, 83

Ü

Ügyvéd	69
Ünnepi mulatságok	81, 91
Ürgeirtás	247

V

Vachter	1. bakter
Vad	188
Vadszám	1. marhaszám
Vadászat	191, 275
Vadhús	101
Vadnyúl	101
Vagyongbiztonság	147, 224, 253
Varga	1, 5
Varróasszonyok	158
Vasár- és ünnepnapok megtartása	18, 62, 63, 75, 91, 168, 177, 271, 313, 357, 364, 365
Vasáros	66
Vasfazék	153
Vádlevél	312
Vágóhíd	319, 332
Vágómarha	134
Választott közönség	179, 310, 318, 319, 341, 345, 353, 355, 371, 378, 382, 389, 396, 397, 400
Vályogvető	220, 319, 334, 355
Vámcsupor	1. csupor
Vármegye	188, 275, 307
Városadományja föld	16, 65
Városárok	65, 83, 90, 105, 118, 224, 319, 403
Városból való kicsapatás	18, 75
Város földje	6, 45, 68, 75, 134, 190, 216
Városgazda	87, 166, 168, 179, 261
Városgyűlés	1. népgyűlés

Városháza	12, 166, 187, 312, 332, 340, 377	Zöldpiac	188
Városi policia	319	Zöldség	187
Városi törvényszék	1. törvényszék	Zsellér	18, 53, 61, 68, 75, 83, 84, 99, 101, 180, 191, 247, 266, 285, 310, 312, 319, 329, 396, 404
Város jogai	181	Zsidó	47, 74, 111, 187, 199, 206, 233
Városkapu	83, 224	Zsivány	227
Város kerítése	83, 90	Zsup	188
Város kocsisai	87, 203, 377		
Város könyve	178		
Város levele	18, 312		
Város lovai	87, 377		
Város ménese	166		
Városon kívüli építkezés	13, 80, 103, 106, 133, 137		
Város pecsétje	233, 285, 312, 321, 332		
Város pincéje	18, 52, 108, 120		
Vásár	13, 64, 65, 88, 109, 111, 166, 189, 261, 289, 301, 332, 377		
Vásárbíró	187, 211, 242, 310		
Vásárlás szabályozása	188		
Vásári pince	65		
Vásártér	80		
Vászon	187		
Veder	187		
Vendégfogadó	1. fogadó		
Vendégmunkások	319		
Verekedés	65, 94		
Verem	191		
Vetés	293		
Véka	188, 189, 225		
Vidéki	5		
Vigyázó	5, 84		
Vízpuska	319		

Z,Zs

Zab	22, 29, 377
Zálogbirtok	12, 65, 70, 90
Zálogos eladás	312
Zálogszerződés	312

BIBLIOGRÁFIA

- BALANYI Béla: Kecskemét gazdasági jelentősége a XVIII. század végéig. In: Kecskemét, Tanulmányok a város múltjáról, jelenéről. Szerk.: HELTAI Nándor. Kecskemét, 1968. 75–95. p.
- BÁLINTNÉ MIKES Katalin: Kecskemét város Tanácsa a XV–XIX. században. In: B–K. m.m. II. Kecskemét, 1979. 5–57. p.
- HOLCZER József: Adatok a kecskeméti Piarista Gimnázium színjátszásához. Levéltári Füzetek, IV. 5–82. p.
- HORNYIK János: A kecskeméti zsidók története. Levéltári Füzetek (Bács–Kiskun megye) II. Gyula, 1988. 80. p. (A szöveget gondozta, jegyzetekkel ellátta és a bevezetőt írta: Ö KOVÁCS József.)
- ITTZÉS Mihály: Adatok Kecskemét zenetörténetéhez. B–K. m.m. IX. Kecskemét, 1987. 305–356. p.
- IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: Három katonai összeírás a Rákóczi szabadságharcból. Uo. 287–342. p.
- Pénzforgalom és pénzürtékek Kecskeméten 1662–1711. In: B–K. m.m. VII. Kecskemét, 1985. 9–146. p.
 - Gabonaürmértékek használata Kecskeméten a XVII–XVIII. században. Uo. 147–158. p.
 - Az árak alakulása Kecskeméten 1662–1790. Uo. 159–320. p.
 - A bérek alakulása Kecskeméten a hódoltság utolsó évtizedeiben. Uo. 321–388.
 - A migráció Kecskeméten 1662–1711. között. Uo. 389–435. p.
 - A bérek alakulása Kecskeméten 1686–1790. Uo.
 - Egy mezőváros társadalmi és gazdasági tagolódása a XVIII. századi adóösszeírások tükrében. I. rész: 1707., II. rész: 1757., III. rész: 1780. Uo.
 - A rézpénz forgalmának és értékváltozásának alakulása a Rákóczi–szabadságharc idején. Numizmatikai Közlöny, LXXVI–LXXVII. évf. 1977–1978. 95–104. p.
 - Pénzforgalom Kecskeméten 1662–1711. között. Századok, 1980. évi 1. szám 72–99. p.
 - Az aranyforint forgalma Kecskeméten 1662–1711. N.K. LXXVIII–LXXIX. évf. 1979–1980. 63–76. p.
 - A „kongó” nevű pénz forgalma Kecskeméten. Történelmi Szemle, 1981/82. 287–295. p.
 - A tallér Kecskeméten. Levéltári Közlemények, 1979. 2. szám, 201–224. p.
 - Egy cívis város közmunkaterhei a hódoltság utolsó évtizedeiben. Agrártörténelmi Szemle. Nyomás alatt.
 - Kecskemét társadalma 1770 táján. Levéltári Közlemények, LVIII. évf. 1–2. sz. 105–140. p.

- Kecskemét 1848–49–ben. Kecskemét, Kecskeméti Füzetek 1. 216. p.
 - A Kecskeméti Gazdasági Egyesület létrehozása: 1844–1852. Levéltári Füzetek, IV. 97–116. p.
 - Kecskemét gazdasága és társadalma a polgári forradalom előtt. Nyomás alatt.
- Ö KOVÁCS József:** Mintavétel Kecskeméten XVIII. századi történetéből: a mezővárosi társadalom és a zsidóság. Uo.
- MÉSZÁROS László:** Kecskemét gazdasági élete és népe a XVI. század közepén. Uo. 58–286. p.
- MOLNÁR Attiláné:** A paraszti vagyon összetételének alakulása Kecskeméten 1655–1769–ig a végrendeletek alapján. B–K. m.m. X. Kecskemét, 1990. Nyomás alatt.
- OROSZ László:** Szokolay Hártó János várostörténete. Levéltári Füzetek (Bács–Kiskun megye) IV. 83–97. p.
- A mai Bács–Kiskun megye az 1848–49–es forradalom és szabadságharc idején. Kecskemét, 1988. (Szerk.: IVÁNYOSI–SZABÓ Tibor.) 496. p. (Dokumentumgyűjtemény).
- RUSVAY Kálmán:** Kecskemét város ménese. In: Bács–Kiskun megye múltjából I. (Később: B–K. m.m.) Kecskemét, 1975. 53–80. p. (Szerk.: IVÁNYOSI–SZABÓ Tibor)
- RUSVAY Kálmán:** A népi állatgyógyítás múltja Kecskeméten. B–K. m.m. IV. 511–588. p. Kecskemét 1982.
- SELMECZI–KOVÁCS Attila:** Az olajosnövény–kultúra kialakulása az Alföldön (Vázlat). Uo. 209–220. p.
- SZÓTS Rudolf:** Helytörténeti források és szemelvények a XVIII–XIX. századból. B–K. m.m. VI. Kecskemét, 1982. 179. p.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető	5
Szabályrendeletek	11
Dokumentumok jegyzéke	317
Tárgymutató	349
Bibliográfia	362

